בראשית [illegible]

[illegible]

והמשכילים יזהירו אלין שתין רבוא מארי מתניתין דעולא ואלין שתין מארי מתניתין דאתמר דאתמר ואלין שתין רבוא דמלאכים ואלין שתין רבוא דכוכבין כולהו יזהירו בההוא
פני משה כפני חמה כולהו יזהירון בחבורא דא כי הבו לפון כולא כולהו יזהירון בכתיבה בהדי
ספרא כזוהר הרקיע דעל שמיה יתקרי ספר הזוהר בדיוקנא דעמודא דאמצעיתא
דאיהו ספר בזוהרה דיליה מאמרא עילאה דאיהו זוהר עבה אוקמוה רבנן איהו חכם המבין דבר
מתוך דבר ואיהו זוהר דנהרא נגד דרעוא מהימנא והרא נגב אלהים דעובדא דבראשית ועמודא
דאמצעיתא אתקרי רקיע עילאה על שית רקיעין תלת מכאן ותלת מכאן ואיהו באמצעיתא
רביעאה לכל תלת ושביעאה לכל שית ועליה אתמר ויקרא אלהים לרקיע שמים כליל אש ומים
מה דלא קרא הכי לשאר רקיעין שמים אלא ליה ממש ורעיא מהימנא בדיוקניה פתח ואמר רבון
עלמא יהא רעוא דילך לאכללא ע' ותתאין בספרא דא ולאשתכחא כל חד וחד ביה בין
בכתיבה בין בדבורא בחולא דשמך יהו ובכל הויין דנהרין מיניה בכל שמהן דכנויין דכולהון
יאירון מניה ע' הכי יהו כולהון ע' ותתאין דאידברן בהאי חבורא זהירין משמך ומהווין דיליה
כזוהר דנהיר ברקיעא והבר ישן לכל מאן דאדכיר בספרא דא בחולא דאמר לאדמנא
מיד ביה כהרף עין לגלאה ביה כל חד וחד מלין יקרין ורזין גנזין דאי שכינתא דאיהי חידא
בגלותא לאנהרא משמך בהאי חבורא ולאתחברא עמך בהאי חבורא דאתקשטא ביה
לגבך בכמה קשוטין לקיים בה ואתיה נזכור בריתו נ' נס רעיא מהימנא
על רגלוי ואמר רעיין קדישין אברהם ויצחק ויעקב ואדם קדמאה ואהרן ודוד ושלמה
דאתון דמיכין יתערון לגבי שכי' דאתמר בה אני ישנה בגלותא באלין דעברין על שקה
פקודין בחשבון ישנה דהא חיוון ודוגין הא אתיין לאיכל עמא דקב' דאיתמר בהון ויתנה
שמי יאן מרעיתי דכען מטא זמנא דאתמר בהון ויאכלו את ישראל בכל פה דהא בכל
דרא ודרא אתון סבלין כמה דחקין בגויהו באורח נסתר ובחולא דשם יהו ובכל הויין
דיליה ובכל כנויין קדישין ודכיין דיליה יתערון עמכון שתין מרי מתני' שתין רבוא
דמלאכים עלאין ותתאין שתין רבוא נביאים דעמהון כולהון אולפין זכוון על ישראל לשיזבא
לגבי מאלהן חויין בישין ולא הוי מתגלגלין כל חוביהון ולאפרק לון ולקיים בהון מדלג שר

ההרים. דאינון ג' צים ל' תתנן דמילו עד יערה לגביה קב"ה ברחמי
דמנת דליג עלמי בד' טסין למשכחא בכל חד וחד מושרל דמקיימין אות ברית
בחולא דשמא דיה' וכל הוויין בינוניין דיליה לא תעכב לנטלא רשו לנחתא ולנטרא
עמא ומתעטר בכל שמהן דקב"ה לאגנא בהון עלייהו ולערותא בהאי חבורא עלאה
ביה רזין טמירין קמי שכינתא לאנהרא לה ברזא דאוריתא דאיהו אור בחשבון רז
דביה והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע כזוהר דביה כו' כו' כד' מתוון דיחודא
וביה זו דאיהו אחד ויקומון עמך מלין כד בקדמיתא דעלייהו שכי' נקרא משבעה
רקיעין ובהון נהרא בו מרעין דמא' עליהו דוד אתהלך לפני יי' בארצות החיים. זוס
רש מפתח מלין קמי שכי' פתח ואמ'

ספר בראשית מהזוהר בס"ד תנן כל שלמה האמור בשיר השירים קודש במלכא
דשלמא דיליה במלך סתם מלכא תתאה בעלמא ורזא דירתא עי' ותתאה תרויהון בחד
והינו ב' וכתי' בחכמה יבנה בית. כת' אפריון עשה לו המלך שלמה · אפריון דאתקונא ד
דעלמא תתאה מעלמ' עי' דעד לא ברא קב"ה עלמ' הוה הוא ומסתים שמיה ביה ולא קיימא מלה
והוה הוא בלחודוי עד דסליק ברעותא דמחשבה לקיימא כלא דטמון דסמי... למברי עלמ'
והוה רשים ובני ולא קיימא עד דאתעטף בעטופא דזהרא ש' דמחשבה וברא עלמא
ואפיק עי' לאין לרברבין מההוא נהורא עילאה ונשי לתיכוני על כ"ב אתוון רשימין
בעשר אמירן ואתישבו ההד' מעצי הלבנון וכת' ארזי לבנון אשר נטע · עשה לו המלך
שלמה לגרמוי לו לתקונא לו לאחזאה יקרא עי' לו לאודעא דאיהו ושמיה חד כד"א וידעו
כי אתה ה' שמך לבדך עליון במטון דקולפין קסטורין ידועה נקף לסטרא דא לעי' ונקף ימינא
מטא לשמאלא ונחת לתתא · וכן לד' זוויין מלכו אתפרש לעילא ותתא ולד' זוין למהוי חד
... עי' חת לתתא וכן לד' ועבד ליה ימא רבא כד"א כל הנחלים הולכים אל הים והאי הוא
בעשר כולא ושאיב ליה בגויה כד"א אני חבצלת השרון שושנת וכו' ואין שרון אלא אתר
דשאיב כולי מימוי דרא אפיק שאיב נהיר דא בדא באורחין ידיען וכדין בחכמה יבנה בית
ועל דא ב' דעלמא מלך סתם והמלך ישמח באלהים כדעלאה לאחדא ביה תחות
רישיה ולקרבא ליה בחדוה למהוי המלך ישמח חדון דנהרא דאפיק כתר שבילא טמיר
וגניז יב' תרין דאינון חד ועל דא עלמ' אשתכלל לקיימא שלים והמלך ישמח באלהים
עי' עמיקא חדון דנפיק ונגיד כמן אתר חד' באלהים ביה חדו ביה שרר חיין ... מלכא
אקרון דא עיקרא דביתא · ביתא דא בנ' ביתא · עלמא בנ' עלמא · ודא בדא בראשית
ברא · ב' ראשית חכמה כד כניש כולא בגויה ואתעביד ימא רבא לשמשא

דכולה

בראשית ברא אלהים רזא דמשיח עריפתים וכו' [illegible] למשדיא רזא דכל [illegible] ונהיר דא כעשן לכלא
מעומקא וכו' ולא פסקין מימוי למשקיא לגנתא [illegible] עומקא בראשית [illegible] ביה אתוון [illegible] דשביל דציר
דנעיץ בגוויה ומגו דההוא עומקא נפקין תרין חילין דכתיב את השמים שמים לא כתיב, לא השמים מגו ההוא
בסטרוי
עומקא דסתים [illegible] ואת הארץ סתמא דא אפיק ליה [illegible] דשמים ונפקו כחדא ואתדבקא
כד אתנהיר ראשיתא דכולא שמים נטלו לה ואותיבו לה באתרה דכתי' ואת הארץ ז' כללא דאתוון
כד אתהדרת למיתב באתרה ואתפרשא מסטרוי הות תוהו ובוהו לאתדבקא בשמים כקדמיתא בגין
דחמת לשמים נהירין והיא אתחשכת עד נהורא עי' נפק לעלה ואנהיר לה ותבת באתרה לאסתכלא
בשמים אנפין באנפין ובגין אתקנת ארעא ואתבסמת נפק נהורא בימינא וחשוכא בסטר שמאלא
ואפריש לון לבתר בגין לאתכללא דא בדא הה"ד ויבדל אלהים בין האור ובין החשך וכו' ואי תימא הבדלה ממש

לאו הכא יומא אתי מסטרא דנהורא דאיהו ימינאי ולילה מסטרא דחשוכא דאיהי שמאלא. וכד נפקו כחדא
אפריש לון והבדלה הות מסטרוי לאסתכלא אפין באפין ולאתדבקא דא בדא למהוי כולא חד הוא אקרי יום ובגין
ולא קרי לילה דכתי' ולחשך קרא לילה דא חשך דאחיד לילה דאית ליה נהורא מגרמיה ואע"ג דאתא מסטרא דאשא
דאיהו חשך אבל חשך עד דאתנהיר מסטרא דיום יום נהיר ללילה ולילה לא אנהיר עד זמנא דכתי' ולילה כיום
יאיר כחשכה. ר' אלעזר פתח בקדמיתא ודרש קול יי' על המים אל הכבוד הרעים בו' יי' דא קול עילאה
דממנא על המים דנגדן מדרגא לדרגא עד דמתכנשי לאתר חד בכנופיא חדא ההוא קול עי' משדך
מיין באורחיהון כל חד וחד לפום אורחוי כהאי גוונא דממנא על מיא לשדרלון לכל אתר ואתר בזמ'
כך קול יי' ממונא על המים. אל הכבוד הרעים בדא ורעם גבורותיו מי יתבונן דא מסטרא דאתיא מגבורה
ונפקא מניה. דא אל הכבוד הרעים דא ימינא דנפקא מיניה שמאלא. יי' על מים רבים יי' דא חכמה

עי' דקיימא על מים רבים על ההוא עומקא סתים דנפיק מניה חכמה עי' כדא ושבילך במים רבים.
ר' שמעון פריש פלוגתא ואמ' פתח קרא דכתי' לעומת המסגרת תהיינה הטבעות מאן מסגרת
דא הוא אתר סגיר דלא פתיח בר בשביל חד דציר דאתיד ע בגעש לגביה ובגיניה אתמלי ודשים תרעין

לאדלקא בועינן ובגין דאיהו אתר דגעש וסתים אקרי מסגרת ודאהוא עלמא דאתי אתקרי מסגרת
תהיינה הטבעות שית עזקאן עי' דאתאחדן דא בדא מיא מכוחא ורוחא מאשא ואשא מאוירא וכולהו
מתאחדן דא בדא ונפקא דא מן דא כהני עזקן וכולהו מתכלין לגביה ההוא דביה מתאחד נהורא עילאה
לאשקאה לון ומתאחדן ביה הני עזקאן עי' אינון בתים ואתרין לבדים דאינון כתיבין קמתא בגין דדא
אתי מסטרא דאשא ודא מסטרא דמיא ובין מסטרא דרוח ובכולהו בעין למהוי דתיבא לארונא. ועל דא דמקרב
ידיע בלין בדים. ולא צמה דלגו של כך לך אמרין לנזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב. כד [illegible]
לשמשא לגו לון אתיהיב לאעלא ולקרבא ועל דא כתי' והזר הקרב יומת. ר' יוסי שאל לגבה ואמ' האי
ששת ימי בראשית דקא תנינן מאן אינון. א"ל אינון דכתיב ארזי לבנון כמה דלין ארזים בגין
מלבנון הכי נמי אינון שתא יומין נפקין מבראשית ואינון שתא עי' ברא פריש לון דכתי' לך יי' הגדולה
והגבורה והתפארת וכו' ועל דא בראשית. ב' ראשית בגין דאיהי תניינא לחושבנא ואקרי ראשית
דהא כתרא עי' טמירא היא קדמאה ועל כולא עייל בחושבנא. תניינא הוי ראשית בגין ב' ראשית
ועוד כמה דהאי ראשית חכמה תתאה ראשית נמי ועל דא נית לאפרשא ב"ב מן בראשית. בראשית
נמי מאמר קרינן ליה והכי הוא ושתא יומין מניה נפקין ואתכלילן ביה ולאו אינון כגוונא דאלין אוחרני.

ברא אלהים היינו דכתי' ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן מאי להשקות את הגן לאשקאה ליה ולקיימא ליה ולאסתכלא ביה
בכל מה דאצטריך. אלהים אלהים חיים בראשית ברא אלהים ודאי ועלמא דההוא נהר בגין לאפקא כולא ולאשקאה כולא.
את השמים דמשמע דשמים אפיקו אינון בחילא דרזא דאלהים חיים בתר דראשית אפיק ליה בגין דהאי אפיק כולא
וכולא אתיישב בדוכתיה בגין ... רזא דא בתריתא אתעבידת ראשית. ובהאי ראשית אפיק נהורא ושדי מיין
לגו דא לקבלא ועל דא בראשית ודאי ברא אלהים ביה ברא עלמא תתאה ביה אפיק נהורין ביה יהיב חילא
אלהים וגו'
לכולא. ר' יהודה אמר על דא כתי' היתפאר הגרזן על החוצב בו שבחא דמאן לאו דאומנא כך בראשית ברא
את השמים שבחא דמאן דאלהים. אמר ר' יוסי האי דכתיב אשר לו אלהים קרובים קרוב מבעי ליה אלא אלהים
עו' אלהים דפחד יצחק אלהים בתראה ובגין כך קרובים. וגבורות סגיאין אינון דנפקין מחד וכלהו חד.
אמר ר' יצחק אור דברא קב"ה בעובדא דבראשית הוה סליק נהוריה מסייפי עלמא עד סייפי עלמא ואתגניז מ"ט
אתגניז בגין דלא יתהנון מניה חייבי עלמא ועלמין לא יתהנון בגיניהון והיא טמיר לצדיקים. לצדיקים דייקא דכתי'
אור זרוע לצדיק וכדין יתבסמון עלמין ויהא כולא חד. ועד יומא דיהי עלמא דאתי הוא גניז וטמיר. ההוא
נהורא נפק מגו חשוכא דאתגלפא בגלפוי דטמירא דכולא. עד דמההוא נהורא דאתגניז אתגליף בשביל
אחד טמיר לחשוכא דלתתא. ונהורא נהיר ביה מאן חשוכא דלתתא האדם ולחשך קרא לילה. ועל דא תנינן
מאי דכתי' מגלה עמוקות מני חשך. ר' יוסי אומ' אית ימא מחשך סתים אתגליין. האחזינן דטמירין אינון כל
כתרין עי' ובגין עמוקות. מהו מגלה אלא בגין דאינון טמירין עילאין לא אתגליין אלא מגו ההוא חשך דאיהו ברזא
דלילה. תא חזי כל אינון עמיקין סתימין דנפקין מגו מחשבה וקלא נטיל לון לא אתגליין עד דמלה מגלה לון
מאן מלה היינו דבור והאי דבור אקרי שבת. ובגין דשבת איקרי דבור. דבור דחול אסור בשבת. בגין דדבור
דשמע
דא בעיא לשלטאה ולא אחרא והאי דיבור דאיהו מסט' דחשך מגלה עמוקות מקוריה. ומשמע מני חשך
ההוא דאתי מסט' דחשך דכתי' מני דייקא. אמר ר' יצחק אי הכי מאי דכתי' ויבדל אלהים בין האור ובין החשך.
אלא אור אפיק יום וחשך אפיק לילה. לבתר חבר לון כחדא והוו חד דכתי' ויהי ערב ויהי בקר דלילה ויום איקרון חד והאי דכתי'
ויבדל אלהים בהו"כ בזמנא דגלותא. אמר ר' יצחק עד כאן דכורא באור ונוקבא בחשוכא דנהיר מנהוריה
לבתר מתחברת כחדא למהוי חד במאי אתפרשן לאשתמודעא בין נהורא ובין חשוכא אתפרשן דרגין
ותרויהו כחד הוו דהא לית ליה נהורא אלא בחשוכא וחשוכא בנהורא ואע"ג דאינון חד אתפרשן בגוונין ועם
כל דא אינון חד דכתי' יום אחד. ר' שמעון אמר על ברית עלמא אתברי ואתקיים כתי' אם לא בריתי יומם ולילה ולמאן
ברית דא יצחק ועל דא עלמא קיימא בריתי יום ולילה כחדא דכ' אם לא בריתי וגו' חוקות שמים וארץ דנגדין ונפקין
מעדן. פתח ואמר מקול מחצצים בין משאבים שם יתנו צדקות יי' מקול מחצצים דא קול יעקב מחצצים
כדכ' איש הבנים. בין משאבים דאיהו יתיב בין אינון דשאבין מיא מלעי' והוא נטיל בתרי סטרין וכליל לון בגויה
שם יתנו צדקות יי' תמן הוא אתר מהימנותא לאתדבקא. שם יתנו צדק יי' תמן ינקין צדקות יי' ושאבין צדקות פרזונו
דא צדיק דאיהו קיים קדוש ואיהו שאיב ונטיל כלא ומפגר לגבי ימא רבה אינון מיין עו' בישראל דא ישראל ירתי
קיים דא ויהיב לון קב"ה ירותת עלמין כיון דישראל שבקו ליה דלא פרעין דהוו גזירין ולא פרעין מה כתי' אז ירדו לשערים עם יי'
ירדו לשערים אינון שערי צדק הוו יתבי לתרעין ולא עאלין לגו. ובההוא זמנא כתי' ויעזבו בני ישראל את יי' עד דאתת דבורה
ונדיבת לון בהאי כמה דכתי' בפרוע פרעות בישראל ועל דא כתי' חדלו פרזון בישראל חדלו פרזון דאיהו פרזונו דאמרן חדלו
פרזון קיים קדיש דלא פר אתפרעו עד שקמתי דבורה שקמתי אם בישראל. מאי אם אלא נחתין מיין מעו' לקיימא עלמין בישראל
סתם לעו' ותא חזי לאחזאה דעלמא לא אתקיים אלא על דא קיימא ורזא דכולא ועל דא יסוד עולם כתיב. תלת נפקי מחד
חד בתלת קיימא על בין תרין יתרין ינקין לחד. חד יניק לכמה סטרין כדין כלא חד וכתי' ויהי ערב ויהי בקר יום אחד
יום דערב ובקר כליל כחדא היינו ברית דיומם ולילה ובגין כך אחד. ויאמר אלהים יהי רקיע ר' יהודה אמר ז' רקיעין
אינון לעי' וכלהו קיימי בקדושתא עי' ושמא קדישא בהו אשתכלל ודא רקיע הו— במציעותא

מיא

שמתא מלך

ד

מיא ודא רקיע דעל גביה אוחרנין חיותא ואיהו אפריש בין מיין עי׳ למיין תת׳ · ומיין תתאין קראן לעי׳ · ומהאי רקיע
ודא הוא דמפריש ביניהו בגין דכלהו מיא כלילן ולבתר נחית לון להני חיותא ושאבין מתמן · כתיב גל נעול אחותי כלה
גן נעול דכולא אסתתים ביה · וכלא אתכליל ביה מעיין חתום דההוא נהר נגיד ונפיק עאיל ביה וכליל ולא אפיק וקפי מייא ביה
וקיימי · מ״ט בגין דרוח צפון נשיב באינון מיא ואתקרישו ולא נפקי לבר עד דאתעביד קרח ולמלא סט״א דדרום
דאזיש תוקפיה בהאי קרח לא נפקי מיא לעלמין וחיזו דההוא רקיע עי׳ כחיזו דהאי קרח דמתקרשא וכנש
בגויה כל אינון מיין כן ההוא עי׳ דעליה כנש כל אינון מיין ואפריש בין מיין עי׳ לתתאין והאי דאמרן יהי רקיע בתוך המי׳
במעיינות אלא יהי כתוב ההוא הוי מעה במעיינות מיא הוי ואיהו לעילא דקיימא על רישי חיותא וכך
אמר ר׳ יצחק אית קרומא במעיינות מעוי דבר נש דאיהו נפיק מתתא לעי׳ ושאיב מעוי ויהיב לתתא
כגוונא דא רקיע איהו במעיינותא וקיימא על אינון חיותא דלתתא ואיהו אפריש בין מיין עי׳ לתתאין
תא חזי אינון מיין אעדו ואולידו חשוכא כד״א והבדילה הפרכת לכם בין קדש יק׳ ר׳ אבא פתח המקרה
במים עליותיו השם עבים רכובו וגו׳ המקרה במים אלין מיין עי׳ דכולא דבהו אתקין ביתא כד״א בחכמה יבנה בית
השם עבים רכובו ר׳ יוסי סבא אמר פלג עבים דאיהו חשך שמאלא וקיימא על דאיס · המהלך על כנפי רוח
דא רוחא מקדשא לעי׳ ורזא דא שני כרובים זהב וגו׳ וירכב על כרוב ויעף · וירכב על כרוב חד לבתר אתגלי
על כנפי רוח · ועד דהאי אתער לא אתגליא בהאי · ר׳ יוסי אמר כתיב ומי תכן במדה מים
כדמעין לגווה ואינון תקונא דעלמא כדמעו מסט׳ דגבורה · אמ׳ ר׳ אבא כך הוו קדמאי אמרין כדהוו מטאן להאי
אתר מרחשן שפוון דחכימי ולא אמרי מידי בגין דלא יתענשון · ר׳ אלעזר אמ׳ את קדמאה דאתוון
הוה שאטין שטיא על אנפוי דקוטרא דכיא ומתעטר מלרע לעי׳ ומעי׳ ונחית ומיא מתגלפין בגלופיהו
ומתישבן בדוכתיהו ואתכלילו חד בחד · וכן אתוון כולהו כליל דא בדא ומתעטרת דא בדא עד דאבנו
עליהו בנינא דיסודא · ובדאתבניאו כלהו ואתעטרו הוו מיין עי׳ מתערבן במיין תת׳ ואפיקו עלמא ועל דא
בית אחזי בבישא ומיאסקין ונחתין עד דהאי רקיע הוה ואפריש לון מחלוקת הוה בשני דביה הוה גיהנם
דאיהו נורא דדליק כד״א אשא וכלה הוא וזמין למשראה על רישי חייבא · אמ׳ ר׳ יהודה מהכא כל מחלוקת
דאיהו לשום שמים סופה לאתקיימא דהא הכא דאיהו לשום שמים ושמים בהאי אתקיים לבתר דא כתיב
ויקרא אלהים לרקיע שמים בקטפורא דעליתא בקסטייהו שכיחי ואתקימון דהא תענן כתי׳ והבדילה הפרכת לכם בין
הקדש ובין ק׳ דינא דהא איהו רקיע דמפרש בגו אמצעיתא · תא חזי כתי׳ לבתר יקוו המים מת השמ׳
מתחת השמים ממש · אל מקום אחד לאתר דאתק׳ אחד ואיהו ים תתאה דהא איהו אשלים לאחד
ובלא איהו לא אקרי אחד ומשמע דכתיב יקוו דביה מתכנשי כולהו מיא כד״א כל הנחלים וכו׳
ר׳ ייסא אמ׳ אל מקום אחד דא הוא אתר דכתיב ביה ובברית שלומי ולא דהא איהו נטיל כולא ושדי בימא ·
ותראה היבשה דא היא ארץ · כד״א ויקרא אלהים ליבשה ארץ · אמאי אקרי יבשה אמ׳ ר׳ יצחק היינו דכתיב
לחם עוני ובגין דאיהו לחם עוני אקרי יבשה ושאיב בגויה כל מימין דעלמא ואיהי יבישה הוי עד דאתר
דא אמלי לה וכדין נבעין מיא אורח אינון מקורות · ולמקוה המים קרא ימים דא הוא בית כנישו
דלעי׳ דתמן מתכנשי כל מיא ומתמן נגדין ונפקין · אמ׳ ר׳ חייא מקוה המים דא צדיק דכד מטא
למקוה המים כתי׳ וירא אלהים כי טוב וכתיב אמרו צדיק כי טוב אור קדמאה טוב אקרי וכן כולהו בר
יומא תנינא דלא כתי׳ ביה טוב ר׳ יוסי אמ׳ ושבקנ מקוה איהו דכתיב מקוה ישראל יי׳ · ר׳ חייא אמ׳ דא צדיק
היינו דכתי׳ קרא ימים בגין דנחלין ומבועין ונהרין כולהו נטיל לון ואיהו נטיל כולא בגיני כך ימים ועל דא וירא
אלהים כי טוב וכתי׳ אמרו צדיק כי טוב ונגון דאתרשים איהו אפריש בין יומא קדמאה לתליתאה ולא אהתי כי טוב בגויה
זהא

ביומא תליתאה עבדת איבין ארעא מחילא דההוא דכתיב דהוי עץ פרי · מאי עץ פרי דא עץ הדעת
טוב ורע דאיהו עביד פירין · עושה פרי דא צדיק · למינו דכל בני נשא דאית בהון רוחא קדישא
דאיהו איבא דההוא אילנא רשים בהו רשימא למינו ומאי איהו ברית קדש ברית שלום ובני
מהימנותא · למינו למינו עי׳ ולא מתפרשן מניה · צדיק עושה פרי הוא · וההוא אילנא
דדמי
אתעברת ואפיקת ההוא פרי למינו דההוא עושה פרי דיהוי כותיה · זכאה חולקיה מאן
לאמיה ולאבוה · ועל דא רשימא קד׳ ביומא תמינאה בגין דידמי לאימיה · ובדאתפרעא
למינו
אתגליא רשימא בגין דידמי לאבוי ועל דא עץ פרי עושה פרי דא ברית קדש אבוי׳
דידמי ליה ויתרשים ביה · אשר זרעו בו על הארץ · זרעו מבעי ליה מאי בו · בו על הארץ
הביהוא ודאי דההוא זרעא אשדי על ארעא זכאה חולקהון דישראל דאינון קדישין
ודמיין לקדישין ועל דא ודאי כתי׳ ועמך כלם צדיקים כלם צדיקים ודאי בהא מהני
בכחו
נפקו ולהני דמיין זכאין אינון בעלמ׳ דין ובעלמ׳ דאתי · אמר ר׳ חייא כתיב עושה ארץ
מאי עושה ארץ לעי׳ בכחו דא צדיק · מכין תבל בחכמתו תבל דא ארץ דלתתא
בחכמתו דא צדיק דכתי׳ והוא ישפט תבל בצדק · עושה ארץ לעילא מתקן ארעא
דנטרין
ומתקן אורחוי ובמה בכחו כדקאמרן · ר׳ יהודה אמ׳ באתוון גליפן דר׳ לעבד אית
דאתוון — כל קטירן בחדא תרי אתוון דאסלקן ודא נחית דנחית סלקן דסלקן נחית ופי׳ דא
אך צדק אל · ר׳ יוסי אמ׳ טופסא דשיבנא באמצעיתא קיימא ומיתן במדה במשכנא
משכנא נישן דקמא באמצעיתא · ורזא דא שקל הקדש · ומאזנים ביה קיימין ואתקלו
מאן מאזנים כדא מאזני צדק ולהו קיימין במשכנא בשקל הק׳ ר׳ יהודה אמ׳ שקל הק׳
דא רוח הקדש · ר׳ יצחק אמר כתי׳ בדבר ייי שמים נעשו בדבר ייי שמים נעשו
וההוא
שמיא דלתתא דאתעבידו בדבר שמים דלעי׳ ברוח דאפיק קלא עד דמטי
קיימי
נהר דנגיד ונפיק ולא פסקין מימוי לעלמי׳ ובדוחקין כל מעבאם כולהו תתאי
המצוה
ברוח דאיהו דבר · משקה הרים מעליותיו הא ידיעה מאן מעליותיו כדקאמרן
בתים עלא׳ מפרי מעשיך תשבע הארץ דא דההוא נהר דנגיד ונפיק לתתא
ההד׳ עושה פרי אשר זרעו בו והא אתמ׳ יהי מאורות חסר מארת כתיב ברקיע
השמים · ר׳ חזקיה אמר דשריא ביה תוקפא דדינא קוסטא דדינא׳

ר׳ יוסי

ר' יוסי אמר יהי מארת נקודה איהי דברית אסגבה לנציצי עלמ' וכד אתגליא מארת
השמים
כגון דאיהי נהורא זוטא מכל נהירין וכמגין דאתחשכא ולא מתגליא נהורא' ברקיע
דאהוא כרקיעא דאיהו כלילא דכלהו כגון דנטיל כל נהורין והוא נהיר להבוא נהורא
ישראל
דלא נהרא נהיא תליא ביה · ר' יצחק אמר אפי' האי רקיע דלא נהיר קרינן ליה ארץ
וארץ החיים השמים הוא כלא רקיע כגוונא כך יהי מארת חסר וו מ"ט דלא כהאוו
מותא הוא בעלמ' כדכ' קטן וגדול שם הוא וכתי' שם אדיר יי' לנו ועל דא כתי'
בגם הרקיעה לעולם ומיאה לה מנוח · ר' אלעזר אמר יהי מארת מספקלריית
דלא מאירה מגרמה אלא כעששיתא דלקטא נהורא ונהירי כתיב הנה ארון הברית
אדון כל הארץ · דא ארון דא מארת · ארון תיבותא לאעלא בגויה תורה שבכתב ·
הברית דא שמשא דנהיר לה ואיהי ברית בהדה · ארון הברית דיקא · אדון כל הארץ ·
הברית איהו אדון כל הארץ · וכגין דהא ארון איהו אדון בגין שמשא דנהיר לה
ונהיר לכל עלמ' ומניה נקטא שמא ואתקרי האי אדון ברזא אלף דלת נון יוד
כמה דאת' עלין ונפקין כן אדון אדני דא בדא תליין · תא חזי כוכבים ומזלות
בברית קיימין דאיהו שמשא דנאמר והאי רקיע השמים דרשימין ביה
וגליפין ביה כוכבים ומזלות ולתתא בלא ביה דביה תליין לאנהרא · ר' חיא
כיון
ספא הוה אמר הכי יהי מארת דתליא ברקיע השמים ודא סיהרא דתליא ביה
דכתי' מארת בלא שמשא · חסר ולמועדים דהא באינון וחגין וירחין ושבתא'
אינון
בהו תליא וכלא בעיבדתא קדמ' עו' משמיה קדי' אתאחד ביה ואיהו כלא י"ב כוכביא
ועלמ' תתאה ·
לקבל' כליין וכלהו סדרי עלמ' · ועלמ' עו' עליהו ואחרי עלמין נהרו עלמ' עו'
יי' ימלוך
תאמה כגוונא דלעו' דכתי' מן העולם ועד העולם · מלך עו' ומלך תת כתיב יי' מלך יי' מלך
יי' מלך לעו' יי' מלך באמצעותא · יי' ימלוך לתתא · ר' אחא אמר יי' מלך דא
עלמא עב' דאיהו עלמ' דאתי · יי' מלך דא תפארת ישראל · יי' ימלוך דא ארון הברית
אתא זמנא אוחרא דוד ואהדר מתתא לעו' ואמר יי' מלך עולם ועד · מלך לתתא ·
עולם באמצעותא ועד לעו' דתמן ניעודא וקיומא ואשלמותא דכולא · מלך לעו' ימלוך
לתתא ·

ר' אבא אמר כל הני מאורות מתחברן ברקיע השמים להאיר על הארץ. לאנהרא
על ארעא. מאן הוא רקיעא דנהיר על ארעא הוי אימא דא נהר דנפיק מעדן
דכתי' ונהר יוצא מעדן וגו' תא חזי כיון דסיהרא שלימא אתנהיר מההוא נהרא
נגיד ונפיק כל אינון שמיא דלתתא וחיליהון כולהון אתוספא נהורא וכוכביא
דממנן על עלמין כולהו שלטין ומגדלין צמחין ואילנין ושלמא אתרבי בכולא
ואפי' מיא ונוני מיא כולהון ברבו יתיר וכמה גרדיני נמוסין שטאן בעלמא
בגין דכלהו בחדוותא ברב חילא. כד חדוה הוא בבי מלכא אפי' ביתרעי' ואפי'
מדורי טרופשי כולהו חדאן ושטאן בעלמא ורבוי דעלמא בעי לאסתמרא
ר' חייא אמ' ויתן אותם אלהים ברקיע השמים וכד כולהו קיימין ביה כדין חדוותא
דא עם דא כדין סיהרא אזעירת נהורה מקמי שמשא וכל מאן דנטיל בגין לאנהרא
בה הה"ד להאיר על הארץ. ר' יצחק אמ' כת' והיה אור הלבנה כאור החמה
ואו' כאור שבעת הימים מאן ז' הימים אלין שבעת ימי בראשית. ר' יהודה אמר אלו
שבעת ימי המלואים ודאי בגין דההוא זמנא אתבסם עלמא ואתהדר
בא שלימותיה ולא אתפגים סיהרא בגין חויא בישא דכתי' ביה ונרגן מפריד אלוף ואימתי
יהי' דא בזמנא דכת' בלע המות לנצח וכדין כת' ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד
ישרצו המים שרץ אלין מיין דרחשין זינין כגוונא דלעי' אינון עילאי ואינון תתאי
ר' חייא אמ' עילאי אפיקו נפש חיה ומאי איהו דא נפש דאדם קדמאה כד"א ויהי האדם
לנפש חיה ועוף יעופף על הארץ אינון שלוחי עילאי דאתחזן לבני נשא בדיוקן דבר נש
משמע דכת' יעופף על הארץ בגין דאית אוחרנין דלא אתחזיאן אלא ברוחא ממש
לפום סוכלתנו דבני נשא בגין כך לחכמים באלין לזמינין באינון אוחרנין דכת' בהן
ואת כל עוף כנף למינהו. בגין דאלין לא משניין דא מן דא הכי ודאי את בהן משניין
אין מאלין בגין כך משם יפרד וגו'. ויברא אלהים את וגו' אלין לויתן ובת זוגו ואת כל
נפש החיה הרומשת דא נפש דההיא חיה דאיהי רומשת ומאי איהו חיה דא דאיהו
רומשת הוי אומא לנוא אשר שרצו המים וגו' דמיא מגדלין להון דכד אתי סטרא דדרום

שריין מניה ונגדין לכל סטרין ואינון רזא דאלין ועברין כד"א שם אניות יהלכון לויתן זה
יצרת לשחק בו וגו' ואת כל עוף כנף כד"א כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים
יגיד דבר· ר' יוסי אמר כולהו משתגדפין ולא משנין לעלמין ובגין כך כתי' למינהו מאי למינהו
לזנא דלעי' ואלין שטאן וטאסן עלמא בשית וחמשין עובדין דבני נשא ומלקין לון לעי' ועל דא כתי'
גם במדעך מלך אל תקלל· ר' חזקיה אמ' הרומשת השורצת מבעי לה· אלא כדאמר' רמש נוקבא
ועל דא בו תרמוש כל חיתו יער· דכולהו שלטין בנוקבא דאיהי שלמא ופתחין שירתא בתלת סטרין
במשמרות לילא ואמרין שירתא ולא משתככי ועלייהו כתי' את ה' אל דמי לכם· ר' שמעון קם
ואמר מסתכל הוינא דכד בעא קב"ה אתדעזעו עילאין ותתאין ויומא שתיתאה הוה סליק בדרגוי עד
דסלקין רעותא עי' ונהיר שרותא דכל נהורין ופתח תרעא דמזרח דהא מתמן נהורא נפיק ל
ודרום אחמי תוקפיה דנהורא דירית מרישא ואתתקף במזרח מזרח אתקיף לצפון וצפון אתער
ואתפשט וקרא בחיל סגי למערב למקרב ולאשתכחא בהדיה· כדין מערב סלקא בצפון
ואתקשר ביה לבתר דרום אתיא ואתאחד במערב וסחרין ליה צפון ודרום דאלין גדרי
גנתא כדין מזרח קריב במערב ומערב שריא בחדוה ובעאת מכלהו ואמ' נעשה אדם
דיהא כגוונא דא בד' סטרין ועלא ותתא ומזרח אתדבק במערב ואפיק לה ועל דא תנינן
אדם מאתר דבה"מ נפק· ת"ל נעשה אדם קב"ה אמ' לאלין תתאין דאתו מסטרא דעילא רזא
דשמא דא דסליק אדם אדם מרזא סתי' עי' אדם רזא דאתוון והא אדם כליל עי' וכליל תתאי
אדם א' לעי' לעי' ס' סתימא דאיהי קב"ה משלה ד' תתאה וסתים במערב ודא כללא דעי' ותתא
תתקן לעי' אתתקין לתתא ולון אתוון כד נחתין לתתא כולא בחדוה באשלמותא אשתכח דכר ונוקבא
ונוקבא בסטרוי אתדבקת עד דאפיל עלוי שינתא ודמוך והוה רמי באתר דמקדשא לתתא ונסיר
ליה קב"ה ותקן ליה כמה דמתתקנין כלה ואעלה ליה הה"ד ויקח אחת מצלעותיו ויקח אחת דיקא
בספרין קדמאי אשכחנא דא לילית קדמיתא דהות עמיה ואתעברת מניה ולא הות לקבליה
עזר· מאי עזר כנגדו עד ההוא דכתי' לא טוב היות האדם לבדו· ת"ח חזי אדם בתריה דכולא אתי
והכי אתחזי ליה למיתי על עלמא שלים· ת"ל אר"ש כתי' וכל שיח השדה טרם יהיה וגו' ואדם אין וגו'
וכל שיח השדה אלין אילנין רברבין דנטוע לבתר הוו זעירין· תא חזי אדם וחוה דאבסטרא דדא

אתבריאו מ"ט לא אתבריאו אנפין באנפין בגין דכתי' כי לא המטיר יי' אלהים על הארץ וזווגא
לא אשתכח בתקוניה כדקא יאות. וכד אתתקן האי דלתתא ואתהדרו אנפין באנפין כדין
לעי' מ"ל מן המשכן דכתי' הוקם המשכן לפי דמשכן אחרא אתתקם עמיה ועד דלא אתתקם
לתתא לא אתתקם לעי' אף הכא כד אתתקם לתתא אתתקם לעי' ובגין דעד כאן לא אתתקם לעילא
לא אתבריאו אנפין באנפין וקרא אוכח כי לא המטיר יי' אלהים על הארץ ובגין כך ואדם אין
דלא הוה בתקוניה ורזא דא עד הכא לא אות אות סמיך בפרשתא אע"ג דחבריא אמרן אבל סמך
דא עזרי ודא עזר דלעי' דאתער לעי' אנפין באנפין דכר ונוקבה דאתסמך דא לקבל דא ודאי
לעד לעולם עשויים באמת וישר סמוכים דא דכר ונוקבה סמוכים כחדא האי עולם
תליא בעולם דלתתא ובלא אתתקן עולם דלתתא לא אתתקם עולם דלעי' דקאמרן ולא המטיר
יי' אלהים על הארץ דהא דאברא סמיך ועולם דא כד אתתקן תתאה ואתהדרו אנפין באנפין
ואתתקנן אשתכח סמך לעי' דהא מקדמת דנא לא הוה עובדא בתקונא בגין לא המטיר ה' אלהים
ולא בדא תליא מה כתיב ואד יעלה מן הארץ דלתתא לבתר והשקה את כל פני האדמה ואד
תיובתא דנוקבא לגבי דכורי. דא מ"ט לא המטיר בגין דלא אשתכח תקונא דיעלה מן הארץ
ועל דא מן ארעא תתאה אתער עובדא לעילא. תא חזי תננא סליק מן ארעא בקדמיתא
ושבא אתערותא אתחבר לבתר דא בדא כגוונא דאתננא דקורבנא אתער מתתא
ועביד שלימו ועלמא ואתחבר כולא דא בדא ואשתלים כגוונא דא לעי' אתערותא שרו מתתא
ולבתר אשתלים כולא. ול מלא דכנסת ישראל שריא באתערותא בקדמיתא לא אתער לקבלה ההוא
דלעי' בתיאובתא דלתתא אשתלים לעילא. ר' אבא אמר כת' ועץ החיים בתוך הגן
ועץ הדעת וגו' עץ החיים הא תנינן דמהלך ת"ק שנה הוא וכל מימוי דבראשית מתפלגין
תחותוי ועץ החיים באמצעות גנתא ממש. והוא נטיל כל מימוי דבראשית ומתפלגין תחותוי
דהא ההוא נהר נגיד ונפיק שריה עליה ההוא גנתא ועייל ביה ומתמן מתפלגין מיין
לכמה סטרין ונטיל כולא ימא ולבתר נפקין מינה לכמה נחלין לעי' לתתא כד"א ישקו כל
חיתו שדי כמה דנפקין מההוא עלמא עילאה ואשקי לאינון טורין עו' דא פרסמונא דכיא לבתר
כד מטאן לעץ החיים מתפלגין תחותוי לכל סטר כפום אורחוי ועץ הדעת טוב ורע
תמאי אקרי הכי דהא דא לאו איהו באמצעי אבל הדעת טוב ורע מאי הוא אלא בגין דינקא
מתרין סטרין וידע לון כמאן דיינק מתקא ומרירא ובגין דינקא מתרין סטרין וידע לון ושריא
בגווהו ואקרי הכי וכל אינון נטיעין שריין עליהו וביה אחרן נטיען עו' אינון אקרון ארזי
לבנון. מאי אינון ארזי לבנון אינון שית יומי בראשית. כדקאמרן אשר נטע נטיעות

ודא.

ודאי דאתקיימון לבתר מכאן ולהלה סמך מההוא ויסגור בשר תחתינה · בסטרוי יהו'
והוה דא בסטרוי דדא ודאי עקרן קב"ה ושתיל לון באתר אוחרא ואתקיימון דקיומא ואתהדרן
אפין באפין לקיומא כגוונא דא סמיכין עלמין · ואמ' אבא מנ"ל דאדם
וחוה נטיעה הוו דכת' נצר מטעי מעשה ידי וכת' מעשה ידי דיקא דלא אשתדלו בהן בריין אוחרנין
וכת' ביום נטעך תשגשגי · דבההוא יומא דאתנטעו פרחו · תנן כקרני חגבים הוו דנהורא
דילהון רקין ולא הוו נהירין כיון דאתנטעו ואתתקנו אתבריאו כנהורא ואקרון ארזי לבנון
ואדם וחוה עד דאתנטעו ואתקנו לא אתבריאו ולא סליקו ריחא ודאי אתעקרו ואשתילו
ואתתקנו כדקיאות · ויצו יי' אלהים קא תנינן לית צו אלא ע"ז לאמר דא אתתא מכל
עץ הגן אכול תאכל · ושרא ליה כלא לכלא בייחודא דהא חזינן אברהם ויצחק ויעקב כלהו
אכלו וחיו · אבל אילנא דא אילנא דמותא הוא מאן דנטיל ליה בלחודוי מית דהא סמא דמותא
נטיל ועל דא כי ביום אכלך ממנו מות תמות · בגין דקא פריש נטיעין · ר' יהודה שא' לר' שמעון
הא דתנינן אדם הראשון מושך ערלתו הוה מאי הוא א"ל דפריש ברית קודש מאתריה ודאי
מושך בערלה הוה ושבק ברית קודש ואתפתה במלה דנחש · ומפרי העץ אשר בתוך הגן
דא אתתא לא תאכלו ממנו בגין דכת' רגליה יורדות מות שאול צעדיה יתמוכו · ובהאי
הוי פרי דהא באחרא לא הוה פרי כי ביום אכלך ממנו מות תמות · דאילנא דמותא איהו כדקאמרן
דכת' רגליה יורדות מות · והנחש היה ערום · ר' יוסי הוה אמ' האי אילנא דאמרן הוה
משתקי ומתרבי והוה חדי כמה דכת' ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן · הגן דא אתתא ונהר
הווה עייל בה ואשקי לה והוה כלא חדי דהא מתמן ולתתא איהו פירודא דכת' ומשם יפרד
והנחש · ר' יצחק אמ' דא יצר הרע · ר' יהודה אמ' נחש ממש · אתו לקמי דר"ש אמ' להון ודאי
כלא חד וסמאל הוה ואתחזי על נחש וצולמיה חמאן כל בריין ועקן משה ומטו לגבי אתתא
במלין וגרימו מותא לעלמא · ודאי בחכמה אייתי סמאל לווטין על עלמא וחבל אילנא
קדמאה דברא קב"ה בעלמא ומלה דא הוה תלי על סמאל עד דאתא אילנא אחרא קדישא
דאיהו יעקב ע"ה ונטל מנון ברכאן דלא יתברך לעי' ועשו לתתא · דהא יעקב דוגמא דאדם
הראשון הוה ושופריה דיעקב שופריה דאדם הראשון הוה ועל דא כמה דמנע סמאל
ברכאן מעלמא ומאילנא קדמאה הכי נמי מנע יעקב דאיהו אילנא דוגמא דאדם
מסמאל ברכאן מעי' ומתת' ויעקב נטל דכלא ועל דא ויאבק איש עמו · והנחש היה
ערום דא יצר הרע דא מה"מ ובגין דאיהו מה"מ גרם מותא לכל עלמא ודא הוא רזא דכת'
קץ כל בשר בא לפני דא הוא קצא דכל בשרא ואזדרי הכי · ויאמר אל האשה · ר' יוסי אמ'
באף פתח ואף אטיל בעלמא · אמ' לה באילנא דא ברא קב"ה עלמא · ודאי תהיון כאלהים יודעי
טוב ורע · דהא איהו כי הוה אלהים שמיה · עץ הדעת טוב ורע · אמ' ר' יהודה לא אמ' הכי
דאלו אמ' באילנא דא ברא קב"ה עלמא ואות הוה אלא לא אמ' לא מאילנא דא אכל קב"ה
וכדין ברא עלמא וכל אומן סני לחבריה · אכילו מניה ואתון תהון בראן עלמין ועל דא

כי יודע אלהים כי ביום אכלכם ממנו · ובגין דאיהו ידע דא פקיד לכו עליה · אמר ר' יצחק בכלא
מגלה שקרא כשרותא דאמרן שקרא הוה דכת' ואף כי אמר אלהים לא תאכלו מכל עץ הגן
ולאו הכי דהא כתי' מכל עץ הגן אכול תאכל דכולהו שרא ליה · אמר ר' יוסי הא דתנינן
דפקיד ליה קב"ה על ע"ז דכתי' ויצו ה' אלהים על הדיינין על האדם על ש"ד לאמר על
האשה על גלוי עריות · וכי כמה בני נשא הוו בעלמא דאיהו אצטריך דא · אלא ודאי עכל
האי אילנא הוה בגין דביה אחידן דמאן דנטיל ליה בלחודוי נטיל ליה באכלוסין דלתתא
דאחידן ביה ונטיל ע"ז ושפ"ד וג"ע · ע"ז באינון דרברבין ממנן ש"ד בהאי אילנא תליא
דבסטר גבורה וסמאל אתפקד על דא · ג"ע אשה היא ואתתא אתקרי · ואסיר לזמנא לאתתא
בלחודהא אלא עם בעלה דלא יהא בג"ע ועל דא בכולהו אתפקד בהאי אילנא כיון דאכל מניה
בכולהו עבר דהא כולא אחיד ביה · ר' יהודה אמ' ודאי מלה דא הכי הוא דאסיר
לאתיחדא עם אתתא בלחודהא אלא אם כן בעלה עמה מה עבד ההוא רשע אמ' הא
משיותי להאי אילנא ולא מתי · אף את קריב ומטי בידך ביה ולא תמות ומלה דא הוא אוסיף
לה מגרמיה מיד ותרא האשה כי טוב העץ למאכל · במה חמאת · אמר ר' יצחק ההוא
אילנא סליק כדא כריח שדה אשר ברכו ה' · ובגין ההוא ריח דהוה סליק חמדת לה למיכל
מניה · ר' יוסי אומ' ראיה הוה · א"ל ר' יהודה והא כת' ותפקחנה עיני שניהם · א"ל הכי ראיה
שעורא דאילנא נקטת ליה דכת' ותרא האשה ודאי · ותרא האשה כי טוב חמאת ולא
חמת · חמאת כי טוב ולא אתיישבת ביה לבתר מה כתי' ותקח מפריו ולא כת' ממנו והיא
אתדבקת באתר דמותא וגרימת לכל עלמא מותא ואפרישת חיין מן מותא · ובחובה דא
גרם פרישותא לאפרשא דהא קול מדבור לא מתפרשן לעלמין · ומאן דפריש קול מדבור
אתאלם ולא יכיל למללא כיון דאשתקע מניה מלולא אתיהב לעפרא · אמר ר' שמעון כת'
נאלמתי דומיה החשיתי מטוב · נאלמתי דומיה · האי קרא כנסת ישראל אמרן דאיהו בגלותא
מ"ט בגין דקול מדבר ליה לדבור כיון דאיהי בגלותא קולא אתפרש מינה ומלה לא אשתמע
ועל דא נאלמתי דומיה מ"ט בגין דהחשיתי מטוב דלא אזל בהדה וישראל אמרי לך דומיה תהלה
ומאן דומיה דא תהלה · תהלה לדוד דאיהו דומיה בגלותא ושתיקה בלא קולא · אמר ר' יצחק
מאי לך בגינך איהו דומיה ואשתיקא דאסתלקת מינה · ותקח מפריו · דא תנינן חטה עצבים
ויהבה ליה וגרים מותא לכל עלמא דהא אילנא דא ביה שריא מותא · והוא אילנא דשלטא
בליליא וכד איהו שלטא בליליא כל בני עלמא טעמן טעם מותא · אבל אינון בני מהימנותא
אקדימו נפשיהון בפקדונא · ובגין דאיהו בפקדונא אתהדרן נפשן לאתריהן · ועל דא ואמונתך
בלילות כתי' · ותפקחנה עיני שניהם ר' חייא אמ' דהא אתפקחו למנדע בישין דעלמא מה
דלא ידעו עד השתא כיון דידעו ואתפקחו למנדע ביש כדין ידעו כי עירומים הם דאבדו זהרא עי'
דהוה חפי עליהון ואסתלק מנהון ואשתארו ערומים מניה · ויתפרו עלה תאנה אתדבקו
לאתחפיא באינון אילנין דההוא אילנא דאכלו מניה דאקרו טרפי אילנא · ויעשו להם חגורות ·
ר' יוסי אומ' כיון דידעו מהאי עלמא ואתדבקו ביה חמו דהאי עלמא מתדבר על ידא דאינון

שפיכות דמים

36

דטרפוי

דטרפו אילנא ועבדו ליה תוקפא לאתתקפא ביה בהאי עלמא ופרין ידעו כל זיני חרשין לעלמא וזיני

זיינין בהאינון טרפי אילנא בגין לאגנא עליהו · אמר ר' יהודה כדין אתגליא תלת בזיינא ואתדנו ועלמא

אתלטיא ולא קיימא בקיומא עד דקיימו ישראל בטורא דסיני לבתר · ולביש לון דמשכא הה"ד

כתנות עור בקדמיתא הוו כתנות אור דהוו משמשי ביה בעלאי דלעילא בגין דמלאכי עלאי הוו אתיין

לאתהנאה מההוא נהורא הה"ד ותחסרהו מעט מאלהים וכבוד והדר ת' והשתא דחבו כתנות

דעור אתהני משהו ולא נפשאי · לבתר אולידו ברא קדמאה ברא דזוהמא הוה ותרין אתו עליה

ואולידת תרין חד דאנפק לגיסא ודא נפק לגיסא · ורוחא דילהון אתפרשו דא לסטרא דא ודא לסטרא דא

דא דאמי לסטרוי ודא דמי לסטרוי · מסטרא דקין כל מדורין דסטרא דזיינין בישין ערחין ושדין וחרשין

מסטרא דהבל סטרא דרחמי יתיר ולא בשלימו · חד טב בחמר טב לא אתתקנו בהדיה עד דאתא

ואתיחסו מניה כל אינון דרי דזכאי עלמא · ובה אשתיל עלמא · ומקין כל אינון חציפין ורשיעין

אמר ר' אלעזר בשעתא דחב קין הוה מקטרג בגין דחמא קמיה כמה מריין מקיימין ואתיאן

עליה וכד אהדר בתשובה מאי נאמר הן גרשת אתי היום ומ' אם מאי ומפניך אסתר

מבעותא דילך · ר' אבא אמר כמא דאתמר משה מלפני פנין · ועל דא ומפניך אסתר מאינון פנים

אהא נסתר דלא ישגחון בי ועל דא כל מוצאי יהרגני · וישם יי' לקין אות מאימות אות חד

מכ"ב אתוון דאורייתא יהב עליה לאגנא עלוי · אמר ר' יהודה מאי דכתי' ויהי בהיותם בשדה

מאי שדה דא אתתא ועל דא קם וקטיל ליה ת דהא מסטרא ירית לקטלא מסטרא דסמאל

מותא לכל עלמא וקנא קין להבל על נוקביה · ר' חייא אמר הא חזינן דכתי' ויחר לקין מאד

על דלא אתקבל קורבניה ... אמר ר' יהודה מאי דכתי' אם לא

הכי קא אמר הלא תיטב עובדך שאת מאי שאת כמא דאת יתיר שאת דהא ... שבחא

בגולא ותלויא בעובדוי ועל דא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת רובץ מאי

דא פתחא לעי' דמניה נפקין דינין על עובדין בישין דעלמא פתחו לי שערי

אבא בם אודה יה ולההוא פתח חטאת רובץ דא מה' והוא זמין לאתפרעא מנך ותא

בר' אתולד אדם ברה' ... ודאי ...

מ״ל דרגא הוא דכתי׳ וי״י פקד את שרה וי״י דינא ורחמי ובגין דעבד אדם מרה נפק בדינא ועלתי

בדינא ובגין כך לפתח ודאי חטאת רובץ בגין לאתפרעא מניה· ואליך תשוקתו עד דתשתיצי

ואתה תמשל בו דא הוא כמה דכתיב ואתה מחיה את כולם· מכאן ואתי למשלט קב״ה עלמא

לאבאשא

בזמנא דישתיצון חייבי עלמא ועלדא כיון דמה׳ ישיצי לך כדין שליט עלוי דלא יפוק

שכיח

עלמא דכתי׳ ואתה תמשל בו· בתיובתא ואתה דינא אמ׳ ר׳ יצחק בקוסטרא דטלקא נפירא

ר׳ יהודה אמ׳ ואתה תמשל בו בתיובתא· אמ׳ ר׳ יוסי אמ׳ ר׳ יצחק עזא ועזאל כד נפלו מאתר

באנון

קדושתיהו לעי׳ חמו בנת בני נשא וחטאו ואוליד בנין אלין הוו נפילים דכתי׳ הנפילים היו

ר׳ חייא אמ׳ בנודניה הוו בני האלהים דהא כדאמרא סמאל על חוה אטיל בה זוהמא ואתעברת

ואולידת לקין ומיגו דיליה לא הוה דמי כשאר בני נשא· וכל אינון דאתיין מסטרא דיליה

בארעא

אקרון בני האלהים· ר׳ יהודה אמ׳ אפי׳ בני נפילים הכי אקרון המה הגבורים שתין הוו

כחושבן דלעילא דכתי׳ הכא המה הגבורים וכתי׳ התם ששים גבורים סביב לה· ר׳ יוסי אמ׳ המה הגבורים

אשר מעולם מאי מעולם דינא· ואנשי השם מאי אנשי השם דא הוא עולם דאמרן

אנשי שם דיקא כתיב הכא אנשי שם· וכתי׳ התם בנקבו שם ויקב בן האשה הישראלית את השם·

ר׳ חייא אמ׳ מעולם הוו ומעולם דלתתא נטלין נקב״ה כמא׳ גבור כחמיך ואת כמה

הכא

מעולם ודאי ומעולם דלתתא נטלו נקב״ה ואינון אבהן קדמאי לאהוי רתיכא קדי׳ לגבי אלף

המה הגבורים אשר מעולם· מעולם ודאי· ומאן הוא מטטרון של שבעה דכתי׳ ששים גבורים

ר׳ אחא אמ׳ כולהו בני האלהים אקרון דהא עד דלא אתבסמת תבא חוי כולהו נטיעין

ואתקיימון

הוו מתינין כשומין דקנין באתר חד לבתר עקרן קב״ה ושתיל לון באתר אחרא

ר׳ ייבא שאיל במאי דכתי׳ זה ספר תולדות אדם ביום ברא אלהים אדם

בדמות אלהים וגו׳ אמ׳ ר׳ אבא דא גניזו הוא דתנינן תלת ספרי פתיחין בר״ה אחד

לצדיקים גמורים וכו׳ ספר עי׳ משה נפק כולא נפין תנה כתיבה·

ספר

8

ספר אמצעיתא כללא דלעי' ותתא דאתקריתורה שבכתב אדם קדמאה ספר דאינון תולדות אדם

ודאי איהו צדיקים גמורים הה"ד זה ספר ודא צדיק דעביד תולדות ביום ברא יי' אלהים אדם דהא ודאי

בדין אתתקן כולא עי' ותתא ואתקיימו בדוגמא חדא זכר ונקבה סתם חד בכלל חד׳ מתני

כתי' מגדל עוז שם יי' בו ירוץ צדיק דאהוא ספר תולדות אדם דהיינו צדיק בההוא מגדל האי מגדל מאי

עובדוהי ולא דאהוא מגדל דוד ודא הוא מגדל עוז שם יי' וכלא חד הכא ידיעא לבני מהימנותא

מצפץ	ענו	מיין	דא ודאי סס תול אדם לבני מהימנותא ואריא באסס ודאי
גרג	וה	יעד	נחתו ליה לאדם הראשון וביה הוה ידע חכמתא עלאי
דינב	זדן	כדיי	וספרא דא לבני אלהין ומשגיחין ביה וידעין ביה וספרא דנפלו
לצה	שוה	ונך	נחית ליה מר ידרגין ותלת שלחן ממנן קמיה ובשעתא

אדם מגנו אחיד בההוא ספרא כדנפק טאם מניה לתרעא דגנא

ואבה נמי מריה ואתיבו ליה כמלקדמין בגין דלא יתנשי חכמתא מבני נשא ויבשתדלון למנדע למריהון וכן תנינן ספרהוה ליה לחנוך ודא ספר מאתר דספרא דתולדות אדם הוה ורזא דחוכמתא ורזא דהוא מארעא נטיל הה"ד ואיננו כי לקח אתו אלהים והדא נער כדא חנוך לנער על פי דרכו וכל גנזי עילאין אתמסרן מניה ודא מסיר ויהיב עביד שליחותא ואלף מפתחן אתמסרן בדיה

בראה נטיל בכל יומא וקשיר קשירן למריה מעלמא נטיל ליה קב"ה לשמשיה הה"ד כי לקח אותו

ומן דא אתמסר ספרא דאתקרי ספרא דחנוך בשעתא דאחיד ליה קב"ה אחמי ליה אילנא דחיי

גו מציעותא דגנתא ואחמי ליה כל גנזי עלאי וטרפוי וענפוי דאילנא דחיי וכלא חמינן

בספריה זכאין אינון חסידי עי' דחכמתא עי' אתגלין להון ולא אתנשי מנהון לעלמין הה"ד

סוד יי' ליראיו ובריתו להודיעם ויאמר יי' לא ידון רוחי ל' אתא אמ' בההוא זמנא

ההוא נהר דנגיד ונפיק אפיק רוחא עי' מאילנא דחיי ואריך באילנא דמותא ואתמשכן רוחין בגויהון

דבני נשא דמשנסמאין עד דסלקן בישין ומתעבדן לפתח דדין אסתלק רוחא עי' מההוא

אילנא בשעתא דפרח נשמתין בבני נשא הה"ד לא ידון רוחי בא לגני למיהב לעולם בשעתא

דפרח נשמתין בבני נשאי בשגם הוא בשר דבי ר' לעזר אמרי בשגם דא משה דאיהו

נהיר בסיהרא ומתולא דא קיימין בני נשא בעלמא זמנין סגיאין והיו ימיו מאה ועשרים שנה׳
רמז למשה דעל ידיה תורה אתיהיב ובדין יהיב חיין לבני נשא מההוא אילנא דחיי
וכן הוא הוה למלה דחבו ישראל ההוא חרות על הלוחות חירות ממלאך המות דהא אילנא דחיי משיך
לתתאי עלדא בשגם דהוא בשר קיימא תלתא לאתרחקא רוחא דחיי · בשגם
אתיר לתתא אחיד לעי׳ ועל דא תנינן משה לא מת אלא אתכניש מעלמא והוא נהיר
לסיהרא דהא שמשא אע״ג דאתכניש מעלמא לא מת אלא עאל ואנהיר לסיהרא כך משה
ד״א בשגם הוא בשר במשיכו רוחא בבני נשא זמנא רבא אתהדר למהוי בשר לאתמשכא
בתר גופא · אמר ר׳ יצחק כל דרין משתכללן משתכלהון עדיין וחסידי׳ לבתר אתפשטן
ואולידו ואוליפו אומנותא דעלמא לשיצאה רומחין וסייפין · עד דאתא נח ותקין תקונא
דעלמא למפלח ולתקנא מכשא דהא בקדמיתא לא הוו זרעין וחצדין לבתר אצטריכו להאי
של עוד כל ימי הארץ׳ ר׳ אלעזר אמר זמין קב״ה לתקנא עלמא ולאתתקנא רוחא בבני נשא
בגין דיוריכון לי יומין (עלמין) ההד כימי העץ ימי עמי וכתי׳ בלע המות לנצח ומחה יי׳ אלהים
דמעה מעל כל פנים וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי יי׳ דבר · ב״ע אמן

בכאן אלו התולדות: · אמר ר׳ שמעון האתנינן דכד ברא קב״ה עלמא גליף
בגלופי דכא דמהימנותא גו טהירין דכיין וגו׳ וגליף לעי׳ וגליף לתתא · ועלא דבלא חדא׳
ועבד עלמא תתאה כגוונא דעלמא עי׳ ודא נקיים לקבל דא למהוי כולא חד ביחודא חד
ובגין כך גליף קב״ה גלופי דאתוון עי׳ ותתא ובה ברא עלמא · ותא חזי כגוונא דעבד
קב״ה עלמא הכי נמי ברא ליה לאדם בדמאה׳ פתח ואמר והמה כאדם עברו ברית
דהא קב״ה עשה ליה בעטרין עי׳ וברא ליה בשית סט׳ דעלמא למהוי שלים בכולא
וכולא בעאן ודחלן מקמיה דהא כד אתברי אדם בדיוקנא עי׳ והוו מסתכלן בההוא דיוקנא
ובעאן ודחלן מקמיה · ולבתר אעיל ליה קב״ה בגנא דעדנא בעדונין עי׳ והוו מלאכין
עי׳ חתנין ליה ומשמשי קמיה ורזין דמריהון הוו מודעין ליה · תא חזי בשעתא דאעיל ליה
קב״ה לגנא הוה חמי ומסתכל מתמן כל רזין עי׳ וכל חכמתא בגין למנדע ולאסתכלא
ביקרא דמריה׳

שבעה

שבעה היכלין מדורין אינון לגו׳ דאינון רזא דמהימנותא עילאה׳ וז׳ היכלין אינון לתתא כגוונא דילהון

[ומנ״ב]

חד לקבל חד׳ ז׳ מדורין דהיכלין אינון לתתא כגוונא דלעי׳ ואינון שית כגוונא דלעי׳ וחד טמירה

[דלתתא]

אינו לעי׳ וכל אלין אינון ברזא עו׳ בגין דכל הני היכלין אית בהו כגוונא דלעי׳ ואית בהו כגוונא

[דאתתרך]

למהוי כליל בדיוקנא דרזא עי׳ ובדיוקנא דרזא דלתתא׳ ובהוה דיוריה דאדם ולבתר

תג״ע ותקין ליה קב״ה לנשמתין דצדיקיא לאשתעשעא בהו כקדמאה חזי מגיוא דיקרא עו׳

וכל חד וחד אתתקן כגוונא דלעי׳ וכגוונא דלתתא כמה דאוקימנא׳ היכלא קדמאה

[ברזא עו׳]

אתר דאיה ואתתקן לתתא כגוונא דלעי׳ הא אתערו חבריא עמודי דג״ע כמה דאיהו

ואיהו אתתקן לגו גו טמירא דרזא דלתתא גנין ובוסתנים מכלא ולא שלטא ביה עינא

[דמריהון]

בר דנשמתהון דצדיקיא למהוי גליפין לעי׳ ותתא ולאסתכלא מתמן ברזא

ובעינוגא דלעי׳ ואלין אינון צדיקיא דלא אחלפו יקרא דמריהון בגין דחלא אחרא׳

כד״א אשת חיל עטרת בעלה׳ רזא דמהימנותא לאתדבקא בר נש במריה ולדחלא

מניה תדיר ולא יסטי לימינא ולשמאלא והא אוקימנא דלא איהך בר נש בתר דחלא אחרא

דאתקרי אשת זנונים ובגיני כך לשמרך מאשה זרה וכו׳ היכלא דא קיימא בדיוקנא דרזא עו׳

בגין דכד נשמתין דצדיקיא נפקין מהאי עלמא עאלין גו היכלין אלין די בג״ע לתתא ותמן

עאלין כל חד וחד כההוא זמנא דאצטריכא נשמתא למיתב תמן׳ ובכל היכלא [והיכלא]

[עלמי]

דיוקנין כגוונא עו׳ ודיוקנין כגוונא תתא ותמן אתלבשת נשמתא בלבושין כגוונא דהאי

ואתעדנת תמן כל ההוא זמנא דאצטריכת עד דמטי זמנא לסלקא לאתר עו׳

כמה דאצטריך ומגו ההוא מאנא דאתלבשת ביה חמת דיוקנין עו׳ לאסתכלא

ביקרא דמריהון׳ בהאי היכלא אית מדורין עו׳ לאסתכלא ונשמתהון דאינון גיורין

דאתגיירו קיימין תמן ועאלין תמן לאסתכלא ביקרא עו׳ ומתלבשין תמן בלבושין

[חדתין]

חדא דנהורא נהירו׳ וההוא היכלא מקפא מאבנין טבא ודהבא ותמן איהו פתחא

דנהירו לקבל פתחא דגיהנם ומתמן מסתכלין לכל אינון חייבי דשמר עלמי דלא עאלו

בברית קיימא קדישא ואיתתרכו באינון מלאכי חבלה דטרדי לון בנורא דדליק ואינון חמאן

וחדאן על דאתגיירו

ותלת זמנין ביומא נהרין מגו נהירו וכו' ומשתעשעין תמן ונפקא מנהון אנכלוס קורא [ושארקירין]

דאתגיירו בגוונדא וכו' כד נפקין לעלמא נשמתהון לאתעטרא תמן. היכלא תניינא

היכלא דא לגו מהאי היכלא קדמאה והאי פיתחא איהו סמיך לגו מערתא דאבהן והאי [היכלא]

נהיר מקדמאה הכא איתכלל אבנין יקרין דמקפן ליה בגו דהאי היכלא אתר חד נהירו כליל

מכל גוונין ואיהו נהיר מעי' לתתא. בהאי היכלא קיימין אינון דסבלו יסורין ומרעין בהאי [עלמא]

בגין לאתתקנא והוו מודן ומשבחן למריהון כל יומא ולא הוו מבטלי צלותא מפומיהון

לעלמי'. לגו מהאי היכלא קיימין כל אינון דמקדשי בכל חילא שמא דמריהון ומתיבין אמן

יהא שמיה רבא מברך בכל חילא. ואלין אינון דיתבי לגו בגו האי היכלא. וההוא נהורא

דכליל בכל גוונין נהיר לון מההוא נהירו דקיימין וחמאן נהורין אוחרנין דאתאחדן [אתאחד] ולא

בגווייהו ונשא מנהון משיחא דאיהו עאל וקאים בינייהו ונחים לון איהו ונטיל מההוא היכלא.

ועאל בהיכלא תליתאה ותמן כל אינון בני מרעין וכאבין יתיר וכל אינון דרדפי דבי [רב]

דלא אשלימו יומין וכל אינון דמצטערין עלבי מקדשא ואושדו דמהון כולהו קיימין בההוא היכלא

ואיהו נחים לון נטיל מהיכלא דא ועאל בהיכלא רביעאה ותמן כל אבילי ציון וירושלם

וכל אינון קטולי שאר עמין ואיהו שבי ובכי וכדין כל אינון נשיאין דזרעא דדוד כולהון

אחידן ביה ומנחמן ליה. שבי תנינות ובכי עד דיכלא נפק ואתאחד בההוא קלא וסלקין [לגו']

ומשתכחי תמן עד ריש ירחא. וכד נחית נחתין עמיה כמה נהורין וזיוין מנהרין לכל ריש

היכלין באסוותא ונהורא לכל בני נשא מרעין ומכאובין דסבלו עמיה משיחא. וכדין [פורפירא]

לבישו ותמן חקיקן ורשימין כל אינון קטולי שאר עמין בההוא פורפירא ונפלין ההוא

פורפירא לגו' ואתחקק תמן גו פורפירא עד דמלכא וקב"ה זמין לאלבשא ההוא [פורפירא]

ההד ידין בגוים מלא גויות עד דאתי ונחים לון ונחתי עמיה נהורין ועדונין לאתעדנא

[ידין עמים]

וכמה מלאכין ורתיכין עמיה וכל חד מלבושא לאתלבשא בהון כל אינון נשמתין [דמקטולין]

ותמן מתעדנין בההוא זמנא דאיהו סליק ונחית. לגו מהאי היכלא קיימי גו דרגא וכו' עשרה

הרוגי מלכותא כגון ר' עקיבא וחבריו וכלהו סלקין במלכו גו אספקלריא דלעי' והרי צבין יקרא וגו' [עליהו]

כתי' עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה

למחכה לו.

בהיכלא

בהיכלא חמישאה קיימי כל אינון מריהון דתיובתא שלימתא דתבו מחטאיהון ואתנחמו בהון
ונפקת נשמתהון בבכיו וכל אינון שבע מריהון דתיובתא וכל אינון דקדישו שמא דמריהון
וקבילו עליה מותא ובתרעא דההוא פתחא קאים מנשה מלך יהודה דקביל ליה קב״ה בתיובתא
שלימתא ואתר ליה חתירא לקבלא ליה · לגו מהאי היכלא קיימי כל אינון מריהון דתיובתא
דנשמתהון נפקת בשעתא דאתמרמרו על עובדיהון ולא מתעכבן בעדונא עד בכל יומא
ויומא ואתקמטו ביומא דדינא עייל בההוא היכלא ומתעדנין ביה כל חד וחד כדקא חזי ליה
וכל חד נטיל מנהורא וחופה דחבריה בין לגו בין לתתא האי היכלא קיימא על אינון תתאי
ואפי׳ צדיקים גמורין לא יכלין דההוא היכלא למיקם ביה · והאי איהו דרגא עד על כלא בר
דחסידי דאיהו דרגא עד על כולא · היכלא שתיתאה היכלא דחסידי והיכלא דאעד על
כולא ואיהו האי היכלא דקיימא על כולא · היכלא דימינא לית מאן דיכנס ביה לא אינון חסידין
קדישין וכל אינון דמרחמין למריהון ברחמי מוסגיא · ופתחא דההוא היכלא קיימין כל
אינון דמייחדין יחודא דמריהון בכל יומא ולין עלן בהאי היכלא וזמינין לסלקא בקדמיתא·
ועולא מהאי פתחא אברהם קאים לימינא דקב״ה לפתחא אחרא קיים יצחק דאתעקד
על מדבחא והוה קרבנא שלים קמי קב״ה · לפתחא אחרא לגו קיימא יעקב שלימה
ותריסר שבטין סוחרניה ושכי׳ על רישיה · וכד ישראל בעקן אתערו תלת אבהן ומתערי
לה שכי׳ לאגנא עליהו · וכדין איהי סלקא ומתעטרא לעי׳ ואגנא עליהו דישראל · וכמה
היכלין לתתא בגנ״ע הכי נמי לעי׳ אית היכלין מתקנן דאינון רזא דמהימנותא וכל אינון
היכלין כולהו מתקשרן ומתעטרן בחד היכלא דאיהו היכלא שביעאה ואיהו גניז וסתים
מכל שאר היכלין באמצעיתא דהאי היכלא קאים חד עמודא דאיהו בגוונין סגיאין
ירוק וחוור וסומק ואוכם כד נשמתין סלקן אינון עלן גו האי היכלא מאן דאתחזי
להאי גו האי היכלא ומאן דאתחזי להאי גוון סליק ביה · ומאן דאתחזי להאי גוון סליק ביה ·
כל חד וחד כדקיאות חזי ליה · ולא שית היכלין אינון למדרא כדקאמרן שביעאה לאו איהו
למדורא ושתכלא ברזא דשית ועל דא כתיב בראשית שית דרגין לעי׳ ושית דרגין לתתא
וכלא רזא חדא · ת״ח

בראשית ר' יהודה אמר תרי בתים הוו בית ראשון ובית שני דא עלאה ודא תתאה תרי ה"ה

דא עלאה ודא תתאה וכולא חד. ב' עלאה פתחין לכל סטר רחמ' הוא דכליל דא בדא. ראשית איהו

ראשית למעלא בחושבנא לבי' טינא. אמר ר' יצחק א"ר אלעזר בראשית דא כללא דיוקנא

דיוקנין כלהון ביה כמא דכתי' הוא מראה כבוד ה' דמות. חיזו דאתחזון ביה שית אוחרנין ודא

מה בדעלון בהאי חיזו שית גוונין היא אתקנת גרמה לאחזאה לון ולאפעל בהון אומנותא

ואו' דהא אומנותא דעלמא מן מדרגא לדרגא דא הוא כתי' בראשית שבחא דשתא איהו

דעבדי אומנותא בהאי. ר' יוסי פתח הנצנים נראו בארץ ועת הזמיר הגיע הנצנים

דא הוא כמא דשתי' נראו בארץ בגין דאינון דיוקנין לאתחזאה בהאי דרגא. עת הזמיר

דהוא כדין משבח ומהדר כדא למען יזמרך כבוד ולא י'. ובגין דא אקרי מזמור כמה

מזמור לדוד כד שראת עליה שכינתא ברישא ודא הוא עת הזמיר הגיע. ר' חייא

כדין מטא זמנא לשבחא. ר' אבא אמר עלמא עלאה סתים וכל מלוי סתימין בגין דקמא

ברא עלאה רומא דכל רזין. וכד ברא ואפיק אפיק לאנשיתי'. ובגין דאיהו סתים וכל מלוי

סתימין אמר בראשית בראשית יומין עלאה ולא אתמר מאן ברא לון כגון דאיהו עלמא

עלאה סתים ולבתר גלי ואמר עובדא תתאה ואמר מאן ברא ליה בגין דאיהו עלמא

באתגליא ואמר ברא אלהים את השמים ולא כתיב באורח סתים ברא את השמים

דאתגליא ואמר ברא אלהים ודאי שמא באתגליא קדמאה בסתימא דאיהו

באתגליא למהוי תדיר עובדא דלבה סתים וגליא ורזא דשמא קדישא הכי

סתום וגליא. את השמים לאפקאה שמים תתאי לתתא ואת הארץ

לאפקא ארץ דלתתא ולאפקא להו לעובדהא כגוונא דלעילא:

והארץ היתה תהו ובהו כדקאמרן דא ארץ עלאה דלית לה נהורא מגרמה

בקדמיתא כזהות כדקאמרן השתא תהו ובהו וחשך היתה דיקא. לבתר

גרמה ואזעירת נהורא. תהו ובהו וחשך ורוח ד' יסודי עלמא דאשתכללו ביה

דא ואת הארץ כדקאמרן לאפקא ארעא דלתתא דאיהי אתעבידת דכמה

נהורין בה

בגוונא

נשיה

כגוונא דא והוא והארץ היתה תהו ובהו ודא אינון מדורי ארעא ארץ אדמה גיא.

הוא

ציה ארקא תבל גדול שבכלם תבל והוא ישפוט תבל בצדק: מאן ר׳ יוסי מאן הוא ציה דא

אתר דגיהנם כד״א ציה וצלמות וגו׳ דאכתי׳ במלה׳ וחשך על פני דא ארקא אתר דגיהנם

כלל עד

דא הוא ציה אתר דמה׳ כדקאמרן ודא הוא אתר דחשך על תהו דא נשיה דלא אתחזיית חיזו

מהחפן

דאתנשי ועל דא אתקרי נשיה׳ ובהו דא ארקא אתר דלא מתנשין ר׳ חייא אמר דא גיא׳ ורוח אלהים

לעילא

לקבל תבל דאתיין מרוח אלהים וכלא בחד הוא׳ כגוונא אית לארץ שבעה מדורין אינון

דרגא על דרגא׳ ובכלהו מדורי מלאכי עילאי אלין על אלין הכי נמי לתתא וכלא אחיד

ובכלהו

דא בדא למהוי כלא חד׳ ז׳ מדורין אינון לגו והאי ארקא אחידת לון וכלהו קיימי בה׳

קיימא תושבחתא דקב״ה דלעילא פרישן דא מן דא ואתרין פרישן דא מן דא׳

ונקטירי

מדורא קדמאה לתתא איהו אתר בחשוך לא נהיר והוא מתתקן למדור רוחי

ועל עלעולי ותוקפין דלא מתחזיין ולא אית בהו נהורא ולא חשוכא ולא דיוקנא כלל ותמנא

ידעי ביה ידיעה כלל דלאו ביה צורה כלל סנטרא פורטא׳ ועל ההוא אתר ממנא חד

אהריאל שמיה ועמיה ג׳ מאות מעופפין ואתחזון מצעי שביבין דעשה ולא זיימין

ולא אתחזון ולא משתכחי וכד אתי צפרא כולהו מתחדשי ולא קיימי וכד מטאן לגביה

כדאתחזיש

דהאי אתר אבדין ולא משתכחין ועלין בחד נוקבא דתהומא רבא ולא אתחזון

לעלמא אתחזון מאינון שביבין עד דמטי צפרא׳ מדורא תניינא הוא אתר דנהיר

יתיר ואיהו חשוך מכל לא חשוך כההוא קדמאה והוא מתקן למדורי מלאכין

אתר

דממנן על עובדיהון דבני נשא ולמפתי להו בארחא בישא דאינון אזלין וההוא

ונזמת

אתחזי יתיר מן קדמאה ואלין מלאכין אית להו קורבא עם בני נשא ומתהנן מרוחא

שירתא

דלתתא לסלקא בתושבחתא ולאהדרא יתיר ועליהו חד ממנא קדומי שמיה ואלין פתחין

וכד ישראל

בכל כדין קיימין בדוכתיהו ואתחזון ונהרין יתיר תלת זמנין ביומא מקדשי קדושתא׳

עסקין באורי כולהו מטין וקדין מהדרתא לגו וקב״ה חיים עליהון׳ מדורא תליתאה

הוא אתר בשביבין וקטורין ותמן נגידו דנהר דינור דנגיד ונפיק דאיהו בי מוקדא דרשיעיא

דמתמן נחית אשא על רישיהון דרשיעיא ותמן מלאכי חבלה דטרדין לון ותמן אשתכח דנורא

(עליהון) עליהו דישראל לזמנין ולאפקא לון בר בזמנא דנסבי אפוותא לגיהנם ליה · וחד ממנא

מסט' דשמאל כולהו מסט' דחשך כד"א וחושך על פני תהום וסמא"ל חייבא אשתכח תמן ·

מדורא רביעאה הוא אתר ל' דנהיר ותמן הוא נהורא לאנפי עילאי דבסט' דימינא

ופתחי שירתא ופיומי ולא אזלי ולא עברא כהני דמאי דפתחי שירתא (ואתעברן) ואתוקד

בנור דליק ותבין ומתחדשין כמלקדמין והני קיימי בדוכתייהו ולא מתעברן והני מלאכי

דרחמי דלא משניין לעלמי ובגלי כתי' ונשמה מלא ר' ולית עבדין שליחותא בעלמא ולא

אתחזון לבני נשא בר בחיזו אוכלוסין אחרא בספלתנו פגיא וחד ממנא עליהון פדא"ל

שמיה וביה פתחין מפתח דרחמי לאינון דתייבין לקמי מריהון ופתחין תרעין (לאעברא)

צלותהון ובעותהון מדורא חמישאה הוא מדורא נהירו בנהירו יתיר מכלהו

בדמאי ואית ביה מלאכין מנהון אשא ומנהון מיא לזמנין משתכחי ברחמי

ולזמנין משתכחין בדינא אלין בסט' דא ואלין בסט' דא · לזמנין נהורין אלין וחשוכין (אלין)

ואלין ממנן לשמרא למריהון לין בפלגות ליליא ואלין כד סליק נהורא · וחד ממנא

עליהו וגדרשיא"ל שמיה כד אתפלג ליליא ואתער רוח צפון וקב"ה אתי לאשתעשעא

עם צדיקיא בג"ע בדין רוח צפון אניש ומטא לאלין די ממנן בפלגות ליליא לזמרא

ו(ה)להון מזמרין ופתחין שירתא ובדאתי צפרא ומתחברין בדוכתא בצפרא

בנהורא בדין כולהו אוחרנין אמרי שירתא וכל כוכבי רקיעא וכל נשאר (מלאכין)

(אבתריהו) דלתתא מסייעי לון כד"א ברן יחד כוכבי בקר · עד דישראל נטלי שירתא ותושבחתא

מדורא שתיתאה הוא מדורא על קריב לאלבו שמיא וביה ארבין ונהרין (ונחלין)

דמתפלגין מן ימא וכמה נוני אינון דרחשין לד' סטרי עלמא ועיל (ממנן) מנהון פרבין

וחד ממנא עליהו ואוריא"ל שמיה והוא ממנא על כל אלין תתאין וכלהו נטלי

בשעתא ורגעי כד נטלי ארבי לסט' דא ולסט' דא כד נטלי ארבי לסט' דמזרח

דקיימא להאי סט' איהו מיכא"ל דאתי מימינא · וכד נטלי ארבי לסט' דצפון ממנא

דקיימא עליהו להאי

סטרא הוא גביל דאיהו מסט' דשמאלא · וכד נטלין ארבאי לסטר דרום האתרין איהו ממנא
דקימא להוא סט' רפא' שמיה והוא לימינא · וכד נטלין ארבי לסט' מערב ממנא דקימא
להוא סט' הוא אוריאל · מדורא שביעאה הוא מדורא ע' על כלהו ותמן לא אשתכחו
בר נשמתין דצדיקיא דתמן מתעדנין מזהרא ע' ומתעדנין ומתפנקין בעידונין ע'
ותמן לא אשתכחו בר אינון וגו' שלום ברכה ונדבה כלא הוא כגוונא ע' והא אמרו
בני נשא
חבריא כדין הוא ארץ לתתא בג' מדורין וכולהו כגוונא דלעי' וכולהו איתקינן כחיזו
וכלהו מוזן ומשבחן לקב"ה ולית מאן דידעי יקריה כלין דאינון במדורא ע' ולית
חזאן יקרא כדקא יאות למפלח ליה ולשבחא ליה ולאשתמודעא יקריה · ועלמי דלעי'
לא קימא בקיומיה אלא בגיניהון דצדיקיא דאינון גופין קדישין כגוונא דלעי' ולא קימא
בההוא מדורא שביעאה אלא נשמתהון דצדיקיא · הכי נמי האי מדורא שביעאה
לתתא לא קימא אלא לגופיהון דצדיקיא למהוי כולא חד דא כגוונא דא ·
משמע
ויאמר אלהים יהי אור א"ר יצחק מכאן דעקרין קב"ה להני נטיען ואשתילו לון
דכתי' ויהי · ר' יהודה אומר אור שכבר היה תנן דכתי' ויהי אור והיה לא כתיב אלא ויהי
ובדאסתכל קב"ה וכו' וכתי' אור זרוע לצדיק והאמתי' ויאמ' אלהים יהי אורי הה"ד
מי העיר ממזרח וכו' וירא אלהים את האור מאי ראה א"ר חייא לן כדאמרן
חמא בעובדין דרשיעיא וגנז ליה · ר' אבא אמר וירא אלהים את האור כי טוב
ואחלנייש
לגנוז יתו את האור דמלין נהוריה מסייפי עלמ' ועד סייפי עלמ' וכי טוב הוא
ויתחמי
דלא יתהנון חייבי עלמ' · אמ' ר' ש' וירא אלהים את האור כי ט' קלא ישתבח ביה ויתחמי
ויתחמי ·
וכי טוב הוא לאגנזא ליה דלא יתהנון מניה חייבי עלמ' ודלא לישתבח ביה
כתי' הכא כי טוב וכתי' התם כי טוב בעיני יי' לברך את ישראל · ומפתח דקרא ויבדל
כחדא ·
אלהים בין האור ובין החשך ובזמן כן לא אשתכח ביה ויתחמי ומעם דשתף לון קב"ה
תא חזי נהירו ע' למהוי נהיר האי אור ומההוא נהירו חדו לכולא ביה והוא ימינא
דמאיה
לאתעטרא בגופי גליפין בההיא והא אוקמ' מה רב טובך וכו' מה רב טוב דא אור ל
דגנז קב"ה ליראיך · לצדיקים כדאמרן.

והאי ערב מסט' דחשך ויהי בקר מסט' דאור. ובגו דאינון משתתפי כחדא כתי' יום אחד.
ר' יהודה אמ' מאי ט' טעמא בכל יומא ויומא כתי' ויהי בקר לאודע דהא לית יום בלא לילה
ולא לילה בלא יום ולא בעיין לאתפרשא. א"ר יוסי ההוא יום דנפק אור קדמאה אתפשט
בכולהו בקר ולאו בקר אלא מסט' דאור קדמאה. ר"שא יומא קדמאה אזיל עם כלהו וכלהו
ביה בגין לאחזאה דלאו בהו פירודא וכלא חד. ויאמר אלהים יהי אור. יום אתפשטותא
דהא יאור לתתא ואין אינון מלאכין דאתבריאו ביומא קדמאה דאית לון קיומא
לאתקיימא דלסטר ימינא. וירא אלהים את האור א"ר אלעזר מספקלריא דלא נהרא
עם מספק' דהיא נהרא דאת' כי טוב. א"ר אלעזר את לאכללא ולאסגאה כל אינון
מלאכין דאתיין מסט' דאור דא וכלהו נהרין בקדמיתא ביומא שלים. יהי רקיע בתוך
המים א"ר יהודה בהאי אתפרשו מיין עלאין למיין תתאין. רקיע פשיטותא דמיין.
והא אתמר ויהי מבדיל בין מים למים בין מיין עלאי לתתאין. ויעש אלהים את הרקיע
דעביד ביה עבידתא בסגיאו עלאה ויהי רקיע לא כתיב אלא ויעש דאסגי ליה ברבו סגאי
א"ר יצחק בשני נברא גיהנם לחייבי עלמא. בשני אתברי המחלוקת. בשני לא אשתלים
ביה עבדתיה ובגיני כן לא כתיב ביה כי טוב עד דאתאי יומא תליתאה ואשתלים
עבדתיה ואמ' כי טוב תרי זמני. חד על אשלמות עבדתא דיום שני
וחד על גרמיה ביומא תליתאה אתתקן יום שני ואתפרש ביה מחלוקת ביה אשתלימו
רחמי על חייבי עלמא. ביומא ג' משתכחי שביבין דגיהנם. בגיני כן אתכליל ביה
יום שני ואשתלים ביה. ר' חייא הוה יתיב קמיה דר"ש א"ל האי אור ביום ראשון
אלא וחשך ביום שני ואתפרשו מיא ומחלוקת הוה ביה אמאי לא אשתלים ביום
ראשון דהא ימינא כליל לשמאלא. א"ל בגין דא הוה מחלוקת ותליתאה בעי למיעל
ביניהו לאכרעא ולאסגאה בהו שלם. תדשא הארץ דשא. אתחברו תא דמיין עלאי
בתתאין למעבד פירין מיין עלאי רבין ועבדי איבין ותתאין קראן לון לגבי עלאי כנוקבא
לגבי דכורא. בגין דמיין עלאי דכורין ותתאין נוקבין.

ר"ש אמ' כלהו איהו נפש' והוא לתתא · אמ' ר' יוסי אי הכי אלהים דקאמר מאן אלהים א"ל אלהים חיים
ומה לתתא בתים · אלא לתתא איהו תולדות כד"א אלה תולדות הש' והא' בהבראם ואמרי בה
והוא דנפש' אבהן דכולא איהו עבידתא · ועל דא אקשאו עבדת תולדות דהא היא מתעברא כנוקבא
מן דכורא · כ"א עשר מאמר כל חילין הוו בארעא ולא אפיקת חילהא עד יום הששי דכתי' תוצא הארץ
ומיתימ' והא כתי' ותוצא הארץ דשא אלא אפיקת תיקון חילהא ואתישבא כדניאות וכלא הוה
גניז בה עד דאצטריך דהא בגדפותא כתי' תהו ובהו כתר ולבתר אתתקנת ואתיישבת
ונפקת נהורא ודשאין ועשבין ואילנין כדניאות ואפיקת לון לבתר ומאורות הכי נמי
לא שמשו נהורא דילהון עד דאצטריך · יהי מאורות לאו לא חויא בישא דאטיל
זוהמא ועבד פירודא דלא שמש שמשא בסיהרא · מארת לווטין ועל דא נקרים דאתלטיא
השמים · אכעא דכתי' ארורה האד' ובגין כך מארת כתיב יהי מאורת דאסירא ברקיע
דא שמשא נהוריהן בכלל חד לאזדווגא לאו לאנהרא עלמ' לעי' ותת' ימשמש דכתיב
על הארץ ולא כתי' בארץ דמשמש לעי' ותת' חושבן דכולא בסיהרא הוא · ר' שמעון אמ'
גימטריאות וחשבין תקופות ועבורין כלא הוו בסהרא דהא דלעי' לא איהו · א"ל לעשר
לאוהכי לא חושבנא קימא בסיהרא ומתמן יכיל בר נש למנדע לעי' · א"ל והא כתי' והיו לאתת
ולמועדים א"ל לאתת כתיב חסר א"ל והא כתי' והיו · א"ל הוו כולהו דיהון ביה כאסקופא דא
דאתגליא מכלא · א"ל חושבנא דכולא בסיהרא הוא · ת"ח נקודה חדא אית מתמן
שרותא למנדע דהא מה דלגו מן ההיא נקודה דלא אתידע ולא אתיהיב למנדע אית
נקודה דלעי' סתים דלא אתגליא כלל ולא אתידע ומתמן שרותא למנדע בלבתים
ועמיקאי הכי נמי אית נקודה לתתא דאתגליא ומתמן הוא שרותא לכל חושבנא ולכל חושבן
ועל דא הכא הוא אתר לכל תקופות וגימט' ועבורין וזמנין חגי ושבתי' · וישראל דדבקי'
ביה בקב"ה עבדי חושבן לסיהרא ואינון דבקי' ביה וסלקי לעי' דכתי' ואתם הדבקים בה' אלהיכם
ישרצו המים א"ל לעשר הא אוקמוה דאינון מיין ראשון ואולידו כגוונא דלעי' והא
ועוף יעופף על הא' יעוף מבעי ליה · מאי יעופף · א"ש רזא איהו ועוף דא מיכאל

ובתי׳ ויעף אלי אחד מן השרפים· יעופף דא גבריאל דכתי׳ והאיש גבריאל אשר ראיתי בחזון
מועף ביעף· ודא הוא יעופף על הארץ דא מ״ה דהוא תשוך ארעא· על פני רקיע
כדקאמרין עולה ומטטרון וכו׳ א״ר אבא והא מילתא מ״ה בשני אתברי לא על הארץ דא
רפאל דאיהו ממנא לאסותא דארעא דבגיניה אתרפיאת ארעא וקיים בר נש עליה
ורפי לכל חיוהי· על פני רקיע השמים דא אוריאל ועלא הוא בקרא ובגין כך
בתריה ויברא אלהים את התנינם הגדולים א״ר לעזר אלין אינון ב׳ רברבין ממנן על ע׳
אומין ובגין כך אתבריאו כולהו למהוי שלטין על אומיא· ואת כל נפש החיה אלין
אינון ישראל דאינון גוי אחד בארץ· אשר שרצו המים למיניהם· דאינון משתדלי
באוריי׳ ואת כל עוף כנף אלין צדיקיא דיצהון· ובגין כך אינון נקר׳ נפש חיה· דינא
ואת כל עוף כנף כדקא אתמר אלין שלוחי עלמי׳ אמ׳ ר׳ אבא נפש חיה
דאינון ישראל בגין דאינון בנוי לקב״ה ונשמתהון קדישין מניה אתיין נפש
נפשן דשאר עמין מאן אתר הוא׳ א״ר לעזר מסטרא דשמאלא די מסאבי לנשמתהון
נשמתין ובגין כך כולהו מסאבין ומסאבי למאן דיקרב בהדייהו· ויאמר אלהים
תוצא הארץ נפש חיה כולהו שאר חיוון אחרנין כל חד וחד כפום זיניה האי דא׳ לעזר
מסייע למאי דאמרן· נפש חיה אלין ישראל דאינון נפש חיה עלאה קדישא· בהמה ורמש
שאר עמין דלא אינון נפש חיה לאערלה כדקאמרן· נעשה אדם בצלמנו דאתכליל
בשית סט׳ כליל מכולא כגוונא דלעי׳ בשייפי מתקנן ברזא דחוכמתא כדקיימו ר׳ כולא
נעשה אדם רזא דכר ונוקבא כולא בחכמתא קדי׳ עי׳ בצלמנו כדמו׳ לאשתכללא בדא
למהוי הוא יחידאי בעלמ׳ שליט על כלא· וירא אלהים את כל אשר עשה כל׳ והנה טוב מאד
הא אתקן מה דלא אתמ׳ כי טוב בשני בגין דאתברי ביה מותא· והכא אתמ׳ והנה טוב מאד
ואזלא למה דאמרו חבריא והנה טוב מות׳ וירא אלהים וכי לא חמא ליה קודם לאדונא
חמא ליה קב״ה ומה דאמ׳ את כל לאסגאה כל זרין דייתון בתרכן ולכל מה דאתחדש בעלמ׳
בכל דרא ודרא עד דייתי׳ לעלמ׳ ויתחדש לבתר כן׳ ובגין כך חמא ליה קב״ה עד לא הוה
נשוי כולא בעובדא דבראשית׳ יום הששי מאי שנא בכלהו· ומי דלא אתמ׳ בכולהו
אלא הכא כד אשתכלל עלמ׳ אתחברת נוקבא בדכורא בחבורא חד ה״א בששי למהוי כולא
חד·

ויכלו

17

ויכלו השמים׳ ואשתכללו כלא בחד אשתכללו מכלא ואשתלימו בכלא ר׳ אלעזר פתח

מה רב טובך אשר צפנת וגו׳ תא חזי עבד קב״ה לבר נש ועבד ליה בעלמא ואתקן ליה

למהוי שלים בפולחניה ואתקנא אורחוי בגין דיזכי לנהורא עלאה דגניז קב״ה לצדיקיא

כד״א עין לא ראתה אלהים זולתך׳ ובמה זכי ליה בר נש להאי נהורא באורי׳ דכל

מאן דאשתדל באוריתא בכל יומא זכי ליה למהוי ליה חולקא בעלמא דאתי ואתחשיב

כאלו בני עלמין דהא באוריתא אתבני עלמא ואשתכלל הה״ד יי׳ בחכמה יסד ארץ

וכת׳ ואהיה אצלו אמון׳ וכל מאן דאשתדל ביה שכליל עלמא וקיים ליה ותא חזי

ברוחא עבד קב״ה עלמא וברוחא מתקיימא רוחא דאינון דלעאן באור׳ וכ״ש רוחא דבלי יחדי

פעלת דבולבי׳ מה רב טובך דא טובה דאתגניז ליה אך אינון דחלי חטאין פעלת מאי

דא עובדא דבראשית ר׳ אבא אמ׳ דא ג״ע דהא בעובדא באומנא דאמנותא עבד ליה

קב״ה בארעא כגוונא דלעילא דלתתא דלעי׳ לאתתקנא ביה צדיקיא הה״ד פעלת לחוסים בך

דהאי הוא נגד בני אדם ואחרא עד עילאי קדישין׳ אדם ואפי אחרא נגד בני אדם

הוי לאתכנשא ביה צדיקיא עבדי רעותיה דמריהון ויכלו דכלו עובדין דלעי׳ ועובדין

דלתתא השמים והארץ׳ וגו׳ ותאני ר״ש אמ׳ עובדא ואומנותא דיתכלה שבכ

עובדא ואומנותא דתו׳ שבע״פ וכל צבאם לו פרט׳ אוריתא אפין דאוריתא ע׳ פנים לתורה

ויכולו דאתקיימון ואשתכללו דא בדא השמים והארץ פרט וכלל וכל צבאם רזי דאורי׳

דכיאן דאוריתא ומסאבי דאוריתא ויכל אלהי׳ וגו׳ דא תורה שבע״פ דאיהי יום השביעי

ובה אשתכלל עלמא דאיהו קיומא דכולא מלאכתו אשר עשה ולא כל מלאכתו דהא

תורה שבכתב אפיקת בולא בתוקפא דכתב דנפיק מחכמה׳ תלת זמנין הכא ביום השביעי

וישבות ביום השביעי

ויכל אלהים ביום השביעי ויברך אלהים את יום השביעי׳ דא תורה שבכתב דע״ס יום

שביעי׳ דא אשתכלל עלמא בד נאמר וישבות ביום השביעי דא יסודא דעלמא

בספרא דרב ייסא סבא דא יובלא ועל דא כת׳ הכא מכל מלאכתו דכלא נפיק מניה וחנד

דא יסודא דנאמר דהא שרא ביה הוי יתיר מכלא׳

ואיכרי

ויברך אלהים את יום השביעי דא מ"ב דמברך לכלא והוא נטיל ברישא וברכאן ביה שריא לברכא

דאתקיימא
שביעי י"ב יומא מכאן העולם יתיר ביסודא דעלמא איהו וכן ויקדש אותו לסגאה ההוא אתר

ישר
ביה שריא כד"א והבאתי אותו ואת בניו ובהאי אתר שריאן כל קדושין דלעילא ונפקי מניה לכנסת

שנים
ישראל לה תפנוקי לחם פנג ואגלא האי כמה דכ' מאשר שמנה לחמו ומאשר דאגיים

דא
שמנה לחמו דהא לחם עוני אתהדר למהוי לחם פנג והוא יתן מעדני מלך מאן מלך

ועלדא
כנס"י שכ' הוא יהיב לה כל תפנוקי עלמין וכל קדושין דנפקין מלעילא מהאי אתר נפקי

דעלאי
ויקדש אותו הוא אתר קיימא כי בו שבת ביה נייחא לעילאי ותתאי ביה שבתא הארץ נייחא

אשר ברא אלהים מכלל דזכור נפקא שמור לאתקנא עיבדתא דעלמא לעשות דא

והחסד
אומנא דעלמא למעבד עיבדתא דעלמא ר"ש תופריש מלה ואמר כתי' שומר הברית

הברית
שומר דא כנסת ישראל הברית דא יסודא דעלמא והחסד דא אברהם וכן יש"ע הוא שומר

וודאי
החסד ואיקרי שומר ישראל דאהוא נטיר פתחא דכלא ביה תליין כל עובדוי דעלמא

ונשמתין
אשר ברא אלהים לעשות לשכללא ולאתקנא כל יומא ויומא ולאפקא כל רוחין

ואפי' רוחין ושדין ואת דלאו איהו תקונא דעלמא לאו הכי דהא איהו תקונא דעלמא

דאזיל
הוו ולאתקנאה בהו לחייבי עלמא דאינון אזלין לקבליהו לאוכחא להו להו מאן

בשמאלא מתאחיד בסטר שמאלא לקבליהו בגין כך לתקונא הוו ת"ח מה כתי' בשלמה

ובנגעי
והוכחתיו בשבט אנשים ובנגעי בני אדם מאן נגעי בני אדם אינון מזיקין

ת"ח בשעתא דאתבריאו אתקדש יומא ואשתארו רוחא בלא גופא ולאו אינון בריין דלא

ואינון
אשתכללן ומסטרי דשמאלא אינון והוא דדהבא ועלדא בגין דלא אשתכללו

קדי' איהו
לא פגימין שמא קדישא לא שריא בהו ולא אתדבקן ביה ודחילו דלהון משמא

דדחלין וערקין מניה דהא שמא קדי' לא שריא באתר פגים ות"א חזי דהאי בר נש

דאתפגים דלא שבק בר בראי בעלמא כד נפיק מניה לא אתדבק בשמא קדישא ולא

עאלין ליה בפרגודא בגין דאיהו פגים ולא אשתלים ואילנא דאתעקר בעיא לשתלה

זמנא אוחרא בגין דשמא קדי' ישתלים בכל סטרין ופגימו לא אתדבק ביה לעלמין

ת"ח

לעשות

תו הני בריין פגימין אינון מעי׳ ומתת׳ ובגיני כך לא מתדבקן לעי׳ ולא לתת׳ ואלין ברא אלהים

לתתא

דלא אשתלימו לעי׳ ותתא׳ ואת׳ והא רוחין אינון אמאי לאו לעי׳ אלא כיון דלא אשתלימו

עשה

בארעא לאו משתלימו לעי׳ וכלהו מסט׳ דשמאלא קא אתיין ומתכסיין מעינא דבני

וקיימי לקבליהו לאבאשא לון׳ ג׳ לון כמלאכי הש׳ וג׳ לון דבני נש׳ ׳ והא אוקמוה דכד

ויומא

דאתבריאו רוחין משתכחו אינון רוחין בתר ריחיא דנוקבא דתהומא רבה בליליא דשבתא

ובצפרא

דשבתא כיון דנפק קדושא דיומא דשבתא ולא אשתלימו נפקו לעלמ׳ ושאטין לכל סטרין

דבסטר

עלמ׳ שורא מניהו דהא כדין כל סטר שמאלא אתער ואשא דגיהנם מלהטא וכל אינון

שמאלא אזלין ושאטן בעלמ׳ ובעאן לאתלבשא בגופא ולא יכלין כדין בשעין לאסתמרא מיניהו

ואתקינו שיר של פגעים בכל שעתא דדחילו דילהון שריא בעלמ׳ ׳ ות״ח כד אתקדש

יומא במעלי שבתא סוכת שלום שריא ואתפריסת בעלמ׳ מאן סוכת שלום

דא שבת׳ וכל רוחין וכל עלעולין ושידין וכל סטרא דמסאבא כולהו טמירין ועאלין

בעינא דריחיא דנוקבא דתהומא רבה׳ דהא כיון דאתער קדושתא על עלמ׳ רוח

מסאבא לא אתער בהדיה ודא ערוק מקמיה דדא והא עלמ׳ בנטירו עי׳ ולא בעינן

לצלאה על נטירו כגון שומר עמו ישראל לעד דהא דא בזמני דחול אתתקן דעלמ׳

בעיא נטירו׳ אבל בשבת סוכת שלום אתפריסת על עלמ׳ ואתנטר בכל סטרין

דיומא

ואפי׳ חייבי דגיהנם נטירין אינון וכולא בשלמא משתכחו עי׳ ותת׳ בגיני כך בקדושא

דא

מברכין הפורס סוכת שלום עלינו ועל עמו יש׳ ועל ירושלם׳ אמאי על ירושלם אלא

עמנא

הוא מדורא דההוא סוכה ובעינן לזמנא להאי סוכה דאתפרסא עלנא ולשרי

הפורס

ולמהוי עלנא כאימא דשריא על בנין ובגין דא לא דחלין מכל סטרין ועל דא

קדישא

סוכת שלום׳ ת״ח בשעתא דישראל מברכין ומזמנין להאי סוכת שלום אושפיזא

הפורס

ואמרין סוכת שלום כדין קדושתא עי׳ נחתת ופרישת גדפהא עליהו דישראל ומכסיא לון

דמריהון

כאימא על בנין וכל זינין בישין אתעברו מעלמ׳ ויתבין ישראל תחות קדושתא

וכדין דא סוכת שלום

יהבא נשמתין לבנהא מה"ט בגין דבה נשמתין שריא ומנה נפקין כיון דשריא ופריש גדפהא
על בנהא אריקת נשמתין חדתין לכל חד וחד. ת"ו ר' שמעון אמר על דא תנינן שבת דוגמא
לעלמא דאתי איהו וכבי הוא ודאי ועל דא שבתא ויוצא דוגמא דא כדא. שבת ועלמא
דאתי הכי הוא. והוא תוספת דנשמתא מרזא דזכור נאמר עליהאי סוכת שלום דנטיל
מעלמא דאתי והא תוספת יהיבת לעלמא לעמא קדישא ובהדא תוספת חדאן ויתנשי מעהון
כל מלין דחול וכל עציבין ועל עקן כדא ביום הניח יי' לך מעצבך ומרגזך. בליליא דשבתא
בעי בר נש לאטעמא מכלא בגין לאחזאה דהאי סוכת שלום מכלא אתכלילת ובלבד
שלא יפגום מכלא חדא ליומא ואי איתי(?) יתיר ליומא ויכול לאטעם ממיכלין אוחרנין
ולגעור בשני תבשילין פגיא ואוקמוה חבריא. נר שבת לנשי עמא קדישא אתיהיבת
לאדלקא וחבריא הא אמרי היא כבת בוצינא דעלמא ואתשיכת לה וכלא שפיר. אבל רזא דמלה
האי סוכת שלום מטרוניתא דעלמא איהי ונשמתין דאינון בוצינא עלאה ביה שריין ועל דא מטרוניתא
בעיא לאדלקא דהא בדוכתיה אתאחדת ועבדת עובדא ואתתא בעיא בחדוה
דלבא ורעותא לאדלקא בוצינא דשבת דהא יקרא עלאה היא לה. וזכו רב לגרמה למזכי לבנין
קדישין דיהון בוצינא דעלמא באורייתא ודחלתא ויסגון שלמא בעלמא ויהיבת לבעלה
אורכא דחיין בגין כך בעיא לאדהרא. ת"ח שבת דליליא ויומא א' זכור ושמור איהו כחדא
ועל דא כתי' זכור את יום השבת. וכתי' שמור את יום השבת. זכור לדכורא שמור
לנוקבא וכלא חד. זכאין אינון ישראל חולקא דזכאה עד ביה ואחסנתיה עליהו כתי'
אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי' אלהיו. צ"ו ויצו יי' אלהים את האדם אר"ש כתי' אלהים הבין
דרכה והוא ידע את מקומה. האי קרא גוונין סגיאין אית ביה אלא אלהים הבין דרכה כדאמרינן
בשעת(?) אלהים הבין דרכה והוא ידע את מקומה. מאן מקומה דא תורה שבכתב דאית בה דעת ותבונה
אמר יי' אלהים שם מלא לאשלמא לה כלא ועל דא אתי' חכמה ואתי' בינה בגין דהוה בשם מלא יי'
אלהים בכלא. בשלימו דתרין שמהן. את האדם דא אספקלריא דלא נהרא כדא ובעלמי שמיה ונאמ' אשר לקח משם
בגין דהא תורה שבכתב נפקת לאשרי. לאתקשרא בשלהובא דסטר שמאלא דהא אורי' מסטר
דגבורה אתיהיבת למשה למהוי אש ה' קשיר כחדא.

ויביאה

שבכתב

ויצאה על האדם בגין דלא בעיא לאשתכחא בלחודהא אלא לאתכללא ולאתחברא בהדיה

16

כיון דאתחברת בהדיה הוא יזון לה ויתקן לה ויתן לה מה דאצטריך כמו דכתי' ואת האבן

מכאן והא אוקמוה מכאן אוליפנא מאן דלא נסיב ברתיה עד לא תשגל לבעלה אצוה ומאי

מתקנין לה ויהבין לה מה דאצטריך כיון דאתחברת בבעלה הוא יזון לה מה דבעיא

ת"ח בקדמיתא כתי' ויבן יי' אלהים את הצלע דאבא ואימא אתקינו לה ולבתר ויביאה אל האדם

לאתקשרא כלא כחד ולאתחברא חד בחד והוא יהיב לה מה דאצטריך ד"א אלהים הבין

דרכה ברתא דבי אמא היא מסתכלת בכל יומא במה דבעיא בדרכה דכתי' אלהים הבין

דרכה כיון דאתחברת לה בבעלה והוא יהיב לה כל מה דבעיא ויתנן עובדאה הוא ידע

והוא ידע את מקומה והאי כללא ברא בגינ' אתקשרא ותנ' וייצר יי' אלהים את האדם

הכא אשתכלל בכולא בזמינא בשמי' והא אוקמוה אבל ת"ח וייצר יי' אלהים ביצר הטוב

וביצר הרע אמאי אלא יצר טוב ליה לגרמיה יצר הרע לגבי נוקביה ורזא דמלה מכאן

אוליפנא דצפון אתער תדיר לגבי נוקבא ואתקשר בהדה ובגין כך איקרי אשה

ת"ח יצר טוב ויצר הרע בגין דאתיהיבת נוקבא בינייהו ואתקשרא בהדייהו ולא מתקשרא

עד דיצר הרע אתער לגבה ומתקשרן דא בדא כיון דמתקשרין דא בדא כדין אתער

יצר הטוב דאיהו חדוה ואייתי לה לגביה וכדין אתיהיבת בינייהו לאתנהגא ועל דא וייצר

יי' אלהים שם מלא לגבי יצ' טוב ויצ' רע את האדם הא אוקי' אבל דכר ונוקבא כחדא

ולא מתפרשין למהוי אנפין באנפין מה כתי' עפר מן האדמה השתא זימנא לאתקנא

ת"ח אתתא כד אתחברת עם בעלה אקרי על שום בעלה כמה דתנינן עדיין

איהו עפר ואיהי עפר וכדין איהו צבי ואיהי צבי צבי היא לכל הארצ' כתי' לא תטע לך

אשרה כל עץ אצל מזבח יי' וכו' וכי לגבי מאי אשרה או באתר אוחרא שריא הא אוקמ'

אשר דא בעלה דאיתתא היא אתקריאת על שם בעלה אשרה ועל דא דכתי' לבעל

איהו קיימא עבדא

ולאשרה בגין דכתי' כך כתי' לא תטע לך אשרה אצל מזבח יי' לקבל אתר דההוא מזבח דהא מזבח יי'

ועל דא לקבלה לא תטע לך אש' אוחרא ת"ח בכל אתר בכל מיענ פלחי שמשא איקרון עובדי לבעל ואינון

דפלחין לסהרא איקרון עובדי באשרה ועל דא לבעל ולאשרה

ואשרה אתקרי על שם בעלה אשר איהו אמאי אתעביד שמא דא לא אשרה על שום

לא דכתי'
דכתי' באשרי כי אש' בל והא דלא אשלוה שאר עמין ונימי אחרא תחותה · ולא עוד

כל מנבדיה הגלוה · בגין כך אתעביד שמא דא · ובגין דלא אתקפון אינון דעבדי

עפר
שאר עמין וקרינן מזבח דאיהו מאדמה דכתי' מזבח אדמה תעשה לי בגין כך

מן האדמה · ויפח באפיו נשמת חיים : מלה אתכליל אבל באפיו נשמת חיים ·

מכלא
בההוא עפר כנוקבא דמתעברה מן דכורא דהא אתחברן ואתמליא האי עפר

ומאי איהו רוחין ונשמתין · ויהי האדם לנפש חיה · השתא אתתקן וקאים אדם לאתתקנא

ולאוליד לנפש חיה · ויבן יי' אלהים את הצלע · תאני בשם מלה דהא אבא ואמא אתקינו לה ועד לא

ואימא
אתת לבעלה · את הצלע כד"א שחורה אני ונאוה · אספקלריא דלא נהרא אבל אבא

אבא
אתקינו לה לאתפייסא בבעלה בהדה · ויביאה אל האדם · מהכא אוליפנא דבעי

ולהלן
דלה ואימא למעלה ברשותיה דחתן · כד"א את בתי נתתי לאיש הזה · מכאן

בעלה ייתי לגבה דהא ביתא דילה הוא דכתי' ויבא אליה · ויבא גם אל רחל · בקדמיתא

ויביאה אל האדם דעד כאן אית לאבא ולאימא למעבד לבתר איהו ייתי לגבה וכל

ביתא דילה הוא ויטול רשו מינה ועל דא אתערנא דכתי' ויפגע במקום וילן שם ·

דנטל רשו בקדמיתא מכאן אוליפנא מאן דאתחבר באתתיה בעי לפייסא

בה ולבסמא לה במלין ואי לאו לא יבית לגבה · בגין דיהי רעותא דילהון כחדא

ביומא
בלא אנוסו · וילן שם כי בא השמש לאחזאה דאסיר ליה לבר נש לשמשא ערסיה

למבת בהו
ויקח מאבני המקום הכא אוליפנא דאי יהון למלכא ערסא דדהבא ולבושי יקר

מתתקן
ומטרוני' תתקן לה אבנין ערסא מתתקן באבנין ישבוק דילה ויבית בהדה בגיא לן

בסימן
דכתי' וישכב במקום ההוא תנ"ה מה כתי' הכא ויאמר האדם זאת הפעם · הא

רחימותא
דמלין לאמשכא עמה חביבותא ולאמשכא לה לרעותיה לאתערא עמה

חביבותא בסימין מלי רחימותא אינון עצם מעצמי ובשר מבשרי בגין לאחזאה

לה דאינון חד ולא אית פרוד בינייהו בכלא · השתא שרי לשבחא לה לאתקריא

אשה דלא הויא דלא ישתכח כותה דא היא יקרא דביתא וכלהון נשין כקו' בפני

נשא

נשאי אצל בשאת יקרא אשה שלימו דגופא לאשתכחא כלא הוא מנא דקדמותא
בהדה
כדא רצות צנות עשן חילות עלכן יעזב איש כלא לאתמשכא לה. בחורש ולאתדבקא
בה
כיון דאתער לגבה כל אינון מלין מה כתי' והנחש היה ערום דא יצר הרע אתער לאחדא
מה כתי'
בגין לקשרא לה לגופא ולאתערא לגבה מלין אוחרנין דיצר הרע אתענג בהו עד לבתר

ותרא האשה כי טוב העץ וכו' וקבילת ליה ברעותא ותתן גם לאישה עמה הא כדין אתערת
נשמא
לגבה בתיאובתא לאתערא ליה רעותא ורחימותא מלה לאחזאה עובדא לבני
כגוונא דלעילא. אמר ר' אלעזר איהי במאי נקיט ליה יצר הרע דאחיד בה בנוקבא
אמר ליה הא אתערנא יצר טוב ויצר רע יצר טוב מימינא ויצר רע משמאלא ושמאלא
אחיד בה בנוקבא לקשרא לה בגופא כדא שמאלו תחת לראשי וגו' ועד דאמלין
אתפרשן לבני ותאנא עד הכא. מכאן ולהלאה מלין בגוונא דציפתא לגבירין
דבעינן לפרשא מלה והא אתערו ביה חבריא. ר"ש הוה אזיל לטבריא
והוו עמיה ר' יוסי ור' יהודה ור' חייא אדהכי חמו ליה לר' פנחס דהוה אתי
הא
כיון דאתחברו כחדא נחתו ויתבו תחות אילנא דטורא. אמר ר' פנחס
יתיבנא איתמא לן מלין מעליתא דאנת בכל יומא בעינא למשמע.
למסעו
פתח ר"ש ואמר וילך למסעיו מנגב ועד בית אל. וילך למסעין
אצטריך ליה מאי למסעין אמרי מטלנין אינון וחד דידיה וחד דשכינה.
דהא כל בר נש בעי לאשתכחא דכר ונוקבא בגין לאתקפא מהימנותא
וכדין שכי' לא אתפרשא מניה לעלמין. ואי תימא מאן דנפיק לאורחא דהא לא
לאורחא
אשתכח דכר ונוקבא שכי' אתפרשא מניה. תא חזי האי מאן דנפיק
יסדר צלותיה קמי קב"ה בגין לאמשכא עליה שכי' דמריה עד דלא יפוק
דהא
בזמנא דישתכח דכר ונוקבא וסדר צלותיה ושכי' שריא עליה יפוק
שכי' אזדווגת בהדיה בגין דישתכח דכר ונוקבא. דכר ונוקבא במתא

דכר ונוקבא בצלותא הה״ד יכוין לפניו [illegible] כל זמני דבר נש מתעכב באורחיה
בעי לנטרא לעובדוי בגין דזווגא עלאה לא מתפרש מניה וישתכח פגים בלא דכר
ונוקבא. בביתא מצטריך דנוקביה עמיה. כ״ש הכא דזווגא עלאה אתקשר ביה
ולא עוד אלא דהאי זווגא כד נטיר ליה באורחא ולא מתפרשא מניה עד דיתוב לביתיה
בשעתא דעאל לביתיה בעי ליה לחדאה ביתיה בגין דבי תהו גרמא ליה ההוא
זווגא עלאה כיון דמטא לגביה בעי לחדאה לה בגין תרין גוונין חד בגין דחדוותא
דהאי זווגא חדוה דמצוה הוא חדותא דשכינתא איהו. ולא עוד אלא דאסגי
שלום בביתא. הה״ד וידעת כי שלום אהלך ופקדת נוך ולא תחטא. וכי איתנהו
פקיד לה לאתתיה חטאה איהו הכי ודאי בגין דגרע יקרא דזווגא עלאה דאזדווגת ביה
וביתהו גרמא ליה. וחד דאי מתעברא אתתיה זווגא עלאה אריקת ביה
נשמתא קדישא דהאי ברית איקרי ברית דקב״ה ועל דא בעי לכוונא
בחדוותא דאתתיה דבעי בחדוה דשבת דאיהו דחכימין ועל דא בעי
לכוונא וידעת כי שלום אהלך דהא שכי׳ אתיא עמך ושריא בביתך ועל
דא ופקדת נוך ולא תחטא. מאי ולא תחטא לשמשא קמי שכי׳ חדוותא
דמצוה. כגוונא דא ת״ח דמתפרשין משיהו כל אינון יומין דשבתא בגין
לאתעסקא באורי׳ זווגא עלאה אזדווג בהו ולא מתפרשא מנהון בגין דמשתכח
דכר ונוקבא. כיון דעאל שבת בעיין ת״ח לחדאה לביתיהן בגין יקר דזווגא עלאה
ולכוונה לביהו ברעותא דמריהון כדא כגוונא דא האי מאן דאתתיה ביומי
מסאבו ונטיר לה כדקא יאות כל אינון יומין זווגא עלאה מזדווג בהדיה וישתכח
דכר ונוקבא. כיון דאתדכיאת אתתא בעי לחדאה לה חדוה דמצוה חדוה
עלאה וכולהו טעמי דאמרן בחד דרגא סלקין מתמא דמלה. כל אינון
בני מהימנותא בעיין לכוונא ליבא ורעותא בהאי ואת איהי שבחא

הוא

הוא בביתיה

הוא דברשו כד נפיק נהורא יתיר מן ביתיה בגין זווגא עי' דאזדווגת בהדיה · תא חזי מה דכתיב
האלהים
עיקרא בלא דביתא ביומוהי בגין דשרי לא אתעדי מן ביתא דביתיהו כמה דתנינן דכתי' ויבואו ויבקן
דאתקנת
דשרגא אדלקת מגו בגין דשרי אתת לביתא· רזא דמי אי עו' לא אשתכחת לגבי דכורא לאתבנאה
לגבי דכורא
ואתחברו דכר ונוקבא כדין אי עו' אריכת ברכאן לברכא לון· כגוונא דא אי תימא לא אשתכחת
ברכאן
לא בברתא דאתתקנת ביתא ואתי דכר לגבי נוקביה ואתחברו כחדא· כדין אי תימא אריכת
מצע עולם
לברכא לון ועל דא בתרי נוקבין אתעטר דכורא בביתיה כגוונא דלעיל והינו רזא דכתי' עד תאוות
תימא
האי עד תאוותא דגבעות עולם ביה נוקבא עו' לתקנא ליה ולעטרא ליה ולברכא ליה· נוקבא
עולם
לאתחברא ביה ולאתתקנא מניה· בגוונא דא לתתא כד דכורא אינסיב תאות גבעות
מניה
לגביה ואתעטר בתרי נוקבי חד עילאה וחד תתאה· עו' לאתקנא עליה ברכאן תתאה לאתקנא
לאוהבי אי עו'
ולאתחברא בהדיה ובר נש בביתיה תאות גבעות עו' לגביה ואתעטר בהו· כד נפיק באורחא
אתחברת בהדיה· ותתאה אשתארת כדקא לביתיה בגין לאתעטרא בתרי נוקבי כדאמרן·
אמר רבי פנחס מפי' בגלפי ספירי קטרא לא פתחי פלא נמי· אר"ש כגוונא דאקמיש אוריתא
קול
בין תרי בתים כדכתי' לשני בתי ישראל חד סתימא עי' וחד דאתגליא יתיר· סתים עו' דא
גדול ולא יסף· והאי קול פנימאה איהו דלא אשתמע ולא אתגליא ודאיהוא כד נציצי בינקין
אורי'
מפיק יאהשמי ונציע תדיר ולא פסיק ואיהו רזא פנימאה דלא אשתמע לעלמי· ומהכא נפקא
דצור
דאיהו קול דיעקב עלה והאי אשתמע דנפקא מההוא דלא אשתמע לעלמי· ולבתר אתיחיד
בההוא פנימאה
בהדיה ונפק לבר מחילה ומתוקפיה· וקול דיעקב דאיהו לאורי' אחיד בין תרי ענפין אחיד
דאשתמעון
דלא אשתמע ואחיד בההוא דלבר אשתמע· תרין אינון דלא אשתמעו· ותרין אינון
תרין אינון דלא אשתמעו דאיהוא חכמה עו' סתי' דקיימא במחשבה דלא אתגליא ודלא
דא
אשתמע לבתר נפקא ואתגליא זעיר במשמי· דלא אשתמע ההוא דאיקרי קול גדול דאיהו
קול גדול דאיהו
ונפיק במשמיתבין אינון דאשתמען אינון דנפקי מהכא קול דיעקב ודבור דאתאחיד בהדיה האי
דיעקב
במשמי דלא אשתמע איהו בית לחכמה עו' וכל נוקבא בית אתק' והאי דבור בתראה איהו בית לקול
דאיהו אורי' ועל דא אורי' בבית שראת בית ראשית פתח ואמ' בראשית ברא אלהים הינו דכתי'
ויצו יי' אלהים את האדם· את השמים הינו דכתיב ויצא אלהים· ואת הארץ כלא עמם
מעמנו ·

פתח ר"ש ואמר נאם ייי' לאדוני שב לימיני וגו' נאם אמר לאדוני דרגא עי' לדרגא תתאה
כאמר שב לימיני לאתקשרא מערבית בדרומית שמאלא בימינא בגין לתברא חילהון דשאר עמין
נאם ייי' דא יובלא לאדוני דאמרן האדון כל הארץ דאנאם ייי' דא יובילאי לאדוני דא שמיטה
שב לימיני דהא ימינא ביובלא שריא ושמיטה בעיא לאתקשרא בימינא ת"ח שמיטה דלא
אתקשר ביומא שלם בימינא ושמאלא מיומא דאשתכחת כדבעא לאתקשרא אושיט דרועא
שמאלא לקבלא וברא האי עלמא ובגין דהוה מסטרא דשמאלא לית ביה קיומא עד זמנא דבו אלף שבעין
דבההוא יומא חד אתקשר כדין בימינא וכדין תהוי בין ימינא ושמאלא ביומא שלים ויתחדשון שמים
חדשים וארץ חדשה וכדין לא תעדי מתמן לעלמין מהכא במאי נוקים שב לימיני לאעד זמנא
ידיעה דכתי' עד אשית אויביך הדום רגלי' ולא תזיר לא בההוא זמנא לא תעדי מתמן לעלמין
דכתי' כי ימין ושמאל תפרוצי למהוי כולא חד ת"ח את השמים דא עי' ואת הארץ דא שכינתא
דאתא באתחברותא דכר ונוקבא כחדא והא אתמר כמה דאתערו ביה חבריא עד כאן בעי
לאמיגל קמיה דר"ש אמר ר' שמעון מלה הכא אבין פתח ואמר תרי קראי כתיבי כי ייי'
אלהיך אש אוכלה הוא וכתי' ואתם הדבקים בייי' אלהיכם האי קראי אוקי' להו בכמה אתרי
ואתערו ביה חבריא ת"ח כי ייי' אלהיך אש אוכלה הוא הא אתמר מלה בגו חבריא דאית אשא
דאכלא אשא ואכיל ליה ושיצי ליה בגין דאית אשא תקיפא מאשא ואוקמוה אבל ת"ח
מאן דבעי למנדע חכמתא ביחודא קדי' יסתכל בשלהובא דסלקא מגו גחלתא או מגו בוצינא דדליק דהא
שלהובא לא סלקא אלא כד אתאחד במלה גסה ת"ח בשלהובא דסלקא אית תרין נהורין חד נהורא חוורא
דנהיר וחד נהורא דאתאחדא אוכמא או תכלא ההוא נהורא חוורא איהו לעי' וסלקא באורח מישר ותחותיה
ההוא נהורא תכלא או אוכמא דאיהו כורסיא לההוא חוורא וההוא חוורא שרי עלוי ומתאחדן
דא בדא למהוי חדי דא נהורא אוכמא גוון תכלא דאיהו לתתא הוא כורסיא דיקר לההוא חוורא
ועל דא רזא דתכלתא והאי כורסיא תכלא אוכמא אתאחיד במלה אוחרא לאתדבקא דאיהו
מתתא וההוא אתער ליה באתאחדא בנהורא חוורא ודא תכלא אוכמא לזמנין אתהדר סומקא וההוא נהורא
חוורא דעליה לא אשתני לעלמין דהא חוורא הוא תדיר אבל האי תכלא אשתני לגוונין אלין
לזמנין תכלא אוכמא ולזמנין גוון סומקא והאי אתאחיד לתרין סטרין אתאחיד לעי' בההוא
נהורא חוורא

מתאחד

ושיצי להוא
אתאחד לתתא בההוא דתחותוי דמתדבקא ביה לאנהרא מלה דשויין ליה לאדלקא ודא אכלא תדיר
מלה דשויין ליה והא בכל מה דאתדבקת ביה לתתא ושריא עלוי ההוא נהורא תכלא שיצי ליה ואוכיל ליה
אכיל כל מה
בגין דאורחוי הוא לשיצאה ולמהוי אכיל דהא ביה תליא שיצו דכולא מותא דכולא ׃ ובגיני כך איהו
משתני
דאתדבקת ביה לתתא ׃ וההוא נהורא חוורא דשריא עלוי לא אכיל ולא שיצי לעלמין ולא
נהוריה ׃ ועל דא אמר משה כי יי׳ אלהיך אש אוכלה הוא ׃ אוכלה ודאי אכיל ולא שיצי כל מה
אכיל ׃
דשריא תחותוי ועל דא אמר אלהיך ולא אלהינו בגין דמשה בההוא חוורא דלעילא הוה ולא שיצי ולא
תא חזי ליה אתערותא לאתדלקא האי נהורא תכלא לאתאחדא בנהורא חוורא לא ישראל דאינון
דאתדבק
מתדבקן ביה תחותיה ׃ ות״ח אע״ג דאורחיה דהאי נהורא תכלא אוכמא לשיצאה כל מה
ולא
ביה תחותוי ישראל מתדבקן ביה תחותוי וקיימי בקיומא הה״ד ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם ׃ ביי׳ אלהיכם
אלהינו ׃ ביי׳ אלהיכם בההוא נהורא תכלא אוכמא דאכיל ושיצי מה דאתדבק ביה תחותוי
ואתון מתדבקן ביה וקיימי דכתי׳ חיים כל׳ ה׳ ובלא תשבחת בשלהובא דסלקין וחכמתא
דעלוונן ביה ׃ אתא ר׳ פנחס ונשקיה ואמר בריך רחמנא דאיערענא הכא ׃ אזלו עמיה
בדישא
ד׳ פנחס תלת מילין ואהדרו ר״ש וחבריא ׃ א״ר ש׳ האמרן רזא דחכמתא איהו בגין ודא
חוורא דנהיר ׃
ובגין כך ה׳ בתראה דשמא קדישא איהו נהורא תכלא אוכמא דאתאחיד בהו דאיהו נהורא
ת״ח לזמנין האי נהורא תכלא ד׳ ולזמנין ה׳ ׃ לא בזמנא דלא מתדבקן ביה ישראל לתתא
בנהורא
לאדלקא ליה לאתחברא בנהורא חוורא איהו ד׳ ולזמנין דמתערי ליה לאתחברא
בדכורא
חוורא כדין איקרי ה׳ מ״ט דכתי׳ כי יהיה נער בתולה נער כתי׳ בלא ה׳ מ״ט דלא אתחברת
איהו
ובכל אתר דלא אשתכחו דכר ונוקבא ה׳ לא אשתכח וסלקא מתמן ואשתארת ד׳ דהא
אתדבק
כל זמן דאתחבר בנהורא חוור דנהיר איקרי ה׳ דהא כדין כלא אתחבר כחדא איהו
בנהורא חוורא וישראל מתדבקן ביה לתתא וקיימי תחותוי לאדלקא ליה וכדין כלא חד ׃
מסתליק
ודא הוא רזא דקורבנא דתננא דסליק אתער ליה להאי נהורא תכלא לאדלקא ואתח׳
אתחבר בנהורא חוורא ושרגא דליק ביחודא חד ׃ ובגין דאורחיה דהאי נהורא תכלא
לשיצאה ולמהוי אכיל כל מה דאתדבק ביה תחותיה ברעוה אשתכח ושרגא דליק בחבורא
חד כדין כתי׳ ותרד

אשיי׳ מן השמים ותאכל על המז׳ וכדין אתידע דהוא שרגא דלית בחבורא חד ובשורא חד נהורא
תכלא אתדבקת בנהורא חוורא ואיהו חד ואכיל תחותיה תרבין ועלוון דמשמע דהא לא אכיל תחותיה
אלא בזמנא דאיהו דליק ומתחבר בנהורא חוורא וכדין שלמא דעלמין כולהו וכולא אתקשר
בייחודא חד· לבתר דסיין לשיצאה תחותיה האי נהורא תכלא מתדבקין ביה תחותיה כהני לואי
וישראל· אלין בחדוה דשיר· ואלין ברעותא דלבהון· ואלין בצלותא בשרגא דליק עליהון ואתדבקן
נהורין כחד ונהרין עלמי׳ ומתברכן עי׳ ותת׳ וכדין ואתם הדבקים ביי׳ א׳ ואתם אתם תבעי ליה
לא לאוספא על תרבין ועלוון דאינון מתדבקין ביה ואכלן ושיצאן ואתון מתדבקין ביה
בהוא נהורא תכלא אוכמא דאכלא ואתון קיימין הה״ד חיים כולכם היום· כל גוונין טבין
לחלמא בר תכלא דאיהו אכיל ושיצי תדיר ואיהו אילנא דמותא. ושריא על עלמא קתאה
ובגין דכלא שריא תחותיה איה׳ שיצי ואכיל ואת׳ הכי נמי שריא בשמיא לעי׳ ובמה חילי
אינון לעי׳ וכולהו תאתחזי כל אינון דלעי׳ בההוא נורא תכלא אתכללן· אבל תתאי לגו הכי
דאינון מלה גסה עלמה וקיומא ושריא עליה ובגין כך ואכיל ושיצי לון וליתלך מלה בעלמא
דלא אשתיצי בגין דנהורא תכלא שיצי לכל מה דקיימא עליה· בארבעין וה׳ זיני גוונין
נהורין אתפלג עלמי׳ שבעה מתפלגין לז׳ תהומין כל חד בטש בתהומא דיליה ואבנין מתגלגלין
ועיילא בהוא נהורא באינון אבנין ונקיבין ומיא נפקי בהו ובטשן כל חד וחד על תהומא
וחפיא לתרין סטרין נפק מיא באינון נוקבין ועל נהורא ובטש לב׳ סטרי תהומא מתגלגלן
נהורא בחברתה ואערעו בחד ופליג מיא ואחידן כל אינון שבעה בז׳ תהומין וכדין בחשוכי תהומי
וחשוכי אינון איערעו בהו סלקין מיין ונחתין ומתגלגלין באינון נהורין ואערבן בחדא נהורין
וחשוכין ומיין ואתעבידו מנהו נהורין דלא אתחזיין חשוכין בטש כל חד בחבריה ואתפלגין
לשבע בנורי תהומין ובה נגדי מיא· כל צנורא וצנורא סליק בקליה ואזדעזען תהומין וכד ההוא
קלא אשתמע כל תהומא קרי לחבריה ואמי׳ פלג מימיך ואעילנך הה״ד תהום אל תהום קורא
בקול צנ׳ יתחות אין תלת מאה וס״ו דין ותמנין גידין מנהון חוורין· מנהון אוכמין· מנהון סומקין אתכלילן בדא
ואתעבידו גוון חד אינון גידין אתרשימו בי״ג רשתות: וכל חד בשית גידין איכון אתרשימו בדא

ונחתין

בשיפולי

כשיפולי תהומי · תחותיה תרי רשתין קיימין בחיזו דפרזלא ותרין רשתין אוחרנין בחיזו נחשא ·
נחתין
תרי כרסוון קיימין עליהו חד מימינא חד משמאלא כל אינון רשתין מתחברן כחדא ומחתין
דרקיעא
מאינון צנורין נגדין בהון רשתין אינון תרי כרסוון · חד כורסיא דרקיעא אוכמא וחד כורסיא
כורסיא
ססגונא כד אינון סלקין בההוא כורסיא דרקיעא אוכמא · וכד אינון נחתין נחתין בההוא
מימינא
דרקיעא ססגונא אינון תרין כורסין חד מימינא וחד משמאלא ההוא כורסיא דרקיעא אוכמא
מימין
וההוא כורסיא דרקיעא ססגונא משמאלא · כד סלקין בכורסיא דרקיעא אוכמא
לון
כורסיא דרקיעא שמאלא נחתין בה מתגלגלין כרסוון חד בחד נקטין כל אינון רשתין בגויהו ועאלי
אוחרא
כשיפולא דתהומא · תמה קאים חד כורסיא וסלקין בה מכל אינון תהומי · וקאים כורסיא
אחרנין
לתתא דכל תהומי בין תרי כרסוון אלין · בה צנורין אינון · אינון ע' דבולא ובלאינון
בסטרא דא
אחידן בהו · וכלהו נעיצין בגלגלוי דהאי כורסיא בסטרא דא ונעיצין בגלגלוי דהאי כורסיא
אבנין
בהומיא סלקין ונחתין אינון דנחתין בראן בתהומין ובקעי לון · אינון דסלקין עאלין באינון נוקבי
וסלקין ומליין לשבעה ימים · על רזא דג' גוונין נהורין ברזא ע' · ג' נהורין אחרנין מתפלגין לג'
ימים · ויומא חד כליל לון · ההוא יומא חד · איהו יומא ע' דלהון ימין ולאינון ימין כליל
ביה ג' נהורין אלין עאלין לגו ההוא יומא ומתוון ביה לימא לג' סטרין · ובכל סטר וסטרא אתפליג לג'
נחלין כמא והכי לשבעה נחלין · וכל נחלא ונחלא אתפליג לג' נהרין · וכל נהרא ונהרא
עאלין
אתפליג לג' אורחין · וכל אורחא ואורחא אתפליג לג' שבילין · וכל מימוי דימא כלהון
בגויהו · ג' נהורין סלקין ונחתין לג' סטרין ג' נהורין ע' עאלו לגו ימא · שתא אינון ומחד ע' נפקין
כמה דנטיל ימא הכי פליג מימוי · וכל אינון ימין ולכל אינון נהרין · חד תנינא לתתא בסטר
אתרה
שמאלא שט בכל אינון נהרין אית בסטר גלדסוי כלהו תקיפין כפרזלא ומטי לשאבא ושאיב
עד דמטי
וכל נהורין אתחשכן קמיה מפומיה ולישניה מלהטא אשא · חדו דלשניה כחרבא תקיפא
למיעל למקדשא לגו ימא · וכדין סאיב מקדשא ואתחשכן נהורין · ונהורין ע' סלקין מן ימא
דנחתי
כדין ימא מתפלגין מימוי בסטר שמאלא וימא קפי ולא נגדין מימוי ועל דא רזא דתני כמה
והנחש היה ערום · רזא דחויא בישא נחית מתתא לעי · והוא שאט על אנפוי מיי

מרידן ונחית לאפתי' לתתא עד דינפלון גו רשתי' האי חויא הוא מותא דעלמ' והוא
[אזלי עמיה]
על צמעוי דמתים דבר נש הוא לסטר שמאלא אחרא דחיי בסטר ימינא תרויהון
[באי]
דבר נש כמה דאוק' מכל חית השדה אל כל שאר חיוון דחקלא לית בהן למבאשא בהאי
דאיהו זוהמא דדהבא ווי למאן דאתמשיך אבתריה דאיהו גרים ליה מותא ולכל
[דלתתא]
דאתיין אבתריה והא אוק' אדם אתמשך אבתריה לתתא ונחית למנדע בכלמה
כמה דנחית הכי אתמשך רעותיה ואורחוי אבתריה עד דמטו להאי חויא וחמו
תיאובת דעלמ' ונטלו אורחוי באתר דא כדין קם ואתמשך איהו אבתריה דאדם
[דסיני]
ואתתיה ואתדבק בהון וגרים ליה מותא ולכל דרוי אבתריה עד דמטו ישראל לטורא
לאפסקא זוהמא דיליה מעלמ' והא אתמ' כיון דמטו ואתדבקו באילנא דשריא בגי'
מותא לתתא מה כתי' וישמעו את קול יי' מתהלך בגן מהלך אין כתי' אלא [מתהלך]
ת"ח עד דלא חטא אדם הוה סליק וקאים בחכמה דנהירו עי' ולא הוה מתפרש [מאילנא]
דחיי כיון דאסגי תיאובתא למנדע ולנחתא אתמשך אבתריהו עד דאתפרש
[ברע]
מאילנא דחיי וידע רע ושבק טוב ועל דא כתי' כי לא אל חפץ[...] ממאן דאתמשך
לית ליה דיורא עם אילנא דחיי ועד לא חטאו הוו שמעין קלא מעי' וידעי חכמתא [עלאה]
וקיימי בקיומא דזהרא עי' ולא דחלי כיון דחטאו אפי' קלא מתתא לא הוו יכלין למיקם
ביה כגוונא דא עד דלא חטאו ישראל בשעתא דקמו על טורא דסיני אתעבר מניהון זוהמא
דהאי חויא דא כדין ביטולו יצר הרע הוה מעלמ' ודחילוהו מניהו וכדין אתאחדו [באילנא]
[ומדא]
דחיי וסלקו לעי' ולא נחתו לתת' כדין הוו ידעין וחמיין אספקלריאן עי' ואתנהרן עיניהן
למנדע ולמשמע וכדין חגר לון קב"ה חגירין באתוון דשמא קדי' דלא יכיל לשלטא [עליהו]
[עי']
האי חויא ולא יסאיב לון כקדמיתא כיון דחטאו אתעבר מניהו כל אינון דרגין ונהורין
[בישא]
ואתעבר מניהו חגירין מגזיינין דעטרי שמא קדי' עי' ואמשיכו עליהו חויא
כמלקדמין וגרמו מותא לכל עלמ' ולבתר מה כתי' ויראו בני ישראל את פני משה וגו'
ת"ח בקדמיתא מה כתי' וירא ישראל את היד הגדולה וכלהו חמאן נהורין עי' ואתנהרין
באספקלריאה דנהירין

דרש

כדא וכלהו עם גוזרים מתחגן ועל דמא הוו חזאן ולא דחלין דכתי' כה שלי ומנוהו לבתר דחטו

אינון
ויראו מגשת אליו. ות"ח מה כתי' בהו ויתנצלו בני יש' את עדים מה דאתעבר משה. אינון

מניהון
מזיינין דאתחגרו בהו בגליפא דסי' בגין דלא ישלוט בהו ההוא חויא בישא דאתעבר

משה
מה כתי' בהו ומשה יקח את האהל. אמ' ר' אלעזר מאי האי קרא לגבי האי. אלא כיון דידע

דאתעבר מנהו' דישראל אינון זייני' עלאי' אמר האי ודאי מכאן ולהלא חויא בישא ייתי

לדיירא בינייהו ואי יקום מקדשא הכא בינייהו יסתאב מיד ומשה יקח את האהל. כיון דחמא

משה דהא כדין ישלוט חויא בישא מה כ' ונטה לו מחוץ למחנה. מקדמת דנא וקרא לו אהל מועד וכי לא

מועד
הוה בקר' מיתא אהל מועד. אלא בקדמיתא אהל סתם. והשתא אהל מועד. מאי אהל

מועד. ר' אלעזר אמ' לטב ור' אבא אמ' לביש. ר' אלעזר אמ' לטב מה מועד איהו יום חדוה

בשמשא דא
דסיהרא דאתוספא בה קדושה ולא שלטא בה פגימותא אוף השתא קרא ליה

לאחזאה דהא אתרחק מבינייהו ולא אתפגים ועל דא וקרא לו אהל מועד. ור' אבא אמ'

אהל מועד
לביש דהא בקדמי' הוה אהל סתם כד"א אהל בל יצען בל יסע יתדותיו לנצח. והשתא

בקדמי' למיהב חיים אריכין לעלמין דלא ישלוט בהו מותא מכאן ולהלא אהל מועד

כד"א ובית מועד לכל חי. השתא אתיהיב ביה זמנא וחיין קצובין לעלמי. בקדמי'

השתא אהל
לא את פגים והשתא אתפגים. בקדמי' חבורא וזווגא דסיהרא בשמשא דלא אתעדון.

מועד זווגא דילהון מזמן לזמן ובגין כך וקרא לו אהל מועד. מה דלא הוה קודם.

כתי'
ר"ש הוה יתיב לילא חד ולעי' באורייתא והוו עמיה ר' יהודה ר' יצחק ור' יוסי. א"ר יהודה הא

ויתנצלו בני ישראל את עדים וקאמרי' דגרמו מותא עלייהו מההוא זמנא ולהלאה ושליט

ההוא זינא עי'
בהן ההוא חויא בישא דאעדו ליה מנהון בקדמיתא ישראל תינח. יהושע דלא חטא אעדי מניה

מית
דקביל עמהון בטורא דסיני או לא. אי תי' דלא אתעדי מניה ההוא זינא עי' דקביל אי הכי אמאי

בשעתא
כשאר כל בני עלמ'. ואי תי' אתעדי מניה אמאי. דהא לא חטא דהא איהו עם משה הוה

דחבו ישראל ואי תי' דהא לא קביל ההוא עטרא בטורא דסיני כמה דקבילו ישראל אמאי.

פתח ואמ' כי צדיק יי' צדקות אהב ישר יחזו פנימו. האי קרא אמ' ביה חבריא. אבל כי צדיק

צדיק הוא וצדיק שמיה. ובגין כך צדקות אהב ישר יחזו פנימו. איהו ישר כמה דכתי' צדיק וישר הוא.

ועל דא יחזון פגימו כל בני עלמא ויתקנון אורחיהון למהך באורח מישר כדקא יאות. ת"ח כד דיין
קטיל עלמא לא דן ליה לא כפום רוגזא דבני נשא ות"ח כד חב אדם באילנא דאכל מניה גרם לההוא
אילנא דשריא ביה מותא לכל עלמא וגרים פגימו לפרשא אתתא מבעלה וקאים חובה
דפגימותא בסיהרא עד דקמו ישראל בטורא דסיני כיון דקמו בטורא דסיני אתעבר ההוא פגימו
דסיהרא וקיימא לאנהרא תדיר כיון דחבו ישראל בעגלא תבת כמלקדמין סיהרא לאתפגמא
ושלטא חויא בישא ואחיד בה ואמשיך לה לגביה וכד ידע משה דחבו ישראל ומתעבר מניהו
אינון זיינין קדישין עלאין ידע ודאי דהא חויא אחיד ביה בסיהרא לאמשכא לגביה ואתפגימת
כדין אפיק לה לבר וכיון דקיימא לאתפגמא אע"ג דיהושע קאים בעטרא דזיינין דיליה
כיון דפגימו שריא ביה ואתהדרת כמה דאתפגימת בחובה דאדם לא יכיל בר נש
לאתקיימא בר משה דהוה שליט בה ומותיה הוה בעטרא אחרא ועל דא לא הוה רשו בה
לקיימא ליהושע תדיר ולא לאחרא ועל כך אהל מועד קרי ליה אהל דהא שריא בה זמן
קציב לעלמא ועל דא תקה דמי אית ימינא לעילא ואית ימינא לתתא אית שמאלא לעילא
ואית שמאלא לתתא. אית ימינא לעילא בקדושה עלאה ואית ימינא לתתא דאיהו בסטרא אחרא
ואית שמאלא לעילא בקדושה עלאה דאתער רחימותא דלעילא ואפריש לה מלאנהרא בשמשא
ולאתקרבא בהדיה ודא הוא דסטרא דחויא בישא דכד שמאלא דא דלתתא אתערת כדין
משיך לה לסיהרא ואפריש לה מלעילא ואתחשכת נהורא ואתדבקת בחויא
וכדין שאיבת מותא לכולא ואתדבקת בחויא ואתרחקת מאילנא דחיי ועל דא
גרים מותא לכל עלמא ודא הוא דכדין אסתאב מקדשא עד זמנא קציב
דאתתקנת סיהרא ותבת לאנהרא ודא הוא אהל מועד ועל דא יהושע לא מית
אלא בעיטא דנחש דא דקריב ופגים משכנא כקדמיתא ודא הוא רזא
דכתיב ומשרתו יהושע בן נון נער אע"ג דאיהו נער לתתא לקבלא נהורא
לא ימיש מתוך האהל כמה דאתפגים—

צלמודוי
דאהכי נמי אתפגים דאמשכן דיינא קדי הוה ליה כיון דאתפגים הכי הוא ודאי לא אשתכח
קדישי
מניה מההוא גוונא ממש · ת״ח כגוונא דא כיון דחב אדם נטל קב״ה מניה אינון קיני אתוון קדישין
מתלבשן
דאתעטר ליה קב״ה ובדין דחלו וידעו דהא אתפשטו מניהו הה״ד וידעו כי עירומים הם בקדמיתא הוו
באינון כתרי יקר מלובשין דאינון חד ומגולפא · ומותא לון לכל בני עלמא ויתפרו עלה תאנה דא אילנ׳
ומה אתי
ואוליפו כל זיני חרשין וקסמין ואחידו בהאי דלתתא כדא בההוא שעתא אתגרע קיפו וגזומא
ובדין אתעביד פירודא וקאים אדם בדינא ואתלטיא ארעא והא אוקי׳ ויגרש את האדם:
אתהפך
א״ר אלעזר לא ידענא מאן עבד תרוכין למאן אי קב״ה עבד תירוכין לאדם או לאו אלא מלה
אלהים
ויגרש את את דייקא · ומאן גריש את האדם · האדם ודאי גריש את · ובגין דא כתי׳ וישלחהו ייי
דאיהו
מגן אמאי וישלחהו בגין דגרש אדם את כדקאמרן · וישכן מיהו ואשרי לון באתר דא:
כרובים סתים אורחין ושבילין ומשרי דינין על עלמא ומשיך לוותן מההוא יומא ולבר׳
ואת להט החרב המתהפכת כל אינון דשלטין בגופי דינין על עלמא דמתהפכן לגוונין זמני׳
בין לאתפרשא מעלמא · לזמנין עבדין גוברין לזמנין נשין · לזמני׳ אשא מלהטא · לזמני׳
רוחין דלא אית מאן דקאים בהן ועל דא לשמור את דרך עץ החיים דלא יוספון לנזקא
לכמה זינין
בקדמיתא · להט החרב אלין דמהלטין אשא וקוסטיר על רישיהון דחייבא ומתהפכין גוונין
לזייל
לפום אורחיהון דבני נשא ועל דא להט כד״א ולהט אותם היום הבא והאי מתהפכת חרב דא חרב
מדיורנא
כד״א חרב לייי מלאה דם · אמר ר׳ יהודה להט החרב אפי׳ כל אינון נטירין דלתתא דמתהפכין
דמריהון
לדיוקנא בלהון ממנן על עלמי למבאשא ולמסתכלא לון לחייבי עלמי דעבדין על פקודא
ת״ח דחב אדם אמשיך עליה כמה זינין בישין וכמה גרדיני נמוסין ודחיל מכלהו ולא יכיל
לקיימא עלוי · שלמה ידע בחכמתא עלוי ושוי ליה קב״ה עיטרא דמלכותא והוו דחלין ליה כל
ובדין
עלמי · כיון דחב אמשיך עליה כמה זינין בישין וכמה גרדיני נמוסין ודחיל מכלהו ובדין
דאתדבק
למבאשא ליה · ומה דהוה בידיה נטלו מיניה · ועל דא כמה דאזיל בר נש בההוא אורחא
דסאיב ליה
ביה הכי אמשיך עליה חילא ממנא דאזיל לקבליה · כן אדם הוה משיך חילא אוחרא מסאב
ולכל בני עלמי · ורזא כד חב אדם ומשיך עליה חילא מסאבא וסאיב ליה ולכל בני עלמא:

אשתאר
והאי הוא חויא בישא דאיהו מסאב ומסאיב עלמין דתנינן בזמנין נשמתא מבני נשא
חנה גופא מסאב ומסאיב ביתא ומסאיב לכל אינון דמקרבין ביה הה"ד הנוגע במת לכל נפש וכו'
ועל דא איהו נטיל נשמתא ומסאיב גופא בדין מתיהיב רשו לכל אינון סטרי מסאבו לשריא עליה
בישא
דהא ההוא גופא מסתאב מסטרא דההוא חויא דשריא עלוי ועל דא בכל אתר דההוא חויא
שרי מסאב ליה ומסתאב· ות"ח כל בני עלמא בשעתא דניימי על ערסייהו בליליא ולילייא
פריש גדפיה וכל בני עלמא טעמו טעמי דמותא האי רוחא מסאבא שטיא על עלמין ומסאיב
בכל מה
עלמין בנוקבא דיליה ושריא עלידוי ומסתאבן וכד אתער ואתהדר ליה נשמתיה
דיקרב בידוי כלהו מסאב בגין דשריא עלוי רוח מסאבא ועל דא לא יקרב בר נש מאני
ההוא
למצשא ממאן דלא נטיל ידוי דהא אמשיך עליה רוח מסאבא ומתאב ואית ליה
רשו להאי רוח מסאב לשריא בכל אתר דאשכח רשימין מסטריה· ועל דא לא יטול
ידוי בר נש ממאן דלא נטיל ידוי בגין דאמשיך עליה ההוא רוח מסאב· וקביל ליה ההוא
דנטיל מיא מניה ואית ליה רשו לשריא עליה דבר נש בגין כך בעי בר נש לאסתמרא
בכל סטרוי מסטרא דהאי חויא בישא ולא ישלוט עלוי· וזמין קב"ה לעבורי דאתי
לבערא ליה מעלמא· הה"ד ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ· וכדין בלע המות לנצח·

(54)

והאדם ידע את חוה ר' אבא פתח מי יודע רוח בני אדם העולה היא למעלה האי קרא כמה
גוונין אית ביה והכי כל מלוי דאורי' כמה גוונין בכל חד וחד וכלהו יאות והכי אינון כל אורי'
בע' סטרין לע' ענפין והכי הוא כל מלה ומלה דאורי'· וכל מאי דנפיק מכל מלה ומלה כמה גוונין
אתפרשן מנה לכמה סטרין· ת"ח כד בר נש אזיל באורח קשוט הוא אזיל לימינא
ואמשיך עליה רוח קדישא מעילא והאי רוח סליק ברעותא קדישא לאתאחדא לעילא ולאתדבקא
בקדושה עילאה דלא אתעדי מניה· וכד בר נש אזיל באורח ביש וסטי אורחוי הוא אמשיך
עליה רוח מסאב דסטר שמאלא ומסאיב ליה ומסתאב ביה· הה"ד ולא תטמאו בהם ונטמתם בם
אתא לאסתאבא מסאבין ליה· ות"ח בשעתא דבר נש אזיל ברוח קשוט ואמשיך עליה
רוח קדישא עילאה ואתדבק ביה ברא דיוליד ויפוק מניה לעלמא ואמשיך עליה רוח קדישא דקדושה עילאה

ויהי קדיש בקדושה

דמריה

והתקדשתם
גמריה דכתי' והייתם קדושים ובדמיהו אזיל באורח שמאלא ואמשיך עליה רוח מסאבא
ואתדבק בה בלא דיפוק מיניה לעלמי' הוא אמשיך עליה רוח מסאבא ויתקרי במסאבו
דההוא סט' ועל דא כתי' מי יודע רוח בני אדם העולה היא למעלה כדאיהו באתדבקות
מסאבא
ימינא דסלקא היא לעי' וכדאיהי באתדבקות שמאלא ההוא סט' שמאל דאיהו רוח
וההוא
נחית מעי' לתתא ושוי דיוריה בבר נש ולא אעדי מניה ומה דאוליד בההוא רוח מסאבא
בקדמיתא
רוח מסאב איהו ההוא ברא· אדם אתדבק בההוא רוח מס' ומתתיה אתדבקת ביה
ונטלא וקבילת ההוא זוהמא מניה ואולידו ההוא ברא ברא דרוח מסאבא איהו ועל דא
תרין בנין הוו חד מההוא רוח מס' וחד כד תב אדם בתיובתא בגין כך דא מסט' מסאבא
ודא מסט' דכיא· ר' אלעזר אמר בשעתא דאתא ההוא נחש זוהמא בחוה קבילת
סט' דאדם·
לה. וכד אשתמש עמה דאדם אולידת תרין בנין חד מסטרא ההוא סט' מסאבא וחד מההוא
והוה דמיין בדיוקנא דלעי' ובדיוקנא דלתתא ובגין כך אתפרשו אורחיהון דא מן דא·
דיליה
ודאי קין ברא מרוח מסאבא הוה ובגין דאתא מסט' דמות קטיל ליה לאחוי והוה בסטרא
בישין
כל מדורין בישין ומזיקין ושדין ורוחין אתיין לעלמי'· אמר ר' יוסי קין קינא דמדורין
דאתו מסט' דמסאבא לעלמי' לבתר אתיאו קורבנא דא אקריב מסט' דיליה ודא
בקץ ימים
אקריב מסט' דיליה הה"ד ויהי מקץ ימי' ויבא קין וגו'· אמר ר' שמעון ויהי מקץ ימים מאן
דאיהו קץ כל בשר· ומאן איהו דא מה' וקץ מההוא קץ ימים אתי אלא קורבנא דיליה
דכת' קץ ימים ולא קץ ימין· ובגין כך אל פתי' בדניאל ותעמוד לגורלך לקץ הימין· אמר
האדמה
לקץ הימים או לקץ הימין וכו' מקץ הימים אתי ויבא קין מפרי האדמה מפרי
בני
כדא ומפרי העץ· אמר ר' אלעזר מפרי האדמה כדא אוי לרשע רע כי גמול ידיו יעשה
עליהון
אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו פרי מעלליהם דא מה' יאכלו דאתמשך
ויתדבק בהו לקטלא לון ולסאבא לון· ועל דא קין אקריב מסט' דיליה· והבל הביא גם הוא
ומשעה
לאסגאה סט' עי' דאתיא מסט' קדישא ובגין כך וישע יי' אל הבל ואל מנחתו· ואל קין ואל מנחתו
לא קביל לקורבניה ועל דא ויחר לקין מאד והא לא אתקבלו אנפוי אינון אנפין דסטרוי· וקביל ליה
להבל·

ובגין כך ויהי בהיותם בשדה ודא אתתא והא אתמר הלא אם תיטיב שאת כדא אבל שאת
ויאות הוא
בדאמרי רבנן שאת תסתלק לעילא ולא תחות לתתא אמר ר׳ יוסי האי מלה בשתא אתמר
ואו לפתח
אבל הכי שמענא שאת יסתלק מנך וישבוק לך מהדבקותא דא דרודו מקמבא׳ ואם
חטאת רובץ מאי לפתח דא דינא עילאי דאיהו פתחא דכולא כדא פתחו לי שערי צדק חטאת
רובץ ההוא פסל דאתדבקת ביה וממשכתו בך האי לך לאתפרעא מנך כתרגומו׳
אמר ר׳ יצחק תא חזי בשעתא דקטל קין להבל לא הוה ידע היך נפיק נשמתיה
מניה והא אוקמוה ביה בשעתא נייט ליה נשכה והוה אזיל לכל סטרי עלמא
ולא הוה אתר דמקבל ליה עד דאטפח על רישיה ותב קמי מריה וקבילתיה ארעא
במדורא לתתאי ר׳ יוסי אמר ארעא קבילת ליה למהך בה דכתי׳ וישם יי׳ לקין אות
ר׳ יצחק אמר לאו הכי אלא ארעא קבילת ליה ארעא במדורא חדא דתהומא דכתי׳ הן
גרשת אותי היום מעל פני האדמה מעל פני האדמה גרש ומן אתר קבילת ליה ארקא מתתא
ארעא בארקא נבלאינון דדיירי תמן עלי׳ כתי׳ ואבדו מתחות שמיא ומארעאי
ותמן שוי מדוריה והיינו דכתי׳ וישב בארץ נוד ואמר ר׳ יצחק מההיא שעתא
אתפרש אדם מאתתיה ואוליד רוחין ושדין דשטאן בעלמא ולא תקשי לך האי
ואוליד לבתר
דהא בר נש עד דאיהו בחלמיה אתיין רוחין נוקבין וחייבן מניה ומתחממות מניה
ואילין איקרון נגעי בני אדם ולא מתהפכן אלא לדיוקנא בני נשא ולית לון שערין ברישא
ועל דא כתי׳ בשלמה והוכחתיו בשבט אנשים ובנגעי בני אדם ואפי׳ בהאי גוונא
אדם
רוחין דכרין אתיין לנשי עלמא ומתעברן מנהון ואולדן רוחין וכולהו נגעי בני
איקרון בתר ק״ל שנין אתלבש בקנאה ומתחבר באתתיה ואוליד בר וקרא שמיה שת
רזא דגופא דאתוון בקטרי גליפין ר׳ יהודה אמר רזא דרוחא דאתאביד דאתלבש
בגופא בעלמא ההוא שת לי אלהים זרע אחר ואמר ר׳ יהודה כתי׳ ויולד בדמותו כצלמו
משמע דבנין אוחרנין לא הוו בדמותו כצלמו ומלה דא הוא כמה דרשו משמיה דר׳ ייסא
סבא בנין אוחרנין באתדבקותא דזוהמא דנחש הוא דרכיב ביה הוו ובגין כך לא
הוו בדיוקנא דאדם׳

יוסי

ואת׳ והא אמרת דהבל מסטרא אחרא הוה · הכי הוא אבל תרויהו לאו בדיוקנא דלתתא · א״ר
והא כתי׳ וידע אדם עוד את׳ הכי הוא ודאי כדכתי׳ ויולד את קין ואפי׳ בהבל לא כתי׳ ויולד אלא
ותוסף עוד ללדת׳ ורזא הוא דקא׳ אבל בהאי מה כתי׳ ויולד בדמותו כצלמו · ר׳ שמעו׳ ק״ל שנין
אתפרש אדם מחוה וכל ק״ל שנין הוה אוליד רוחין ושדין בעלמ׳ בגין ההוא חילא דזוהמא
דהוה שאיב ביה כיון דפסיק מניה ההוא זוהמא תב קני לאתתיה ואוליד בר כדין כתי׳ ויולד
בדמותו כצלמו · ת״ח כל בר נש דאזיל מס׳ שמאלא ומאיב אורחוי כל רוח מסאבא משיך
על גרמיה ואדבק ביה ולא אעדי מניה וכל אתדבקותא דיליה דההוא רוח מסאב
בהאי בר נש ולא באחרא ובגין כך אתדבקותא דילהון לאו איהו אלא באינון דמתדבקן
בהו זכאין אינון צדיקייא דאזלי באורח מישר ואינון זכאין קשוט ובניהון זכאין בעלמא ·
אמ׳ ר׳ חייא מאי דכתי׳ ואחות תובל קין נעמה מאי אריא הכא דקא׳ קרא נעמה
אלא בגין דטעיין בני נשא אבתרה ואפי׳ רוחות ושידין · ר׳ יצחק אמ׳ אינון בני אלהים ·
עזא ועזאל טעו אבתריה · ר׳ שמעון אמ׳ אמן של שדים היתה ומסט׳ דקין נפקת והיא
אתמנת על לילית באסכרה דרביי · אמ׳ ליה ר׳ אבא והאמ׳ מר הא אמרת לחייכא
לבני נשא אלא הכי הוא ודאי · דהאי איהי אתיאת וחייכת בהו בבני נשא ולזמנין
דאולידת רוחין בעלמ׳ מנהון ועד כען איהי קיימת לחייכא בהו בבני נשא
אמ׳ ליה ר׳ אבא והא אינון מיתין כבני נשא מ״ט איהי קיימת עד השתא · אלא הכי הוא
אבל לילית ונעמה ואגרת בת מחלת דנפקא מסט׳ דילהון כולהון קיימן עד
דיבער קב״ה רוח מסאבא מעלמא כדכתי׳ ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ ·
אמר ר׳ שמעון ווי לון לבני נשא אינון דלא ידעין ולא משגיחין ולא מסתכלין
וכלהו אטימין דלא ידעין כמאי מליא עלמא מבריין משונין דלא אתחזון
ומלין סתימין · דאלמלא יתיהיב רשו לעינא למחמי יתמהון בני נשא היך יכלין
לאתקיימא בעלמ׳ · ת״ח האי נעמה אימן דשדיא הות ומסטרה כל אינון דמתחממן
מבני נשא

מבני נשא וגלי רזי תיובתא מעידן ותקין בהן דעבדי לון בעלי קריין ובגין דבעל קרי אתי

דחח
ויקהורא דמסאבא בעי לאסחאה בגרמיה לאתדכאה מניה והא אוקמוה חברייא זה ספר תולדות

אמר ר' יצחק אחמי ליה קב"ה דיוקנין כל דרין דייתון לעלמא וכל חכימי עלמא ומלכי עלמא

דזמינין לקיימא עליהון דישראל מטא לגביה דוד מלכא דישראל אתיליד ומית אמר אנא

אמי משכין דילי אוזיפנא ליה וגרע מאדם ופליג לון קב"ה ועל דא שבח ואמר כי שמחתני

בפעלך במעשה ידיך ארנן מאן גרם לי חדוה בעלמא פעלך דא אדם דאיהו פועל קב"ה

ולא פועל דבשר ודם מעשה ידין דקב"ה ולא מבני נשא ועל דא גרעין ע' שנין מאדם

מאלף שנין דהוו ליה לאתקיימא בהו ואחמי ליה חכימי דכל דרא ודרא עד דמטא לדריה

דר' עקיבא חמא אורייתיה וחדי חמי מיתתיה ואתעציב פתח ואמר ולי מה יקרו רעיך אל

ומה עצמו ראשיהם זה ספר ספר ודאי והא אוקמוה דכד הוה אדם בגנתא עדן אחית ליה

קב"ה על ידא דרזיאל מלאכא [illegible] קדישא ממנא על רזין עלאין קדישין וביה גליפין

גליפי עלאי וחכמתא קדישא וע"ב זיני דחכמתא הוו מתפרשין מניה לשית מאה ועגלופין

דאינון באמצעות ספרא גליפא דחכמתא למנדע אלף וחמש מאה מפתחן דלא אתמסרן

לעילאי קדישי וכולהו מסתימן ביה דספרא עד דמטא לגביה דאדם כיון דמטא גביה

דאדם הוו מתכנשי מלאכי עלאי למנדע ולמשמע והוו אמרי רומה על השמים אלהים

[illegible] שעתא אתרמיז לגביה הדרניאל מלאכא קדישא ואמר אדם אדם הוי גניז

יקרא ~~[illegible]~~ דמרך דלא אתיהיב רשותא לעלאי למנדע ביקרא דמרך בר אנת ויהא

עמיה גניז עד דנפקו מגנתא ומשתמש כל יומא בגנזי מריה ואתגליין ליה רזין עלאי

מה דלא ידעו שמשי עלאי כיון דחטא ועבר על פקודא דמריה פרח ההוא ספרא מניה

והוה אדם טופח על רישיה ובכי ועאל במיא גיחון עד קדליה והוה עבדין גופיה

[illegible]

חלודין ומשתני זיוה ביה בשעתא רומי קב"ה לרפ"ל ואתיב ליה ההוא ספרא וביה הוה אשתדל
אדם ואנח ליה לשת בריה וכן לכל אינון תולדין עד דמטא לאברהם וביה הוה ידע למסתכלא
ביקרא דמריה והא אתמ' וכן לחנוך אתיהיב ליה ספרא ומסתכל ביקרא דמריה. זכר ונקבה
בראם. אמ' ר' שמעון רזין עי' אתגליין בהני תרי קראי זכר ונקבה בראם לאודעא יקרא עי'
רזא דמהימנותא דמגו רזא דא אתברי אדם תא חזי ברזא דאתבריאו שמים וארץ
אתברי אדם בה' כתי' אלה תולדות השמים והארץ בהבראם באדם כת' זה ספר תולדות
אדם בהו כת' בהבראם באדם כת' ביום הבראם זכר ונקבה בראם. מהכא כל דיוקנא
דלא אשתכח ביה דכר ונוקבא לאו איהו דיוקנא עי' כדקא חזי ובהאי דמתני' אוקימנא
ותא חזי בכל אתר דלא משתכחו דכר ונוקבא כחדא קב"ה לא שוי מדוריה בההוא אתר וברכאן
לא משתכחו אלא באתר דישתכחו דכר ונוקבא דכת' ויברך אותם ויקרא את שמם אדם
ולא כתי' ויברך אותו ויקרא את שמו אדם ואפי' אדם לא אקרי אלא דכר ונוקבא כחדא
ר' יהודה אמ' מיומא דחרב בי מקדשא ברכאן לא משתכחו בעלמא ומתאבידו בכל יומא
דכת' הצדיק אבד מאי אבד ברכאן דהוו שריין ביה כמ' דכת' וברכות לראש צדיק
אבדה אמונה כגוונא דכת' ויברך אותם וכת' ויברך אותם אלהים משת' אתחסו כל דרי עלמא
ועל אינון צדיקי קשוט דהוו בעלמא אמ' ר' יוסי לין אתואמן בתראין דהוו באור' לא משתכחו דעבדו על
אתוון דאור' כולהו ובתיאובתיה קמי מריה אחיד באלין תרין ומכדין אתהדרו אתוון למפרע
ולא אתתקנו עד דקמו ישראל בטורא דסיני וכדין אתהדרו אתוון על תיקונהו ביומא דאתבריאו
שמים וארץ ואתבסם עלמ' וקיימא על קיומיה. ר' אבא אמ' יומא דעבר אדם על
פקודא דמריה בעין שמים וארץ לאתעקרא מאתריהו מ"ט בגין דלא אינון קיימין אלא על
ברית דכת' אם לא בריתי יומם ולילה ואדם עבר ברית דכת' והמה כאדם עברו ברית ואלמלא
דגלי קב"ה דזמינין ישראל לקיימא על טורא דסיני לקיימא האי ברית לא אתקיים עלמא ר' חזקיה
אמ' כל מאן דאודי על חטאיה קב"ה שביק ליה ומחיל ליה על חוביה תא חזי כד ברא קב"ה
עלמ' עבד האי ברית וקאים עליה עלמ' מ"ט דכת' בראשית דא ברית דעלמ' קיים עליה

שת דמיניה נגדין ונפקין דרין לעלמא ועליה אתבני עלמא ואדם עבר על האי פרה רה
ועבר ליה מאתריה האי ברית אתרמיז באת יוד זעירא עיקרא ויסודא דעלמא כד אוליד
בר אודי על חטאיה וקרא שמיה שת ולא אדכרביה יוד למהוי שית בגין דאעבר עליה
ובגין כך נב"ה מהכא אשתיל עלמא ואתיחסו כל דרי זכאין דעלמא ותא חזי כד קיימו ישראל
על טורא דסיני בין תרין אתוון אלין שאלין רזא דברית ומאן איהו ב' ושאל בין תרין אתוון
דאשתארו ויהיב ליה לישראל וכד שאל ביה רזא דברית בין תרין אתוון לין שאל בין תרין
אתוון אלין שאל ואתעביד שבת כד"א ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת
לדורותם ברית עולם כמה דהוה שרותא בעלמא לאתיחסא בהו כל דרי עלמא מאנון
תרין אתוון שת הוו תליין בעלמא עד דאשתכלל עלמא כדקיימות ושאל ביניהן ברית
קדי' ואשתכלל בשלמו ואתעביד שב"ת אמ' ר' יוסי לין תרין אתוון אשתכללו דאינון
ב' וכד אהדרו אתוון למפרע מן יומא דאתיליד שת אהדרו אתוון בכל דרא ודרא עד
דקיימו על טורא דסיני ואתתקנו ר' יהודה אמ' לתתא אתהדרו ובכל דרא ודרא הוה גפיף
עלמא באתוון ולא אתיישבו בדוכתיהון כד אתיהיבו אורי' לישראל אתתקנו כולהו.
ר' אלעזר אמ' ביומוי דאנוש הוו א בני נשא חכימין בחכמה דחרשין וקוסמין ובחכמה למעבד
לחילי שמיא ולא הוה בר נש מיומא דנפק אדם מג"ע ואפיק חכמתא עמיה דטרפי אילנא
דאשתדל ביה דהא אדם ואתתיה ואינון דנפקו מניה עד דאתא אנוש שביקו ליה כד אתא
אנוש חמא לון וחמא חכמתא משטין עילאין ואשתדלו בהן ועבדו עבדתין וחרשין וקוסמין
עד דאתפשטת ההוא חכמתא בדרא דמבול וכולהו הוו עבדין עבדתיהון לחבלא והוו
מתתקפי לגבי נח באינון חכמאן ואמרין דלא יכיל דינא בעלמי לאשראה עליהון דהא יש
עבדי חכמתא לדחיא כל אינון מרי דדינא ומאנוש שרו כולהו לאשתדלא באלין חכמאן
הה"ד אז הוחל לקרוא בשם ה' ר' יצחק אמ' כל אינון זכאין דהוו בהון בההוא דרא כולהון
הוה משתדלי למחאה בהו ולא יכלו בהו כגון ירד ומתושלח וחנוך ולא יכלו עד דאתפשטו
חייבין מידי דמריהון ואמרין מה שדי כי נעבדנו וכי הא טפשותא הוו אמרי אלא בגין

דהוו

דהוו ידעי כל אינון חכמתא וכולהו ממנן דעלמ' אתפקדן עליהו ובהו מרחיאן בהו עד דאתיב
קב"ה עלמ' כדקאיהוה דהא בקדמיתא הוה מיס במים ולבתר אתהדר ליה לעלמ' כקדמיתא
ולא אתחריב מכולא דהא ברחמין אשגח עליהו הה"ד ה' למבול ישב ולא כת' ל-הים ביומוי דאנוש
אפי' ינוקי דההוא יומא כולהו משגחאן בחכמה עי' והוו מסתכלין בה א"ר ייסא אי הכי טפשין
הוו דלא ידעי דזמין קב"ה לאייתאה עליהו טופנא וימותון בה' אמ' ר' יצחק מנדע ידעו אבל
אחירו טפשותא בליבהון דאינון הוו ידעי מלאכא די ממנא על אשא וההוא דממנא על מיא
והוו ידעין למעבר לון דלא יכלין למעבד דינא עליהו' ואינון לא הוו ידעי דקב"ה שליט על עלמ'
ומניה ייתי דינא על עלמ' לא הוו חמאן דעלמ' אתפקד בידא דאינון ממנן ובהו כל מלי דעלמ'
ובגיני כך לא הוו מסתכלין בקב"ה ולא משגחאן בעובדוי עד דארעא אתחבלת ורוחא דקודשא
אכריז כל יומא ואמ' יתמו חטאים מן הארץ' ואורין לון קב"ה כל אינון זמנא דאינון זכאין דיימין
בעלמ' כיון דאסתלקו מעלמ' כדין נחית קב"ה דינא עליה ואתאבידו הה"ד וימחו מן הארץ''
ויתהלך חנוך את הא' ר' יוסי אמ' עד שהמלך במסבו' הא קרא אתמ' אבל תא חזי כך אורחוי דקב"ה
בשעתא דבר נש אתדבק ביה והוא אשרי דיוריה עליה וידע דלבתר יומין יסרח אקדים ולקיט ריחיה
טובמניה וסליק ליה מעלמ' הה"ד עד שהמלך במסבו עד שהמלך דא קב"ה במסבו דרא היא
דאהוא בר נש דאתדבק ביה ואזיל באורח קשוט' נרדי נתן ריחו אינון עובדין טבין דביה
דבגיניהון יסתלק מעלמ' עד לא מטא זמניה' ועל דא הוה שלמה מלכא אמ' יש הבל
אשר נעשה על הארץ' יש צדיקים אשר מגיע אליהם' יש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה
הרשעים כמה דאוקימנא דבגין דעובדין טבין קב"ה סליק לון מעלמ' עד לא מטא זמניהון
ועביד בהון דינין' ויש רשעים שמגיע להם כמעשה הצדיקים דקב"ה אוריך לון יומין ואוריך
רוגזיה בהו כל דא וכל דא כדא אין בגין דלא יסרחון ואלין בגין דיהדרון לגביה' או בגין דיפוק
מנהון ברא מעלמ'. תא חזי חנוך זכאה הוה וקב"ה חמא ליה דיסרח לבתר ולקטיה
עד לא יסרח הה"ד וללקוט שושנים' בגין דיהבין ריחא טב לקיט לון קב"ה עד לא יסרחו ואיננו
כי לקח וגו' ואיננו לאורכא יומין כשאר בני נשא דהוו אורכי יומין מטו בגין דלקיט ליה קב"ה עד
לא מטא זמניה' ר' אלעזר אמ' חנוך נטיל ליה קב"ה מארעא ואסקיה לשמי מרומים ואמסר
בידיה כל גנזיו וארבעין וחמש מפתחאן סתרי גליפין די בהן משתמשי מלאכי שולאי
וכלהו אתמסרו בידיה והא אוקימנא וירא ה' וגו' ר' יהודה פתח כי לא אל חפץ רשע אתה וגו'
האי קרא אתמ' ואוקמוה מ' אבל תא חזי מאן דאתדבק ביצר הרע ואתמשיך אבתריה יסתאב הוא
ויסתאבון ליה כדא כי רבה רעת האדם בארץ כל בישין הוו עבדין ולא אשתלים חוביהון עד
דהוו אושדין דמין למגנא על ארעא ומאן דהוו מחבלי אורחיהון על ארעא הה"ד רק רע כל היום
כת' הכא רע וכת' התם לא יגורך רע וכת' ויהי ער בכור יהודה וגו' אמ' ר' יוסי וכי רע לאו איהו
רשע א"ל לאו רשע אפי' ארים ידיה לגבי חבריה אע"ג דלא עביד ליה מידי אקרי רשע
דאבל רע לא אקרי אלא מאן דמחבל אורחיה וסאיב גרמיה וסאיב ארעא ויהיב חילא ותוקפא
לרוח מסאבא דאקרי רע דכת' רק רע וגו' ולא על דפלטרין ולא חמי אפי שכינתא כיון דבהאי

מסתלק שכי' מעלמ' כל מותקנוב דמסתלק שכי' מעה כגון דחשב דבנוי הוה פסל די בניינה
אתתקף רוח מסאבא וגרע נהורא מן שמשא סיהרא ופגים ליה ומת. אמאי בגין דדא סאיב מקדשא
ואסתלקת מעלמי דיעקב כש ההוא דמסאיב אורחיה וסאיב גרמיה דא אתתקף ליה רוח מסאב
ובגיני כך כדאסתאב אקרי רע' תא חזי כד בר נש יסתאב לא יתפקד מעם קב"ה לטב וכל זמנא
אתפקד מההוא דאקרי רע לביש ההר ושבע ולין בל יפקד רע' כד אזיל באורח מישר כדין בל יפקד
רע ועל דא כת' רק רע כל היום' וכת' לא יגורך רע ודא אקרי רע ולא אקרי רשע' וכת' גם כי אלך בגיא
צלמות לא אירא רע' וינחם ה' כי עשה את' ר' יוסי פתח הוי מושכי העון בחבלי השוא וכ'
מושכי העון בחבלי השוא' אלין אינון בני נשא דחטאן קמי מריהון בכל יומא ואתדמן בעיניהון
אינון חייבין כאלו אינון בחבלי השוא' וההוא חובה דעבדי דלא איהו כלום ולא אשגחו ביה קב"ה
עד דעבדן ליה ההוא תקיף ורב כעבותות העגלה דאיהו תקיף דלא יכיל לאתעקרא' ותא חזי
קב"ה כד עביד דינא בחייביא אעג דאינון חטאן קמיה ורגזין ליה כל יומא לא בעי לאובדא להון מעלמ'
וכד אסתכל בעובדיהון אתנחם עליהון על דאינון עובדי ידוי ואוריך לון בעלמ' ובגין דאינון עובדי ידוי
של נקמה ואתנחם עליהו וחס עליהון וכד בעי למעבד בהון דינא כביכול כדא ודחוון לא הגעל קדמוהי
דכיון דעובדי ידוי אינון עציב עליהו והא דכת' הוד והדר לפניו עוז וחדוה במקומו' אר' יוסי כת'
ויתעצב אל לבו ולא אמ' לאחרא לכן כדא אשר כלבבי יעשה וכנפשי ר' יצחק אמ' וינחם ה' כדא
וינחם על הרעה' ר' ייסא אמ' לטב ר' חזקיה אמ' לביש' ר' ייסא אמ' לטב כדא קב"ה נחם על עובדי
ידוי וחייס עליהו' ויתעצב בגין דאינון חטאן קמיה ור' חזקיה אמ' לביש קב"ה בעי לאובדא להון
לחייביא מעלמ' נטל נחומין עליהון כביכול כמאן דמקבל נחומין על מה דאביד כיון דקבל נחומין
ודאי דינא אתעביד ולא תליא מלתא בתשובה כלל' ודינא אתעביד וכדין אוסיף דינא על דינא
ואתקיף לההוא אתר דדינא ואוביד לון לחיביא מעלמ' וכולא בקרא וכת' וינחם ה' קבל תנחומין
ולבתר ויתעצב אל לבו יהב תוקפא לדינא למעבד דינא' ר' חייא אמ' וינחם ה' נטל נחומין וחדוה
כד עבד קב"ה לאדם בארעא דאיהו כגוונא עי' וכל מלאכי עי' משבחין ליה לקב"ה כד חמו ליה
בדיוקנא עלאה אמרו ותחסרהו מעט מאלהים' לבתר כד חטא אדם אתעצב עליה דיהב
פתחון פה למלאכי עי' דאמרו קמיה מה אנוש כי תזכרנו' אמ' ר' יהודה לכן בגין דבעי
למעבד בהון דינא שכ' ובעת צאת החלוץ וכ' הודו לה' כי לע' חסדו אמ' ר' יצחק מט' לא כת' הודו כי טוב לאתבגן דאוביד עובדוידוי קמיהון דישראל כגוונא דא כד הוו ישראל עברין ימא אתו מלאכי
עי' למימר שירה בההוא ליליא אמ' ליה קב"ה וכי עובדי ידי טבעין בימא ואתון אמרין שירה
כדין ולא קרב זה אל זה כל הלילה בכל זמנא דאבוד רשיעיא מעלמ' כדין עציבו אשתכח עליהון
ר' אבא אמ' בשעתא דחב אדם קמי קב"ה ועבר על פקודוי כדין אשתכח עציבו קמיה א"ל קב"ה
אדם וי דחלשתא חילא עי' בה שעתא אתחשכת נהורא חד' מיד תריכו ליה מגנ' אמ' ליה אנא
אעילתיך לגנ' לקרבא קורבנא ואנת פגמת מדבחא דלא אתקרב קורבנא מכאן ולהלאה
לעבוד את האדמה וגזר עליה מותא וחס עליה קב"ה וגנזו ליה בשעתא דמסתלק לגנ' מ'
עבד אדם עבד מערתא חדא ואתטמר בה הוא ואתתיה מנא ידע לאחמאה חד נהורא

רזי"ל

דז״ל זקינא ול בההוא אתר דנפק מג״ע ותב בתיובתא לקבליה ותמן אתר סמיך לתרעא
דג״ע. תא חזי לא סליק בר נש מעלמא עד דאחמי ליה לאדם הראשון ושאיל ליה על מה אזיל
מעלמ׳ והיך נפיק הוה א״ל ווי דבגינך נפיקנא מעלמ׳ והוא אתיב ליה ברי אנא עברית על
פקודא חדא ואתענשת בגינה חמי את כמה חובין וכמה פקודין דמארך עברת. אמ׳
ר׳ חייא עד כען יומא קאים אדם הראשון וחזי באבהן תרי זמנין ביומא ואודי על חובוי
ואחמי לון ההוא אתר דהוה ביה ביקרא עלאה ואזיל ואחמי כל אינון צדיקיא וחסידא דנפקין
מניה וירתו לההוא יקרא עלאה דבג״ע ואבהן כולהו אודן ואמרי ליה מה יקר חסדך אלהים
ר׳ ייסא אמ׳ כולהון בני עלמא חמאן לאדם הראשון בשעתא דמסתלקי מעלמא לאחזאה
סהדותא דבגין חובוי דבר נש איהו אסתליק מעלמ׳ ולא בגיניה דאדם בר אינון תלתא דאסתלקו
בגין ההוא עיטא דנחש קדמאה ואלין אינון עמרם ולוי ובנימין ואית דאמרי אף נמי ישי
דלא חבו ולא אשתכח עליהו חובא דימותון ביה בר דאדכר עליהן ההוא עיטא דנחש כדקאמר
תא חזי כולהון דרין דהוו ביומי דנח כולהו אפשיטו חובין על עלמ׳ לעיניהן דכולא באתגליא
ר׳ שמעון הוה אזיל יומא חד בפולי טבריא חמא בני נשא דהוו מקטרי בקטרא דרגשתא
בזולפא דקונט״יר. אמ׳ ומה חובא חדא לאתגלאה לרגזא למריהון יהב עיניה בהו ואתרמו
לגו ימא ומתו. תא חזי כל חובא דאתעביד באתגליא דחיל לשכי׳ מארעא וסליקת
דיוריה מעלמא אלין הוו אזלין ברישא זקיפא ועבדי חוביהן באתגליא ודחו לה לשכי׳ מעלמ׳
עד דקב״ה אעביר לון מנה ועל דא כת׳ הגו סיגים מכסף ויאמר׳ וג׳
אמ׳ ר׳ אלעזר תא חזי כד ברא קב״ה עלמ׳ עבד להאי עלמ׳ לאשתמודעא בגוונא דלעילא
וכד בני עלמא אינון זכאין ואזלי בארח מישר קב״ה אתער רוחא דחיי מלעי׳ עד דמטו אינון
חיין לאתר דיעקב שריא ביה ומתמן נגיד אינון חיין עד דאתמשך ההוא רוחא להאי עולם דדוד
מלכא שריא ביה ומתמן נגיד ברכאן לכולהו תתאי וההוא רוחא אתנגיד ואתמשך לתתא
ויכלין לאתקיימא בעלמ׳ ובגין כך לעולם חסדו דאהוא עולם דדוד מלכא ובגין כך כת׳
כת׳ ברא ואן דהא כד איהו רוחא אתנגיד לההוא עולם מתמן נפקין ברכאן וחיין לכלא ואתקיימא
השתא דחבו בני נשא אסתליק כולא בגין דלא ימטי ההוא רוחא דחיי להאי עולם לאתהנא
מיניה תתאי ולאתקיימא ביה. בשגם הוא בשר. בגין דלא יתקן האי רוחא לההוא עולם מגו
לאסגאה נחש תתאה דדרגין דיתתקף ביה רוח קודשא דלא יתערב ברוח מסאבא. בשגם
הוא בשרי דא נחש קדמאה דאתברך בגין כך הוא בשר כדא קץ כל וכ׳ ואמ׳ ר׳ שמעון
דא מ״ה והיו ימיו מאה ועשרים שנה. אוריכו דקזפירא דזפראי הנפילים היו בארץ
תני ר׳ יוסי לו עזא ועזאל כדא דאפיל לון קב״ה מקדושתיה דלעי׳ והיך יכלין לאתקיימא בהאי
עלמ׳ אמ׳ ר׳ חייא אלין הוו מאלין דכת׳ ועוף יעופף וג׳ והאי אתמ׳ אלין אתחזון לבני נשא
בחיזו דלהון ואת והיך יכלין לאתהפכא הא אתמ׳ דמתהפכי לכמה גוונין ובשעתא דנחתא
אתלבשו באוירא דעלמ׳ ואתחזו דבני נשא והכי עזא ועזאל דמרדו לעי׳ ואפיל לון קב״ה

יומא
ואגליתו בארעא ואתקיימו ביה ולא יכלו לאתפשטא מניה ולבתר נשו בתר נשי עלמא יועד כען
בני האלהים
אינון קיימי ואולפי חרשין לבני נשא ואוליד בהון וצדון לון ענקים גברים ואלין נפילים איקרון
והא אתמר ויאמר יי' אמחה את האדם וגו' ר' יוסי פתח כי לא מחשבותי מחשבותיכם
תא חזי בר נש כד בעי לנקמא מאחרא שתיק ולא אמר מידי כגון אורעיה יסתמר ולא
ותלתא
יכיל ליה אבל קב"ה לאו הכי לא עביד דינא בעלמא עד דאכריז ואודע להו זמנא ותרין
בגין דלית מאן דימחי בידיה ויימר ליה מה עבדת ולאיסתמר מניה ולא יכיל
זמנין
לקיימא קמיה ת"ח ויאמר יי' אמחה את וגו' הודע להון על ידא דנח ואתרי בהון כמה
ולא שמעו לבתר דלא ישמעון איתי עלייהו דינא ואוביד לון מעל אפי ארעא
חמא
ת"ח מה כתיב ביה בנח ויקרא את שמו נח לאמר זה לא בשעתא דאתיליד
לבתר
ליה נגיד רשים באת קדישא וחמא שכינתא מתדבקא בהדיה כדין קרא שמיה על מה דעבד
בקדמיתא לא הוו ידעי למזרע ולמחצד ולמחרש כיון דאתא נח תקין להו אומנותא
וכל מאנין דצריכין לתקנא מכלא ולמעבד פירין ה"ה ממעשנו ומעצבון ידי'
דהא איהו אפיק ארעא ממה דאתלטיא ובגיני כך כתי' איש האדמה ר' יהודה אמר
דאתלטיא
איש האדמה כמה איש נעמי בגין דאקרי בדינא ואפיק ליה בקורבנא דעבד ממה
דכתי' לא אוסיף עוד לקלל ובגין דא איקרי איש האדמה ועל דא קרא ליה שמא על
מה דייתי ר' יהודה פתח לכו חזו מפעלות אלהים וגו' האי קרא אוק' ואתמ' אבל לכו
חזו מפעלות אלהים באלו הוו מפעלות יו"ד ה"א וא"ו ה"א שם קיום הארץ אבל בגין הוו
מפעלות שמא דא שם שמות בארץ' א"ל ר' חייא השתא להאי לאו אנא הכי אמינא
דאתעברו
ליה הכי שמא דא ובין שמא דא כולהו שבחי' אבל אנא אמינא ליה כמה
חבריא דשני שמהן שתות תמש שם בארץ ואמאי בגין לאשתמשא בהו עלמא
דלא
ולמהוי קיימא בעלמא ר' יצחק אמ' כולא חדא ואפי' כמה דאמ' ר' יהודה שפיר קאמר
דהא עלמא בשמא דרחמי' אתקיימו לבלמא אבל בגין דאתברי עלמא על דינא
וקיימא

נכל

נשא
חוביהון דבני

על דינא שבע שמות בארץ. ושפיר הוא דאלמלא כך לא ייכול עלמא לאתקיימא מקמי

ת״ח נח כד אתיליד אבדון שמא על גופיה ולהוי שמא גרים אבדן. לאו הכי נח אתהפך

אתוון חן כד״א ונח מצא חן. א״ר יוסי נח היינו חן דכתיב שמיהון גרים לטב. בן חייבא

שמיהון גרים לביש. בנח כתי׳ ונח מצא חן. ער בכור יהודה אתהפכו אתוון דיליה לביש.

ער רע בעיני יהו״ה. ת״ח נח כד אתיליד חמא עובדיהון דבני נשא דמינין חטאן קמי

קב״ה והוה גניז גרמיה ואשתדל בפולחנא דמריה בגין דלא למהך באורחוי. ובר

הוי במה דאשתדל איהו בההוא ספרא דאדם וספרא דחנוך והוה אשגח בהון ומפלח

למריה. ת״ח דהכי הוא דהא מינייהו ידע לקרבא קורבנא למריה לא בגין דאשכח חכמתא

על מה מתקיים עלמא. וידע דעל קורבנא מתקיים ולולא קורבנא לא הוו קיימי עלי׳

ותאנא ר׳ שמעון הוה אזיל באורחא והוה עמיה ר׳ אלעזר בריה ור׳ יוסי ור׳ חייא עד דהוו

אזלי א״ר אלעזר לאבוי אורחא מתקנא קמן בעינא למשמע מלין דאורייתא.

פתח ר׳ שמעון ואמר וגם בדרך שהסכל הולך לבו חסר ואמר לכל סכל הוא. כד בר נש בעי

לאתקנא אורחיה קמי קב״ה עד לא יפוק לאורחא בעי למלכא ביה ולצלאה קמיה

על אורחיה כמה דתנינן דכתי׳ צדק לפניו יהלך והא שכי׳ לא מתפרשא מניה.

ומאן דאיהו לא מהימנא על מריה מה כתי׳ ביה. וגם בדרך שהסכל הולך מאן סכל

דא קב״ה דלא יהא עמיה באורחא ובר מן סיעתא אורחיה כגון ההוא בר נש דלא

מהימן ביה בגרמיה עד לא יפוק באורחא לא בעי סייעתא דמריה ואפי׳ באורחא

כד איהו אזיל לא אשתדל במילי דאורי׳ ובגין כך לבו חסר. דלא אזיל בהדיה מריה

ולא אשתכח באורחיה ואמר לכל סכל הוא ואפי׳ כד שמע מלה דמה ימנותא

דמריה הוא אמר דטפשותא הוא לאשתדלא ביה כהאי דשאלו לבר נש על את קיימא

דרשימא בבשריה דבר נש ואמר דלאו איהו מהימנותא. שמעון יימא סבא

ואסתכל בהו ואתעביד תלא דגרמי. ואנן האי אורחא בסייעתא דקב״ה בעי למימר

מלי דאורייתא

דקב"ה בר

פתח ואמר הורני יי' דרכך אהלך באמתך · האי קרא אקשיה דהא תנינן כולא הוא בידא

יי' דרכך

למהוי זכאה או חייבא · ודוד היאך תבע דנא מעם קב"ה אלא דוד הכי קאמר הורני

ההוא אורח מישר ואתקנא לגרמאי עליה ולמנדע ליה · ולבתר אהלך באמתך ·

איהך באורח קשוט ולא אסטי לא לימינא ולא לשמאלא · יחיד לבבי מאן לבבי ·

כד"א צור לבבי וחלקי ועל דא אנא אתבע ליראה שמך ואתדבק בדחלא לאסתמרא

אורחוי כדקאמר ליראה שמך · אתר חולקי דביה שריא דחלתא למדחל · ת"ח

בר נש

כל בר נש דדחיל ליה לקב"ה שריא עמיה מהימנותא בדקא יאות דהא האי

מהימנותא

שלים בפולחנא דמריה · ומאן דלא שריא ביה דחלא דמריה לא שריא עמיה

ולא אוהו כדאי למהוי ליה חולקא בעלמא דאתי · תו פתח ואמר וארח צדיקים

כאור נוגה וגו' זכאין אינון צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי דקב"ה בעי ביקרהון ·

ברא

ת"ח מה כתי' וארח צדיקים כאור נוגה מאי כאור נוגה כההוא נהורא דנהיר די

קב"ה בעובדא דבראשית דאהוא דגניז לון לצדיקיא לעלמא דאתי · הולך ואור

כאפלה

דאיהו סליק בנהוריה תדיר ולא גרע מניה אבל בחייבא מה כתי' דרך רשעים

לא ידעו ובי לא ידעין לא חייבא אלא בעקימו דאורחא בהאי עלמא ולא בעאן

עוותי

לאסתכלא דזמין קב"ה למידן להו בההוא עלמא ולאעלא לון בגו גיהנם ואינון

ואמרי ווי דלא אורכנא אודנין ולא אציתנא בההוא עלמא ובכל יומא אמרי

טב

ווי בה · ותא חזי זמין קב"ה לאנהרא לון לצדיקיא לעלמא דאתי ולמיהב לון אגר

לו

בחולקהון דעינא לא שלטא עליה כד"א עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה

אפר'

וכתיב ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי וגו' ועסותם רשעים כי יהיו

זכאין אינון צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי עליהו כתיב ועמך כלם

פניך:

צדיקים לעולם ירשו ארץ · וכתיב אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את

וכתי' ברוך יי' לעולם אמן ואמן ·

פרשת

פרשת אלה תולדת נח

ר' חייא פתח ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ נצר מטעו מעשה ידי להתפאר·
זכאין אינון ישראל דמשתדלין באורי' וידעי אורחא דאורי' דבגינה יזכון לעלמי דאתי
עליה
תא חזי כל ישראל אית להון חולקא לעלמי דאתי מ"ט בגין דנטרי ברית דעלמא אתקיים
כד"א אם לא בריתי וגו' ועל דא ישראל דנטלי ברית וקבילו ליה אית לון חולקא לעלמי דאתי
דעלמי
ולא עוד אלא בגין כך איקרון צדיקים מכאן אוליפנא כל מאן דנטיר להאי ברית
אתקיים עליה איקרי צדיק מנ"ל מיוסף בגין דנטיר ליה לברית עלמי זכה דאקרי
צדיק ועל כך ועמך כלם צדי' ר' אלעזר אמר אלה בכל אתר פסל את הראשונים
תנינן מה כתי' לעיל בפרשתא דבראשית ונהר יצא מעדן וההוא נהר נגיד ונפיק
והוא
לגנתא ואשקי לה משקיו דלעילא ועביד ליה נייחא ועבד איבין ורבי זרעין
כדין נייחא דכולא ודאנייחא ליה לגו ודא עביד נייחא ביה כד"א כי בו שבת
מכל מל' ומה' וישבת ביום הש' ווד"י רזא דהא דא עביד תולדות ולא אוחרא·
ת"ח נח לתתא קיימא דוגמא דלעי' ועל דא איקרי איש צדיק ורזא אוליפנא
דהא נח איצטריך לתיבה לאתחברא בה ולקיימא זרעא דכלא כד"א לחיות זרע
והקימותי
דא ארון הברית ונח ותיבה הכי הוו כדוגמא דא ונח כתי' ביה ברית דכתי'
אתך
את בריתי ועד דאתקיים ביה ברית עייל לתיבותא דכתי' והקימותי את בריתי
ובאת אל התיבה ועדין הוה תיבה ארון הב' דאתיבת נח ועל דכוותא דא דלעי' ובגין
אלה תולדות נח
דהאי ברית לעי' הוא עביד תולדות כגוונא דא נח איהו עביד תולדות בגיני כך
נח אי' צ' הכי הוא ודאי כגוונא דלעי' ועל דא וצדיק יסוד עולם כתי' ועל וארעא
ונח
על דא אתקיימת דהא איהו עמודא דעלמי קיימא עליה ומאן איהו דא צדיק
איקרי צדיק לתתא ורזא דכלא את האלהים התהלך נח למהוי הוא בארעא
כגוונא דלעי' איש צדיק יסודא דעלמי ברית שלום ישובא דעלמא איש
האדמה ודאי ועל דא ונח מצא חן בעיני"

תמים היה בדורותיו מאי בדורותיו אלא אינון דנפקו מניה הוא אשלים לכלהו והוא הוה
שלים מכלהו תמים היה דאתיליד מהול ותנינן התהלך נח בדורותיו ולא בדרין
דעלמא דהא מניה נפקו תולדות לעלמא. ת"ח נח אתחזי מיומא דאתברי עלמא
למהוי בתיבה בחבורא ולמיעל בה ועד דאלא אתחברו כחדא לא הוה עלמא
כדקא יאות לבתר מה כתי' ומאלה נפצה כל הארץ מאי נפצה כד"א ומשם יפרד מתמן אשתכח
פירודא ואתבדרן תולדות לכל סטרין וכלא אחד בדוגמא חדא אמינא אנא אלה תולדות נח
נח ודאי דהא יסודא דעלמא איהו דעביד תולדות בארעא לקיימא אתא ר' אבא
ונשקיה אמ' אריא בגלגלא טינרא נקיב ומגבר בך הוא ודאי ות"ח מעובדא דתיובתא
אף הכי נמי הוא. ר' אלעזר פתח לכו חזו מפעלות אלהים אשר שם ילכו חסר
מאי חזו כד"א חזות קשה הוגד לי בעובדי קב"ה אתגלי נבואה עי' לבני נשא
אשר שם שמות שמות ודאי דהא שמא גרים לכלא שנ' ויקרא את שמו נח ומאי
זה מאי הכי אמרי ומאי זה אלא כתיב דקב"ה קרא ליה לנח נייחא לארעא
מאי לאמר אלא אתחדא קרא ליה נח ומאן איהו ארעא נייחא ואמר זה ינחמנו
עבד ליה קב"ה לתתא כגוונא דלעי' כתי' הכא זה וכתי' התם זה אלי ואנוהו מאין צדיקיא
דרשימין ברשימא דגושפנקא דמלכא למהוי בשמיה בשמין ומאי שני
שמהן בארעא כדקאמרת דכתי' ויקרא שם יעקב אמאי לא כתי' את אלא התם דרגא
אוחרא הכא דרגא אוחרא כד"א ושמחה את ייי' לא כתי' אלא את
אף הכא ויקרא שמו יעקב דרגא דילה קב"ה קרא ליה יעקב אבל הכא את לאכללא
שכינתא. אלה תולדות נח ר' יהודה פתח טוב איש חונן ומלוה טוב איש דא
קב"ה דאקרי טוב כד"א טוב ייי' לכל חונן ומלוה לאתר דלית ליה מדיליה והוא
אתר מניה אתזנין יכלכל דבריו במשפט דהא ההוא אתר דבר לא אתזנין
אלא במשפט כד"א צדק ומשפט מכון כסאך ד"א טוב איש דא צדיק דכתי'
אמרו צדיק כי טוב ר' יוסי אמ' דא נח דכתי' איש צדיק ר' יצחק אמ' דא שבת

דפתח

תולדות דעלמא

דפתח טוב להודות לי״י ל׳ חייא אמ׳ כולא חד וכלהו מלה חדא אמרן׳ ודא עביד
ותולדות דעלמא מאן אינון אלין נשמתהון דצדיקייא ואינון עובדוי דקב״ה׳ רזא אחרא
בשעתא דקב״ה מתעטר בעטרוי מתעטר מעוי ותא מתעטר מעוי מאתר דעמיקא
דנחלא׳ מתעטר מתתא כמה בנשמתין דצדיקייא כדין אתוסף חיין מעוי ומתתא ומתכליל
אתר מקדשא מכל סטרין וצירא אתמלייא וימא אשתלים וכדין יהיב לכולא׳ יתי׳
שתה מים מבורך אמאי הכא נוקך בקדמיתא ולבתר באמך׳ דהא בורא אקרי
לאו כינא דלא נבע באר מיין דנבעין לאו כלא אתר חד הוא׳ לא אתר דמסכני
אחידן ביה אקרי בור דלית ליה מדיליה לא מה דיהבין בגויה ומאן איהו דלית לבתר
אתעביד באר דא איהו מליא מכל סטרין מאן איהו ה׳ אתמליא מעוי ונביע מתתא
אתמליא מעוי כדא ונביע מתתא מנשמתהון דצדיקייא׳ דאשתה מים מבורך׳
דא דוד מלכא דכתי׳ ביה מי ישקני מים מבור בית לחם׳ ונוזלים דא אברהם׳ צרא
מתוך דא יעקב דאיהו באמצעיתא׳ באמך דא יצחק דאקרי באר מים חיים היא בהאי׳ לגבי
אשתכח דתינא קדי׳ עלי׳ מאבהן ודוד מלכא דאתחבר עמהון׳ תיאובתא דנוקבא דא
דכורא לאו איהו אלא כד עייל רוחא ביה ואשדי מיין לקבלא מיין עלי׳ דכורין כך
כנסת ישראל לא אתערת תיאובתא לגבי קב״ה אלא ברוחא דצדיקייא דעלין בגוה
ובדין נבעין מיא מגווה לקבלא מיין דדכורא וכלא אתעביד תיאובתא חדא
ועדורה חדא וקשורא חדא ודאיהו רעותא דכולא וטיולא דמטייל קב״ה בנשמתהון
דצדיקייא׳ הה׳ כל אינון תולדות דעלמא דקב״ה לא נפקין מיניה אלא כד עייל בהאי תיבה
בחבורא חדא וכולא מנשקן בה ולבתר מינה נפקין׳ אף הכא נמי אשוידין לא מפיק
תולדות לאפרי בעלמא עד דעאל לתיבה ואתכנש כולא בה והוו מנשקן בה ולבתר
מינה נפקין לאפרי בעלמא ולאתקיימא בארעא׳ ואי מלא דנפקו מן תיבה לא אתקיימין
בעלמא בגוונא דלעי׳ מגו תיבה נפקי לעי׳ ומגו תיבה נפקו לתתא דא כגוונא דא
ומגו הכא אתקיים עלמא

ותשחת
ולא מנדעת דלא דבעי הכי כתי' ותשחת הארץ לפ"ה א"ר יהודה כיון דכתי'
האלהים
הארץ לפני האלהים אמאי כיון דעברו חוביהון באתגליא לעיניהון דכולא כדין לפני
כתי' ר' יוסי אמר אנא איפכא אמרת ותשחת הארץ לפני האלהים בקדמיתא לפני האלהים
באתגליא
דלא הוו עבדי באתגליא לפני האלהים עבדו ולא לפני בני נשא. ולבסוף עברו
אדם
ובגין כך בתריהוון אמר קרא אלה תולדות נח ר' אבא אמר מיומא דעבר
על פקודא דמריה כל בני עלמא דאתילידו לבתר אינון בני אדם ולא ושצתא
אינון הכי אלא כמאן דאמר בנוי דההוא דעבר על פקודא דמריה. כיון דאתאנח
אינון בני עלמא על שמא דנח תולדות נח לקיים לון בעלמא ואלה תולדות אדם
בנו
דאעבר לון מעלמא וגרים מותא לכלהו. א"ל ר' יוסי א"ה הא כתי' לבתר אשר
ולא יכתוב
בני האדם. בני האדם כתי' ולא בני נח א"ל נוח לו לאדם שלא יחטא קמי מריה
עליה האי קרא ת"ח בנחכם ושמח אב כד ברא טב כל בני עלמא דהכין ליה
ועבר
לאצוי לטבי. וכד איהי ביש כל בני עלמא דהכין לאצוי לביש אדם בגין דחטא
על פקודא דמריה כדאתו אינון דמרדו במריהון הה"ד כתי' אשר בנו בני האדם
בנוי דאדם קדמאה. כי מרד במריה ועבר על פקודיה ובגין כך אלה תולדת נח
מתמן
אלה ולא קדמאי מ"ט דנפקו מגו תיבותא ולא מתולדות אדם דנפק מגנ"ע ולא אפיק לון
דהא לא אפיק אדם תולדות מגנ"ע לא ישתיצון לדרי דרין ולא אתחשך נהורא דסיהרא
ומחכמתא
לעלמין ואלהו הוו קיימין לעלמי דאפי' מלאכי עו' לא קיימי קמיהו בנהורא וזיוה
ולא
אבל כיון דגרים חטאה ונפק איהו מגנ"ע ועבד תולדות לבר לא אתקיימו בעלמא
הוו כדקחזי. אמר ר' חזקיה ואי הכי היך יכלין למעבד תולדות תמן דהא אלמלא דאמשיך
עליה יצר הרע וחטא מתקיים איהו בעלמא בלחודוי ולא יעבד תולדות. כגוונא דא
אלמלא דחבו ישראל ואמשיכו עליהו יצר הרע לא עבדו תולדות לעלמין ולא ייתון
אוחרנין לעלמא. א"ל אלמלא לא חטא אדם לא עבד תולדות כגוונא דא דהשתא
לא עביד תולדות אלא מסט' דיצר הרע. ובגין דכל תולדות בני נשא כולהו מסט'
דיצר הרע בגין כך לית לון קיום ואי אפשר לון בסט' אחרא. יאצל אלמלא לא חטא אדם
ולא אתתרך מגנ"ע עביד תולדות

מסט

מט' דרוח קד' קדישין כמלאכי עי' קיימין לדרידרין מגוונא דלעי' כיון דחטא ואוליד בנין
מגיה ולא זכה לאפקא לון מגופיה לא אתקיימו אפי' לאשתמשא בעלמ' עד דאתא נח
ועאל בתיבה ומתמן נפקו כל דרין דעלמא ומתמן אתפרדו לד' רוחי עלמ' וירא אלהים את הא'
אמאי נשחתה בגין דכי השחית כל בשר את ד' כדא ר' חייא פתח וירא האלהים את מעשיהם
כי שבו מדרכם הרעה ת"ח בשעתא דבני נשא זכאין ונטרי פקודי אור' כדין ארעא
אתתקפת וכל חדו אשתכחת בה מ"ט בגין דשכ' שריא על ארעא וכדין כולא עי' ותתא בחדוה
וכד בני נשא מחבלין אורחיהו ולא נטרי פקודי אור' וחטאן קמי מריהון כדין כביכול דחיי
לה משכי' מעלמ' ואשתארת ארעא מחבלא דהא שכי' לא שריא עלה וכדין אתחבלת
מ"ט אתחבלת בגין דשריא רוח אוחרא עלה דמחבלא עלמ' תנינן יכול את בארץ כן דהא
ארעא דישראל לא שריא עלה רוח אוחרא ולא ממנא בר קב"ה ות"ח בארעא דיש'
הכי הוא דלא שלטא עלה ממנא ולא שליחא אוחרא בר קב"ה בלחודוי אבל שעתא
חדא אשכיא לקבלא בני נשא מה כת' מדוד דכתי' וירא דוד את המלאך וחרבו שלופה
בידו נטויה על ירושלם וכדין אתחבלת ארעא אמ' ר' יהושע ומפי' בההיא שעתא
קב"ה הוה כתי' הכא מלאך וכתי' התם המלאך הגואל וכתי' ויסע מלאך האלהים הם
הן לטב הן לביש קב"ה שליט עלה לטב בגין דשמר עמיה ולכל דאירי ארעא יכספון מעובדיהון לביש
בגין דלא יחדון לין לשלטאה עלה וכ"ת לא והא כתי' שריתה גוים באו מקדשה
ואחריבו ביתא ואילא ושלטא איהון ממנן לא אתחריב מקדשא ת"ח כתי' כי אתה
עשית וכתי' עשה יי' אשר זמם ת"ח וירא אלהים את הא' והנה נשחתה ודאי כדא
הכי נמי וירא האלהים את מעשיהם דהא כדין ארעא קיימא לעי' ואתקשטא אנפהא
כנוקבא דמתקשטא לגבי דכורא הכי נמי ארעא וזמן כך וירא אלהים את הארץ באתתא
דאסתאבת ואסתירת אנפהא מן בעלה וכמעתא דאסתאבו חובי בני נשא באתתא
ארעא שווית אנפהא כנוקבא דלית לה כסופא מבעלה יקרא והארץ חנפה תחת יושביה
יושביה והנה נשחתה ודאי מ"ט כי השחית כל בשר:

טופטיסא
ל' ענשר אזל לגביה דר' יוסי ברש"ג לקונא חמרי כיון דאתא וחמא ליה מתקן ליה
מבקש
בקומרא במשון דקוספלא ותבו א"ל חמוני אפשר דשמעת מינך האי דכתי' עשה ה'
אשר זמם א"ל הא חבריא אוקמוה בצע אמרתו בצע פורפירא דיליה · אשר צוה
בי מקדשא
מימי קדם דהא פורפירא פקיד ליה מאינון יומי קדמאי עילאין וביומא דאתחריב
בזע ליה בזמן דהאי פורפירא איהי יקרא דיליה ותקונא דיליה ובזעליה · א"ל עשה
ה' אשר זמם וכי מלכא דחשיב קודם לאבאשא לבנוי עד לא ייתון לידי חטא · א"ל
למלכא דהוה ליה מאן יקר ובכל יומא הוה דחיל עליה דלא יתבר והוה מסתכל
ביה ותקין בעינוי · ליומין אתא בריה וארגיז ליה למלכא ונטל מלכא ההוא מאן
לב"ב
ותבר ליה הה"ד עשה ה' אשר זמם · ת"ח מן יומא דאתבני בי מקדשא הוה
ובבל
מסתכל ביה ומצטער עליה סגי והוה דחיל עליה דישראל מחטון ויחריב בי מקדשא
זמנא דהוה אתי לגביה הוה לביש ההוא פורפירא לבתר דגרמו חובין וארגיזו קמי
מלכא אתחריב מקדשא ובזעיה ההוא פורפירא הינו דכתי' אשר עשה ה' אשר זמם ·
הינו בזמן דאתחריב בי מקדשא · אבל בזמנא אוחרא לית חדוה קמי קב"ה בזמנא
בכלדא
דאתאבידו חייבי עלמא ואינון דארגיזו קמיה הה"ד ובאבוד רשעים רנה · וכן
ואית
דרא ודרא דעביד דינא בחייבי עלמא חדוה ותושבחתא קמי קב"ה הא תנינא
דינא
דלית חדוה קמי קב"ה כדאיהו עביד דינא בחייבא לא ת"ח בשעתא דאתעביד
זמנא
בחייבא חדוון ותושבחן קמיה על דא דאבידו מעלמא והני מלי כד מטא ההוא
זמנהון
דאוריך להו ואתאבן לגביה מחוביהן לא מי אתעביד בהו דינא עד דלא מטא
ואתאמיהון
דלא אשתלים חובא כדא כי לא שלם עון האמרי כדין לית חדוה קמיה על דאתאבידו ·
עד לא מטא זמניהון ואמאי דינא עביד · אלא קב"ה לא עביד בהו דינא קודם דימטא זמנהון
אלא בגין דאשתתפי בהדיהו בישראל לאבאשא להו ובגין כך עביד בהו דינא ואוביד להו
מעלמא בלא זמנהון ודא הוא דאבאיש קמיה בגין דלבע מצראי בימא דאביד שונאיהון
דישראל בימי יהושפט וכלהו דרא בגיניהון דישראל אתאביד ודלא זמנא אבל כד אשתלים
זמנא דאוריך להו ולא תבו כדין חדוה ותושבחתא קמיה על דאתאבידו מעלמא בר
בזמנא דאתחרב בי מקדשא ואעג דאשתלים זמנא דילהון דארגיזו קמיה לא הוה

חדוה

חדוה קמיה ומההוא יומא לא הוה חדוה לא לעי' ותנא' כ' לימים עוד שבעה כ' יהודה
ר' יוסי ור' ליליא מאי עבידתיה. לאלקאה חייבי עלמא. וכתי' ארבעים יכנו לקבל ד' פטרי בכל
עשרה בגין דבר נש חד פטרי עלמא אתברי ועל דא ומחיתי את כלהו' ומעכב ג' לאלקאה
ולאתמחי בעלמא. ר' יצחק הוה שכיח קמיה דר"ש אמר ליה האי קרא דכתי' ותשחת הארץ
אי בני נשא חטאן ארעא מאי חטאת. אלא בגין דכתי' כי השחית כל ב'. כדא כגוונא דא ותטמא
לא בני נשא חטאן. ואת' ארעא במה אבל שיקרא וארעא בני נשא אינון ואיתן מתקבלן
ארעא והיא אתקבלת וקרא אוכח דכתי' וירא אלהים את הא' והנה נשחתה כל חטאוי דבר נש
כולהו בחבלותא דיליה תליין בתשובה. וחטאה דאושדא זרעא נמחבל אורחיה ואפיק
זרעא על ארעא ומחבל ליה ומחבל ארעא עליה כתי' נכתם עונך לפני וכתי' כי לא
תחפוץ אל' וכתי' ויהי ער בכור יהודה רע והאי אתתי אתי ליה. אמאי דאין קב"ה
עלמא במיא ולא באשא ולא במלה אוחרא. א"ל בגין דהא אינון חבילו אורחיהון
בגין דמיין עו' ומיין תתאין לא מתחברן כדקיאות מאן אינון דמתקבלי בגוונא דא מיין
דכורין ונוקבי ועל דא אתדנו במיא כמה דאינון חבו ומיין הוו רתיחן ומשטן
מבישהו כמה דחבילו במיין רתיחן דינא לקבל דינא הה"ד נבקעו כל מעינות תהום
רבה האמיין תתאין וארבות השמ' נפתחו דא מיין עו' ותנ'
ר' חייא ור' יהודה הוו אזלי באורחא ומטו לגבי טורין רברבין ואשכחו בין טוריא
גרמי בני נשא דהוו מאינון בני טופנא ופסעו תלת מאה פסעין בגרמא חדא
תווהו ואמ' היינו דאמרי חבריא דאינון לא הוו מסתפי מן דינא דקב"ה דכתי' ויאמרו
מה הוו עבדי' כוו מתימי ברגליהו מבועא דתהומא ומיין נפקין רתיחן ולא יכילו
בהו עד דהוו נשמטין ונפלין בארעא ומייתי'. ויולד נח שלשה בנים א"ר חייא
לר' יהודה תא ואימא לך מלה דשמענא בהאי בר נש דעייל לנוקבא איבא דמעהא
בשמונה מדא תכין לוק בגין חד מתפרשא מאורחא באורחוי בעובדוי דאבאה
ודא חייבא אף הכי נמי תלת פטרי דרוחא

בנשמתא
אזלין ומתכלילן בתלת עלמין. ת״ח נשמתא נפקת ומעיל בין טורי פירודא ומתחבר רוח
נפש
נחית לארעא אתחבר רוח בנפש וכלהו נחתין ומתחברין דא בדא. אמר ר׳ יהודה
ורוח כלילן עם דא נשמתא שריא בארעא באורחוי דבר נש והאי מדורא טמירא
דלא אתידע אתרה. אתא בר נש לאתדכאה מסייעין ליה בנשמתא קד׳ ודכאן ליה
ורוח
ומקדשין ליה ואקרי קדוש. לא זכה ולא אתי לאתדכאה תרין פתחין דאינון נפש
ביה נשמתא קדישא לית בה סיועא דלעי׳ ודא כפום אורחוי. תוספתא בטורי
מלעיל
רמאי קסטורי דהוסטרא אנן פתחין עינין פתיחן אודנין קל קלא מן קלא נחית
לתתא מתבר טנרין וטורין מאן אינון דחמיין ולא חמיין אטימי אודנין סתימין
עינין לא חמאן ולא שמעין ולא ידעין בסלקתנו חד בכללא דתרין בגויהו דחיין
ליה לבר אינון תדבקן בין אינון תרין חדא ומגו דאומנא לא שריא בגויהו לא
בספרי
עלין בין תרין ספרין קד׳ כל אינון דאומנא דא לא שריא בגויהו ולא מכתבן
דוכרנא אתמחון מספרי דחיא כדא ימחו מספר חיים ועם צדיקים אל יכתבו. ווי
יתוקדון
להון כד יפקון מהאי עלמ׳ ווי לחיון מאן יהא יתצבעון. יתמסרון בידא
בחד שאל
בנורא דדליק לא יפקון מנה בר ברישי ירחיא ושבתי כדא והיה מדי חד ש
חבילין
לבתר כבואה לבסתר עדון אכריז עליה ואמ׳ ישובו רשעים לשאולה. כמה
טריקין מתכנשין עליהו כד סטרין אשא מלהטא בגיא בן הנם תלתא זמנין ביומא
מתפקדן ולא עוד אלא בזמנא דישרא׳ איתיבו בקולכם אמן יהא שמיה רבא מברך
קבה יתמלי רחמין וייחס על כלא ורמיז לה למנאכא דממנא על תרעא דגיה נם
דהאי עלמי
מאריך שתיה ותלת מפתחן בידוי פתח ג׳ תרעין דבסטר מדברא ומתן נהורא
מנשבן
אתא תנצא דנורא וסתים אורחין כדין תלת ממנן דתחות ידיה תלת מגרפין
לאשייהו
בידיהו ומתיבו תנצא לאתריהו ורווחן לה שעתא ופלגות שעתא לבתר תיבין
וכ
ובן כל זמנין ביומא ובכל זמנא דאמרין ישרא׳ אויש״ר זכאין אינון צדיקיא דאורחיהון
תנהרא בהאי עלמ׳ לכל סטרין כמה דאתמ׳ ואורח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון

ר׳ אבא

ר' אבא אמר בגיהנם אית מדורין על מדורין תניינין ותליתאין והא אוקמוה חבריא וכאינון זיינין
דזיינין ומסטאבין מחובי חייביא. ת"ח נח הוה אתרי בצעריה ולא הוו שמעין עד דהא
כלה אתי עליהון דינא דגיהנם. מאי דינא דגיהנם אשא ותלגא מיא ואשא דא צננא ודא רתיח
ובהו בדינא דגיהנם אתדנו ואתאבדו מן עלמא. ובתר אתקיים עלמא בדנחו ליה ועל נח
תיבה ומשלבא כל זינא וזינא מעלמא ונתרווי עץ פרי הוא ונפקו מן תיבה
כל זיני עלמא כגוונא דלעילא. ת"ח כדהאי עץ אתחבר בעץ פרי כל אינון זיינין מלעילא
חיין רברבן וזעירין ונחתא זיינין בלחד לגביה. ת"ח חיות קטנות עם גדולות כגוונא דנח
תיבה ובהו נפקי מן תיבה ואתקיים עלמא כגוונא דלעילא ובגין כך נח איש צדיק
אקרי והא אוקימנא. ר' חייא אמר תלת מאה שנין עד דלא ייתי טופנא הוה נח
אתרי בהו על עובדיהון ולא הוו שמעין עד דכלה אשלים שנין דאוריך לון ואתאבידו
מן עלמא. ת"ח מה כתי' לעיל ויהי כי החל האדם לב' והוו מולדין ערטלאין לזיניהון דכולא
מה כתי' ויראו בני האל' את בנות האדם דאינון יסודא ועקרא למיגר חוביהון עד דגרים
לאשתיצאה מן עלמא. ובגין כך אתמשכן בתר יצר הרע ובגין ושרשוי ודחו
מהימנותא דה' מביניהו ומסתאבן בדא

ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר. אהדרנא למלה קדמאה קץ כל בשר בא לפני ודאי בגין דאינון
גרמון. ר' יהודה פתח הודיעני יי' קצי ומדת ימי אמר דוד קמי קב"ה תרין קצין
אינון חד לימינא וחד לשמא' ואינון תרי אורחין למיהך בהון בני נשא לההוא עלמא
קץ לימינא דכתי' קץ הימין. קץ לשמאלא דכתי' קץ שם לחשך ולכל תכלית הוא חוקר ולכ'
מאי ולכל תכלית הוא חוקר מאן הוא דאיהו חוקר דא הוא קץ לשמאלא דאחשיך
אפיהון דבירייתא. קץ לימינא כדאמרן כתי' לקץ הימין אמר דוד לקב"ה ומאה לי קץ
ותנוח ותעמוד. אמ' ליה מן אתר דהא לא ידענא מה יהא עלי בההוא עלמא אמ' ותנוח
אמ' ותעמוד. אמ' הא ידענא דיקומון
אמ' בזמנא דיקומון מעפרא איקום בהו
כתות כתות מנהון דזכאי קשוט ומנהון דחייבי עלמ' וידענא עם מאן מנהון איקום אמ'
לגורלך. אמ' הא אמרת ומאה לי קץ

איתכלל לימינא ואיתכלל לשמ' ולא ידענא למאן כלל לכלל הימין או לכלל השמ' א"ל לכלל הימין
אף הכא אמר דוד לקב"ה הודיעני יי' דכתי' שבע שמחות ת"ח אף קב"ה אמ' לנח קץ כל בשר
בא לפני מאן איהו דא קץ דאמשיך אפיהון דברייתא דאיהו קץ כל בשר · בא לפני מכאן
אולפנא חייבי עלמא מקדימין ליה ומשיגין ליה עליהון למחשכא לון ד... ויהבי ליה רשות
נטיל נשמתא ולא נטיל נשמתא עד דיהבי ליה רשות ועל דא בא לפני למיטל רשו
למחשכא אפיהון דבני עלמא ובגיני כך הנני משחיתם את הארץ · ועל דא עשה לך תיבת
בגין לאשתזבא ולא ייכול לשלטאה עלך · ת"ח תנינן בשעתא דמותא אית במתא או
בעלמא לא יתחזי בר נש בשוקא בגין דאית ליה רשו לחבלא כלא בגיני כך א"ל קב"ה
בעי לך לאסתמרא ולאתחזי · גרמך קמיה דמחבלא דלא ישלוט עלך ואת תימא
והיכא מחבלא דהא מתמן הוו ואתגברו · ת"ח לית לך דינא בעלמא או כד אתחרב עלמא
בדינא דלא אשתכח ההוא מחבלא דאזיל בגו אינון דינין דאתעבידו בעלמא · אף הכא
טופנא הוה ומחבלא אזיל בגו טופנא ואיהו שדריה · ועל דא אמר קב"ה לנח לאסתמרא
גרמיה ולא אתחזי בעלמא · ואת תימא הא תיבותא הוי בעלמא ומחבלא אזיל בגוה כל
זמנא דלא אתחזי אפיה דבר נש קמיה מחבלא לא יכיל לשלטאה עליה מנ"ל ממצרים
דכתי' ואתם לא תצאו איש · מ"ט דהוה אשתכח ויכיל לחבלא ולא אצטריך לאתחזאה
קמיה בגיני כך הוה · נח וכל בר נש דהוו עמיה בתיבותא ומחבלא ולא יכיל
לשלטאה עליהון · רבי חייא ור' יוסי הוו אזלי באורחא איערעו בההוא טורא חמו כרדו
קשיותין דבני נש דהוו מן יומי טופנא וקב"ה שביק לון לדרי דרין בגין דלא יתמחי חוביהון
דרשיעיא קמיה דכך אורחיה דקב"ה לאינון דעבדי רעותיה בעי לאדכרון להו לעילא
ותתא ולא יתנשי דוכרנהון לדרי דרין לטב · כגוונא דא לרשיעיא דלא עבדין רעותיה
בעי דלא יתנשון חוביהון ולאדכרא עונשיהון ודוכרנהון לביש לדרי דרין הה"ד
נכתם עונך לפני · פתח ר' יוסי ואמר צהלי קולך בת גלים האי קרא אוק' חבריא
אבל האי קרא על כנסת ישראל אתמר צהלי קולך בת גלים · בבתיה דאברהם הכי אוקמוה
בת גלים כד"א גל נעול ·

גלים

גלים אינון נהרין דמתכנשי ומגלי ועיילי לגבוה ומליין ליה כד"א שלחיך פרדס רמונים ·
קשייבי לישה כד"א ליש אובד מבלי טרף · ליש דבר לישה נוקבא · אמאי אתון ליש
אי משום דכתי' ליש גבור בבהמה אי משום דכתי' ליש אובד בשעתא דאינון נהמין
מסתלקין ולא עלין לגבוה כדין איתקרי לישה דאתאבדת מבלי טרף דכתי' ליש אובד וכו'
ומה דאמרי לישה היינו ענייה ענתות מסכינא דמסכנות כד"א מן הכהנים אשר בענתות
בעותרא
וכתי' ענתות לך על שדיך · אמאי אקרי לא כל זמנא דדוד קאים אסתלק אביתר
ובכלא ולבתר א"ל שלמה ענתות לך על שדיך · אמאי קרי ליה שלמה הכי לא א"ל
אביתר
ביומי הוה אבא במסכנו והשתא לך על שדיך · השתא אית למימר אמאי אקרי
ענתות אלא דהוה מן ענתות האתינן ויעלט בן אחד לאחימלך בן אחיטוב ושמו
אביתר והוא מנוב עיר הכהנים הוה דהא נוב עיר הכ' הוה ומשום דאמרו היב נוב
היא ענתות ואמאי קרו לה ענתות בגין דנחתת למסכנו ואתאביד ביתא
על ידא דשאול ואתאבידו כהני ולא ענתות כפר הוה ולא היא נוב ועל דא קרי
ליה לאביתר ענתות בגין דא"ל וכי התענית בכל אשר התענה אבי · ואקריתא
דנוב הוה ועל מסכנו דדוד הוה ביומין אקרי ליה הכי · אמר ר' חייא במסכנותא
הוה עלמא מיומי דעבר אדם על פקודי קב"ה עד דאתא נח וקריב קרבן ואתישב
עלמא א"ר יוסי לא אשתכי אתישב עלמא ולא נפקא ארעא מזוהמא דנחש עד
דקיימו ישראל על טורא דסיני ואתאחידו באילנא דחיי כדין אתישב עלמא
מעיהו
ואלמלא דאהדרו ישראל וחבו קמי קב"ה לא הוו מיתין לעלמין דהא אתפסק
נחש
זוהמא דנחש כדין אתברו לוחין קדמאין דהוה בהו חירו דכולא חירו דההוא
מלא
דאיהו קץ כל בשר ועד כען לא לקטלא קטלא כדין אתער חויא בישא והוה
קמיהו ולא יכיל לשלטאה בהו בגין דהוו ישראל כולהו מגרדן בחגירו מגוין ולא
הוה יכיל ההוא נחש לשלטאה בהו בגין דאמ' מרעה ועתה הורד עדיך מעליך
אתיהיב רשו להאי נחש לשלטאה עליהו · ת"ח מה כתי' ויתנצלו בני ישראל את
עדים ·

ויתגלו ויגלו מבעי ליה לא ויתגלו על ידא דאוחרא בגין דאתייהיב רשו לנחש לשלטאה

אתעדים מהכי חובא דקבילו מטורא דחורב כדאתייהיבת אורי׳ לישראל אמר ר׳ חייא

נח דהוה אישתדך אמאי לא בטל מותא מעלמא אלא בגין דעד לא סלקת זוהמא

דעלמא ושוד דאינון לא הוו מהימנין בקב״ה וכלהו מחידן בצלמי אילנא לתתא

והא אתמר עד דהוו אזלי חמו חד יודאי אתי א״ר יוסי האי בר נש יודאי הוא ואתחזי

כדמטא גביהו שאלו ליה אמר לון שליחא דמצוה אנא דהא אנן דיירי בכפר דרמין

ומטא זמנא דחג ואנן צריכין לולב וד׳ זינין דעמיה ואנא אזיל לפסקא דילון למצוה

אזלו כחדא אמר להון ההוא יודאי הני ארבעה מיני דלולב דכולהו אתיאן לרצוי

עלמא שמעתון אמאי אנן צריכין לון בחג אמרו ליה כבר אתערו חבריא בהו אבל אי

חדתא איהי תחות ידך אימא לן אמר לון ודאי ההוא אתר דאנן ביה הוא זעיר

וכלהו עסקי באורי׳ ואית עלן זורבא מרבנן ר׳ יצחק בר יוסי מחוזאה שמיה ובכל יומא

אמר לן מלין חדתי ואמר דהא בחג זמנא הוה לשלטאה כל אינון רברבין ממנן על

שאר עמין ומתברכן ממטרייהו דישראל ונקריבין בהו מים קדושים כד״א המים הזידונים

ובגין לשלטאה עליהון אתינא בהאי דשמא קדי׳ באינון ד׳ זינין שבלולב לרצוי

ליה לקב״ה ולשלטאה עליהון בהאי דשמא קדי׳ ולאתערא עלן מיין קדישין לאתנסכא

על מדבחא: תו אמר לן בכל׳ אתערותא קדמאה איהו בעלמא ממי אתערותא

קדמאה דא בי דינא דלתתא דאתער למידן עלמא וקב״ה יתיב על עלמי בדינא וזאין עלמי

ושלטא האי בי דינא למידן עלמי עד יומא דכפור דקריבן אנפהא ולא אשתכח חויא

דלטורא דעלמי דאיהו אתעסק כמה דאתיין ליה שעיר דאיהו נפש דרוח מסאבא

כדנאחזי ליה ובגין דאתעסק בהוא שעיר לא קריב למקדשא ושעיר דא שעיר

דרוח דיתעסק ביה ויהדרו אנפהא זכה׳ ושלדא ישראל כולהו משתכחין לא רחמוי מקב״ה

ואתעבר חוביהו ורגזא חדא לא אתי׳ לן ולא אתיהיב רשו לגלאה בר לחסידי קדישין חכימין

אמר ר׳ יוסי מאי איהו אל עד לא בזדינא לכו. אזלו לבתר אמר לון כדמיהבא אתקריב

בשמשא

אתערין

אתערך בה סטרא דצפון ואחיד בהו ברחימו ומשיך לה לגביה · ודכוס אתער מסט' אוחרא
וסיגא מלנא ומתחברין במגרת ובכן ינקא מתרין סטרין ונטיל בבטאן בחשאי וכדין
אתעברא סיהרא ואתמליא · והא אתקריבת אתתא בבעלה כמה דאית רזא דיוקנא
שייפי דאדם הבינוני איהו רזא ותקונא דנוקבא וכלהו פריש בגוון הכי רזא לתתא [ותקונא]
דאדם תתאה אוחרא תחות סיהרא כמה דדרועא דשמ' לגבי אחיד בה ואתער [לקבלה]
[דרכיב] בקדמין הכי נמי לתתא מאי נחש איהו דרועא שמ' דרוח מסאבא ואחיד בה מאן
ביה וקריבה לגביה לסיהרא ומשיך לה בגנו דנופא ומסתאבת · וכדין ישראל לתתא
מקרבין שעיר והוא נחש אתמשך אבתריה וסיהרא אתדכאת וסלקא לגבי [ואתקשרא]
לגבי למתברכא ונהרין אנפהא מדאתחשכת לתתא · בדין ביומא דכפורי כיון [דההוא]
חויא בישא אתעסק בההוא שעיר סיהרא אתפרשת מניה ואתעסקין בישראל וגבה
בריך לון לגבי ואחיד לון · לבתר כד ישראל משאן לחג מתערין סט' דימינא לגבי בגין
דיתקשר ביה סיהרא ויתנהר אנפהא כדקאחזי וכדין יהבין חולקא דברכאן לכל אינון
ממנן לתתא דיתעסקון בחולקיהון ולא ייתון לינקא ולקרבא בסטרא דחולקא דישראל ·
כגוונא דא לתתא כד ישאר [illegible] מתברכאן כולהון אינון מתעסקין באחסנת חולקיהון [ולאו]
אתיאן למתערבא בהדיהו דישראל ולמטרד חולק אחסנתהון ובגיני כך אינון משכין
ברכאן לכל אינון ממנן בגין דיתעסקון בחולקיהון ולא יתערבאן בהדיהו · וכד סיהרא
[עצרת] אתמלי ברכאן לגבי כדקאחזי אתיאן וינקין מניה בלחודיהו · ועל דא כתי' ביום השמיני
מאי עצרת כתרגום כנישין · כל מה דכניש מאינון ברכאן עי' לא ינקין מניה אוחרנין
בר ישראל בלחודיהו ובגין כך כתי' עצרת תהיה לכם לכם ולא לשאר עמין ·
לכם ולא לשאר ממנן · ועל דא אינון מנסכין על המים למיהב לון חולק
ברכאן דיתעסקון בה ולא יתערבון לבתר בחדותא דישראל כדינין ברכאן עילאין ·

למלכא דזמין רחימוי בסעודתא עד דעבד ליה הא רחימוי דמלכא ידע דמלכא
אתרעי ביה אמ' מלכא אנא בעי למחדי עם רחימו' ודחילנא דכד אנא בגו סעודתא
עם רחימוי ייעלון כל אינון קרוסו ממנן ויתבון עמנא לפתורא ולמסגד סעודתא דחדוה
עם רחימאי מה עבד אקדים ההוא רחימוי קוסדורין דירוקי ובשרא דתורי ואקריב
קמיהו למיכל לבתר יתיב מלכא עם רחימוי לההוא סעודה עילאה מכל עדונין דעלמא
ואחדי מלכא ורחימוי בלחודיהון ולא אתערבן אוחרנין ביניהן כך ישר' עם קב"ה
בגין כך ביום השמיני עצרת תהיה לכם אמ' ר' יוסי לר' חיא קב"ה אתקין אורחוי נמאי
זכאין אינון דמשתדלי באורייתא אתו ונשקוה דרי עליה ר' יוסי וכל כגון למודי' וג'
כד מטון חד ביתא יתבו אמ' ההוא בר נש מאי שנא דכת' ויי' המטיר
על סדום ומאי שנא בטופנא דכת' אלהים בכל אתר אמאי לא כת' ויי' אלא בכל
אתר דתנינן ויי' הוא ובית דינו אלהים סתם דינא בלחודוי אלא בסדום אתעביד דינא
ולא לשיצאה עלמ' ובגין כך אתערב איהו בהדי דינא אבל בטופנא כל עלמ' שיצי
וכל אינון דאשתכחו בעלמ' ואת נח ודעמיה הוה סתים משנא הוה דלא אתחזי ועל
דא כל מה דאשתכח בעלמ' שיצי ליה ועל דא ויי' באתגליא ולא שיצי כולא אלהים
סתים ולא בעי לאסתמרא דהא כולא שיצי ועל דא אלהים בלחודוי הוה ורזא דא
יי' למבול ישב מהו ישב אמתולא מקרא כתלא וכלון למימר ליה ישב בלחודוי
ובגין דנח הוה בלחודוי סתים מעינא לבתר כד אתעביד דינא ושיצי עלמא ונח מרוגיה
מה כת' ויזכור אלהים את נח דהא כד הוה שיצי עלמ' לא אדכר דסתים מעינא הוה
ורזא אוליפנא קב"ה סתים וגליא גליא הוא בדינא לתתא סתים הוא אתר דכל ברכאן
נפקן מתמן ובגין כך כל מילוי דבר נש דאינון בסתימו ברכאן שריין עלוי וכל דאינון
באתגליא ההוא אתר דבי דינא שריא עלוי בגין דאיהו אתר באתגליא וכולא הוה בגוא

שולא

לעילא בכה ר' יוסי ואמ' נפקא דא דר"ש דרי בגויה דהא זכותא דיליה אגין עלנא
בפוורין אלין מלין נ' כאלין י' אמ' ר' יוסי בר נש לא ידעא לן מלין אלין קמיה אתא ושדריה קמיה
קמיה למגלן כד אתו וסדרו מלין קמיה דר' שמעון אמ' ודאי שפיר קא אמ' ר' אלעזר
הוה יומא חד קאים קמיה דר"ש א"ל ר' אלעזר האי תנן כל בשר אתהני מאינון קורבנין דהוו
ישראל מקרבין על גבי מדבחא או לא א"ל כולא הוה מסתפקי כחדא לעילא ותתא, ותא
חזי כהני ולואי וישראל אינון אקרון אדם בחבורא דאינון רעותין קדישין דסלקא מגויהו ההוא
אמרא או כבשא או ההוא בהמה דקרבין איצטריך עד לא יתקרב על מדבחא לפרשא עליה
כל חטאין ורעותין בישין לאתודאה עליהו וכדין ההיא אקרי בהמה בכלא בגו אינון חטאין ובישין
והרהורין כגוונא דקורבנא דעזאזל דכת' והתודה עליו את כל עונות בני ישראל הכי נמי הכא
וכד סלקא על גבי מדבחא מטולא על חד תרין ונגין כך דא סלקא לאתריה ודא סלקא לאתריה
דא ברזא דאדם ודא ברזא דבהמה כד"א אדם ובהמה תושיע יי' חבתין ולשאר מנחות לאתערא
ברוח קודשא ברעותא כהני וישראל וליואי ובצלותא דישראל ובההוא סלתא ושמנא קמחא דסלק
מתכון ומתפרק כל שאר מארי דדינין דלא יכלא לשלטאה בההוא דינא דאתמסר לון וכולא גרמות
חדאי תא חזי כולא אתעביד ברזא דמהימנותא לאתתקפא דא ודא ולאתחברא לעילא
מאן דאצטריך עד אין סוף אמר ר' שמעון ארימית ידי בצלותא לעילא דכד רעותא עילאה לגבי
ועילא קיימא על ההוא רעותא דלא אתידע ולא אתפס לעלמין רישא דאתטמיר יתיר לעילא
וההוא רישא אפיק מה דאפיק דלא ידע ונהיר מה דנהיר כולא בסתימו רעו במחשבה לגבי
למרדף אבתריה ולאתנהרא מניה חד פרישו אתפריש ומגו ההוא פריסא ברדיפו דההוא מחשבה
עי' מטי ולא מטי עד ההוא פרסא נהיר מה דנהיר וכדין איהו מחשבה נהיר בנהירו סתים
דלא ידיע וההוא מחשבה לא ידע כדין מאה דלא ידע ולא אתידע ולא אתגליא וכדין דא נהיק
במחשבה דלא אתידע בטש בנהירו דפריסה ונהרין כחדא ואתעבידו ט' היכלין לגו אינון נהורין
ולא אינון נהורין ולא אינון רוחין ולא אינון נשמתין ולאו איהו מאן דקיימא בהו׳ רעותא
דכל תשע נהורין דקיימי כולהו במחשבה דאיהו חד מניהן בחושבנא כולהו למרדף אבתריהו
בשעתא דקיימי במחשבה ולא מתדבקן ולא ידעי אלין לא קיימי להו ברעותא ולא במחשבה
עי' תפסין ביה ולא תפסין באלין קיימין כל רזין דמהימנותא וכל אינון נהורין מרזא למחשבה
עי' ותתא כולהו איקרון אין סוף עד הכא מטין נהורין לא ולא מטון ולא אתידעו לאו הכא

לטותא ולא מחשבה כד נהיר מחשבה ולא ידע ממה נהיר כדין מתלבש ומסתתר גו בינה
ונהיר מאן דנהיר ועאל דא בדא עד דאתכלילו כולהו כחדא · וברזא דקורבנא כד סליק כולא
ואתקשר דא בדא ונהיר דא בדא כדין קיימי כולהון בסליקו ומחשבה מתעטר באין סוף
ההוא נהירו דנהיר מניה מחשבה עילאה דלא ידע איהו בה כללא קרי אין דמניה
אשתכח קיימא ונהיר למאן דנהיר ועל דא זכאה חולקהון דצדיקיא בעלמא דין
ובעלמא דאתי · תא חזי האי קץ כל בשר כמה דקשורא אשתכח לעילא בחדו אף הכי
נמי לתתא · בחדותא ורעותא לאסתלקא כלא לעילא ואימא עליהן כדקאמרת · תא חזי · בכל
ריש ירחא וירחא כד סיהרא אתחדשא יהבין ליה להאי קץ כל בשר חולקא חדא יתיר על
חולקהון דאתיהבו קורבנא לאתעסקא ביה וישתמש בחולקיה ויהא ספורא דישראל בלחודיהון בגין
דיתייחדון במלכהון ודא הוא שעיר בגין דאיהו חולקא דעשו דכתיב ביה שעיר כדאמרן עשו אחי איש שעיר
ועל דא איהו משתמש בחולקיה וישראל אינון משתמשין בחולקהון ובגין כך כתיב כי יעקב
בחר לו יה ישראל לסגולתו · תא חזי קץ כל בשר · כל רעותיה לאו איהו אלא בבשרא תדיר
ובגין כך תקונא דבשרא תדיר לגביה ועל דא אקרי קץ כל בשר וכד איהו שליט שליט על גופא
ולאו על נשמתא נשמתא סלקא לאתרהא ובשרא אתיהיב לאתר דא חד כגוונא דא דקורבנא
דרעותא סלקא לאתר חד ובשרא לאתר חד · וגבר נש דאיהו זכאה איהו קורבנא ממש לכפרא
ואחרא לאו בגין דביה מומא דכתיב כי לא לרצון לכם ועל דא צדיקייא כפרה אינון דעלמא
כקורבנא · תא חזי ויאמר אלהים לנח וגו׳ לאסתכלא רגזו ולאחשכא אנפיהון דבני עלמא
ובגין כך הנני משחיתם את הארץ · ועל דא עשה לך תבת עצי גופר · בגין לאשתזבא בה
ולאעלא לשלטאה עלך ·
מה כתיב ונח בן שש מאות שנה · וכי אמאי אתא חושבנא דא אלא הוה נח בן שש מאות שנה
לאיעול לתיבותא ולא אתחבר בהדה כיון דאשתלים בשש מאות שנה כדין אתחבר
כחדא בהדה ועל דא מן יומא דאשתלים חוביהו דבני עלמא אוריך לון קב״ה עד דאשתלים
נח בשש מאות שנה ואשתלים דרגיה כדקיימא וכדין עאל לתיבותא וכולא כגוונא דלעילא
ונח בן שש מאות שנה כמה דאמרן ובגין כך לא אתמר כבן שש מאות שנה ·
תופתח ואמר ואני הנני מביא · ואני הנני מביא הנני כיון דאמר ואני אמאי כתיב הנני אלא
אני אנכי כולא מלה חדא · תא חזי בכל אתר אני דאתעביד גופא לנשמתא ודא דאקרי
באתגלייא מזומנא לאתגלייא אני כורסיא למה דלעילא · אני דאתעביד נוקמין לדרי דרין · ואני
כליל דכר ונוקבא כחדא לבתר אתרשים בלחודוי דאזדמן לאתעבד דינא מביא את המבול וגו׳

פיוך

מחבלא
דאמ' מביא את המבול למידענא דאיהו מיא לא לאסגאה מלה אלא דמייא הוו
לצדיקיא
אזיל בעלמא לשיצאה בגינין מיין אנ"י הכי תנינן נאמן הוא לשלמא אגר טוב
לעלמי
ולאתפרעא מן רשיעיא ובגיני כך מבטחלון לצדיקיא בגין לשלמא אגר דילהון
דאתי ואגליה לון לרשיעיא לאתפרעא מנהון בעלמ' דין · לשחת כל בשר · כמה
דאוקימנא דדא הוא מחבלא דעלמ' ועל דא כת' ולא יתן המשחית לבוא אל בתיכם
לנגוף · ודא הוא לשחת כל בשר מספרא דקץ כל בשר בא לפני · דהאכין דמסטר
זמנא דאוריך לון דבה ואוריך לון עד דאשלים בה לשית מאות שנה כדין לשחת כל
בשר · אמ' הכי אוליפנא מנשמיה דר' יצחק דאמ' לון פתח ואמ' אמרתי לא אראה יה
במלי
בארץ החיים · לא אראה · כמה מטפשין אינון בני נשא דלא ידעין ולא משגחין
דאורי' ולא מסתכלי במלוי דההוא עלמ' ואתנשי מניהון רוח חכמתא דכד בר נש
מסתלק מההוא עלמ' ויהיב חושבנא למריה מכל מה דעבד בהאי עלמ' בעוד דאיהו
קאים ברוחא ובגופא כחדא וחמי מה דחמי עד דאזיל לההוא עלמ' ופגע ליה לאדם
הראשון יתיב לתרעא דג"ע למחמי כל אינון דנטרו פקודי דמריהון וחדי בהו וכמה
צדיקיא סוחרניה דאדם אינון דאתמנעו מאורחא דגהנם וסטו לגבי אורחא דג"ע
ואלין אקרון יושבי חלד חלד ולא כת' יושבי חלד דמעלינן מאורחא דגהנם ואתתקנו
חובין
באורחא דג"ע · דא יושבי חדל אינון מריהון דתשובה דמנעו גרמיהון מאינון
מחוביהן
דחייביא ובגין דאדם הראשון קם בתיובתא קמי מריה יתיב עלייהו דאתמנעו
בצדיקיא
ואינון בני חדל כדא מה חדל אני ובגין כך איהו יתיב בתרעא דג"ע וחדי בהון
דאתון בההוא אורח דג"ע · ת"ח מה כת' אמרתי לא אראה יה · וכי מאן יכיל למחמי
יה אלא סופא דקרא אוכח יה בארץ החיים · ת"ח כד סלקין נשמתין
לאתר צרורא דחיי תמן מתהנן בזהרא דאספקלריא דנהרא דנהיר מאתר עלאה
דכולא ואלו לא מתלבשא נשמתא בזהרא דלבושא אחרא לא תיכול לאתקרבא
למחמי ההוא נהורא ורזא דמלה כמה דיהבין לה לנשמתא לבושא דאתלבשא
ביה לקיימא בהאי עלמ' הכי נמי יהבין לה לבושא דזהרא עלאה למיקם ביה בההוא
משה
עלמ' ולאסתכלא בההוא אספקלריא דנהרא מגו ההוא ארץ החיים · תא חזי
משה וכ
לא יכיל לקרבא לאסתכלא במה דאסתכל אלא כד אתלבש בלבושא אחרא כדא ויבא
באמצעות ענגא אתלבש ביה כמאן דאתלבש בלבושא ובגין דא

ומשה בגושא אתעטף וכו' ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר ויהי משה בהר
וכו' לאסתכלא במה דאסתכל. כגוונא דא מתלבשן נשמתהון דצדיקיא בההוא עלמא
בלבושא כגוונא דההוא עלמא וקיימי לאסתכלא בנהורא דנהיר בההוא ארץ החיים
הא אוקמוה. עוד דא אדם קדמאה כד"א ועל דא לא הוה בגין דלאו הוה אוליד ברא בההוא
עלמא כד נפק מניה דיינין ליה בכל מה דאמרן ולא שריא לאסתכלא בנהורא דנהיר כ"ש וכ"ש
שאר בני נשא ומה חנוכה דהוה ליה זכות אבות ואיהו זכאה צדיקא וחסידא כ"ש מאן דלית
ליה זכות אבהן וחטי קמי מאריה. האי לבושא דקאמרן אינון מה דאמרו חבריא חלוקא
דאתלבשן בה בההוא עלמא זכאה חולקהון דצדיקיא דגניז לון קב"ה כמה טבין לההוא
עלמא עליהו כת' עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו. ואני הנני מביא
ר' יהודה פתח המה מי מריבה אשר רבו בני ישרא' וכי באתר אוחרא לא רבו בני ישראל
את יי' מ"ש הכא דקאמ' המה מי מריבה ולא אוחרנין. אלא הני מי מריבה הוו ודאי דיהבו
חילא ותוקפא למריהון דדינא לאתתקפא בגין דאית מיין מתיקן ואית מיין מריין אית מיין
צלילן ואית מיין עכירין. אית מיין מן שלם ואית מן קטטו ועל דא המה מי מריבה וגו'
דאמשיכו עליהו מאן דלא אצטריך ואסתאבו ביה. הה"ד ויקדש בם. א"ל ר' חזקיה אי הכי
מאי ויקדש ויקדשו מבעי ליה א"ל מלה אסתלקת. ויקדש אתפגים מאן דלא אצטריך כביכול
אתפגים את סיהרא. ויקדש לאו שבחא איהו הכא. ואני הנני מביא. כמה דאוקי' לאייתאה
מחבלא עליהו כמה דאינון אסתאבו ביה. אמר ר' יוסי ווי לון לרשיעיא דלא בעאן לאתבא
קמי קב"ה על חוביהון בעוד דאינון בעלמא דכד בר נש תאיב ואתנחם על חובוי קב"ה מחיל
ליה וכל אינון דאתתקפו ולא אתבא קמי קב"ה על חובוי לבתר נפיל לגיהנם. ולא יסלקון ליה
מתמן לעלמין. תא חזי בגין דאתתקפו לביהו כל אינון דדרא דטופנא ובעו לאחזאה עובדיהון באתגליא
קב"ה אייתי דינא עליהו בההוא גוונא. ואמ' ר' יצחק אפי' כד חטי בר נש באתכסיא קב"ה גלי ליה
לעיני כלא. מ"ל מסוטה. והכי נמי אתמחיין אלין חייביא מארעא אתמחיין היך אתמחון אלא
דהוו נפקי מיא והוו רתיחן מן תהומא וסלקי ואעבר מניהו משכא. וכיון דאעבר משכא הכי לגמרי
בשרא ולא אשתארו אלא בגרמיהו לחוד לקיימא דכת' וימחו מן הארץ. וכל אינון גרמי אתפרדו
דא מן דא ולא אשתארו כחדא ומכולא אתעברו מעלמ'. והקמותי את בריתי וגו' אמר ר' אלעזר
מיכאן אוליפנא דכד זכאין בעלמא אתקיים עלמא לעי' ותתא. אמר ר"ש מלה סתים איהו

[illegible]

במתערותא דדכורא לגבי נוקבא כד איהו מקנא לה· תא חזי רזא דמלה כד צדיק איהו בקנאו
עלמא מיד שכינ' לא אעדיין מניה ותיאובתא דילה ביה כדין תיאובתא דלעי' לגבה ברחימו בתיאובתא
דדכורא לנוקבא כד איהו מקנא לה· ועל דא והקימותי את בריתי אתער תיאובתא בגינך
כגוונא דא ואת בריתי אקים את יצחק· והקמותי את בריתי אתך למהוי את ברית בעלמא
ולבתר ובאת אל התבה· דאלמלא לאו איהו ברית לא ייעול לתיבותא· דהא לא אתחבר לתיבה
בר צדיק ובגיני כך ובאת אל התבה· והא אתמר· אמר ר' אלעזר בכל זמנא דבני נשא יתאחדן
בברית דא ולא ישבקון ליה לית עם ולישן בעלמא דייכול לאבאשא להון· נח אתתקף בברית
קיימא ונטיר ליה ובגינא כך קב"ה נטיר ליה· וכל בני דריה לא נטרו ליה בגין כך קב"ה אעבר
לון מעלמא· והא אתמר בההוא חובה ממש דאינון חבו בההוא גוונא אתמחון מעלמא·
ר' יהודה הוה שכיח קמיה דר"ש והוו עסקי בהאי קרא וירפא את מזבח יי' ההרוס
מאי וירפא תא חזי ישראל כולהון שבקו ליה לקב"ה ושבקו ברית קיימא דלהון כד אתא אליהו
חמא דהא שבקו ישראל האי ברית קיימא ואתעברו על האי ברית· כיון דחמא אליהו כך אתא
לאתקנא מלה לדוכתיה מה כת' וירפא את מזבח יי' ההרוס דא ברית קיימא דאתא לאתקנא
מזבח יי' ההרוס· ברית קיימא דהוה שביק מעלמא· כת' ויקח אליהו שתים עשרה אבנים דא הוא
תקונא דמזבח יי' אשר היה דבר יי' אליו לאמר ישראל יהיה שמך ודאי לאתתקנא
לעי' ולאתבא האי ברית קיימא לאתריה והיינו דקאמר אליהו כי עזבו בריתך בני ישראל
ובגיני כך ואת מזבחותיך הרסו· תא חזי כל זמן דישראל נטרן האי ברית קודשא כדי
עבדי קיומא לעי' ותתא וכד שבקין להאי ברית כדין לא אשתכח קיום לעי' ותתא דכת' אם
לא בריתי יומם ולילה· ובגין כך וירפא את מזבח יי' ההרוס וכי רפואה איהו הכי ודאי דהא
מקיים להוא אתר דמהימנותא תליא ביה· תא חזי פנחס בשעתא דקני לעובדא דזמרי
אתקין להאי ברית לאתריה ובגיני כך הנני נותן לו וג' וכי ס"ד דבגין דפנחס הוה ומה נטלה הוה
ליה לפנחס בהאי ברית· אלא הכא אתקשר מלה בדוכתיה· הנני נותן לו וג' ומאי את לו שלום
לאתחברא כל חד בדוכתיה· לאתחברא ברית לאתריה· ועל דא הנני נותן לו· ומה שלום דאיהו
אתריה לאתחברא בהדיה· ומה דפרש מיניה בחוביה בגיניה אתחבר ביה ועל דא הוה יהוא
אתקן מלה בדוכתיה מכאן ולהלה והיתה לו ולזרעו וג'· אמר ר' שמעון לית לך מלה
בעלמא דקב"ה קני לה כמו חובה דברית כדא נוקמת נקם ברית· ותא חזי לא אשתניס
חובא דדרא דטופנא אלא בגין דחבו בחבילו דאורחיהו על ארעא ואעג דמפקדי רא לדא
כדא ותמלא הארץ חמס· ותמק קשה מכולא הוה· ובגין כך כי מלאה וג' תא חזי כמה
מרין אינון מלעי' דמתפקדן על קני דאינון דמסרי דינא על חבריהון על מה דעבדי לון ועל
דא כת' כי מלאה הארץ חמס· ובגין כך הנני משחיתם את הארץ· ויאמר יי' לנח ר"ש אמר

לקבלא

בכלהו אלהים והכא יו"י מ"ט הכא דאתמר יו"י שמא עלאה דרחמי לאתגלאה הוא דאולפנא לאו אורח ארעא
מתתא אושפיזא בהדה ולא הוה ליה יאות אלא ברשות בעלה אף הכי נמי נח בעא לאעלא לתיבותא
ולאתחברא בהדה ולא הוה ליה יאות עד דבעלה דתיבה יהיב ליה רשו לאעלא בתיבה דכתי' בא אתה
וכל ביתך אל התבה · ובגין כך אידכר הכא יו"י בעלה דתיבה · ובדין על נח ואתחבר בהדה · ובג' אולפנא
דלית רשו לאושפיזא למיעל לתיבה לא ברשות בעלה מרי דביתא ההד לבתר ויבא נח · ת"ח מה כתי'
כי אותך ראיתי מכאן אולפנא דלא יקבל בר נש אושפיזא בביתיה איהו חשיד ולא איניש בעינוי
לגביה דלא חשיד בעינוי כלל ההד בא אתה וכל ביתך אל התבה · מ"ט בגין כי אותך ראיתי צדיק
ואולפנא דאי יהיב ליה רשו בלחודוי ולא יהיב רשו לכל אינון דאתיין עמיה ולא יעול לון לביתא
ההד בא אתה וכו' לבתר יהיב רשו למיעל ומקרא דא אולפנא רבא דאורחי ארעא ·
שירתא
בא אתה וכל ביתך · ר' יהודה פתח לדוד מזמור לה' הארץ ומלואה תנינן לדוד מזמור דאמר
ולבתר שרת עליה רוח קודשא מזמור לדוד דשרת עליה רוח קודשא ולבתר אמר שירתא
לה' הארץ ומלואה האי קרא בארעא דישראל אתמר דאיהי ארעא קדישא · ומלואה
שכינתא כדא ומלא כבוד יי' את בית יי' וכתי' וכבוד יי' מלא את המשכן מאי מלא
ולא מלא אלא מלא נדמי דאתמליא סיהרא דאתמליא מן שמשא לסיהרא שלם
מכל סטרין מלא ממה דלעילא כמקופא דאתמליא מכל טבא דעלמא ועל דא כתי' לה'
הארץ ומלואה · תבל ויושבי בה דא שאר ארעא דלא לה' היא ומאי דא ארעא דכדי עג'
דלבה אתדשי ביה · ומלואה אלין נשמתהון דצדיקיא דכלהו מליין לה ואתמליא
מנהון מאי דעמודא חד עלמא קיימא ומאי על חד קיימא · ת"ח מה כתי' כי הוא על ימים יסדה
כי הוא מאן הוא דא קבה כדא הוא עשנו וכתי' כי הוא לנגדות בארץ יסדם על ימים יסדה
אלין ז' עמודים דקיימא עליהו ומליין לה ואי מתמליא מניהו האי כדין מתמליא מניה ·
בשעתא דאסגיאו זכאין בעלמא כדין ארעא דא עבדת פירין ואתמליא מכלא ובשעתא
דאסגיאו חייבין בעלמא כדין כתי' אזלו מים מני ים ונהר יחרב ויבש אזלו מים מני ים
דא ארעא קדישא דאמרן דאשתקיא מתמן עי' ונהר יחרב ויבש הוא צדיק דלא
חזקאיב עלה לאתנהרא מניה · ונהר יחרב ויבש כדא הצדיק אבד ואמר ר' יהודה
בההוא זמנא דאתאבידו חייבין מעלמא נדבה עצב על עלמא ולא חמא מאן דקאים עליה
ומאן אי נח הוה ליה לאגנא על עלמא ולאפקא מניה תולדות לעלמא ההד כי אותך ראיתי צדיק

לפני

בדור

בדור הזה ר׳ ינאי יוסי אמר בדור הזה דמשתכחא ביה זהו זכותא דבאתחייבא ומשתכח
איש עדין תמים והא דכיה אפי׳ בדרא דמשה אבל לא יכיל למקמא על עלמי בגין דלא משתכחו
בעלמי כדא׳ אם אמצא שם עשרה ולא משתכחו תמן אף הכא לא משתכחו י׳ הוו וג׳ בנוי
ונוקביה ולא הוו עשרה ר׳ אלעזר שאיל לר״ש אבוי והא תנינן בשעתא דעלמא אתמליא
בנדתייתא
חובי בני נשא ודינא נפיק ווי להוא זכאה דמשתכח בעלמי דאיהו אתפס בחובי דחייבא
נח איך אשתזיב דלא אתפס בחוביהו אלא האמתי קב״ה בעא לאפקא מניה לתולדין
לעלמין תנו תנדתא והו דהא דינא לא יכלא לשלטאה עלוי בגין דהוה טמיר וגניז
בתיבה ואתכסי מעיינא ות״ח כתי׳ בקשו צדק בקשו ענוה אולי תסתרו ביום אף יי׳
נח בקש צדק ועאל בגויה דתיבותא ואסתתר ביום אף יי׳ ועל דא דינא לא יכיל
לשלטאה עליה הכא אתרמיז למיין קדישי עלאין למנדע ברזא דאתוון על הפוכה
דאתיין כב׳ לאתחזאה אינון תיבא ועל דא נימא ותו הכא בא אתה וכל בי׳
ר׳ יצחק פתח ויחל משה וגו׳ ת״ח מה בין משה לשאר בני עלמא
בשעתא דא״ל קב״ה ועתה הניחה לי ואעשה אותך לגוי גדול מיד אמר משה וכי אשבוק דינהון דישראל
בגין הנאתא יימרון כל אינון בני עלמי דאנא קטלית להון לישראל כמה דעבד נח דכיון
דא״ל קב״ה דישזיב ליה בתיבותא כמה דכתי׳ ומכל הבהמה ומחיתי את כל היקום
ובאת אל התבה כיון דאמר ליה דישתזיב הוא ובנוי לא בעא רחמי על עלמי ובגין כך
אינון מי המבול על שמיה כדא׳ כי מי נח זאת לי אמר משה השתא יימרון בני עלמא
דאנא קטלית לון בגין דאמר לי ואעשה אותך השתא טב לי דאמות ולא ישתיצון ישראל
מיד ויחל משה את פני יי׳ אלהיו בעא רחמי עליהון אתער רחמי על עלמי
ואמר ר׳ יצחק שרוקא דבעא רחמי עליהון מאי קאמר למה יי׳ יחרה אפך וכו׳ מלה דא
איך אמר ליה משה למה והא עבדו ע״ז כדא׳ עשו להם אלהי זהב ומשה אמר למה
אלא הכי אוליפנא ממאן דמרעה לאוחרא לא בעי למעבד ההוא חובה דבאו דעביד
ליה גמיה ולבתר יסגי ליה קמי אוחרא דכתי׳ אתם חטאתם חטאה גדולה ולא שבק ליה
לקב״ה עד דמסר גרמיה למותא דכתי׳ ועתה אם תשא חטאתם וקב״ה מחיל לון
דכתי׳ וינחם יי׳ על הרעה ונח לא עבד כך אלא בעא לאשתזבא ושבק כל עלמא

ובכל זמני דדינא שריא על עלמא רוח קודשא אסתלק ווי דלא אשתכח כמשה איה המעלים מים

דכתי׳ ויאמר יי׳ אל משה מה תצעק אלי דהא איהו בצלותיה סליק לון מניה איה השם בקרבו את רוח

קדשו דא משה דאיהו אשרי שכינתיה בינייהו · מוליכם בתהומות כדאתבקעו מיא ואזלו

בתהומים ביבשתא דגלידו מיא ווי לא אתמר על משה בגין דמסר גרמיה על ישראל · אמר ר׳ יהודה

אעפ״כ דזכאה הוא נח לאו איהו כדאי דבגיניה יגין קב״ה על עלמא תא חזי מה כתיב ביה אלא אבהן

קדמאי אבל נח לא הוה ליה במאן דיתלי זכותא כמשה · אמר ר׳ יצחק ועם כל דא כיון דאמר

קב״ה והקמותי את בריתי אתך הוה ליה למבעי רחמין מעלמא · אמר ר׳ יהודה חייבי עלמא הוו מרגזין

קמיה ואיהו יקריב קורבנא לא ודאי נח דחיל על גרמיה הוה בגין דלא אשתכחו ביה מותא

בגו חייבי עלמא דהוה חמי עובדיהון כל יומא ר׳ אלעזר אמר כל גוונא דחייבי עלמא מסתאבו

זכאה דאשתכח בינייהו הוא אתפס בקדמי׳ דכתי׳ וממקדשי תחלו ותנינן אל תקרי ממקדשי

אלא ממקודשי · והכא איך שזיב ליה קב״ה נח כל אינון חייבא אלא בגין דיפוק קב״ה תולדות

לעלמא וינפקון מניה דהוה צדיק כדקאמרת ותו דאיהו אתרי בהו בכל יומא ויומא ולא

קבלו מניה וקיים בנפשיהו קרא דכתי׳ ואתה כי הזהרתם איש וכתי׳ ואתה את נפשך הצלת

מכאן כל מאן דאזהיר לחייבא אע״ג דלא קבל מניה הוא שזיב ליה לגרמיה והוא חייבא

אתפס בחוביה ונח נטר בכה דא אוקמוה חבריא · ר׳ יוסי הוה שכיח קמיה דר״ש יומא חד

אמר ממאי חמא קב״ה לשיצאה כל חיות ברא ועוף שמיא עמהון דחייבא אי בני נשא

חטאן בעירי ועופי שמיא ושאר בריין מה חטו אמר בגין דכתי׳ כי השחית כל בשר כלהון הוו

מחבלין אורחייהו ושבקי זינייהו ודבקי בזינא אחרא · תא חזי אינון חייבי עלמא גרמין הוי

לכל בריין ובנין למיעש למבחשא עובדא דבראשית ואינון גרמו לכל בריין לחבלא

אורחיהן במה דאינון מחבלין אמר קב״ה מתון בעיתו למבחשא עובדי ידי אנא אשלים

רעותא דילהון ואמחי אתבלבלין אהדר עלמא למיין כמה דהוה בקדמיתא מיין במיין

והא אתמר מכאן ולהלאה אעביד בריין אוחרנין בעלמא כדקאמרת׳ ויבא נח ובניו וכו׳

ר׳ חייא פתח אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם יי׳ כמה אינון בני נשא אטימין

דלא משגחין ולא ידעין ביקרא דמאריהון קב״ה דכתי׳ הלא את השמים ואת הארץ אני מלא·

[illegible]

68

היך

היך כגוון בני נשא דאסתתרא מחוביהון ואמרי מי רואנו ומי יודענו ומה׳ והיה במחשך מעשיהם.
איך יתטמרון קמיה דמלכא דבנה פלטרין ועבד תחות ארעא טמירין פמדין לי ומין מרדו
פלטרין דמלכא אסתכל עליהון בקיסון מה עבדו עלן וטמירו גרמייהו תחות נקבי פסידין
מלכא ומנא עבדלון מקמי אתון כגוון דאתטמרא הה״ד אם יסתר איש במסתרים אנא הוא
נוקבי פסידין. ועבדת תשובה ובהורא ואתון יכלין לאטמרא קמאי. ת״ח כד בר נש חטי קמי
מריה ואחשיך גרמיה לאתכסיא קב״ה בעי לאסתרא ליה דלא יתגלי ביום אף יי׳ דודאי בעי ליה
לאינש דלא יתחזי קמי מחבלא דשריא על עלמ׳ דלא אסתכל ביה דהא כל אינון
קמיה אית ליה רשו לחבלא והיינו דאמרי׳ ר״ש כל בר נש עיניה בישא עינא דמחבלא שריא
ואיהו מחבלא דעלמ׳ איקרי. ולידעי ליה לאינש לאטמרא מניה ולא לאתקרבא בהדיה דהא
ואסיר למקרב בהדיה כמתקלא ועל דא כתיב בבלעם ונאם הגבר שתם העין דעינא בישא
ובכל אתר דהוה מסתכל ביה משיך עלוי רוח מחבלא. ובגין כך הוה בעי לאסתכלא
בהו בישראל בגין דישיצי בכל אתר דעיניה מסתכל מה כתי׳ וישא בלעם את עיניו וגו׳
ומאיך עינא חד בגין לאסתכלא בהו בישראל בעינא בישא. ת״ח מה כתי׳ וירא את ישראל
שוכן חמא דשכינתא חפיא עליהון ולא יכיל לשלטאה עליהון עיניה אמר היך איכול
בהו דרוח קדש׳ על׳ רביעא עליהון וחפיא לון בגדפהא הה״ד כרע שכב כארי וכלביא מ׳ יקי׳
מי יקימנו מעליהון בגין דאתקין ושלטא עינא עליהו. ועל דא קב״ה בעא לחפיא ליה
לאסתתרא מעינא דלא ייכל רוח מחבלא לשלטאה עליה בגין דלא יתחבל ואתי׳ ויבא
נח כדא לאסתתרא מעינא. מפני מי המבול דמין דחקו ליה. אמר ר׳ יוסי מאי
קמאתי ובגין כך עאל לתיבה ואסתתר בה יב׳ ירחין. אמר י״ב ירחין דכך איהו דינא
אמר ו׳ ירחין אינון במיא וו׳ ירחין אינון באשא. והאהכא מיא הוו אמאי ו׳ ירחין א״ל
ר׳ יוסי בתרי דיני דגיהנם אתדנו במיא ואשא. במיא אינון מיין. ובאשא במיא דאינון
מיין דהוו מלעילא. באשא באינון מיין דהוו רתחתא דנפקי רתחין כאשא. ועל דא
דגיהנם אתדנו באשא ובמיא ובגין כך י״ב ירחי הוו. דאמר ר׳ שבגרדינא דחייבא
יב׳ ירחי ואוקמוה ועל דא כל אינון חייבי עלמ׳ אתדנו בתרי דינין במיא ובאשא עד
דאשתציאו מעלמ׳. ונח הוה אסתתר בתיבותא ואתכסי מעינא ומחבלא לא קריב
ואיהו שמיט נכל אפי מיא כדא וישאן אתהדבה לקודבתי ויהי המבול ארבעים יום
וגו׳ וכל שאר גרמיא יתמחון מעלמ׳ הה״ד וימחו מן הארץ ווי להון לחייבא דלא יקומון
לתחיה בעלמ׳ ולמיקם בדינא הה״ד וימחו כדא שמם אמות לעולם ועד דאמרי׳ לא ידונין
לא יקומון

וישאו את התבה ותרם ר' אבא פתח רומה על השמים אלהים ועל כל הארץ כב' ווי לון לחייביא דאינון חטאן

ומרגזין למריהון בכל יומא ובחוביהון דחיין לה לשכינתא מארעא וגרמין דאסתלק מעלמא

ת"ח מה כתי' וישאו את התבה דדחיין לה לבר ותרם מעל הארץ דלא שריא בעלמא ואסתלקת

מניה ובזמנא דאסתלקת מעלמא הא לא אתי מאן דישגח בעלמא ודינא שלטא עלוי וכדין יתמחון

חייבי עלמא ויסתלקון מניה ושכינתא אהדרת מדורה בעלמא א"ל ר' יוסי איהו הא ארעא

דישראל דאתמחון חייביא דהוו בה הוו זמני אמאי לא אהדרת שכי' לאתרה כקדמיתא א"ל

לא דאשתארו בה שאר זכאי עלמא אבל בכל אתר דאזלו נחתת ושויאת מדורה עמהון

ומה בארעא אחרא נוכראה לא אתפרשא מנהון כ"ש אי ישתארון בארעא קדי' והא אתמר

בכל חובין דחייבי עלמא דחיין לה לשכי' חד מנייהו ומאן דמחבל אורחיה על ארעא כד אמרן

ובגין כך לא חמאי אפי שכי' ולא עאלו בפרגודא ועל דא כתי' בלין וימחו מן הארץ אתמחון מגו עלמא

ת"ח בההוא זמנא דזמין קב"ה לאחייאה מתיא כל אינון מתין דאשתכחון לבר בשאר ארעין

נוכראין קב"ה יצרא לון גופין כד קדמיתא זהא גרמא דישתאר בבר נש תחות ארעא ההוא גרמא

יתעביד כחמירא בעיסתא ועליה יבנה קב"ה כל גופא ולא יהב לה קב"ה נשמתין עד

בארעא דיש' דכתי' בפתחי את קברותיכם והבאתי אתכם אל אדמת ישראל ויהבו לון נשמתין

לאינון בני עלמא בכלין דמסתאבי וסאיבו ארעא בלין כתי' וימחו מן הארץ דינא ועונש

דאינשו ואתפלגו בגרמא ועל דא וימחו מנהא כד"א ימחו מספר חיים א"ל כ"ש ודאי לית

לון חולקא בעלמא דאתי דכתי' וימחו מן הארץ וכתי' לעולם ירשו ארץ אבל זמנין בדין

ועליהו כתי' ורבים מישני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לחרפות לדראון עולם

וימח את כל היקום ר' אבא אמ' לאכללא כל אינון שולטנין דשלטין ממנן על ארעא ודא הוא

יקום אשר על פני האדמה דכד עביד קב"ה דינא בעלמא אעבר לון לאינון שולטין דממנן

עליהו בקדמיתא ולבתר לאינון דיתבי תחות מלכותיהון דכתי' יפקוד יי' על צבא המרום

במרום ועל מלכי האדמה באדמה והיך מתעברן קמיה לא אעבר לון בנורא דדליק דכתי'

כי יי' אלהיך אש אכלה הוא אש בוא דאכלא אשא ההוא דיקום עליהן במאש ואינון דיתבין

תחותיהו במים ובגין כך וימח את כל היקום ולבתר מאדם עד בהמה בלין דלתתא

וישאר אך נח למגנא דלא אשתאר בעלמא בר נח ודעמיה ר' יוסי אמ' חגרהוה

דאכישא ליה אריא והא אוקמוה ויזכור אלהים את נח ר' חייא פתח עבום כמה רובה

ונסתר במי נרא אוקמוה על נח דעאל לתיבה ואסתתר בה בזמנא דמיא רחצין לה והא אתמ'

דעד לא יעול

לה

לה לתיבותא חמא נח דאזיל ביניהו ואסחר לון כיון דחמא נח עאל לתיבה ונסתר בגוה הה"ד ערום ראה
רעה דא נח ונסתר מקמיה הה"ד מפני מי המבול · ר' יוסי אמר ראה רעה ונסתר ויסתר כתי'
מהדר עלמה דאתרי בגינתא דמותא שריא בעלמא שבר נש חכים יסתר ולא יקום לבר ולא יתחזי
קמי מחבלא בגין כיון דאתיהיב ליה רשו יחבל כל אינון דישתכחון קמיה ויעברון קמיה או באתגליא ·
ושופא דנורא ופתיים עברו ונענשו עברין קמיה ומתחזיין קמיה ונענשו · ד"א עברו עברו
פקודא דא ונענשו · ד"א ערום ראה רעה דא נח ופתאים אינון בני דאריה דכיון דאסתתר ואשתאבי תמן
כלה הוה זמנא לבתר ויזכר אלהים וגו' · אמר ר' שמעון ויזכר אלהים את נח ת"ח בשעתא דדינא
מתעביד לא כתי' זכירה כיון דאתעבר דינא ואתעברו חייביא כדין כתי' ביה ויזכר דהא כד
דינא שריא בעלמא אתחזרותא לא משתכח ומחבלא שריא על עלמא כיון דאתעביד דינא
ואשתכיך רוגזא תבכולה לאתריה ובגין כך כתי' ביה ויזכר אלהים · דביה שריא זכור דנח אישל עדין
כתי' אתה מושל בגאות הים בשוא גליו אתה תשבחם · בשעתא דימא זקפין בגלגלוי
ותהומי סליק ונחית קב"ה שדר חד חוטא ומשיך גלגלוי ושכך זעפיה ולית מאן דידע ליה ·
יומא יונה נחית לימא ואזדמן ליה ההוא נונא ובלע ליה היך לא נפקת נשמתיה מניה ולא פרחה
מיד אלא בגין דקב"ה שליט בההוא גאותא דימא וההוא גאותא דימא הוא חד חוטא דסליק
ליה לימא לעיל ובזה אסתלק נאי לאו ההוא חוטא דמטי ליה מסט דימינא ואסתלקא לעלמין
דכיון דההוא חוטא נחית לימא וימא מבאחיד ביה כדמתעברין גלגלוי ושאבן לאתדף טרפא
עד דקב"ה אתיב לון לאחורא ותבין לאתריהו הה"ד בשוא גליו את תשבחם לאינון גלי ימא
תשבחם תתבר לון לאתבא לאתריהו · ד"א תשבחם מימרש שבחא הוא לון בגין דסלקין
בתוקפא לאתמרי כל מאן דכסיף לאסתכלא ולמנדע מעבד דלא יכיל שבחא איהו דיליה
וכל משבחן ליה · ר' יהודה אמר נח כד הוה בתיבה דחיל הוה דלא ידכר ליה קב"ה לעלמין
וכדין דאתעביד דינא ואתעברו חייבי עלמא כדין מה כתי' ויזכר אלהים את נח · ר' אלעזר אמר
ת"ח בשעתא דדינא שריא בעלמא לא בעי ליה לאיניש דידכר שמיה בעלמא דהא אי ידכר
שמיה ידכרון חובוי כולהו וייתון לאשגחא ביה מנל' משונמית דההוא יומא טבא דר"ה הוה
וקב"ה דאין עלמא וכדין אמר אלישע היש לדבר לך אל המלך דא קב"ה דכדין אקרי מלך
המלך הקדוש המלך המשפט · ותאמר בתוך עמי אנכי יושבת ולא בעינא דידכרון לי
וישגחון בי אלא בתוך עמי מאן דעייל רישיה בכללא לא ישגחון עליה לאבאשא לביש בגיני כך
אמרה בתוך עמי · ת"ח נח בשעתא דרוגזא בעלמא שריא לא אדכר כיון דדינא אתעביד
מה כתי' ויזכר אלהים את נח השתא אדכר שמיה · ד"א ויזכר אלהים כד"א ואזכר את בריתי
ר' חזקיה הוה אזיל מקפוטקיא ללוד פגע ביה ר' ייסא א"ל תווהנא עלך דאנת בלחודך דהא
תנינן לא יפוק בר נש יחידאי לאורחא · א"ל רביא חד אזיל בהדאי ואיהו אתי אבתראי · א"ל ודאי הוא
ועל דא תווהנא איך אזיל בהדך מאן דלא תשתעי בהדיה במלי דאורי' אסתכן בנפשיה א"ל הכי

מדהכי מטא ההוא דביה א"ל ר' ייסא מאן אתר אנת א"ל מקרתא דלוד ושמענא דהאי בר
חכם מיל תמן ואיננא גרמי לפולחנא. ולמהך בהדיה. א"ל ברי ידעת באורי' א"ל ידענא
דהא אבא שאילי בפרשת קרבנות ואפילנא אודע למה דהוה אמי עם אחי דהוא קשישא
מנאי. א"ל ר' ייסא ברי אימא לי. פתח ואמ' ויבן נח מזבח ליי' ויבן מ' ויבן נח מזבח
דא הוא מדבחא דאקריב ביה אדם הר' נח אמאי אקריב עולה דהא עולה לא סלקא אלא על
דילמא
הרהורא דרעותא. ונח במה חב לא נתהרהר ואמ' בכה נטל דינא על עלמי' ליתחייב
דאקריב
בגין דשיזיב לי פקעלו כל זכותאי ולא אשתאר לי זכו בעלמי מיד ויבן נח מזבח ליי'. ההוא
כוון דאתא נח
ביה אדם קדמאה. אי ההוא הוה אמאי ויבן לא בגין דחייבי עלמי גרמו דלא קיימא בר בדוכתיה
אי עולה
כתי' ביה ויבן. ויעל עולת עולת כתי' עולה אשה ריח ניחוח ליי' לעולם עולה סלק אדכר
פשר
סלקא דכר ולא סלקא נוקבא דכתי' זכר תמים יקריבנו אמאי כתי' אשה. דהא אש
לאשתכחא תמן לא אשג דעולה אקריב זכר ולאתריה אקריב נוקבא לגבי דכורא
לאתחברא בהדיה אשג דאשה לשם אשים ונח אצטריך ליה למקרב עולה דאיהו אתר
אשה
דדכורא עביד ליה נבה לאתחברא ולא עלא בתיבה ועל דא אקריב עולה עולה הוא
ברא ובגין
אש ה' דאתאחד שמאלא בנוקבא כל נוקבא בסט' שמאלא קא אתיא דאתדבקת ביה
ניחוח
אקרי נוקבא אשה לקיירו דרחימו דאחיד בה שמאלא לסלקא לה לעילא ולאתקשרא אשה ריח
דכתי'
אשי הכי שמענא תננא ואשא מתבר כחדא. דהא לית תננא בלא אשה כמה
לבר דלאו איהו
והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו ה' באש נפק מינו ואיהו רז ואחיד בעולה אוחרא
וסימניך
דנהכי ואתאחדן דא בדא וכדין תננא סליק מגו בגין דאתאחד אשא בעולה דרגיש
אשא לאתריה
חוטמא דנפקא בה תננא מגו אשא ועל בן כתי' ישימו קטורה באפך בגין דאהדר
וחוטמא אתרגיש בההוא ריחא לגו לגו עד דאתאחיד כולא ותב לאתריה ואתקרב כלא לגו
מחשבה ואתעביד רעותא חדא וכדין ריח ניחוח. דנח רוגזא ואתעביד ניחא דהא תננא
רגיש ועייל וקמיט באשא ואתאחדא בתננא ועיילי תרויהו לגו לגו עד דנח רוגזא.
ובדאתאחיד כולא דא בדא ונח רוגזא כדין הוא ניחא וקשירו חד ואתקרון ניחא. ניחא
דהוות חצתא דכולא כחדא נהירו דבוסינא נהירו דאפין ובגין כך וירח יי' מאן דארח
וכנש כולא לגו לאתריה. מתמ' ר' ייסא ונשקיה א"ל והא כל הדין טיבותא אית תחות
ידך

ולא

ולא ירגישא ביה. אמר אהדרנא אורחא ונתחבר בהדך אזלו. אמר חנניה אורחא [אורחא] דא בהדי שכי

[דאמר לך אבוך]
נהיך דנן מתקנא זמין אחיד בידא דההוא ינוקא ואזלו: אמרו ליה אימא חד מילא מאינון

[ולא נפיק]
פתח ואמר: ישקני מנשיקות פיהו דא הוא תיאובתא עד דנפקא רעותא מפומיה

[ואנפי בחדוה]
מתוקמא דכד אשא נפקא דהאי דאתחבר פומא לנשקא נפקא אשא ברעותא בנהירו

דכולא באתדבקותא דשיחא ובגין כך כי טובים דודיך מיין: ומההוא יין דחדי ונהיר אנפין

[עיני]
וחיוון עיינין ועביד רעותא ולא ומיין דשפיר ועביד רוגזא ומחשיך אנפין ולהטא

יין דרוגזא ולאדרא בגין דחמר טב דין נהיר אפין ומדי עיינין ועביד תיאובתא דרחימו

[נייחא]
דקריבין ליה כל יומא על מדבחא שיעורא דמאן דאשתי ליה וחדי ליה ועביד ליה

[דרחימותא]
עבתי ונסכו יין רביעית הין ובגין כך כי טובים דודיך מיין: מההוא יין דאתער

[דלעיל]
תיאובתא וכולא כמה דלתתא אתער רחימותא לעילא תרין שרגין דעבא נורא

[תליין]
בתננא מלין מההוא דלתתא אדלקין הוו דלעילא. אמר חנניה הכי הוא ודאי דעלמי עד

[ומחזאה]
כתאה ותתאה בעל ומן יומא דאתחריב בי מקדשא ברכאן לא משתכחו לעילא ותתאה

[מההוא סטרי]
דדא בדא תליא. אמר ר' ייסא ברכאן לא משתכחו ולווטין משתכחי דהא ינקין כלהו

[ולא משתארה]
נפקי מאי טעם בגין דישראל לא שריין בארעא ולא פלחי פולחנא דמאריהון לאדלקא בוצינין

ברכן ונקטין כך לא משתכחי לעילא ותתא ועלמא לא יתב בקיומיה כדקיימא. אמר ר' חנניה

לא מוסיף לקבל עוד מאי הוא אמר ר' ייסא הא שמענא מכלא דאמר כל זמנא דאשתדלנא

לא מוסיף לאתקפא תנינא דאיהי דינא דלתתא איתקיף רוגזא ושיצי כולא בגין דכד נפקין

אשא לית ליה פסק עד דתשלים דינא. וכד דינא לתתא לא אוסף לאתקפא בדינא דלעילא.

עביד דינא ופסיק ולא ישתלים דינא לשיצאה. ובגין כך כתי' לא מוסיף למיהב תוספת

לאתקפא דינא דלתתא. אמר ההוא ינוקא שמענא בגין דכתי' ארורה האדמה בעבורך

דהא בההיא שעתא דאתלטיא ארעא בחובא דאדם אתיהיב רשו לסטנא עלה. ההוא

חויא בישא דאיהו מחבלא דעלמא ושיצי בני עלמא ומההוא יומא דאקריב נח קרבנא

וארח ליה קב"ה אתיהיב רשו לארעא לנפקא מתחות ההוא נחש ונפקא מסאבא

ועד דא מקרבין ישראל קורבנא לקב"ה בגין לאנהרא אפי ארעא. אמר ר' חנניה יאות

הוא ודא הוא תליא עד דקיימו ישראל על טורא דסיני. אמר ר' ייסא קב"ה אעביר ליה

לסיהרא ושלטא ההוא נחש אבל בגין חובא

בגריעונה
דאדם אתלטיא בגין למילט עלמא מההוא יומא נפקת ארעא מההוא קללה וזיימת סיהרא
בר בשעתא דנורבנא משתכח בעלמא וישראל יתבי על ארעהון. אמר ר' ייסא להוא דנוקא
מה שמע מן אלא אבא אלא אבא תהא צבלא בחכמה ובשבן קרא עליה ישמח אביך ואמך
ותגל יולדתך. אמר ר' חזקיה זמין קב"ה לאעברא רוח מסאבא מן עלמא כמה דכתי' ואת
רוח הטומאה אעביר וכתי' בלע המות לנצח וזמין קב"ה לאנהרא לסיהרא ולאפקא לה מחשוכא
בגין דהוות חוויא בישא והיה אור הלבנה כאור החמה. מאי אור ההוא אור דגניז ליה
קב"ה במעשה בראשית. ויברך אלהים את נח. לאבא פרחן ברכת ייי היא תעשיר
ברכת ייי דא שכינתא דאיהו אתפקדא על ברכן דעלמא ומנה נפקין ברכן לכולא. תא חזי מה כתי'
בקדמיתא ויאמר אלהים לנח בא אתה כדא דמריה דביתא יהב ליה רשו למיעל לבתר איתתא
אמר ליה לנפקא בקדמי' על רשותא דבעלה לבסוף נפקו ברשו דאיתתא מכאן אוליפנא
מאריה דביתא שייל ואתתא תפוק הה"ד ויאמר אלהים לנח צא מן התבה דרשו הוה בידיה לאפקא
ליה ולא למעאל ליה כיון דנפק יהב מתנן ליה בגין דאיהי ביתא וביתא בידהא ומיגנון
מתנן דיהב ליה לאפקא ליה כחמותא דבעלה ומיכאן אוליפנא אורח ארעא לאושפיזאי
ועלדא לבתר דיהב לה מתנן לאפקא כחמותא דבעלה ברכא ליה דכתי' ויברך אלהים את
ובגין כך כתי' ברכת ייי היא תעשיר ודאי כדא ולא יוסיף עצב עמה כמא דכתי'
בעצבון תאכלנה עלין עציבו ודומיא כלל נהירו דאנפין בזמתחשכא סיהרא ועצב
לא משתחרי בעצבון סטרא דרוח אוחרא דאמנע ברכן מעלמא ובגין כך לא יוסיף עצב עמה
ומוראכם וחתכם יהיה מכאן והלאה דיוקנין דבני נשא דהא בקדמיתא לא הוו דיוקנין דבני נשא
תא חזי בקדמיתא כתי' בצלם אלהים עשה את וכתי' בדמות אלהים עשה אותו. כיון דחטו אשתניו
דיוקנהון מההוא דיוקנא עלאה ואתהפכו אינון למדחל מקמי דחיון ברא. בקדמיתא כל בריין
דעלמא זקפן עיינין וחמאן דיוקנא עלאה קדי' וזעין ודחלין מניה כיון דחטו אתהפך דיוקניהון
בעיניהון לדיוקנא אחרא ואתהפך דבני נשא זייעין ודחלין מקמי שאר בריין.

תא חזי

תא חזי כל אינון בני נשא דלא חטאן קמי מריהון ולא עברי על פתגמי אורייתא דיוקנא דילהון
לא משתניין מחיזו דיוקנא עילאה וכל בריין דעלמא זעין ודחלין קמיהון ובשעתא דבני נשא
עברין על פתגמי אורייתא מתחלף דיוקנא דילהון וכלהו זעין ודחלין מקמי בריין
אוחרנין בגין דאתחלף דיוקנא עילאה ואתעבר מניהון וכדין שלטי בהו חיות ברא דהא לא חמאן
בהו ההוא דיוקנא כדחזי. ועל דא השתא כיון דעלמא אתחדש כמלקדמין בריך לון
ברכה דשליט לון על כולא כמא וכל דגי הים בידכם נתנו ואפי' נוני ימא. ר' חייא אמר
בידכם נתנו מקדמת דנא דכד ברא קב"ה עלמא מסר כולא בידיהון דכתי' ורדו בדגת הים ובע'
ר' חייא פתח לדוד משכיל אשרי נשוי פשע כסוי חטאה. האי קרא אוקמוה אבל קרא דא
ברזא דחכמתא אתמר דהא אתענון בעשרה זיני שבחא שבח דוד לקב"ה וחד מניהו משכיל
והא דרגא חד מאינון עשרה. גדוד אתקין גרמיה עד לא ישרי עלוי רוח קודשא אשרי נשוי פשע
הא בשעתא דקב"ה אסתכל חובין וזכוון דבני נשא דההוא תקלא דמטר חובין מסתלקן ומינה
אוחרנין בגין דאינון בתקלא אוחרא מכריעין לתתא ודא נשוי פשע הוא בשעתא דדינא שריא בעלמא
דהיא מתפיא דלא ישלוט עלוי ומתגלא כמה דהוה לנח דנסי ליה קב"ה מההוא חטאה דמכסיף
עליה אדם ועל עלמא רעון דחטאה דא אכסי על עלמא שאר בריאן שלטאן ועלמא לא ובר נש דחיל מניהו
אתתקן בתיקונוי ובגין כך כדנפיק נח מתיבותא קב"ה ברכיה דכתי' ויברך אלהים את נח ואת בניו
לא אתי קרא אלא לרש ואתם פרו ורבו ונוקבי כחדא זמין כן כתיב ואתם פרו ורבו ומעבד
תולדות מכאן ולהלאה. שרצו בארץ הכא יהיב להון קב"ה לפקודי דאורייתא לון ולכל דאתי
בתריהו עד דקיימו ישראל בטורא דסיני ואתיהיב לון כל פקודי דאורי' כחדא. ויאמר אלהים לנח
זאת אות הב' את קשתי נתתי בענן מקדמת דנא הא אתפתח ומעל לרקיע אשר על ראשם
כמראה אבן ספיר מה כתי' לעי' ואשמע את קול כנפיהם כקול מים רבים אינון ד' חיוון רברבן
עי' קדישי דההוא חיה מתחברן עלייהו וכלהו גדפין פרישן מתחברא דא בדא לאתפשא
גדפיהו ובשעתא דאינון פרשין גדפיהו משתמע קל גדפין אמרי' שירתא ההד כקול שדי
דלא משתכך לעלמין כמה דכתי' למען יזמרך כבוד ולא ידום. ומה אמרי הודיע יי' ישועתו
לעיני הגוים גלה צ' קול המולה כקול מחנה. כקול משריתא קדי' כדמתחברן כל חיילין עי'

קדוש
לעי' ומאי אמרי קק"ק יי' צבאות מהדרו למזרח אמרי קדוש מהדרן לצפון אמרי
מהדרן למערב אמרן ברוך יי' והאי דכתיב דמות על ראשיהן וכנל בתר דא אתגליא מקר
מפין להאי פט ואתכלילו מפין דא' אמתרו אנפין לד' זיוון וכולהון מקתחרן דרבונא
דליה אתגליפת בד' אנפין אנפי אריה אנפי נשרא אנפי שור אנפי אדם בגליף דכולהון אדם
אנ' אריה אדם פני שור אדם אנפי נשר כולהו כלילן בה ד' גוונין אתחזיין בה
גליפן במרבע ד' בד' גליפין רשימין טמירין בו' ואתחזיין כד מתפרשאן גוונין דאינון
ד' מלכין יב' גוון ירוק גוון סומק גוון חוור גוון דאתכליל מכל גוונין הכי כמראה הקשת
אשר יהיה בענן בה' חיזו דגוונין דכולא בגין כך את קשתי נתתי בענן מאי קשתי
כדא ביוסף ותשב באיתן קשתו בגין דיוסף צדיקא אקרי ובגין כך קשת דא ברית צדיק
דקשת אתכליל בצדיק דברית דא בדאי ויפוזו מאי ויפוזו אתנהירו בחמידו דכלא
כדא הנחמדים מזהב ומפז רבי אתנהירו בנהירו עי' כד נטל ברית ובגין כך אקרי יוסף צדיק
ועל דא איקרי הקשת בריך בלילדא צדא שהוה יצר עי' חיזו דכל חיזו חיזו כחיזו
טמירין גוונין טמירין גוונין דאתגלין ולא יהב רשו לאסתכלא בשינא בקשת כד אתחזיא
בעלמא דלא יחזי קלנא בשבי' ובגוונין דקשת הוא חיזו אמטולא קשרא בחיזו ינק עי'
דלא לאסתכלא ובזון דאכעא חמאה להאי קשת קיימא כדי אתקיימת בקיומא ועל דא
היתה למות בריך בין להים הא דאמרן בגוונין לן גוונין וחד דאתכליל מנהון
כולהו כגא חדא ובאו עננא קלנא באתחזיא : ומתחת לרקיע כמראה
אבן ספיר האי היא אבן שתיה דאיהי נקודה חדא דכל עלמי קיימא עלה
קדש הקדשים ומאי איהו כורסיא קדי' עי' דאיהי ממנן על לין ד' דמות
כסא בה' ממנין ודא הוא תורה שבע"פ ועל דמות הכסא דא תורה שבכתב
מכאן דתורה שבכתב ישוון על תורה שבע"פ בגין דהיא כורסיא לדא
כמראה אדם

דאיהו

והוה תמן
ואיהו דיוקנא דיעקב דאיהו יתיב עליה׳ ר׳ יהודה קם לפלגא חדא למלעי באורי׳ בבי אושפיזיה
בביתא חד וקראי דאתא בתרי׳ קמיה דקטפירא פתח ר׳ יהודה ואמ׳ והאבן הזאת אשר שמתי
אלהים
דא אבן שתיה דמתמן אשתיל עלמא ועליה אתבני בי מקדשא וקדישיה הוו יודעי׳
והאבן הזאת
מלה איך אפשר והא אבן שתיה עד לא אתברי עלמא הוה ומנה אשתיל עלמא ואת אמרת
דמשמע דיעקב שוי לה השתא דכתי׳ ויקח את האבן אש׳ ש׳ מרא׳ וכשיעקב בבית אל הוה
ישכב
והא אבנא הוה בירושלם׳ ר׳ יהודה אסחר רישיה לגביה׳ פתח ואמ׳ הבון לקדמין אלהין
ורעותא
וכתי׳ הסכת ושמע ישראל מלין דאורי׳ בעאן כוונה׳ ומלי׳ דאורי׳ בעאן לאתתקנא בגופא
דמשתדלי
כחדא קם ההוא יודאי׳ ואתלבש ויתיב לגביה דר׳ יהודה ואמ׳ קמאין אתון צדיקיא
כחדא
באורי׳ יממא ולילא׳ אמ׳ ליה ר׳ יהודה השתא דבעינא גרמך אימא מלך ונתחבר
אמרנא
דרא מלי׳ דאורי׳ בעיין תקונא דגופא ותקונא דליבא ואילנא בערסאי שכיבנא ולבי׳
שכיב
לא אתפנין דאפי׳ חד יתיב ולעי באורי׳ שכי׳ אתחברת בהדיה ומה שני׳ הכא ואנא
דלילא ולעי
בערסא ולא עוד לא דבעיין צחותא והו דכל בר נש דקם למלעי באורי׳ מפלגו
כדאתער רוח צפון בפלגו׳ אתא לאשתעשעא בהם צדיקיא בגנ׳ והוא וכלהו צדיקיא
דיבגנתא כלהו צייתין ליה וצייתין לאינון מלין דנפקי מפומיה׳ ומה כלה וכלהו צדיקיא
אימא
מתערן למשמע מלי דאורי׳ בשעתא דין ואנא הכא שכיב בערסאי׳ א״ל השתא
אבן שתיה
מילך א״ל שאלת על מה דאמ׳ דכתי׳ והאבן הזאת ודא אבן שתיה איך אפשר דהא
דיעקב
עד לא אתברי עלמא הות ומנה אשתיל כל עלמא ואת אמרת אשר ש׳ מצ׳ דמשמע
שוי לה השתא דכתי׳ ויקח את הא׳ והו דיעקב בבית אל הוה ואבנא הוה בירושלם׳
והאבן הזאת אש׳
א״ל כל ארעא דישראל אכפיל קב״ה תחותוי והוא אבן תחותוי הוה א״ל אשר שם כתי׳ וכתי׳
דיליה
א״ל מי ידעת מלה מאמן לה׳ פתח ואמר אני בצדק אח׳ פ׳ דוד מלכא חביבותא
ורבקותא דיליה בהאי אבן הוה ועליה אמ׳ אבן מאסו הבונים וכד בעא לאסתכלא
בחיזו יקרא דמריה נטיל להאי אבן בידיה בקדמיתא ולבתר עייל בגין דכל מאן דבעי
לאתחזאה קמי מריה לא עייל אלא בהאי דכתי׳ בזאת יבא אהרן והוה משבח גרמיה ואמ׳
אני בצדק אחזה פ׳ וכל אשתדלותיה דדוד הוה בהאי אבן כדקיימאות לגביה דלעילא׳

הה' אברהם אתקין צלו' דצפרא ואודע טיבו דמריה בעלמ' ואתקין האי שעתא בתקונהא
בדקיאות דכתי' וישכם אברהם בבק' יצחק אתקין צלותא דמנ' ואודע בעלמ' דאית דינא ואית
דיינא למיתבע ולמידן עלמ' יעקב אתקין צלו' דער' ובגין צלותא דא דתקן מה דלא אתקין בר נש
מנדעם דנא בדקיאות בגין כך שבח גרמיה ואמ' והאבן הזאת אשר שמ' דכביד היא שעתא לן
שוי ליה אוחרא כותיה ובגין כך ויקח את האבן וגו' וישם א' מצבה מאי מצבה דהות נפילה ואקים לה
ונשקיה ויצק שמן על ראשה דהא יעקב תליא מלתא למעבד יתיר מכל בני עלמ' אתמ' יהודה
א"ל כל האי ידעת והיך את משתדל בפתורתא ומנח חיי עלמ' א"ל ההוא דיהב ליה דחייה
שעתא ואית לי תרין בנין דקיימין לי ומא צביתרבן והוא משתדלנא על מזונהון ונמיה באגר
למודיהו בגין דישתדלון באורי' פתח ואמ' ושלמה ישב על כ' דוד א' מאי שבחא דא אב
דאתקין אבנשמיה ושוי עלה קדש קדשים ובדין ותכון מל' מ' וכתי' ודאיתיה לגבי בר נש
דהא נדבה תיאובתא דיליה בה תדיר ומאן דלא אתחזי בה לא אעיל לקמי מריה ועל דא כתי'
ודאיתיה לגבי ב"נ מאי ודאיתיה רזא הוא ברזא דכתי' והתויתו למתחזאה עליהון
ואיכא דאמרי דא רשימו דאתקדי' דיבבשרא א"ר יהודה ודא יקוקא הוא אבל האי קשת דאתחזי בעלמ'
בר נאשי דימא וכד יפקון ישראל מן גלותא זמינא האי קשת למתקשטא בגווני נהורא כלה
דא דמתקשטת לבעלה א"ל ההוא יודאי כך אמ' לי אבא כד הוה מסתלק מעלמ' לא
תצפה לרגלא דמשיחא עד דיתחזיא קשת בעלמ' מתקשטא בגווני נהירין ויתנהר עלמ'
וכדין תצפי ליה למשיחא מ"ל דכתי' וראיתיה לגבי ב"נ והשתא דאתחזיין בגוונין חשיכן מתחשיא
ודא לגבור ב"נ דלא ייתי טבול' אבל בההוא זמנא אתחזיין בגוונין נהירין מקשטא
בתקונהא וכדין לזכור ברית עולם ודעקבה להאי ברית דהיא באתגליא ויקים לה
מעפרא הה"ד ובקשו את יי' אלהיכם ואת דוד מלכם וכתי' ועבדו את יי' אלהיכם ואת דוד מלכם
אשר אקים מעפר כדא אקים את סוכת דוד הנופלת ועל דא וראיתיה לזכור ב"נ
ולאנצאמא לה מעפרא ואמ' הכי אבא דבגין כך אדכר באורי' פורקנא דישראל ודוכרנא דיליה
כמה דכתי' אשר נשבעתי מעבור מי נח ע"ל הא כן נשבעתי מקצוף ומגער
ויהיו בני נח היוצאים ר' אבא אמ' כיון דכתי' ויהיו בני נח מאי היוצאים מן התבה
וכי בני אחרנין

הוין

הוו לה דלא נפקו עמיה מן תיבותא אע״ג דאבא אינון דהא לבתר אוליד בנין דכתי׳ אלה תולדות שם

[שפיר בעלמ׳] ואינון לא נפקו מתיבותא ובגין כך כתי׳ היצאים מן התיבה שם וחם ויפת ג׳ שמעון אמ׳ אלה וינא

כד יהב קב״ה ספרא דחנוך בעלמ׳ וספרא דאדם אתקיפנא דלא ישתכחון בני נשא בגין דלא [איישו]

בחכמתא לאסתכלא בהו וטעאן בסטרין אוחרנין לאפקא מרשו עי׳ לרשו אוחרא והשתא

[בראש] הא חכימי עלמ׳ ידעין מלין וסתימין לון ומתתקפין בפולחנא דמריהון האי גרא אשכחנא

[דחמר טב] דרזין דכלא אתער חדוה דכלא מלאן נהיר לימינא במשאת רבות עי׳ ונהיר לשמאלא בחדוה

[דא בדא] נהיר לאמעיהא בחדוה. אתרי סטרין רוחא אתער ורוחא מלכא אתהיב ברוחא דבן

[אתדבקן] ברית דבקה בבית אתעברת רוחא דמלכא ואתעברא מניה כד אתיהיבת בינתין סטרין

רוחא ברוחא ואתעברא מתלת בנין ונח ותיבה נפקו מניהו ג׳ גוונא דג׳ עי׳ ולגן אינון דנפקי

מגו תיבותא שם וחם ויפת שם דכסטר ימינא. חם דכסטר שמ׳ יפת ארגוונא דכליל לון.

וחם הוא אבי כנען זוהמא דדהבא תמות נספילין אתערותא דרוח מסאבא נחש קדמאה

[הוא אבי כנ] ובגין כך רשים ואמ׳ וחם הוא אבי כנען בכלהו לאנפק מגו כלילא דעלהו לאדם דכתי׳ וחם

[קמין] מהוא דאמשיך עלמ׳ ולא כתי׳ בכולא דא ושם הוא לא אזיכך אויפת הוא אבי כך לא אי דל

ואמ׳ וחם הוא אבי כנען. ודאי על האי כד אתא אברהם מה כתי׳ ויעבר אברם בארץ.

דעד לא הוה קיומא דאברהם ולא אתי זרעא דישראל בעלמ׳ דיפון שמאדא ווינל שמא עי׳

[שמא] עד׳ כדהוו זכאין ישראל אינרי ארעא על שמא דא ארץ ישראל כד לא זכו איקרי ארעא על

[מה כתי׳] אוחרא ארץ כנען ועל דא כתי׳ ויאמר ארור כנען דאיהו אייתי לווטין על עלמ׳ ובנחש

[היצאים מן הת׳] ארור אתה מכל הב׳ היינו דכתי׳ עבד עבדים ועל דא בגין כך שם וחם ויפת ג׳ לון בני נח

כדנאמרן. ג׳ אלה בני נח קיומא דכל עלמ׳ דכגא עי׳ ומאלה נפצה כל הארץ היינו רזא

ג׳ גוונין עי׳ דכר ההוא נהר דנגיד ונפיק משקי לגנתא ג׳ לין עי׳ ומתמן יתפרשין

גוונין לתתא על חד וחד כליל בתכליה לאחזאה דיקרא קב״ה מתפשט לעי׳ ותתא ואיהו חד

בעי׳ ותתא אי׳ אעברתלת גוונין אינון בכל דאתיין מסט׳ דקדושה ואחיזו דג׳ גוונין אלו מתפרשין

גוונין לכל סטרין עד דעיילין לתתא בבזא דאינון כג׳ סטרין דדשי׳ דחפין לתהומא ובלא ידיעין לחכימי

עליונין. בכמה חולקהון דצדי׳ דקב״ה אתרעי ביקרהון וגלי לון סתרי עי׳ דחכמתא עליהו כתי׳ סוד ייי

ליראיו.

פתח ר' אלעזר ואמר יי' אלהי אתה ארוממך אודה שמך כי עשית פלא' כמה אית לון לבני נשא
לאסתכלא ביקרא דקב"ה ולשבחא יקריה בגין דכל מאן דידע לשבחא למריה כדקא יאות
קב"ה עביד ליה רעותיה ולא עוד אלא דאסגי ברכן לעילא ולתתא ועל דא מאן דידע לשבחא
למריה ולייחדא שמיה חביב הוא לעילא וחמיד לבא לתתא וקב"ה משתבח ביקריה ועליה כתי'
ויאמר לי עבדי אתה וגו' ויחל נח איש האדמה וגו' ר' יהודה ור' יוסי חד אמר מגפן אתתרכת
ונטיב לה הכא' וחד אמר בארעא הות ועקר לה ושתילה. ובההוא יומא עבדת איבין
ואניצת ענבים והוא סחט לון ושתי מן חמרא ורוי' ר' שמעון אמר רזא איהו הכא בהאי קרא
כד בעא למבדק בההוא חובא דבדק אדם הראשון לאו בגין למנדע' ולאתקנא עלמא
ולא יכיל משט עביד למבדק בההוא כרם כיון דמטא להאי' ושכר ויתגל ולא הוה ליה
חילא למיקם וע"ד כך ויתגל גלי פרצא דעלמא דהוה סתים בתוך אהלה כתי' בה' בתוך אהלה
דההוא כרם' כגוונא דא בני אהרן דתנינן שתויי יין הוו' ומאן יהיב להון חמרא בההוא אתרא
איסור' דאינון חביבין הוו דרווחתא הכי' אלא דאי מההוא חמרא כוון דכתי' ויקריבו לפני יי'
אש זרה הכא אש זרה והתם לשמרך מאשה זרה' ובלא מלה חד' וכן בגוונא חד ויתמן
וישב ויפ' מלדא ומתגלי תמן אתר פשעי' בגין ואתייהיב אתר לכנען לשלטאה ועל דא
ויאמר ארור כנען' דהא לווטין ייתון על עלמא כקדמיתא' עבד עבדים יהיה כמ"ד ארור אתה
מכל הבהמה' ובולא אתתקן עלמא ואתי והוא לאיפוך לחירו ורזא איהו אינון דידעי
אורחוי ושבילוי דאורי' פתח ואמר כי פשעי אני אדע וחטאתי נגדי תמיד כמה אית לון
לבני נשא לאסתמרא מחוביהון' קמי קב"ה דהא לבתר דחטא ואתרשים חוביה לעילא ולא
יתמחק בר בתקונא סגי כד"א כי אם תכבסי בנתר' ת"ח כיון דחב אדם קמי קב"ה זמנא חדא
ועביד רשימו חוביה זמנא תנינא אתתקף ההוא רשימו יתיר תליתאה אתפשט ההוא כתמא
מסטרא דא לסטרא דא כדין כתי' נכתם עונך לפני' ת"ח דוד מלכא כיון דחב קמי קב"ה
בעסקא דבת שבע חשיב דההוא חובא אתרשים עליה לעלמין מה כתיב גם יי' העביר
חטאתך' אעבר האי חובא רשימו מקמיה א"ל ר' אבא והא תנינן דבת שבע מניה דדוד הוה מן
יומא דאתברי עלמא אמאי יהבה קב"ה לאוריה החתי מקדמת דנא א"ל הכי אורחוי דקב"ה דאע"ג דאתתא
אזדמנא ליה לבר נש לאחרא דיליה

יקדים

דילה. אקדים אוחרא ונסיב לה כיון דמטא זמנא אתדחיא האי דנסיב לה. מנלן מהאי אוחרא דאתי

לבתר ואסתלק מעלמא וכשה זמיה לאעברא ליה מעלמא עד דלא מטא זמניה מנלן מהאי אוחרא

דבת שבע דאיתיהיבת לאוריה בקדמיתא פין בדוך ותשכח אתמי אתיהיבת ארעאנדי

לבנען עד לא ייתון ישראל תשכח מלה דא וכלא רזא חדא הוא ומלה חדא. תא חזי דוד דאתער

דאודי על חוביה ותב בתיובתא לא אעדי לביה ורעותיה מאינון חובין דחב ומההוא חובא דבת שבע

בגין דדחיל תדירא עליהן דלמא חד מניהו גרים ויקטרג עליה בשעתא דסכנה ובגין כך לא אנשי

בון מניה ורעותיה. דא כי פשעי אני אדע וכלהו דבגין דתליין בהו חוטי בני נשא אני אדע.

ומטאתי נגדי דא פגימו דסיהרא דלא נפקת מפומבתא עד דאתא שלמה ואתנהירת

באשלמותא ובדין אתבסם עלמא ויתבו ישראל לרחצאן דכתי' וישב ישראל איש תחת גפנו

ועם כל דא ומטאתי נגדי תמיד לא אתעבר מעלמא עד דייתי מלכא משיחא לזמנא דאתי

כדא ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ. הוא היה גבור ציד לפני יי'. תנן הוא היה גבור ציד

תקיף לבושי דאדם הראשון הוה לביש והוה ידע למיצד צידא דבריתא בהו.

אמר ר' יצחק נמרוד הוה היה מפתי לבריתא למהך בתר פולחנא דע"ז והוא שליט באינון

לבושין וניחא בני עלמא במלכא נ"ה לגבילא דמרד בגבילאי ותמאי באינון לבושין שליט

על כל בני עלמא ומלך בהו ומרד במריה דאתי דאינון שליטא דעלמא והוה מפתי

ברייתא אבתריה עד דמשאך בני נשא למפק מבתר פולחנא דמרי עלמא.

אמר ר' שמעון בלין לבושין ידעי בהו חבריא רזא מתנ' ויהי כל הארץ שפה אחת

ר' שמעון פתח והבית בהבנותו אבן שלמה מסע נבנה והבית בהבנותו וכי מהוה בלי

שלמה וכל אומנין דהוו תמן. מהו בהבנותו אלא כך הוא כמה דכתי' מקשה תעשה המנורה

איהי מקשה מה ותעשה אלא ודאי כלא ברזא ונסא אתעביד איהו מגרמיה

כיון דשראן למעבד עבידתא אוליף לאומנין למעבד מה דלא הוו ידעין מקדמת דנא

מה"ט בגין דברכתא דבה שריא על ידיהן ועל דא כתי' בהבנותו איהו אתבני מגרמיה

דהא אוליפנא מאומניה היך שראן למעבד ולא אסתלק מעייניהו בשימו דההיא עבדתא

ממש ומסתכלין בה

כל

ועבדי עד דאתבני ביתא מבן שלמה מסע נבנה שלימה שלמה כתיב חסר יוד אבן שלמה דרמי

מסע דאתשיל ומתיא ושרא עליהו דעבד עובדתא מסע דנטיל דין למעבד טבא

מדעתיהן כת׳ הכא מסע וכת׳ התם ולמסע את המחנות׳ ומקבת והגרזן וכ׳ כיון

דשמיר בזעבולא ולא אשתמע מלה דלא אצטריך לשאר מנן למעבד וכולא ביתא תקנא

הוה׳ אמ׳ ר׳ שמעון כמה חביבין אנון מלי אוריתא זכאה חולקיה מאן דיסתפק

בהו וידע למהך באורח קשוט׳ והבית בהבנותו כד סלקא ברעותא דקב״ה למעבד

יקרא ליקריה סלקא מגו מחשבה רעותא לאתפשטא ואתפשטת מאתר דאיהו מחשבה

סתימה דלא אתידעת עד דאתפשטת ושריא לבי גרון אתר דהוא נביע תמיד ברזא

דאיהו רוח אלהים חיים וכדין כד אתפשטת ההוא מחשבה ושריא באתר דאקרי

ההוא מחשבה אלהים חיים הוא אלהים חיים עוד בעיא לאתפשטא ולאתגלאה אתתא

נפקן מיא ואשא ורוחא כליל כחדא נפק יעקב גבר שלים ואיהו קול חד דנפיק ואשתמע

מהכא מחשבה דהוה סתימא בחשאי אשתמעת לאתגליא׳ עוד אתפשט תהיא

מחשבה לאתגליא ובטש האי קול ואקוש בשפוון וכדין נפקא דבור אשלים כולא וגלי

כולא אשתמע דכולא איהו ההוא מחשבה סת׳ דהוה לגו וכולא חד כיון דמטא אתפשטותא

דא ומתעביד דבור בתקונו וההוא מלא כדין והבית בהבנתו בכל זמנא וזמנא אבן שלמה

כדא וכת׳ בעטרה שעטרה לו אמו מסע דאפקא מלגו ושריא ונטיל לבר ונפקא מלעי׳

ושרוא ונטל לתתא׳ ומקבות והגרזן וכ׳ לשאר דרגין תתאי דכולהו תליין בהו ולא

אשתמעו ולא מתקבלן לגו כד איהו ינקא כולהו קיימי בחדוותא וינקין ומתמליאן ברכאן

וכדין קיימין עלמין כולהו ביחוא חדא ביחודא חד ולאהוו בהו בכולהו עלמין פרודא

לבתר דנטלי חולקהון כל חד וחד כולהו מתפרשין לסטריהן למה דאתמנון תא חזי

ויהי כל הארץ שפה אחת לבתר מה כת׳ ויהי בנסעם מקדם מההוא קדמאה דעלמי

וימצאו בקעה בארץ שנער׳ דהא מתמן מתפרשין לכל אינון סטרין׳ ואיהו רזא מלכין

לאתפרדא׳ ומנ״ל הא כתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד׳ ורזא הכי.

יוא

הואדכיין דנטלו מתמן הוו פרודא וכד אינון כנשין תמן לינקא לא הוו פירודא וכד נטלו יהוו
פרודא דכת' ויהי בנסעם מקדם וימצאו בקעה כדא ויהי כל הארץ שפה אחת דהא כדין עצמו
בשרשא ויסודא ושיקרא חדא ומהימנותא חדא ביה קב"ה מה כת' ויהי בנסעם מקדם
מקדמאה עיקרא דעלמ' מהימנותא דכולא וימצאו בקעה מציאה משכחו ונפקו בה מתחות
מהימנותא עילאה תא חזי נמרוד מה כת' ביה ותהי ראשית ממלכתו בבל דהא מתמן
נפול לאתאחדא ברשו אוחרא והכא וימצאו בקעה בארץ שנער מתמן נטלו לאתאחדא
ברשו אוחרא ומתמן נטלו בליביהן לנפקא מרשו עי' לרשות אוחרא ויאמרו הבה נבנה לנו עיר
ר' חייא פתח והרשעים כים נגרש' מן דכד ימא נפקא מתקוניה ואזיל בלא חבלא בכך נגרש כדין
ונתהרך מאתריה כמאן דרוה חמרא ולא יתיב על בורייה וסלקא ונחתא מה כי השקט לא
יוכל ויגרשו מימיו רפש וטיט דמפקי מימוי כל הוא טינא דימא וכל טנופא לשפוותיה
בגוונא דא אינון רשיעיא דנפקן מאורחא דתקנא ואזלו כרוי חמרא בלא תקונא דנפקן
מאורחא דמישר לאורח עקו' מה דהשקט לא יוכל וכל דא עקימין דאורחיהן גריס לון נמהך
בלא תקנא ובלא שכיבו' ולא עוד אא דכל רוגזא דידהן בשעתא דאמרי מלה מפומיהון
הוא מלה דפשטיט כולהו מפקי טנופא וגעולי מפומיהון עד דמסתאבי ומסאבין
ת"ח ויאמרו הבה לית הבה אא הזמנא בעלמ' נבנה לנו עיר ומגדל כולהו בעיטא בישא אתו
למרדא ביה בקב"ה בשטותא אתו בטפשו דליבאי אמר' אבא שטותא נסיבו בליביהו אבל
בחכמה דרשיעו אתו בגין לנפקא מרשו עילאה לרשו אחרא ולאחלפא יקריה ביקרא נוכראה
ובכלא אית רזא דחכמתא הבה נבנה לנו עיר ומגדל תא חזי כד מטון להאי בקעה דאיהו
רשו נוכראה אתגלי להו אתר דשולטנותא דאתקנו בגו גו ימא אמרו הא אתר למיתב
ולאתקעבלא לאתהנא ביה תתאי מיד הבה נבנה לנו עיר נתקין באתר דא עיר ומגדל
ונעשה לנו שם אתר דא יהא לן לדחלא ולא לאחרא ונבנה לאתר דאשר ומגדל לנו

לספקא עד דלא עבול לאתהנאה מניה הא קבא אתר מתקנא ונעשה לנו שם דחלא
למפלח תמן כו' נפקו לדרגין אחרנין ונתבדר לקטר עלמא. וירד ה' לראות את העיר
דא חד מאינון עשר זמנין דנחתא שכינתא לארעא. וכי מה הוה לראות ולאו הוה ידע
מקדמת דנא אלא לראות לאשגחא בדינא כד"א וירא ה' עליכם וישפוט וגו'. את העיר
ואת המגדל הכא אית לאסתכלא דהא לא כתיב לראות את האדם אלא לראות את העיר
אלא בשעתא דאשגח קב"ה בדינא בקדמיתא ישגח בדרגא דלעילא ולבתר בדרגא
דלתתא בקדמיתא בעילא ולבתר בתתאי. ובגין דהאי מלה מטא לעילא אשגחותא
דלעילא הוה ביה. בקדמיתא דכתיב לראות את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם
מאי בני האדם בני אדם קדמאה דמרד במריה וגרם מותא לכל עלמא. אשר בנו
בינא ודאי גרמו ובנו למבני לעילא. ר' שמעון פתח כה אמר ה' שער החצר
הפנימית הפונה קדים האי קרא אית לאסתכלא ביה דאיהו רזא כד"א יהיה סגור ששת
ימי המעשה וכי אמאי יהיה סגור לששת ימי המעשה אלא אלין ימי החול דיתרעא
דא יהיה סגור דלא לאשתמשא חול בקודשא. וביום השבת יפתח וביום החודש יפתח
דהא כדין שמושא דקודשא בקודשא וכדין אתנהיר סהרא לאתחברא בשמשא. תא חזי
תרעא דא לא אתפתח באינון שתא יומי דחול בגין דהא באינון יומי דחול עלמא תתאה
אתזן ושלטו כל אינון שית יומי דחול על עלמא בר בארעא דישראל. ואינון דשלטו בגין דהשער
הזה יהיה סגור אבל ביום השבת וביום החודש כלהו מתעברן ולא שלטי בגין דהשער הוא
איהו פתוח ועלמא איהו בחדוה ואתזן מתמן ולא אתיהיב עלמא לרשו אחרא ואת"ד כל אינון
שית יומין שלטא בלחודייהו. תא חזי הפונה קדים עד לא יזמין לשלטאה איהו מסתכל תדיר
בעלמא אבל לא אתפתח לאתזנא עלמא מקדשא בר ביומא דשבתא וביום החודש וכלהון
יומין כלהו מתדבקן ביומא דשבת ואתזנו מתמן דהא ביומא דשבת כלהו תרעין פתיחן.

ני' חמא

אשתכח לכולא לעילא ותתא׳ תא חזי וירד ה׳ נחת מקודשא לחול וכדין פרישא לאשגחא
במה דבנו וקיימו קיומא לאתעדי לעלמ׳ לדחלא להוי   ר׳ יצחק הוה יתיב קמיה
דר״ש א״ל מה חמו לון דעבדן שטותא דא למחדא ביה בקב״ה וכולהו בעיטא חדא אתקיימו
בהא א״ל הא אתמ׳ דכת׳ ויהי בנסעם מקדם׳ אתנטלו מעילא לתתא׳ אתנטלו מארעא דישראל
ונחתו לבבל אמרו הא הכא אתר למדבק ונעשה לנו שם ונתדבק לתתא באתר דא בגין דכך
דינא ייתי לאשראה בעלמ׳ הא אתר דא לקבליה ומהכא יתהנ׳ עלמ׳ ויתזן דהא לעילא
רחיקא איהו לאתזנא עלמ׳ מניה ולא עוד אלא אנן נסק לרקיעא ונעביד עמיה קרבא
דלא ייחות טופנא בעלמ׳ כקדמיתא׳ ויאמר ה׳ הן עם אחד בגין דכולהו כחדא ביחודא
כולהון יעבדון ויצלחן בעובדיהון יתבדרון דרגין כל חד לסטריה ובגו כך יתבדרון כל
הנ׳ דלתתא מהכא׳ ויפץ ה׳ אותם משם וג׳ מ״ט לישצדון אמאי אתבדר ובלבלן קב״ה
אלא בגין דכולהון ממללן בלשון הקודש וההוא לישנא קא עביד לון סיועא בגין דבעובדא
ובמלולא בפומא תליין מלין אלין לאדבקא כולא דא בדא עבדי סיועא לההוא אתר דבעאן
לאקמא ועל דא אתבלבל לישניהון דלא יכלין לאתתקפא ברעותהון בלשון הקודש כיון
דאתחלף לישנא דלהון לא אצלחן בעובדא בגין דחילא דלעי׳ לא ידעי ולא אשתמודעי
בלשון הקודש וכד אתבלבל לישנא דלהון אתחלש חיליהון ואתבר תוקפא דלהון׳ תא חזי
דהא מלה דא דאמרי בתאי בלשון הקודש כולהו מלאכי שמיא ידעו ביה ואתתקפו ביה
ולישן אחרא לא ידעי ולא אשתמודעי ביה ועל דא אלין כיון דאתבלבל לישניהון מיד
וירדו לבנות העיר׳ דהא אתבר חיליהון ולא יכלין למעבד רעותא דילהון להוי שמיה דקב״ה
מברך מן עלמא ועד עלמא׳ דיחכמתא וגבורתא דיליה הוא והא בגין דא נחת קב״ה רזי
חכמתא לעלמ׳ אתקלקלו בה בני נשא ובעו לאתגרי ביה יהב חכמתא עי׳ לאדם הראשון
ובההוא חכמ׳ דאתגלי ליה׳ ידע דרגין ואתדבק ביצר הרע עד דאסתלקן מניה מבועי
דחכמתא ולבתר תב קמי מריה ואתגליין ליה מנהון ולא בכל מיתא לבתר דההוא ספרא
דיליה ידע חכמתא ולבתר אתו ואגיזו קמיה׳ יהב חכמתא לנח ופלח בה לקב״ה לבתר מה
דכת׳ וישת מן היין וישכר וג׳ יהב לאברהם ופלח בה לקב״ה לבתר נפק מיניה ישמעאל דארגיז
קמיה דקב״ה׳ וכן ביצחק נפק מיניה עשו׳ יעקב נסיב תרין אחוון יהב חכמתא למשה מה כתי׳
ביה בכל ביתי נאמן הוא׳ ולא הוה כמשה נאמן שמש בכולהו דרגין ולא סטא לביה בתיובתא

דחד מנהון לא קיים בהימנותא עד כדקיימא. יהב חכמתא עד לשלמה מלכא לבתר מה כת'
ביה משלי שלמה המשא נאם הגבר לאתיאל. מאי שלמה אתיאל וחכמתא דיליה הוא ואוכל
למעבד רעותי לבתר ויקם יי' שטן לשלמה. תא חזי בגין זעירו דחכמה כד אשכחו אין
מההוא חכמ' דקדמאי אתגרון ביה בקב"ה ובנו המגדל ועבדו כל מה דעבדו עד דאתפרדו
מעל אנפי ארעא ולא אשתאר בהון חכמה למעבד מדי. אבל זמנא דאתי יתער קב"ה בעלמ'
ויסלקון ליה בה ההד ואת רוחי אתן בקרבכם ועשיתי וגו' לאו כקדמאי דחבילו בה עלמ' אלא ועשיתי
את אשר בחקי תלכו וגו' ר' יוסי ור' חייא הוו אזלי באורחא אמ' ר' יוסי לר' חייא נפתח במילי
פתח ר' יוסי ואמ' כי יי' אלהיך מתהלך. מתהלך מהלך מבעי ליה. אלא כד"א מתהלך בגן לרוח היום.
ודא הוא אילנא דאכל מניה אדם הראשון. מתהלך נוקבא מהלך דכר. ודא הוא דאזיל קמיהון
דישראל כד הוו אזלי במדברא כמה דכת' ויי' הולך לפניהם וגו' הוא דאזיל קמיה דבר נש
כד אזיל באורחא דכת' צדק לפניו יהלך וגו' ודא דאזיל קמיה דבר נש בשעתא דאיהו זכי
ולמה להצילך לאשתזבא בר נש באורחא ולא ישלוט ביה אחרא. ובגין כך ליבעי ליה
לבר נש לאסתמרא מחוביה ולדכאה גרמיה מחובוי הא כת' והיה מחניך קדוש וגו'
מאי קדוש קדושים מבעי ליה. אלא מחניך קדוש אינון שייפי גופא דגופא אתחבר ואתתקן
בהו ובגין כך והיה מחניך קדוש ולא יראה בך ערות דבר. מאי ערות דבר עריתא דעריין
דהאי הוא מלה דקב"ה מאיס ביה יתיר מכולהו כיון דאמ' ולא יראה בך ערות אמאי דבר
אלא הני חייבי עלמ' דגעלי ומסאבי גרמיהון במלה דלהון בי דמפקי מפומיהון ומאי איהו
ערות דבר וכל כך למה בגין דאיהו אזיל זמין ואות את עביד כדין מיד ושב מאחריך דלא
ייזיל בהדך ויתוב מאחורך ומנן הא אזלינן באורחא נתעסק במלי דקב"ה דהא אורי' אתעטרא
על רישיה דבר נש ושכי' לא אעדת מניה פתח ר' חייא ואמ' ויאמר ה' הן עם אחד
תא חזי מה כת' ויהי בנסעם מקדם מאי מקדם מקדמונו של עולם. וימצאו בקעה. וימצאו
מבעי ליה מאי וימצאו אלא מציאה אשכחו תמן מרזי דחכמתא מקדמאי דאתנער תמן
מן בני טופנא ובה אשתדלו למעבד בההוא עבדתא דעבדו למרדא ביה בקב"ה והא אמרי
בפומא ועבדו עובדתא חמי מה כת' הן עם אחד ושפה אחת לכולם ובגין דאינון בליבא חד
ורעותא חד וממללן בלשון הקודש לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות לא לית מאן דימנע עובדא
דלהון אבל מה אעביד אבלבל לון דרגין דלעילא ולישן דלהון לתתא וכדין אתמנע עובדא דלהון ומה

בגין

בגין דהוו ברעותא ובלבא חד וממללן בלשון הקודש כת' לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות
ודינא דלעילא לא יכיל לשלטאה בהון. אנן או חבריא דמתעסקי באורי' ואנן ברעותא חדא ולבא
חדא עאכו. אמ' ר' יוסי מכאן לאינון בעלי מחלוקת דכל זמנא דבני עלמא אינון ברעותא
חד ולבא חד אעג דמרדו בקב"ה לא שלטא בהו דינא דלעי' כיון דאתפליגו מיד ויפץ ה' אותם
אמ' ר' חייא אשתמע דכולא במלה דפומא תליא דהא כיון דאתבלבל מלה מיד ויפץ ה' אותם וגו'
אבל בזמנא דאתי כת' כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם. וכת' והיה ה' למלך על
כל הארץ ביום ההוא וגו' יהיה ה' אחד ושמו אחד.

פרשה

ויאמר ה' אל אברם. ר' אבא פתח שמעו אלי אבירי לב הרחוקים מצדקה. שמעו אלי כמה
תקיפין לבהון דחייביא דחמאן שבילי דאורי' ואורחהא ולא מסתכלין בהו ולביהון תקיפין דלא
מהדרין בתיובתא לגבי מריהון ואקרון אבירי לב הרחוקים מצדקה דמתרחקי מאורי'.
ר' חזקיה אמ' דמתרחקי מקב"ה ואינון רחיקין מניה ובגין כך אקרון אבירי לב רחוקים
מצדקה דלא בעאן לקרבא לגבי קב"ה בגין כך אינון רחוקים מצדקה. וכיון דאינון רחוקים
מצדקה רחוקים משלום דלית לון שלום. דכת' אין שלום אמ' ה' לרשעים מ"ט בגין דאינון
רחוקים מצדקה. תא חזי אברהם בעא לקרבא לקב"ה ואתקרב הה"ד אהבת צדק
ותשנא רשע. בגין דאהבת צדק אתקרבת לצדקה ועל דא כת' אברהם אוהבי. מ"ט אוהבי
בגין דכת' אהבת צדק. רחימותא דקב"ה דרחים ליה לאברהם מכל בני דריה דהוו אבירי
לב ואינון רחוקים מצדקה. כדא' ר' יוסי פתח מה ידידות משכנותיך ה' צבאות.
כמה אית לאסתכלא בפולחנא דקב"ה דהא כל בני נשא לא ידעי ולא מסתכלי על מה
קאים עלמ' ואינון על מה קיימין דכד ברא קב"ה עלמ' עבד שמיא מאש ומים
מתערבין כחדא ולא הוו גלדי ולבתר אגלידו וקיימא ברוחא עלאה ומתמן שתיל עלמ' וקיימי
על סמכין. ואינון סמכין לא קיימין אלא בההוא רוחא ובשעתא דההוא רוחא אסתלק כולהו
מרפפין וזעאן ועלמ' ארתת הה"ד המרגיז ארץ ממקומה וגו' וכולא קאים על אוריתא
דכד ישראל משתדלי באורי' מתקיים עלמ' וסמכין קיימין באתריהון בקיומא שלים. תא חזי
בשעתא דאתער פלגות ליליא וקב"ה עאל לגנ"ע לאשתעשעא עם צדיקיא כולהו אילנין
דגנ"ע כולהון מזמרין ומשבחן קמיה דכת' אז ירננו עצי היער מלפני ה'. וכרוזא קרא בחיל
ואמ' לכון קדישי עליונין מאן מנכון דעאל רוחא באודניה לשמעא ועינוי פקיחן למחמי
ולבא פתח למנדע בשעתא דרוחא דכל רוחין ארים בסימו דנשמתא ומתמן נפיק קלא דלייא
חילא אתבדר לד' סטרי עלמא. חד סליק לסטר חד וחד נחית לההוא סטר חד עייל בין תרין

תרין מתעטרין בתלת תלת עיולי בחד׳ חד אפיק גוונין שית׳ מעדן לסטר׳ חד׳ ושית
מנהון נקטין לההוא סטר׳ שית עיילי בתרי סרי׳ תריסר מתערין בעשרה ותרין׳ שית׳
כלילן בעשרה עשרה קאים בחד׳ ווי לאינון דדמו שנתא בחוריהון לא ידעו לא מסתכלן
אן יקומון בדינא דחושבן אתפקד כד אסתאב גופא ונשמתא שטיא על אנפי דאוירא
דטהרא וסלקא ונחתא תרעין לא מתפתחין מתגלגלין אבנין בגו קוספיתא ווי לון מאן
יתבעלון ולא יקומון בעבדנא דא בגו דוכתי דענוגין דצדיקיא אתפקדן דוכתיהון אתמסרון
בידא דדומה נחתי ולא סלקי עליהון כת׳ כלה ענן וילך׳ בההיא שעתא אתער שלהובא
חד מסטר צפון ובטש בד׳ סטרי עלמא ומחית ומטי בין גדפי דתרנגולא ואתער ההוא שלהובא
ביה וקרי ולית מאן דיתער בר אינון זכאי קשוט דקיימי ואתערן באורי׳ וכדין קב״ה וכל אינון
צדיקיא דבגן ע׳ צייתין לקליהון דכת׳ היושבת בגנים חברים׳ [illegible] ויאמר ה׳
אל אברם מה כת׳ לעילא וימת הרן על פני תרח אביו׳ מאי אריא הכא׳ לא עד ההוא
יומא לא הוה בר נש דימות בחיי אבוי בר דא׳ דכד אתרמי אברם לגו נורא אתקטיל הרן
ובגין כך נפקו מתמן׳ [illegible] תא חזי מה כת׳ ויקח תרח
את אברם בנו׳ ויצאו אתם׳ ויצאו אתו מבעי ליה דהא כת׳ ויקח תרח׳ מאי ויצאו אתם
אלא תרח ולוט עם אברם ושרה נפקו דאינון הוו עיקרא למפק מגו
אינון חייביא דכיון דחמא תרח דאברם בריה אשתזיב מגו נורא
אתהדר למעבד [illegible] רעותיה דאברם ובגין כך ויצאו אתם
תרח ולוט׳ ובשעתא דנפק מה כת׳ ללכת ארצה כנען רעותא דלהון
הוה למהך לתמן מכאן אוליפנא מאן דאתער לאתדכאה מסייעין ליה תא חזי
דהכי הוא דכיון מה׳ ללכת ארצה כנען׳ מיד ויאמר ה׳ אל אברם לך לך ועד דאיהו
אתער בקדמיתא לא כת׳ ותא חזי מלה דלעי׳ לא אתער עד דאתער לתתא׳
בקדמיתא על מה תשרי ורזא דמלה [illegible] נהורא אוכמא לא אתאחד בנהורא חוורא עד
דאיהי אתערת בקדמיתא׳ כיון דאיהי אתערת בקדמיתא מיד נהורא חוורא שריא
עלוהי ועל דא כת׳ אלהים אל דמי לך אל תחרש׳ בגין דלא יתפסק נהורא חוורא מעלמא
וכן המזכירים את ה׳ אל דמי לכם בגין דאתערא לתתא במה דישתרי אתערותא דלעי׳
וכן כיון דאתער בר נש אתערותא בקדמיתא כדין אתער אתערותא דלעי׳ תא חזי מה
כת׳ ויצא אתם מאור כשדים׳ מיד ויאמר ה׳ אל אברם׳ ר׳ אלעזר אמר לך לך מגרמך לתקנא גרמך
ולאתקנא דרגא דילך׳ לך לך לית אנת כדאי למיקם הכא בין חייביא אלין׳ ורזא דמלה לך

לך

לך דהא קב"ה יהב ליה לאברהם רוח חכמתא והוה ידע ומצרף סטרי דישובא דעלמא ומסתכל
בהון ומתקל בתקלא וידע לאינון חילין דממנן על סטרי ישובא כד מטא לגו נקודה אמצעי' דישובא
תקיל בתקלא ולא הוה סליק בידיה אשגח למנדע חילא דממנא עליה ולא יכיל לאתדבקא ברעותיה
תקיל כמה זמנא דהא מתמן אשתיל עלמא וצרף ותקל למנדע וחמא דהא חילא דלעילא
דיתליה שעורא עמיק וסתים ולאו איהו כגוונא דסטרי דדרגי ישובא אשגח ותקן כמה
דמההוא נקודה אמצעי' דישובא דמינה אשתיל עלמא לכל סטרוי הכי נמי ידע דהא
חילא דשרי עליה מתמן נפקו כל שאר חילין דממנן על כל סטרי עלמא וכלהו אחידן ביה
כדין ויצאו אתם מאור כשדים עוד אשגח ותקל וצרף למיקם על בוריה דמלה דההוא אתר
ולא הוה ידע ולא יכול לאתדבקא כיון דחמא תוקפא דהאי אתר ולא יכיל למיקם עליה מיד
ויבאו עד חרן לשבת שם מ"ט דאברהם לא איהו הוה ידע דצרף בכל אינון שולטנין דמדברי
עלמא בכל סטרי דישובא מדברי כוכביא ומזליהן מאן אינון תקיפין אלין על אלין והוה תקיף
כל ישובא דעלמא ולא סליק בידוי כדמטא להאי אתר חמא תקיפו דעמיקין דלא יכיל למיקם ביה כיון דחמא
קב"ה אתערותא דיליה ותיאובתיה מיד אתגלי עליה ואמר ליה לך לך למנדע ולאתקנא גרמך מארצך
מההוא סטרא דישובא דהוית מתדבק ביה וממולדתך מההוא חכמה דאת משגח ותקיל
תולדתא דילך ובגעא ושעתא ומנא דאתיילדת ביה ובההוא כוכבא ובההוא מזלא ומבית
אביך דלא תשגח בביתא דאבוך בגין כך לך לך מחכמה דא ומאשגחותא דאי תא חזי דהכי
הוא דהא נפקו מאור כשדים והוו בחרן אמאי יימא ליה לך לך לא שיקרא דמלתא כדקא אל
הארץ אשר אראך מה דלא יכילת למיקם עלה ולאו ידעת יכילת למנדע חילא דההוא ארעא
דאיהו עמיק וסתים ואעשך לגוי גדול ואעשך בגין דכתיב לך לך ואברכך בגין דכתיב מארצך
ואגדלה שמך בגין דכתיב וממולדתך והיה ברכה בגין דכתיב ומבית אביך ר"ש אמר ואעשך
לגוי גדול מסטרא דימינא ואברכך מסטרא דשמאלא ואגדלה שמך מסטרא דאמצעי' והיה
ברכה מסטרא דארעא דישראל הא הכא כורסיא דד' סמכין דכולהו כלילן ביה באברהם מיכאן ולהלאה

ברכאן לאחרני דמתנן מהכא דכת' ואברכה מברכיך ר' אלעזר הוה יתיב קמיה דר"ש
אבוי והוה עמיה ר' יהודה ור' יצחק ור' חזקיה אמ' ר' אלעזר הא כת' לך לך כיון דכלהו נפקו
למהך אמאי לא אתמ' ליה דכלהו יפקון דהא אע"ג דתרח הוה פלח לע"ז כיון דאתער באתערותא
טב למיפק בהדי אברהם וחמינן דקב"ה אתרעי בתיובתא דחייביא ושריא למיפק אמאי לא
כת' לכו לכם ואמאי לאברהם בלחודוי כת' לך לך אמ' ליה אלא ת"ח דתרח כד נפק מאור כשדים
בגין לאהדרא בתשובה הוה לאו הכי אלא כד נפק לאשתזבא נפק דהוו כלהו בני ארעי ב
בעאן לקטליה כיון דחזו דאשתזיב אברהם הוו אמרין ליה אנת הוא דהוית מטעי לן באלין
פסילן ומגו דחלא דלהון נפק כד מטא לחרן לא נפק מתמן לבתר דכת' וילך אברם כאשר דבר
אליו יי' וילך אתו לוט ואלו תרח לא כת' ביה' פתח ואמ' וימנע מרשעים אורם וזרוע רמה
תשבר' האי אוקמוה אבל וימנע מרשעים אורם דא נמרוד ובני דריה דנפק אברהם מביניהון
וזרוע רמה תשבר דא נמרוד' ד"א וימנע מרשעים דא תרח ובני ביתיה' אורם דא אברהם
דאור לא כת' אלא אורם דהוה עמהון' וזרוע רמה תשבר דא נמרוד דהוה מטעי אבתריה כל בני
עלמ' ובגין כך כת' לך לך בגין לאנהרא לך ולכל אינון דיפקון מינך מכאן ולהלאה' ת"ח פתח
ואמ' ועתה לא ראו אור בהיר הוא בשחקים' ועתה לא ראו אור אמתי' בשעתא דאמ' קב"ה
לאברהם לך לך' בהיר הוא בשחקים' דבעא קב"ה לאתדבקא ליה לאברהם' לך לך בההוא אור
לע' ולאנהרא תמן' ורוח עברה ותטהרם' דהא לבתר תבו בתיובתא' תרח וכל בני ביתיה
דכת' ואת הנפש אשר עשו בחרן' תרח דכת' ואתה תבוא אל אבותיך בשלום' וילך אברם וגו'
אמ' ר' אלעזר תא חזי דהא לא כת' ויצא אברם כאשר דבר אליו יי' אלא וילך כמה דכת' לך לך'
דהא יציאה בקדמיתא עברו' דכת' ויצאו ללכת ארצה כנען והשתא כת' וילך' ולא ויצא' כאשר
דבר אליו יי' דאבטחיה בכלהו אבטחות' וילך אתו לוט' דאתחבר עמיה בגין דאוליף
מעובדוי' ועם כל דא לא אוליף כולי האי' אמ' ר' אלעזר זכאין אינון צדיקיא דאולפי אורחוי דקב"ה
בגין למהך בהו ולדחלא מניה מההוא יומא דדינא דזמין בר נש למהך בדינא וחושבנא קמי קב"ה

פתח ואמ' ביד כל אדם יחתום י' האי קרא אוקמוה אבל תא חזי בההוא יומא דמשתלמין יומוי

דבר נש לנפקא מעלמ' ההוא יומא דגופא יתבר ונפשא בעיא לאתפרשא מניה כדין איתיהב

רשו לבר נש למחמי מה דלא הוה ליה רשו למחמי בזמנא דגופא שלטא ויקומון על

וכדין קיימין עליה תלת שלוחין וחשבי יומוי וחובוי וכל מה דעבד בהאי עלמ' והוא אודי

כולא בפומיה ולבתר הוא חתים עליה בידיה הה"ד ביד כל אדם יחתום' וידיה כולהון חתימן

למידן ביה בההוא עלמ' על קדמאי ועל בתראי על חדתי ועל עתיקי לא אתנשי חד מנייהו

הה"ד לדעת כל אנשי מעשהו' כל אינון עובדין דעבד בהאי עלמ' בגופא ורוחא הכי נמי

יהב חושבנא בגופא ורוחא עד לא יפיק מעלמ' תא חזי כמה דחייביא קשי קדל בהאי

עלמ' הכי נמי אפי' בשעתא דבעי לנפקא מהאי עלמ' אקשי קדל בגין כך זכאה הוא בר נש

בהדי צדיקיא אקשי קדל ולא בעי למילף ובגין כך אית ליה לצדיקא מעם דחייביא אנשי קדל

הוא לא ישבוק ליה ואית ליה לתקפא בהדיה ולא ישבוק ליה דאי ישבוק ליה האי יחריב עלמא'

תא חזי מן לוט בעידנא דהוה עם אברהם כל זמנא דלוט הוי בהדיה לא אתחבר בהדי חזיונא

כיון דאתפרש מניה מה כת' ויבחר לו לוט וכת' ויאהל עד סדום מה כת' בתריה ואנשי סדום

רעים וחטאים' אמ' ר' אבא האי דכת' וילך אברם ולא כת' ויצא אברם שפיר הוא אבל סופא דקרא

מה כת' בצאתו מחרן אמ' ר' אלעזר מחרן כת' והא יציאה מארץ מולדתו הוה בקדמיתא' ויקח

אברם את שרי אשתו מהו ויקח לא אמשיך לה במלי מעלייתא בגין דלית רשו לבר נש לאפקא אתתיה

למהך בארעא אוחרא בלא רעותיה דילה' והא לקחא את אהרן לקח את הלוים' ויקח אברם משך לה

במלין ואודע לה אורחיהון דאינון בני דרא כמה אינון בישין ובגין כך ויקח אברם ואת הנפש אשר עשו

בחרן גיורים וגיורות דאתקינו נפשיהון' אמ' ר' אבא איהבי כמה בני נשא דהוו אזלין עמיה

כולהון עם אלהי אברהם והוא מעבר בארעא ולא דחילו דכת' ויעבר אברם בארץ אמ' ר' אמי עמיה דלמין

והנפש אשר עשו בחרן הוינא אמרי הכי לא ואת הנפש למקמא זכותא דכלהו דהוו

דאזלי לאחרא ההוא זכותא דאיתיה ולא מעדי מניה מ"ל דכת' ואת הנפש אשר עשו

זכותא דכלהון נפשין הוו אזלי עמיה דאברהם' לך לך אמ' ר"ש מ"ט גלויא קדמאה

דאתגלי קב"ה עליה דאברהם פתח לך לך דהא עד הכא לא מליל עמיה קב"ה מ"ט פתח

לך לך אלא הא אתמרו דרמז בחושבניה מאה דהא לך שנין אתיליד ליה בכר' אבל הכא

כמה דעבד קב"ה בארעא כולא

ולאו דחכמתא איהו ועכ"ן דאצטריך לא הוה דבק בה מלכה כד דחזי אלא נפיה לך לך דרמז לה הוא אתר

דצריך לאתדבקא בקב"ה ואיהו דרגא דאמה לאעלא לקב"ה בגין כך לך לך והאי דרגא לא יכיל מצריכם

לאתאחדא בה עד דיעול לארעא דכנען ידבק לה ההוא דרגא כגוונא דא וישאל דוד בי"י לאמר

האעלה באחת ערי יהודה ועי' כיון דמית שאול ומלכותא אתחזי לדוד אמאי לא קביל מלכותא לא

מיד על כל ישראל אלא כולא כמה דחכמתא איהו בגין דדוד בעא ליה לקבלא מלכותא לא עד דאתחבר

באבהן דאינון בחברון ועדין בהו יקבל מלכותא ועל דא אתעכב תמן ז' שנין בגין דיקבל מלכותא

כדקאות וכולא ברזא דחכמתא בגין דיתקן מלכותיה · כגוונא דא אברהם לא עאל בקיומא דקב"ה

עד דעאל לארעא הכי מה כתי' ויעבר אברם בא' ויעבר וילך מסעי ליה אלא הכא הוא רמז

שמא קדישא דאתחקק ביה עלמא בע"ב אתוון אינון דכולהון בשמא דא כתי' הכא ויעבר אברם

וכתי' התם ויעבר יי' על פניו · בספרא דרב ייסא סבא כתי' הכא ויעבר אברם בארץ וכתי'

התם ויאמר משה מעביר פלטורי על פשך והוא רמז לקדושה דארעא מאתר עד בדקאמרי

עד מקום שכם · ומפטר דא לפטר דאבדקאמר והכנעני אז בארץ הא אתרי דנגד כדין שלטא

חויא בישא דאתלטיא ואיתי לווטין על עלמא דכתי' ארור כנען עבד עבדים וכתי' ארור אתה מתלהן

ותמן אתקרב ד' לגבי קב"ה מה כתי' וירא יי' אל אברם הכא אתגלי ליה מה דלא הוה ידע

ההוא חילא עמיקא דשלטא על ארעא ובגין כך כתי' וירא יי' על אברם דהוה מתכסי מניה

כדין ויבן שם מזבח ליי' הנראה אליו מה הנראה אליו · אלא הכא אתגלי ליה ההוא דרגא דשלטא

על ארעא ועאל בה ואתקיים בה · ויעתק משם ההרה מתמן ידע הר יי' וכלהו דרגין דנטיעי

בהאי אתר ועאל אהלה בה"א פריש פרישו קביל מלכין דשמייא בכלהו דרגין דאחידן ביה

וכדין ידע דקב"ה שליט על כולא וכדין בנה מזבח תרין מדבחין הוה בגין דהכא אתגלי ליה

דהא קב"ה שליט על כולא וידע חכמה עי' מה דלא הוה ידע מקדמת דנא ובנה תרין מדבחין

חד לדרגא דאתגליא ליה וחד לדרגא דאתכסיא · תא חזי דהכי הוא בקדמיתא כתי' ויבן שם מזבח

ליי' סתם ולא כתי' הנראה אליו ובלהו רזא דחכמתא איהו וכדין אתעטר אברהם מדרגא לדרגא

עד דסליק לדרגיה ההד ויסע אברם הלוך דאזרוס והוא מולדיה

הלוך

הלוך ונסוע· דרגא בתר דרגא עד דסליק לדרום ותמן אתקשר כדקיאות סליק לדרגיה
לדרום כיון דאתעטר אברהם בדרגיה בארעא קדושא ועאל בדרגא קד' כדין מה כת'
ויהי רעב בארץ· דלא הוו ידעי ידיעה לקרבא לגביה דקב"ה ויהי רעב בארץ דעד לא
הוה חילא דעל ארעא יהיב תוקפא ומזונא על ארעא בגין דעד לא אתקדשת ולא קיימא
בקיומה כיון דחמא אברהם דהא ההוא חילא דממנא על ארעא לא יהיב תוקפא וחילא
כדקחזי כדין וירד אברם מצרימה לגור שם· מנא ידע אברהם דכת' לזרעך נתתי
את הארץ הזאת כדין ידע אברהם דהא ארעא לא אתתקן בתקונא קד' אלא בר זמנין· וירד
אברם מצרימה מט' למצרים אלא בגין דשקיל לגנ"ה דכת' כגן יי' כארץ מצרים
דתמן שקיל ונחית ההיא נהרא דאיהו לימינא דכת' שם האחד פישון הוא הסובב את
כל ארץ החוילה· ואברהם כיון דידע ועאל במהימנותא שלימתא בעא למנדע כל אינון
דרגין דאתאחדן לתתא· ומצרים הוה נטיל דימינא ובגין כך נחת למצרים·· ותאחזי ר' אלעזר
בפנא לא אתחזי בארעא אלא כד מסתלקי רחמי מן דינא· ויהי כאשר הקריב· אמ'
כאשר הקריב כאשר קרב מבעי ליה מאי כאשר הקריב· אלא כד"א ופרעה הקריב
דאיהו אקריב להון לישראל לתיובתא אף הכא הקריב דאקריב גרמיה לקב"ה כדקא יאות
בא מצרימה לאשגחא באינון דרגין ולאתרחקא מניהו לאתרחק מעובדי מצרים·
אמ' ר' יהודה תא חזי כיון דנחת אברהם למצרים בלא רשו אשתעבדו בנוי במצרים
ת' שנין דהא כת' וירד אברם ולא כת' דר אברם ואצטער כל ההוא ליליא בגינה דשרה·
ויאמר אל שרה וכי עד ההוא שעה לא אסתכל בדיוקנה של שרה וכד קריב למצרים אתגליא
איהי וחמא בה· ד"א הנה נא ידעתי דחמא עמה שכי' ובגין כך אתרחיץ אברהם לומ'
אחותי הוא ומלה דא אסתליק לתרי גוונין חד כמשמעו וחד כד"א אמור לחכמה
אחותי את· וכת' אמרי נא אחותי את· וכת' ואת תדבר אלינו· למען ייטב לי בעבורך
לגבי שכי' אמר בעבורך ייטב לי קב"ה וחיתה נפשי בגללך בגין דבהאי יסתלק בר נש

בר נש וזכה לאסתלקא לאורחא דחיי. אמרי נא אחותי את. ר' ייסא אמר ידע אברהם
דכולהו מצראי שטופין בזמה אינון כיון דכל האי ידע. אמאי לא דחיל על
דלא אהדר מאורחא ולא ייעול לתמן. אלא בגין דחמא שכינ' ויהי כבא אברם וגו' אמר
בתיבה אעלה ופתחו לה למיסב מיניה קונסטינא כיון דאפתח הוה נהורא כנהורא
דשמשא הה"ד כי יפה היא מאוד. מאי מאוד לא חמו נהורא אוחרא בתיבה אפיקו לה
וחמו לה כמלקדמין. הה"ד ויראו אותה שרי פרעה. כיון דכת' ויראו המצרים את
האשה אמאי ויראו אותה שרי פרעה אלא דאפיקו לה וחמו לה כמלקדמין. ופרין
ויהללו אותה שרי פרעה. אמר ר' יצחק ווי לאינון חייביא דעלמא דלא ידעין ולא משגחין
בעובדתיה דקב"ה ואינון לא מסתכלין דכל מה דהוי בעלמ' מעם קב"ה איהו
ידע בקדמיתא מה יהא בסופי דכת' מגיד מראשית אחרית. ואיהו אסתכי
ועביד עובדין בקדמיתא בגין לסלקא לון לאחר יומין. תאחזי דאלמלא דאתנסבת
שרי לגבי פרעה לא אלקי הוא ואלקאותא דאגריס אלקאותא לבתר כן דאלקין
בנגעים גדולים כדכת' הכא נגעים גדולים. וכת' התם ויתן ה' אותות
גדולים. מה להלן עשר מכות אף להלן עשר מכות. כמה דקב"ה עבד נסין
לישראל בליליה אף הכא בליליה עבד לה קב"ה נסין וגבוראן. ר' יוסי פתח ואתה ה' מגן
בעדי אמר דוד אע"ג דכל בני עלמ' ייתון לאגחא בי קרבא ואתה ה' מגן בעדי תאחזי
כת' מגן בעדי אמר דוד רבש"ע קמי קב"ה רבו של עולם מפני מה לא עבדי חתימה
בי כמה דחתמי ברכה באברהם דכת' אנכי מגן לך. ואמרי' מגן אברהם א"ל קב"ה
לאברהם כבר בחנתי וצרפתי וקאים קמי בקיומא שלים א"ל דוד בחנני ה' ונסני
כיון דעבד ההוא מלה דבתשבע. אדכר דוד קמי קב"ה על מה דאמ' בחנת לבי
לילה צרפתני בל תמצא זמותי בל יעבור פי. אמ' אנא אמינא בחנני ה' ונסני
בחנת לבי. אנא אמינא צרפה כליותי ולבי ואתה צרפתני בל תמצא ולא אשתכחת

כי

לי כדקיימות זמנא כד יעבור פי מאן יתן והאי מלה דחשיבת דלא יעבור לי פומאי
ועם כל דא חתמין ביה ברכה כדא מגן דוד' ובגין כך אמ' חד ואתה ה' מגן בעדי
ודא דרגא יקרא דילי דאנא מעטרנא ביה' ויצו עליו פרעה אנשים ר' יצחק פתח
צדיק כתמר יפרח' מפני מה אקיש צדיק לתמר' מה תמר כיון דגזרין ליה לא סליק
עד זמן סגיא אף הצדיק כיון דאתאביד מעלמ' לא סליק אחר תחותוי עד זמן
סגיא כארז בלבנון ישגא' אף הכי נמי צדיק כתמר יפרח' מה תמר לא סליק
אלא דכר ונוקבא אף הכא נמי צדיק לא סליק אלא דכר ונוקבא כארז בלבנון ישגא
מה ארז עי' על כולא וכולא יתבי תחותוי אף צדיקא איהו עילאה על כולא וכולא
יתבי תחותוי ועלמ' לא קאים אלא על צדיק חד' דכת' וצדיק יסוד עולם' ועליה
קאים עלמ' וביה אסתמיך ועליה אתשתיל' ר' יהודה אמ' והא תנינן על ז' סמכין
עלמ' קיימא דכת' חצבה עמודיה שבעה' א"ל ר' יוסי הכי הוא ודאי אבל כולהון
אוקדמין בשבעה קיימין דאיהו סמכא דעלמ' ואיהו צדיק ודא אשקי לעלמ' וזוי
לעלמ' וזן כולא ועליה כת' אמרו צדיק כי טוב' וכת' טוב ה' לכל' אמ' ר' יצחק האי
דכת' ונהר יוצא מעדן' דהאי סמכא דעלמ' קאים עליה ואיהו אשקי לגנתא
דעדן וגנתא אשתקי מניה ועביד פירין וכולהון פירין פרחין בעלמ' ואינון
קיומא דעלמ' קיומא דאורי' ומאן אינון נשמתהון דצדיקיא דאינון פירי עובדוי
דקב"ה ובגין כך בכל ליליא וליליא נשמתהון דצדיקיא סלקין וכד אתפלג ליליא קב"ה
אתי לגנ"ע לאשתעשעא בהון במאן' אמ' ר' יוסי בכולהון בין אינון דמדוריהון בההוא
עלמ' בין אינון דיתבין במדוריהון בהאי עלמ' בכולהו אשתעשע קב"ה בהון
בפלגות ליליא' תא חזי עלמ' דלעילא אצטריך לאתערותא דלתתא דכד נשמתהון
דצדיקיא נפקי מהאי עלמ' וסלקי לעי' כולהו מתלבשי בנהורא דלעי' בדיוקנא
יקר ובהון

בעם לקב״ה

קב״ה משתעשע ומאיב לון דאינון פרי עובדוי ועל דא אזדרון ישראל דאית לון נשמתין קדישין

ליה

כדא בנים אתם לה׳ אלהיכם · בנים ודאי איקרא דעובדוי · ר׳ ייסא אמר ואפי׳ אינון דארעא היאך אומר

תושבחן

בנגדי בפלגות לילא כל אינון זכאין דנשמתא כולהו איש מתערי למיקרי באורי׳ ולמשמע

אתתקן

דאורי׳ והא אתמר דקב״ה ועל אינון צדיקייא דבגנתא כולהו צייתין לקלהון וחוטא דחסד

תושבחתא

עליהו כיתמא דכתי׳ יומם יצוה יי׳ חסדו ובלילה שירה ועל דא תושבחן דמלכין בליליא קמיה דא

שכיב

שלים · ת״ח בשעתא דישראל הוו מקרין בבתיהון פסחא קב״ה במצראי יהוה יתיבאן

מתנסי לא

בערסיה והוה אמר שירן ותושבחן כתי׳ חצות לילה אקום להודות לך י׳ אקום ודאי בשעתא דה

והא תנינן

בשירן ותושבחן דאורי׳ ובען כך דוד מלכא לעלמין ואפי׳ ביומי מלכא משיחא איהו מלכא

יתי׳

אינון חייא דוד שמיה ואינון מיתיא הוא דוד שמיה · ואיהו הוה מתער צפרא עד לא

דכתי׳ עורה כבודי עורה הנבל וכנור אעירה שחר ת״ח כל ההוא ליליא דהות שרה לקביה

ועבדו

דפרעה אתו מלאכי עלאי לזמרא ליה לקב״ה בשירן ותושבחן א״ל קב״ה כולכו זילו

וינגע

מכתשין רברבין במצרים רשימו למה דאנא זמין למעבד לבתר מה כתי׳

באבימלך

את פ׳ ת״א מה כתי׳ ויקרא פרעה לאברם מנא ידע דהא לא כתי׳ הכא בל״א

דבר שרה

דכתי׳ ועתה השב אשת האיש ופרעה לא אמר ליה מידי · אמר ר׳ יצחק הא כתי׳ על

דמגלל

דהני הוו אמרי ליה על דבר שרי אשת אב׳ דהא לא הוה ממלל עמיה. כמה

באבימלך לא מלה דא אתמר ולא יתיר מכתשא דא על דבר שרה אשת אב׳

איהו ולא הוה מלל עמיה כיון דידע דהא איתתיה דאברהם מיד ויקרא פר׳ לאב׳

עליה

ויצו עליו פרעה למה בגין דלא יקרב בר נש בהו לאבאשא להו · וישלחו אותו

עבדו ליה בכל ארעא דמצרים א״ל קב״ה הכי אנת זמין למעבד לבנוי אות

כלרבך

תוסף לון מארעך הה״ד ויהי בשלח פר׳ דאושף לון מכל ארעיה · ר׳ אבא אמר

בעלמא

למה אזמין ליה לאברהם ולמאי אצטריך לא בגין לגדלא שמיה דאברהם ושרה

דאפי׳ במצרים דאינון חרשי עלמא ולא הוה בר נש דיכיל למיתב מנייהו אתגדל אברהם

ואב

הכא
איהו והארמיז

ומסתלק לגבי ההוא ויעל אברם ממצרים למן אתר הנגבה · אר"ש תא חזי בכלא רזא דחכמתא
לקיומיה
בחכמתא ודרגין דלתתא דהא נחית אברם לעומקא דדרגין וידע לון ולא אתדבק בהון ותב
ולא אתפתה בהו כאדם דכד מטא להאי דרגא אתפתה בנחש וגרים מותא לכל עלמא
ולא אתפתה כנח דכד נחית ומטא להאי דרגא מה כתי' וישת מן היין · אבל
אבל אברם מה כתי' ויעל אברם ממצ' סלק ולא נחית ותב לאתריה לדרגא עי' דאתדבק
בה בקדמי' ועובדא הוה בגין לאחזאה חכמתא דאתקיים בקיומיה שלים כדקא חזי
ולא אתפתה וקם בקיומיה ותב לאתריה · הנגבה דא דרום דכתי' דאתיחד בה בקדמי'
דכתי' הלוך ונסוע הנגבה · אף הכא הנגבה אתר דאתדבק ביה בקדמי' · ת"ח רזא דמלה
אי אברם לא ייחות למצרים ולא יצטרף תמן בקדמי' לא יהא חולקיה עד ביה
דקב"ה כגוונא דא לבנוי כד בעא קב"ה למעבד לה עמא חדא עמא שלים ולקרבא לון
לגביה אי דלאו נחתו בקדמי' למצרים ולא אצטרפו תמן לא הוו עמא יחידא דיליה כגוונא דא
אילא אתיהבת ארעא קדי' לכנען בקדמיתא ושלטו בה לא הוה ארעא חולקיה ועד ביה
דקב"ה כולהו רזא חדא ועיקרא חדא · ר"ש הוה אזיל באורחא והוה עמיה ר' אלעזר
בריה ור' אבא ור' יהודה עד דהוו אזלי אר"ש תווהנא היך בני עלמא לא משגחין למנדע מלי
דאוריי' ועל מה קיימין פתח ואמר נפשי אויתיך בלילה האי קרא אוקמוה ואוקימנא
לה אבל ת"ח נפשא דבר נש בזמנא דסלקין לערסיה נפקא מניה וסלקא לעי' · ואתחזרו כולהון
סלקין לאו כל חד חמי אפי מלכא · אלא נפשא נפקא ולא אשתאר בהדיה גופא
בר חד רשימו דקסטו דחיותא דלבא ונפשא אזלא ובעיא לסלקא ובמה דרגין לדרגין
לסלקא סלקת והיא אתערת בהני טהירין דבסטר מסאבותא אי היא דכיאת דלא
אסתאבת ביומא סלקא לעי' ואי לאו אסתאבת בינייהו ואתדבקת בהו ולא סלקת
יתיר ותמן מודעי לה מלין ואתדבקת מאינון מלין דזמינין לקריב ולזמנין חייכן
בה ומודעי לה מלין כדיבין ונכדין אזלת בהאי גוונא כל ליליא עד דיתער בר נש
ותבת לאתרה ווי לאינון חייבי עלמא דמסאבי גרמיהו ונפשיהון ·

דרין
ולא אתדבקת

ת״ח אינון דלא אתתאבו דאינון פלגי בערסיהו נפשיהו ועאלין עלייהו דינין בזמנין ופלגא
יומין
ולבתר אזלת ושטאת נפום אורחה. היא נפשא דשאת בפלגא אתקיימת זמני סבר אפי
ומתדבקת בנגעותא למתחזאה באיובתא וכו׳ למחמי בנועם מלכא ולבקרא בהיכליה
ודא הוא בר נש דאית ליה חולקא תדיר בעלמא דאתי ודא היא נפשא דכסופא דיליה
כד פלגא בגופיה ולא אתדבקת בהני גינין טהירין ואתרגין והיא אזלת בתר דינא דידי
ואתפנימה
בתר אתר דנפקת מתמן ובגין כך כתיב נפשי אויתיך בלילה בגין דאתרדף בתרך ולא
דחנו
בתר זינא אוחרא נוכראה. ת״ח נפשי אויתיך בלילה דאיהי שלטא בליליא ודא
ביממא
נפש דוד דאיהי שלטא בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך דא רוח דאיהו שלטא
וחד עוד שלטא
ולאו תרי דרגין אינון בפרודא אלא הני דחד דרגא אינון ואינון תרי בחבורא חדא
מסתכלא
עלייהו ומתדבק בהו ואינון ביה ואקרי נשמה וכלהו דרגין פלגא ברזא דחכמתא דכד
שלטא כדין
אלין דרגין יסתכל בר נש בחכמה עלאה והאי נשמה עאלת בהו ומתדבקן ביה וכד האי
אתערותא
ההוא בר נש אקרי קדוש שלים מכולא רעותא חדא לגבי קב״ה. נפש איהי
דבתיה. עד יערה
תתאה ודא סמיכא דגופא וזנת ליה וגופא אחיד בה והיא אתאחידת בגופא כמה
כורסיא
עלינו רוח ממרום. לבתר דאתתקנו תרווייהו זמינין לקבלא נשמה דהא רוח אתעביד
לגבי טמירין
לגבי נשמה לאשראה עליה. והאי נשמה איהי סתים מכלא. על כולא טמירא
כס
אשתכח דאית כורסיא לכורסיא וכורסיא לגבי עלאה עלייהו וכד תסתכל בדרגין תשכח
דחכמתא בהאי מלה ובולא הוא חכמתא למנדע בהאי גוונא מלין סתימין.
דבוציצא
ת״ח נפש דאיהי אתערותא תתאה דאתדבקת ביה בגופא. כגוונא דנהורא
חוורא דשרא
דנהורא תתאה דאיהי אוכמא ומתדבקת בפתילה אתעבידת כורסיא לנהורא
חוורא
עלה הוא נהורא אוכמא לבתר דמתתקנו תרווייהו אתעביד ההוא נהורא
ובדין
כורסיא לנהורא סתים דלא אתחזי ולא אתידע מה דשרא על ההוא נהורא חוורא
נהורא שלים בך הוא בר נש דאיהו שלים בכלא ובדין איקרי בר נש קדישא לקדושים
אשר בארץ המה. בגוונא דא בר נש עילאה.

תא חזי.

דרגא
מדבחא לההוא
ת״ח כד עאל אברהם לארעא אתחזי ליה קב״ה כד״א דכתי׳ ליי׳ הנראה א׳ וקביל תמן נפש ובנה
לבתר הלוך ונסוע הנגבה דקביל רוח עד דסליק לאתדבקא גו נשמה כדין ויבן מזבח ליי׳
בדרגין מיד
סתם דא נשמה דאיהי סתימא דכל סתימין לבתר ידע דבעי לצרפא ולאתעטרא
לאתריה
וירד אברם מצרי׳ ואשתזיב מתמן ולא אתפתה גו אינון טהירין ואתצרף ותב
במהימנותא
טיון דנחת ואתצרף מיד ויעל אברם ממצ׳ סליק ודאי ודא לאתריה ואתדבק
ימינא
עי׳ דכתי׳ הנגבה מכאן ולהלאה ידע אברהם חכמתא עי׳ ואתדבק ביה בקב״ה ואתעביד
דמערב
דעלמ׳ כדין ואברם כב׳ מאד במק׳ בכ׳ ובז׳ כבד מאד בסט׳ דמזרח במקנה בסט׳
ידוי
בכסף בסט׳ דדרום ובזהב בסט׳ דצפון אתו ר׳ לעזר ור׳ אבא וכל חבריא ונשקו
בכה ר׳ אבא ואמ׳ ווי כד תסתלקון מן עלמא מאן ינהיר נהורא דאורי׳ זכאה חולקהון
מתריה
דחבריא דשמעין מלין דאורי׳ מפומך א״ל ת״ח מה כתי׳ וילך למסעיו ולמפקד
ודרגוי למסעיו למסעו כתי׳ מאן מסעו דא דרגא קדמאה דאתחזי ליה בקדמיתא
כד״א
כתי׳ הכא מסעו וכתי׳ התם אבן שלמה מס׳ והא אוק׳ אבן שלמה ודאי מסע
ובאינון וילך למסעיו כל אינון דרגין דרגא בתר דרגא כד״א מנגב ועד בית אל
דחכמתא
לתקנא אתריה ולחברא לה ביחודא שלים דהא מנגב ועד בית אל משתכחת דרגא
בדקיימות׳ אל המקום אשר היה שם אהלו בת״א בתחלה מאן אהלו דא בית אל
אבן שלמה כדאמרן תו רשים אל מקום המזב׳ אשר עשה שם בר׳ דכתי׳ ליי׳ הנר׳ אליו
קלידן
וכדין ויקרא שם אב׳ בש׳ יי׳ כדין אתתקנת במהימנותא שלימתא ת״ח בקדמיתא
דדמאה
מתתא לעי׳ דכתי׳ וירא יי׳ אל אברם וכתי׳ ליי׳ הנראה אליו ודא ההוא דרגא
עד דאתעטר
כדאמרן אבן שלמה מסעו וכתי׳ למסעו ולבתר הלוך ונסוע הנגב׳ דרגא בתר דרגא
בדרום חולק שפר עדביה לבתר סתים מלה מסליק ואמ׳ ליי׳ סתם ודא עלמא עי׳
כד אסתכל
מתמן נטיל בדרגוי ונסי׳ מעי׳ לתתא ואתדבק כולא באתריה כדקיימות׳ והכא
בדרגוי תשבחתא דחכמתא מעי׳ מה כתי׳ וילך למסעיו ומנגב בסט׳ דימינא
בית אל
שרותא דעלמ׳ עי׳ כתי׳ עמיקא לעי׳ עד אינסוף ונטיל דרגא בתר דר׳ מנגב ועד
מעי׳ לתתא ויקרא שם אברם

בשם ייי אדבק יחודא בשתריה כדניאות דכתי' אל מקום המזב' אש' עש' ש' ומאי אשר עשה
דמליך לה מתחלה כשנ' והשתא נמי יתיב בדוכין תשו' נתתא בען דאי לא תעדי מנהון אברהם
דרגין עבו' ומינה לא יעדון מניה ויתיחד כולא ביחודא חדא כדניאות בדין אתער מתעטר
והוה חולק עדביה לנצח. ודאי זכאין אינון עדיניא דמתעטרי ביה לנצח. והוא ומורת צדיקים
בה זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי' עליהו כתי' ועמך כלם צדיקים וגו' ועניני
כמה דנוכה. אמלן ובד מצוחד ביחדא יתבו' פתח רשעו' פנה אלי וחנני כי יחיד
האי קרא אית לאסתכלא ביה והא אוקי' לה בכמה אתר' אבל בהאי קרא מילין סתימי
פנה אלי וכי דוד אמר פנה אלי לא דרגא דאיהו מתעטר בה קאמר תנה עוזך לעבדך
תנה עוזך דא עוז כד"א ויתן עוז למלכו מאן מלכו דא מלך סתם מלכא משיחא
אף הכא לא האמ' אלא מלה שנ' למדברא לעבדך דא מלכא משיחא כדקאמ' מלך סתם ולבד
והושיעה לבן אמתך וכי לאו הוה בריה דישי' ואיהו לאו אוקי' דבד ייתי בר נש
מלה עוז' למדברא בנוי למהך במלה דאהוא ודאי ועל דא אדבר לאמיה. ולא
למבוי' ועוד האתעבון זהא מלך כדקאמ' אמ"ר ש"ת ת"ח מה ויהי ריב בין רעי מקנה אבר'
דבכתו' חמד ינד דבעא לוט למהדר בפולחנא נוכראה דפלחי יתבי ארעא דסופיה לפולחנא
דקרא אומו והכנעני והפרזי אז יושב בארץ ומ"ל דלוט מהדר לפולחנא דידע
נוכראה ההד וימש לוט מק' מקדמונו דעלמא אף הכא מקדמונו דעלמא כיון לאתחברא
אברהם דלוט הכי נטל לביה מיד ויאמ' אברם אל לוט הפרד נא מעלי לית אנת כדאי אמא
בהדאי כדין אתפרש אברהם מניה ולא בעא למהך ולאתחברא עמיה דכל דאתחבר עם
דאתחבר לחייבא סופיה למהך אבתריה ולאתענש בגיניה מ"ל מיהושפט דכתי'
אחאב ואלמלא זכו דאבהן אתענש תמן דכתי' ויזעק יהושפט ובדין משתזיב בעא
ויסכם אלהים מעליו ועל דא לא בעא אברהם למהך בהדיה דלוט ועם כל דא לא וקדמאה
לוט למהדר מפולחניה אלא ויבחר לוט את כל ככר הירדן ויס' לוט מק' מקדמונו
דעלמא ולא בעא לאתדבקא באתרא דמהימנותא ולמנדע חכמתא לאתדבקא
במריה

ולוט

ולוט ישב בשערי הכ' וי"א עם כבד אינון חייבין דעלמי דנפקו מגו מהימנותא וכתי' ואנשי סדום רעים

למודחיה כדכיאות במין כך וכאינון חבריא דמשתדלי באורי' יממא ולילי וחברותא דלהון

ועלי' כתי' ואתם הדבקים ביי' אלהיכם: ויי' אמר אל אברם: ר' אבא פתח ויקם יונה לברח

מלפני יי' וכי מן קמי קב"ה דכתי' הלא את השמים ואת הארץ אני מלא: והוא אתא למערק מן

יונתי בחגוי הסלע: יונתי דא כנסת ישראל: בחגוי הסלע דא ירושלם דאיהי מלכא על כל עלמי

מה סלע דא עי' ותקיפא על כלא אף ירושלם דאיהי עי' ותקי' על כלא: בסתר המדרגה

אתר דאקרי בית קדש הקד' בלבא דכל עלמי ובגין דכתיב בסתר המדרגה דתמן הות

כאתתא דאיהי צנועה לבעלה ולא נפקת מביתה לבר כדא אשתך כגפן פוריה בירכתי'

כך כנסת ישראל לא שריא לבר מאתרה בתידו דדרגין אלא בזמנא דגלותין דאיהי בגין

ובגין דאיהי בגלותא שאר עמין לית לון טיבו ושלוה יתיר: ת"ח בזמנא דישראל שראן

על ארעא קדי' כולא הוה מתתקן כדקיאות וכורסיא שלים עליהו ועבדי פולחנא

זוירין דעלמין ופלחין ההוא פולחנא לגו' לאתריה בגין דארעא לא אתתקנת לפולחנא

לא לישראל בלחודוהי ובגין כך שאר עמין הוו מתרחקין דלא הוו שלטין באשתא בגין דלא

אתמציתי ואת"ה הא חמינן כמה מלאכין הוו דשלטין בזמנא דהוה בה' קיים על עלמי

ת"ח בבית ראש עד לא סאיבו ישראל ארעא לא הוו שלטין שאר עמין אלא אתגנו ותמציתן ובי'

ולא כל כך כיון דחבו ישראל וסאיבו ארעא כביכול דחולה לשכי' מאתריה ואתדבקת

ובדין שלטין שאר עמין ואתיהיב לון רשו לשלטאה: ת"ח ארעא דיש' לא שליט עלה ממנא בלא

קב"ה בלחודוי: ובשעתא דחבו ישראל והוו מקטרין לטעוון אחרנין בגו ארעא כביכול אתחזיא

ומשכי ומקטרי לאתקשרא טעון אחרנין קושרי' ובדין אתיהיב לון שלטנותא בגין דקטרת

הוא לאתקשרא: ובדין שלטו שאר עמין ובטלו נביאים וכל אינון דרגין עי' לא שלטין בארעא

ולא אעדין שלטנותא משאר עמי' בגין דאינון משכו לשכי' לגביהו ועל דא בבית שני

דשאר עמין לא אעדין ובגין בגלותא דשכי' בשאר עמי' אתר דשאר ממנן שלטין ובגין כך

משכנתא דאתקריבת לגביהו: ועל דא בזמנא דישראל הוו שראן בארעא והוו פולחנא דקב"ה

שכי' הות צניעה בגוהן ולא נפקת מגו ביתא לבר לאתגליא ובגין כך אינון נביאין דהוו בההוא

לא נטלו נבואה אלא באתרה כדקאמרן ובגין כך יונה הוה ערק לבר מארעא בגין דלא יתגלי עליה

ולאיהך

דבר יי'
בשלהוביה דקב"ה ומ"ט הא חמינן דאתגליא שכי' בבבל דאיהו לבר מארעא היה היה
וכתי' על נהר
דהוה מה דלא הוה מקדמת דנא מיומא דאתבני בי מקדשא והכא נבואה לשעתה הוה
עליה
כבר מאי על נהר כבר נהר דכבר הוה מיומא דאתברי עלמא ושכי' אתגליא תדיר
לפום
דכתי' ונהר יוצא מעדן לה' או' שם האחד פישון איהו חד מניהון ותמן אתגלי עליה
ישראל
שעתא דאצטריכו לה לפום צעריהון אבל בזמנא אחרא לא אתגליא ובגין כך
לא תשרי עלנא שכי' ולא אתגלי עלוי אלא מן ארעא קדי' ועכ"ז היה מלפני יי' ת"ח כמה
נש
דשכי' לא אתגליא אלא באתר דאתחזי לה אף הכי לאו אתחזי ולא אתגליא אלא בבר
קודשא
דאתחזי לה דהא מן יומא דסליק על דעתא דלוט לאתפרדא בפורחניה אסתלקת רוח
מאברהם כיון דאתפרש לוט מניה מיד שרא רוח קדשא בדוכתיה הה"ד ויי' אמר אל אב
שא נא עיניך וראה ת"ח כיון דחמא אברהם דלוט תב לפולחנה הוה דחיל אברהם
אמר דילמא ח"ו ושלום בגין אחברותא דדא אבדנא בגיניה חולק קדי' דאתעטר ביה
ביה בקדמיתא
קב"ה כיון דאתפרש מניה א"ל שא נא עיניך וראה מאי אשר אתה שם דאתדבקת
בקדמיתא דדבקת
ואתעטרת במיהימנותא שלימתא צפ' ונג' וקדמ' וימה אלין אינון מסטרין דהוון
בקדמית
ויסע לנגבה וכתי' הלוך ונסוע הנגבה אלין דרגין עד דאתעטר במהימנותא שלימתא
רואה
אתבשר דלא אעדי מניה ומן בנוי לעלמ' דכתי' כי את כל הארץ מאי אשר אתה
דדרגא
דא דרגא קדמאה דאתגליא ליה הה"ד הנראה אליו ובגין כך אשר אתה רואה בגין
דא אתכלילו מכלהו דרגין וכלהו אתחזן ביה ובגין כך כי את כל הארץ אש' את' רו'
ר' אלעזר אעבר בבי אושפיזיה בלוד והוה עמיה ר' חזקיה קם בפלגא
לאתעסקא באורי' קם ר' חזקיה גביה א"ל ר' אלעזר קיסטא דקוסטא חבריא שכיחי
חמיד
פתח ר' אלעזר ואמ' כתפוח בעצי היער כתפוח דא קב"ה דאיהו
ומתעטר בגוונוי מכל שאר אילנין דלא אית דדמי ליה רשים איהו מכולהו
רשים דלא אית אוחרא כוותיה בגין כך בצלו חמדתי וישבתי

בצלו

בעלמי איהו חסיד
אברהם
בעלמו ולא בעלמא אחרא בעלמו ולא בעלמא דשאר עממין ... מן זמנא דהוה בעלמי ומתי לה
ליה לקב״ה באהבה בדא אברהם אוהבי׳ ופרין מתוק לחכי דא יוסף הצ׳ דעבד פירין קדי׳
תולדות יעקב יוסף דכל אינון תולדות דיעקב יוסף איהו דעביד תולדות בגין דכלהון שבטים ובגין
אברהם דדמי
כך איקרון ישראל על שמא דאפרים כתי׳ הבן יקיר לי אפרים ׃ ד״א כתפוח בעצי היער דא
ומתרשים
ליה לתפוח דמלך חתן ומתרשים במהימנותא שלימתא על כל בני דריה
חד לגבי ומתרשים חד לתת דכתי׳ אחד היה אברהם מאי היה אחד דלא הוה אחרא
עמי׳ אלא
בעלמי דיפלח במהימנו דקב״ה כד איהו׳ אלה׳ תשכיר והא כתי׳ ואת הנפש אשר
דלא איקרי אברהם
עשו בחרן אינון לאהוו בדרגין עד׳ דאתעטר בהו אברהם לבתר אלהו שמענא
תלתיהון
אחד כ׳ עד דאסתלק ביצחק ויעקב כיון דאסתלק ביצחק ויעקב והוו כולהו
עלמי
אבהן דעלמי כדין איקרי אברהם אחד ודין הוא תפוח בעלמי רשים מכל בני
דא קב״ה
אל שפיר באמרתי ד״א כתפוח בעצי היער בדא דא קב״ה כן דודי בין הבנים
קנא
בעלו דא קב״ה חמדתי וישבתי ביומא דאתגלי על טורא דסי׳ וקבילו ישראל אוריי׳
ול עופים
ואמרו נעשה ונשמע ׃ ופריו מתוק לחכי אלין מלין דאורי׳ דכתי׳ בהו ומתוקים מד
נעילא׳
דא ופרין מתוק לה אלין נשמתהון דצדיקיא דכלהו איבא דקב״ה וקיימי עמיה
ועד נחתי
תא׳ כל נשמתהון דעלמי אינון איבא דעובדא דקב״ה כולהו חד ברזא אחד
כחדא׳
ועלמא עלהו מתפרשין בגוונין דכר ונוקבא ואינון דכר ונוקבא מחוברין
עביד רוח׳
ותא׳ תיובתא דנוקבא לגבי דכורא עביד נפש ׃ ותיובתא דדכורא לגבי נוקבא
ורעותא דתיובתא דדכורא לגבי נוקבא ואתדבקותא דילה בה מפיק נפש וכליל
רעותא חדא
תיובתא דנוקבא ונטיל לה ואתכליל תיובתא תתא׳ בתיובתא דלעי׳ ואתעבדו
מתדבקן כחדא
בלא פירודא ובדין נטיל כולא נוקבא ואתעברת מן דכורא ותיאובתין דתרויהו
כיון
נעל דא כולא בכלל דא בדא׳ וכד נשמתין נפקין דכר ונוקבא כחדא נפקי לבתר
לאחרא
דנחתי מתפרשין דא לסטריה ודא לסטריה וקב״ה מזווג לון לבתר ולא מתיהיב זווגא
דאהוא
אלא לקב״ה בלחודוי בגין דיתחבר נפש בנפש כמה דהוו בקדמי׳ דדא אי זכי בעובדוי
מעה
בר נש שלים בדקיאות ונבי נרך כתי׳ ופרין מת לה דאהוא תקונא מברך ואתברכון
עלמי בגין דכולא בעובדין דבר נש תליא איזכי ואי לא זכי׳

אמר ר' חזקיה הכי שמענא דכתי' ממני פריך נמצא פרי נמצא לא כתי' אלא פריך הוה תיובתא דנוקבא

דעביד נפש ואתכליל בתוקפא דדכורא ואתכליל נפש בנפש ואתעבידו חד כלילא דא בדא

לבתר אשתכחו תרוייהו בעלמ' ודא בחילא דדכורא אשתכח איבא דנוקבא דא בתיובתא

דנוקבא אשתכח איבא דדכורא דאי לאו תיובתא דנוקבא לגבי דכורא לא אתעבידו פירי לעלמין

הה"ד ממני פריך נמצא ׃ ויהי בימי אמרפל ׃ ר' יוסי פתח מי העיר ממזרח צדק

האי קרא אוקמוה חבריא אבל האי קרא ברזא דחכמתא איהו דהא תנינן לרקיעא עבד קב"ה

לעי' וכלהו לא אשתמודעא ׃ קרא דקב"ה וכלהו קיימין לאודעא רזא במהימנ' עלאה

איהו רקיעא עלו' מכלהו לעי' מנהון ודא הוא רקיעא דדבר לון ונהיר לון לכלהון ודא לא אתידע

וקיימא בשאלתא דלא ידיעא בגין דאיהו עמיק וסתים וכלהון תוהין עליה ובגין כך איקרי

מי כמה דאוקמ' מבטן מי יצא הקרח והא אתמ' והאי רקיעא עלו' דקיימין על כל

אינון ג' ואית לתתא רקי' דאיהו תתאה מכלהו ולא נהיר ובגין דאיהו תת' דלא נהיר הוה

רקיעא דעליה אתחבר ביה ואלין תרין אתוון כליל לון בגין איקרי ים דהוא רקיעא

עלו' איקרי מי בגין דכל אינון רקיעין אוחרנין אתעבידו נחלין ועאלין לגביה וכדין איקרי

ים ... ועביד איבין ונונין וזרעין לגביה ועל דא זה הים גדול ורחב ידים ועל דא עלו'

מי העיר ממזרח' דא אברהם צדק יקראהו לרגלו דאהוא רקיעא תתאה דכלהו רקיעים

דאתעביד ים יתן לפניו גוים מאן הוא רקי' תתאה דאמרן דעביד נוקמין ונפיל שנאין

ובהאי משתבח דוד ואמ' ואויבי תתה לי עורף ׃ יתן לפניו גוים לאו אינון עממין דהוה רדיף

עליהו אברהם וקב"ה הוה קטיל ומלכים ירד מאי ירד אלא לאו מלכין ממנן דלעי' דעליהו

יתן לפניו גוים לאו עממין דלתתא' ומלכים ירד לאו ממנן רברבין דלעי' דכד עביד קב"ה

דינא בעלמ' בכולא עביד דינא בעי' ותת' ירדפם יעבור שלום ירדפם דא אברהם

הוה רדיף לון וקב"ה עביר קמיה וקטיל לון דכתי' יעבור שלום דא קב"ה דאקרי שלום

אורח ברגליו לא יבא מ"ד דהוה אברהם אזיל בגו ענני או בגו סוסוון ורתיכין לא אורח

ברגליו לא יבא דלא הוה קמיה דאברהם לא מלאכא ולא שליח אלא קב"ה בלחודוי דכתי'

אורח ברגליו ׃ מאן רגליו אינון מלאכין דאינון תחותוי דקב"ה כדא ועמדו רגליו ביום ההוא

ד"א מי העיר ממזרח צדק תנן בשעתא דקב"ה אתער בעלמא לאיתאה לאברהם ולקרבא
ליה לגביה האי אתערותא בגין דזמין יעקב למפק מניה ולקיימא תריסר שבטין כלהו
זכאין קמיה דקב"ה צדק יקראהו לרגלו דקב"ה הוה קרי ליה תדיר מן יומא דאתברי עלמא
ט"א קורא הדורות מר' ובגין כך צדק יקראהו לר' ודאי לרגלו לאתחברא ליה בפולחניה
לקרבא ליה לגביה · כד"א והעם אשר ברגליך · ד"א מי העיר דאתער שרותא דנהורא ומהרא
בגין דדרום היא תוקפא ונהורא דיליה מן מזרח איהו ונטל דא מי העיר ההוא נהורא
דדרום ממזרח בגין דאיהו נטיל ואתין בקדמיתא ותיובתא דההוא לקיימא עו' ליה ומיהב
לממזרחי צדק יקראהו לרגלו דא מערב דאיהו קרי ליה תדיר ולא שכיך כד"א אלהים
אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל · בגין דמערב אתער למנדעא כלא דעלמין עמין
ר' יהודה אמר מי העיר ממזרח דא אברהם דלא נטיל אתערותא לגבי קב"ה
אלא ממזרח בגין דחמא שמשא נפיק בצפרא מסטרא דמזרח נטל אתערותא
לנפשיה דאיהו קב"ה אמר דא הוא מלכא דברייתא פלח ליה כל ההוא יומא לרמשא חמא
שמשא דאתכניש אמר ודאי דא הוא שליט על ההוא דפלחנא כל האי יומא
הא אתחשך קמיה ולא נהיר פלח ליה כל ליליא לצפרא חמא דאזלא חשוכא ואתנהיר
סטר דמזרח אמר ודאי כל אלין מלכא אית להו ושליט עליהון ושליט דאנהיג לון
כיון דחמא קב"ה תיאובתא דאברהם לגביה כדין אתגלי ליה ומליל עמיה הה"ד
צדק יקראהו לר' דמליל עמיה ואתגלי עליה · ר' יצחק פתח דובר צדק מגיד משרים
קב"ה כל מילוי קשוט ועביד מישרים עד דעביד משרים בגין דכד ברא קב"ה
עלמא לא הוה קאים והוה מתמוטט להכא ולהכא א"ל קב"ה לעלמא מה לך דאנת מתמוטט
א"ל רבון של עולם לא יכילנא למיקם דלית בי יסודא על מה דאתקיים א"ל הא אנא זמין
למיקם בך חד צדיק ואיהו אברהם די ירחם לי מיד קאים עלמא בקיומיה הה"ד אלה תולדות
השמים והארץ בהבראם אל תקרי בהבראם אלא באברהם מתקיים עלמא · אמר ר' חייא
ומגיד מישרים דהא אתיב ליה עלמא לקב"ה ההוא אברהם דזמינין די יפקון מניה בני
דיחריב מקדשא

מיד מתקיים

ויקץ מורי' ת"ל דמין חד דרש למפק מניה ומיהו ויעקב דיפקון מניה יב שבטים כלהו כמין

הוא עלמא הה"ד ומגיד מישכים · ר' אלעזר אמר האי אתערנא וידבר ויגד ויאמר

פנימאה
כלהו לטעמייהו מתפרשן · וידבר איהו באתגליא דרגא לבר דלא איהו דרגא

על דבור
דאינון דרגין עלאין ודא הוא דבור עדק' ויגד איהו רמז לדרגא פנימאה עלאה דשלטא

ומגיד כתי'
ודא הוא מגיד מיש' דא דרגא עלאה דשריא עליה הה"ד אתה כוננת מישרים וכגוונא

דשלטא
ולא דוכר · אמר ר' יצחק והא כתי' ויגד לכם את בריתו אלהי' הוא ודאי איהו דרגא

תתאה
על תתאה דאיהו דבור עדק ופולחן דא לאסתכלא איבא · ת"ח אעג דדבר איהו

לאתיתא דלאו עלאה הוא לא ודאי מלה איהו ועולא ודרגא עלאה איהו ופי' ומגיד כי

חבריה
דבר כך הוא מלם · ר' אלעזר הוה אזיל לבי חמוי והוו עמיה ר' חייא ור' יוסי ור'

דה'
אמר ר' אלעזר הא חמינא דאתערותא דלעילא לאו איהו אלא כד אתער לתתא

אתערותא דלעילא ברעותא דלתתא תליא מלתא · פתח ואמר אלהים אל דמי לך

לאתערא
אל תחרש · דא אתערותא דלתתא בגין לשלטאה · אמר דוד אלהים אל דמי לך

יחדו
לגבי עילא ולאתחברא גבי ימינא מ"ט בגין כי הנה אויביך וכתי' כי נועצו לב

לב
ובגין כך אלהים אל דמי לך לאתערא לגבי עילא דהא כדין אתערת ימינא ואתברת

כהדה. וכד אתקשרת בימינא כדין אתבר שנאין דכתי' ימינך יי' נאדרי בכח י'

דאברהם
ות"ח בשעתא דאתחברו כל אלין מלכין איתון ואתו לאגחא קרבא עליה

מלבר
אתיעטו לאעברא ליה מעלמ' וכיון דשלטו בלוט בר אחוה דאברהם מיד

דעל ההוא
הה"ד ויקחו את לוט מ"ט בגין דדיוקניה הוה דמי לאברהם ובגין כך וילכו בגין

דקבאהוה מ"ט בגין דהוה אברהם אפיק כל בני עלמ' מפולחנא נוכראה ואעיל לון

בפולחנא
דקב"ה · ותו קב"ה אתער לון בעלמ' בגין לגדלא שמא דאברהם בעלמ' ולקרבא

ליה
ליה לפולחניה · וכיון דאתער כיון דאברהם אתער למרדף אבתריהו כדין אלהים לדמי

עד דאתקשר כולא באברהם ועד מתקשר מלה באברהם כדין אתברו כולהו מלכין

קמיה כדכתיב ימינך יי' תרעץ אויב ·

ומלכי צדק

ומלכי צדק מלך שלם׳ ר׳ שמעון פתח ויהי בשלם סוכו׳ תא חזי כד סליק ברעותא
דקב״ה למברי עלמא אפיק חד שלהובא דבוצינא דקרדינותא ונשף זיקא בזיקא חשכא
ואוקידת ואפיק מגו נוקבי תהומא חד טיפ וחבר לון כחד וברא בהון עלמא ההוא שלהובא
סליק ואתעטר בשמאלא׳ וההוא טיפ סליק ואתעטר בימינא׳ סלקין חד בחד אחלפו דוכתי
דא לסטרא דא ודא לסטרא דא דנחית סליק ודסליק נחית אתקטרו דא בדא נפק מביניהון
רוח שלים׳ כדין אינון תרין סטרין אתעבידו חד ואתיהיבו ביניהון ואתעטרו חד בחד כדין
שלם אשתכח לעי׳ ושלם לתתא ודרגא אתקיימת ה״א בו״ו בה״א כדין סלקא ה״א ואתקשר
בקשורא שלים ובגין מלכי צדק מלך שלם ודאי מלך איהו בשלימו שלים איהו אימתי איהו מלך
שלם ביומא דכפורי דכל אנפין נהירין׳ ד״א מלכי צדק דא עלמ׳ בתראה מלך שלם
דא עלמ׳ עילאה דאתעטרא חד בחד בלא פירודא תרין עלמ׳ כחדא ואפי׳ עלמ׳ תתאה
כלא הוא חד מלה איהו׳ הוציא לחם ויין דתרין אלין ביה׳ והוא כהן לאל עליון משמש עלמ׳
לקבל עלמ׳ הוא כהן דאי ממנא לאל עליון עלמא עילאה ובגין כך בעי כהנא לברכא עלמי
תא חזי ברכאן כד נפקו להאי עלמ׳ תתאה כד אתקבר בה הוא רבה כדין ויברכהו ויאמר
הכי הוא ודאי כגוונא דא בעי כהנא לתתא לקשרא קשרין ולברכא האי דוכתא בגין דאתקשר
בימינא לאתקשרא תרין עלמין כחדא׳ ברוך אברם רזא דמלה תקונא דברכן בגין אברם
כמה דאמרי׳ ברוך אתה לאל עליון יי׳ אלהינו קונה שמים וארץ׳ מלך העולם ודאי דרגא
דא דברכן איהו בגין כך ויברכהו מתתא׳ וברוך לאל עליון אשר מגן צריך מעי׳ לתתא
ויתן לו מעשר מכל׳ לאתדבקא באתר דקשורא אתקשר לתתא׳ עד דהוו אזלי בהו א״ר ע
ר׳ ייסא וחד יודאי בהדיה׳ והוה אמ׳ ההוא יודאי לדוד אליך יי׳ נפשי אשא׳ לדוד אמאי לא
כת׳ מזמור לדוד או לדוד מזמור אלא בגין דרגיה קאמ׳ לדוד תושבחתא דאמ׳ בגיניה
אליך יי׳ נפשי אשא׳ אליך יה לעילא נפשי אשא׳ מאן נפשי דדוד דרגא דקאמרן אשא לקבלך

כדא אשא עיני אל ההרים בגין דכל יומוי הוה משתדל לסלקא דרגיה לאתעטרא
לעילא ולאתקשרא תמן בקשורא שלים כדקיאות' כגוונא דא לדוד ברכי נפשי.
בגין דדוד לדרגיה ומאי איהו דאמ' ברכי נפשי את ה' לאתקשרא בקשורא לעילא
וכל קרבי מאן קרבי אלין שאר חיון ברא דאקרון קרבים דכ' כדא ומעיהמו על'
דא' ברכי נפשי בגיניה דא אמר את ה' דא שלמא דכולא את יוי' כולא דכולא.
אמ' ר' אלעזר לר' ייסא חמינא לך דהא עם שכינתא קא אתית ואתחברת אלא הכי
הוא ודאי ותלת פרסי הוו דאזלנא בהדיה ואמ' לי כמה מלי מעלייתא ואנא אגירנא
ליה ליומא דא ולא ידענא דאיהו בוצי נהורא דנהיר בהשתא. א"ל ר' אלעזר מה שמך
א"ל יועזר א"ל אלעזר ויועזר יתבו כחדא יתבו גבי חד טינרא ההוא ואחרני
פתח ההוא יודאי ואמ' אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך למעני. מאי תרי זמני
אלא חד בסיני וחד דברא עלמ' דכת' אנכי ה' אלהיך דא הוא בסיני כד ברא עלמ'
כת' אנכי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי הוא בגין לאחזאה דלא הוי פירודא
בין עי' לתתא. מוחה פשעיך מעביר פשעיך לא כת' אלא מוחה בגין דלא יתחזון לעלמין
למעני מאי למעני בגין אינון רחמין דתליא דכת' כי אל רחום יוי' אלהיך דא מוחה פשעיך
למעני. תא חזי חייבין דעלמא עבדי פגימותא לעילא ויניקו דברכן לא נחית לתתא
ההיא דרגא לא נטיל ברכן דלעי' דיניקא לתתא ובגין כך למעני בגין דלא יתמנעו
ברכן ליניקא לעילא. כגוונא דא ראו עתה כי אני אני הוא. לאחזאה דלא הוי פירודא
בין עילא לתתא. כדא תא חזי כגוונא דא כד אשתכחו זכאין בעלמ' אתערו ברכן
לעלמ' כיון דאתא אברהם אתער ברכן לעלמ' דכת' והיה ברכה. מאי והיה ברכה
כמו דאשתכחו מניה בגיניה ברכן לעלמ' לתתא דכת' ונברכו בך וכת' ואברכה
מברכיך. אתא יצחק אודע לכולא דאית דין ואית דין לעי' לאתפרעא מחייביא

ואיהו

ואיהו אתער דינא בעלמא בגין דידחלון ליה לקב"ה כל בני עלמא. אתא יעקב
ואתער רחמי בעלמא ואשלים מהימנותא בעלמ' כדקא חזי. ביומוי דאברהם מה
כת' ומלכי צדק מלך שלם דאתעטרת כורסיא בדוכתיה וכדין אשתכח מלך שלם
בלא פגימו כלל. הוציא לחם ויין אפיק מזונין לעלמין כולהו כדקא חזי. הוציא לחם ויין
דלא אתמנעו ברכאן מכולהו עלמין. הוציא כד"א תוצא הארץ מדרגין דלעילא אפיק
מזונין וברכאן לעלמין כולהו. והוא כהן לאל עליון דאשתכח כולא בשלימו עי' כדקא
חזי לאתחזאה כמה דחיביא עבדי פגימו בעלמ' ומנעי ברכאן הכי נמי זכאין
אתיין ברכן לעלמ' ובגיניהו אתברכאן בני עלמא. ויתן לו מעשר מכל. מאי מעשר
מכל לאינון ברכאן דנפקי מכל דאיהו אתר דכל ברכאן נחתין לעלמ' מתמן נפקי. ד"א ויתן
לו מעשר קב"ה יהב ליה מעשרא ומאן איהו דא דרגא דכל פתחין דמהימנותא וברכאן
דעלמ' בה קיימין ואיהו מעשר ואיהו חד מעשרה. ואיהו עשרה ממאה. מכאן ולהלה
עלה אברהם בקיומא דלעי' כדקא חזי. א"ל ר' אלעזר שפיר קאמרת. א"ל מאי עובדתך
אמ' לו מקריינא דרדקי באתרי והשתא אתא ר' ייסא דכפר חנן וסלקו מגבאי ואותבון לין
גביה והוו יהבין ליה בני מתא אגרא בההוא זמנא דרדקי הוו גבאי ומסתכלנא בנפשאי דלא
אתחזי לי לאתהני מניהו למגנא. ואמינא גרמאי בהדי האי חכם. אמ' ר' אלעזר ברכאן
דאבא אצטריכו הכא קמו ואתו קמיה דר"ש יומא חד הוה עסיק בנטו' ידים קמיה
אמ' כל מאן דלא נטיל ידוי כדקא חזי. אע"ג דאתענש לעילא אתענש לתתא ומאי עונשי
לתתא דגריס ליה לגרמיה מסכנותא כמה דעונשיה. כך הכי הוא זכי מאן דנטיל
ידוי כדקא חזי. דגרים ליה לגרמיה ברכן דלעי' דשראן על ידוי ואתברך בעותרא.
לבתר אקדים ר"ש חמא ליה דאנטיל ידוי במיא ונטיל לון בשעורא סגי דמיין אר"ש
מלא ידיך מברכותיך וכך הוה מההוא יומא ולהלה אתער ואשכח סימא והוה לעי' באורי'
ויהב מזונא למסכינ' כל יומא והוה חדי עמהון ואסבר לון אפין נהורין קרא עליה ר'
שמעון ואתה תגל ביי' בקדוש ישרא' תתהלל.
אחר הדברים האלה היה וגו' ר' יהודה פתח אני לדודי ועלי תשוקתו האי אוקמוה באתערותא

דלתתא משתכח אתעדותא לעי' דהא לא אתער לעי' עד דאתער לתתא וברכן דלעי'
לא משתכחי אלא במה דאית ביה ממשא ולאו איהו ריקניא· מ"ל מאשת עובדיה
א"ל אלישע הגידי לי מה יש לך בבית דהא ברכן לעילא לא שריא על פתורא ריקניא
ולא באתר ריקן מה כתי' ותאמר אין לשפחתך כל בבית כי אם אסוך שמן· מאי
אסוך· לא הוה שעורא דהאי משחא לאו איהו אלא משחת כדי אצבע זעירא א"ל
גחמת לי דהא לא ידענא היאך ישרון ברכאן דלעי' בדוכתא ריקניא· אבל הא שתכ' דאית
לך שמן דא הוא אתר דאשתכח ביה ברכאן מ"ל דכת' כשמן הטוב וג' ומפיה
כי שם צוה ה' את הברכה· ובאתר דא שראן ברכאן ואת' כטל חרמון שיורד
על הררי ציון ולא כתיב שמן אלא טל· אלא איהו שמן ואיהו טל
ההוא טל איהו דא טיל קב"ה ממשחא עי' דההוא שמן נפק לסטרא
דימינא תרי אינון יין ושמן ואזלי לתרי סטרין· יין לסטר שמאלא
שמן לסטר ימינא· ומסטרא דימינא נפקי ברכן לעלמא ומתמן
אתמשח מלכותא קדישא· ובגין דשמן אתתקן לתתא בקדמי' שמן
אזדמן לעילא אליקו דברכן· תא חזי מאתעטותא דהאי שמן לעילא
קאים לאלקא של דוד שלא יה לאתברכא בנוי מ"ל דכתיב ויערך השלחן
וכתיב הכא ויערך וכתיב התם אשר עורך לנמעמיו תא חזי משלחן
דלחם הפנים דברכן נפקין מתמן ומזונא לעלמא לא בעי לאשתכחא
ריקניא ואפי' לגעא חדא בגין דלא יסתלקון ברכן מתמן אף הכי לא
מברכין על שלחן ריקניא דהא ברכאן דלעילא לא שראן על שלחן ריקניא
תא חזי מה כת' אני לדודי וגו' אני לדודי בקדמיתא ולבתר ועלי תשוקתו דא הוא תנינן
שכי' לא משתכחת עמהון דחייבא כיון דאתי בר נש לאתדכאה ולמקרב גביה דבכי'
כדין שכי' שריא עלוי הה"ד אני לדודי בקדמי' ועלי תשוקתו לבתר אתי בר נש
לאתדכאה מדכאין ליה· תא חזי אחר הדברים· דרדף אברהם בתר אלין מלכין וקטיל
לון קב"ה הוי' הוה אברהם תוה ואמר דילמא ח"ו גרענא אגרא דהוינא אהדר

בני נשא לגבי קב״ה ואחידנא בהו לקרבא לון לגביה והשתא אתקטילו בני נשא על ידוי

א״ל קב״ה אל תירא אברם שכרך הרבה מאד׳ אגרא קבילתא עליהון דהא כולהון לא זכאין

לעלמין במחזה מאי במחזה אלא בההוא חיזו דדרגא דכל דיוקנין אתחזן ביה· ת״ח

עד לא אתגזר אברהם הוה דרגא חד ממליל עמיה· ומאי איהו דא מחזה דכת׳ מחזה

שדי כיון דאתגזר הוו כולהון דרגין שריין על ההוא דרגא וכדין ממליל עמיה· הה״ד

וארא אל אברהם אל יצחק ועד לא אתגזר לא הוו אינון דרגין שראן עלוי למללא· ואת״

דהא בקדמיתא כת׳ וירא ייי׳ אל אברם· וכת׳ ויסע אברם הלוך ונסוע· וכת׳ ויבן שם

מזבח לייי׳ הא הכא אינון דרגין עילאין והשתא אמרת עד לא אתגזר לא הוו אינון דרגין

עילאין שראן על האי דרגא למללא עמיה׳ תא חזי בקדמיתא יהב קב״ה חכמתא

לאברהם למנדע חכמתא לאתדבקא בה וידע רזא דמהימנותא אבל למללא עמיה

לא הוה אלא האי דרגא בגין למללא עמיה וכדין אסתלק אברהם בכולא כדקא· תא חזי

עד לא אתגזר בר נש לא אתאחיד בשמא דקב״ה כיון דאתגזר עאל בשמיה ואתאחיד

ביה ואת״ דאברהם דאתאחיד ביה עד לא אתגזר הכי הוא דאתאחיד ביה ולא כדקא יאות

דהוא מגו רחימותא עילאה דרחים ליה קב״ה קריב ליה· לבתר פקיד ליה דיתגזר ואתגזר

ואתיהיב ליה ברית קשורא דכולהו דרגין עי׳ ברית קשורא לאתקשרא כולא כחדא ולאתכללא

דא בדא· ברית קשורא דכולהו אתקשר ביה ובגין כך אברהם עד לא אתגזר ממלל

לא הוה עמיה אלא במחזה כדקא תא חזי בשעתא דברא קב״ה עלמא לא אתברי

על ברית במה דכת׳ בראשית ברא והיינו ברית דעל ברית קיים קב״ה עלמ׳ דכת׳

אם לא בריתי יומם ולילה· דהא ברית איהו קשורא דיומם ולילה דלא מתפרשין

אמ׳ ר׳ אלעזר כד ברא קב״ה עלמא על תנאיה דבר׳ ייתון ישראל אי יקבלון אורי׳

יאות ואם לאו אנא אהדר לכולהו עלמ׳ תהו ובהו ועלמ׳ לא אתקיים עד דקמו ישראל

על טורא דסיני וקבלו אורי׳ וכדין אתקיים עלמ׳ ומההוא יומא ולהלאה קב״ה ברא עלמין

ומאן אינון זווגין דבני נשא דהא מההוא יומא קב"ה מזווג זווגין ואמ' בת פלו' לפלו' ומאלין

עלמין דאיהו בריא. תא חזי אנכי מגן לך אנכי דא הוא דרגא קדמאה דאתחד ביה

בקדמיתא דהא ויאמר אברם אדני יי' יוד הא אלף רזא דמלה חבורא דתרין עלמין כחדא

עלמ' תתאה ועלמ' עילאה. מה תתן לי דהא לית לי בר דהא אוליפנא כל מאן דלית ליה בר

מההוא עלמ' אקרי ערירי כד"א ערירים יהיו ואברהם על מה אמ' מלה דא אמ' מה תתן לי

בגין דלא הימן ביה בקב"ה אלא אמ' קב"ה אנכי מגן לך בהאי עלמ' שכרך הרבה מאד בעלמ'

דאתי מיד אתער אברהם ברזא דחכמתא ואמ' מה תתן לי דהא ידענא דלא קבילנא אגר

למיעל בהו לההוא עלמ' בר נש דלא אוליד בר ועל דא מה תתן לי ואנכי הולך ערירי דהא לא

תתן לי דלא זכינא ביה מכאן דבר נש דלא זכי לבנין בהאי עלמא לא זכי בההוא עלמ' למיעל

בפרגודאי ואברהם הוה חמי במצטגנינות דיליה דהא לא יוליד מה כת' ויוצא אתו החוצה אמ'

קב"ה צא מאצטגנינות שלך אברם אינו מוליד אברהם מוליד אמ' קב"ה לא תסתכל בהאי

אלא ברזא דשמי יהיה לך ברי הה"ד כה יהיה זרעך. רזא דשמא קדישא דמתמן אתקשר

ליה ברא ולא מסטרא אחרא. כה ההוא סטרא דאתיא מסטרא דגבורה דא אתאחד יצחק

וההוא סטרא דגבורה כה אצטרי דמתמן אתיין פירין ואיבין לעלמ' ולא מסטרא דכוכביא

דלתתא ומזלות כדין. כדין והאמין ביי' אתדבק לעילא ולא אתדבק לתתא. והאמין ביי'

ולא בכוכביא ומזלי והאמין ביי' דאבטח ליה דיסגי אגריה לעלמ' דאתי. והאמין ביי'

בההוא דרגא דאתיהיב ליה מתמן ייתי ליה זרעא לאולדא בעלמ'. ויחשבה לו צדקה.

ויחשביה אע"ג דדינא איהו כאלו הוא רחמי' דא ויחשבה לו צדקה דקשיר קשרא

עילאה בתתאה לחברא לון כחדא. תא חזי אברם אינו מוליד וכת' והא

אוליד לישמעאל בעוד דאיהו אברם אלא ההוא ברא דאבטח ליה קב"ה לא אוליד בעוד דאיהו

אברם. דהא בעוד דאיהו אברם אוליד לתתא כיון דאתקרי אברהם ועאל בברית

כדין אוליד לעילא. ובגין כך אברם אינו מוליד בקשורא עלאה אברהם אוליד כדא

ואתקשר

ואתבשר לגבי יצחק' ויהי אברהם בן תשעים שנה וכו' ר' אבא פתח כי מי אל מבלעדי
יי' ומי צור זולתי אלהינו' דוד מלכא הוה אמר האי קרא כי מי אל מבלעדי יי' מאן הוא
שליט או ממנא דיכול למעבד מדי מבלעדי יי' אלא מה דאתפקד מעם קב"ה בגין
דכולהו לאו ברשותיה קיימי ולא יכלו למעבד מדי' ומי צור מאן הוא תקיף דיכול
למעבד תוקפא וגבורה מגרמיה מבלעדי יי' דקב"ה כולא ברשותיה ולית מאן דאתחזי
בחיזו כוכביא ומזלי דכולהו אחליין מלה וקב"ה אחליף ליה לגוונא אחרא' ומי צור זולתי
אלהינו' קא אוקמוה דלית צייר כקב"ה דאיהו צייר שלים עבוד וצייר דיוקנא גו דיוקנא
ומשלם להאי דיוקנא בכל תקוניה ואעיל ביה נפש עלאה דדמי לתקונא עלאה בגין כך לית
צייר כאלהינו' תא חזי מההוא זרעא דבר נש כד אתער תיאובתא לגבי נוקבא ונ'
ונוקבא אתערת לגביה כדין מתחברן תרוויהו כחדא ונפיק מנהון בר חד כליל מתרין
דיוקנין כחדא בגין דקב"ה צייר ליה בציורא דאתכליל מתרוויהו' ועל דא בעי בר נש
לקדשא גרמיה בההוא זמנא בגין דישתכח ההוא דיוקנא בציורא שלים כדקא חזי'.
אמר ר' אלעזר תא חזי כמה אינון רברבין עובדוי דקב"ה דהא אומנותא וציור דבר
נש איהו כגוונא דעלמא ובכל יומא ויומא ברי עלמין וקב"ה מזווג זווגין כל חד וחד
כדקא חזי ליה' והוא צייר דיוקניהון עד לא ייתון לעלמא' תא חזי דאוקמוה כתיב
זה ספר תולדות אדם' וכי ספר הוה אלא אוקמוה אחמי ליה קב"ה לאדם דור דור
ודורשיו' היאך אחמי ליה את"ה דחמא ברוח קודשא' דאינון זמינין למיתא בעלמא
כמאן דחמי בחכמתא מה דייתי לעלמא לאו הכי אלא חמא בעינא כולהו וההוא דיוקנא
דזמינין למיקם ביה בעלמא כולהו חמא בעינא מ"ט דבגין דמיומא דאתברי עלמא
כולהו נפשין דזמינין למיקם בבני נשא כולהו קיימי קמי קב"ה בההוא דיוקנא ממש
דזמינין למיקם ביה בעלמא כגוונא דא כל צדיקיא בתר דנפקי מהאי עלמא כולהון
נפשין סלקין וקב"ה אזמין לון דיוקנא אוחרא דאתלבשא בהון כגוונא דהוו בהאי עלמא
בגין כך כולהו קיימין קמיה וחמא לון אדם הראשון בעינא' את"ה דחמא לון דלא קיימו

בקיומיהון והא חזי כל מלוי דקב"ה בקיומא אינון וקיימו קמיה עד דנחתו לעלמא בגוונא
ית אשר ישנו פה וכו' הא אוקמוה דכולהון בני נשא דזמינין למהוי בעלמא כולהון
משתכחו תמן. הכא אית לאסתכלא דהא כתיב ואת אשר איננו פה משמע כולהון
דיפקון מאינון דקיימו תמן בגין דכתיב עמנו היום. ולא כתיב עמנו עומד היום
אלא ודאי הכא כולהון קיימי תמן ולא אתחזו לעינא בגין כך כתיב עמנו היום
אע"ג דלא אתחזון. ואת"ל מ"ט לא אתחזון הכא דאתחזון לאדם הראשון דחמא לון
עינא בעינא והא הכא אתחזי יתיר. אלא הכא כד אתיהיבת אורי' לישראל חיזו אוחרא
ודרגין עילאה הוו חמאן ומסתכלין עינא בעינא והוו תאיבין לאסתכלא ולמחמי ביקרא
דמריהון ובגין כך חמו יקרא עי' דקב"ה בלחודוי ולא מאחרא. ועל דא כולהון בני נשא
דזמינין לקיימא בעלמא כולהון קיימי קמי קב"ה בההוא דיוקנא ממש דזמינין לקיימא
ביה. הה"ד גלמי ראו עיניך ועל ספרך כולם יכתבו. גלמי ראו עיניך מ"ט בגין
דדרגא אוחרא עילאה לא הוו בהאי ובגין כך ומי צור זולתי אלהינו מאן צייר טב
דכולא כולא ואנדא בקב"ה דא"כ מאי לדא רזא דמלה דהא אל כולא דאתכליל
מכולהון דרגין ואת"ל דהאי אל איהו דרגא אחרא בגין דכתיב ול זועם בכל יום. תא חזי
דהא לית אל מבלעדי יי'. לא איהו בלחודוי ולא אתפרש לעלמין ועל דא כי מי אל
דהא צור לא איהו בלחודוי ולא אתפרש לעלמין. אלא כולא חד דכתיב וידעת
היום והשבות אל לבבך   תא חזי עד דלא אתגזר אברהם הוה ממללא
עמיה מגו מחזה בלחודוי כד"א דכתיב היה דבר יי' אל אברם במחזה וכו'
במחזה בההוא חיזו דכל דיוקנין מתחזיין בה כד"א והאי מחזה איהו רזא דברית
ואת"ל דבגין כך אקרי מחזה בגין דאיהו דרגא חיזו דכל דיוקנין מתחזיין בה וכדין
אקרי מחזה הא אמרת בקדמיתא דעד לא אתגזר אברהם לא הוה ממליל עמיה
בר האי דרגא דלא שראן עלוהי דרגין אוחרנין והשתא אמרת במחזה חיזו דכל

דרגין

63

דרגין עד לא אתגזר כד הוה דבר ה' לאברהם במחזה אלא מאי דרגא הוו דכל דרגין
עד איכון ונחיזן דדרגין עד אתתקן ואע"ג דבההוא זמנא דאברהם לא הוה גזיר
דא דרגא בחיזו דדרגין עד איהו וכל אינון גוונין קאים וחיזו דאינון גוונין קיימי
דכל חד מימינא גוון חוור וחד משמאלא גוון סומק וחד כליל מכל גוונין ואינון חיזו
גוונין עד דקיימי עליה ועל דא בהאי חיזו קאים עליה דאברהם ומליל עמיה
ואע"ג דלא אתגזר כיון דאתגזר וירא יי' אל אברם . תא חזי מחזה שדי יחזה
ובאברהם כת' מחזה סתם מה בין האי להאי אלא מחזה שדי אין דלתתא דנפקו
מיניה ואינון חיזו דיליה מחזה סתם יי' דכל חיזו דיוקנין עד אתחזיין ביה ובגין כך
כת' באברהם במחזה סתם וגנזעם מחזה שדי ועל דא עד דלא אתגזר אברהם
הוה ליה האי דרגא כדקאמרן כיון דאתגזר מיד וירא אליו יי' אתחזון כולהו שאר
דרגין על האי דרגא והאי דרגא מליל עמיה בשלימו ואברהם אתקשר
מדרגא לדרגא ועאל בברית קיימא קד' כדקא חזי בשלימו . תא חזי כיון דאתגזר
אברהם נפק מערלה ועאל בקיימא קד' ואתעטר בעטרה קדישא ועאל בקיומא
דעלמא קאים עליה וכדין אתקיים עלמא בגיניה כדין כת' אם לא בריתי יומם ולילה
וכת' אלה תולדות השמים והארץ בהבראם בה"א נרמם באברהם . וכולא ברזא חד
ועל נמיס בשעתא דקב"ה אחמי ליה לאדם כל אינון דרין דעלמא וחמא לון כל חד וחד
דרא ודרא כולהו קיימי בג"ע בההוא דיוקנא דזמינין לקיימא בהאי עלמא . תא חזי
כיון דחמא ליה לדוד דלית ביה חיים כלל תווה ואיהו יהיב ליה מדיליה ע' שנין בגין כך
ליה לאדם תתקל שנין ואינון ע' אסתליקו ליה לדוד ומלה דא רזא דחכמתא איהו דדוד
לית ליה בר ע' שנין מאדם קדמאה וכולא רזא דחכמתא איהו וכל מה דלתתא כולא איהו
ברזא דלעילא ותאחזי כל אינון דיוקנין ונשמתין דעלמא כולהו זוגין זוגין נמי
לבתר כד אתיין להאי עלמא קב"ה מזווג לון . ר' יצחק אמ' אמר יהודה קב"ה מזווג זווגין

ואומר בת פלוני לפלוני אמ' ר' יוסי מאיקא מיירי והא כת' אין כל חדש תחת השמש
שנא' לעולמי' אמ' ר' יוסי מאי כרוזא הכא והא ר' חזקיה אמ' ר' חייא בההוא שעתא
ממש דנפיק בר נש לעלמ' בת זוגו אזדמנה ליה · אמ' ר' אבא זכאין אינון צדיקיא
דנשמתהון מתעטרן קמי מלכא עי' עד לא ייתון לעלמ' דהכי תנינן בההוא שעתא
דאפיק קב"ה נשמתין בעלמ' כל אינון נשמתין ורוחין כולהו כלילן דכר ונוקבא
דמתחברן כחדא ואתמסרן ביד ההוא ממנא שליחא דאתפקד על עדויהון דבני
נשא ובשעתא דנחתין ואתמסרן בידוי מתפרשן ולזמנין דא אקדים מן דא ואחית
להון בבני נשא וכד מטא עדן זווגא דלהון קב"ה דידע אינון רוחין ונשמתין מחבר
לון כקדמי' ומכרזא עליהן וכד מתחברן אתעבידן חד גופא חד נשמתא ימינא
ושמאלא כדקא חזי ובגין כך אין כל חדש תחת השמש' ואת"ה הא תנינן לית זווגא
אלא לפום אורחוי דבר נש הכי הוא דאזכי ועובדוי אתכשרן זכי להיהוא דיליה לאתחברא ביה
כמה דנפיק' אמ' ר' חייא מאן דאתכשרן עובדוי במאן אתר יתבע ההוא זוגא דיליה
אמ' ליה תנינן לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו וישא בת ת"ח דהא פקדונא דמריה
אתפקדן בידיה · תנא ברזא דמתניתין כל אינון דאתו בגלגולא דנשמתין יכלין
לקדמא ברחמי זווגא דלהון ועל האי אתערו חבריא שמא יקדמנו אחר ברחמים
ושפיר קאמרו' אתר דיקא' ועל כן קשין זוגין קמי קב"ה על כל פנים שנ' כי
ישרים דרכי יי' · ר' יהודה אמ' ושלח לר' אלעזר הא רזא דמלה ידענא אינון דאתו
בגלגולא דנשמתין מאן אתר להו זווגא שלחו ליה כת' ומה נעשה להם לנותרים
לנשים וכת' וחטפתם לכם בפרש' דבני בנימין תורה ועל דא שמא יקדמנו אחר
ברחמים תני' אמ' ר' יהודה בשתא הוא ודאי דקשין זווגין קמי קב"ה
זכאה חולקהון דישראל דאורי' אוליף לון אורחוי דקב"ה וכל טמירין וגניזא דגניזין
קמיה ודאי כת' תורת יי' תמימה משיבת נפש עדות יי' נאמנה זכאה

חולקיה

חזקיה
מאן דישתדל באורייתא ולא יתפרש מינה דכל מאן דמתפרש מינה שעתא חדא כמאן
דאתפרש מחיי עלמא דכתיב כי הוא חייך ואורך ימיך וכתיב אורך ימים בימינה
בשמאלה עושר וכבוד פרשת פ״ר ויהי אברם בן תשעים שנה ר׳ יוסי פתח
ועמך כולם צדיקים לעולם וגו׳ זכאין אינון ישראל מכל שאר עמין דקב״ה קרא לון
צדיקים דתניא מאה ועשרים וחמש ותמניא אלף מארי דגדפין דאזלין ושטין כל
עלמא ושמעין קלא ואחדין ליה לההוא קלא כמה דתנינן לית לך מלה בעלמא דלית
לה קלא ואזיל ושטא ברקיעא ואחדין ליה מארין דגדפין ומסלקין ההוא קלא למאריהון
דמארין ודיינין לה הן לטב הן לביש כדכתיב כי עוף השמים יוליך את הקול אימתי
דיינין לההוא קלא אמר ר׳ חייא אמר בשעתא דבר נש נאים ושכיב ונשמתיה נפקא מינה
והיא אסהידת ביה בבר נש וכדין דיינין לההוא קלא הה״ד משוכבת חיקך שמור פתחי
פיך וגו׳ משום דהיא אסהידת ביה בבר נש בליליא ר׳ יהודה אמר כל מה דבר נש
עביד בכל יומא נשמתיה אסהידת ביה בליליא תאנא אמר ר׳ אלעזר
בתלת שעתי זמניתא בליליא כד נשף יממא ועייל שמשא מרי דמפתחן דזמינין
על שמשא עאלין בי״ב תרעין ופתיחן בימינא בתר דעאלין בכלהו כל אינון תרעין
סתימין וכרוזא נפק ושארי למכרזא קם מאן דקאים ואחיד לאינון מפתחן בתר
דקיים כרוזא כל אינון נטורי עלמא מתכנשין וסלקין לית מאן דפתח מסטרא כלא משתככין
כדין דינין דלתתא מתערין ואזלין ושטין בעלמא וסיהרא שרי לאנהרא ומארי דיבבא
תקעין ומיללין תקיעין תניינות כדין מתערין שירתא ומזמרין קמי מריהון כמה מרי
תריסין קיימין בקיומיהון ואתערין דינין בעלמא כדין בני נשא נאימין ונשמתא נפקת ואסהידת
סהדותא ואתחייבו בדינא וקב״ה עביד חסד בבר נש ונשמתא אתבת לאתרה
בפלגות ליליא כד צפרין מתערין מסטרא דצפון אתער ברוחא קם בקומיה שרביטא
דבסטר דרום ובטש בההוא רוחא ושכיך ואתבסם כדין אתער קב״ה בגנוסוי
לאשתעשעא באורייתא דהא קב״ה וכל צדיקיא דין בג״ע כולהו צייתין לקליה

הה״ד ונשגבה בגנ״ע חברים . ות״ו ולא עוד אלא דקב״ה משיך עליה חד חוטא דחסד
ומרי נטיר בעלמא דהא עי׳ ותתאין נטרין ליה הה״ד יומם יצוה י״י חסדו ובלילה
שירו עמי . אמ׳ ר׳ חזקיה כל מאן דאשתדל ודאי אית ליה תדיר חולקא בעלמא
דאתי אמ׳ ר׳ יוסי מ״ט תדיר א״ל הכי אוליפנא דכל פלגות ליליא כד קב״ה אתער
בגנ״ע כל אינון נטיען דג״ע אשתקיין יתיר מההוא נחלא דאקרי נחל קדומים
נחל עדנים דלא פסק לעלמין כביכול ההוא דקאים ומשתדל באורי׳ כאלו ההוא
נחלא אתרק על רישיה ואשקי ליה בגו אלין נטיען די בג״ע . אמ׳ ר׳ יוסי לא הואיל
וכולהו צדיקיא דבגו גנ״ע צייתין ליה חולקא שוי ליה בההוא שקיו דנחלא אשתכח
דאית ליה חולקא תדיר בעלמא דאתי . ר׳ אבא הוה אתי מטבריא לבי טרוניא דחמוי
ור׳ יעקב בר רב עמיה אערעו בכפר טרשא כד בעו למשכב אמ׳ ר׳ אבא מאן קבי
תרנגולין א״ל מרי ביתא אמאי א״ל בגין דקאימנא בפלגות ליליא א״ל לא אצטריכנא
דהא סימנא לי בביתא דהדין טקלא דקמי ערסאי מלינא ליה מיא ונטיף טיף טיף
בפלגות ליליא ממש אתרקן כולהו מיא ומתגלגל האי קטפא ונהים ואשתמע קליה
בכל ביתאי וכדין הוא פלגות ליליא ממש וחד סבא הוה לי דהוה קם בכל פלגות ליליא
ואשתדל באורייתא ובגיני כך עבד האי . אמ׳ ר׳ אבא בריך רחמנא דשדרני הכא
בפלגות ליליא נהם ההוא גלגולא דקטפא קמו ר׳ אבא ור׳ יעקב שמעו להוא גברא
דהוה יתיב בשפולי ביתא ותרין בנוהי עמיה והוה אמ׳ כת׳ חצות לילה אקום להודות
לך מאי קאמר דוד דאיהו אמ׳ חצות לילה ממש קב״ה אשתכח ומעתא דליליה וכדין הוא
שעתא דעייל לג״ע לאשתעשעא עם צדיקיא אמ׳ ר׳ אבא ודאי נשתתף בשכינה ונתחבר
בהדאי קריבו ויתבו עמיה אמרו ליה אימא מלה דפומך דשפיר קאמרת א״ל האי
אמ׳ לון מלה דא אוליפנא מקבאי ועוד הוה אמ׳ בתחלת שעתא קדמיתא דליליא כל
אינון דלתתא מתערין ואזלין ושטין בעלמא בפלגות ליליא ממש קב״ה אתער בגנ״ע
ודינין דלתתא לא משתכחן וכל נמוסין דליליא בליליא לא אשתכחו אלא בפלגות
ליליא

אשתכח
לילא נטל מאברהם דכתי' ויחלק עליהם לילה · במצרים ויהי בחצי הלילה · ובאתרין סגיאין דחולי דכ'
שעתא
ודוד הוה ידע ומה הוה ידע אלא הכי אמ' אבא דמלכותא דיליה בהאי תליא ועל דא קאים בההיא
כל דינין
ואמ' שירתא והכי קרייה לקב"ה חצות לילה מרש' אקום להודות לך על משפטי צדקך בהאי
מבא ושני
דמלכותא מהכא משתכחין וההוא שעתא אתקטיר ביה בדוד וקם ואמ' שירתא · אתערב
והכי
אמ' ודאי הכי הוא בריך רחמנא דשדרני הכא · ת"ח לילה דינא בכל אתר והא אוקימנא מילי
חצות
הוא ודאי והא אתמר קמיה דר"ש · אמ' ההוא ינוקא בריה דההוא גברא איהני אמאי כתי'
ברי
באמצע דפלגות לילא מלכותא דשמיא אתערי · אמ' אנא שמענא מלה אמ' אימא
אתר דינא הוא ·
טבא בפומך דמדבריינא להוי · אמ' אנא שמענא דהאי לילא דינא דמלכותא הוא ובכל
דהאי פלגותא
והאי דאמ' חצות בגין דינקא מתרי גווני בדינא ובחסד וודאי פלגותא דינא הוא דבגין
וברכיה
נהורא נהירא אנפא בסט' דחסד ועל דא חצות לילה כתי' · קם ר' אבא שוי ידוי ברישיה
דאפי' ינוקי
אמ' ודאי חשיבנא דחכמתא לא משתכחא בר באינון זכאי דזכו בה השתא חמינא
ומשתדלו באורי'
בדרא דר"ש זכאין לחכמתא זכאה אנת ר"ש ווי לדרא דאנת מסתלק מניה יתבו עד צפרא
כלם צד
פתח ר' אבא ואמ' ועמך כלם צדיקים מלהדא הא אוק' חבריא מ"ט · ועמך
דעברי על פתגמי
וכי כולהו ישראל צדיקי נינהו והא כמה חייבין אית בהו בישראל וכמה חטאין ורשיעי
דאורי' אלא הכי תאנא ברכאה דאתי' זכאין אינון ישראל דעבדין קרבנא ברעוה לקב"ה דיקרבין
בניהון לתמניא יומין לקרבנא וכד אתגזרו עאלו בהאי חולקא דקב"ה דכתי' וצדיק יסוד עולם
וכיון דעאלו בהאי חולקא דצדיק אקרון אינון צדיקים ודאי כלם צדיקים · ועל כן לעולם יירשו ארץ
מטעי
דכתי' פתחו לי שערי צדק וכתי' צדיקים יבאו בו אינון דמתגזרן אקרון צדיקים · נצר
טבא
נצר מאינון נטיען דנטע קב"ה בגנ"ע האי ארץ חד מנהון · ועל כן אית להו לישראל חולקא
מלה בי
דאתי' דכתי' צדיקים לעו' יירשו ארץ מהו לעולם כמה דאוק' במתני' דילן והא אתמ' האי
השתא לא
מצרים · ותאנא מאי קא חמא קרא דלא אקרי אברהם עד השתא אלא הכי אוק' דעד
השמי'
אתגזר וכד אתגזר עייל בהאי ה' ושכי' שריא ביה וכדין אקרי אברהם והיינו דכתי' אלה תולדות
שכי'
והארץ בהבראם ותאנא בה' בראם · ותאנא באברהם תמינא מיירי אלא דא חסד ודא
וכלא נחית כחדא ולא קשיא מלה והאי האי הוי · אמ' ר' יעקב בר אבא האי ה' בהבראם
זעירא ה' דהלה' תגמלו זאת
רבתא ·

בשלמותה קיימא

מה בין האי להאי א"ל זה שפי' ודא יתירא ואית דתנינן דכולא חד דכד מנהרא מעדין כדין

והא דברכה דהא מתנהרא כדקאמרן ולזמנין דלא קיימא בשלמותה דאיפגים מסט' אוחרא

כדין היא זעירא ובגין כך זמנין סיהרא קיימא בשלמותה וזמנין דפגימותה ובאנפה משתכחת

ואשתמודע ודלא שפיר והאי והאי בכירה דמלה אמ' ר' אבא זכאין אינון ישראל דקב"ה מתערי

בהון מכל שאר עמין ויהב לון את קיימא דא דכל מאן דאית ביה האי את לא נחית לגיהנם

איהו נטיר ליה כדקאמרן דלא עייל ליה לרשותא אוחרא ולא משקר בשמיה דמלכא

דכל מאן דמשקר בהאי כאלו משקר בשמיה דקב"ה דכתי' ביי' בגדו כי בנים זרים ילדו

תו א"ר אבא בזמנא דאעיל בר נש בריה לאעלא בהאי ברית קרי קב"ה לפמליא דיליה וא"ל

חמו מה בריה עבדית בעלמא בה שעתא אזדמן אליהו ז"ל וטאס עלמא בד' טאסין ואזדמן תמן ועל דא

תנינן דבעי בר נש לתקנא כורסיא אוחרא ליקרא דיליה והוא מלאך ומהד קמי קב"ה

הוו בקדמיתא מה כתי' מה לך פה אליהו וכתי' קנא קנאתי ליי' כי עזבו בריתך בית ישראל

א"ל חייך בכל אתר אזדמן ופומא דאסהיד דהאי יסהיד דישראל קיימין האי קיים והא תנינן ברכה

אתענש אליהו קמי קב"ה על מה דאמר דלטורא על בנוי אדהכי הוה אתי נהורא

דיממא והוו אמרי מלי אוריי' קמו למיזל אמרי ליה ההוא גברא במאי עסקיתו בהאי לילייא

אשלימו אמרו מאי האי אמר דתחמון למחר אנפוי דמרי קיימא דהא בעותא דאנא מנייכו ביתאי בעאת

וקיר קיימא דברא דאתיליד לי למחר ותהוי הלולא דיליה אמ"ל אבא בעותא דמצוה ולמחמי

אפי שכינתא ניתיב אוריכו כל ההוא יומא בההוא ליליא כנשו ההוא גברא כל אינון רחימוי

וכל ההוא ליליא משתדלו באוריי' ולא הוה מאן דנאים אמר להו ההוא גברא במטו מנייכו כל

חד לימא מלה חדתא דאוריי' פתח חד ואמ' בפרוע פרעות בישראל בהת' עם ברכו יי'

מאי קא חמו דבורה וברק דפתחו בהאי קרא אלא הכי תנינן לית עלמא מתקיימא אלא על

האי ברית דכתי' אם לא בריתי וכו' דהא שמיא וארעא על האי קיימין בגין כך כל זמן דישראל

קיימין בהאי ברית נמוסי שמיא וארעא בקיומייהו וכל זמנא דחס ישראל מבטלין האי ברית

שמיא וארעא לא מתקיימין וברכן לא משתכחין בעלמא תא חזי לא שליטו שאר עמין על ישראל

אלא כד בטילו מניהו קיימא דא ומה בטילו מיניהו דלא אתפרען ולא אתגליין ועל דא כתי'

ויעזבו בני ישראל את יי' וימכור אותם ביד סיסרא ויעזבו את יי' ממש עד דאתת דבורה

ואתנדיבת לכל ישראל במלה דא כדין אתכנעו שנאיהון תחות ידיהון והיינו דתנינן אמ' קב"ה

ליהושע וכי ישראל אטימין אינון ולא אתפרען ולא אתגליין קיימא דילי ואת במאי לאעלא להו לארעא

ולאכנעא

שנאיהון

אתכנעו שנאיהון

ט

שנאיהון שוב מולאת בישראל שבתי ועוד דאתפרעו ואתגליא האי ברית לא עלו לארעא ולא
עד הכא כד אתגזרו ישראל בהאי את אתכנעו שנאיהון תחותיהון ובזכו אתחזרו לגבי ההוא
בפרוע פרעות בישראל. ר' אחרא ופתח ויהי בדרך במלון ויפגשהו יי' ויבקש המיתו
א"ל קב"ה ומי את אזיל לאפקא לישראל מן גלותא ולאכנעא מלכא רב ושליטא ואת אשתדית מינך
דבך לא אתגזר מיד ויבקש המיתו. תאנא נחת גבריאל בשלהובא דאשא לאוקדיה
חויא אתחזיה לאשאפא ליה בגויה. אמאי חויא א"ל קב"ה את אזיל לקטלא חויא רברבא ותקיפא
ובנך לא אתגזר מיד אתרמיז חד חויא לקטלא ליה. עד דחמת צפורה וגזרת לברה
ואשתזיב ההוא דכתיב ותקח צפורה צר. מאי הוא צור אלא אסותא ומאי אסותא דכתיב ותכרות את
ערלת בנה דנצנצה בה רוחא דקודשא. ר' אחרא ואמר ויאמר יוסף אל אחיו גשו נא אלי ויגשו
וכי מאי קרון להו והא קריבין הוו גביה אלא בשעתא דאמר אני יוסף אחיכם תווהו דחמו ליה דמי ליה
מלכו עד אמר יוסף מלכו דא בגין דא רווחנא ליה. גשו נא אלי ויגשו דאחזי להו האי קיימא
אמר דא גרמא לי מלכו דא בגין דנטרית ליה. מכאן אוליפנא דמאן דנטיר להאי את קיימא מלכו
אתנטרת ליה מלכו מגבע דכתיב חי יי' של עב"ה בהוה יצריה מקטרג ליה עד דאומי אומאה ונטיר להאי ברית
בגיני כך זכה דנפקו מניה מלכין שליטין על כל שאר מלכין ומלכא משיחא דאזכי בשמא דאהוין
פתח אידך ואמר כתיב אם תחנה עלי מחנה לא ירא לבי בזאת אני בוטח הכי תאנא מהו בזאת זאת אות הברית
אתקיימא דהיא קיימא דזמין ליבו בר נש ואתרמיז לעי' ובגין כך אמר בזאת כמה דכתיב
וכולא בחד דרגא ותאנא זה וזאת בחד דרגא אינון ולא מתפרשין. ואת אי הכי מה שאר בני עלמא הכי נמי
דוד בלחודוי ולא אוחרא אלא בגין דאחידא ביה ואתרמיזא ביה והיא כתרא דמלכותא
תוה באן דהאי זאת לא נטר דוד כדקא יאות מלכותא אתעדי מניה כל ההוא זמנא והכי אוליפנא
האי זאת אתרמיזא במלכותא דלעי' ואתרמיזא בירושלם קרתא קדי'. בההוא שעתא דדוד
עבר עליה נפק בת קלא ואמר דוד בהאי דאתקטרת תשתרי בך טרדין מירושלם ומלכותא אתעדי
מינך והכי הוה דמעבד מיד אתפס ומה דוד מלכא הכי שאר בני נשא עאכו
פתח אידך ואמר לולי יי' עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי. תאנא במה זכאן ישראל דבר נש
דלא יחתון לגיהנם כשאר עמין ולא אתמסרן בידוי דדומה האי את הכי תאנא בשעתא
דנפיק מעלמי כמה חיילין טהירין אתפקדין עליה דקבי ובזמנין האי את דהוא קיימא דקב"ה אתפרשן
מניה

דיני' בישין
דחלין עבי' ותמין

ולא אתיהיב בידוי דדומה לנחתא לגיהנם וכל מאן דאתמסר בידוי נחית לגו ודמי מהאי את ל
לא שלטין ביה בבר נש איהו זכי לנטורי ליה להאי את בגין דהוא אתאחיד בשמא קדי' כיון דדוד מלכא
אתעדי מניה מלכותא ואטריד מירושלם מיד דחיל דסבר דיתמסר ליה לידוי דדומה וימות בההוא
עלמי עד דאתבשר ביה דתני' גם ייי' העביר חטאתך ולא תמות ביה שעתא פתח ואמ' לולי ייי' עזרתה לי
פתח אידך ואמ' מאי דכתי' והראני אותו ואת נוהו מאי והראני אותו ומאן ואת נוהו
מאן יכיל למחמי ליה לקב"ה אלא הכי תנינן בההוא שעתא דאתיהיב עליה ההוא עונשא
ודוד ידע דבגלותי' דלא נטיר האי את בדקיאות ענש בהאי דכולא בחדא אחידא וכולא אתרמיז
בהאי את ולא איקרי צדיק הוה בעי בעותיה ואמ' והראני אותו ואת נוהו מאי אותו אות קיימא קדי'
דדחילנא דאתאביד מנאי מכל בתרין אינון מלכותא וירושלם בהאי אחידא ובגיני כך תליין
תליין בבעותיה אותו ואת נוהו דאתהדר מלכותא בהאי את לאתריה ובולא חד מלה ·
פתח אידך ואמ' ומבשרי אחזה אלוה · מאי ומבשרי ומבשרי מבעי ליה אלא ומבשרי
ממש ומאי הוא ונשאר צדיק שנזכר מעליך · והיתה בריתי בבשרכם לברית עולם
דתנינא בכל זמנא דאתרשים בבר נש בהאי רשימא קדי' דהאי את מניה חמי לקב"ה ממש ונשמתא קדי'
אתאחיד ביה או לאו זכי דלא נטיר האי את מה כתי' מנשמת אלוה יאבדו דהא רשומא דקב"ה
לא [illegible]ר איזכי ונטיר ליה שכי' לא אתפרש מניה אימתי מתקיימא ביה כד אתנסיב והאי את עייל
באתריה דתנינן מכל ואוהא דאלה אזלין בחדא אלאחד דכר וחד נוקבא אשתתפי כחדא
ואיקרי חד שמא כדין חסד עבי' שריא עליהו במאן אתר שרי בסטרא דדכורא ומאן חסד
דאתי ונפיק מאבא עבי' ומתעטר בדכורא ובגיני כך אתבסמת נוקבא · תו תנינן אלוה הביהוא אל נהירו
דמבסמתא ו' דכר ה' נוקבא אשתתפו בחדא אלוה איקרי ונשמתא מהאי אתר אתאחדת
ובולא תליא בהאי את ועל דא כתי' ומבשרי אחזה אלוה דהוא שלימותא דכולא מבשרי ממש
מהאי את ממש · ועל דא זכאין אינון ישראל קדישין דאחידן ביה בקב"ה זכאין אינון בעלמ' דין
ובעלמ' דאתי עליהם כתי' ואתם הדבקים ביי' אלהיכם חיים · אמ' אבא ודאי כולכון אתון
חכימין ואתון יתבין הכא אלא איצפרא ודובא מאתריהו יתעקרון לא ידעין למן סטאן הה"ד
כצפור נודדת מקנה כן איש נודד ממקומו · ואתרא דא זכי לן למורי והאי אורחא דילן בכל
גניזא בפלגותא יומין ובפלגותא אורי' ובדאנן קיימין בעפרא ריחי חקלא והרי מיא נהרין לן

מורי

דאורי

דינא על עונשא

אורי' ומתיישבת בלבן ואתר דא המדינה לפי זמנא חדא ובתה מרי תריסין מסתלקין בההוא
ובדין אשתדלותא דילן יומא ולילי באורייתא הוא ואתרא דא מסייע לן · ומאן דאתפרש
דאתפרש מחיי עלמי' [illegible] ידוי ר' אבא ובריך לון · יתבו עד דנהר יממא · בתר דנהר יממא
חדדי דבמיהו פוקו חמו ולא חד ליומא ולה חדתא להאי גבר ארבעה נפקו וחמו דהא
אמר חד מנהו בזמין האי יומא אשא מלעיל · אמר אחרא ובחד ביתא · אמר אחרא חד
האי יומא לאתוקדא בנורא חדי · אמר ר' אבא רחמנא לשיזבן תווה ולא יכיל למללא אמר
דהוו רמזא בארבעא אתפסק · ובך הוה דההוא יומא חמו חבריא אפי שכינה ומתחבר
אתלהיטו אנפוי מחדותא דאורייתא · תאנא כל ההוא יומא לא נפקו כולא מביתא
וביתא אתקטר בקיטרא והוו חדתין מלין בגויהו כאלו אתקבלו ההוא יומא מטורא דסיני
ולא הוו ידעין איהו יממא איהו ליליא · אמר ר' אבא בעוד דאנא קיימין לימא כל חד
דחבריא לקשרא טיבו למרי ביתא מכי דהלולא · פתח חד ואמר אשרי תבחר
ישכון חצריך · בקדמיתא חצריך · לבתר ביתך · ולבתר היכלך · דא לגו מן דא · ודא
ישכון חצריך בקדמיתא כד"א והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם · נשבעה בטוב ביתך
לבתר כד"א בחכמה יבנה בית · החכמה יבנה לא אמר דאי [illegible] הכי משמע
לא [illegible] אלא בחכמה יבנה בית כד"א ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן · קדוש היכלך
לבתר דא הוא שלימו דכולא דהביתינן מהו היכלך כל האי והאי ובלא אשתלים כחדא
רישא דקרא מה מוכח דכתי' אשרי תבחר ותקרב ישכון · האי מאן דאקריב בניה ואחיד
במי [illegible] ורעוה דבה בהאי קורבנא ואתרעי ביה וקריב ליה דשוי מדוריה בתרין אלין
להאי והאי דאינון תרין ואתקשרו כחדא · ישכון חצריך · חצריך ודאי תרי בגין כך חסיד ·
דקיימי עליהון דרמאי סבאן דהכא כד מקרבין בניהו לקרבנא דא פתחי ואמרי אשרי תבחר ותקרב אינון
אמרי נשבעה בטוב ביתך · לבתר אבוהון להכניסו בבריתו של אברהם אבינו · אינון דקיימין
אמרי שהכנסתי לבריתי · ותנינן בקמייתא לבעי בר נש רחמי עליה ולבתר אחרא דכתי' וכפר
בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל · וכפר בעדו בקדמי' ולבתר ובעד כל קהל ישראל · ואנן אחרא דא

מי חופות דזמין

ותנינן כמה שפיר לקמי קב״ה ודאי כך הוא ויאות מלה ומאן דלא אמר הכי אפיק גרמיה

בהאי קרבנא
למשבק לגעדיניא לעלמין דאתי ואלין מתקשרן בהאי ובגין כך מלי מהימנותא אית

דאתי
אשרי תבחר ותקרב יוכל מלה ומלה חד חופה אתעביד מניה לכמה חולק בעלמין דין ובעלמ׳

אורי׳ לישראל
דהא אוקי׳ אתקשרא בלבכון כלו קיימין בגופיכון על טורא דסי׳ בשעתא דא דאתיהיבת

לקורבנא
פתח אידך ואמ׳ מזבח אדמה תעשה לי וזבחת עליו ותאנא כל מאן דמקרב בנה׳

נוטריקון
דאפילו מקריב כל קרבנין דעלמין לקמי קב״ה ובאן בני מזבחא שלימתא קמיה הכי הוא

עלה
של מזבח מילה ג׳ מנה׳ בוס ח׳ בגיני כך לסדרא מזבחא בתמנא חד א מלא ארעא למנגר

ליה
האי קיימא קדי׳ ואתחשב קמי קב״ה כאלו מדבח עליה עלוון וקרבנין ענא ותורי ונייחא

סוד יי׳ ליר׳
יתיר מכלהו דכתי׳ וזבחת עליו בכל המקום אש׳ אז׳ את ש׳ מהו אזכיר את ש׳ דא מילה דכתי׳

מזבח
ובריתו להודיעם · מאי מזבח אדמ׳ ודאי כמה דאמרינן בתריה מה כתי׳ ואם

מזבח אבנים תעשה לי · רמז לגיורא כד אתגייר דהוא מעם קשה בלב קשה לבא האי

איכד׳ מזבח אבנ׳ לא תבנה את׳ גזית מאי הוא דבעי למעבד ליה בפולחנא דקב״ה בגין ל

אתגזר דלא
דינשי פולחנא אוחרא דיעבד עד הכא ויעדי מניה ההוא קשין דלבא ואי

דגזרוה
אעדי מניה ההוא קשין למיעל בפולחנא קדי׳ הריהוא כהאי פסילא דאתבנא

הנפת עלי׳
מהאי גיסא ומהאי גיסא ואשתאר אבנא כד בקדמיתא דאי אשתאר הכי חרבך

ותחללה · כלומר האי גיורא דאתגזר לא מהניא ליה בגיני כך לבאה חולקא ומאן

דכתי׳
דקריב האי קורבנא לחדותא קמי קב״ה ובעי למחדי בהאי חולקא כל ההוא יומא

שנים
וישמחו כל חוסי בך · פתח אידך ואמ׳ ויהי אברם בן תשעים שנה ותשע

האי קרא אית לעיינא ביה ויהי אברם בן תש׳ שנה האי קשיא · וכמה אורחין

ועד השתא לא אתגזר ליה קב״ה אלא עד האידנא כד מטא להני

יומין וירא יי׳ אל אברם ולא קודם

והלך

לאברם·
כתי' וירא יי'

והא כתי' ויאמר יי' אל אברם · וירא יי' אל אברם · ויאמר לאברם ידע והאי דלא מני יומין וכד מני להון
ולבתר שנים
משעתא דעד השתא דלא אתגלי עלוי · ועוד כתי' בן תשעים שנה ותשע שנים בקדמי' שנה
אלא הכי תאנא כל אינון יומין דאכתי וירא אלא כמה דהוה אטים וסתים כך עבד ולא אתגלייא
דגבהא
עליה כד אתחזי האי דלא אתגלי עליה וכתי' משום דגבהא ולגלי ליה האי את ברא קד' ועוד
צ"ט שנים
דלא לאפקא מניה זרעא קד' וקד' לא להוי איהו אטים בשרא אלא אמר השתא דהוא בן
מני יומין
ומן קדמ' הוא דיפוק זרעא קד' להוי הוא קדיש בקדמי' ולבתר יפוק מניה זרעא קד' בגין כך
להאי דלא הוו ומני יומין האי שתא דמטא להאי שנים אינון ולא שנה · ויאמר אלין אני אל שדי
כלא קדישין
מאי משמע דעד השתא לא אמר אני אל שדי אלא הכי תאנא עבד קב"ה כתרין תתאין
לתתא וכל אינון דלא אתגזרו יסתאבן בהון ורשימין בהון מאי רשימא דבהון שין דלת
דשכי'
ולא יתיר ובגין כך יסתאבון בהון ויתדבקון בהו בתר דאתגזרו נפקין מאלין ועאלין בגדפוי
שלים
ואתגלייא יוד רשימא קד' אתקיימא שלים ורשים ומתרשים בהו שדי ואשתלים בקיומא
דאני דלב
ועל דא כתי' בהאי אני אל שדי התהלך לפני והיה תמים שלים דהשתא את חסרא ברשימו
בשמא דא דכתי'
גזר ברמך והוי שלים ברשימא דשדי · ומאן דאיהו ברשימא דא אתחזי לאתברכא
ואל שדי יברך אותך · מהו אל שדי ההוא דברכאן נפקין מניה ההוא דשליט על כל כתרין
תתאין וכלא מדחלתיה סתימין ומזדעזעין בגין כך מאן דאתגזר כל אינון דלא קדישין
אתרחקן מניה ולא שלטין עליה · ולא עוד אלא דלא נחית לגיהנם הה"ד ועמך כלם צדי'
ההוא
כל אינון דאתגזרו כלם צדיקים בגין כך לעולם יירשו ארץ · דלא ירית האי ארץ אלא
בגמה חולקי
דאקרי צדיק את הכא ועמך כלם צדיקים אר' אבא זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי
זה יאמר
דאתינא לאשתמע מאלין מפומיכון כולכו קדישי' כולכון בני עלאין קד' עלייהו כתי'
ליי' אני וזה יקרא בשם יעקב כל חד וחד מנייכו אחיד ואתקשר במלכא קד' עלאי ומאן
דברכין תדיר תריסין ההוא ארץ דאקרי ארץ החיים דדברבני מהימנא דטל קדישא·
פתח ואמר אשריך ארץ שמלכך בן חורין וכתי' אי לך ארץ שמלכך נער ... ·
... מהדרי ולא ... האי דכתי' אשריך ארץ דא ארץ דשלטא על כל אינון חיין דלעילא ובגין כך

איכי ארץ החיים עלה כתי' ארץ אשר ה' אלהיך דורש א' וכתי' ארץ אשר לא במסכנות תא' בה לא תחסר

דינא וכולכך לוה משום דכתי' שמלכך בן חורין זא נבה כד"א בני בכורי ישראל בן חורין

מהו בן חורין כמ"ד דכתי' ובלה יאנדש ת"ל וכתי' וקראתם דרור ב' דהאי כל חירו מיובלא נפקא אתי

בעינן כך בן חורין ואת' בן חורין ולא כתי' בן חירות הכי הוא ודאי בן חירות מיבעי ליה' אלא (במתני')

סתים דילן תנינן כדמתחבר ניו"ד בה"א כדין וכתי' והרביעה מנע לה' א"ה ולאתיתנא כד מתחברן (ודאי ובגין כך)

בן חורין כתי' ועל דא אשרין ארץ שמי בן חורין ושריך בענתי אכלו' בחדותא בשלימו (וברעותי)

אילך ארץ שמלכך נער האי לתתא דתניא כל שמר אוצות דשמר עמין מתיהבין (לרברבין)

(שרו שנו עולם) תדירין ד' ממנן עליהן ועילא מכולהו ההוא דכתי' נער הייתי גם זקנ' ותמנא האי נרא

אמרו ועל דא כתי' אילך ארץ שמלכך נער' ווי לעלמ' דמטו דא ינקא' ובד' ישראל (במלותא)

ינקין כמאן דינקין מרשותא אחרא ושריך בבקר ולא בכל זמנא בבקר ולא בזמנא (אוחרא)

דיומא דתניא בשעתא דאמה נורחת ואתיין וסגדין לשמשא רוגזא תלי בעלמ' (בשעתא)

דמנחה רוגזא תלי בעלמ' מאן גרים ההוא משום דמלכך נער ההוא דאקרי נער (ואתמן)

זכאי נשוט ודיעי' עלונים בני מלכא קדי' לא ינקין מהאי סטרא אלא מההוא אתר קדי' (דלעילא)

עליהו כתי' ואתם הדבקים בה' אלהיכם ר' אבא פתח ואמ' אשירה נא לידידי שירת (וכו')

ויעזקהו ויסקלהו ויקו לעשות ענבים ויעש באושים האי קרא אית לאסתכלא ביה

אמאי כתי' שירה תוכחה מבעי ליה לידידי לדודי מבעי ליה כמ' דכתי' שירת דודי (כרמו)

אסתכלנא באורי' ולא אשכחנא אתרא דאקרי קרן בן שמן לאהני כרמי אוף חבריא (בנמה)

גווין וכלהו שפיר והכי הוא אשירה נא לידידי דא יצחק דהוה ידיד ואקרי ידיד (עד דלא)

יפוק לעלמ' אמאי ידיד דתניא רחימו סגי הוה ליה קב"ה ביה דלא אתעביד עד (דאתגזר)

אברהם אבוה ואקרי שלים ואתוסף ליה ה' לאשלמותא וכן לשרה ה"א אתיהיבת לה הבא (איתא)

לאסתכלא ה' לשרה שפיר אלא לאברהם אמאי ה' ולא יו"ד יו"ד מבעי ליה דהא הוא דכר הוה

אלא רזא עלאה הוא סתים בגוון אברהם סליק לעילא ונטיל רזא מה' עלאה דאיהו עלמא דדכורא ה' עלאה

ה' תתאה האי תליא בדכורא והאי בנוקבא ודאי ובגין כך אברהם סליק בהא דלעילא ושרה נחתת

בה"א דלתתא דכתי' כה יהיה זרעך ותניא זרעך ממש דהוא שרי לאעלא בהמיניקים ואמאן (דשרי)

בהאי קיום בגין כך אורחא דאתגזר גר צדק אקרי בגין דלא אתא מגזעא קדי' דאתגזרו

דמאן דעאל בהאי שמא כהאי ובגין כך כתי' כה יהיה גר ממש ואתמסר ליה ה' ואילא אתמסר ה'

לשרה הוה ליה

לאברהם

ההיא כחדא
לאברהם לאוליד לתתא כמה דהאי בה אולידת לתתא בתר דאתמסרת ה' לשרה אתאבדרו תרין
דבור דאר
ואולידו לעי' ומאן דנפק מעה והוא יוד בגין כך אתרישא דיצחק דכד תכאן שרי
תתן אמת ליע'
לאתפשטא ובל דאכתי' כי ביצחק יקרא לך זרע ביצחק ולא בך יצחק אוליד לעי' דכתי'
חולקא
יעקב שלים כולא ואת' ופי אברהם בהאי אתאחד ולא יתיר והא כתי' חסד לאברהם אמ
אתגבר
דיליה כך הוא בגין דעבד חסד עם בני עלמי' אבל לאולדא הכא אחיד ומהכא שרי ועל דא לא
לאחדא
אברהם לאב לגו ודא אתי' הא אתידע ואוקי' במתני' דילן ובגיני כך יצחק דינא נפק
לחולקיה ולאולדא חסד אין ועל דא יעקב אשלים כולא מהאי מסט' ומהאי סט'. מסט'
לעי'
דאחידן אברהם ויצחק לחולקהון לעי' הוה שלימותא מסט' דאתיהיב להון לאולדא מתתא
כתי'
הוא שלימותא ועל דא כתי' אשר בך אתפאר ' ביה אתאחדו גוונין תלעי' ותתא ועל דא
הכא שירה דכתי' אשירה נא לידידי שירת ודאי דה"א איקרי לאולדא דכד דהא איקרי
בביתי
עד לא יפוק לעלמ' ומית דאמרי דא אשירה נא לידידי דא אברהם כמה דכתי' מה לידידי
ואברהם ירית ירותא דאחסנת חולקא דא אבל על מה דאמינא דהא יצחק הכי הוא
די
שירת דודי דא לגבה דאקרי דודי דכתי' זה דודי דודי צח ואדום ' ידי' אחיד בדודי
בקרן היובל
דכר ומניה אתנטע כרם דכתי' כרם ובמה אתנטע חזר ומתי בקרן ' מאי בקרן דכתי'
דכתי'
בקרן היובל שרי והאי קרן אתאחיד בההוא דכר דאקרי בן שמן ' מהוא בן שמן כתי'
ובגיני כך
גנחורין מרויהו חד מלה ' שמן דמתמן נגיד משחא ורבות לאדלקא בוצינין
בן שמן ודאי שמן ורבות נפיק ומדליק בוצינין עד דנטיל ליה ובגין ליה האי קרן ודאי
מלכות
איקרי קרן היובל בגיני כך לית משיחותא דמלכותא אלא בקרן' ועל דא אתמשך
לכל מאיין
דוד דאתמשחו בקרן ואתדבק ביה ' ויעזקהו ויסקלהו בהאי גבנא דאסתחר
תתאי יהוא
ויסקלהו דאעדי מניה ומחולקיה כל אינון כברכן כל אינון תריסין' כל אינון כתרין
נסיב ליה להאי כרם לחולקיה כמ' דכתי' כי חלק יי' עמו ויטעהו שורק בדא ואולפי'
נטעתיך שורק' מכאן שרי אברהם לאולדא לעי' ומהאי נפק זרע אמת כולו זרע אמת
די
ודאי היינו דכתי' כה יהיה זרעך וכולא חד מלה בכמה חולקהון דישראל דירתו ירותא דא
דא סופיה דקרא ויבן מגדל בתוכו ' מהו מגדל בדא מגדל עוז שם יי' בו ירוץ צדיק
ודאי'

דאתגזר עייל

ונסיב חד בן ׳ דא תרועה דעדיף כמה דכתי׳ פתחו לי שערי צדק ׳ מאי משמע דכל בר ישראל

מתקיימין

באתריהון וזכי לתרוויהו ומאן דקריב בריה לקרבנא דא עייל ליה בשמא קד׳ ועל דא

באפין

שמיא וארעא דכתי׳ אם לא בריתי והאי מרי דהלולא דא זכאה כולא למחמי לקב״ה אפין

דאתיליד ליה

בהאי יומא זכאה חולקך דזכינא להאי יומא ׳ וזכאה חולקך עמנא והאי ברא

גזירו

דזמינא עליה כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו וכתי׳ וכל בניך למודי יי׳ אוספיה לר׳ אבא

אמר מאי היא אמר

אמרו ליה האי דמרי דהלולא דא אושפיזך זכה לכל האי בגין דנייס ביומא דמילה

דהוה ליה מניה

ההוא גברא דבתאי אתת אחי הוות ומתקבלא בגין ונסיבנא לה ודא הוא ברא דחמאה

בריך לון

וקרינא ליה בשמא דאחא דאתפטר א״ל מכאן ולהלה קרי ליה אידי והינו אידי בר יעקב

הוה קמיה

ר׳ אבא ואזל לאורחיה ׳ כד אתא סדר מלין קמיה דר׳ לעזר ודחיל למימר לר׳ שמ׳ ׳ יומא חד

אתגזר

דרש אמ׳ ר״ש מאי דכתי׳ ויפל אברהם על פניו אני הנה בריתי אתך ׳ משמע דעד לא

בריתי אתך

הוה נפיל על אנפוי ומליל עמיה ׳ בתר דאתגזר קאים בקיומיה ולא דחיל ׳ אני הנה

מעלייתא

דאשכחו גרמיה גזיר א״ל אבא אינחא קמיה דמר דלימא קמיה מאינון מלין

רעה לא יירא ׳

דשמענא בהאי א״ל אימא א״ל דחילנא דלא יתענשון על ידי ׳ א״ל חו׳ משמועה

גבך ולא

סח ליה עובדא וסדר קמיה כל אינון מלין א״ל וכי כל הני מלין מעלייתא הוו דאמרין

מבעלין

ולא אמרת להו גזרנא דכל תלתין יומין לין תלעי ותשכח ולא כתי׳ תמונבטוב

אבא

וכנהורא בגזרתא באורי דא גלון לבבל ויגלון כל בני חבריא ׳ חלש דעתיה דר׳

לא על דידהו

ומאחר חמא ליה ר״ש אמ׳ להו טופסרא דלבך באנפך שכיח א״ל לא על דידי הוא

אינון אורחי

ואלא חו׳ דאתענשו לא בגין דמלין מתגליין בניהו אלא כך וכך יגלון בני חבריא ויכפון

ידנא מתגליי

ואתכסיין מלי בגויהו דהא מלין לא מתגליין לא בגננא דהא קב״ה אסכים עמנא דעל

אזיבצע

מלין ׳ א״ר יוסי כתי׳ אז יבקע כשחר אורך וארוכ׳ זמין קב״ה לאכרזא על בנוי ויימא

בשחר אורך וארוכתך מהרה תצמח והלך לפניך צדקך כבוד יי׳ יאספך ׳

פרשת וירא אליו יי׳

כל חילא

ר׳ חייא פתח הנצנים נראו בארץ ועת הזמיר הגיע וג׳ כד ברא קב״ה עלמ׳ יהב בארעא

דאתחזי לה וכלא הוה בארעא ולא אפיקת איבין בעלמ׳ עד דאתא אדם כיון דאתא אדם כלא

מתחזיי

ההד
עד דאתא אדם
אתחזי לעלמי וארעא גליאת אנפא וחילהא כד אתפקדא בה. בגוונא דא שמים לא יהבי חיילין לארעא
אתעכבו דלא
וכל שיח השדה טרם יצמח בארץ · ואדם אין לאה׳ מתטמרו כל תולדין ולא מתגליין דשמיא
דאתחזי אדם
חטירו על ארעא בגין דאדם אין דלא אשתכח ולא אתברי · ודלא מתעכב בגיניה כיון
דאתתקן תקונא
מיד הנצנים נראו בארץ וכל חילין דאתטמרו אתגליין ואתיהיבו בה · עת הזמיר הגיע
בארעא
דתושבחן למימרא קמי קב״ה מה דלא משתכח כד לא אתברי אדם וקול התור נשמע
מנשתכח
דהא כל מלה דקב״ה לא אשתכח בעלמי עד דאתברי אדם כיון דאשתכח אדם כלא
תעבוד את האד
בתר דחטא כלא אסתלק מעלמי ואתלטיא ארעא הה״ד ארורה האדמה בעבורך ועוד כי
בע עלמי וחבו
וקוץ ודרדר תצמיח לך · אתא נח ותקן קרדומין לעלמי לבתר וישת מן היין וישכר · אתו
דאתא אברהם לעלמי
קמי קב״ה ואסתלקו חילין בארעא במלקדמין והוו קיימין עד דאתא אברהם כיון
בשעתא דאגזר
מיד הנצנים נראו בארץ · אתתקנו ואתגליין כל חילין דארעא · עת הזמיר הגיע
קב״ה דיתגזר כיון דמטא ההוא זמנא דברית אשתכח ביה באברהם ואתגזר אליו יי׳
כדין אתקיים כל האי קרא ואתקיים עלמי ומלה דקב״ה הוה באתגליא ביה הה״ד וירא
ר׳ אלעזר פתח האי קרא בשעתא דאתגזר דעד לא אתגזר לא הוה ממלל עמיה
הנצנים נר׳
אלא מגו דרגא תתאה ודרגין עי׳ לא הוו קיימין על ההוא דרגא כיון דאתגזר מיד
ענפי דרגא ·
בארץ אלין דרגין תתאין דאפיקת ואתקינת האי דרגא תתאה · עת הזמיר הגיע
וקול התור נשמע דא קול דנפיק מגו ההוא פנימאה דכולא ודאיהו קול נשמע ·
לא הוה
ודא קול דגזר מלה למללא ועביד לה שלימו · תא חזי דעד לא אתגזר אברהם
כתי׳
עליה אלא האי דרגא כדקאמרן כיון דאתגזר מה כתי׳ וירא אליו יי׳ למאן דהא לא
וירא יי׳ אל אברהם · דאי לאברהם מאי שבחא הכא יתיר מקדמיתא עד לא אתגזר
דכתי׳ וירא יי׳ אל אברם לאברהם סתמא אלא וירא אליו יי׳ לההוא דרגא דמליל עמיה
וירא
מה דלא הוה מקדמית דהא עד דלא אתגזר דכתי׳ וירא יי׳ אל אברם לאברם סתי׳ אליו
יושב פת
אליו יי׳ לההוא דרגא דמליל עמיה והשתא אתגליא ואתחבר בדבור דמליל עמיה · והוא
דאתגזר
האהל · והוא לא גלי למען אלא גלי הכא חכמתא דגלהו דרגין דשרו על האי דרגא תתאה בתר
אברהם · תא חזי וירא אליו יי׳ דאיהו רזא דקול דאשתמע דאתחבר בדבור ואתגלי בה ·
והוא יושב פתח האהל דא

עלמ' עי' דקיים לאנהרא עלה' כחום היום דהא אתעביר ימינא דרגא דאברהם אתדבק ביה

דא' כחום היום בשעתא דאתקריב דרגא לדרגא בתיובתא דדא לקבל דא וירא אליו יי'

אמ' ר' אבא עד לא אתגזר הוה אטים כיון דאתגזר אתגלי כולא ושרא עליה שכ' בשלימו

בדקיימות'. תא חזי והוא יושב פ' הא' דא הוא עלמ' עילאה דשרי על האי עלמ' תתאה אימת' כחום

היום בגוונא דתיאובתא דחד צדיק שרי ביה עמיה תדיר וישא עיניו וירא והנה ג' אנשים

ומאן ג' אנשים אלין אברהם ויצחק ויעקב דקיימי עליה דהאי דרגא ומניהו אתזן ומתזן כדין

וירץ לקראתם בתיאובתא דהאי דרגא תתאה לאתחברא בהו וחדוותא דילה לאתמשכא

אבתריהו וישתחו ארצה לאתקנא כורסיא לגביהו. תא חזי עבד קב"ה לדוד חד סמכא

מכורסיא עי' דאבהן ואע"ג איהו חד סמכא לאתתקנא בכורסיא עי' ובגין כך נטל מלכותא

בחברון דוד מלכא ז' שנין לאתחברא בהו והא אתמ'. ר' אבא פתח ואמ' מי יעלה בהר יי'

ומי וכ'. תא חזי כל אינון בני עלמ' לא חמאן במה יומין דקיימין בעלמ' ויומין אזלי וסלקי

וקיימי קמי קב"ה כל אינון יומין דבני נשא קיימי בהו בהאי עלמ' דהא כולהו אתבריאן

וכולהו קיימי לעילא וה"ט דאתבריאן דכת' ימים יוצרו וכד מטין יומין לאסתלקא מהאי

עלמ' כולהו קריבין קמי מלכא עי' דכת' ויקרבו ימי ישראל למות בגין כך בר נש כד איהו

בהאי עלמ' לא אשגח ולא מסתכל על מה קיים אלא כל יומא ויומא חשיב כאלו הוא אזיל

בריקנא דהא כד נשמתא נפקת מהאי עלמ' לא ידעא לאן אורח סלקין לה דהא אורחא לסלקא

לעי' לאתר דנהירו דנשמתין עילאין נהרין לא אתיהיב לכלהו נשמתין דהא כגוונא דאיהו

משיך עליה בהאי עלמ' הכי אתמשך לבתר דנפק מיניה. תא חזי אי בר נש אתמשך

בתר קב"ה ותיאובתא דיליה אבתריה בהאי עלמ' לבתר כד נפיק מני' איהו אתמשך

אבתריה ויהבין ליה אורח לאסתלקא לעילא בתר ההוא משיכו דאתמשך ברעותא

כל יומא בהאי עלמ'. אמ' ר' אבא יומא חד איערענא בחד מתא מאינון דהוו מבני קדם

ואמרו לי מה הוא חכמתא דהון

דהוו ידעי מיומי קדמאי והוו משכחן ספרי דחכמתא דילהון וקריב לחד ספרא והוה כתי'
ביה דהא רעותא דבר נש דאיכוון ליה בהאי עלמא הכי אמשיך עליה רוחא מלעי' כגוונא
דההוא רעותא דאתדבק ביה אי רעותיה אכוון במלה עי' איהו אמשיך לההוא מלה מלעי'
לתתא לגביה · ואי רעותיה לאתדבקא בסט' אחרא ויכוין ביה איהו אמשיך עליה מלעי' לתתא
לגביה והוו אמרי דעיקרא דמלתא תליא במלין ובעובדא וברעותא לאתדבקא ובהאי
אתמשך מלעי' לתתא לההוא סט' דאתדבקת ביה · ואשכחנא ביה כל אינון עובדין ופולחנין
דכוכביא ומזלי ומלין דאצטריכין והיאך רעותא לאתכוונא בהו בגין לאמשכא לון
לגביה ו כגוונא דא מאן דבעי לאתדבקא לעי' ברוח קדשא הא בעובדא ובמלין
וברעותא דליבא לאתכוונא בההוא מלה תליא מלתא לאמשכא ליה לגביה מעי'
לתתא ולאתדבקא בההוא מלה והוו אמרי דמה דבר נש אתמשך בהאי עלמא הכי
משכין ליה כד נפיק מהאי עלמא ובמה דאתדבק בהאי עלמא ואתמשך אבתריה הכי אתדבק
בההוא עלמא אי בקדושה בקדושה ואי במסאבא במסא' · אי בקדושה משכין ליה לגביה
ההוא סטר ואתדבק ביה לעי' ואתעביד ממנא שמשא לשמשא קמיה דקב"ה
בין אינון שאר מלאכין כמה דהכי אדבק לעי' וקאים בין אינון קדישין דכתי' ונתתי לך
מהלכים בין העומדים האלה · הכי נמי כגוונא דא אי במסאבא משכין ליה לההוא סטר
ואתעביד כחד מנהון לאתדבקא בהו ואינון אקרון נזקי בני נשא ובההוא שעתא
דנפקי מהאי עלמא נטלין ליה ושדיין ליה בגיהנם בההוא אתר דדייני לון לגעו' מסאבא
דסאבין רוחיהון וגרמיהון ולבתר אתדבקן בהו ואיהו נזקא כחד מאינון נזקי דעלמי
אמינא לון בני קריב דא למלין דאורי' אבל אית לכו לאתרחקא מאלו ספרין בגין דלא
יסטי ליבכו לאלין פולחנין ולכל אינון סטרין דקאמרי הכא דלמא ח"ו תסטון
מבתר פולחנא דקב"ה דהא כל ספרין אלין טעיין להון לבני נשא בגין דבני
קדם חכימין הוו וירותא דחכמתא ירתו מאברהם דיהב לבני הפלגשים

אשר לאברהם נתן אברהם מתנות וג' קדמה אל ארץ קדם ולבתר אתמשכו בההוא חבורא

לבתר. פטרן אבל זרעא דיצחק וחולקא דיעקב לאוהבי' דכת' ויתן אברהם את כל אשר לו

ליצחק דא חולקא קדושא דמהימנותא דאתדבק בה אברהם ונפק מההוא ערבא ומההוא

סטרא דיעקב מה כת' בה והנה יי' נצב עליו כת' ואתה יעקב עבדי ובגין כך זכאי ליה

לבר נש לאתמשכא בתר קב"ה ולאתדבקא ביה כד"א ובו תדבקון. תא חזי מי יעלה בהר יי'

יהדר ופירש נקי כפים דלא עביד בידוי טופסא ולא אתקיף בהו כמה דלא אצטריך. ותו

דלא אסתאב בהו בגופא באינון דמסאבי גרמיהון בידין לאסתאבא ודא הוא כפים.

ובר לבב כגוונא דא לא אמשיך רעותיה ולביה לאסתאבא לסטרא אחרא אלא לאתמשכא

בתר פולחנו דקב"ה. אשר לא נשא לשוא נפשי נפש כת' והא אוקמוה נפשי דוד דא סטרא

דמהימנותא נפשו דא נפשו דבר נש בגין דכד יפוק מהאי עלמ' דנפשיה יסתלק בעובדין

דכשרן לעלמ' דאתקיים בהו ולמהך בין כל אינון צדיקיא כד"א אתהלך לפני יי' וג'

ובגין דלא נשא לשוא נפשי ישא ברכה מאת יי'. תא חזי בשעתא דאתגזר אברהם

הוה יתיב וכאיב וקב"ה שדר ליה תלת מלאכין באתגליא לאקדמא ליה שלם

ואת' דהא באתגלייא הכי מאן ייכול למחמי מלאכין והא כת' עושה מלאכיו רוחות

אלא ודאי חמא לון דנחתי לארעא כגוונא דבני נשא ולא יקשה לך דהא ודאי אינון רוחין

קדישין בשעתא דנחתי לעלמ' מתלבשין באוירין וביסודי דגלומין ואתחזון בבני נשא

ממש בחיזו ודיוקנא דלהון. ותא חזי אברהם חזא לון כחיזו דמלאכין חמה לון מאי

בני נשא דמעג דהוא כאיב מגזירה דיהב אבתריהון בגין דלא למנדע מה דהוא עביד

מקדמת דנא אר"ש ודאי בחיזו מלאכין חמא לון ממה דכת' אדני באלף דלת שכי'

הוא דאתיא ואלין הוו סמיכין דילה בכורסיא לגבה בגין דאינון גוונין תלת דתחותה

וחמא השתא בגין דאתגזר מה דלא הוה חמי וקדמת דנא עד לא אתגזר בקדמי' לא

הוה ידע אלין דאינון בני נשא ולבתר ידע דאינון מלאכין קד' ואתיין בשליחות' גבי בשעתא דאמ'

ליה איה שרה אשתך ויאמר

לה

בשורת ... באהל

ליה בבשורת יצחק · אלין אתוון נקודות איו וסי' איו רמיז למה דלעי' רמיז לקב"ה ויאמ' הנה

הנה הנה באהל ותני' התם אהל בליעטן · ת"ח נקוד איו מאמרי' כתי' לבתר איה לא בגין

חיבורא דכר ונוקבא כחדא כמא דמהימנותא איה ועי' לאו אינון ידעי מלאכי עילאי

דשרה הנה באהל איה ועי' ~~לאו בגווה~~ אמאי כתי' איה אבל לא ידעי בהאי עלמ'

אלא מה דאתמסר להון למנדע · ת"ח ועברתי בארץ מצרים וכו'

וכי כמה שליחן ומלאכין ליה לקב"ה אלא בגין דאינון לא ידעי בין טפה דבוכרא

להאי דלא בוכרא בר קב"ה בלחודוי · כגוונא דא והתוית תו על מצחות האנשים ·

אמאי צריכין אלא בגין דאינון לא ידעין אבל מה דאתמסר לון למנדע ידעי

כגון כל אינון מלין דזמין קב"ה למיתאה על עלמא · מאי טעמא בגין

דקב"ה מעבר כרוזא בכולהו רקיעין מההוא מלה דזמין לאתאה על עלמ'

כגוונא דא בשעתא דמחבלא משתכח בעלמ' בעי בר נש לאתכסאה בביתיה

ולא אתחזי בשוקא בגין דלא יתחבל במה דכתי' ואתם לא תצאו איש וכו'

מניה ואין אבל מקמי קב"ה מה כתי' אם יסתר איש במסתרים ·

איה שרה אשתכח דלא בעו לומר מקמאה כיון דכתי' הנה באהל מיד שוב

אשוב אליך · ת"ח אורח ארעא דעד לא זמין קמייהו למיכל לא אמרו ליה

מידי בגין דלא יתחזי דבגין ההוא בשורה אזמין ליה למיכל בתר דכתי'

ויאכלו כדין אמרו ליה ההוא בשורה · ויאכלו אלא בגין יקרא דאברהם אתחזי

הכי · אמר ר' אלעזר ויאכלו ודאי בגין דאינון אשא ואכיל אשא ולא אתחזי

וכל מה דיהב לון אברהם אכלו בגין דאכלו מההוא מסטרי' לעי' תא חזי כל

מה דאכיל אברהם איהו בטהרה ובגין כך אקריב קמייהו ואכלו ונטר אברהם בביתיה

דכיא ומסאבותא דאפי' בר נש דאיהו מסאב לא יכול לקרבא לביתיה כדין ידע אברהם

דהא מסאב איהו ועביד ליה טבי' לה' או עביד ליה לנטרא ז' יומין בדלא אחזי ליה בביתיה

הכי הוא. תא חזי כת' ואיש לא יהיה טהור מקרה לילה מאי תקנתיה כת' והיה לפנות ערב

ירחץ במים. אערע ביה טומאה אוחרא כגון זיבה או סגירת נדה דהוו תרי מסאבן

לא סגי בההוא טבילה כיון דאערע ביה קרי קודם דאיקבל טומאה אוחרא כיון דאערע

ביה לבתר ואברהם ושרה הוו מתקני טבילה לכלהון איהו לגברי ואיהי לנשי מ"ט אתעסק

אברהם לדכאה לבני נשא בגין דאיהו טהור ואקרי טהור דכת' מי יתן טהור מטמא לא אחד

טהור דא אברהם. ר' שמעון אמ' בגין לתקנא ההוא דרגא דאברהם ומאן איהו מים

בגין כך אתקין לדכאה עלמ' במיא ובשעתא דאזמין למלאכים שירותא דמלוי הוה

דכת' יוקח נא מעט מים. בגין לאתקפא ההוא דרגא דמיין שרן ביה ובגין כך הוה מדכי לבני נשא

מדכי לון מסטרא דע"ז מדכי לון מסטרא דמסאבא כמה דאיהו מדכי לגוברין הכי נמי שרה

מדכיא לנשין ואשתכחו כולהון דאתיין לגביהון דכיאן מכולא. תא חזי אילנא נטע אברהם

בכל אתר דדיוריה תמן ולא הוה סליק בכל אתר כדקא יאות עד בשעתא דדיוריה בארעא

דכנען ובההוא אילנא הוה ידע מאן דאתאחיד ביה בקב"ה ~~ומאן דאתאחיד בע"ז~~ ומאן דאתאחיד

ביה בקב"ה אילנא הוה פריש ענפוי וחפיא על רישיה ועביד עליה טולא יאה. ומאן דאתאחיד

בסטרא דע"ז ההוא אילנא הוה אסתלק וענפוי סלקין לעילא כדין הוה אברהם ידע ואזהר

ליה ולא אעדי מתמן עד דאתאחיד במהימנותא מאן דאיהו דכיא הכי מקבל ליה אילנא

ומאן דאיהו מסאב לא מקבל ליה כדין ידע אברהם ומדכי ליה במיא ואילנא דמיא הוה

תחותיה דהאי אילנא מאן דצריך טבילה מיד מיא סלקין לגביה ואילנא אסתלק ענפוי

כדין ידע אברהם דאיהו מסאבא ובעי טבילה מיד' ואי לאו מיא נגידן וכדין ידע דבעי

לאסתאבא. תא חזי אפי' בשעתא דזמין לון למלאכין אמ' והשענו תחת העץ. בגין

לאבדק בהו' בההוא אילנא הוה בדיק לכל בני עלמ'. ורזא לקבל קב"ה קא עביד דאיהו אילנא

דחיי לכולא ובגיני כך והשענו תחת העץ. ולא תחת ע"ז ותא חזי כד חב אדם בעץ

הדעת טוב ורע חב וגרם מותא לכל בני עלמ'. כד אתא אברהם באילנא אחרא

אתקין

מתקין עלמין דאיהו אילנא דחיי ואודע מהימנותא לכל בני עלמא ׃ והנה בן לשרה מ"ט לא כתיב
והנה בן לך אלא בגין דלא יחשיב דהא מן הגר הוא כקדמיתא ׃ ר"ש פתח ואמר בן יכבד אב
ועבד אדוניו וכו' בן יכבד אב דא יצחק לאברהם אימתי כביד ליה בשעתא דעקד ליה
על מדבחא ובעא למקרב ליה קורבנא ויצחק בר ל"ז שנין הוה ואברהם סבא ובעא אנגיד
ליה קורבנא ויצחק בר ל"ז שנין דאלו בעטן ברגלא חד לא יכיל למיקם קמיה ואיהו אוקיר
ליה לאבוי ועקד ליה כחד אימרא בגין למעבד רעותא דאבוה ׃ ועבד אדוניו דא
אליעזר עבד אברהם דשדר ליה לחרן ועבד כל רעותיה דאברהם ואוקיר ליה
כמה דכת' וי"י ברך את אדוני וכת' ויאמר עבד אברהם אנכי דאוקיר ליה לאברהם
דהא בר נש הוה מייתי כסף וזהב ואבני יקר וגמלים ואיהו כדקא יאות שפיר בריוו
ולא אמר דאיהו רחימא דאברהם אוקריב ליה אלא אמר עבד אברהם אנכי ׃ בגין
לסלקא בשבחא דאברהם ולאוקיר ליה בעיניהון ׃ ועל דא בן יכבד אב ועבד אדוניו ואתון
ישראל בניי קלנא בעיניכון לומר דאנא אבוכון או דאתון עבדין לי ׃ אם אב אני איה כבודי ׃
בגין כך והנה בן דא הוא בן ודאי ולא ישמעאל דא הוא בן דאוקיר לאבוי כדקא חזי
לשרה אשתך בן לשרה דבגינה מתת דבגיניה כאיבת נפשה עד דנפקת מנה
והנה בן לשרה לאסתלקא בגינה בשעתא דקב"ה יתיב בדינא על עלמא ויי' פקד את
שרה ועל דא איהו בן לשרה ׃ והנה בן לשרה נוקבא נטלא לה לברתין דכורא ׃ והוא אחריו
מאי והוא אחריו והוא אחריו מבעי ליה אלא רזא איהו ושרה שומעת ׃ מה דהוה אמר
פתח האהל האהל דא דרגא תתאה והוא אחריו דאוזי דרגא עי' מן יומא דהות שרה בעלמא
לא שמעת מלה דקב"ה בר השתא שעתא דא ותבה שרה פתח האהל בגין למשמע
מלין והאי שמעת האי מלה דאתבשר בה אברהם והוא אחריו ׃ ואברהם דהוה יתיב
אחורי דשכי' ׃ ואברהם ושרה זקנים באים בימים ׃ מאי בימים בשעורא דיומי דאתחזיין
בדיניהון חד מאה וחד תשעין עאלו ביומין שיעורא ביומי כדקיימא באים בימים יבב

כיבא היום דע ערב יומא למיעל׳ חדל להיות לשרה׳ והאי שעתא חמארה
גרמה בעדונא אחרא ובגין כך אמרה ואדוני זקן דהא איהו לאו ברא לאולדא
כד דאיהו סבא׳ ר׳ יהודה פתח נודע בשערים בעלה תא חזי קב״ה לא איתי בעלוי
ולא הוה מן יומא דאתברי עלמ׳ דייכול לקיימא דיליה ולא ייכול לקיימא ביה
בגין דאיהו גניז וסתים ואסתלק לעי׳ לעי׳ וכולהון עי׳ ותתאי לא יכלין לאדבקא עד דכולהון
אמרין ברי״ה תתאי אמרין דאיהו לעי׳ דכת׳ על השמים כבודיך׳ עילאי אמרין
דאיהו לתתא דכת׳ על כל הארץ כבודיך עד דעי׳ ותתאי אמרין ברי״ה בגין דלא
אתידע ולא הוה מאן דייכול לקיימא ביה׳ ואת אמרת נודע בשערים בעלה
אלא ודאי נודע בשערים בעלה דא קב״ה דאיהו אתדע ואתדבק מה דמשער
כל חד כמה דאדבקא ברוחא דחכמתא׳ ולפום מה דמשער בלביה הכי אתידע
בלביה ובגינ׳ כך נודע באינון שערים׳ אבל דאתידע כדקיאות לאהוה יכיל
לאדבקא ולמנדע ליה׳ ר׳ שמעון אמ׳ נודע בשערים מאן שערים כד״א
שאו שערים ראשיכם וג׳ ובגין אלין שערים דאינון דרגין עי׳ בגיניהן אתידע
קב״ה ואי לאו לא יכלין לאתדבקא׳ תא חזי דהא נשמתא דבר נש לאו איהו מאן דיכיל
למנדע ליה אלא בגין אלין שייפין דגופא דאינון דרגין דעבדי אומנותא דנשמתא
בגין כך אתידע ולא אתודע כך קב״ה אתידע ולא אתידע בגין דאיהו נשמתא
לנשמתא רוחא לרוחא גניז וטמיר מכולא אבל באינון שערים דאינון פתחין
לנשמתא אתידע קב״ה׳ תא חזי אית פתח לפתחא ודרגא לדרגא ומניהן ידע
יקרא דקב״ה׳ פתח האוהל דא פתחא דצדק כד״א פתחו לי שערי צדק דא פתחא
קדמאה לאעלא ביה ובהאי פתחא אתחזן כל שאר פתחין עי׳ מאן דזכי להאי זכי
למנדע ביה כולהו שאר פתחין בגין דכולהו שראן עליה׳ והשתא דפתחא דא לא
אתידע בגין דישר׳ בגלותא כולהו פתחין אסתלקן מניה ולא יכלין למנדע ולאתדבקא

אבל

בזמנא דיפקון ישראל מן גלותא זמינין כולהו דרגין עי' למשרי עליהון בכדקיאות
וכדין ינדעון בני עלמא חכמתא עי' יקירה מה דלא הוו ידעין מקדמת דנא דכת'
ונחה עליו רוח יי' כולהו זמינין למשריה על האי פתחא תתאה דאיהו פתח האהל
דילהון וזמינין למשריה על מלכא משיחא לתתא בגין למדן עלמ' דכת' ושפט
בצדק דלים וגו' בגיני כך כד אתבשר אברהם האי דרגא כד"א דכת' שוב אשוב אליך
ויאמ' ולמאמ' מאן הוה ודא הוא פתח האוהל ועל דא ושרה שומעת האי דרגא דהוה
ממלל מה דלא שמעת מקדמת דנא דכת' ושרה שומעת פתח דהוה מבשר ומאי
שוב אשוב אליך כעת חיה' ת"ח כמה חביבותא דקב"ה לגבי אברהם דהא
לא נפק יצחק מניה עד דאתגזר אברהם לבתר דאתגזר אתבשר ביה ביצחק
בגין דאיהו כדין זרעא קדישא ועד לא אתגזר לאו איהו זרעא קדישא ובגין איהו
כמה דכת' אשר זרעו למינהו' ות"ח עד לא אתקשר אברהם ההוא זרעא
דיליה לאו הוה קדישא בגין דנפיק בגו ערלה ואתדבק בערלה לתתא בתר דאתגזר
נפק ההוא זרעא בגו קדשא ואתדבק בקדשא לעילא ואוליד לעי' ואתדבק אברהם
בדרגיה כדקיאות' ת"ח כד אוליד אברהם ליצחק
נפק קדישא כדקיאות. ודאי מיא אולידן ואעדו חשוכא' ר' אלעזר שאל יומא חד
לר' שמעון אבוי א"ל האי דקרא ליה קב"ה יצחק דכת' וקראת את שמו יצחק אמאי
דלא אתחזי דעד לא נפק לעלמ' קרא ליה יצחק א"ל הא אתמ' דאשא נטלו מיא דהא
מיא בסטרא דגבורה קא אתיאן' ותו שאל ליואי דאינון בריכין לההוא סטרא בזמני
זמר ותושבחן לקבל האי סטרא בגין כך יצחק איהו חדוה בגין דאתי מההוא סטרא
ואתדבק ביה' ת"ח יצחק בריחותא חדוה דאחלף מיא באשא ואשא
במיא ועל דא אקרי הכי ובגין כך קרא ליה קב"ה עד לא יפוק לעלמ' ושמא ד
דאודע ליה לאברהם' ות"ח בכולהו אחרנין שבק לון קב"ה למקרי את שמן ל יצחק
אנת ולא אחרא בגין לאחלפא מיא באשא ואשא במיא לאכללא ליה בסטריה
כיון דאתבשר אברהם ביצחק מה כת' ויקומו משם האנשים ר' אלעזר אמ'
ת"ח כמה דנהג קב"ה טיבו עם כל בריין כ"ש לאינון דאזלין באורחוי

דהא בזמנא דבעי למידן עלמא איהו גרים למאן דרחים ליה למזכי במלה עד לא
ייתי ההוא דינא לעלמא דתנינן בשעתא דקב"ה רחים ליה לבר נש משדר ליה דורונא
ומאן איהו מסכנא בגין דיזכי ביה וכיון דזכי ביה איהו אמשיך עליה חד חוטא דאתמשך
מסטר ימינא ופריש ארישיה ורשים ליה בגין דכד ייתי דינא לעלמא ההוא מחבלא
יזדהר ביה וזקיף עינוי וחמא לההוא רשימא כדין אסתלק מניה ואזדהר ביה בגיני כך
אקדים ליה קב"ה במה דיזכי. ותא חזי כד בעא קב"ה לאייתאה דינא על סדום אזכי
קודם לאברהם ושדר ליה דורונא למזכי עמהון בגין לשיזבא ללוט בר אחוה מתמן
הה"ד ויזכר אלהים את אברהם וישלח את לוט. ולא כת' ויזכור אלהים את לוט. מאי ויזכור
מאי דאזכי קודם עד אינון תלת מלאכין. כגוונא דא בר נש יזכה בצדקה עם בני נשא
בשעתא דדינא שריא בעלמא קב"ה אדכר ליה לההוא צדקה דעבד בגין דכל שעתא דזכי
בר נש הכי איכתוב עליה לעילא. ומאי בשעתא דדינא שריא עלוי קב"ה אדכר ליה
ההוא טיבו דעבד וזכה עם בני נשא כדא וצדקה תציל ממות. בגיני כך אקדים קב"ה
לאברהם בגין דיזכי וישזיב ללוט. וישקיפו על פני סדום. תא חזי ויקומו משם
האנשים מההוא סעודה דאתקין לון אברהם וזכה בהון אברהם ועם כל דמלאכי הוו זכה בהון וכד
ההוא מיכלא לא אשתאר מניה כלום בגיניה דאברהם למזכי ביה דהא כת' ויאכלו
באשא דלהון אתאכיל. ואי תלת מלאכין הוו האי אשא והאי מיא והאי רוח. אלא כל חד
כליל בחבריה בגין כך ויאכלו. כגוונא דא ויחזו את האלהים וגו' ויאכלו וישתו. אכילה אכלו
דזנו מן שכינה אף הכא ויאכלו נרמז רמז לשכינתא מההוא סטרא דאברהם ובגין כך
לא אשארו ממה דיהיב לון אברהם כלום. כגוונא דא בעי למשתי מכסא דברכה
בגין דיזכי לההוא ברכתא דלעי' אף אינון אכלו ממה דאתקין לון אברהם בגין דיזכון
לאתזנא מסטרא דאברהם דהא מההוא סטרא נפק מזונא לכולהו מלאכי עילאי
וישקיפו אתערותא דרחמי לשיזבא כת' הכא וישקיפו וכת' השקיפה ממעון קדשך
מה להלן לרחמי אף כאן לרחמי. ואברה' הולך עמם לשלחם למעבד לון לויה. אמר ר' יוסא
את' דאברהם ידע דמלאכין אינון אמאי עבד לון לויה. אמר ר' אלעזר אע"ג דהוה ידיע
רגיל הוה למעבד כולהו בני נשא בזמינן למעבד בהון לויה. אמר ר' אלעזר בגין דכך

איצטריך

אצטריך ליה לבר נש למעבד לויה לאושפיזיה דהא כולא בהאי תליא · ובעוד דאיהו
הוה אזיל עמהון אתגלי קב״ה עליה דאברהם דכת׳ ויי׳ אמ׳ המכסה אני מאברהם
ויי׳ בגין דקב״ה הוה אזיל עמהון תא חזי כד בר נש עביד לויה לבר נש איהו אמשיך
עליה לשכינתא לאתחברא בהדיה ולמהך עמיה באורחא לשיזבא ליה בגיני כך אצטר׳
ליה לאינשא לאלווי לאושפיזא בגין דיתחבר עמיה לשכינתא ואמשיך עליה לאתחברא
בהדיה בגיני כך אמ׳ ויי׳ אמ׳ המכסה אני מאברהם · וייי׳ אמ׳ ר׳ חייא פתח כי לא
יעשה ייי׳ אלהים דבר׳ זכאין אינון זכאי עלמ׳ דקב״ה אתרעי בהון וכל מה דעביד
ברקיעא ואזמין למעבד בעלמ׳ על ידא דזכאין עביד ליה ולא כסי מניהו כלום
בגין דקב״ה בעי לשתפא בהדיה לצדיקיא דלא תהא פתחון פה לרשיעיא בכל מה
דאיהו עביד׳ תא חזי כולא אתגלי להו לצדיקיא בגין דאינון אתיין ואזהרי לבני נשא
לאתבא מעובדיהו ולא יתענשון מגו דינא עילאה ולא יהא לון פתיחא דפומא לגביה
בגיני כך קב״ה אודע לון מאי דאיהו עביד׳ ת״ו בגין דלא יימרון דהא בלא דינא עביד
בהון דינא · אמ׳ ר׳ אלעזר ווי לאינון חייביא דלא ידעין
ולא משגחין ולא ידעין לאסתמרא מחוביהון ומה דקב״ה דכל עובדוי קשוט
ואורחתיה דין לא עביד כל מה דעביד בעלמ׳ עד דגלי להון לצדיקיא בגין דלא יהא לון
פתחא דפומא לבני נשא ואינון חטאן ולא משגחין לאסתמרא דלא יהי לון תרעומת
על קב״ה · תא חזי וייי׳ אמ׳ המכסה · אמ׳ ר׳ יהודה יהב קב״ה כל ארעא לאברהם
למהוי ליה לאחסנא ירותת עלמין דכת׳ כי את כל הארץ אשר אתה רואה וכת׳
שא נא עיניך וראה׳ ולבתר קב״ה אצטריך לאעקרא אלין אתרין אמ׳ קב״ה כבר
יהבת ארעא לאברהם אצטריך להודעא ליה בגין כך וייי׳ אמ׳ וג׳ אמ׳ ר׳ אבא תא חזי
ענותנותא דאברהם אע״ג דאמ׳ קב״ה זעקת סדום וג׳ ועם כל דא אודיך עמיה ואודע
ליה דבעי למעבד דינא בסדום לא בעי קמיה לשיזבא ליה ללוט ולא יעביד ביה דיניה

מט' בגין דלא למתבע אגרא משובדוי ועל דא קב"ה שלח ליה ללוט ושזיב ליה בגיניה
דאברהם דכת' ויזכור אלהים את אברהם וישלח את לוט. מאי אשר ישב בהם לוט
הא אתמ' אבל בגין דכולהו חייבין ולא אשתכח בינייהו מכלהון דאית ליה מדי זכו כלהו
הוה יתיב לוט. לא בגיניה הוו יתבין דלא אתחרבו ומת' בזכותיה אלא בזכות אברהם.
אמ' ר' שמעון תא חזי דשמושא דעביד בר נש לזכאה ההוא שמושא אגין עליה
בעלמ' ולא עוד אלא דאע"ג דאיהו חייבא אוליף מאורחוי ועביד לון. תא חזי
דהא בגין דאתחבר לוט בהדיה דאברהם אע"ג דלא אוליף על עובדוי דאברהם אוליף
למעבד טיבו עם בריין כמה דהוה עביד אברהם ודא הוא אותיב לכל אינון דאתי
כל ההוא זמנא דיתבו בהר דעאל לוט בינייהו. אר"ש תא חזי דשכי' לא אעדין מיניה
דאברהם בההוא זמנא דקב"ה אמ' ליה ר' אלעזר והא שכי' הוה מלל עמיה דהא בדרגא
דא אתגלי עליה קב"ה דכת' וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי. אל' הכי ודאי
ותא חזי מה כת' ויאמ' ה' זעקת סדום וג' וי"י אמר ולבסוף ויאמר י"י דאיהו דרגא
עי' דאתגלי על דרגא תתאה. כת' ארדה נא ואראה. לאן תימא לאינון מלאכין
מאן חמא מליל עם דא ופקיד להא. אלא לאברהם קאמ' דברשותיה קיימין אינון אתרין
דא לאינון מלאכי. מה דאתמ' לאברהם מט' עשו עשה מבעי ליה. מאי עשו אלא
אברהם דלא אעדי מיניה מה דאתמ' למלאכים כיון דהוו זמינין תמן והוו משתכחי
למעבד דינא ועל דא עשו' דא עשו לדעבר כתרג' עבדן וכי לא הוה ידע קב"ה
דאיהו אמ' ארדה נא ואראה והא כולא אתגלי קמיה. אלא ארדה נא ואראה מדרגא
דרחמי לדרגא דינא והיינו היא ירידה. ואראה דאיהו היא לאשגחא עליהון במאן
דינא ידין לון. אשכחן ראיה לטב ואשכחן ראיה לביש. ראיה לטב דכת' וירא אלהים
את בני ישראל. וראיה לביש דכת' ארדה נא ואראה. בגין לאשגחא עליהון בדינא ועל דא
אמ' קב"ה המכסה אני מאברהם. ואברהם היו יהיה מט' ברכה דאהבא לאבגין ידעא

דאפי.

למנדע דאפי' בשעתא דקב"ה יתיב בדינא על עלמ' לא אשתני דהא בדינא על
דא ויתיב ברחמי על דא וכלא ברעוא חדא ובשעתא חדא. אמ' ר' יהודה והא כת'
ואני תפלתי לך יי' עת רצון זמנין דאיהו עת רצון וזמנין דלאו איהו עת רצון וזמנין
דשמע וזמנין דלא שמע' זמנין דלא אשתכח וזמנין דאשתכח דכת' דרשו יי'
בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב' אמ' ר' אלעזר כאן ליחיד כאן לצבור כאן לאחר חד
מכל עלמ' בגיני כך בריך לאברהם דאיהו שקיל בכל עלמ' דכת' אלה תולדות השמים
והארץ בהבראם' באברהם כת' יהיה הכי תנינן תלתין צדיקים אזמין קב"ה לעלמ' כמה
דזמין לאברהם' פתח ואמ' מן השלשים נכבד ואל השלשה לא בא' מן השלשים
נכבד אלין תלתין צדיקים דאזמין קב"ה לעלמ' ולא יבטל לון מניה' ובניהו בן יהוידע כתי'
ביה מן השלשים נכבד איהו חד מנהון' ואל השלשה לא בא למהוי במניינא כחד מנהו
באינון תלתין זכה למיעל בחושבנא' ואל השלשה לא בא דלא זכה לאתחברא בהון ולמהוי עמהון
בהולקא חדא' יהיה כמה דתנינן ל' הוו ובגין כך קב"ה ברזיה באינון תלתין צדיקים' תא חזי
אמ' ליה קב"ה לאברהם זעקת סדום ועמורה כי רבה' דהא סליקת קדמאי מה דאינון עבדין
לכל עלמ' דכל עלמ' מנעי רגליהון דלא למיעל בסדום ועמורה דכת' פרץ נחל מעם גר'
פרצה הוה פריץ נחל לאינון בני עלמ' דעאלו תמן דכולהו דחמאן דהוו יתבי למיכל ולמשתי
הוו נשכחים מני רגל דמנעי רגליהון דלא למיעל לתמן מאן דעאל דלו מאנוש נעו' דלא יהבי
ליה גופא בכפנא דלא הוו יהבי למיכל ולמשתי ואשתני דיוקני' מושאר בני נשא דכת' דלו
מאנוש נעו' כת' הכא נעו וכת' התם נעו מעגלותיה לא תדע' הכי נמי הוו סטאן
אורחין דלא למיעל תמן אפי' עופי שמיא הוו מנעי למיעל תמן דכת' נתיב לא ידעו
עיט' ובגין כך כ"ע הוו צווחין על סדום ועמורה וכולהו מלכין דעלהו בגוונא חדא הוו
זעקת סדום ועמורה' אמ' אברהם ממאי אמ' וחטאתם כי כבדה מאד' ובגין כך ארדה
נא ואראה הכצעקתה' הכצעקתם מבעי ליה דהא כת' זעקת סדום ועמורה' אלא
הוו אמרי הכצעקתה' לא הא אוקמוה תא חזי בספרא דאגדתא קלא כבר דמסלקין כלהו

כלהו בכתפא מכתשא בחד טיף ועאלין בגו נוקבי דתהומא רבא אתעבידו חמש בחד
חד מיהו כד עאלין קלי דכולהו את עבידו חד קלא דסליק מתתא עאל ביניהו ואתמשכא
בחד וההוא קלא סלקא לאתבעא דינא כדין קב"ה אתגלי לאשגחא בדינוי אמ' ר' שמעון
הכצעקתה מאן הכצעקתה דא גזרת דינא דתבעא דינא כל יומוי דהכי תנינן
כמה שנין קיימא גזרת דנא לאתבעא מקמי קב"ה על דזבינו אחוי דיוסף ליוסף בגין
דגזרת הכא צווחה על דינא ועל דא הכצעקתה הבאה אלי' מאי הבאה דאיהו תא
כמה דכת' בערב היא באה ובבקר היא שבה ודא הוא הבאה אלי תדיר כגוונא דא
קץ כל בשר בא לפני' ודאי והא אתמ' ויגש אברהם ויאמר' אמ' ר' יהודה מאן חמא
אבא דרחמנותא באברהם' בנח כת' קץ כל בשר בא לפני' עשה לך תבת עצי גפר
ואשתיק ולא אמ' מדי ולא בעא רחמי' אבל אברהם בשעתא דאמ' זעקת סדום
ועמורה' מיד ויגש אברהם ויאמר האף תספה וג' אמ' ר' אלעזר אף קב"ה לא
עבד שלימו כדקיואות. נח לא עבד מידי אברהם תבע דינא כדקיואות דלא יאות
זכאה עם חייבא ושרא מחמשים ועד עשרה תבע ולא אשלים דלא בעא
רחמי בין כך ובין כך דאמ' לאברהם' לא בעינא לאתבעא אגר עובדוי אבל מאן עבד
שלימו כדקיואות משה דכיון דאמ' קב"ה סרו מהר מן הדרך אשר צויתים מיד מה
כת' ויחל משה את פני וג' עד דאמ' ועתה אם תשא חטאתם' ואעג דכולהו חטאו
לא זז מתמן בגד דאמ' ליה סלחתי כדבריך' אבל אברהם לא אשגח לא אי ישתכח
בהו זכאי אי לאו' ועל דא לא הוה בר נש בעלמ' דיגין על דריה כמשה דאיהו רעיא
מהימנא' ויגש אברהם ויאמר' אתקין גרמיה לאתבעא דא אולי ימצאון שם
חמשים' שרא מחמשים דאיהו שרותא לאתבעא עד עשרה דאיהו מעשרה
סופא דכל דרגין' אמ' ר' יצחק עד עשרה לין עשרה יומין דבין ר"ה לי"ה
בגיני כך שרא מחמשין עד עשרה' יכיון דמטא מעשרה אמ' מכאן ולתתא
לית אתר דקיימא בתשובה בגין כך לא נחת לתתא מעשרה' ויבואו שני

שני המלאכים סדומה וגו' אמר ר' יוסי תא חזי מה כת' לעילא וילך ה' כאשר כלה לדבר
דהא כיון דאתפרש שכינה מאברהם אברהם תב לאתריה כדין ויבואו שני המלאכים
סדומה דהא חד אסתלק בשכי' ואשתארו אינון תרין כיון דחמא לון לוט רהט אבתריהו
מתמן וכי כל אינון דהוו אתאן איהו אעיל לון לביתיה ויהב לון למיכל ולמשתי ובני מתא
היך לא קטלין ליה דהא לבנתיה עבדו דינא לא בגין דהוה בלוא חשיב דלא אסתכלון
ליה בני מתא ועם כל דא כיון דעאלו לביתא אתכנשו כולהון ואסחרו לביתא.
אמר ר' יצחק אמאי רהט לוט אבתריהו אלא בגין דכת' וירא לוט ויקם לקראתם.
ר' חזקיה ור' יוסי' חד אמר דיוקנא דאברהם חמא עמהון וחד אמר שכי' אתחזיאת
עליהן כת' הכא וירא לוט וירץ לקראתם וכת' התם וירץ לקראתם מפתח וגו' מה
התם שכי' אף הכא חמא שכי' וירא לוט וירץ לקראתם. ויאמר הנה נא אדני
באלף דלת נון יוד. סורו נא דלא שדר להון סוחרניה דביתא בגין דלא יחמון להון בני
מתא ולא ייעלון באורח מישר לביתא בגין כך סורו נא. ר' חזקיה פתח כי הוא לקצות
הארץ יביט כמה אית להו לבני נשא לאסתכלא בעובדוי דקב"ה ולאשתדלא באורי'
יממא ולילא דכל מאן דישתדל באורי' קב"ה משתבח ליה לעילא ומשתבח ביה לתתא
בגין דאורי' אילנא דחיי לכל אינון דאתקיפו בה למיהב לון חיין בעלמא דין ובעלמא דאתי.
תא חזי כי הוא לקצות הארץ יביט. למיהב לון מזונא ולספקא לון מכל מה דאצטריכן
בגין דאיהו אשכחו בה תדיר דכת' תמיד עיני יי' אלהיך בה. בגין דארץ דא מהכת'
ממרחק תביא לחמה. ולבתר איהי יהיבת מזונא וטרפא לכל אינון חיות ברא דכת'
ותקם בעוד לילה. על דא כי הוא לקצות הארץ יביט תחת כל השמים יראה לכלהון בני
עלמא למיהב לון מזונא וספוקא בכל מה דאצטריך לכל חד וחד דכת' פותח את ידיך
ומשביע לכל חי רצון. ד"א כי הוא לקצות הארץ יביט. לאסתכלא בעובדי בני נשא
ולאשגחא בכל מה דעבדי בני נשא תחת כל השמים יראה אסתכל וחמי לכל חד וחד.

תא חזי כיון דחמא קב"ה עובדי דסדום ועמורה שדר לון אלין מלאכין לחבלא לסדום

מה כת' וירא לוט · חמא לשכי' וכי מאן יכול למחמי לשכי' אלא חמא זוהרא דנהיר

דהוא סלקא על רישיהון וכדין ויאמר הנה נא אדני · באלף דלת כדא ובגין שכי' דהוה

נהירין דנהיר נא אמר סורו נא אל בית עבדכם · ולינו ורחצו רגליכם · ולא עבד אברהם

הכי אלא בקדמיתא אמ' ורחצו רגליכם · ולבתר ואקחה פת לחם · אבל לוט אמ' סורו

נא אל בית עבדכם בגין דלא ישתמודעון בהון בני נשא · ויאמרו לא כי ברחוב נלין ·

בגין דהכי הוו עבדי אורחין דעאלין לתמן לא הוה בר נש דיכנוש לביתא ועל דא אמרו

לא מה כת' ויפצר בם מאד · תא חזי כד קב"ה עביד דינא בעלמ' שליחא חדא עביד

ליה והשתא חמינן תרין שלוחין אמאי וכי לא סגי בחד אלא חד הוה ומה דאמ' תרי

חד הוה לאפקא ליה ללוט ולשיזבא ליה לבתר אשתאר חד · וי"י המטיר על סדום

ר' חייא פתח ואמ' הנה יום בא אכזרי ועברה וחרון אף · הנה יום י"י דא בי דינא לתתא

כדא הבאה אלי בגין דלא עביד דינא עד דנטיל רשו בגוונא דא קץ כל

בשר בא לפני · דא הנה יום י"י באי דאכד מחבלא נטיל לתתא נשמתא בגיני כך

אכזרי ועברה · לשום ארץ לשמה · דא סדום ועמורה · וחטאיה ישמיד ממנה אלין

יתבי ארעא · לבתר מה כת' כי כוכבי השמים וכסיליהם · דהא מן שמיא אמטר

עליהון אשא ואעבר לון מן עלמ' · לבתר מה כת' אוקיר אנוש מפז · דא אברהם דקב"ה

סליק ליה על כל בני עלמא · ר' יהודה אוקים לון להני קרא יומא דאתחריב בי

מקדשא דבההוא יומא אתחשיכו ע' ואתחשכו שמיא וכוכביא ·

ר' אלעזר מוקים להני קרא ביומא דיוקים קב"ה לכנסת ישרא' מעפרא

וההוא יומא אתידע לעי' והוא דכת' והיה יום אחד הוא יודע לי"י · וההוא יומא

יומא דנוקמא דזמין קב"ה לנקמא משאר עמין וכד קב"ה יעביד נוקמין בשאר עמין

כדין אוקיר אנוש מפז · דא מלכא משיחא דיסתלק ויתיקר על כל בני עלמ' וכל בני

עלמ' יפלחון ויסגדון קמיה

לפנין

חמינן
דכתי' לפניו יכרעו צ"י מלכי תרשיש ואיים · ת"ח מעק דנבואה דא אתמ' על כלל כללא אתמ' דהא
לתתא דנטל רשו
בהאי פרשתא כי ירחם יי' את יעקב וכתי' ולנחום עמים · ויי' המטיר על סדום דא דרגא דבי דינא
מלגאו · ר' יצחק אמ' דעבד דינא ברחמי דכתיב מאת יי' מן השמים בגין לאשתכחא דינא ברחמי · ואית
וזכה דנפקו מניה
תאי ברחמי הבא דכתי' ויהי בשחת אלהים את ערי הככר ויזכר אלהים ולבתר נפקו מניה תרין אומין שלימין
בעלמא
דוד ושלמה תלבא חזי מה כתי' ויהי כהוציאם אותם החוצה · ת"ח בשעתא דדינא שריא
אשגח
הא אתמ' דלא ליבעי ליה לבר נש לאשתכחא בשוקא בגין דכיון דשריא דינא בעלמא לא
ישגח בעלמא
בין זכאה לחייבא ולא בעי לאסתכלא תמן והא אתמ' דבגין כך אסתים נח בתיבה ולא
נפשך
בשעתא דדינא יתעבד וכתי' ואתם לא תצאו עד דיתעבד דינא בגין כך ויאמר המלט על
ודינא דסדום
ר' יצחק ור' יהודה הוו אזלי באורחא אמ' ר' יהודה לר' יצחק דינא דעבד קב"ה במבול
דגיהנם אתדן
תרויהו דינין דגיהנם הוו בגין דחייבין דגיהנם אתדנו באשא ומיא · אמ' ר' יצחק סדום בדינא
גיהנם בתרי
דכתי' ויי' המטיר על סדום דא מטר דמיא ולא מטר דאשא · ודא דינא דגיהנם וחייבי
ויתבו לתרעי
דינין לין אתדנו · אל' דינא דחייבי גיהנם י"ב ירחין וקב"ה סליק לון מגיהנם ומותיב לון
ומעייל לון
דגיהנם ואינון דעאלין ודנין · ואינון תבעין רחמין עלייהו · לבתר קב"ה חייס עלייהו
אתרה כדקא חזי ·
לדוכתא דאצטריך להו ומההוא יומא והלאה גופא משתכך בעפרא ונשמתא ירתא
רתוחי מתתא
ת"ח דהא אתמ' דאפי' בני טופנא לא אתדנו אלא באשא ומיא מיא נחית תלגי' ומיא
לינם דינא
באשא ואתדנו בתרי דינין בגין דדינא דלעי' הכי הוי · כך בסדום גפרית ואש אלא אי יקומון
שרפה
אלא הא אתמ' ימצא לין דסדום ועמורה לא יקומון וקרא אוכימו דכתי' גפרית ומלח
דקמו בבתי ד
אשר הפך יי' באפו וב' הפך יי' בעלמא דין באפו ובחמתו לעלמא דאתי · ובחמתו בזמנא
אתאבידו לעלמי עלמין
לאחיאה מתיא אלא כמה דארעא דילהון אתאביד לעלם לעלמי עלמין הכי נמי
במיכלא ומשתיא
ות"ח דינא דעבד קב"ה דינא לקבל דינא אינון לא הוו תייבין נפשא דמסכינא
אף קב"ה לא אתייב לון נפשיהון לעלמא דאתי · ת"ח אתמנעו מצדקה דהיא חיים אף קב"ה
מנע מנייהו חיים בעלמא דין ועלמא דאתי · כמה דאינון מנעי אורחין ושבילין מכל עלמא
הכי נמי קב"ה מנע מנייהו אורחין ושבילין דרחמי לרחמא עליהון בעלמא דין ועלמא דאתי ·
ר' מצא אמ' כולהון יקומון לדינא ועליהון כתי' ואלה לחרפות לדראון עולם · וקב"ה מרי דרחמין

מתוך ההפכה וכ'

איהו כיון דקריבו בהאי עלמא וקבילו דינא לא מתדנו בגלגולהו דינייני אמר ר' חייא כתי' וישלח את לוט

בגלהו עבד ליזין לוט דכתי' אשר ישב בהן לוט · ולוט ישב בשער הכ' לא בגודאי בגלוהן עבד דיורי ולא

בכל ליה בר מלך סדום בגיניה דאברהם · ותבט אשתו מאחריו · מאחריה · מבתרי ליה לא מבתר

שגו' · ר' יוסי אמר · אבתריה דלוט דמחבלא אזל אבתריה · ובי הוא אבתריה אזל והא אהו לא שדר ליה לא

בכל אתר דהוה אזיל לוט מתעכב מחבלא לחבלא · ובכל אתר דאזיל בר נש ושביק למחוריה הוה מהפך

ליה מחבלא ובגין כך א"ל אל תביט אחריך דהא אנא אזיל בתרך ועבדא · ותבט אשתו מאחריו ·

וחמאת מחבלא בדין ותהי נציב מלח · דהא בכל זמנא דלא חמי מחבלא אנפוי דבר נש לא מחבל

ליה כיון דאנתתיה אהדרת אנפהא לאסתכלא אבתריה מיד ותהי נציב מלח ·

ר' אלעזר ור' יוסי הוו יתבי יומא חד ועסקי בהאי קרא ארץ אשר במסכ' תאי בה בה תרי זמני

אמאי · אלא האי אתמ' דקב"ה פליג על עמין ועל ארעא ממנן שליחן וארעא דישראל קב"ה ידית לה

ולא יהב לה לשליחא ולא לממנא אוחרא אלא איהו בלחודוי שליט עלה · ועמא דישראל לא שליט

בהו מלאכא ולא ממנא אחרא אלא איהו בלחודוי ובגין כך אעיל לה לעמא דלא שליט בהון אוחרא ·

ת"ח קב"ה יהיב מזונא תמן בקדמית' ובתר לכל עלמ' כל שאר עמין במסכנות ולאו הכי

אלא · אר"י מזונא בקדמית' ובתר לכל עלמ' ובגין כך ארץ אשר לא במסכנות · אלא בעתירו

במפוקא דכולא תאכל בה · ולא בדבורא וחדא · בה בקדישו דארעא בה שריא מהימנותא עלאה

בה שריא ברכתא דלעי' · ולא באתר אחרא · ת"ח כתי' כגן יי' כארץ מצ' · עד הכא לא אתידע

אי גן יי' איהו ארץ מצרים ואיהו סדום · ואיהו גן יי' דאקרי ג"ע · אלא כגן יי' דאית לה ספוקא ועדונא

דכולא הכי נמי הוה סדום והכי נמי הוה מצרים · מה גן יי' לא מצטריך בר נש לאשקאה ליה אף

מצרים לא מצטריך אחרא לאשקאה לה וקב"ה סדום דכתי' כולה משקה כל עדונין דעלמ' הוו בה ·

ר' חייא אמר אינון הוו חייבין מגרמייהו וממונייהו דכל בר נש דאיהו צר עיינא לגבי מסכנא יאות הוא דלא

אתקיים בעלמ' ולא עוד אלא דלית ליה חיים לעלמ' דאתי · וכל מאן דאיהו וותרן לגבי מסכנא

יאות הוא לאתקיימא בעלמא בגיניה · ואית ליה חיין ואורכא דחיין לעלמ' דאתי · וי[illegible] מע

מט בגין דחמא מה דהוה בסדום ומסתכל מתמן · ר' יצחק פתח ואמ' והוא מסבות מתהפך בתחבולותיו ·

והוא מסבות קב"ה מסבב סבובין בעלמ' ואיתי דומרין טהירין למעבד עובדוי · ולבתר מהפך

לון ועביד לון

בגוונא

בגין פעלם דבני נשא

כגוונא אוחרא · כמה בתחבולתיו · עביד תחבולין ומסבב סבובין להפכא לון כאינון דמאי לפעלם

מסבות
כמה דאינון עבדין עובדין הכי מהפך לון · כל אשר יצום בגין עובדין דבני נשא לאינון

מהפך בכל מה דאיהו פקיד לון על פני תבל ארצה · ר' אלעזר אמר והוא מסבות מתהפך

עובדין קב"ה
קב"ה מסבב סבובין ואייתי עובדין בעלמא לאתקיימא ובתר דחשיבו בני נשא דיתקיימון אינון

ממה
מהפך לון לאינון עובדין ממה דהוו בקדמיתא · בתחבולותיו · בתחבולתו כתי' כהאי אומנא דעביד

כדקיימא
דחרסא בעוד דהאי טינא דסחרא מסחרת לון לימינא וכדין מתעבידן בעלמא לאוטבא לון

בני
וטינא מסחרת תדיר ולא שכיך בההוא סט' דימינא ועלמי מתגלגלא ביה אתי בבני נשא לאבאשא

ומהפך מסבות
תחבולתו דאסחיר תדיר והות גילמא בסחורתא דימינא דקב"ה מסחר לה בסט' דשמאלא

לאבאשא לון
ומאינון דהוו בקדמיתא לההוא סט' דשמאלא וכדין טינא סחרא ומתעבידו עובדין בעלמא

בעובדי
לבני נשא וטינא מסחר בההוא סט' עד דבני נשא תייבין לאוטבא עובדין · וטינא קיימא

בעלמי
דבני נשא ועל דא בתחבולתיו לפעלם וכן לא קיימא תדיר · ת"ח קב"ה עבד סבובין ועובדין

לקבליה
בגין לאתעבד כולא כדקא יאות ודלא נפקו תקיפא ושרשא דגבורה · אקריב אברהם

קב"ה סבובי
נפק מניה ישמעאל דלאו הוה אברהם גזיר כדנפק מניה בגין דאיהו לתתא · לבתר סבב

ואתקשר לעי' ועל דא
בתחבולתיו ואתגזר אברהם ועאל בברית כיון דאתגזר נפק מניה יצחק והוה זרעא קדי'

ומבנתיה
כתי' ואנכי נטעתיך שורק כולו זרע אמת · ולא אתקשר בההוא סט' אחרא · ת"ח לוט נפקו מניה

דאתעבידו מדא
ב' אומין מתפרשן ואתקשרו בההוא סט' דאתחזי לון · ואתעבידו מגו יינא ודא הוא רזא

וישקין את אביהן יין ושכב והא אתמר ואוקמוה · ות"ח מואב ועמון אינון דכלהון שמהן מואב

בגין מן אמרה
ר' יוסי אמר בחציפו אמרה מואב מאבא הוא · והצעירה גם היא ילדה בן ותקרא שמו בן עמי

בן עמי יברא עמי ולא אמרה ממאן הוא · ת"ח בקדמיתא כתי' ולא ידע בשכבה ובקומה

מנה
בוו נקוד על וו בגין דסייעא דלעילא הוה אשתכח בההוא עובדא דזמין מלכא משיחא לאפקא

ובגין כך אשתלים הכא בוו ואחרא מתי' ובקומה בלא וו ולא חסר בגין א דהא לא נפק מנה חולקא

לקב"ה כהאי אוחרא ועל דא כתי' בהאי אוחרא בשכבה ובקומה בוו ונקיד עליה ·

משיחא ·
ר' שמעון אמר לא ידע דזמין קב"ה לאקמא מנה דוד מלכא ושלמה ועל שאר מלכין ומלכא

תו ובקומה דכתי' ותקם בטרם יכיר איש את רעהו · בההוא יומא אתחבר עמה בועז ואתקשר

מנה כל הני מלכין ועל כוליא דישראל · ולא ידע בשכבה דכתי' ותשכב מרגלותיו עד הבקר ·

ובקומה דכתי' בטרם יכיר איש את רעהו · ובגין כך ובקומה נקוד וו ·

תא חזי

[והנה עלה]
[על לוט דכתי' וירא]

על רבנותא דאברהם דאפי' בקדמי' כד בעא קב"ה למעבד דינא בסדום לא בעא מנה רחמי [אברהם דקב"ה]
בלוט ולא תבע עליה ולא אתי עליה מידי לקב"ה אפ"ה לא אל מידי בגין דלא יחשוב
גדע מזכותיה כלום · ואת דאברהם לא הוה ליה ללוט בלביה כלום הא מסר נפשיה למהך [ודפשוה שיב]
לאגחא קרבא בה' מלכין תקיפין דכתי' וישמע אברם כי נשבה אחיו · וכתי' וגם את אחיו [דבגיניה ישבוק]
אבל בהאי מלתא דרחים לקב"ה וחמא עובדוי דלא כשרן כדקא יאות לא בעא אברהם
קב"ה מדיליה ובגין כך לא תבע עליה לא בקדמי' ולא בסופא · ויסע משם אברהם [בדרומא]
כל מטלנוי הוה לגבי דרום יתיר מכל אוחרא בגין דהא בחכמתא עבד לאתדבקא [לסמכא]
ויאמר אברהם אל שרה א' ת' ... דקב"ה רחיש עמא לבר נש לא אית ליה [גרמיה]
על עמא תדיר בגין דלאו בכל שעתא ושעתא מרחיש עמא ואי ישלו איניש [מגרל]
באתר דנזקא אשתכח לגבי הא פגע לזכותיה דעבד בקדמי' ואזל כדא קטנתי [אחותי היא]
החסדים וגו' ואברהם כיון דחמא דמלך ממצרים ואשתזיב השתא אמאי אעיל גרמיה בקדמיתא ואמי [מיתתא]
אלא אברהם לא סמך על גרמיה כלום וחמא שכי' תדיר בדירה דשרה ולא מעדי [כך אמי אחותי היא]
ובגין דהוות תמן אסמיכו אברהם ואמר אחותי היא דכתי' אמור לחכמה אחותי את ובגין [אלהים לאבימלך]
ויבא אלהים אל אבימלך ובי קב"ה אתי לגביהו דרשיעא כדא ויבא אלהים אל לבן ויבא [כדא]
אלא ההוא ממנא שליחא דאתפקד עליהו הוה בגין דכלהו בדעבדי שליחא נטלי שמא
ומסט' דדינא באתיאן ועל דא ויבא אלהים אל אבימלך ר' שמעון פתח ואמר
שפת אמת תכון לעד · שפת אמת דא אברהם דכל מלוי בקדמיתא ובסופא הוו באמת·
ועד ארגיעה לשון שקר דא אבימלך · אברהם אמר ויאמר אברהם אל שרה אשתו [עבד]
אחותי היא דא בקדמי' דאמר בגין דשכי' דהוות עמה דשרה אחותי היא ואברהם בחכמתא
מלי בגין דאברהם מטדימנא איהו ואמר אחותי היא ורזא כדא אחותי רעתי יונתי תמתי·
ועל דא אברהם קרא לה תדיר אחותי בגין דאתדבק בהדה ולא יתעדון דאתנדא לעלמין
ולבסוף מה כתי' וגם אמנה אחתי בת אבי היא · ובי הכי הוה אלא בגין שכינתא דאמי
אחותי היא בקדמי' דכתי' אמור לחכמה אחותי את · לבתר וגם אמנה מאי וגם לאוספא
על מה דאמר בקדמי' אחותי בת אבי היא · ברתה דחכמה עלאה ובגין כך אתקרי אחות
ואתקרי חכמה · אך לא בת אמי מאתר דשרותא דכלא סתי' עלאה ועל דא ותהי לי לאשה
דכתי' וימינו תחבקני ובכלא רזא דחכמתא איהו · תא חזי בקדמי' כד נחתו למצרים הכי דאמי
בגין לאתדבקא בגו מהימנותא וקרא לה

אחותי

אחותי בגין דלא ישלטי גו אינון דרגין דלבר אף הכא אחותי בגין דלא יתעדי מן מהימנו כדקאמרי דהא אבימלך וכל אינון יתבי
ארעא הוו אזלי בתר פולחנא נוכראה · ואיהו אתדבק גו מהימנו ובגין כך כד עאל לתמן אמר אחותי מה אחות לא מתפרש מאחא
לעלמין אף הכא דהא אחתא יכלא לאתפרשא מבל אחות לא מתפרש · דהא תרין אחין לא יכלין לאתפרשא
לעלמי עלמין · ובגין כך אמר אברהם אחותי היא דהא כלהו הוו להיטין בתר כוכביא ומזלי ופלחין לון
ואברהם הוה מתדבק גו מהימנו ואמר אחותי היא דלא נתפרש לעלמין וסי' ולאחותו הבתולה ·
כתי' את יי' אלהיך תירא ואותו תעבוד ולו תדבק האי קרא אוק' אבל תח' יי' אלהיך תירא לא כתי' אלא את מאי את
דא דרגא קדמאה אתר דדחלא דקב"ה ובגין כך כתי' תירא דתמן בעי בר נש לדחלא קמי מריה בגין דאיהו בי דינא ·
ואותו תעבוד דא דרגא עלאה דקיימא על האי דרגא תתאה ולא מתפרשין לעלמין את ואות בדא
דבקן ולא מתפרשי · מאי ואותו דא אתר ברית קדי' אות לעלמין דהא פולחנא לא שריא באת
ולאו איהו לאתפלחא אלא למדחל · אבל פולחנא איהו לעילא ובגין כך ואותו תעבוד · ובו תדבק באתר דאיהו
דבקותא לאתדבקא ואיהו גופא דשרי באמצעי · ובשמו תשבע אתר שביעאה דדרגין וסי' ואת דוד מלכם
ובגין כך אתדבק אברהם במהימנו וכד נחת למצרים וכד אזל לארעא דפלשתים לבר נש דבעא
לנחתא לגו גובא עמיקא דחיל דלא יכול לסלקא מגו גובא מה עבד קשר חד קשרא
דחבל לעי' מן גובא אמר הואיל וקשרנא קשרא דא מכאן ולהלאה איעול תמן · כך אברהם בשעתא דבעא
לנחתא למצרים עד דלא יחות לתמן קשר קשרא דמהימנו בקדמי' לאתתקפא ביה ולבתר נחת אוף הכי
נמי כד עאל לארעא דפלשתאי · דבגיני כך שפת אמת תכון לעד · ועד ארגיעה לשון שקר דא
אבימלך דאמ' בתום לבבי ובנקיון כפי וכד אהדרו ליה מה כתי' ידעתי כי בתם לבבך
ולא כתי' נקיון כפי · ועתה השב אשת האיש · ר' יהודה פתח רגלי חסידיו ישמור חסידיו
חסידו כתי' ודא אברהם דקב"ה נטר ליה תדיר ולא אעדי נטירו מניה לעלמין דמאי רגלי ומה
על אתתיה דקב"ה שדר שכי' עמה ונטר לה תדיר · ד"א רגלי חסידו חד דא אברהם דקב"ה אזיל
עמיה תדיר בגין דלא ייכלון לנזקא ליה · ורשעים בחשך ידמו אלין אינון מלכין דקטל קב"ה
בההוא ליליא דרדף אבתריהו והה"ד בחשך ידמו · דא ליליא דאתקשר בחשוכא וקטיל לון
ואברהם רדיף וליליא קטיל לון הה"ד ויחלק עליהם לילה · עליהם לילה דא קב"ה דפליג
רחמי מן דינא בגין למעבד נוקמין לאברהם ובגין כך ורשעים בחשך ידמו · ויכוס מאי ליה
לא דא קב"ה לילא בכח יגבר איש דאיהו ואליעזר הוו בלחודייהו ·

ר' יצחק אמ' והא תנינן באתר דנזקא שכיח לא יסמוך בר נש על ניסא ולא הוי אתר דנזקא משתכח בהאי
דאברהם יאזל בתר ה' מלכין למרדף אבתריהו ולאגחא קרבא׳ אמ' ר' יהודה כד אזל אברהם להאי
לא אזל לאגחא קרבא ולאסמך על ניסא אלא צערא דלוט אפקיה מביתיה ונטל ממונא ומפרקן
ליה ואי דימות בהדיה גו שביה. כיון דנפק חמא שכינה דנהרא קמיה וכמה חילין סחרניה
בההוא שעתא רדף אבתריהו וקב"ה קטיל לון הה"ד ומשנים באשך יר'׳ ר' שמעון אמ' רזא איהו
רגלי חסידו דא אברהם וכד נפק אשתתף יצחק בהדיה דאברהם ונפלו קמיה ואי לאו דאשתתף
יצחק בהדיה דאברהם לא אשתיציאו הה"ד ורשעים בח' יד' כי לא בכ' יג' אשתכח דחילא אשתכח
תדיר בימינא ואי לאו הוה בסט דשמאל לא אתדחיין קמיה׳ דא רגלי חסידו ישמור בשעתא דבר
נש רחים ליה לקב"ה קב"ה רחים ליה בכל מה דאיהו עביד ונטיר ארחוי כדא ייי' ישמור צאתך
ובואך׳ ת"ח כמה חביבותיה דאברהם לגבי קב"ה דכל אתר דהוה אזיל לא חייש על דיליה
כלום אלא בגין לאתדבקא ביה בקב"ה ובגין כך רגלי חסידו ישמ"ר ודא היא אתתיה דכתי' ואבימלך
לא קרב אליה׳ וכתי' כי על כן לא נתתיך לנגע אליה׳ בפרעה מה כתי' וינגע ייי' את פרעה על דבר שרה
איהי אמרה קב"ה מחי ובגין כך רגלי חסידיו יש' ורש' בח' יד' לון פרעה ואבימלך דקב"ה עביד
בהו דינין בליליא׳ כי לא בכח יגבר איש דא אברהם דכתי' ועתה השב אשת האיש
ויי' פקד את שרה ר' חייא פתח ואמ' ויראני את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלאך ייי'
האי קרא אית לאסתכלא ביה׳ ויראני את יהושע דא יהושע בן יהוצדק׳ עומד לפני מלאך ייי'
מאן מלאך ייי' אתר דצרורא נשמתין צריין ביה וכל אינון נשמתין דצדיקייא קיימין תמן ודא מלאך ייי'
והשטן עומד על ימינו לשטנו׳ דא הוא יצר הרע דאיהו משוטט ואזיל בעלמא לנטלא נשמתין
ולאפקא רוחין ולאסטאה לון לבירייתא לעלמ' ותדירא הוא בשעתא דנטיל ליה ליהושע נבוכדנצר
עם אינון נביאי שקר׳ והאי הוה אסטין לעי' בגין דיתוקד עמהון דהכי הוא אורחוי דלאו
איהו מקטרג אלא בזמני דסכנה ובזמנא דצערא שריא בעלמ' ואית ליה רשו לאסטאה
ולמעבד דינא ואפי' בלא דינא כד"א ויש נספה בלא משפט׳ מהו לשטנו דהוה אמ' או כולהון
ישתזבון או כולהו יתוקדון׳ דהא שעתא דאתיהיב רשו למחבלא לחבלא לא ש' אשתזיב
זכאה מן חייבא דבגי' כך בשעתא דדינא שריא במתא אצטריך ליה לבר נש לערקא עד דלא
יתפס תמן דהא מחבלא כיון דשרי הכי נמי עביד לזכאה ולחייבא כ"ש דהוו תלתיהון

כחד והוה תבע דיתוקדון כולהון אותותיהון ישתיצבון בגין דכד אתעביד ניסא לא אתעביד
ניסא ופלגו דינא לא כולא בחדא או ניסא או דינא . א"ל ר' יוסי ולא והא בזמנא דבקע קב"ה ימא
הוה בקע ימא להון ואטבע למצראי ומיא הוו תבין מסטר אוחרא ואטבעין לון ומתין ואשתכח
ניסא הכא ודינא הכא א"ל ודאי הוא דקשיא קמיה דכד קב"ה עביד ניסא ודינא כחדא לאו
חד ולא בביתא חדא דאשתכח כולא כחדא ואי אתעביד קשיא קמיה דהא לעו' לא אתעביד
כולא לא בשלימו בחדא או ניסא או דינא באתר חד ולא בפלגו ובגין כך עבד קב"ה דינא
עד דאשתלימו בחוביהו הה"ד כי לא שלם עון האמרי וכתי' בסאסאה בשלחה תריבנה" ועלדא
אמטין ליה ליהושע דיתוקד בהו עד דאמר ליה יגער יי' בך השטן מאן א"ל דא מלאך יי'
להשטן . ת"ח הוא שעתא למשה בסנה דכתי' וירא מלאך יי' אליו וירא יי' כי סר לראות
לגמרין מלאך ולגמרין יי' ובגין כך א"ל יגער יי' בך השטן ולא אתי הנני גוער בך . ת"ח
בכלנא דא בזמנא דישתכח דינא בעלמ' וקב"ה יתיב על כורסיא דדינא כדין אשתכח האי
שטן דאסטין לעיל ותתא ואשתכח איהו לחבלא לעלמ' ולמיטל נשמתין . ר"ש הוה יתיב
ולעי באורי' והוה משתדל בהאי קרא ולקחו זקני העיר ההיא עגלת בקר וכו' וערפו שם את
ודינא איהו דקפין לערפא לה . א"ל ר' אלעזר האי למאי איצטריך . בכה ר"ש וא"ל ווי לעלמ'
כדאתמשך בתר דא דהא מן יומא דהוה חויא בישא אתפתה ביה אדם ושליט על בני עלמ'
למסטי עלמ' ובעלמ' לא יכיל לאפקא מעונשיה עד דייתי מלכא משיחא ויוקים קב"ה
עפרא דכתי' בלע המות לנצח וכתי' ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ . ואיהו קאים על
למיטל נשמתא דכל בני עלמ' ות"ח מה כתי' כי ימצא חלל וא"ת דבר נש דא על ידא
נטיל נשמתיה לאו הכי לא הוא דקטיל ליה אפיק נשמתיה עד דלא מטא זמניה לשלטאה
ההוא מה' ובגיני כך ולארץ לא יכופר . ועל דילי' דקיים איהו למסטי עלמ' למקנא ולקטרגא
תדיר בכל דבגלי מניה מה דאית ליה לנשמא קב"ה חיים על בנוי ובגין כך גדלי האי עגלא
בגין לתקנא עמיה מה דאתנטל ההיא נשמתא דבר נש מניה ולא אשתכח מקטרגא על עלמ'
ורזא עלי' תנינן הכא שור פרה עגל מגולא כולהו ברזא עילאה אשתכחו ובגיני כך
כדא מתקנין ליה ודא הוא דכתי' וידנו לא שפכה ולא כרימנא מיתתיה . ובדא לא אשתכח
מקטרגא עליהו ובכולא יהב עיטא קב"ה לעלמ' . ת"ח בכוונא דא בנוס לה דדינא אשתכח

ולא שמעא

בעלמא איהו קיים לקטרגא וישראל בעיין לאתערא בשופר ולאתערא קול דכליל באשא ומיא ורוחא ואתעבידו חד

קול

ההוא קול מגו שופר וההוא קול סלקא עד אתר כורסיא דדינא ואתבטש ביה וסלקא כיון דמטא האי

וכליל

מתתא קול דיעקב אתתקן לעילא וקב"ה אתער רחמי דהא כגוונא דישראל מתערי לתתא קול חד

באשא ומיא ורוחא נפקי כחדא מגו שופר הכי נמי אתער לעילא שופר אתער וההוא קול כליל

מקטרגא

באשא ומיא ורוחא אתתקן ונפיק דא מתתא ודא מלעילא ואתתקן עלמא ורחמי אשתכחו וההוא

חילי'

איערבב דחשיב לשלטאה בדינא ולקטרגא בעלמא וחמי דאתעברי רחמי כדין איערבב ואתשיש

ולא יכיל למעבד מידי וקב"ה דאין עלמא ברחמי דאי תימא דדינא אתעביד לאו הכי לא אתחברן

מתתא

רחמי בדינא ועלמא אתדן ברחמי. ת"ח תקעו בחדש שופר בכסא דאתכסיא סיהרא ואתעברת

לערבבא

ואיהו איערבב ולא יכיל לשלטאה ואתעברת דלא יתקרב לתמן ועל דא ביום ר"ה בעי

בההוא שעיר

ליה כמאן דמתער משנתיה. ביומא דכפורי בעי לניחא ליה ולמעבד ביה ניחא דרוחא

יכיל למעבד

דקרבין ליה וכדין אתהפך סניגורא עלייהו דישראל. אבל ביומא דר"ה אתערבב דלא ידע ולא

כלום חמי אתערותא דרחמי סלקין מתתא ורחמין מלעילא וסיהרא סלקא ביניהו כדין

אתערבב ולא ידע כלום ולא יכיל לשלטאה וקב"ה דן להון לישראל ברחמי וחייס עליהון

ולכפרא

ואשתכח להון זמן כל אינון יומין דבין ר"ה ליום הכפ' לקבלא כל אינון דתייבין קמיה

להון מחוביהון וסליק לון ליומא דכפורי. ועל דא בכלא קב"ה פקיד לון לישראל למעבד

זמנין בארעא

עובדא בגין דלא ישלוט עליהן מאן דלא מעליא. ולא ישלוט עלייהו דינא ויהון כלהון

שרה כמא

ברחימו מגא על בנין וכולא בעובדא ובמלין תליין והא אוקמוה. ויי' פקד את

למועד אשוב אליך. ותנינן פקד את שרה פקידה לנוקבא זכירה לדוכרא ובגין כך

דאיהו

ויי' פקד את שרה שוב אשוב אליך. מהכא משמע ויאמר שוב אשוב אליך ויאמר סתם

לשרה

הוא ולא שליחא אחרא. ויעש יי' לשרה כיון דאמר ויי' פקד את שרה מהו ויעש יי'

נשמתין דצדיקיא

אלא הכי תנינן דאיבא דעובדוי דקב"ה מההוא נהר דנגיד ונפיק ועדן איהו ואיהו

ואיהו מגדלא דכל ברכאן טבאן ומשמי ברכאן נגלי מניה ומתמן נפקי דכת להשקות

את הגן דאיהו מגדל ומשקה מלעילא לתתא בגין דבני בהאי מגדלא תליין ולא באתר

אחרא ועל דא ויי' פקד את שרה פקידה בלחודוי. ויעש יי' לשרה עשיה איהו לעילא

מהאי דרגא כד"א

דהא בחילא תליא ועל דא בכמה פקידה ובכמה עשייה ובגין כך יי' ויי' ודוקא חד · ר' אלעזר פתח
הנה נחלת יי' בנים וגו' נחלת יי' אחסנתא לאתחזאה דלא יעבר מינה לעלמין דבר נש דזכי לבנין
בהאי עלמא זכי בהו למיעל בפרגודא לעלמא דאתי בגין ההוא ברא דאשבק בר נש בעלמא דא איהו וזכי ביה
יזכי ליה לעלמא דאתי וזכי למעלא ביה · נחלת יי' מאן נחלת יי' דא ארץ החיים והכי קרא
דאיהו ארץ החיים דוד מלכא נחלת יי' דכתי' כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת יי' ובגין כך
הנה נחלת יי' בנים · מאן זכי ליה לבר נש בנים זכי בהו בהאי עלמא · שכר אגרא פרי הבטן
ואולפנא טבא בההוא עלמא בההוא איבא דמעוי איהו דזכי בר נש בההוא עלמא דהוי
ת"ח הנה נחלת יי' בנים · ירותא ואחסנתא דאיבין בעובדוי דקב"ה תליא איהו מאילנא דחיי
דהא מתמן זכי בר נש לבנין כד"א ממני פריך נמצא · מה כתי' אשרי הגבר אשר מלא
את אשפ' אויבים בשער לית מריהון דדינין דכד נשמתא נפקא מהאי עלמא כמה אינון
דדינין דזמינין קמה עד לא תעול לדוכתה בשער בההוא תרעא דיעול תמן בגין דמשכונין
שבקין בהאי עלמא ובגיניהון זכי בההוא עלמא ועל דא לא יבושו כי ידברו את אויבים בשער
ר' יהודה ור' יוסי הוו אזלי באורחא א"ל ר' יהודה אפתח פומך דהא שכי' אתקנת כל זמן דמלי
אורי' נשמעין שכי' אתיא ואתחברא כ"ש באורחא דשכי' קדמה ואתיא ואגלא ומהימנו דזכאין דקב"ה נשא
· פתח ר' יוסי ואמר אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך כ"ו כל זמנא דאתתא
צניעה בירכתי ביתך ולא נפקת לבר היא צניעה ואתחזיא לאולדא בנין דכשרן כגפן
מה גפן לא אתנטעא אלא בזנה ולא נטעא אחרא כך אתתא דכשרה לא תעביד נטיען דבר נש אחראי
מה גפן לא אית בה רכיבא מאילנא אחרא אף הכא אתתא דכשרה · חמי
מה אגרא בניך כשתילי זיתים · מה זיתים לא נפלן טרפיהון כל יומי שתא ולהון קיימין תדיר
אף הכי בניך כשתילי ז' מה כתי' בתריה הנה כי כן · מאי הנה כי כן מבעי ליה אלא
לאסגאה מלה אוחרא דאוליפנא דא מלה דכל זמנא דהות שכי' צניעה באתרה
כדקא חזי לה כביכול בניך כשתילי זתים · לישראל כד שריין בארעא סביב לשלחנך
דאכלי ושתאן ומקרבי קרבנין וחדאן קמי קב"ה ומתברכאן עילאין ותתאין בגיניהו לבתר דשכי'
נפקת אתגלו ישראל מעל פתורא דאבוהון והוו בין עממיא ומזווחין כל יומא ולא משגח בהן

שונשא

בר קב״ה דכתי׳ ואף גם זאת בהיותם וחמיו נמא קדישי עליונים מתו בגיניהון תקיפין ועל דא בגין
דאמרו דלא קיימו ישראל כד הוו שראן בארעא קדי׳ חמי מה כתי׳ תחת אשר לא עבדת את יי׳ אלהיך
בשמחה · האי קרא רזא איהו · תחת אשר לא עבדת בזמנא דכהני הוו קרבין קרבנין ועלוון
ודא הוא בשמחה · וטוב לבב בליואי מרוב כלא בגין ישראל דהוו מתעטרים בינייהו ונטלי ברכאן
דקב״ה
מנלפטרין דכתי׳ הרבית הגוי לא הגדלת השמחה · אלין כהני · שמחו לפניך כשמחת בקציר
מברך לון איבורא דחקלא והבי מעשרא מכלא · כאשר יגילו בחלקם שלל אלין לוואי
לא הגדלת
דנטלין תו עשר בגו מידרא · דא הרבית הגוי אלין ישראל דמהימני דקב״ה עליהן כד קא חזי ·
בשעתא דמבקין
השמחה דאהוא דרגא רישא עי׳ דאצטרים דמתדבקן ביה דאיהו גדול וחדוה · ושמחו לפניך
לא אתדבקא בך · כשמחת בקציר דא כנסת ישראל דשמחת בקציר דילה הוה · כאשר יגילו אלא
אלין שאר דרגין ותיבין לתתא לבזמנא דמחלקי שלל וטרפיא טרפא בראשית·
ר׳ יהודה פתח ואמ׳ עת לעשות ליי׳ הפרו תורתיך · עת לעשות מהו לא הא אוקי׳ אבל עת
הוא ויקריבו
דא היא כנסת יש׳ דאקרי עת · ואליבא בבל עת ועליבא בדא לשמרך משה ברה · ודא
ולאתחברא
לפני יי׳ אש זרה · מ״ט עת בגין דאית ליה עת וזמן לכלא לקרבא ולאתנהרא
דאשתדל
כדקא יאות · כדא ואני תפלתי לך יי׳ עת רצון · לעשות ליי׳ כדא ועשה דוד שם דכלא מאן
באורייתא עביד ותקין האי עת לחברא ליה לקב״ה וכל כך למה בגין הפרו תורתך דאלו לא
יי׳
הפרו תורתיך לא אשתכח פירודא דקב״ה בישראל לעלמין · ת״ח כל יומי בזמנא דא כתי׳ אני
ועם
בעתה אחישנה מה ובעתה בעת ה׳ דיקום מעפרא כדין אחישנה · אמר ר׳ יוסי
כל דא יומא חד איהי כנסת יש׳ גו עפרא ולא יתיר · אמ׳ ר׳ יהודה הכי אמרו אבל
תא רזא אוליפנא בשעתא דכנסת יש׳ אתגליא מאתרה כדין אתואן דשמא קדי׳ בבלבול
דאתפרשא ה׳ מן ו׳ ובגין דאתפרשו כתי׳ נאלמתי דומיה בגין דאסתלק ו׳ מן ה׳ וקלא לא
אלף חמישאה
אשתכח כדין דבור אתאלם בגין כך הוא שכיבא לעפרא כל ההוא יומא דה׳ ומאן איהו
ומעם דאזדמנת בגלותא עד לא ייעול ההוא אלף חמישאה וגא דה׳ וכדיין אלף שתיתאה
דאיהו רזא דו׳ כדין ו׳ יקום ליה בזמנא שית ומנין עשר שתין נפש ו׳ עשר זמנין ו׳ שית זמנין
עשר כדין שתין ו׳ ו׳ מלכא בעשר ו׳

שתיתאה
נחתא בחמש אשתלים ו׳ גו עשר זמנין הוו שראן לאקמא מעפרא ובכל שתין ושתין מההוא
דחכמתא
אתתקף ה״א ומלכא בדרגוי לאתתקפא ובשית מאה שנין לשתיתאה יתפתחון מבועי
לשתיתאה
לעי׳ ומבועי חכמה לתת׳ ויתתקן עלמ׳ לאעלא בשביעאה כבר נש דמתתקן מיומא
נח
מכי ערב שמשא לאעלא בשבתא אף הכי נמי וסימניך בשנת שש מאות שנה לחיי
חד
נבקעו כל מעי׳ תה׳ רבה׳ א״ל ר׳ יוסי כל דאריכו זמנא יתיר דאוק׳ חבריא דאיהו יומא
ברזי דאתוון
גלותא דכנסת יש׳ ולא יתיר דכתי׳ נתנני שוממה כל היום דוה א״ל הכא אוליפנא מאבא
דשמא קד׳ ובזמני דשני עלמי׳ ובזמני דבראשית וכלהו רזא חדא איהו ובדין יתחזי קשתא
בריקען
בעננא בגוון נהירין כאתתא דמתקשטא לבעלה דכתי׳ וראיתיה לזכר ברי׳ עו׳ מאן
האי עולם ושפיר הוא בגלגלוי נהירין כדקאמרת ובדין לזכור ברית עולם דא כנסת ישראל
ואתחבר ו׳ בה״א ויקים מעפרא כד״א והיתה לאות ברית ה״א כדאתער ו׳ לגבי ה״א
אתיאן עי׳ יתערון בעלמ׳ ובני דראובן יתערון קרבין בכל עלמי׳ וכנסת ישראל
יקים לה מעפרא וידכר לה קב״ה וישתכח קב״ה לגבה גו גלותא בחשבן ו׳ שית
מ׳ יתרמי
זמנין עשר שנין ובדין תקום ויתפקד עלמי׳ לאתעבד נוקמין ומאן דאיהו מ׳ מאיך
ואחרניין
א״ל יוסי שפיר קאמרת בגו דאיהו גו רזא דאתוון ולית מאן דאתערא חושבן קיצין
הא בספרא דרב ייבא סבא אשכחן חושבנא דא דכתי׳ אז תרצה הארץ את שבתותיה
אזכר / ולבתר והארץ
והוא רזא דו׳ דכתי׳ וזכרתי את בריתי יעקוב ודא הוא ו׳ כולא כחדא ועל דא אזכר
הוא מנין
דא כנסת יש׳ תרצה תתרצה ארעא לגבי קב״ה אבל יומא חד דאמרו חבריא ודא טולא
ייסא
דמי׳ קב״ה וכולא אשתכח ברזא דאתוון דשמא קד׳ דהא גלותא באינון אתוון גלי לון ר׳
לה
סבא והשתא באינון אתוון אתגליאן א״ל ת״ח דאפי׳ כדאתפקדא שרה מהאי דרגא לא פקיד
לא בדרגא דו׳ דכתי׳ ויי׳ פקד את ש׳ וכולא בגין דרזא דו׳ איהו ובהא תליא כלא ובה אתגליא
כולא בגין דכולא לה דאיהי סתימא איהי גלי כל סתים ולא אתיאמאן דאיהו באתגליא
ויגלי מה דאיהו סתים א״ר יוסי כמה איתן לאתמשכא גו גלותא עד ההוא זמנא
וכולא תלי ליה קב״ה כד יתובון בתיובתא אי יזכו ואי לא יזכו כדא בההוא קרא אני יי׳
בעתה אחישנה זכו אחישנה לא זכו בעתה אזלו עד ההוו אזלי א״ר יוסי אדכרנא

יומין לשתין שנין

אדכרנא השתא דהא באתר דא אוליפנא ואתאחד עם אבא ואמ' לי בדי זמין את כד ימטון

לאשכחא בהאי אתר סימנא דחכמתא עי' והא זכינן לאינון יומין ולא אשכחנא ולא ידענא

אי הני מלין דקאמר או ההוא חכמתא דההוא אמ' ואמ' לי כד מטון קולפין דנורא גו טהירין ידך

אתפרש

יתאביד מינך אמינא ליה במה ידעת אמ' בהני תרי צפרין דעברו על רישך ידענא אזלי

מערתא נפק

ר' יוסי ועאלו גו מערתא חדא ואשכחו ספרא חד דהוה נעיץ גו נוקבא דטנרא בסייפי

קדישין

ביה כיון דפתח ליה חמא ע"ב גליפי אתוון דאתמסרו לאדם ובהו הוה ידע כל חכמתא דעי'

ועלמי

ובלאינון דבסטר רחיא דמתגלגלין בתר פרוכתא גו טהירי עילאין ובלאינון דזמינין לאיתי

לאספיקר

עד דיקום ענגא בסטר מערב ויחשיך עלמ' קרא לר' יהודה ושרו למלעי בההוא ספרא

למלעי תרי או תלתא סטרין דאינון אתוון עד דהוו מסתכלי בחכמה עי' כיון דמטו למלעי

ואתאביד מנהון'

בסתרין דספרא ומשתעי דא עם דא נפק שלהובא דאשא ועלעולא דרוחא ובטש בידון

בכה ר' יוסי ואמ' דילמ' ח"ו חובא איהו גבן או לאו אנן זכאין למנדע ליה כד אתו לגביה דר"ש

ואמרו ליה עובדא אמ' לון דילמא קץ משיחא באינון אתוון הויתון משתדלין. אמרו ליה הא לא

יומוי משיחא

ידעי' דהא כולא אתנשי מנן. א"ל ר"ש לית רעותא דקב"ה דהא אתגלי כל כך לעלמ' יקריב

זמנא אתגליא

אפי' רבי' דעלמ' זמינין לאשכחא טמירין דחכמתא ולמנדע ביצין וחושבנין ובההוא

קב"ה

לכולא הה"ד כי אז אהפוך אל עמים מהו אז בזמנא דתיקום כנסת ישראל מעפרא ויוקים לון

משם מצרים.

כדין אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרא כולם בשם יי' ות"ח אע"ג דאברהם כת' ביה ויסע

כיון דאתיליד

וכל מטלנוי הוו בדרומא ואתקשר ביה לא סליק לדרגיה כדקא יאות עד דאתיליד יצחק.

יצחק

יצחק אסתלק לאתריה ואיהו אשתתף בהדיה ואתקשרו דא בדא בגין כך קרא ליה יצחק

מאן

ולא אחרא בגין לאשתתפא מיא באשא דכת' ויקרא אברהם את שם בנו הנולד לו

ישמעאל

הנולד לו אש ממים. ותרא שרה. אמ' ר' חייא מן יומא דאתיליד יצחק הוה

בביתא דאברהם לא אסתלק בשמא באתר דדהבא שרי ספסיתא לא אדבק עמיה ובגין כך

את בן הגר המצרית. גבר דלא אתחזי לאדבקא עמיה דיצחק. אמ' ר' אלעזר ותרא שרה

בשוגא דקלנא חמאת ליה שרה ולא חמאת ליה בעינא דאיהו ברא דאברהם אלא דאיהו ברה

דהגר המצרית ובגין כך ותרא שרה חמאת ליה בעינא דא ולא אברהם דהא אברהם

לא כתי' את בן הגר אלא על אודות בנו.

ת״ח לבתר מה כתי׳ וירע הדבר וכו׳ על אודות בנו ולא כתי׳ על אודות בן הגר המצ׳ בגין כך ותרא
שרה את בן הגר המצ׳ ולא חמאת דאיהו ברי׳ דאברהם · ר״ש אמ׳ האי קרא תושבחתא
דשרה איהו בגין דלא חמאת ליה מצחק לגבי אמרה ודאי לאו ברא דא לאברהם
למעבד עובדוי דאברהם אלא ברא דהגר המצ׳ ולא חמאת דאיהו ברא דאברהם דאיהו אהדר
לחולקא דאמיה בגין כך ותאמ׳ לאברהם גרש וכו׳ מ״ד קני לה שרה או לברכה אי הכי
לא אודי קב״ה עמה דכתי׳ כל אשר תאמר אליך ש׳ אלא בגין דחמא ליה בע״ז ואמיה
אולפא ליה נמוסי ע״ז בגין כך אמרה לא יירש בן האמ׳ ואנא ידענא דלא ירית עלמ׳
דין ולא עלמ׳ דאתי · ובגין כך אודי לה קב״ה ובעא לאפרשא בלחודוי זרעא קד׳
כדקיאות׳ דבגינ׳ כך ברא עלמ׳ דהא ישר׳ סליק ברעותא דקב״ה עד לא יברי עלמ׳
ובגין כך נפק אברהם לעלמ׳ ועלמ׳ אתקיים בגיניה · אברהם ויצחק קיימו ולא
אתיישבו בדוכתיהו עד דנפק יעקב לעלמ׳ וכיון דנפק יעקב לעלמ׳ אתקיימו אברהם ויצחק
ואתקיים כל עלמ׳ מתמן נפק עמא קד׳ לעלמ׳ ואתקיים כולא בגוונא דא כדקיאות׳
ובגין כך א״ל קב״ה כל אשר תאמר אליך שרה ש׳ בקו׳ ולא בישמעאל מה כתי׳ לבתר ותלך
ותתע במדבר ב״ש כתי׳ הכא ותתע וכתי׳ התם הבל המה מעשה תעתועים · ולבה
בגיניה דאברהם לא שבק לון ולברה · ת״ח בקדמי׳ כד אבלת מקמי שרה מה כתי׳ ויאמ׳
אלהים את עיניה והשתא דטעת בתר ע״ז מה כתי׳ ותשא את קלה ות׳ מה כתי׳ כי שמע אלהים אל קול הנ׳
ולא כתי׳ כי שמע אלהים אל קולך באשר הוא ש׳ ואוקמוה דלאו בר עונשא הוא לגבי עילא
דהא בי דינא לתתא עונשין מי״ג שנין ולעי׳ ובי דינא דלעי׳ מעשרין שנין ולעי׳ ואע״ג
דחייבא הוא לאו בר עונשא הוא ואוקמוה ודא הוא דכתי׳ באשר הוא שם·
אמ׳ ר׳ אלעזר אי הכי מאן דאסתלק מעלמ׳ עד לא מטון יומי כ׳ שנין מאן אתר אתענש בגין
דהוי מתלי סר שנין ולעי׳ דהא מי״ג שנין ולתתא לאו בר עונשא הוא אלא בחטאוי דאבוה לאו מתליסר
ולעי׳ מהו א״ל קב״ה חס עליה דימות זכאי ויהא ליה אגר טב בההוא עלמ׳ ולא לימות חייב דיתענש
בההוא עלמ׳ ואוקי׳ ליה · א״ל אי חייבא הוא ולא מטון יומין לכ׳ שנין מהו כיון דאסתלק מעלמ׳ במאן
הוא עונשיה א״ל בדא אתקיים ויש נספה בלא משפט · דכד עונשא נחת לעלמ׳ איהו מערב בלא
כונה לעי׳ ותתא בההוא מחבלא ויתענש בדלא אשגחן עליה מעי׳ ועליה כתי׳ עונותיו ילכדונו
את הרשע את לאסקאה מאן דלא מטי יומין לאתענשא

לבדו ומתגרשא ולא בידא לאשתזבא ובחבלוי וחמתו יתמך ולא בידינא דלהתא

בגיני כך כי שמע אלהים אל קול הנער באשר הוא שם. ר"ש פתח ואמ' וזכרתי את בריתי יעקוב

יעקוב אמאי בו' לא בתרי סטרין איהו רזא דחכמתא חדא דאיהו כגוונא דרגא [דחכמתא]

אתר דשריא ביה יעקב אבל האי קרא על גלותא דישראל אתמר דכד אינון גו גלותא [ההוא]

זמנא דיתפקדון בני יעקב יתפקדון בקרא דין ואימתי באלף שתיתאה ופקידה דו' שית רגעי

ופלג עדן ובזמנא דשתין שנין לעבורא דרשא לאלף שתיתאה יקים לאה שמיא פקידו

לבתריה דיעקב ומההוא זמנא דיהא לה גליא שית שנין ופלגא ומההוא זמנא

שית שנין אוחרנין ואינון שבעין ותלת בשתין ושית יתגלי [ומלכא] משיחא בארעא דגליל

וחד כוכבא דסטר מזרח יבלע שבעה כוכבין מסטר צפון ושלהובא דאשא [אוכמא]

דהא תלי ברקיעא שתין יומין וקרבין יתערון בעלמא לסטר צפון ותרין מלכין יפלון [באינון]

קרבין ויזדמנון כולהון עממיא על בתריה דיעקב לאדחייא לון מעלמא ועל ההוא

זמנא כתי' ועת צרה [היא] ליעקב. ובדין תסתיימון נפשין מגופא ובעון לאתחדשא [ומו']

כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה ששים ושש בשבעין וכל מלכי עלמא [יתכנשון]

לגו קרתא רבה דרומי וקב"ה יתער עלה אשא וברדא ואבני אלגביש ויתאבדון [מעלמא]

לבר אינון מלכין דלא ימטון לתמן ויהדרון לאגחא קרבא אחרינן ומההוא זמנא

דמלכא משיחא יתער ולכל עלמא ויתכנשון תנא עמיה מכה עמין דישראל

ולכל אינון אתר עד דישתארון אינון שנין למאה ובדין וו יתחבר בהא ובדין [והביאו]

את אחיכם מכל הגוים ובני ישמעאל זמינין בההוא זמנא לאתערא בכל עמין

דעלמא למיתי על ירושלם דכתי' ואספתי את כל הגוים וכו' יתיצבו מלכי ארץ

וכתי' יושב בשמים ישחק. לבתר וו זעירא יתער לאתחברא ולחדשא [נשמתין]

דהוו עתיקין בגין לחדתא עלמא כמה דכתיב ישמח יי' במעשיו יהי כבוד

יי' לעולם לאתחברא כמה דיאות ישמח יי' במעשיו נחתא לון לעלמא

למהוי

למהוי כולהון בריין חדתן לחברא עלמא כולהו בחד׳ וכמין אינון כל דישתארו בעלמא׳
במיפי אלף שתיתאה למיעל בשבתא דהא כדין איהו יומא חד לקב״ה בלחודוי לאזדווגא
ברזא׳ות ולמלקט נשמתין חדתין למהוי בעלמא עם אינון דאשתארו מקדמת דנא
והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו וגו׳ ויהי אחר הדברים האלה׳
ר׳ יהודה פתח ואמר אנת הוא מלכי אלהים צוה ישועות יעקב כל אינון שליחן דעבדין
שליחותא בעלמא דהוו כולהו מסט׳ דרחמי ולא הוו מסט׳ דדינא בגין דאתמי שליחן
מסט׳ דרחמי ומסט׳ דדינא קשיא אינון שליחן דאתיאן מסט׳ דרחמי לא עבדי שליחותא
דדינא בעלמא כלל׳ ואי׳ת מלאכא דאתגלי ליה לבלעם והא תנינן שליחא דרחמי הוה
ואתהפך לדינא לא לבלעם לא משתני אלא שליחא דרחמי הוה לאגנא עליהו דישראל
ולמהוי סנגורא עלייהו ולקבליה הוה דינא וכך אורחוי דקב״ה כד אוטיב טיבו דינא
כד הוה שליחא דרחמי הוה להו לישראל׳ ולבלעם אתהפך לדינא בגין כך צוה ישועות יעקב
אמר דוד פקיד על עלמא כדי שתשלחון שליחן דילהון מסט׳ דרחמי׳ ר׳ אבא אמר
צוה ישועות יעקב דאינון גלותא ויתשכח פורקנא להו גו גלותא תה׳ תושבחתא
דאבהן יעקב הוה ואי תימא יצחק לא הוה יעקב בעלמא ובגין כך צוה ישועות
יעקב דא יצחק דכיון דשיציב יצחק ישועות יעקב הוו׳ ויהי אחר הדברים האלה׳
ר׳ נה׳ אמר הא תנינן ויהי בימי על צערא אתמר ויהי אעג דלא כתיב בימי כתפסי
לצערא אית ביה׳ ויהי אחר הדברים בתר דרגא תתאה דכל דרגין עי׳ ומאן איהו
הדברים כדא לא איש דברים אנכי ומאי הוה בתר דרגא דא והאלהים נסה את
אברהם דאתא יצר הרע לקטרגא קמי קב״ה הכא אית לאסתכלא והאלהים נסה את
את אברהם את יצחק מבעי ליה דהא יצחק בר ל״ז שנין הוה והא אבוי לאו
בר עונשא דיליה הוה דאי יצחק אמר לא בעינא לא אתענש אבוי עליה׳
מ״ט והאלהים נסה את אברהם ולא כתיב את יצחק אלא את אברהם ודאי

א דעני לאתכללא בדינא דהא אברהם לא הוה ביה דינא כלל מקדמת דנא השתא אתכליל
מיא באשא ואברהם לא הוה שלים עד השתא דאתעטר למעבד דינא ולאתקנא ליה
באתריה וכל יומוי לא הוה שלים עד השתא דאשתלים מיא באשא ואשא במיא ובגין
כך והאלהים נסה את אברהם ולא את יצחק דאזמין אברהם לאתכללא בדינא וכד עבד דא
על אשא במיא ומשתלים דא אתדן ודא עביד דינא לאתכללא דא בדא וכדין יצר הר׳
אתא לקטרגא עליה דאברהם דלא אשתלים כדקיאות עד דיעבד דינא ביצחק דיצר הר׳
בתר אברהם איהו ואתא לקטרגא ותו״ח כגוונא דכתי׳ ואיוב דלא מסרן דאברהם כתי׳
ולא יצחק יצחק אתכליל ביה בהאי קרא כגון דכתי׳ והאלהים נסה את אברהם נסה
לאברהם לא כתי׳ אלא את אברהם את דייקא ודא יצחק דהא בההוא שעתא
בגבורה תתאה שריא כיון דאתפקד ואזדמן בדינא על ידא דאברהם כדקיאות
כדין אתעטר באתריה בהדיה אברהם ואתכלילו אשא במיא וסליקו לעילא וכדין
אשתכחת מחלקת כדקיאות מיא באשא מה עבד אבא רחמנא דאתעביד אכזרי אלא באי
לאשתכחא מחלקת בין מיא באשא ולאתעטרא באתריהון עד דאתא יצחק ואתתקן
כלא כדקיאות ואתעבידו תלת אבהן שלימין ואתתקנו עי׳ ותתאי ויאמר קח נא
וכי היאך יכול אברהם דאיהו סבא וא״ת בגין דיצחק לא נפיק מרשותיה כלל
ואוקי׳ אבל בדא קח את אהרן ואת אלעזר בנו אלא בגין לאמשכא במלין ולאדברא
לון לרעותא דקב״ה אוף הכא קח נא במלין את בנך את יחידך ואוק׳ ולך לך אל ארץ המו׳
בדא אל לי אל הר המור לאתתקנא באתר דאתחזי ביום השלישי הא אוק׳ אלא כיון דכתי׳
ויקם וילך אל המקום מ״ט ביום השלישי וירא את המקום מרחוק אלא בגין דכתי׳ כי ביצחק
יקרא לך זרע ודא הוא יעקב דנפק מניה והאי הוא ביום השלישי מרחוק כדא מרחוק
יי׳ נראה לי וירא את המקום דא יעקב דכתי׳ ויקח מאבני המקום ואסתכל אברהם
ביום השלישי דאיהו יעקב דאיהו דרגא תליתאה וחמי ליה ליעקב למפק מניה
בדא מרחוק ולא בזמן קריבא מ״ט לעגל איהו לאברהם כד אסתכל וחמא דזמין
למפק מניה יעקב דהא כדאזיל למעקד ליה ליצחק ל—— ו—— דבחא

כלכך

השלישי
כל כך איהו דיליה והא חמא ליה ליעקב דהא מנדעת דלא ידע חכמתא אברהם ומסתכלא הכא ביום
קימא ליה
דאיהו דרגא תליתאה למעבד שלימו וכיון דחמא ליה ליעקב דכתיב וירא את המקום מבלהשתא
גו אספקלריא
מלה למרחוק בגין דאזיל למעקד ליה ליצחק ולא בעא להרהרא בתריה דקב״ה מרחוק חמא ליה
לא אתגליא
דלא נהרא הוה שפיר על האי אספק׳ דלא נהרא בגין דהאי דרגא דיעקב הוה· ובגין דיעקב עד
מרחוק
לא אשתכח השתא על האי דרגא· ותו בגין דיהך ויקבל אגרא· וירא את המקום דאיעקב בדרגא
מתהוה אברהם
דלא זכה ביה ראיה בעינוי בהאי עלמא לא מרחוק מגו האי דרגא· דהא כד אתא יעקב
ומסתלק מעלמא וירא את המקום מר׳ אבל לאו בראיה אוחרא· ויבאו אל המקום הבא חמיש
ויבן שם אברהם
יעקב
מנפק דאתי להו ומראיה ומנו יעקב אתי אברהם וזמין ליה ידע כגוונא אחרא דאתחזי מייד
ליה מידי לא
את המזבח מה כתיב לעיל ויאמר יצחק לאברהם אבין והא אנן אבל מ״ט לא אתיהיב
ואתהפך לדינא·
בגין דהא אסתלק מרחמי דאבא על ברא בגין כך כתיב הנני בני הנני דאסתלקו רחמי
הוה ביה·
ויאמר אברהם לא כתיב ויאמר אבין דהא לא קאים שלה כאבא אלא בעל מחלוקת
אלהים יראה לו השה· יראה למחמי ליה· מאי יראה לו אלא מ״ל אלהים לגרמיה בדאיהו
חוצה
אצטריך אבל השתא בני ולא אתי מיד וילכו שניהם יחדו· ר״ש פתח הן אראלם צעקו
על ההוא מלה
מלאכי שלום מר יבכיון הן אראלם אלין מלאכי עי׳ צעקו בההיא שעתא ובעו קמיה
אוחרנין
דכתיב וייצא אתו החוצה בגין כך צעקו חוצה· מלאכי שלום· אלין אינון מלאכי
הלך לדרכו
דהוו זמינין למהך קמיה דיעקב· ובגין כך יעקב אבטחו לון שלימו דקב״ה דכתיב ויעקב
ותתא
ואלין איקרון מלאכי שלום כולהו בכו כד חמו ליה לאברהם דעקד ליה ליצחק ואזדעזעו עלאי
לאברהם
ובולהו על יצחק ויקרא מלאך יי׳ אברהם אברהם פסיק טעמי בגויהו דלא אברהם בתרא
שלים בתראה נביא
קדמאה· בתראה שלים קדמאה לא שלים· כגוונא דא שמואל שמואל בתראה שלים קדמאה לא
אבל
קדמאה לאו נביא· אבל משה משה לא פסיק בגין דמיומא דאתיליד לא עדית מניה שכי׳
אברהם אברהם ר׳ חייא אמר בגין לאתערא ליה ברוחא אוחרא בעובדא אוחרא בליבא
אוחרא ר׳ אלעזר אמר אתברך יצחק ואסתלק ברעותה קמי קב״ה בריחא דקטרת בוסמין
שעתא
דקרבין כהניא לגביה תרי זמנין ביומא ואשתלים קורבנא דהא עקדא דאברהם הוה
דאתחזי לתשבחא ידעלהו

השמשות האיל דאתברי בין וירא

חשב דקרבניה לא אשתלים ולמגנא עבד ובנה מדבחא וסדר כולא מיד והנה איל אחר הא תנינן הוא

השמשות.

ובן שנתו הוה כדא כבש בן שנתו תמים. בן שנתו והב אעליך ואת אמרת דאתברי בין

הא יצחק לא הוה בעלמא. אלא מתפקד חילא למזדמנא ההוא מלה בשעתא דאצטריך לה הכי ומאי

האי איל דאתקריב תחותיה דיצחק. פתח ואמר בכל צרתם לו צר ומאי הוא בכל צרתם דישראל כד

אזדמנן לון עקן לא כתי' צר וקרי צר בגין דקב"ה עמהון בעקן. אלא בכל אתר יתיר דאתער

דלאו בההוא אתר רוגזא ועקן להתם לגבי מטא עקתא דישראל ולא בכל כדא הוא עשנו ולואמנון.

לא הושיעם

כתי' בכל וקרי צר. ומלאך פניו הושיעם והא איהו עמהון בההוא עקן. ואת אמרת הושיעם

בכל זמנא

לא כתי' אלא הושיעם מקדמת דנא דאיהו זמין בדאיהו עקן לאתחבר עמהון. תא חזי

דישראל איינון בגלותא שכי' עמהון בגלותא ואוק' דכתי' ושב יי' אלהיך את שבותך וכ'

דא ומלאך פניו הושיעם דא שכי' ואיהי עמהון בגלותא ואת אמרת דאיהו הושיעם.

קב"ה אהדר לון

אלא הכי הוא ודאי אלין איינון משכונותא משכונותיו דקב"ה בגלותא ובגין דשכי' עמהון

הנה צעקת

לאוטבא לון ולאפקא לון מן גלותא דכתי' ואזכור את בריתי בדחילא ולבתר ועתה

שכי' את אברהם

וגם ראיתי למפקא מה אתר דאיכי' בדמיונה לגולא דכתי' ויזכר אלהים את בריתו דא

באברהם

מאי את אברהם לאברהם מבעי ליה. אלא את אברהם דאתחברתא וזווגא דיליה

ואתי' יעקב

את אברהם דא הוא מערבית דרומית. את יצחק דא הוא צפונית מערבית.

השמים ואת הארץ

זווגא חדא כללא חדא. זווגא חדא כללא חדא זווגא שלים כדקיימות בזווגא דא את

בכלהו את

את השמים דא הוא כללא מדת לילה ביום ואת הארץ מדת יום בלילה בחדא אפהכא

עלמי'

למהוי כלא זווגא חדא דלא מתפרשן דכר ונוקבא לעלמין וזמין קב"ה למכרזא בכל

ולמשמעא לזימנא ויאמר אך עמי המה בנים לא ישקרו ויהי להם למושיע. בו'א'ן

פרשת ויהיו חיי שרה ר' יוסי פתח

ימא עליה דיונה

וישאו את יונה ויטילוהו אל הים ויעמד הים מזעפו. הכא אית לאסתכלא מאי אתרגיש

ולא אתרגישת עליה כיון דהוה אזיל בגין דלא תשרי עליה שכי'. וימא אחיד ביה בדהוה

לא ודאי מלה באתריה הוה ים דימא דמי לרקיע ורקיע לכסא הכבוד ובגין כך ימא אחיד

ונטיל ליה מקמי ימא ...

שרא

ליה ואתרגיש

שרא דוכתיה וישאו את יונה ויטילוהו אל הים · אולפנא דהוו נטלי ליה וטבעו ירכוי בימא והוה שכיך זקפין

כלמה דטבעי הכי אשתכיך עד דאיהו אמר שאוני והטילוני אל הים מיד וישאו את יונה ויטילהו אל הים

כיון דאתרמי בים פרחה מניה נשמתיה וסלקת עד כורסי יקרא דמלכא ואתדנת קמיה ואהדרו ליה נשמתיה

ועאל בפומא דההוא נונא ומיד נונא בלעיה ולבתר אתקיים ההוא נונא ומית · ת"ח כשעתא דבר נש

סליק בערסיה כל ליליא וליליא נשמתיה נפקת מניה ואתדנת קמי בי דינא דמלכא אי זכאה הוא

אתקיימא אתדן לההוא עלמא דינא הוא בתרי גווני דהא לא דנין ליה לבר נש על בישין דאיהו זמין למעבד

אלא לאוטצא ליה על אינון טבין דאשתא כדא ודנין על דבוון דאיהו זמין למעבד ובגיניה אשתזיב אעלג

דאיהו השתא חייבא בגין דקב"ה עביד טיבו עם כל בריין וכל אורחוי דאיהו עביד לאוטצא לבולא

ולא דאין לבר נש על בישין דאיהו זמין למעבד ובגין כך יתדן בר נש קמי קב"ה · ת"ח כיון דאטילין

ליה ליונה לימא מה כתי' ויעמוד הים מזעפו מאי ויעמוד הים דקאים בקיומיה כדקיימא עמידה

ההוא בדרוגזא שכיך בשעתא דדינא שריא בעלמא ההוא בי דינא באתתא דמתעברה וקשיא לאולדא ·

וכד אולידת שכיך רוגזא הכי נמי דינא כד שריא · בעלמא לא שכיך ולא נח עד דאתעבד דינא בדיליה

נייחא למיקם בדוכתא שלים למיקם בקיומיה הה"ד ובאבוד רשעים רנה ואוקי' כמ' דכתי' האחפוך אחפוך

במות רשעים · והא לית שמחא קמי קב"ה כדאתעביד דינא ברשיעיא אלא כמאן דודס דאשתלים

ניחא כאן לבתר דאשתלים · ויהיו חיי שרה מ"ש הכא שרה דכתי' מיתתה באורי' מכל נשי עלמא

דלא כתי' הכי מיתתהון באורי' אמר ר' חייא ולא והכתיב ותמת רחל ותקבר · וכתי' ותמת שם מרים ותקבר

וכתי' ותמת דבורה · ותמת בת שוע · אמר ר' יוסי בכלהו לא כתי' כמה דכתי' בשרה דאתמני

ויהיו חיי שרה מאה שנה · דהא בכלהו לא אתמנון יומין ושנין כמו לשרה · בכלהו לא כתיב

פרשתא חדא בלחודהא כמו לשרה אלא רזא איהו בגין דההוא דרגא דכל יומין ושנין דבר נש דאיתמנין · ודאי

פתח ואמר ויתרון ארץ בכל היא מלך לשדה נעבד · ויתרון ארץ בכל היא

דהא מתמן נפקי רוחין ונשמתין ותועלתא לעלמא · מלך לשדה נעבד · מאן מלך דא קב"ה

לשדה נעבד כד איהו אתתקן כדקא יאות · מלך דא מלך עי' דאתחבר לשדה כד איהו

נעבד · מאן שדה דא שדה אשר ברכו יי' דכתי' כריח שדה · דכד איהו נעבד ואתתקן

בכל מה דאצטריך ליה כדקא יאות כדין מלך עי' אתחבר עמיה ·

בזמנא
ואתתקנא בה לא

ר' אלעזר יומי אזיל לשדה נעבד כמה גווני דינין שני הכא · אזלך דא שני דלא שריא בביתא
לשדה נעבד
דאיתחייב בר נש ומזדווג בה למעבד איבין ומאי דאפיקת לשמתין לא אשראה בה ובגין כך
ולא לאחרא · דא אזלך דא אשה יראת יי' · לשדה נעבד דא אשה זרה כמ' דכתי' אשה יראת
אשר ברכו יי'.
בגין דאית שדה ואית שדה · אית שדה דכל ברכאן וכל קדישין ביה שריאן דכתי' כריח שדה
נעבד
ואית שדה דכל חרוב ומסאב ושיצאה וקטולין וחרובין ביה שריאן והאי אזלך זמנין דאיהו
ואתתשך תחת
להאי שדה דכתי' שלש רגזה ארץ תחת עבד כי ימלוך · והאי אזלך אתכסיא נהוריה
עד דאתדכי ואתחזר לשני · ובגין כך שעיר דר"ח בגין דאתפרש בההוא שדה ולא שריין
בדינא
ביה ברכאן מהאי אזלך · וכד איהו נעבד לשדה כדין כתי' כי בשדה מצאה' כי בשדה
שרה
אתתקיפו לעלמי' ואתדבקת בהאי חויא ושליט בה זוהמא ובגרמא מותא לעלמי' אתת
לעלמי'
ונחתת ולא אתדבקת ביה כמ' דכתי' ועל אברם ממניעהוא ואשתו ואתא נת
לחיים ובג'
מה כתי' ביה וישתמנהו · ובגין דאברם ושרה לא אתדבקו ביה שרה זכתה
דזכתה בהו
לה ולבעלה ולבנהא בתראה הכד הביטו אל צור חוצבתם ועלדא ויהיו חיי שרה
הוו (חיין)
ובכלהו לא כתי' בכלהו נשי ויהיו חיי · ובגין בכלא דאתדבקת בחיין ועלדא דילה
לעי'
ויהיו חיי שרה איהו חיין כולהו לעי' · מאה שנה לעי' ועשרים שנה לעי' ושבע שנים
אמ' שנים
כולא הוה בדקיאות · מאי שנה דא דתו' מש בכלהו דאמ' שנה שנה ובשבע
דכתי' מאה שנה · ובתר שבע שנים לאכוללא מאה שנה כללא דכולא · דאתכליל
כולא במאה בכמא דכ' ברכאן בכל יומא · וכן עשרים שנה ובגין כתי' שנה שנה
רזא דייחודא דלא אתפרש לעלמין · שבע שנים אלין אתפרשן ונפקי מכללא סתימאה
דלעי' ואעצק דכולא ייחודא חדא אבל אתפרשן בדינא ברחמי וכלהו סט ואורחין מה דלא
הוי הכא לעי' ובגין כך בלין שבע שנים כתי' שבע שנים ולא שנה וכולהו איקרון חיים ·
ויהיו חיי שרה דהוו ממש ואתבריאן ואתקיימו לעי' · אמ' ר' חייא הא אוק' דכד אתעקד יצחק
הוה בר ל"ג שנין ובזמן דאתעקד יצחק מיתת שרה דכתי' ויבא אברהם לס' לש' · ומאן בא מהר
המוריה למעקד ליה ליצחק ואיתמר ל"ז שנין מיומא דאתיליד יצחק עד שעתא דאתעקד איהון
הוו חיי שרה ודאי כחשבן ויהי' · ויהיו בגמט' ל"ז הוו כדא מדאתיליד יצחק עד דאתעקד'
ר' יוסי פתח ואמ' תנת שירו ליי' שיר חדש כי נפ' האי קרא הא אוקמוה חבריא

דפרות

עשה

אמרי שירה ויאמ' כי נפ'

דפרות אמ' זה רמז דכתי' וישרנה הפרות בדרך מאי וישרנה דהוו אמרי שירה ומאי

בין נתת

הכא אית לאסתכלא דכל מה דברא קב"ה בעלמא כולהו אמרי שירתא ותושבחתא קמיה בין לעי'

ואע"ג אינון מגרמייהו הוו אמרי שירתא דא הכי ודאי רזא איהו לעי' אבל הני ארונא הוה

דאתנטיל

על גבייהו וכיון דארונא אשתקיל עלייהו ושוייה לעי' אינון לא שכיבו שירתא דהא כיון

מגייהו ...

מניהו ארונא הוו געאן כאורח שאר פרות דעלמ' ולא אמרן שירה ודאי ארונא דעל

דוד

לון לבתראי מגמור המזמור ואיתמ' ובכלהו כתי' מזמור לדוד או לדוד מזמ' והכא לא אמ'

שירו לה' שיר ח'

כלל אלא מזמ' דרוח קודשא זמין לזמנא דילה לזמנא דיוקים קב"ה לישראל מעפרא וכדין

כל חדשה דא הש'

כדין איהו חדש דהא שירתא כדא לא אתמ' מיומא דאתברי עלמ' אמר חייא אין

סיהרא ובדיה

והכא שירתא דא איהי חדש ומאי תחת השמש דהא תחות שמשא להוי ומאי איהי דא

דא בגיניה

הוי חדש תחת הש' ומאי וזרוע קדשו הושיעה לו ימינו לגמן להוא דרגא דאת' שירתא

אסתמיך בימינא ובשמ' הושיעה לו ודאי לההוא דרגא דהאי מזמ' איתמ' בזמנא דזימון

מיתי עלמא ויתערון מעפרא כדין יהי חדש מה דלא אתעביד בהאי עלמ' כל יומוי אתי

בזמ' דיעביד קב"ה נוקמין בעלמ' בגיניהן דישראל כדין אתאמ' שירתא דא לבתר יתערון

בגין חויא

מעפרא מיתי עלמ' ויתחדש עלמ' בקיומא שלים דלא להוי כך דמקו' דשליט מותא בעלמ'

ובין האשה

דהא מותא לעלמ' ואסתאב עלמ' ואתחשך אנפוי ת"ח כתי' ואיבה אשית בינך

ארבע

מאי ואיבה כד"א חלפו עם אניות אבה דהא כמה איבין שלטן קיימא רבה ואית

וספינן מתפרשין דא מן דא ואינון ארבע דהאי נחש שלט בגיניהו ואקרון אניות אבה

בינך ובין האשה דא אשה יראת יי' ובין זרעך אלין שאר עמין ובין זרעה אלין ישראל

ואת

הוא ישופך ראש דא קב"ה דזמין לאעברא ליה מעלמ' דכתי' בלע המות לנצח וכתי'

עלמ'

רוח הטמאה אעביר מן הארץ ראש דא לזמנא דאתי אתערון מיתייא דהא כדין להוי

ראש דאתקיים בר נש דאיהו עלמ' וגו' ואתה תשופנו עקב דא בהאי עלמ' השתא דאיהו

עקב ולאו איהו בקיומא וההוא חויא נשיך לעלמ' ואתחשיך אפי בריין ת"ח יומין דבר נש

אתבריאו ואתקיימו בדרגין ידיען לעי' ואינון הוו וקיימי באינון דרגין כיון דמסיימי

לאתקיימא באינון דרגין דכתי' ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורות שמ' שנה

דעבידין הוו / כנא

מכאן ולהלאה לא תדרגא לאתקיימא ובגיני כך והדבר עמל ואון ואינון כלהו ׳ אבל אינון יומין
ואתקיימו כדא ויהון חיי שרה ׳ וכן ויהיו ימי חיי אברהם ׳ ואת הכי נמי כתי׳ בישמעאל דכתי׳
שני חיי ישמעאל לא בתשובה אהדר ועל דא איקרי בזמין ויהיו ׳ ותמת שרה ר׳ חייא אמ׳
כגוונא דא לא הוה בכל נשי עלמ׳ דהא לא אתמ׳ חשבן יומהא ושנהא וקיומהא בעלמ׳
והוא אתר דאתקברת ביה לא לאחזאה דלא הוה כשרה בכל נשי עלמ׳ ואת הא מהם דכתי׳
ותמת שם מרים ותקבר שם ׳ בגין לאחזאה מרחונא דישראל דא אתא דהא מיא לא אזלו
בהו בישראל אלא בזכותא דמרים ׳ אבל לא אתמ׳ במיתתה כדא בשרה ׳ ר׳ יהודה פתח
אשריך ארץ שמלכך בן חורין ׳ האי קרא אוקמוה אבל אית לן לאסתכלא ביה דזכאין אינון ישראל
דקב״ה יהב לון אורי׳ למנדע כל אורחין סתימין ולאתגלאה לון רזין עי׳ והא אתמ׳ אשריך ארץ
דא ארץ החיים בגין דמלכא דילה אנ׳ לה כל ברכן דאתברכא מאבהן עילאין רזא
דיו דאיהו קיימא לארעא עלה ברכן תדיר ואיהו בן חורין דנפקא מעלמ׳ עי׳ דאפיק
תדיר כל חיין וכל נהירו וכל משח רבות ורזא אתגליד האי בזא בוכרא לארץ
כדא בעבבורי ישראל ובגין כך אשריך ארץ ומה דאתמ׳ אילך ארץ שמלכך
נער בההדאוע דהאי ארץ תתאה ועלמ׳ תתאה לאו ינקא אלא מגו שולטנותא
דערלה וכלהו מההוא מלכא דאקרי נער ׳ ווי לארעא דאיצטריך לינקא הכי יתא חיי
האי לית ליה מגרמיה כלום בר כד נטיל ברכן לזמנין ידיעין ולזמנין דאתמנע מניה
ואתפגים סיהרא ואתחשך וברכן אתמנעו מניה ווי לעלמ׳ דיצטריך לינקא
בההיא שעתא ועוד כמה דינין אתדן האי עלמ׳ עד לא ינקא מניה דבלא בדינא
אתקיים ואתעתד ואוקמוה ׳ תא חזי ותמת שרה בקרית ארבע רזא איהו דלא
הוה במיתתה על ידא דההוא נחש עקימא ולא שלטא ביה כשאר בני עלמ׳
דאיהו שליט בהו ועל ידיה מתו מיומא דגרים לון אדם בר משה ואהרן ומרים
עה׳ דכתי׳ בהו על פי יי׳ ׳ ובגין יקרא דמשה ואהרן לא אורח ארעא דתתכל
מרים עמהון ובגין יקרא דשכ׳ לא כתי׳ בה על פי יי׳ אבל בשרה כתי׳ בקרית

ארבע

היא

פט

ארבע דרגא דקרית ארבע בדרגא עלא ועל דא אקרית ארבע ולא בנחשי. קרית ארבע
חברון דאתחבר דוד מלכא באבהן ועל דא לא הוה מיתתיה בידיה דאחרא אלא
קרית ארבע. תא חזי כד יומין דבר נש אתקיימו בדרגין עלאין אתקיים בר נש בעלמא.
כיון דלא אתקיימו בדרגין עלאין נפקי ונחתי לתתא עד דקריבו להאי דרגא דמותא
שריא ביה כדין נטיל רשו ואפיק נשמתא וטם עלמא בחדא זמנא ונטיל נשמתין
ומסאיב ליה לגופא ואשתאר מסאבא. זכאין אינון צדיקיא דלא מסתאבו ולא
אשתאר בהון מסאבותא. ות"ח בד' רקיעא אתקנו אתר חד אחרא לסטרייא
ואיהו חויא דרקיעא וכל כוכבין דרקיע כולהון נטירין ביה וקיימין ביה תלי תלים
ואינון ממנן בסטירו עובדוי דעלמא בגוונא דא כמה חבילי טהירין נפקי לעלמא
מהאי חויא עלאה קדמאה דאתפתא ביה אדם וכלהו ממנן בסטיר עובדי עלמא
ובגין כך אתי בר נש לאתדכאה מסייעין ליה מלעילא וסיועא דמריה סחרא ליה
ומסתמר ואקרי קדוש. אתי בר נש לאסתאבא כמה חבילי מסאבין אזדמנן
ליה וכולהו שריין וסחרין ליה ומסאבין ליה ואקרי טמא ומלהו אזלי ומכרזי
קמיה טמא טמא כדא וטמא טמא יקרא וכלהו קטירין בההוא חויא קדמאה
וסטירי בכמה עובדי עלמא. ר' יצחק ור' יוסי הוו אזלי מטבריא ללוד
אמר ר' יצחק תווהנא על ההוא נחש דבלעם דכל עובדוי דההוא רשע
הוו בסטרא מסאבא והכא אוליפנא רזא חדא דכל זיני נחשין
דעלמא כולהו מתקטרן ונפקי מההוא נחש קדמאה דאיהו רוח
מסאב מזוהמא ובגין כך כל חרשין דעלמא אקרון על שמא
דא נחשים וכלהו מהאי סטרא נפקי ומאן דאתמשך בהאי
הוא מסתאב ולא עוד אלא דבעי לאסתאבא בגין לאמשכא
עליה ההוא סטרא דרוח מסאבא האי תנינן בגוונא דבר נש הכי נמי (דאתער) אתמשך
עליה מלעילא

אמשיך
ברוח מסאבא הוא

מלעילא ומתקדש · אי איהו אתער בסטרא דקדושה הוא אמשיך עליה קדושה מלעילא ומתקדש · ואי איהו אתער
כשע דבלעם
עליה רוח מסאבא ומסתאב דהא תנינן עלמא דתתא קיימא לאמשכא מעלמא דלעילא כגוונא דהוא
אישות
בגין לאמשכא עליה רוח מסאבא מההוא נחש ע׳ הוה מסתאב כלא בלילא צאתעה והוה עביד עמה עובד
מלין חויין וקטיר
בגין לאסתאבא ולאמשכא עליה רוח מסאבא ובדין עביד חרשוי ועובדוי ושירותא דעובדוי הוה נטיל נחש
עקימא חד והוה אתי
מניה ובזע רישיה ואפיק לישניה ונטיל עשבין ידיעין ואוקיד כולא ועביד מניה קטורתא אחרא ועביד
כפום מה דאינון ידעי
מלין ועביד עובדין אחרנין עד דאמשיך עליה רוחין מסאבא ואודעין ליה מה דאצטריך ועביד בהו עובדוי
קדמאה ומה
מההוא חויא דרצועא ומתמן אתמשך בעובדוי ובחרשוי עד דאמשיך עליה רוחא מההוא נפש
ושרשא במסאבותא
כדהוה ידע ואתבע ידעין נחשין ובוסמין ובגין כך כתיב ולא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים ודאי ועקרא
וכלכך אלא
איהו כדא ולבתר שרותא דכולא ולא איהו לאדאי · אמר ר׳ יוסי אמאי כל זיני נחשים וחרשים לא משתכח
אתא ונשקיה · אמר
בנשיא א״ל הכי אוליפנא מדאתא נחש על חוה והטיל בה זוהמא בה אטיל ולא בבעלה אמר הכי הוא ודאי
אוליפנא · א״ל
כמה זמנין שאילנא האי מלה ולא זכינא בה לאהשתא א״ל כל הני עובדין וכל מה דידע בלעם מאן אתר
אינון
מאבוי אבל באינון הררי קדם דאיהו ארץ קדם אוליף כל חרשין וכל זיני קוסמין בגין דאינון טורי
ומתמן הוה ידע בלעם
חשוכא עזא ועזאל דנפיל לון קב״ה מן שמיא ואינון קטירין בשלשלאי דפרזלא ואודעין חרשין לבני נשא
דאתיא מרוח
כדכתיב מן ארם ינחני בלק מלך מואב מהררי קדם א״ל כתי ולא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים מסטרא תתאה
מסאבא ועוד והוא רוח מסאבא דשליט במדברא דעבדו ישראל ית עגלא בגין לאסתאבא בההיא
דאיהו תתאה ובכלא עבד חרשוי בגין דאי ייכול לאעקרא לון לישראל · אמר ר׳ יוסי האי דאמרית
בקדמיתא כד אתא נחש על חוה אטיל בה זוהמא שפיר אבל תנינן כד קמו ישראל על טורא דסיני פסק
מנהון ההוא זוהמא לישראל דקבלו אורייתא פסק זוהמא מנהון · אבל שאר עמין דלא קבילו אורייתא לא פסק
זוהמא מנהון א״ל שפיר קאמרת · אבל ת״ח אורייתא לא אתיהיבת לא לדכורי דכתיב וזאת התורה אשר שם
משה לפני בני ישראל דהא נשי פטירין מפקודי אורייתא ועוד דאהדרו כולהו לזוהמתייהו כמלקדמין בתר דחטו ·
ואתתא קשיא לאתפרשא זוהמא מניה יתיר מגוברא ובגין כך אשתכחו נשי בחרשייא ובזוהמא דא
יתיר מגוברין דהא נשיא מסטרא דשמאלא קא אתיין ואתדבקן בדינא קשיא וסטרא דא אתדבקן בהן יתיר
מגוברין ת״ח בגין דאתיין מסטרא דדינא קשיא וכלהו אתדבקן ואזלי בתר זוהמא · ת״ח דהכי הוא עלמא
מסאבא
דאתמר בבלעם הוה מסתאב בקדמיתא בגין לאמשכא עליה רוח מסאב · בגוונא דא אתתא ביומי
דילה אית ליה לבר נש לאסתמרא מנה בגין דרוח מסאבא אתדבקת ביה ובההוא זוהמא אי איהי
תעביד חרשין אצלחן בידהא יתיר מזמנא אחרא דהא רוח מסאבא שריא עמה · ועל דא בכל מה
דקריבת אסתאב כ״ש מאן דקריב בהדה · זכאין אינון ישראל דקב״ה יהיב לון אורייתא ואמר ואל אשה בנדת
טמאתה לא תקרב א״ל הכי מאן דאסתכל בצפצופי דעופי אמאי איקרי נחש א״ל דהא מההוא סטרא
קא אתיא דרוח מסאבא שרא על ההוא עופא ואודע מלין בצפצופוי וכל רוח מסאבא בנחש אתדבקן

ואתיין

90

ויתיב לעלמי׳ ולית מאן דישתזיב מנה דהא איהו שכיב עם כולא עד זמנא דזמין קב״ה לאעברא ליה מעלמי׳
כמה דכתי׳ בלע המות לנצח׳ וכתי׳ ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ׳ ר׳ יהודה אמ׳ אברהם ידע בההיא מערתא
סימנא ולביה ורעותיה תמן הוה בגין דעאל תמן וחמא לאדם וחוה טמירין תמן ומנין ידע דאינון
הוו אלא דיוקניה חמא ואסתכל ואתפתח ליה חד פתחא דג״ע תמן וההוא דיוקנא הוה קאים לגביה׳
ות״ח כל מאן דאסתכל בדיוקנא דאדם לא ישתזיב לעלמין בגין דהא בשעתא דבר נש נפיק מעלמי׳ חמי ליה
ובההוא זמנא מית׳ אבל אסתכל אברהם ביה וחמא דיוקניה ואתקיים וחמא נהורא חד דנהיר במערתא
וחד שרגא דליק כדין תאיב אברהם דיוריה בההוא אתר ולביה ורעותיה הוה תדיר במערתא׳ ות״ח השתא דאברהם
בחכמא עבד בזמנא דתבע קברא לשרה דהא כדתבע לא תבע לא למערתא בההוא זמנא ולא אמ׳ דאיהו
בעי׳ לאתפרשא מניהו אלא אמ׳ תנו לי אחוזת קבר עמכ׳ ואע״ג דלא הוה עפרון תמן הוה דכתי׳ ועפרון ישב
ואברהם לא אמ׳ בההוא שעתא כלום אלא מה דאמ׳ לון דכתי׳ וידבר לבני חת׳ וכי ס״ד דאברהם בעא
לאתקברא בינייכו בין מסאבין או רעותיה הוה עמהון אלא בחכמה עבד ויליף אורח ארעא הא כמה דעבד
אברהם׳ דהא בגין דתיאובתיה ורעותיה בההיא מערתא ואע״ג דעפרון הוה תמן לא בעא ומשאל ליה מיד
ההוא רעותא דהוה ליה במערתא ושאל בקדמי׳ מה דלא הוה אצטריך ליה לאינון אחרנין ולא לעפרון
כיון דאמרו ליה בני עפרון שמענו אדני נש׳ אה׳ בתו׳ ועפרון יש׳ בתו׳ בני חת׳ משרותא דמלין
דאמ׳ אברהם תמן הוה כדין אמ׳ שמעוני ופגעו לי בעפ׳ בן צחר ויתן לי את מער׳ המכ׳ ואע״ג דיקרא
דילי יתיר מעכו לא בעינא בכו בתוככם לאתקברא בינייכו דבעינא בכו דלא אתפרש מניכו׳
ר׳ אלעזר אמ׳ בשעתא דעאל אברהם במערתא היך עאל בגין דהוה רהיט אבתריה דההוא עגלא דכתי׳
ואל הבקר רץ אברהם׳ וההוא עגלא ערק להיא מערתא ועאל אבתריה וחמא מה דחמא׳ ותו בגין דהוה
כל יומא והוה נפיק עד ההוא חקל והוה סליק ריחין עלאין וחמי נהורא דנפיק מגו מערתא וצלי
תמן׳ ותמן מליל עמיה קב״ה׳ ובגין כך בעא ליה ותיאובתא דיליה הוה בההוא אתר תדיר׳
ות״ח איהו אמאי לא בעא ליה עד השתא בגין דלא ישגחון עליה הוה ולא אצטריך ליה השתא
דאצטריך ליה הא שעתא לאתבעא ליה׳ ת״ח וכי עפרון לא חמי במערתא מה דהוה חמי
אברהם בה׳ ולא יזבין ליה לעלמין אלא ודאי לא חמא ליה כלום דהא לית מלה דאתגליא אלא
למאריה׳ ובגין כך לאברהם אתגליא ולא לעפרון׳ לאברהם אתגליא דיליה הוה אחסנתא׳
לעפרון לא אתגליא דלא הוה ליה חולק ביה׳ ובגין כך לא אתגלי לעפרון כלום ולא הוה
חמי אלא חשוכא ועל דא זבין ליה׳ ומה דלא תבע אברהם בקדמי׳ זבין ליה דהא אברהם לא
אמ׳ ויתן לי את מערת המכפ׳ בכסף מלא ואיהו אמ׳ השדה נתתי לך והמערה׳
בגין דכלא הוה מאום עליה דעפרון דלא ידע מה הוי׳

ותאחזי כד עאלנא אברהם במערתא בקדמיתא חמא תמן נהורא ואתדמי טפרא קמיה
ואתגליא ליה תרין קברין מדהכי אסתלק אדם בדיוקניה וחמא לאברהם וחאיך גביה
ידע אברהם דתמן הוה זמין לאתקברא א"ל אברהם במטו מינך דוסטירא נטיר מות
הכא א"ל קב"ה טמרני הכא ומה הוא זמנא ועד השתא אטמרנא בגין דא דקיטרא
עד דאתית את לעלמ' השתא מיכאן ואילך הא קיומא לי ולעלמ' בגינך חמי
כת' ויקם השדה והמערה לאברהם קימא ממש הוה ליה מה דלא הוה עד השתא
ר' אבא אמ' ויקם השדה ממש דקם ואסתלק וכדין קם כולא בקיומיה. אמ' ר' שמעון
בשעתא דעאל אברהם למערתא ואעיל לשרה תמן קם אדם וחוה ולא קבילו לאתקברא
תמן אמרו ומה אנן בכסופא קמי קב"ה בההוא עלמ' על ההוא חובה דגרימנא והשתא
דיתוסף לן כסופא אחרא מקמי עובדין טבין דבכו' אמ' אברהם הא אנא זמין קמי קב"ה בגינך
דלא תוכסף קמיה לעלמין מיד ואחרי כן קבר אברהם את שרה אשתו. מאי ואחרי כן
בתר דקביל אברהם עליה מלהדא מיד ואחרי כן קבר. אדם עאל בדוכתיה חוה לא עאלת
עד דאעיל אברהם ואעיל לה לגביה דאדם וקביל עליה בגיניה הה"ד ואחרי כן קבר לשרה
את שרה לאסגאה חוה וכדין אתישבו בדוכתיה כדקיימות הה"ד אלה תולדות השמים
והארץ בהבראם דתנינן באברהם תולדות השמים והארץ אדם וחוה והשמים והארץ
[illegible] השמים והארץ ולא תולדות בר נש ואינון אתקיימו בגיניה דאברהם
ובגין דאתקיימו בגיניה דאברהם דכת' ויקם השדה והמערה אשר בו לאברהם
ועד לא אתא אברהם לא אתקיימו אדם וחוה בדוכתיהון בההוא עלמ'

ר' אלעזר שאל לר"ש אבוי אמ' האי מערתא אמאי איהו כפלתא דהא כת' מערת
המכפלה וקרא קרא לה לבתר מערת שדה המכפלה. מכפלה קרא ליה לשדה א"ל הכי
קרי ליה מערת שדה המכפלה כד"א ויתן לי את מערת המכפלה. אבל ודאי חייך לאו מערתא
איהי מכפלה ולא שדה איקרי מכפלה אלא שדה ומערתא על שם מכפלה איקרון שדה
ודאי ולא מערתא דהא מערתא

(איהי קיימא
בשדה אחר והוא שדה קאים בעלמא אחרא · ת״ח ירושלם כל ארעא דישראל אתכניש תחותה
ואיהי כך
לעי׳ וקיימא לתתא כגוונא דא ירושלם לעי׳ ירושלם לתתא אחידא בתרין סטרין לעי׳ ותתא
כפלתא איהי · ועל דא האי שדה מההיא כפלתא איהי · ועל דא האי שדה מההיא כפלתא
איהו דביה שריא · כגוונא דכתי׳ כריח שדה אשר ברכו יי׳ לעי׳ ולת׳ ובגין כך שדה המכפלה
אחרא
ודאי ולא שדה המכפול תו דלא קרי שדה המכפלה ודאי מאן מכפלה ה׳ דבשמא קדי׳ אית
שום
מכפלה בר מהאי ומערה דמערתא כפלתא הוא ודאי דאיהו מערתא גו מערה אבל על
ודא נ״ג
אוחרא אקרי מערת שדה המכפ׳ ת״ח ואברהם ידע ובעא מבני חת בפי מלה ואמ׳
את מערת המכפלה על שם דאיהי מערתא כפלתא · ואמ׳ לא קרי לה את
מערת שדה המכפלה בגין דלא אתגליא עד כען לאשתכחא האי עלמ׳
כגוונא דלעי׳ ולאתדבקא דא בדא לאתחזי יקריה לעי׳ ותתא· זכאה חולקהון
דצדיקי דקב״ה אתעטרי בהון בהאי עלמא ועלמ׳ דאתי · ואברהם זקן
בר נש
ר׳ יהודה פתח אשרי תבחר ותקרב ישכן חצריך · האי קרא אוקמ׳ אבל זכאה הוא
כלומר
דאורחוי אתכשרן קמי קב״ה ואיהו אתרעי ביה לקרבא ליה גביה ותיובתא דילאה הוה
בהא ולא אתקרב אברהם ביומא חדא או בזמנא חדא לא עובדוי קריבו ליה ובכל יומין
דכתי׳
אתקריב מדרגא לדרגא עד דאסתלק בדרגוי כד הוה סיב ועל בדרגין עי׳ כד״א חכי׳
ואברהם זקן ובדין בא בימים באינון יומין עי׳ באינון יומין ידיעין בדרגא דמהימנו
בהא בשעתא
ויי׳ ברך את אברהם בכל דמתמן נפקי כל ברכאן וכל טיבו זכאין אינון מריהון דתשובה
גמורים
חדא ביומא חדא ברגעא חדא קריבין לגבי קב״ה מה דלא הוה הכי אפי׳ לצדיקים
ובן דוד
דאתקריבו בכמה שנין אברהם לא עאל באינון יומין עי׳ עד דהוה סיב כמ׳ דאתמ׳
דכתי׳ והמלך דוד זקן בא כו׳ אבל מרי התשובה מיד עאל ואתדבק ביה בקב״ה · ותנן
ר׳ ומסי את׳ דתמן מארי דמריהון דתשובה קיימין בהו בההוא עלמ׳ צדיקים
לא יכלין למיקם בהו׳ בגין דאינון קריבין דמלכא יתיר מכלהו ואינון משכו
עליהו ברעותא דליבא יתיר ובחילא תקיף לאתקרבא למלכא ת״ח כמ׳ אתרין מתקנן
לה לקב״ה

בהאי עלמא וכלהו בית מותבי לצדיקיא כפום דרגיה כל חד וחד דרגיה כדקיימא׳ כת׳
אשרי תבחר ותקרב דקב״ה קריב לון לגביה דסלקין אינון נשמתין מתתא לעי׳ לאתאחדא
באחסנתיהו דאתתקנו להון ישכון חצריך לין דרגין ומתרין לבר ומאן אינון כדא יתיר
לך מהלכים בין העומדים האלה׳ ומאי הוא דרגא בין קדישין עלאין ומאן דזכאן לדרגא
דא אינון שליחן בעלמא׳ כאינון מלאכין ועבדין שליחותא תדיר ברעותא דמריהון בגין דאלין
אתקדשו תדיר בקדושה ולא מסתאבו׳ כגוונא דא מאן דמסתאב בהאי עלמא איהו משיך
עליה רוח מסאב וכד נפיק נשמתיה מניה מסאבין ליה ומדוריה בין אינון מסאבין ואלין אינון
מזיקין דעלמא׳ כמה דאמשיך עליה בר נש גרמיה בהאי עלמא הכי הוא מדוריה ואתמשך
בההוא עלמא׳ ואינון רוחי מסאבין מסאבין ליה ומעלין ליה לגיהנם׳ תא חזי מאן
דאתקדש בהאי עלמא ונטיר גרמיה דלא מסתאבי מדוריה בההוא עלמא בין אינון קדישין
עי׳ דעבדי שליחותא תדיר ואלין קיימין בחצר כד״א את חצר המשכן׳ ואית אוחרנין
דאינון לגו יתיר דלאו אינון בחצר אלא בביתא כד״א נשבעה בטוב ביתך אמר דוד נשבעה
בטוב ביתך בגין דאמר ישכון חצריך מאמוכת נשבעה נשבע מטוב׳ ליה כמ״ד כת׳ ישכון
לא הא תנינן אין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלחודיהו׳ ואית אתר לחסידי עליונין
דעילא לגו ומאן אינון כמה דאת אמר והחונים לפני המשכן משה ואהרן׳ וכמה
מדורין על מדורין ונהורין על נהורין מתפרשן וכל חד אתברין מנהורא דחבריה כמה
דעובדין מתפרשן הכי נמי דוכתין ונהורין מתפרשין בההוא עלמא׳ ותא חזי
האי אתמ׳ דאפי׳ בהאי עלמא כד בר נש נאים על ערסיה ונשמתין מתעריבן לאשתוטטא
בעלמא ונפקי מגו גופא לאו כל נשמתא ונשמתא סלקא ושטיא למחמי ביקר סבר אפי
יומין אלא כמה דאתמשך תדיר הכי וכפום עובדוי הכי נשמתיה סלקא אי אסתאב איהו
נאים ונשמתיה נפקא וכל אינון רוחין מסאבין יתחברן בהדיה ואתדבקן ביה באינון דרגין
תתאין דשטין בעלמא ואינון מודעין ליה מלין דאינון קריבין למיתי לעלמא ולזמנין דמודעין
לון כדיבין וחייכן ביה והא אתמ׳

ונ׳

97

וכולהו
ואילי דב"נ כד איהו נאים ונשמתיה נפקא אזלא ושטא ובנימוסי דילהון רוחין מסאבין
מערעין ואמרי פלון פלון לאו דא מטטרונא ואיהי מלקא דין אינון דדי ומודעי לה
מלה חד דקשוט ועד נחתא כל אינון חבילי טריקין בעאן לאתקרבא בההוא מלה
אוחדנין
ואינון מודעי לה מלין אוחדנין והוא מלה דנטלא גו אינון קדישין אינון
דא־
איהי בר עצור גו תבנא ומאן איהו דקפי יתיר צעור דאיהו נאים בההוא עלמא דגוונא
קיימא
כד נפקין נשמתין מגופא בהאי עלמא בעיין לסלקא וכמה תרעין חבילי טריקין
ואי אינון מסטריהו כולהון אחדין בה באינון נפשן ומסרין לון בידא דדומה לאעלא
בגיהנם ולבתר סלקין ואתאחדן בהו ואינון נטלי להו ומכריזי בהו אלין אינון דעברו
על פקודא דמריהון וכן שטיאן בכל עלמא ולבתר אהדרו להו לגיהנם וכן עד י"ב ירחין
בדוכתיהון
משתככי בההוא אתר דיתחזי לון. אינון נשמתין דזכו סלקין לעילא כדא וכמאן
פנימאה
ת"ח זכאין אינון צדיקיא דאתגניז להון כמה טבין בההוא עלמא וליתא אתר
בכל אינון באינון דידעי רזא דמריהון וידעי לאתדבקא ביה בכל יומא עליהון כתיב
עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו. מאי למחכה לו כדא חזי. אתייב
בדירא
בדברים ואלין אינון דדחקין למלה דחכמתא ודייקין לה ומחכאן לה למנדע
אינון עלאין קדי׳
דמלתא ולאשתמודעא למריהון אלין אינון דמריהון משתבח בהון בכל יומא בין
ואלין עלין בכל תרעין דלעילא ולית מאן דמחי בידון זכאה חולקיהון בעלמא דין ובעלמא דאתי׳
ת"ח אברהם עאל למנדע ולאתדבקא במריה כדקא יאות לבתר דאנדיס עובדוי
מן בבל
בקדמיתא וכוה באינון יומין עאל ואתדבק מאתר דלעילא נפקי מתמן דבתי׳ ויאל בבתך את
מאי בכל אתר דנהרא דלא פסיק לעלמין מימוי. אמר ר׳ חייא תא חזי דאברהם לא בעא
לאתערבא בנשי עלמא ולאתדבקא בשאר עמין בגין דנשיא דשאר עמין מסאבי
לגוברי לאינון דמתדבקן בהו בגין דכדידע אברהם דוכתא יתיב עינא דאשתאב
מאן אתר נפקי ושטיאן רוחי מסאבי בעלמא ועבדא אוקי ליה לעבדיה דלא יסב
איתתא משאר עמין לבריה׳ ר׳ יצחק פתח וישב העפר על הארץ כשהיה וגו׳ ת"ח חזי

כד ברא קב״ה לאדם נטל עפריה מאתר דמקדשא ובנה גופיה מד׳ סטרין דעלמא דכלהו יהבו ליה
חילא׳ לבתר אתריק עליה רוחא דחיי כד״א ויפח באפיו נשמת חיים : לבתר קם וידע דאיהו מעפ׳
ומתת ובדין אדבק וידע חכמתא עלאה בגוונא דא כל בר נש דעלמא איהו כגלל מעפ׳ ותתא וכלאינון
דידעי לאתקדשא בהאי עלמא כדקיאות כד אוליד בר משכין ליה רוחא קדי׳ מאתר דכל
קדושין נפקין מניה ואלין איקרון בנין לקב״ה בגין דגופא אתעביד בקדושה כדקיאות הכי נמי
יהבי ליה רוחא מאתר עי׳ קדי׳ כדקאמרן והא אתמר. יתח׳ בשבעתא דזמין למיהב חושבן ועובדוי
עד לא יפוק מעלמא ההוא יומא דחשבן איהו דגופא ונשמתא יהבי חושבנא לבתר נשמתא
אתפרשא מניהו וגופא תב לארעא וכולא תב לאתריה דאתנסיב מתמן והא אוקמוה
עד זמנא דזמין קב״ה לאחייא מתיא כולא גניז קמיה וההוא גופא ממש וההיא נשמתא ממש
זמין קב״ה לאתבא לעלמא כמלקדמין ולחדתא אנפי עלמא הה״ד יחיו מתיך וההיא נשמתא
נשמתא ממש גניז קמי קב״ה ותבת לאתרא כפום אורחהא ולזמנא דזמין קב״ה
לאחייאה מתיא זמין איהו לארקא טלא עליהו ובההוא טלא יקומון כולהו מעפרא הה״ד כי טל
אורות טלך מאי טל אורות אורות ממש מאינון נהורין דלעי׳ דבהון זמין לארקא חיין לעלמא
בגין דאילנא דחיי יריק חיין דלא פסקין לעלמין האידנא פסקין בגין דהא חויא בישא נשיך
ואתכסיא סיהרא ובגין כך כביכול פסקין מימוי וחיין לא שלטין בעלמא כדקיא׳ ובההוא זמנא
ההוא יצר הרע דאיהו חויא בישא יתלק מעלמא ויעבר ליה קב״ה כד״א ולבתר דאיהו יתעבר
מן עלמא סיהרא לא אתכסיא ונהרא דנגיד ונפיק לא יפסקון מבועוי ובדין והיה
אור הלבנה כאור החמה. אמ׳ ר׳ חזקיה אתמר דכל גופין דעלמא יקומון ויתעבדון מעפרא אינון
גופין דאתנטען בנשמתא חדא מה תהא מנהון. א״ר יוסי אינון גופין דלא זכו ולא
אצלחו הרי אינון כלא הוו כמה דהוו עץ יבש בהאי עלמא הכי נמי בההוא זמנא
וגופא בתראה יקום דאתנטע ואצלח ונטע שורשיהו כדקיאות עליה כתי׳ והיה כעץ
שתול והיה עליהו דענף דעבד אינון ונטע שרשין ואצלח כדקיאות. ועל ההוא
גופא קדמאה כתי׳ והיה כערער בערבה ולא יראה כי יבא טוב.

כד

יב א

קמיה
יבא טוב דא תחית המתים ויתגלי ההוא נהורא דזמין קב״ה לאנהרא להו לצדיקיא דהוה גניז
מן יומא דאתברי עלמ׳ דכ׳ וירא אלהים את האור כי טוב׳ ובדין זמין קב״ה לאחייא מתייא דכתי׳
וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה׳ ובדין יתגבר טוב בעלמ׳ וההוא דאתקרי רע יתעבר
מעלמא כדא ובדין איתון גופי קדמאי כד הוו כולא׳ א״ר יצחק זמין קב״ה לארקא על אינון
גופין רוחין אחרנין ואי זכאן בהון יקומון בעלמ׳ כדקא יאות׳ ואי לאו יהון עפרא וקטמא
תחות רגליהון דצדיקיא דכתי׳ ורבים מישני אדמת עפר יקיצו׳ וכולא קם ומתעבד גופי
בארעא דישראל
קב״ה וכלהו במהימנא הוו כדא המוציא במספר צבאם ת״ח דא אתמר כל אינון מיתין
בארעא
יקומון בקדמיתא בגין דקב״ה עליהו יתער ויקום עליהו דכתי׳ יחיו מתיך אלין אינון די
רוחא
דישראל נבלתי יקומון אלין אינון דבגו ארעא אחרא דלא כתי׳ בהו תחיה אלא קימה
דילהון
דהא לא תשרי אלא בארעא דישראל ובגין כך כתי׳ בהו יחיו׳ ואינון דלבר יתבני גופא
ותמן
ויקומון גופא בלא רוחא ולבתר יתגלגלון תחות עפרא עד דימטון לארעא דיש׳
יקבלון נשמתא ולא בכשו אוחרא בגין דאתקיימו בעלמ׳ כדקחזי׳ ר׳ אלעזר ור׳ יוסי
הוו יתבי בליליא חד ועסקו באורי׳ א״ר אלעזר ת״ח בשעתא דזמין קב״ה לאחייא
מתיא כל אינון נשמתין דיתעברו קמיה כלהו ציורי דיוקנין קמיה בההוא דיוקנא
ממש דהוו בהאי עלמ׳ ונחית לון קב״ה ויקרי לון בשמהן כדא לכלם בשם יקרא
וכל נשמתא תיעול לדוכתה ויקומון בקיומא בעלמ׳ כדקחזי ובדין יהא עלמ׳
שלים ועל ההוא זמנא כתי׳ וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ׳ וחרפת עמו
יסיר דא יצר הרע דאחשיך אפי בריין ושליט בהן׳ אמ׳ ר׳ יוסי ת״ח
חמינן כל זמנא דבר נש קיים בגופא דא לאו איהו מסאב׳ נפקת
נשמתיה מניה איהו מסאב א״ל ודאי והא אתמ׳ דהא ההוא יצר הרע
כד נטיל רוחא דבר נש מסאב ליה ואשתאר גופא מסאב ושאר
עמי׳ בר אינון בחייהון מסאבין דהא מסטרא מסאבא אית להו

נשמתין בדאתגזר מעהו ההוא מסאבא אשתאר גופא בלא מסאבו כלל בגיני כך מאן (דאתגזר)
באתרא דשאר עממין מסתאב איהו וההוא ברא דאתיליד ליה יתבא עליה רוח מסאבא.
ואת׳ הא מסט׳ דאבוי מישראל אתיא יתבא עליה רוח מסאבא. ת״ח דהא בגין דמיתתא
(והוי) מסתאב בשעתא דאתדבק בהאי איתתא דאיהי מסאבא וכיון דהא איהו מסתאב
מסאב והאי איתתא דאיהי מסאבא נ״ש ההוא ברא דאתיליד דיתבא רוח (מסאבא)
ולא עוד אלא דעבר על מה׳ דכתי׳ כי לא תשתחוה לאל אחר. בגין דדבק על האי ברית.
אמר ר׳ אלעזר ת״ח דהא אתמ׳ דכיון דידע אברהם בחכמתא בעא לאתפרשא מכל
שאר עממין ולא לאתדבקא בהו בגין כך כתי׳ ואשביעך ביי׳ אלהי השמי׳ מבנות הכנעני
מאי איהו כגוונא דא פתח ר׳ אבא ואמר אשר אנכי יושב בקרבו אנכי דייקא כתי׳ הכא אשר אנכי
וכתי׳ התם אנכי עשיתי ארץ. וכל דא בגין דלא לאסתאבא בהן. ת״ח האי מאן
דאעיל דא ברית קדש׳ בהאי איתתא גרים לאסתאבא בהן וגרים לאסתאבא אתר (אחרא)
ועל דא כתי׳ תחת שלש רגזה ארץ. ואשתכח דאומי ליה בהאי ברית לא אשתלים אברהם עד
דיהב עלותה בגוי קב״ה ואמר ייי׳ אלהי השמי׳ הוא ישלח מלאכו ודאי דא מלאך הברית
בגין דיתנטר האי ברית ולא יסתאב בין אינון עממין. רק את בני מ״ט בגין דידע
אברהם דהא בכלהו לא הוה מאן דאשתמודע ליה לקב״ה בר איהו בלחודוי ולא
בעא דהא דיורייה דיצחק בינייהו דיהי מדורי׳ עמיה ויצחק יוליף מניה תדיר (אורחוי)
דקב״ה ולא יסטי לימינא ולשמאלא ועל דא לא בעא אברהם דלהוו מדוריה דיצחק (תמן)
אמ׳ ר׳ ייסא ודאי זכותיה דאברהם אישתדל עמיה דההוא עבדא דהא ההוא (יומא נפק)
וההוא יומא מטא לעינא דמיא דכתי׳ ואבא היום אל העין ואוק׳. ר׳ אלעזר פתח ואמ׳
גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך כמה אינון בני נשא טפשין דלא ידעין ולא
מסתכלין לאשתדלא באורי׳ בגין דאורי׳ כל חיין וכל חירו וכל טב בעלמ׳ דין (דיזכון)
ליומין בהאי עלמ׳ ולזמנין אריכין בעלמ׳ דאתי בגין דאינון חיין שלימין אינון
חיין דחירו חיין בלא עציבו חיין דאינון חירו בעלמ׳ דין חירו דכולא דכל מאן דאשתדל
באורייתא לא יכיל לשלטאה

עליה

עליה כל עמין דעלמי׳ ומית אינון בני נשא גזרה איהו מלעילא כגון ר׳ עקיבא וחביריו
וכד סליק במחשבה חיין דמה״ד דלא יכיל לשלטאה עלוי והכי ודאי דאי אדם הוה אתדבק
באילנא דחיי דאיהו אוריתא לא גרים מותא ליה ולכל עלמא ובגין כך יהב קב״ה אור׳
לישראל מה כת׳ בה חרות על הלוחות והא אוקמוה ומלאכא אינון לא חטו ואשבקו
אילנא דחיי לא גרמו מותא לעלמא כמלקדמין וקב״ה אמר אני אמרתי אלהים אתם
חבלתון גרמיכון אכן כאדם תמותון ועל דא כל מאן דאשתדל באורי׳ לא יכיל
לשלטאה עלוי ההוא חויא בישא דאחשיך עלמא׳ אמר ר׳ יוסי אמאי ימות׳ אל
ודאי מית אבל לא שלטא ביה כדקאמרן אלא לא מת על ידוי ולא אסתאב ביה
מית ודאי לא אתדבק בשכי׳ ואזל לחיי עלמא והאי חי אקרי כמה דאוקמוה דכת׳
ובניהו בן יהוידע איש חי וכו׳ ועל דא כל מאן דאשתדל באורי׳ חיין אית ליה מכלא
חיין בעלמ׳ דאתי בגין דלא תנעון מניה דינא בההוא עלמא כלל׳ תא חזי באור׳
כמה דיין סתימין עו׳ אות בה בגין כך כת׳ יקרה היא מפנינים כמה גנזין טמירין אית
בה וכד אסתכל דוד ברוח חכמתא וידע כמה פלאין נפקי מאורי׳ פתח ואמ׳ גל עיני
ואביטה נפלאות מתורתיך׳ תא חזי ויהי הוא טרם כלה לדבר יוצאת באת
סבבי ליה מאי יוצאת דקב״ה אפיק לה מכל אינון בני מתא דכולהו חייבין והיא יצאת
מכללא דילהון ותרד העינה כת׳ בהא׳ רזא איהו דאתערעת תמן בירא דמתמ׳
ובגין כך העינה בהא וסליקו לה מיא׳ ד״א והנה רבקה יוצאת׳ כד״א יוצאות
לשאוב מים אמאי יוצאות ולא הולכות ולא באות אלא בגין דאמירין הוו כל
יומא ובההוא שעתא נפקן לשאבא מיא וסימנא נקט בידיה׳ תא חזי כד
מטן עד״א לחרן ואשכח לה לרבקה לעת ערב הוה עידן צלותא דמנחה
בההיא דמטא יצחק לצלותא דמנחה בההיא שעתא מטא עבדא לרבק׳ ובההיא שעתא

דמטה יצחק לצלותא דמנחה בעלקדמין מטמאת רבקה לגביה לאשתכחא
בלא באתריה דאצטריך כדקיימא וכלא מגו אברזא דחכמתא ועל דא אתמר הוא
עבדא לאצבר הגמלים רזא כד אמר מים חיים ואוקמוה וכולא רזא איהו
ר"ש הוה אתי לטבריא והוה עמיה ר' אבא אמר ר' שמעון לר' אבא עול דהא
אנא חמינא דבר נש חדא ומטי השתא לגבן ומלין חדתין בפומיה מלין דאורייתא
אמר ר' אבא הא ידענא דבכל אתר דמר אזיל קב"ה משדר ליה מלאכין טסין בגדפין
לאשתעשעא ליה עד דהוו אזלי סליק ר"ש עינוי וחמא בר נש דהוה אזיל והוה
ויתבו ר"ש ור' אבא כד מטא גביהו אמר ליה ר"ש מאן אנת אמר ליה יהודאי אנא ומקביל אתינא
ואנא אזילנא מיטסטריה דבר יוחאי דאתמנון חבריא בגליליא ושדרוני לגביה אמר ליה
אימא ברי מילתא אמר ליה אנת הוא בר יוחאי אמר ליה אנא אמר ליה הא אוקימנא דלא יפסוק
בר נש צלותיה ביה לבין כותלא כמה דכתיב ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ואמן דמצלי
אסיר למעבר ד' אמות סמיך ליה ואוקמוה להני ד' אמות לכל סטר בר לקמיה
ואוקמוה דלא יצלי בר נש אחורי רביה ואתמנון בכל הני מלין פתח ואמר שמעה
תפלתי יי' ושוועתי האזינה מאי שמעה ולא שמע באתר חד כתיב שמעה יי' וחנני
ובאתר חד כתיב שמעה לי אלא בכל אתר דאמינן שמע לדכורא שמעה ואמינן לנוקבא
כד"א שמעה יי' צדק שמע כד"א שמע בני' [illegible] והכא שמעה תפלתי יי'
במאן דאיהי דרגא מקבל כל צלותין דעלמא והא תנינן דעבידא מנהון עטרה ושוי
ברישא דצדיק חי עלמין דכתיב ברכות לראש צדיק ועל דא שמעה תפלתי יי'
דא צלותא בלחש ושוועתי האזינה דאריס בר נש קליה בעקתיה כד"א ותעל שועתם
אל האלהים מהו שועה לא בצלותיה ארים קליה וזקיף עינוי לעילא כד"א ושוע אל ההר
וצלותא דאתעבר תרעין ודפיק לון לעאלא צלותיה אל דמעתי דא עילאה קמי מלכא
ואת תרעא דקאים קמיה ולעולם לא אהדרן דמעין בריקניא הא הכא אתכלילת [illegible]

תפלה

תפלה שוה דמעה׳ לקבל אלין תלת אוחרנין כי גר אנכי עמך׳ לבתר תושב׳ לבתר
ככל אבותי עקרא דעלמי׳ ׳׳ תא חזי צלותא דבר נש מעומד בגין דתרי צלותין
אנון חד מיושב וחד מעומד ואינון חדי לגבי תרי דרגין תפלה של יד ותפלה של
ראש׳ לגבי יום ולילה וכולא חדי אף הכא תפלה מיושב לגבי תפלה מעומד
לתקנא לה כמה דאתתקין לכלה וקשיטו לה לאעלא לחופה הכי נמי אינון מקשטין
לה ברזא דתיכאה ומשיריאה יוצר משרתים ואשר משרתיו והאופנים וחיות הקדש
ועל דא צלותא מיושב בגין דעלת לגבי מלכא עד ואיהו אתי לקבלא לה כדין אנו
קיימין קמי מלכא עד דהא כדין דכורא אתחבר בנוקבא ובגין כך לא יפסיק בין
גאולה לתפלה׳ ובגין דבר נש דאיס קמי מלכא עד נטל ד׳ אמות לצלותיה ואוקמוה
בשעורא דסלקא דיוצר כולא׳ וכל מה דאתי בסטרא דדכורא בשאינן לאינון בקיומיה
וזקף בגוונא דא כד איהו כורע כורע בברוך וכד איהו זוקף זוקף בשם׳ בגין
לאחזאה שבחא דדכורא על נוקבא׳ ותא חזי דהא אוקמוה לא יצלי בר נש אחורי
רביה ואתמ׳ כד״א את ה׳ אלהיך תירא׳ את דבעי לאתכללא דמזחל מרביה כמורא דשכינ׳
ודחילו דתלמיד רביה איהו בגוונא בשעתא דצלותא לא ישוי ההוא מורא לקבליה
בצלותא לא מורא דקב״ה בלחודוי ולא מורא אחרא׳ ותא חזי צלותא דמנחה אתקין לה
יצחק ודאי כמה דאתקין אברהם צלותא דצפרא לקבל ההוא דרגא דאתדבק ביה ועל דא
צלותא דמנחה אכי נטו שמשא לנחתא בדרגוי לסטר מערב דהא עד דלא נטא שמשא
לסטר מערב אקרי יום מצפרא עד ההוא זמנא כת׳ חסד אל כל היום׳ ואמ״ה עד האי שעתא
שמעי אוי נא כי פנה היום כי ינטו צללי ערב׳ כי פנה היום לקבל צלותא דצפרא דכת׳
חסד אל כל היום׳ דהא כדין שמשא איהו לסטר מזרח׳ כיון דנטה שמשא ונחתא
לסטר מערב הא כדין איהו זמן צלותא דמנחה וכבר פנה היום ואתו צללי ערב ואתער
דינא קשיא לעלמא ופנה היום דאיהו דרגא דחסד׳ ונטו צללי ערב דרגא דדינא קשיא וכדין
אתחרוב בי מקדשא

ומתוקד היכלא ועל דא תנינן ליהוי בר נש זהיר בצלותא דמנחה זמנא דדינא קשיא
שריא בעלמא ויעקב אתקין צלותא דערבית דהא איהו אתקין לה וזן לה בכל מה
דאצטריך ואי לאו אתקין לה לא אתזנת מן כל דלית לה מגרמה כלום ובגין כך
תפלת ערבית רשות דהא אתכלילת בצלותא דיומא בגין לאתנהרא והשתא לאו
זמנא איהו ואוקי' לה דהא לא אתגליא נהורא דיומא די נהיר לה ואיהי שלטא
בחשוכא עד זמנא דפלגות ליליא דאשתעשעא קב"ה עם צדיקיא בג"ע וכדין
איהו זמנא לאשתעשע בר נש באורי' כדא' תא חזי דוד מלכא ואמ' אלין תלת
זמנין דצלותא ערב ובקר וצהרים האי תלתא ואיהו לאקבלא תרי מנייהו דכת'
אשיחה ואהמה ולא יתיר דא לצלותא דצפרא ודא לצלותא דמנחה לבתר כד
אתפלג ליליא הוה קם בשירין ותושבחן כדקאמרת דכת' ובלילה שירה עמי תפלה
ואמאתמ' קם ר"ש ואזלו ואזל ההוא גברא בהדיהו עד טבריא עד דהוו אזלי
אמ' ר' שמעון תפלות כנגד תמידים תקנום רבנן דאנשי כנסת הגדולה בגין
דאשכחו תרי דכת' את הכבש האחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים
ואינון מתקרבין להני זמני דיומא דאינון זמנין לצלותא אמ' ההוא גברא הא בקדמיתא
אבות תקנום להני צלותי ומה דתקינו אברהם ויצחק הוה צפרא ומה דתקין יעקב
דאיהו שבחא דאבהן אמאי הוי הוא רשות ולא שקראי כהני אמ' ר' שמעון הא
אתמ' אבל תא חזי הכי תרי זמני דתרי צלותי לא אינון אלא לחברא כערבית כיון
דאתחברו דא בדא אנן לא צריכין יתיר כיון דאתיהיבת אתתא בין תרין דרועין
ואתחברת בגופא לא אצטריך יתיר ועל דא אנן בעי לאתערא תרין דרועין בגין
דאתיהיבת בינייהו כיון דאיהי בינייהו גופא ואתתא מלייהו בלחישו דלא לאתחזרא
ובגין כך יעקב משמש במרוס' תנינן מאי משמש במרוס כדא' ואתה מגרום
לשונם ... וכולא איהו ברזא לדעי מכי' אתו ר' אבא ... ונשקו ידוי
אמ' ר' אבא עד יומא לא ידענא מלה דא בר השתא זכאה חולקי דזכינא למנדע דא

וירא

ויביאה יצחק האהלה' אמ' ר' יוסי האי קרא קשיא האהלה שרה אמו אהל שרה אמו
מבעי ליה' מאי האהלה דאהדרת תמן שכי' כגון וכל זמנא דשרה קיימא שכינתא
שכי' לא אעדי מינה' ושרגא (נר) הוה דליק מע' שבת לערב שב' והוה נהיר כל אינון
יומין ושבתא בתר דמיתת כבה ההוא שרגא' כיון דאתת רבקה אתהדרת שכי' ואתת
ושרגא אתדליקת' שרה אמו דדמיא לרבקה בכל עובדהא' ר' יהודה אמ' יצחק דיוקנא
הוה דאברהם וכל מאן דחמי ליצחק' אמ' דא אברהם ודאי אברהם הוליד את יצחק
הכא נמי רבקה דיוקנה ממש הוות דיוקנה דשרה ובגין כך שרה אמו ודאי
אמ' ר' אלעזר בכולא הכי הוה' אבל תא חזי דלא איהו אע"ג דשרה מתת דיוקנה דוה
לא אעדי מביתא ולא אתחזי מתמן מיומא דמיתת עד דאתת רבקה כיון דעאלת
רבקה אתחזיאת דיוקנה דשרה דכת' ויביאה יצחק האהלה' מיד שרה אמו
אתחזיאת תמן' ולא הוה חמי לה בר יצחק בלחודוי כד עאל תמן ועל דא וינחם
יצחק אחרי אמו' אחד דאמו אתחזיאת ואזדמנא בביתא ועל דא לא כת' אחרי
מתנחמו' רז"ל אמ' מנ"ל דכת' ביה ביצחק ויקח את רבקה ותהי לו לאשה
ויאהביה כיון דאמ' דהוו תליה לאנתו לא ידענא דהא רחים ליה דהא כל בני עלמא
רחמין לנשיהון מ"ט ביצחק דכת' ויאהבה' אלא ודאי אתערותא דרחימו דדכורא
לגבי אתתא לאו איהו אלא לשמאלא דכת' שמאלו תחת לראשי' חשך ולילה כחד אינון
ושמאלא אתער רחימותא תדיר לגבי נוקבא ואחיד בה' ועל דא אע"ג דאברהם
רחים לה לשרה לא כת' בה ויאהבה אלא ביצחק' ואי תימא ויאהב יעקב את רחל
מסטרא דיצחק הוה ביה קא עביד ליה' תא חזי אברהם כד חמי לרבקה מחבק לה
ולאיתיר אבל ליצחק דאיהו בעלה אחיד בה ושוי דרועיה תחות רישה דכת' שמאלו
תחת לראשי' לבתר אתא יעקב ושמש ערסא ואוליד י"ב בנין כולא כדקיימא' ותא חזי
אבהן כולהו ברזא חדא אינון וכלהו שמשו בד' נשין כל חד מנהון אברהם בר

שרה והגר ותרי פלגשים·· דכת' ולבני הפילגשים תריהא ארבע· יצחק ברזא

דארבע דקטירן ברבקה דכת' ויקח את רבקה חד· ותהי לו לאשה תרי· ויאהביה

תלת· וינחם הא ד' לקבל דאו הוה ליעקב ד' נשין וכולא ברזא חדא· ר' חייא

אמר אברהם ויצחק שמשו כל חד באתתא חדא ברזא דקודשא· אברהם בשרה

יצחק ברבקה ולקביל תרויהו הוו ד' נשין ביעקב בתרי חולקין· ר' שמעון אמ' כלהו

סלקין לאתריהו והא כולא ברזא קדי' אתעביד וכולא ברזא חדא· ויוסף אברהם

קטורה זו הגר דהא תנינן בתר דאת פרשא מאברהם וטעת בתר גלולי אבוהא עבתר

אתת ואתקטרת בעובדין דכשרה ובגין כך אשתני שמה הוכאן דשני שמא מכפר

חובין ועל דא אשתני שמה ואתקרית קטורה בעובדין דכשרן ושדר אברהם ונסבה

ליה לאנתו· ויוסף אברהם מאי ויוסף את דעל שרה איהו דאוסף על שרה לאו

ביומהא דשרה אזדווג בהדה זמנא חדא ולבתר תריך לה על עסקיה דישמעאל

ולבתר ויוסף לאוסקה רמין זמנא אחרא על מה דנסיב לה בקדמיתא וכפום דשני

עובדהא הכי נמי שנא שמיה·   תא חזי דאמ' אלעזר ויביאה יצחק האהלה

שרה אמו· דאתגליא דיוקנה דשרה ויצחק אתנחם אחרי דאתגליא אמו דדיוקניה

הוה חמי בכל יומא ואברהם אעג דאנסיב לאו בההוא ביתא ולא בעיל לה בההיא

אתתא תמן בגין דשפחה לא תירש גבירתה· ובאהל דשרה לא אתחזי אתתא

אחרא בר דרבקה· ואברהם אעג דהוה ידע דיוקניה דשרה אתגליא תמן שבקיה

ליצחק ההוא אהל לאחמאי דיוקנא דאמיה כל יומא יצחק ולא אברהם· ויתן

אברהם את כל אשר לו וגו' רזא דמהימנותא עילאה דיקא ההוא דיוקנא דשרה

בההוא משכנא· דא ויתן אברהם רזא דמהימנות עילאה לאתדבקא יצחק בדרגין

דחולקיה כדקיימות· תא חזי הכא אתכליל אשא במיא· ודאי אשא נטיל מיא ומשמע

ויתן אברהם דא מיא דאתכליל באשא ובקדמי' אתכליל אשא במיא מי ומתי בשעת

דעקד ליה ליצחק לאעבר ביה דינא כדין אתכליל אשא במיא והשתא אתכליל מיא באשא

ומרזי
כולא רזא דמהימנותא עילאה ולבני הפילגשים נתן אברהם מתנות מאי מתנות
לא ספירן דרגין תתאין דאינון שמהן דסטרי רוח מסאבא בגין לאשלמא דרגין ומסתלק
יצחק על כולא במהימנותא עי׳ כדקא חזי בני הפילגשים לין הוו בני קטורה פילגש
בקדמיתא ופילגש השתא ר׳ חייא אמר פילגשים חסר וישלחם מעל יצחק בנו
דלא לשלטאה לגביה דיצחק בעודנו חי בעוד דהוה אברהם חי וקיים בעלמא דלא
יקטרגון ליה לבתר ובגין דאתתקן יצחק בסטר דינא קשיא עי׳ אתתקפא על
כולהו וכולהו אתכפיין קמיה קדמה אל ארץ קדם בגין דתמן הוו אינון ספרי חרשי
מסאבי תא חזי כת׳ ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם אלא אינון דהוו מבנים
אינון הפילגשים דאברהם והא אוקימנא דהא באינון הררי קדם אינון דאולפין
חרשין לבני נשא ומההוא ארץ קדם נפקו לבן ובעור ובלעם ובנוי וכולהו חרשי
והא אוקמוה ר׳ חזקיה פתח מי נתן למשסה יעקב תא חזי מזמנא דאתחרב בי מקדשא
ברכאן לא שריאן בעלמא ואתמנעו כביכול מעי׳ ומתתא וכל אינון שאר דרגין תתאין
אתתקפו ואזלו ושלטו עליהון דישראל בגין דאינון גרמו בחוביהון האי קרא לא אתיישבן מליה
דכת׳ מי נתן למשסה יעקב מהו חטאנו לו חטאו לו מבעי ליה ומאי חטאנו לו ולא אבינו
מבעי ליה מאי ולא אבו כיון דאמר חטאנו לו בשעתא דאתחרב בי מקדשא ואתוקד
היכלא ועמא אתגלו בעוו שכי׳ אתעקרא מדוכתיה למהך עמהון בגלותא אמרה
איהך בקדמיתא למחמי ביתא והיכלא ומפקדא לדוכתא דכהני וליואי דהוו פלחין בביתא
אמר ר׳ אלעזר ההוא שעתא אסתכלת כנסת ישראל לעילא וחמת דבעלה אסתלק מינה
לעי׳ לעי׳ נחתת לתתא עאלת בביתא ואסתכלת בכל אינון דוכתין ואשתמע קלה
לעי׳ ואשתמע לתתא כמה דאת אמר קול ברמה נשמע והיא אמרת ולא אבו בדרכיו הלוך ולא
בדין אמרת מי נתן למשסה יעקב ולא אבו בדרכיו הלוך ובשעתא דזמין קב״ה למפקד
למפקד על עמיה כנסת ישראל תתוב מן גלותא בקדמיתא אזיל קב״ה תייב לביתא בגין דבי מקדשא
יתבני בקדמיתא קומי מעפרא היא תבת ואמרת לאן אתר איהך ביתא חרב והיכלא
אתוקד עד דקב״ה יבנה בי מקדשא בקדמיתא ויתקן היכלא ויבנה קרתא על תלה

ולבתר יקים לה מעפרא הה"ד בונה ירושלם ה' בקדמי' ולבתר נדחי ישראל יכנס
ויימא לה התנערי מעפר קומי ירושלם וכדין הרופא לשבורי לב ומחבש
לעצבותם. דא תחיית המתים וכת' את רוחי אתן בקרבכם. ועשיתי את
אשר בחוקי תלכו ואת משפטי תשמרו ועשיתם.

פרשת ואלה תולדות יצחק

ר' חייא פתח מי ימלל גבורות יי' וגו' תא חזי כד בעא קב"ה וסליק ברעותיה
למברי עלמ' הוה מסתכל באורי' וברא ליה וכל עובדא ועובדא די ברא
קב"ה בעלמ' הוה מסתכל באור' וברא ליה הה"ד ואהיה אצלו אמון אל תקרי אמון
אלא אומן. כד בעא למברי אדם אמרה תורה אי בר נש יתברי ולבתר ייחטי
ואנת תדון ליה אמאי יהי עובדי ידך למגנא דהא לא יכול למסבל דינך א"ל האי
אתקינת תשובה עד לא בראתי עלמ' אמר קב"ה לעלמ' בשעתא דעביד ליה
וברא ליה לאדם עלמ' על מה אנת ועל מה קיימין אלא על אורי' ובגין כך
בראתי ליה לאדם בך דיתעסק בך ויישתדל בך ואי לאו האנא אהדר לך לתהו
ובהו. ובכלא בגיניה דאדם קיימא הה"ד אנכי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי
ואורי' קיימא ומכרזא קמייהו דבני נשא בגין דיתעסקן ויישתדלו בה ולית מאן
דירכין אודניה. תא חזי כל מאן דאשתדל באורי' איהו קיים עלמ' וקיים כל
עובדא ועובדא על תקוניה כדקא יאות ולית לך כל שייפא ושייפא דקיימא בגופיה
בבר נש דלא הוי לקבליה בריא בעלמ' דהא כמה דבר נש איהי אתפליג
שייפין שייפין וכולהו קיימין דרגין דרגין מתתקנין אלין על אלין וכולהון חד גופא
הכי נמי עלמ' כל אינון בריין שייפין שייפין קיימין אלין על אלין וכד מתתקנן
כולהו חד גופא ממש וכולהו כגוונא דאורי' ה"נ דהא אורי' כולהו שייפין ופרקין
וקיימין אלין על אלין מתתקנן כולהו ואתעבידן חד גופא כיון דאסתכל דוד
בעובדא דא פתח ואמ' מה רבו מעשיך יי' כולם בחכמה עשית וגו'
באורי' אינון כל רזין עי' סתימין דלא יכלין לאתדבקא באורי' אינון כלהו עלאין דאתגליין

ולה

ולא אתכלילן באורי' אינון על מלין דלעיל ותתא כלהון דעלמא דין ודעלמא דאתי באורי' אינון ולית מאן
דישבח וידע להון ובגין כך כתי' מי ימלל גבורות יי' ת"ח אתא שלמה ובעא למיקם על מלין דאורייתא
ועל דינין אורי' ולא יכיל אמ' אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני · דוד אמ' גל עיני ואביטה נפלאות מתור[תך]
ת"ח כתי' בשלמה וידבר שלשת אלפים משל ויהי שירו חמשה ואלף הא אוקמוה דהא אלף טעמים
הוו בכל משל ומשל דאמר ומה שלמה דאיהו בשר ודם כך הוו מלוי מלין דאורי' דקאמר קב"ה
עאכ"ו די בכל מלה ומלה אית בה כמה משלי' כמה שירין כמה תושבחן כמה רזין עו' כמה חכמתא
ועל דא מי ימלל גבורות יי' · ת"ח מה כתי' לעילא ואלה תולדות ישמעאל דאינון יב נשיאים
לבתר אמ' ואלה תולדות יצחק מ"ט דכיון דכתי' ביה בישמעאל דאוליד יב נשיאים ויצחק אוליד תרין בנין
דא מסתלק מה לא אסתליק ועל דא כתי' מי ימלל גבו' יי' דאיצחק דאפיק ליה עשו ויעקב.
דהא איהו בלחודוי יתיר מכולהו דאוליד יב שבטין קיימא דעילאי ותתאי אבל יצחק ועו'
בקדושה עו' עם הרא ועשו לתתא כתי' מי ימלל גבורות יי' · דא יעקב בזמנא דכן שמשא
כמה כוכבייא נהירין מניה · ואלה תולדות יצחק · אמר ר' חייא מ"ש עד הכא לא כתי' בן אברהם
והכא כתי' אלא בגין דכתי' ביצחק יצחק בנו השתא דמית אברהם דיוקניה הוה ביה ואשתמודע בה
דכל מאן דחמי ליצחק הוה אמ' דא אברהם ודאי והוה סהיד ואמ' אברהם הוליד את יצחק
ר' יצחק קם לילייא חדא למלעי באורי' ר' יהודה קם בקסרוי בההיא שעתא אמ'
יהודה איקום ואיזיל לגבי ר' יצחק למלעי באורי' ונתחבר כחדא אזל עמיה חזקיה בריה
דהוה רביא כד קריב אבבא שמעיה לר' יצחק דהוה אמ' ויהי אחרי מות אברהם ·
האי קרא לאו רישיה סופיה ולא סופיה רישיה · מ"ש דקב"ה איצטריך לברכא ליה ליצחק
בגין דאברהם לא בריכיה מ"ט משום דלא יתברך עשו ועל דא אהופליך אינון ברכן
לקב"ה ואוק' וישב יצחק עם באר לחי ראי דאתחבר בה בשכי' בירא דמלאך קיימא
אתחזי עלה כתרגו' ובגין כך בריכיה · אדהכי בטש ר' יהודה אפתחא ועאל ואתחברו
אמ' ר' יצחק השתא זווגא דשכינתא בהדן אמ' האי באר לחי ראי דקאמרת שפיר אבל
במלוי אשתמודע · פתח ואמ' מעין גנים באר מים חיים · הא אתמר אבל הא אוקמו'
מעין גנים דא אברהם

באר מים חיים דא יצחק ונוזלים דא יעקב׳ באר מים חיים דא יצחק הינו וישב יצחק עם באר לח׳
בתריה
ומאי באר דא שכי׳ לחי ראי דאחי העולמים צדיק חי עלמין׳ ולית לאפרשא לון חיאיהו
עולמי׳ מלעי׳ דאיהו עלמ׳ עי׳ יחי לגבי עלמ׳ תתאה׳ ועלמ׳ תתאה בגוונה קיימא והרא׳
באר לחי׳
תה׳ כד סיהרא לא אתנהיר אלא כדחזיא ליה לשמשא וכיון דחזיא ליה אתנהיר ועל דא האי
ודאי׳ וכדין אתנהרא וקיימא במיין חיין לחי רואי בגין לאתמלאה ולאתנהרא ומאי חי׳ תא׳
אמונא
כת׳ ובניהו בן יהוידע בן איש חי דהוה צדיק ונהיר לבריה כמה די מלעי׳ נהיר לעלמ׳ ובגל
דכת׳
האי באר לחי׳ אסתכל וחמי בגין לאתנהרא כדקאמרן וישב יצחק עם באר לחי ר׳ הינו
בקחתו את רבק׳ ויתיב בהדה ואתחבר עמה חשך בליליא דכת׳ שמאלו תחת לראשי׳
ביה ואחיד ביה
והא׳ יצחק בקרית אב הוה בתר דמית אברהם ומהו וישב יצחק עם באר לחי כוומי׳ דאזדווג
השמש
בההוא בירא לאתערא רחימותיה כדקאמרן׳ פתח ר׳ יצחק ואמ׳ וזרח השמש ובא
עי׳ דמימיה
וזרח השמש דא שמשא דנהיר לסיהרא דכד אתחבר בהדה בגין נהרא ואתנהיר וזרח מאתר
עלייה מתמן זרח תדיר׳ ובא השמש לאזדווגא בסיהרא׳ הולך אל דרום דאיהו ימינא ושוי
נהיר
תוקפיה ביה ובגין דתוקפיה ביה כל חיא דגופא בימינא איהו וביה תליא׳ ולבתר סובב אל צפון
חד
לסטרא ונהיר לתרו׳ דאי׳ סובב סובב הולך הרוח בקדמי׳ כת׳ שמש והשתא רוח אלא כולא
נעלמ׳
ורזא חדא וכלדא בגין דסיהרא אתנהרא מניה ויתחברון תרויהו׳ תא חז׳ כד אתא אברהם
ברחימו
חבק ליה לסיהרא וקריב לה כיון דאתא יצחק אחיד בה ואתקיף בה בדקא יאות ומשיך לה
ואשתבח
בדא שמאלוה׳ לראשי׳ וכ׳ כיון דאתא יעקב כדין אתחברא שמשא בסיהרא ואתנהיר
ואמר
יעקב שלים בכל סטרוי וסיהרא אתנהירת ואתתקנת בי״ב שבטין׳ פתח ר׳ יהודה
מזגון
הנה ברכו את יי׳ כל עבדי יי׳ האי קרא אוקמו׳ אבל ת״ח כת׳ הנה ברכו את יי׳ ומאן
דאתחזון לברכא ליה לקב״ה ברכתא דבגיניה יתברכון עי׳ ותתאין מאן הוא ההוא דברכין
כד
ליה עבדי יי׳ ולא כולהו׳ ומאן אינון דברכתהון ברכתא העומדים בבית יי׳ בלילות דהא
אתי קב״ה לאשתעשעא עם צדיקיא בג״ע ואנון קיימי הכא לאתערא באוריי׳ עמהא
במלי דיצחק דאנן ביה׳ פתח ר׳ יצחק ואמ׳ ויהי יצחק בן ארבעים שנה׳ בן מ׳ שנה
אמאי אתא לאתמנייה בא בצפון ודרום באשא ומיא וכדין הוה בן מ׳ שנה בקחתו את רבק׳

למולדא כדקיימות
כמראה הקשת ירוק וחוור וסומק בתלת שנים אחיד בה כד אחיד בה ברבקה וכד אולד ברם שנין
שנים
בגין דיפוק יעקב שלים מכלל שנה כדקיימות/כולהו אחיד ליה ליעקב לבתר ואתעביד גבר
אמר בת
בת בתואל הארמי: מאי איכפת לן כולי האי דהא כבר אתמר ובתואל ילד את רבקה והשתא
בתואל האר' ולבתר מפדן ארם ולבתר אחות לבן לא מוק דהות בר שבים ואיהי לא עבדת
עובדין
כעובדיהו דהות בת בתואל ומפדן ארם ואחות לבן וכולהון חייבין למבאשא והיא מלקא
או יתיר
דכשרן ולא עבדת בעובדיהו השתא אית לאסתכלא אי רבקה הות בת עשרין שנין
מעי
או בתילת כדין הוא שבחא דילה דלא עבדת כעובדיהון אבל עד כען בת ג' שנים הות
שבחא דילה: א"ר יהודה בת ג' שנים הות ועבדת לעבדא כל ההוא עובדא: א"ר יצחק
החוחים
אעפ"כ דכולי האי עבדת לא ידעו עובדהא אי אינון כשרן אולא: ת"ח כתי' כשושנה בין
כן רעיתי בין הבנות כשושנה דא כנסת ישראל דאיהי בין מבלוסהא כוורדא בין כובין
ודינא דמי' יצחק אתי ממש"ט דאברהם דאיהו חסד ש' ועביד חסד עם בריין ומשום דאיהו
ביצחק
דינא קשיא ורבקה אתיא ממש"ט דדינא קשיא ומתלקת מבינייהו ואתחברת
דהא רבקה ממש"ט דדינא קשיא תתאה ומשום דאיהי ממש"ט דדינא רפיא הות וחוטא דחסד
לא יכיל עלמא
תליא בה ויצחק דינא קשיא ואיהי רפיא כשושנה בין החוחים הות ואי לאו דאיהי רפיא
בגין לאתקנא
למקבל דינא קשיא דיצחק כגוונא דא רבקה מזווג זווגין בעלמא חד תקיף וחד רפיא
כולא ויתבסם עלמא פתח ר' יהודה אבתריה ואמ' ויעתר יצחק ליי' לנכח אשתו
ויעתר לו יי'
מהו ויעתר דקריב ליה קורבנא וצלי עליה ומה קורבנא קריב עליה עולה קריב דכתי'
וכתי' התם ויעתר אלהים לארץ מה להלן קרבן אף כאן קרבן ויעתר יצחק ליי' וכתי'
ויעתר לו יי' דנפקא אשא מלעיל לקבלא אשא דלתתא ד"א ויעתר דצלי צלותיה
וחתר חתירה לגבי' לגבי מלכא על בנין דהא בההוא אתר תליין בנין וכדין ויעתר לו יי'
אל תקרי ויעתר לו יי' אלא ויחתר לו חתורה חתר לו קב"ה וקביל ליה וכדין ותהר רבקה אשתו
ת"ח כ' שנין אשתהי יצחק עם רבקה אתתיה ולא אולידת עד דצלי צלותיה בגין
דקב"ה אתרעי בצלותהון דצדיקיא בשעתא דבעאן קמיה צלותהון על מה דאצטריכו מנט
בגין דיתרבי ויתוסף רבות קודשא מן דאצטריך בצלותהון דצדיקיא.

ותא חברים לא עלו קמי קב״ה דיתן לן בגין מעלן דשרה עקרה הות ואי תימא הא כתי׳ הן לי לא נתתה
זרע האי לאו בגין צלותא הוה אלא רמאן דמשתעי קמי מריה · אבל יצחק צלי על איתתיה
בגין דהא איהו הוה ידע רזא דחכמתא דיעקב זמין למיפק מניה י״ב שבטין אבל לא הוה
ידע אי בהאי אתתא או באוחרא ועל דא לנכח אשתו · אמר חזקיה רזא בריה דרב
איהכי אמאי לא רחים ליה יצחק ליעקב כל כך כמו לעשו הוא והוא ידע דזמין איהו
מניה י״ב שבטין אלא שפיר קאמרת אלא כל זינא רחים לזיניה ומתמשך ואזיל זינא בתר
ת״ח עשו סומק כמה דא׳ ויצא הר׳ אדמוני ואיהו זינא דיצחק דאיהו דינא קשיא
ונפק מניה עשו דינא קשיא לתתא דדמיא לזיניה וכל זינא אזיל לזיניה ועל דא
ליה לעשו יתיר מן יעקב כמה דא׳ ויאהב יצחק את עשו כתי׳ הבא בי ציד בפיו וכתי׳
על כן יאמר כנמרוד גבור ציד · א״ר יצחק כתי׳ ויתרוצצו הבנים ותלך לדרוש את י״י לאן
לבי מדרשא דשם · ויתרוצצו בקרבה דתמן הוה רשע דעשו ועקת ביה קרבא ביעקב ·
ויתרוצצו אתברו כמא דא׳ רצץ את מוחו · אתברו דא עם דא ואתפלגו · ת״ח דא ס״ט דרוכב
נחש ודא ס״ט דרוכב כורסיא · שלימתא קדי׳ בס״ט דשמשא לשמשא בסיהרא · ות״ח
בגין דאתמשך עשו אבתריה דההוא נחש אזל עמיה יעקב בעוקמא כנחש דאיהו וכ׳
כדא והנחש היה ערום חכים · ועובדוי דיעקב לגביה הוו ליה כנחש והכי אצטריך ליה
בגין לאמשכא ליה לעשו אבתריה דההוא נחש ויתפרש מניה ולא יהא ליה חולקא
עמיה בעלמא דין ובעלמא דאתי · ותנינן הבא להרגך השכם להרגו · כתי׳ בבטן עקב את אחיו
דשדר ליה לתתא בההוא עקב דהד׳ וידו אוחזת בעקב עשו · דשוי ידוי על ההוא
עקב לכפיא ליה · ד״א וידו אוחזת דלא יכיל למיפק מניה כלל ורזא דא וידו אוחזת דא
סיהרא דאתכסיא נהורא בגין עקב עשו ועל דא אצטריך ליה למהך עמיה
בחכמה בגין לדחיא ליה לתתא ויתדבק באתריה · ויקרא שמו יעקב קב״ה
קרא ליה יעקב ודאי ת״ח כתי׳ הכי קרא שמו יעקב ויקרא שמו לא כתי׳ אלא
קרא שמו · ויעקבני ודאי חמא ליה קב״ה דהא ההוא חויא דמתא איהו חכים
לאמשכא פיון

דאתא

ויעקבני ודאי דאתא יעקב אמ' ודאי תכיף לעקביה ועל כך קרא ליה יעקב והא אוקי' בכל תקונס

אתר לא

ויקרא סתם האיהו דכגון בתראה כמ' דכתי' ויקרא אל משה והכא ויקרא שמו יעקב בגל

אבדי שמיה על ידא דבר נש באתר אחרא ויקרא לו אל אלהי ישראל קב"ה קרא ליעקב אל ·

ואמ' אנא אלהא בעלאי ואנת אלהא בתתאי · וע"ח יעקב ידע דעשו הוה ליה לאתדבקא

בההוא חויא עקימאה ועל דא כל עובדוי אתמשיך עליה חויא עקימא אחרא בחכמה

בעקימו הכי אצטריך ואתיא האפיהא דאורש דכת' ויברא אלהים את התנינם הגד'

חכים

דא יעקב ועשו ואת כל נפש החיה הרמשת לין שאר דרגין דבעהו ודאי אתעביד יעקב

לקבליה דההוא חויא אוחרא והכי אצטריך בכל ירחא וירחא חד שעיר בגין לאמשכא ליה

באתריה ויתפרש מן סיהרא וכן ביומא דכפורי לקרבא ההוא שעיר ודא בחכמה

דאיהו

לשלטאה עליה ולא יכיל לאבאשא דכתי' ונשא השעיר עליו · ואוקמו' דא עשו

איש

שעיר וכלא בחכמה ובמאות לקביה מלה בגין דכתי' ועם עקש ותפתל בגין דאיה וחויא

עקים רוח חכים לאבאשא מפתלעו' ותתא' ובגין כך מקדימין ישראל וחכמין ליה

כל · דעשו

בחכמה בעקימו בגין דלא יכיל לשלטאה ועל דא יעקב הוא דמהימ' עבדוי לגביה

בגין דלא יהיב ליה דוכתא לההוא חויא לסאבא מקדשא ולאיקרב בהדיה · ועל דא

לא אצטריך ליה לאברהם לאתנהגא בעקימא ולא ליצחק בגין דעשו דאיהוסט דההוא

חויא עד לא אתא לעלמי · אבל יעקב דאיהו מריה דביתא איבעי ליה לקיימא

לקבליה דההוא חויא דלא יהיב שלטנותא כלל לסאבא בי מקדשא דיעקב ועל דא

אצטריך ליה ליעקב יתיר מכל בני עלמ' ובגין כך ישראל קדישין אתבחרו חולק עדביה

לאוורחיה

דקב"ה דכתי' כי חלק יי' עמו · ויגדלו הנערים · אמר ר' אלעזר כל חד וחד אתפרש

כד מאי

דא לסטר דמהימנו ודא לסטר דמסאבא · ונהוו במעוי דרבקה דאתמנא כל חד אזיל לסטריה

ודחיק לנפקא ·

אשתדלת בעובדין דכשרן אועברת על אתר טב לאעבד פקודי אוריתא יעקב חדי

ועד הות אזלת סמיך לאתר עבודה זרה ההוא רשע בעט לנפקא ואוק' ובגין כך כדאתבריאו

ונפקו לעלמ' כל חד אתפרש ואזל ואתמשך בדוכתיה דאתחזי ליה ועל דא ויגדלו הנערים ·

בני נשא
ויאהב יצחק הא אוק׳ כמ׳ דכתי׳ איש ידע ציד מש׳ מאי איש שדה · לנפחא לון לבני נשא ולקטלא
לון באתר
ואיהו ואתי דעביד עלילתא וצייד ליה בפומיה איש שדה בגין דחולקיה ועדביה לאו איהו בישובא
חרוב במדברא ובחקלא ובגין דא איש שדה · ואת׳ לא ידע כל עובדוי בישין דעשו והא שכי׳
הות עמיה דאי לא שריא עמיה שכי׳ היך יכיל לברכא ליה ליעקב בשעתא דברכיה לאודאי
שכי׳ דייר עמיה בביתא תדיר אבל לא אודע ליה בגין דיתברך יעקב בלא דעתיה
שכי׳ ובדין
אבל בדעתא דקב״ה והכי אצטריך ובההיא שעתא דעאל יעקב קמי אבוי עאלת עמיה
נזיד
חמא בדעתוי יצחק דאתחזי לאו לברכא ואתברכן מברכתא דשכי׳ · ת״ח ויזד יעקב
אמ׳ ר׳ אלעזר אוק׳ בגין אכילותא דאבלים אבל ויזד יעקב נזיד מבעי ליה איהו הוה
סומקין
עיטרא דיליה בההוא פס׳ דאתדבק ביה · ובגין כך עבד תבשילין סומקין עד שם תבשי׳
עביד ליה
ותבשילא דא תבר חילא ותוקפא דדמא סומקא בגין לתברא תוקפיה וחיליה · ובגין כך
בבירותיה
בחכמה בההוא גוונא סומקא · ועל ההוא תבשילא אזדבן ליה לעבדא ובגין
ליעקב בההוא שעתא ידע יעקב דבגין שעיר חד דקריבו ישראל לגבי דרגא
בחכמה
דיליה יתהפך לעבדא לבנוי ולא יקטרג לון ובגולא אזל יעקב לגביה דעשו
ואיהו
בגין ההוא דרגא חביר דעשו ולא יכול לשלטאה ולאתכפיא ולא אסתאב ביתיב
נחשתי
דיגן עליה · א״ר יהודה ובגין כך אתחזי הכי בגין דהא איהו חרשא הוה כמ׳ דכתי׳
ברחמי
ואשכח דיעקב איש גבר שלים בגין כך הוה שלים עם מאן דאצטריך ליה למהך עמיה
דתרין
הוה אזיל · ועם מאן דאצטריך למהך עמיה בדינא קשיא ובעקימו הוה אזיל בגין
דדינא
חולקין הוו ביה · וכתי׳ עם חסיד תתחסד · עם חסיד בפסט׳ דחסד · ועם עקש בפסט׳
דקב״ה
קשיא בעקימות׳ · ויהי רעב בארץ׳ ר׳ יהודה פתח יי׳ צדיק יבחן כמה עובדוי
אתתקנן וכל מה דאיהו עביד כולא על דינא וקשוט כמה דכתי׳ הצור תמים פעלו׳
ת״ח לא דן ליה קב״ה לאדם קדמאה עד דפקיד ליה לתועלתיה דלא יסטי לביה
דמאריה
ורעותיה לאורחא אוחרא בגין דלא יסתאב ואיהו לא אסתמר ועבר על פקודא
דאיהו
ולבתר כן דן דינא ועם כל דא לא דן ליה כדחזי ליה ואוריך ליה רוגזיה ואתקיים יומא חד

אף שנין דר אינון ע׳ שנין דמסר ליה לדוד מלכא דלא הוו ליה מגרמיה כלום · בגוונא דא לא דן ליה
לב״ה נש כעובדוי בישין דאיהו עביד תדיר דאי הכי לא יכיל עלמא לאתקיימא אלא קב״ה אריך רוגזיה
עם צדיקיא ועם רשעיא · עם רשיעיא בגין דיתובון בתיובתא שלימתא ויתקיימון בהאי עלמא
ובעלמא דאתי כמ״ד חי אני נאם יי׳ אם אחפוץ · כי אם בשוב רשע · וחיה בעלמא דין וחיה בעלמא
דאתי ובגין דא אוריך לון רוגזיה תדיר או דיפוק מנהון גזעא טבא לעלמא כמה דאפיק לאברהם
מתרח דאיהו גזעא טבא ושרשא ותולדא טבא לעלמא אבל קב״ה מדקדק עם צדיקיא
תדיר בכל עובדין דאינון עבדין בגין דהוו ידע דלא יסטון לימינא ולשמאלא ובגין כך מבחן
לון לא בגיניה דהא איהו ידע יצרא ותוקפא דמהימנותא דילהון אלא בגין לארמא רישא בינייהו
בגוונא דעבד ליה לאברהם דכתי׳ והאלהים נסה את אברהם מאי נסה כד״א הרימו נס
שאו נס ארים דגלא דיליה בכל עלמא אוף הכא דהא אתמי בגין דקב״ה ארים דגלא דאברהם
בעיניהון דכלא הה״ד נסה את אברהם · אף הכי דקב״ה בגין לארמא דגלא דצדיקיא
בחין לון לארמא רישיהו בכל עלמא צדיק יבחן מ״ט מ״ש בגין דקב״ה אתרעי בצדיקיא
כמ״ד ויי׳ חפץ דכאו החלי ואוקי אבל בגין דרעותא דקב״ה לא יתרעי אלא בנשמתא
אבל בגופא לא דהא נשמתא איהי דמיא לעלאה וגופא לאו איהו לאתאחדא בה
לעי׳ ואע״ג דדיוקנא דגופא ברזא עי׳ איהו · ות״ח בזמנא דקב״ה אתרעי בנשמתיה דבר נש לאתהרא
בה מהו לגופא בגין דתשלוט נשמתא דהא בעוד נשמתא עם גופא נשמתא לא
יכלא לשלטאה ובד אתבר גופא שלטא נשמתא · צדיק יבחן מאי צדיק יבחן כדא
אבן בוחן הכי נמי צדיק יבחן מתקיף ליה בהאי אבן בחן דאיהי פנת יקרת הכי נמי
צדיק יבחן ורשע ואוהב חמס שנאה נפשו מאי שנאה נפשו מ״ד דקב״ה קוי דנפשו שנאה
לההוא רשע דכמא דכל נשמתין תליין ביה שנאה נפשו שלאותו רשע דלא בעיא לנלבל
ולא בעיא ביה בעלמא דין ולא בעלמא דאתי ובגין כך כתי׳ ורשע ואוהב חמס נפשו
ודאי · ד״א שנאה נפשו כד״א נשבע יי׳ בנפשו · ובגין כך יי׳ צדיק יבחן · ת״ח כד ברא
ליה קב״ה לאדם פקיד ליה לאוטבא ליה יהב ליה חכמתא אסתלק בדרגוי לעי׳ כד אתחזק נחתא
חמאת תיובתא דיצר הרע ואתדבק ביה ואנשי כלמה דאסתלק בי׳ קרא עי׳ דמריה יתא

נח בקדמיתא כתי׳ איש צדיק תמים ולבתר נחת לתתא וחמא חמרא תקיף דלא עליל מחד יומא
ואשתי מניה ואשתכר ואתגלי · אתא אברהם אסתלק בחכמתא ואסתכל ביקרא דמריה
לבתר ויהי רעב בארץ · ולבתר מה כתי׳ ויעל אברם ממצרים ואסתלק לדרגיה קדמאה דהוו ביה בקדמיתא
עאל בשלם ונפק בשלם׳ וכלהו צדיקיא בחין לון קב״ה בגין לארמא רישיהו בעלמא דין
ובעלמא דאתי · ויאמר אחותי היא כמו דאמר אברהם בגין דשכינתא הות עמיה
דאתתיה ובגין שכי׳ קאמרת דכתיב אמור לחכמה אחותי את ועל דא אתתקף ואמר אחותי
תו אברהם ויצחק הכי אתחזי בודאי בגין קרא דכתי׳ אחותי היא רעיתי יונתי תמתי
ובגין כך אתחזיאו לומר אחותי ועל דא אתתקפו צדיקיא ביה בקב״ה ויהי כי ארכו לו
את רבקה אשתו דייקא והא שכינתא כמו דבעינן כתי׳ בה ויצחק מצחק הכי נמי
את דאשכחי׳ דהות עמה דרבקה · ד״א וכי מה דיצחק הוה משמש ערסיה ביממא
דהא אתמנון ישראל קדישין אינון ולא משמשי ערסיהו ביממא · ויצחק דהוה מדיש
הוה משמש ערסיה ביממא לא ודאי אבימלך חכים הוה ואיהו מסתכל
באצטגנינותא קיליה דאיהו חלון כתי׳ הכא בעד החלון וכתי׳ התם בעד החלון
נשקפה ותיבב׳ מה להלן באצטגנינותא הכא נמי באצטגנינות וחמא דלאו הוה
כמה דהוה אמ׳ בודאי איהו מצחק עמה איהי איתתיה מדין ויקרא אבימלך ליצחק ויאמר
ר׳ יוסי אמ׳ יאות הוה אבימלך למעבד ליצחק כמה דעבד לאברהם בר דהא
אודעה ליה קב״ה בקדמיתא׳ תא חזי כתי׳ כי אמרתי רק אין יראת אלהים אמר אבא בגין דקאמ׳ יאות
אחותי לה היא בגין לאתרבקא דכתי׳ אמור לחכמה את היא מ״ט בגין דבהון דא הוה
מהימנותא דאי מהימנו׳ מתעבד בניהו לא מצטריך אבל מגו דלא הוה בעי׳
מהימנו׳ אמר לעשו בגין דלא שריא שכי׳ לבר מארעא קד׳ ועל דא אין יראת אלהים דמהימנ׳
דלאו אתריה הוה ולא שריא הכא ויצחק אתתקף ביה במהימנו׳ דחמא דהא שכי׳
גו אתריה שריא · ויצו אבימלך תא חזי כמה אוריך ליה קב״ה לרשיעיא בגין ההוא טיבו
דעבד בהו ובאבהן קדמאי דהא בגין דא לא שליטו בהו עד לבתר דרין בתראין יאות
עבד אבימלך דעבד טיבו עם יצחק ואמ׳ הנה ארצי לפניך בטוב בעיניך שב׳

ר׳ יהודה

ר׳ יהודה אמ׳ חבל עליהו דרשיעייא דטיבותא דילהון לאו איהו שלים ת״ח עפרון בקדמיתא אמ׳ אדני שמעני
השדה נתתי לך וגו׳ ולבתר אמ׳ ארץ ארבע מאות שקל כסף וכתי׳ וישקל אברהם לעפרון את הכסף · אף הכא בקדמיתא הנה ארצי לפניך
ולבתר אמ׳ לך מעמנו כי עצמת ממנו מאד א״ל ר׳ אלעזר דא הוא טיבו דעבד עמיה דלא נסיב מדיליה אבימלך
כלום ושדריה בכל ממוניה ולבתר אתא אזיל אבתריה למגזר עמיה קיים · ואמ׳ ר׳ אלעזר יאות עבד יצחק דהא בגין
דידע רזי דחכמתא אשתדל וחפר בירא דמיין בגין לאתתקפא במהימנו כדקיימות אברהם אשתדל וחפר בירא
דמיא יצחק אשתדל וחפר בירא דמייא · יעקב אשכח ליה מתוקן ויתב עליה וכלהו אזלו ואשתדלו
אבתריה בגין לאתתקפא במהימנו שלימתא כדקיימות והשתא ישראל אתתקפו בה ברזי דפקודי אורי׳ בגין
בכל יומא ויומא אתתקף בר נש בציצית דאיהו מצוה ובר נש אתעטף ביה · בתפלי דרישא ברישיה ובדרועיה
דאינון רזא עלאי כשמא קדישא בגין דקב״ה אשתכח ביה בבר נש דאתעטר בתפלוי ואתעטף בציצית ·
וכולא רזא דמהימנותא עלאה ועל דא מאן דלא אתעטף בהאי ולא אתעטר לאתתקפא בתפלוי בכל יומא
דמיא ליה דלא שריא עמיה מהימנו ואתעדי מניה דחילו דמאריה וצלותיה לאו צלותא כדקיימות ·
ובגין כך אבהן הוו מתתקפי גו מהימנותא עלאה בגין בירא עלאה דרזא דמהימנותא שלימתא ביה ·
ויעקב משם יחייא פרשת ונחך יי׳ תמיד והש׳ בגין האיקרא אוף ואתמר אבל האיקרא אתכנש ביה
מרי דמהימנותא דמצלאן לון לעלמא דאתי · ונחך יי׳ תמיד בהאי עלמא דין ובעלמא דאתי · ונחך יי׳
תמיד כיון דאתי ונחך יי׳ אמאי תמיד · אלא דא תמיד דבין הערבים דאיהו אתתקף בדרועיה
דיצחק ודא הוא חולקא לעלמא דאתי ועל דא תמיד דכתי׳ ינחך במעגלי צדק · והשביע בצחצחות נפשך ·
דא אספקלריא דנהרא דכל נשמתין מתהנן לאסתכלא ולאתענגא בגווה · ועצמותיך יחליץ האי לית [illegible]
רישיה דקרא סופיה אי נשמתין דצדיקייא סלקין לעילא מאי ועצמותיך יחליץ אלא אוף דאתחיית המתים
דזמין קב״ה לאחייא מיתיא ולאתקנא לון לגרמוי דאינשא ולמהוי בקדמיתא בגופא שלים ונשמתא אתוספא
נהורא גו אספקלריא דנהרא לאתנהרא עם גופא בקיומא שלים כדקא חזי ובגין כך והיית כגן רוה · מאי כגן רוה
דלא פסקין מימוי עלאה לעלם ולעלמי עלמי והאי גנתא אשתקי מניה ואתרווי תדיר וממוצא מים ·
דא ההוא נהר דנגיד ונפיק דלא פסקין מימוי לעלמין · ת״ח בירא דמיין נבעין האי איהו רזא עלאה
בגו רזא דמהימנותא בירא דאית ביה מוצא מים ואיהו בירא דאתמליא מההוא מוצא מים ואינון תרין דרגי
דאינון חד דכר ונוקבא כדקאמרי ·

פסק

ות״ח ההוא מוצא מים וההוא בירא איהו חד ואיקרי כולא באר דהא ההוא מקורה דעייל ולא

דאצה

לעלמין ובירא אתמלי ומאן דאסתכל בבירא דא יסתכל ברזא עלאה דמהימנותא ודא הוא סימנא

דמשתדלי לחפור בירא דמייא ברזא עלאה ולית לאתפרשא בין מקורה ובין בירא וכולא חד׳

דקורבני

ויקרא שמה רחובות רמז דזמינין בנוי למפלח ולאתתקנא בהאי בירא כדקאמרן ברזא

ועלוון כגוונא דא ויהון בהו לעבדה ולשמרה לו עלוון וקרבנין דמתפשטין מבועוי לכל

סטרין כד״א יפוצו מעיינותיך חוצה ברחובות פלגי מים ובגין כך ויקרא שמו רחובות׳

ר׳ שמעון פתח חכמות בחוץ תרנה ברחובות תתן קולה האי קרא איהו רזא עלאה חכמות אין

חכמה עלאה וחכמה זעירא דאתכלילת בה בעלאה ושריא בה בחוץ תרנה׳ ת״ח כמה עלאה

איהי סתימא דכל סתימין ולא אתיידע ולאו איהי באתגליא כד״א לא ידע אנוש ערכה׳

בדקא תנן

וכד אתפשטת לאתנהרא אתנהרא ברזא דעלמא דאתי ועלמא דאתי אתברי מינה

חדוה

חכמה תמן ואוון עד בזמנא דאתעתד כולא ברזא דעלמא דאתי כדקאמרן כדין איהו

מההוא

לאתנהרא וכולא בחשאי דלא אשתמודע לבר לעלמין׳ תו בעיא לאתפרשא ונפיק

אתר אשא ומיא ורוחא כד״א ואעביד חד קלא דנפקא לבר ואשתמע כדין מתמן ולהלה

מכאן

איהו חוץ דהא לגו בחשאי איהו דלא אשתמע לעלמין השתא דאשתמע רזא איקרי חוץ

בעי בר נש לאתתקנא בעובדוי ולשלאה ברחובות מאן רחובות דא ההוא רקיעא דביה כל

תמן

כוכביא נהרין ואיהו מבועא דמיינוי לא פסקין כד״א ונהר יוצא מעדן׳ ואיהו רחובות ותמן

בחוץ

קולה ותמא כולא חד ובגין דא אתי שלתי הכן בחוץ מלאכתיך ועתדה בשדה לך ויהב

ראש

כד״א בחוץ תרונה דהא מכאן זימנא עבידא לאתתקנא ולה לשלאה דכתי׳ כי שאל נא לימים

כתי׳ אחר ובנית

ועתדה בשדה לך דא שדה אש׳ ברך יי׳ ובתר דינדע בר נש רזא דחכמתא ויתקן גרמיה בה מה

ביתיך דא נשמתיה דבר נש בגופיה דאתתקן ויתעביד גבר שלים׳ ועל דא כד חפר יצחק ועבד בירא

בשלם לההוא שלים קרי ליה רחובות וכולא כדקא יאות׳ זכאין אינון צדיקייא דעובדיהון כשרן לגבי קב״ה

לקיימא עלמי׳ דכתי׳ כי ישרים דר׳ יי׳ ישב׳ ארץ׳ ישכינו ארץ ואוקמוה׳ ויהי כי זקן יצחק׳ אר״ש כתי׳ ויקרא אלהים

האי קרא אוקמוה ואתמר אצלא ת״ח כל עובדוי דקב״ה כולהו מלין קשוט וכולא ברזא עלאה וכל מלוי אורי׳ כולהו מלין דמהי׳

ורזין עלאי׳ כדקא׳ ות״ח לא זכה יצחק באברהם דלא פשמון עינוי ולא כהו אלא דאמרי׳ הבא רזא דמהימנותא כד״א ויקרא אלהים

דא אברהם דאיהו נהורא דיממא ונהורא דיליה אזיל ונהיר ואתתקף בתקונא דיממא ובגין כך כתי׳ ואברהם זקן בא בימים

נהורין דנהרין ואיהו סיב בדין אזיל ונהיר כד״א הולך ואור עד נכון היום׳ ובגין כך איהו כדסיב מה כתי׳ ויהי כי זקן יצחק

הכי הוא ודאי דבעי לאתחשכא ולאתדבקא בחשך בדרגיה כדקא יאות׳

ויתכ

אתמר לעשו בריה ונשק ידוי ואע״ג שפיר אברהם נהיר מסט׳ דדרגא דילה ויצחק אתמשך מסט׳ דדרגא דילה

יעקב אמאי דכתי׳ ועיני ישראל כבדו מזוקן׳ תנינן דיצחק מההוא סט׳ כבדו · לא יוכל לראות לאסתכלא

כדקאחזי אבל לאכהן אבל יצחק בהו ודאי מכל וכל ואתעביד חשך דהא בדין אתאחיד ביה כלה

ואתקיים נלחשך קרא ציה · ויקרא לעשו · דאתכליל מסט׳ דדינא קשיא · ויאמר הנה נא זקנתי

ר׳ יוסף פתח אשרי אדם עוז לו בך מסלות בלבבם · זכאה בר נש דאתתקף ביה בקב״ה וישוי

תוקפיה ביה יכול כחנניה מישאל ועזריה דאתתקפו ואמרו הן איתי אלהא די אנחנא פלחין יכול

לשיזבותנא · ת״ח דילא ישיזב ולא אתקיים עליהו קב״ה אשתכח שמא דקב״ה דלא אתקדש בעיניהון

דכולא כמ׳ דאמ׳ לא כיון דידעו דלא אמרו כדקיאות אהדרו ואמרו והן לא ידיע להוי למלכא ·

בין ישיזיב בין לא ישיזיב ידיע להוי לך מלכא · ותנינן דמלה אודעי ליה יחזקאל ושמעו וקבילו

מניה דקב״ה לא מתקיים עליהו בגין דיקבלון אגרא וכיון דהדרו ואמרו ואם לא ידיע להוי לך מלכא

לא לאתתקפא בר נש ולמימר דיימא קב״ה ישיזבנו או איהו עביד לי כך · לא ישוי תוקפיה בקב״ה

דסייע עליה בזמן דעביד פקודי אורי׳ ולמהך באורח קשוט דכיון דאתי בר נש לאתדכאה מסייעין

ליה ודאי ובדא יתתקף ביה בקב״ה די יסייע ליה ויתתקף ביה דלא ישוי תוקפיה באחרא ובגי׳ כך

מתישבא

עוז לו בך מסלות בלבבם · דיעביד ליה כדקיאות בלא הגהורא אוחרא לא סגי מסלה דאיהי

לאעברא בכל אתר דיצטריך הכי נמי · ד״א אשרי אדם עוז לו בך כדא עוז לשמיה

בגין דאצטריך ליה לבר נש דיתעסק באורי׳ לשמה דקב״ה דכל מאן דאתעסק באורי׳ ולא ישתדל בה

לשמה טב ליה דלא איתברי מסלות בלבבם · מאי מסלות כד״א סולו לרוכב בערבות ·

דהאי היא אורי׳ דאיהו אשתדל בה לארמא ליה לקב״ה ולמעבד ליה מטבא בעלמ׳ · ת״ח

יעקב כל עובדוי הוו לשמא דקב״ה ובגין כך קב״ה הוו עמיה תדיר דלא אעדי מניה שכי׳ דהא

אודעת ליה ליעקב

בשעתא דקרא ליה יצחק לעשו בריה יעקב לא הוה תמן ושכי׳ אודעת ליה לרבקה ורבקה

ת״ח ר׳ יוסי אמר אי הוה בההוא זמנ׳ אתברך עשו לא ישלוט יעקב לעלמין · אלא מעם קב״ה

הוה וכולא באתריה אתא כדקאחזי · ות״ח ורבקה אוהבת את יעקב והא אתמ׳ ובגין כך שדרת

בגיה דיעקב · הנה שמעתי את אביך · ועתה בני שמע בקולי בההוא זמנ׳ ערב הפסח הוה ובעי

יצר הר׳ לאתעברא מן עלמא

דעתידין

ולאלבשא ליה סיהרא רזא דמהימנותא ועל דא עבדת תרין תבשילין. ר' יהודה אמר רמז הכא
דיעקב
בנוי דיעקב לקרבא שני שעירים חד בגין דרגא דלעי' וחד בגין לכפיא דרגא דעשו ולא ישלוט עלוי
רחיק
ועל דא שני גדיי עזים והרויחו טעם יצחק ומכילא. ויבא לו יין וישת. ויבא לו יין רמיז מאתר
קריב ליה מההוא אתר דעשו. ר' אלעזר אמר רמז מההוא יין דכל חדו אשתכח ביה בגין לחדאה
לחדתא סטרא דלואי ועל דא ויבא לו יין. ותקח רבקה את' אינון לבושין דרווח עשו מנמרוד
גבור ציד
ואי' יקר' דהוו מן אדם הראשון. ואתו לידא דנמרוד ובהו הוה צד צידא נמרוד דכתי' הוא היה
ויבא
ועשו נפק לחקלא ואגח ביה קרבא בנמרוד וקטיל ליה ונסיב אינון לבושין מניה הה"ד
עשו מן השדה והוא עיף ונתי' התם עיפה נפשי להורגים ועשו הוה מפקיד לון לאינון לבושין
על
לגבה דרבקה וכד הוה נפיק ויצייד ציידא להוון יומא לא נטיל לון ונפק לחקלא ואתעכב
תמן ובההוא לבישלון עשו לא הוו סלקין ריחין כיון דאלבישו ליעקב כדין תב אבדה
לאתרה וסליקו ריחין בגין דשופריה דיעקב שופריה דאדם קדמאה הוה ובגין כך אהדרו
בההוא שעתא לאתרייהו וסליקו ריחין. א"ר יוסי שופריה דיעקב דאיהו שופריה דאדם
לעיל
והא תנינן דתפוח עקיבו של אדם הראשון מכהה גלגל חמה. א"ל דכך הוה יעקב א"ל
דחטא
ודאיהו בקדמי' עד לא חב אדם הראשון לא הוו יכלין כל בריאן לאסתכלא בשופריה כיון
אשתני שופריה ונהפך גוניה ואתעביד צר מאה אמין. ות"ח שופרא דאדם הראשון
רזא איהו דמהימנו' עלאה בההוא שופרא ובגין כך ויהי נועם יי' אלהינו עלינו. לחזות
בנועם יי' ודאי ההוא שופריה דיעקב ודאי ועל רזא עלאה הוא. וירח את ריח בגדיו. ית"ל
את ריח
וירח את ריח הבגדים לא כתי' אלא את ריח בגדיו כד"א עוטה אור כשלמה. ד"א וירח
בגדיו כיון דאלבישלון סליקו ריחין בההוא שעתא ועד דארח ריחא דלבושין לא בריכיה
בההיא
דהא כדין לא ידע דאתחזי להון לברכא דאי לא דאתחזי לברכא לא סליק ולא הוה
הות
הה"ד וירח את ריח בגדיו ויאמר ראה ריח ב' ויאמר עלה פתח הוא אית דאמרי דישבי
ואית דאמרי דיצחק הות. כריח שדה מאן שדה דאשדה תפוחין שדה דאבהן עבי' חמידו
המעלות
ליה ומתקנין ליה. ויתן לך האלהים האי קרא אוקמוה. ר' אבא פתח ואמר שיר
ליי' בצרתה לי דמה שירין ותושבחן אמר דוד קמי קב"ה וכולא בגין לאתקנא דרגיה
ולעשות לו שם כד"א ויעש דוד שם.

ושירתא

ושירתא דא אמר כד עוברא דא ליעקב · ר׳ אלעזר אמר יעקב אמר שירתא דא בההיא שעתא דאזל אבוי
משה נא ואמשך בני בגין דהוה יעקב בעקו סגיא דדחיל מאבוי ידע ליה ואשתמודע ליה מהכתי ולא הכירו כדין
אמר אלהי׳ בעזרתה לי׳ יי׳ הצילה נפשי דאהוא דרגא דעשו שריא ביה דאיהי שפת שקר בשעתא דאתי ההוא
חויא לאוטין על עלמי ובחכמה ובעקימו אייתי לוטין דאתלטיא עלמא · ת״ח בשעתא דאתי יצחק לעשו
ועודה לי צייד בה ואזל ונפק עשו בגין דיתברך מן יצחק דקאמר ליה ואברכך לפני יי׳ דלו אמר ואברכך
ולא יתיר יאות · כיון דאמר לפני יי׳ בההיא שעתא אזדעזע כורסי יקרא דקב״ה אמרה ומה דיפוק חויא
מאינון ואשתארו א׳ יעקב ביה בההיא שעתא אזדמן מיכאל ואתא קמיה דיעקב ושב׳ בהדיה
וידע יצחק וחמא לגנ״ע בהדיה דיעקב ובריכיה קמיה · וכד עאל עשו על בהדיה גיהנם ועלדא ויחרד
יצחק חרדה דחשב לאהוא עשו בההוא מטרא פתח ואמר ואברכהו גם ברוך יהיה
בגין כך אזדמן יעקב בחכמה ובעקימו דאיתי ברכן עליה דיעקב דאיהו כגוונא דאדם
ואתנטלו מההוא חויא דאיהו שפת שקר דכמה שקרא אמר וכמה מלי דשקר עבד בגין לאטעאה
ולאייתאה לוטין על עלמי בגין כך אתא יעקב בחכמה ואטעי לאבוי בגין לאייתאה ברכאן
ולנטלא מניה מה דמנע מעלמי ומדה לקבל מדה הוה ואיהו עליה כתי׳ ויאהב קללה
ותבואהו ולא חפץ בברכה ותרחק ממנו · ועליה כ׳ ארור אתה מכל הבהמ׳ ואשתאר בה
לדרי דרין ואתא יעקב ונטל מניה ברכאן ומן יומי דאדם אזדמן יעקב לנטלא מההוא חויא
כל הני ברכאן ואשתאר הוא בלוטין ולא נפק מניהו ודוד אמר ברוחה׳ מה יתן לך ומה
יוסיף לך לשון רמיה · מה איכפת ליה להוא חויא בישא דאיתי לוטין על עלמי כמה
דאמרו נחש נושך וממית ולית ליה הנאה מניה · לשון רמיה דרמי ליה לאדם ולאתתיה
ואיתי בישא עליה ועל עלמי לבתר אתא יעקב ונטל מדיליה כל אינון ברכאן חצי גבור שנונים
דא עשו · אינון ברכאן כדא · וישטם עשו את יעקב וכו׳ ת״ח ויתן לך האלהים דא מלעילא
ומתא בחבורא חדא · ורוב דגן ותירוש האי אוף לא כאיתי עד דנשב ת״ח נער
הייתי גם זקן ואוק׳ שרו של עולם אמרו ובג״כ ורוב דגן ותירוש · יעבדוך עמים
בזמנא דשליט שלמה בירושלם דכתי׳ כל מלכי הארץ מביאים איש מנחתו · וישתחוו לך
לאומים בזמנא

כל גוים

דייתי מלכא משיחא דכתי' וישתחוו לך כל גוים · ר' יהודה אמ' כלא בזמנא דמלכא משי' דכתי'
יעבדוהו הוה גביר לאחיך · ולא אמ' היה או תהיה אלא דא רזא עלי' דמהימנותא דלא אתיין
לך רזי מהימנותא ה' לעילא ולתתא ה' לבתר · ובגין כך אמ' הוה גביר לאחיך לשלטאה (משיחא)
עליהו ולדכאה לון בזמנא דאתא דוד מלכא · ר' יוסי אמ' כולא איהו בזמנא דמלכא
הא בגין דעברו ישראל על פתגמי אורי' כדין ופרקת עלו · ויתן לך האלהים ר' יוסי
אמ' כל הני ברכן מסטרא דחולקיה דיעקב הוו ומדיליה נטל ולא ברכן לא בעי (יצחק)
לברכא ליה לעשו ובגין כך עבד קב"ה וגרם ליה ליעקב לנטלא מדיליה · ת"ח
בשעתא דההוא נחש אייתי לווטין על עלמ' ואתלטיא ארעא מה כתי' ולאדם
אמ' ארורה האדמה בעב' דלא תהא עבדא פירין ואיבין כדקא יאות לקבל דא (לך)
ומשמני הארץ בעצבון תאכל לקבל דא ומטל השמים וקוץ ודרדר תצמיח
לקבל דא ורב דגן ותירוש בזעת אפך לקבל דא יעבדוך עמים דאינון יעבדון
ארעא ויפלחון באגינא כדא ובני נכר אכרכם וכו' וכלא נטל יעקב דא לקבל דא
ומדיליה נטל וקב"ה גרם ליה ליעקב דיטול הני ברכאן לאתדבקא באתריה וחולקיה ·
ועשו לאתדבקא באתריה וחולקיה · א"ל ר' חזקיה והא זמינין דמשמני הארץ
ומטל השמים נטל עשו הכא הוה משמני הא' אמ' ליה והאי כהאי ולאו דא
כדא כמה אתפרשין דהא ביעקב כתי' ויתן לך האלהים · ובדא כתי' יהיה · (ביעקב כתי')
מטל השמים ומשמני הא' בעשו כתי' משמני הארץ ומטל השמי' דא לאו איהו (כדא ·)
ודרגין אתפרשן כמה וכמה בגין דהא ביעקב כתי' ויתן לך האלהים כתי' משמני הארץ (דא ארעא)
החיים לעיל' וירית ליה בארעא דלעי' ובשמים דלעי' · ובעשו בארעא דהכא לתתא
ובשמים דהכא לתתא · יעקב לעי' לעי' ועשו לתתא לת' יתיר יעקב [illegible] לעי'
ותתא ועשו לתתא ומעל דכתי' והיה כאשר תריד ופרקת מהע' דהכא לתתא · אבל
לעי' לא כלום דכתי' כי חלק יי' עמו · ת"ח בשעתא דשרו לנטלא ברכן דילהון ויעקב
ועשו יעקב נטל לעי' חולקיה ועשו נטל חולקיה לתתא ·

ר' יוסי

ר' יוסי ברבי שמעון בן לקוניא א"ל לר' אלעזר כלום שמעת מאבוך אמאי לא אתקיימו ברכוי דברך יצחק ליעקב
ואינון ברכאן דברך יצחק לעשו אתקיימו. א"ל כל אינון ברכן מתקיימין וברכן אחרנין דברכיה
קב"ה ליעקב. אבל ת"ח נטל יעקב לעי' ועשו נטל לתתא לבתר כד יקום מלכא משי' יטול
יעקב לעי' ולתתא ויתאביד עשו מכלא דלא יהא ליה חולקא ודוכרנא בעלמ' כדא והיה בית
יעקב אש. בגין דיתאביד מכלא וירית יעקב תרין עלמין עלמ' דין ועלמ' דאתי. ובההוא זמ'
כתי' ועלו מושיעים בהר ציון. ההוא מלכו דעשו נטל האי בעלמ' יהיבליה קב"ה בלחודוי וכי השתא
לאו איהו מקב"ה אלא אעג דשלטא קב"ה לעי' ותתא יהיב לון לכשר עמין לכל חד וחד
חולקא ואחסנתא בהאי עלמ' לאשתמשא ביה ובההוא זמנא יטול מכלהו מלכותא
ותהי דיליה מלא דכתי' והיה יי' למלך על כל הארץ וכתי' והיתה ליי' המלוכה. לו בלחודוי.

ויהי אך יצא יצא ר' שמעון אמ' אך יצא יצא תרי יציאות הללו למה אלא חד דשכינתא וחד דיעקב
דהא כד עאל יעקב שכי' עאלת עמיה וקמי שכי' אתברך. ויצחק הוה אמ' ברכאן ושכינתא אודי עליהון.
וכד נפק יעקב שכי' נפקת עמיה. הה"ד אך יצא יצא יעקב תרי יציאות כחד. ועשו אחיו בא מצידו.
מן הציד לא כתי' אלא מצידו אלא דלא הוה ביה ברכה. ורוח הק' אומרת אל תלחם את לחם רע עין.
ויעש גם הוא מטעמי' יקום אבי דבריה בעזות בתקיפו רוחא מלה דלית בה טעמא יקום אבי.

ת"ח מה בין יעקב לעשו. יעקב אמ' בכסיפו דאנפי בענוו מה כתי' ויבא אל אביו ויאמ' אבי.
מהאי אלא דלא בעי לאזדעזעא ליה בלשון תחנונים קום נא שבה ואכלה מצידי ועשו אמ' יקום אבי כמאן
דלא מליל עמיה. ת"ח בשעתא דעאל עשו עאל עמיה גיהנם ואזדעזע יצחק ודחיל. כתי' ויחרד יצחק
חרדה גדולה. כיון דכתי' חרדה די' מהו גדולה עד מאד אלא דלא הוה דחילו ואימתא
דנפל עלוהי דיצחק מיומא דאתברי ואפי' בההיא שעתא דאתעקד על גב' מדבחא וחמא
שכינה עליה לא אזדעזע בההיא שעתא דעאל עשו וחמא גיהנם דעאל עמיה כדין אמ'
בטרם תבוא ואברכהו. בגין דחמית שכי' אודית על אינון ברכאן. ת"ח כל אודי על כל
אינון ברכאן ומלכית על רישיה לבתר מ"ל דכ' ויאמר שלחני כי עלה השחר שלחני בגין דיעקב
אתתקף ביה. וכי היך יכיל בר נש דאיהו גופא ובשרא לאתתקפא ביה במלאכא דאיהו רוח ממש
דכתי' עושה מלאכיו רוחות. אלא מכאן דמלאכי שליחי דקב"ה כד אינון נחתי להאי עלמ'
אינון אתגלימו ומתלבשין בגופא כגוונא דהאי עלמ' בגין דהכי אתחזי דלא להשניא ממנהגא
דההוא אתר דאזיל לתמן

להשנאה
והא אוקמ' במשה כד סליק לעי' מה כתי' ויהי שם עם ה' לחם לא אכל · בגין מנהגא דלא

מה הוא אתר דאזיל לתמן · ואינון מלאכין כדנחתו לתתא אתחזון כלהו מכלין הכי ויאכלו
בגוונא
וכן הכא האי מלאכא כד נחית לתתא לאתדבקא עם יעקב לא חמו דהוה מתלבש בגופא
דהאי עלמא ועל דא אתדבק יעקב בהדיה כל ההוא ליליא · ת"ח בגין שלטנותא דהני
לאו איהו אלא בליליא ודאי · ובגין כך שלטנותא דעשו לאו איהו אלא בגלותא דאיהו ליליא
חיליה
ועל דא בליליא אתתקן עמיה דיעקב ואתדבק עמיה · וכד מטא צפרא אתחלש
עשו
ולא יכיל ובדין אתתקף יעקב ובגין דיעקב שלטנותיה ביממא אתתקף ועל דא
שלטנותיה ~~ביממא מתתקף~~ בליליא ויעקב שלטנותיה ביממא ובגין כך כתי' משא
שעיר
דומה אלי קורא משעיר שומר מה מלילה · דהא כדין שלטנותא דעשו דאית
ברכתני
בליליא איהו ובגין כך אתחלש תוקפיה כד אתא צפרא ובדין ויאמר שלחני · תאני כי אם
מקטרגא
כי אם ברכתני מבעי ליה לא אודית עלי על אינון ברכן דברכני אבא ולא תהא
לי בגיניה · מה כתי' ויאמר לא יעקב כי אם ישראל אמאי ישראל א"ל בעל כרחין איתכן
כי שרית
לשמשא לך דהא אנת מתעטרת בחילך לעי' בדרגא עי' ישראל יהיה שמך ודאי ·
עם אלהים
עם אלהים תאני עם אלהים סט' דעליה הוה אתי · לא אלא שרית לאתחברא ולאזדווגא
בחבורא בזווגא דשמשא וסיהרא ועל דא כתי' עם אלהים בחבורא וזווגא חד · דא ויאמר
כדא ויאמר מלה שמע תשמע מן הכא ויאמר לא יעקב כדין אתעטר יעקב בדרגיה
למהוי כולא דאברהם מה כתי' ויברך אותו שם · דאודי לון על אינון ברכן דברכיה אבוי ·
רש פתח ואמ' ברצות יי' דרכי איש גם אויביו ישלים אותו · ת"ח כמה דאית ליה לבר נש
לאתתקפא אורחוי ושבילוי ביה בקב"ה בגין לאעבד פקודי אוריי' דהא אוקמו' בודאי תרי
מלאכין שליחן אית ליה לבר נש מלעי' לאזדווגא בהדיה חד לימינא וחד לשמאלא
ואינון מזדווגין ביה בבר נש בכל מה דאיהו עביד אינון משתכחי תמן וקרינן לון יצר
הטוב ויצר הרע אתי בר נש לאתדכאה ולאשתדלא בפקודי אוריי' ההוא יצר טוב
דאזדווג ביה בבר נש איהו אתתקף על יצר הרע ומשתלים בהדיה ואתהפך ליה
לעבדא · וכי אהדר בר נש ואזיל לאסתאבא ההוא יצר הרע אתתקיף ואתגבר על
ההוא יצר הטוב והא אוקי' ודאי כד בר נש אתי לאתדכאה כמה תקיפו
אתתקף בר נש כד אתגבר

ההוא

ההוא יצר הטוב כדין אויביו ישלים אתו דההוא יצר הרע אתכפיא קמיה דיצר הטוב ועל דא אמר
שלמה טוב נקלה ועבד לו · מאי ועבד לו דא יצר הרע וכדין כד אזיל בר נש בפקודי אורייתא
גם אויביו ישלים אתו ודא יצר הרע · ת"ח דיעקב בגין דאבטח ביה בקב"ה וכל אורחוי
הוו לשמיה ועל דא אויביו ישלים אתו ודא סמאל חילא ותוקפא דעשו דאשלים עמיה
ובגין דאשלים עמיה דיעקב ואודי ליה על אינון ברכן כדין אשלים עמיה עשו · ועד
יעקב לגביה דההוא ממנא דאתפקד עליה לא אשלים עמיה עשו ובגין כך בכל אתר
תוקפא דתתא תליא בתוקפא דלעילא · ויאמר מי איפוא מי הוא זה מבעי ליה לא מי איפוא
דקיימא שכינתא תמן כד בריך ליה יצחק ליעקב ועל דא אמר מי איפוא מאן הוא דקיימא הכא
על אינון ברכן דבריכת ליה ודאי גם ברוך יהיה דהא קב"ה אסכים על אינון ברכן · ר' יהודה
אמר בגין ההוא חרדה דחרד יעקב ליצחק אבוי אתער יעקב בענשא דיוסף דחרד חרדה
בשעתא דאמרו ליה זאת מצאנו · יצחק אמר איפוא באיפוא אתענש יעקב דכתיב איפה
ותמן אתאביד יוסף ואתענש יעקב ואע"פ דקב"ה אסכים על ידוי באינון ברכן איהו
באיפה הם רועים · ומתמן אתאביד מניה ואתענש בההוא ענשא · גדולה עד מאד מאי
גדולה כתיב הכא גדולה וכתיב התם את האש הגדולה · דעאל עמיה גיהנם מאי עד מאד כתיב
הכא מאד וכתיב התם והנה טוב מאד זה מה"מ כדין אמר מי איפוא · כשמוע עשו ·
אמר ר' חייא כמה טבין עבדו אינון דמעין דעשו ומפיק עשו קמי אבוי בגין דיתברך מניה
בגין דהוה חשיב מלה דאבוי יתיר · הכי קרא שמו ואוקי' קרא שמו ההוא דקרא ליה אפיק
ליה דווקא בגין דלא הכי נקרא שמו לא כתיב לא קרא שמו · ויעקבני זה פעמים מהו זה
לא פעמים מבעי ליה לא מלה חד הוה תרי זמנין · בכורתי אהדר ליה זמנא אחרא ברכתי
תרי זמנין כגוונא דא כי עתה שבנו זה פעמים מלה חד ב' זמני · חד דהא אהדרנא ולא נהני
בכסופא כד ההוא בר נש · שבנו בשנו אנן בכסופא מניה וכד אהדרנא כגוונא דא את איוב
לאויב לך · איוב אהדר אויב ואוק' דכתיב אשר בשערה ישופני והכא בכורתי לקח והנה עתה
ונטל ברכתי · הן גביר שמתיו לך ולך איפוא לאתקיימא הכא מאן דאסכים עלך מה אעשה
דזין ברכיה בהאי עלמא ומסתכל בדרגיה ומעבר

[Marginal/interlinear glosses: כדין · דיעקב · דאשלים · מי איפוא · מאי · ואודי לי · בהאי · הם רועים · אתענש · ובתשבע · אהדר מלה · בני]

בדינא
ועל חרבך תחיה דהא הכי אתחזי לך לאו שדאה דמין ולמעבד קרבין ועל דא אמי מר. מעשה דאנת
דא על
ובחרבא ובדמא חזינא לך ולאחוך באורח שלם לא בע"כ ודאי אנא גרימנא לך בגין דאנת ברי ועל
חרבך תחיה ואת אחיך תעבוד: ועדין לא אתקיים דהא לא פלחיה עשו ליעקב בגין דיעקב לא
כדאמר
בעא ליה השתא ואיהו אהדר וקרא ליה אדוני כמה זמנין בגין דאסתכל למרחוק ואוליך ליה לסוף יומיא
ר' חייא ור' יוסי הוו אזלי באורחא עד דהוו אזלי חמו ליה לר' ייסא דהוה אזיל אבתריהון יתבו
פתח
עד דימטא לגבייהו אמרו השתא אורחא מתקנא קמן אזלו אמ' ר' חייא עת לעשות לי"י
נישנא
פתחה
ר' יוסי ואמ' פיה פתחה בחכמה ' פיה פתחה דא כנסת ישראל ותורת חסד על לשונה אלין ישראל דאינון
דאורי' דמשתעשעי בה יממא ולילי ' פיה פתחה בחכמ' דא ב' דבראשית ואוק' ' ותורת חסד
דא אברהם דביה ברא עלמי וביה משתעשע תדיר ב' סתים מהאי גיסא ופתיחא מהאי גיסא '
עילאי
סתים מהאי גיסא כד"א וראית את אחורי ' פתיחא מהאי גיסא בגין לאנהרא אנפהא לגבי
ופתיחא מהאי גיסא בגין לקבלא מלעילא ואיהי אתפתחת לקבלא בגין כך קיימא בר נש אורו'
ואתמליא לבתר ' פיה פתחה בחכמה בחכמה ודאי דכתי' ברא אלהים ותורת חסד על לשונה '
דהא לבתר משתעי ואמר ויאמ' אלהים יהי אור ' פיה פתחה בחכמה דא ה' דשמא קדי' דנולא
דלא אתידע
בה ואיהי סתים ולבתר דלא אתידע לגבי' ותא' ורזא דמלי' והתם ' פיה פתחה בחכמה בגין דסתימא
כלל דכתי' ונעלמה מעיני כל חי ' וכדשרי לאתפשטא בחכמה דאתדבקת בה ואיהי בגוה אפיקת
קלא דאיהי ' תורת חסד פיה פתחה בחכמ' דא ה' בתראה דאיהי דבור ומליא תליא בחכמה
על לשונה
ותורת חסד על לשונה דא קול דקיימא על דבור ' ותורת חסד על לשונה דא יעקב דאיהו
לא נהגא מלה ולאתחברא לה דהא לית דבור בלא קול ואוק' ' פתח ר' חייא אבתריה ואמ'
חכים
אני חכמה שכנתי ערמה ' אני חכמה דא כנסת יש' שכנתי ערמה דא יעקב דאיהו
אשתתף
ודעת מזמות אמצא דאיצחק דהוה ליה דעת מזמות לברכא לעשו בגין דחכמה
אינון
בהדיה דיעקב דאיהו ערמה ' דעת מזמות אמצא דאתברך יעקב מאבוי ושכו עליה
יתקיימו
בכן ואתקיימו ביה וברכוי לעלם ולעלמי עלמי ' מאינון דאתקיימו בהאי עלמא ובלהון
לזמנא דמלכא משיחא דכדין יהון ישראל גוי אחד ועם אחד לקב"ה הה"ד ועשיתי אותם
לגוי אחד בארץ וישלטון לעילא ותתא דכתי' וארו עם ענני שמיא ' דא מלכא משיחא וכו' וביומוהי ד' מלכיא
אינון קים אלה שלטנא דמלכא די לעלמין לא תתחבל וכו' והיא תקום לעלמיא '

פתח

דנפק יעקב

פתח ר' ייסא אבתריה ואמ' ואתה אל תירא עבדי יעקב נאם יי' האי קרא אוק' אבל בההוא שעתא
דקמי אבוי באינון ברכן אסתכל בנפשיה אמאי האי ברכן בעינא דאסתלקא לון לבתר לאריכו יומי
והוה דחיל ומסתפק כדין קלא אתי ואמ' ואתה אל תירא עבדי יעקב כי אתך אני ולא אשבוק לך בהאי עלמא
כי הנני מושיעך. דמשעבד השתא אתנטיל ברכוי עשו וישתעבדון בבנך אנא אפיק לון מידיה
ובדין ישתעבדון בנך ביה. ושב יעקב יתיב בלאו בלבאן. ושב יעקב דא שכי' ושב יעקב ודאי
ושקט ושאנן כמה דאוק' בלין מלכוותא מבבל ומדי ומאדום דאינון הוו דאשתעבדו בהון דישראל.
ואין מחריד לעלם ולעלמי עלמין אזלו עד דהוו אזלי אר' יוסי ודאי עלמא דעבד קב"ה בארעא
כולא הוה בגינא דחכמתא וכלא בגין לאחזאה חכמתא עי' לבני נשא בגין דילפון מההוא עובדא
רזין דחכמתא וכולא אינון כדקא יאות ועובדוי כולהון אורחי דאורי' בגין דאורחי אורי' אינון אורחי
דקב"ה וליתא מלה זעירא דלית בה כמה אורחין שבילין ורזין דחכמה עי' ת"ח דהא לנש
הוה אתי תלת מאה הלכות פסוקות ברזא דחכמה עי' בפסוק ושם אשתו מהיטבאל ולא גלי לון
אלא לר' אלעזר בריה דהוה עמיה בגין למנדע כמה כינעי' אינון בכל עובדא ועובדא דאיהי באורי'
ובכל מלה ומלה חכמתא איהי ואורי' דקשוט בגין כך אינון מלין דאורי' מלין אינון לאחזאה
מניה נפלאות כדא גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך. ת"ח בשעתא דעקים ההוא נחש
לאדם ולאתתיה דאקריב לאתתא ואטיל בה זוהמא ואתפתה בה. אדם כדין אסתאב עלמא
ואתלטיא בגיניה וגרים מותא לכל עלמא וקימא עלמא לאתפרשא מניה עד דאתא אילנא
דחיי וכפר עליה אדם וכפיא לההוא נחש דלא ישלוט לעלמין על זרעא דיעקב בזמנא דהא
דאקריבו ישראל שעיר הוה אתכפיא ההוא נחש ואתהפך לעבדא כד"א ועל דא אקריב יעקב
לאבוי שני שעירים חד לאכפיא לעשו דאיהו שעיר ואחד בגין דרגא דהוה תלי ואתדבק
ביה עשו ואתמ' ובגין כך קימא עלמא עד דאתי אתתא כגוונא דחוה ובר נש כגוונא דאדם
ועקימו ויחכימו ליה לההוא חויא בישא וההוא דרכיב עליה והא אתמ'.
פתח ואמ' ויהי עשו איש י' והא אתמ' ויעקב איש תם כתרגו' גבר שלים אמאי איהו תם
בגין דאיהו יושב אהלים.

דאמיר לתרין סט׳ לאברהם וליצחק · ועל דא יעקב בסט׳ דיצחק אתא לגביה דעשו כדא ועם

עקא אתפל׳ · ובדאתא עם גבפאן בסיועא דלעי׳ לא אתא בסיועא דאברהם ויצחק ·

ובגין חכמתא הוה כדא · ת״ח כד יעקב אתער לגבי סמא״ל דרגא דעשו ואתגלי עליה ליעקב

יעקב נצח ליה בכמה סטרי דבגין נצח לחויא בחכמתא ובעקימו ולא אתנצח בר בשעיר

ומעם דעולא חד נצח טמרין לסמא״ל בגוונא אוחרא ונצחיה ההד׳ ויאבק איש עמו ·

ויראמי לא יכל לו · ת״ח קרותיה דיעקב כמה הוה דאיהו אתא ובעא לאעברא ליה מעלמי

וההוא ליליא לילא דאתברי ביה סיהרא · ויעקב אשתאר בלחודוי ולא אשתאר עמיה

אתרא דתנן לא יפוק איניש בלחודוי בליליא ובש׳ בליליא דאתבריאו ביה נהורין דה״א סיהרא

איהי חסרה דכתי׳ יהי מאורות חסר וההוא ליליא אשתאר בלחודוי בגין דבר סיהרא

חסרה ח״א בישא אתתקף ושלטא ובדין אתא סמא״ל וקטרג ליה ובעא לאובדא ליה

מעלמי ויעקב הוה תקיף בכלהו סטרין בסט׳ דיצחק ובסט׳ דאברהם דאינון תקיפו דיעקב

אתא לימינא ותנא לאברהם תקיף בתקיפו דימינא · אתא לשמאלא ותנא ליצחק תקיף

בדינא קשיא · אתא לגופא חמא ליעקב תקיף מתרין סטרין דסחרן ליה חד מימינא

וחד משמא׳ כדין וירא כי לא יכ׳ דאיהו אתר לבר מגופא ואיהו חד עמודא דגופא כדי

ותקע כף ירך יעקב · כיון דאתער צפרא ועבר ליליא אתתקף יעקב ואתחלש חיליה

דסמא״ל ובדין אמר שלחני כי עלה השחר · ובעא לומר שירתא ובעא לאיתב׳ ואודי ליה

על ברכאן ואוסיף ליה ברכה אוחרא דכתי׳ ויברך אותו שם · ת״ח כמה ברכאן אתברכן

יעקב חד ט׳ דאבוה בההוא עקימו דרוות עליה ברכאן וחד דשכי׳ דבריך ליה קב״ה

כד הוה אתי מלבן דכ׳ ויברך אלהים את יעקב וחד דברכיה ההוא מלאכא מתמן

דעשו · וחד ברכה אוחרא דברכיה אבוה כד הוה אזיל לפדן ארם דכ׳ ואל שדי יברך אותך

בההוא זמנא דחמא יעקב גרמיה בכל הני ברכאן אמ׳ במאן ברכתא מניהו אשתמש השתא

אמ׳ באלשא מניהו השתא ומאן איהי דא בתריתא דברכיה אבוה ואעג דאיהי תקיפא

אבל לאו איהי תקיפא דשלטנותא בהאי עלמי בקדמאה · אמ׳ יעקב אטול השתא דא

ואשתמש בה ואסליק לאינון אוחרנין לזמנא דאצטריך לי ולבני בתראי אימתי

בזמנא

בזמנא
מססבב

דיתכנשון כל עממיא לאוזדא לבני מעלמא דכתי' כל גוים סבבוני בשם יי' כי אמילם· סבוני

סבוני כדבורים· הא הכא תלתא לגבי תלתא דמשתארו חד אינון ברכאן דדמאי דאבוה

תרין אינון ברכאן דברכיה קב"ה כולהו אינון ברכאן דברכיה מלאכא אמ' יעקב להתם

אינטרידו לגבי כלאומין ולישנין דכל עלמ' ומפליג לון להתם והשתא לגביה דעשו

דילי' בהאי למלכא דהוו ליה כמה לגיונין תקיפין כמה מאני קרבא לאגחא קרבין דזמין

לגבי מלכין תקיפין לאגחא בהו קרבא אדהכי שמעו על לסטים אחד קפחא אמ' הני

בני תרעין יהבונתמן אל מכל לגיונין דילך לית אנת משדר התם אלא אמ' לגביה דהוא

לסטים די בלין דהא ומאני קרבא אסלק לגבי אינון מלכין תקיפין ביומא דקרבא דאיצטריכו

ליה להוו אף רבי יעקב אמ' לגביה דעשו דילי' השתא בלין ברכן לגביה דעשו אבל להוא

זמנא דאיצטריכו לבני לגבי כל מלכין ולישנין דכל עלמ' אסלק לון כדימטי הוא זמנא

יתערון אינון ברכן מכל סטרין ויתקיים עלמ' על קיומיה מההוא יומא והלאה יקים מלכותא

דא על כל שאר מלכותא אחרא כמה דאוק' דכ' תדיק ותסיף כלין מלכותא והיא תקום

לעלמיא והינו היא אבנא דאתגזרת מן טורא דלא בידין כד"א משם רועה אבן ישראל

מאן אבן דא כנסת ישראל כד"א והאבן הזאת אשר שמתי מצ' ר' חייא אמ'

מהכא שאר ישוב שאר יעקב אל אל גבור: אין ברכן אוחרנין דאשתארו וכתי' והיה שארית

יעקב בגוים כלהון ולאו בעשו בלחודוי כתלמתת יי' ר' ייסא פת' בן יכבד אב ועבד אדניו·

בן דא עשו דלאו בר נש בעלמ' דיוקיר ליה לאבוי כמה דיוקר עשו וההוא יקירו דיוקר ליה משמש ליה

בהאי עלמ' ועבד אדוני דא אליעזר עבדא דאברהם ואוק' דהא בר נש אתי לחרן בכמה עותרא

ובכמה מתנן ונבזבזן וגמלין טעונין דלא אמ' לבתואל ולבן דאיהו רחימו דאברהם או בר נש

אחרא דאתי בפיוסא דאברהם אלא עד די ימלל מלוי מה כתי' ויאמר עבד אברהם אנ'

ולבתר אדוני אדוני בגין דיוקיר ליה לאברהם וההוא אוריך לכמה זמנין בן עשו ההוא

אוריך ליה כלהו זמנין דישלוט בעלמ' ואינון דמעין אורידו לון לישראל בשעבודא

דיליה עד דיתובון ישרא' לגבי קב"ה בבכיה ודמעין דכתי' בבכי יבאו ובתחנונים

אובילם· ובדין ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה ליי' המלוכה·

ב"ל א"ו

פרשת ויצא יעקב ר' חייא פתח וזרח השמש ובא השמש האי קרא אוקמוה אבל
וזרח השמש דא יעקב כד הוה בבאר שבע ויבא השמש כד אזל לחרן דכתיב וילן שם כי בא
השמש. ול"ת מקומו שואף דכתיב וישכב במקום ההוא. ת"ח שמשא אע"ג דכל עלמא
שמאלא
מטלנוי בתרי סטרי אינון כד"א הולך אל דרום וסובב אל צפון. בגין דאיהו ימינא ודא
נסטר
ונגיד ונפיק כל יומא מסטרא דמזרח ואזיל לסטר דדרום ולבתר לסטר צפון ומסטר דצפון
נפיק
מערב ובדין שמשא אתכניש ואזיל לגבי מערב נפיק ממזרח ואזיל למערב
ממזרח דכתיב ויצא יעקב מבאר שבע. ואזיל למערב דכ' וילך חרנה. רשותא
דכתיב
דנפק מתלת דאבהן דישראל דכתיב ויצא יעקב מבאר ש' ואזל לרשו אחרא
מערב
וילך חרנה ארעא דרשו אוחרא. א"ל ר' חייא כד אזיל שמשא למערב הא
וזורח
איכי מקומו דשמשא כורסיא דיליה אתר דשריא עליה הה"ד ואל מקומו שואף
דתנינן
הוא שם דאזיל לגביה לאנהרא עליה ונטיל כל נהורין ומנש לון לגביה והינו כמה
צבי. אנוח תפלין בגין דנטיל כל כתרין וגו' ומאן ננהו דנא דמצא וגו' ורזא דאימא
ואינון תפלין שבראש כמה דתנינן כהן נוטל בראש ולבתר דנטיל אבא ואמא.
ימינא ושמאלא אשתכח דנטיל כולא ואשתכח דצבי נטיל כולא. ר' אלעזר אמר
תפארת ישראל נטיל כלא ובדא אתמשכא כנסת ישראל דגו' נטלא אף הכי כולא
עלמי
עלמי דדכורא צבי ובן עלמי דנוקבא דצבי כמה דנפיק כל נהורין מהאי
כי נמי נטיל כולא האי עלמי דהא דא כגוונא דא ובגין כך באר שבע דא
יובלא. באר שבע אפי' שמטא. יובלא צבי. ושמשא נא נהורא מיובלא
ובגין כך ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה דא מערב.

ר' שמעון אמר ויצא יעקב מבאר שבע דא מערב שנת השמטה.
וילך חרנה דא שנת עברה בגין דנפק מרשו קדי—

ברשו

דכת'

לדרשן ומחרא דהוה ערק מאחוי בדא ובד מטא לבית אל דאיהו ברשו דק' כמה דכת'

ויפגע במקום. מאן מקום ר' חייא אמ' דא הוא מקומו דקאמרן ואוקמנא. וילן שם

כי בא השמש כמה דכת' שומר זורח הוא שם דהא בגין לאנהרא ליה קא אתא. ויקח

מאבני המקום. אבני המקום לא כת' אלא מאבני המקום. אלא אינון אבני יקר מרגלאן

טבאן דאינון יב' אבנין עי' כמ' דכת' שתים עשרה אבנים. ותחות אלין תרי סר אלפי

ורבוון אבני פסילן וכלהו אבנין בגין כך מאבני המקום. ולא אבני ודא המקום דקאמרן

וישם מראשותיו. מראשותין דמאן לא מראשותין דההוא מקום. מאי מראשותין אלא

כמאן דמשוי תחות רישיה לא אלא מראשותין לד' סטרין דעלמ' תלת אבנין לסטר צפון

ותלת לסטר מערב ותלת לסטר דרום ותלת לסטר מזרח וההוא מקום עליהן לאתתקפא בהן

וכדין וישכב במקום ההוא. כיון דאתתקן ערסא שכב בה' מאן שכיב בה' שמשא ועל

דאמרת וזרח השמש ובא השמש' ר' יצחק הוה יתיב יומא חד נמי מערתא דאמרין וחמא

אעבר חד בר נש ותרין בנוי עמיה והוה אמ' חד לחד תוקפא דשמשא מסטרא

דרום הוא ועלמ' לא אתקיים אלא על רוח בגין דרוח איהו קיומא שלימו דכל סטרין

ולמלא דאיהו קיומא דשלימו לאיכל' עלמ' למיקם אל אחוה זעירא אלא מלא עקב

לא אתקיים עלמ' תא חזי בשעתא דייחדון בנוי דיעקב ייחודא דלע' ואמרין

שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד דא הוא שלימו ע' לאתיחדא בייחודא הדא כדין

אתא סבא יעקב אבוהון ונטיל לביתיה ויהביה בחבורא חדא עם אבהן ואתחברא

דכר ונוקבא כחדא. אמ' ר' יצחק אשתתף בהדיהו ואשמע מאי קאמרי אזל

בהדיהו. פתח ההוא בר נש ואמ' קומה יי' למנוחתיך. מאן דאמ' יקום מלכא

לניחא אלבי ניחא דמשכניה תרי אינון דאמרו משה ודוד. משה אמ' קומה

יי' ויפוצו אויביך. דוד אמ' קומה יי' למנוחתיך. מאי איכא בינייהו אלא משה כמאן

דפקיד לביתיה קאמר. משה פקיד לה לאגחא קרבא ולקבל שונאוי דוד זמין ליה

לניחא כמאן דמזמין למריה ומזמין למלכא ולמטרוניתא עמיה הה"ד קומה
למנוחתיך אתה וארון עוזך בגין דלא לאפרשא לון כהניך ילבשו צדק וחסידיך
ירננו׳ מכאן אוליפנא דמאן דמזמין למלכא ושני עובדוי בגין למיהב חדוה
למלכא אי אורחיה דמלכא דחדן ליה בדיחי הדיוט יסדר קמיה בדיחי רופינוס
ופרדשכי איהו בגין בריאותא דמלכא׳ תא חזי דוד זמין ליה למלכא ולמטרוניתא
לניחא מה עבד׳ שני נדיחין דמלכא בגין רופינוס ומאי נינהו כהניך ילבשו
צדק וחסידיך ירננו׳ ולוויין מנעי ליה דהאי ליואי אינון בדיחי דמלכא והשתא
דוד זמין ליה לניחא עבד כהני וחסידי כולהו בדיחי מלכא א"ל קב"ה לאו הכי א"ל
כד אנת בהיכלך עביד רעותך השתא דזמיננא לך בערסני זימיה מלה לקרבא
אלין דאינון חשיבי יתיר אע"ג דלאו אורחיה בהאי׳ מיכאן אוליפנא דמאן דאיהו
בביתיה יסדיר אורחיה ועובדיה כרעותיה׳ אי מזמנין ליה יעביד רעותא
דאושפיזא כמה דמסדר עלוי׳ דהא דוד אחלף ליואי וסדר כהני וקב"ה אוקים
מלה כרעותיה׳ אמר דוד בעבור דוד עבדיך׳ אל תשב פני משיחיך׳ סדורא
דקא סדרנא לא יתיב לאחורא א"ל קב"ה דוד בחייך אפי׳ במאנין דילי לא אשתמש
אלא במאנין דילך ולאו גו קב"ה מתמן עד דיהב ליה נבזבזן ומתנן דכת׳ נשבע
ה׳ לדוד אמת׳ אמר ר׳ יצחק ונשק ליה ואמאי לא אתינא האי אורחא אלא למשמע
דאדיי׳ פתח חד בריה ואמר ויצא יעקב מבאר שבע׳ היינו דכת׳ על כן יעזב
איש את אביו ואת אמו׳ ויצא יעקב רמז דכד נפקו ישראל מבי מקדשא ואתגליין
בין עממיא כד"א ויצא מבת ציון׳ וכת׳ גלתה יהודה מעוני פתח אוחרא
ואמר ויפגע במקום וילן שם׳ ויפגע במקום במלכא דאזיל לבי מטרוניתא דיליה
בעי למפגע לה בגין דלא תשתכח גביה כהפקידה ולא עוד אלא אפי׳ אית ליה ערסי
דדהבא וכסותי מרקמן באפלטיא לא יבית בהון ואיהו מתתקנא בארעא ובקסטירא

ראכנא

דהבנא ישבוק דידיה ויבית בהו׳ למיהב לה ניחא כמה דאולפנא הכא דכיון דאזל
לגביה מה כת׳ ויקח מאבני המקום׳ בגין למיהב לה ניחא דאפי׳ אבני ביתא
יחידין קמיה׳ למיתב בהו׳ בכה ר׳ יצחק וחדי ואמ׳ הלא [illegible] אלין תחות
ידיכון ולא אזיל אבתריכו׳ אמ׳ ליה זיל אנת אורחך ואנן [illegible] לההולא
האי ברי׳ אמ׳ ר׳ יצחק השתא אית לי למהך לאורח אזל ליה וסדר מלין
קמיה דרש״אל ודאי שפיר קאמרו אמ׳ מלין אלין דבני בני׳ דר׳ צדוק חלשא עינוי
מט׳ אקרי חלשא דמ׳ שנין אתענו על ירושלם׳ דלא יתחרב ביומוי והכי דריש
על כל מלה ומלה דאורי׳ רזין ענ׳ ויהיב בהו אורחא לבני עלמ׳ לאתהנא בהו׳
אמ׳ ר׳ יצחק לא הוו לא יומין זעירין עד דאוערענא בההוא בר נש ובריה זעירא
עמיה׳ אמינא ליה מן הוא ברך אורחא אל׳ עבידנא ליה הלולא ואשתאר בביתיהון
בין דאשתמודענ׳ אמ׳ לי חייך דלא זמינא לך להלולא דברי בגין תלת מלין חד
דלא ידענא בך ולא אשתמודענא לך דהכי מזמנין לבר נש לפום יקריה דלמא
אנת גברא רבא ומפגים יקרך׳ וחד דלמ׳ אנת אזיל אורחך בבהילו ולא אטרח
לך׳ וחד דלא תכסף קמי׳ אנשי חבורא דאורחא דילן כל אינון דזמינין לפתורא
רחתן וכלה יהבין נבזבזן ומתנן ליה׳ אמינא ליה קב״ה ידין לך לטיבו אמינא ליה
מה שמיך אל׳ צדוק זוטא בההוא שעתא אולפנא מניה י״ג רזין באורי׳ ומן בריה
תלת חד בנבואה׳ וחד בחלמא ואמ׳ מה בין נבואה לחלמא׳ נבואה בעלמ׳ דדכורא
איהו׳ וחלמא בעלמ׳ דנוקבא ומהאי להאי בשיתא דרגין נחתא׳ נבואה בימני ושמאלא
חלמ׳ בשמא׳ וחלמא מתפשרא לכמה דרגין לתתא בגני כך חלמא איהו בכל עלמי
אבל בפום דרגיה הכי חזי׳ בפום בר נש הכי דרגיה נבואה לא אתפשט לא באתריה
תא חזי ויחלום והנה סולם׳ כתיב ואמ׳ היה היה דבר יי׳ אל יחזקאל בן בוזי הכהן
היה היה נבואה לשעתה היתה דאצטריך על גלותא בגין דשעתא נחתא

נחתא בהון בישראל בגלותא וחמא יחזקאל מה דחמא לפום שעתא ואעג"ב דלא אתחזי
ההוא אתר להאי במגע כך היה היה׳ מאי היה היה לעילא היה לתתא היה דכת׳ סולם מוצב
ארצה וראשו מגיע השמימה׳ נטיל לעי׳ ונטיל לתתא היה היה חד לעי׳ וחד לתתא
תא חזי האי סולם בתרי עלמין אתתקף בעי׳ ותתא בארץ כשדים באתר דגלותא
שריא ביה ועם כל דא על נהר כבר׳ מאי נהר כבר אלא דהוה כבר מקדמת דנא
דשכי׳ שריא עלוי דכת׳ ונהר יוצא מעדן׳ ודא הוא נהרא חד מד׳ נהרין ובגין דשריא
עלוי מקדמת דנא והוה עלוי כבר שריא ביה השתא ואתגלי ליה ליחזקאל׳ תא חזי
ויחלום וכו׳ ויעקב קדישא דאיהו שלימא דאבהן בחלמא אתגלי עלוי ובאתר דאלקי׳
דלא חמא אלא חלמא דיעקב בההוא זמנא לא הוה נסיב ויצחק הוה קיים׳ ומת׳ והא בתר
דא דאתנסי׳ כת׳ וארא בחלום וכת׳ וארא בחלומי תמן אתר גרים ויצחק הוה קיים
ועל דא כת׳ ביה חלם׳ ולבתר דא ויאמר אלהים ליש׳ במראות הלילה׳ הכא לא כת׳
ביה חלום דהא מדרגא עי׳ מחראה חוהוי׳ תא חזי חלמא איהו על ידא דגבריאל
דאיהו בדרגא שתיתאה מנבואה מראה על ידא דדרגא דההיא נוקבא בלחודוי ואת׳
הא כת׳ גבריאל הבן הלז את המראה הכי הוא ודאי דמראה מלוי סתימין יתיר
ובחלמא פריש יתיר ופריש סתימין דמראה ועל דא אתפקד דיפריש מלוי
דמראה דאיהו יתיר ועל דא כת׳ במראה וירא וארא מפני בגין דמראה איהו בהאי
דרגא דחזי כל דיוקניה במראה׳ במגע כך ואראה׳ אחמית דיוקנא בלא נגדי׳ דאיהו מראה
דאחמי דיוקנא אחרא בגויה וכל דיוקנין עי׳ ביה אתחזון׳ במגע כך יעקב בההוא זמנא
כת׳ ויחלום והנה סולם׳ מאי סולם דרגא דשאר דרגין בה תליין׳ וראשו מגיע מאן
ראשו דההוא סולם דא הוא דכת׳ ביה ראש המטה בגין דאיהו ראש להאי מטה ומנה׳
נהיר מגיע השמימה בגין דאיהו סיומא דגופא וקאים בין עילא ותתא׳ כמה דברית סיומא
דגופא וקאים בין ירכין וגופא ועל דא מגיע השמימה׳ והוו מלאכי אלהים אלין דממנן דכל
עלמין דאינון סלקין ונחתין בהאי סולם כד

ישראל

מא"ל חטאן מאיך האי סולם דלהון הא בהאי סולם קיימא׳ הכא חמא יעקב בחלמיה
שולטנותא דעשו ושולטנותא דשאר עממין׳ ד״א והנה מלאכי אלהים במאן ההוא ראשון
דההוא סולם כד אסתלק ראשון מניה אתכפיא וסלקי כולהון׳ וכד אתחבר ראשון בהאי
סולם אסתליק וכולהון נחתין וכולא חד מלה׳ כת׳ ויבוא אלהים אל שלמה בחלום הלילה
מ״ט הכא בחלום וכי מה רשו אית לחלום בהאי אלא הכא אתכליל דרגא בדרגא׳ דרגא
עלאה בדרגא תתאה׳ בגין דעד כען שלמה לא הוה שלים כיון דאשתלים כת׳ וי״י נתן
חכמה לשלמה וכת׳ ותרב חכמת שלמה דקיימא סיהרא באשלמותיה ובי מקדשא
אתבני וכדין חזי שלמה עינא בעינא חכמתא ולא אצטריך לחלמא׳ לבתר דחטא
אצטריך אצטריך ליה לחלמא כקדמי׳ ועל דא כת׳ הנראה אליו פעמים׳ וכי פעמים
הוה ולאו יתיר אלא סטרא דחלמא לא הוה פעמים סטרא דחכמתא הוה פעמים
סטרא דחכמתא כל יומא ועם כל דא סטרא דחלמא יתיר על כל שאר בני נשא
בגין דאתכליל דרגא בדרגא מראה במראה חשוך יתיר ודא בגין דחטא ומהרא
קיימא לאתפגמא מ״ט בגין דלא אתנטר ברית קדי׳ באשתדלותיה
בנשים נכריות. ודא הוא תנאה דקב״ה בדוד אם ישמרו בניך בריתי׳ גם בניהם עדי עד
ישבו לכסא לך מאי עדי עד היינו דכת׳ כי מי השמש וגו׳ ובגין דשלמה דהאי ברית
נטר כדקיאות שריא סהרא לאתפגמא׳ ועל דא בסופא אצטריך חלמא׳ וכן יעקב
אצטריך׳ והנה י״י נצב עליו׳ הכא חמא קשורא דמהימנותא כחד׳ נצב עליו כד[illegible]
נציב עליה׳ תלא דכל דרגין קיימין כולהו כחד על ההוא סולם לאתקשרא כולא בחד קשרא
ובגין דאתיהיב ההוא סולם בין תרין סטרין הה״ד אני י״י אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק
אלין אינון תרין סטרין ימינא ושמאלא׳ ד״א והנה י״י נצב עליו דיעקב למהוי כולא רתיכא
קדישא מימינא ומשמאלא׳ ימינא ושמאלא ויעקב בגויהון וכנסת ישראל לאתקשרא בינייהו׳׳

הה״ד אני י״י אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק׳ מ״ט דיעקב באמצע׳ משמע דכת׳ אלהי
אברהם ולא כת׳ אלהי יצחק אביך וכיון דאתקשר בה באברהם אשתכח דאיהו באמצע:

ולבתר הארץ אשר אתה האכולא רתיכא חדא קדישא והכא חמא דיהוו שלימה דאבהן

תאחזי להי אברהם אביך וכיון דאמ' אברהם ודאי באמצעי' ואלהי יצחק הכא אתרמיז

דקשיר לתרי ספרין ואחיד לון קשיר לספרא חד דכת' אברהם אביך וקשיר לסטרא אחרא

דכת' ואלהי יצחק תוספת וו לגביה דיצחק לאשתכחא דיעקב אחיד בתרין סטרין.

ועד דיעקב לא אתנסיב לא אתמ' דאתגליא יתיר ואתמ' דאתגליא לזמנין דזרע אורחוי

דאורי לבתר דאתנסיב ואוליד אתמליה באתגליא הה"ד ויקרא לו אל אלהי ישראל.

מהכא אוליפנא מאן דלא אשתלים לתתא לא אשתלים לעי' שאני יעקב דאשתלים אבל לא

באתגליא ואת' דאשתלים בההוא שעתא לא חמא דישתלים לבתר זמנא ואת' הא כתי'

והנה אנכי עמך ושמרתיך לא באשגחותא דקב"ה ונטירן דיליה לא אשתביק מניה דיעקב

לעלמין בכל מה דאצטריך ליה בהאי עלמ' אבל בעלמ' עי' עד דאשתלים. וייקץ יעקב

משנתו וכי תוהא הוה דלא ידע לא ואנכי לא ידעתי כדא' ופני ה' לא חליתי אמ' וכי

כל האי דאתגליא לי לאסתכלא למנדע אנכי ולמיעל תחות גדפוי דשכי' ומהו שלי' סי'

תאחזי ותאמר אם כן למה זה אנכי כל יומא ויומא חמאת רבקה נהורא דשכי'

במשכנא וצלותא תמן כיון דחמאת נקון דילה במעהא מה כת' ותלך לדרוש את

נפקת מדרגא האי לדרגא אחרא. בגין כך אמ' יעקב כל האי חמינא ואנכי לא ידענא

בגין דהוה בלחודוי ולא על תחות גדפוי דשכי' מייד מה אמ' אמ' ...

ויירא ויאמר מה נורא מלה לתרין סטרין איהו' מה נורא המקום הזה חד על ההוא

מקום דקאמר בקדמיתא. וחד על דא אתקיימא קדו' דכולא בעיא לאתבטלא ומעל'

דאינון תרין סטרין חד הואי אמ' אין זה אין זה למהוי בטיל אין לאשתכחא בלחודוי

קיומא דיליה אלא איהו לא בית אלהים לאשתמשא ביה ולמעבד בה פירין ולארקא ביה

ברכן מכל שייפי גופא דהאי הוא תרעא דכל גופא הה"ד וזה שער השמים דאתרגזן איברי

דגופא ודאי איהו לארקא ברכא לתתא. אחיד לעי' ואחיד לתתא אחיד לעי' דכר...

וזה שער השמים. אחיד לתתא דכת' אין זה כי אם בית אלהים ועל דא ויירא ויאמר

ובג"ש משגיחין ביקרא דקב"ה ביה למהוי ביה שלם לעי' ותתא יאות אבוי ונשקיה

מרי יצחק

אמר ר' יצחק כד מלין אלין שמענא בכינא אמינא בריך רחמנא דלא בטל מעלמא חכמתא עו'
אוליפנא עמהון תלת פרסי עד דעלנא עמהון למאתיה לא ספיקו למיעל עד דשדרו ההוא
גברא לבריה וא"ל מיליך לאיהון לבטלה' אמינא הוא דא"ר שמעון דמלין כאלין כולהון רזא
דחכמתא ולאחזאה מלין אוחרנין' כד סדרנא מלין קמיה דר' שמעון אמר לא תומא דמלה
ברזא דחכמתא רשימין' וידר יעקב נדר' אמר ר' יהודה כיון דכל האי קאמר אבטחיה ליה
קב"ה אמאי לא הימן ידאמר אם יהיה אלהים עמדי' אלא אמר יעקב אנא חלמא חלמנא' וחלמין
מנהון קשוט ומנהון כדיבן' ועל דא אמר אם יהיה עמדי כמה דחלמנא והיה יי' לי לאלהים'
אנא זמין משיך ברכאן ממבועא לאתר דא דאקרי אלהים' תא חזי ישראל דאיהו במציעא דכולא
נטיל הוא בקדמיתא ממקורה דכולא ולבתר דנטיל ליה מניה בגוד ואמשיך להאי אתר
משום דכת' והיה יי' לי בקדמיתא ולבתר כולא לאלהים רזא דאלהים יהי לי נטיר ועביד לי
כל אלין טבוון' אף אנא דהא משיך ליה מאתר דילי כל אינון ברכאן ואתחבר קשרא דכולא ביה
אימתי ושבתי בשלום אל בית אבי כד איהו יתיב בדרגא דילי ואנא יתיב בדרגא דשלם לתקנא
ביה אבי ושבתי בשלום דיזכא כדין והיה יי' לי לאלהים' דא ושבתי בשלום דתמן הוא ארעא
קדישא תמן אשלים והיה יי' לי לאלהים' באתר דאסתלק מדרגא דא לדרגא אחרא בדקיימות
ותמן אפלח פולחניה' ר' חייא פתח דברי עונות גברו מני האי קרא רישיה לאו סופיה
גברן
רישיה ולא רישיה סופיה אלא דוד בעא על גרמיה ולבתר בעא על כולא דברי עונות
מני אמר דוד אנא ידענא בגרמי דחבנא' אבל כמה חייבין אינון בעלמא דאתגברו חוביהון
עליהון יתיר מני הואיל וכן לי ולהו פשעינו אתה תכפרם' תא חזי בשעתא דחובין
סגיאין בעלמא אינון סלקין עד ההוא אתר דההוא ספר דחיובא אתפתח כדין דינא
יתיב וספרין פתיחו' וההוא ספר עלה קיימא בגין כך עונות גברו מני ועל דא פשעינו אתה
תכפרם' יעקב בגין כך לא הימן מאי דלא הימן ביה בקב"ה לא אלא דלא הימן ביה בגרמיה
דלמא ייחוב וההוא חובא ימנע ליה דלא יתיב בשלם' ויסתלק נטירו מניה ובגין כך לא הימן
ביה בגרמיה' והיה יי' לי לאלהים' אפי' רחמי כד איתוב בשלם' אשוי לקבלי לדינא דבגו

דאפלח קמיה תדיראי אמר ר' אחא אמר יעקב השתא לא איצטריכנא לדינא עד דכתיב
לבית אבא אתכלילנא בדינאי ואתקשר ביה. אמר ר' יוסי לאו הכי אלא אמר השתא אם יהיה
אלהים עמדי דינא איצטריכנא לנטרא לי עד דכתיב בשלום לבית אבא כיון דכתיב
בשלום אתכלילנא ברחמי בדינא ואתקשר בקשורא מהימנא לאכללא כולא בחד.
והאבן הזאת כדין יהא כולא קשורא חדא והאי אבן אתברכא מימי' ומשמא' ואתברכא מעי'
ומתתא בגין דאתן מעשרה מכולאי. אמר ר' אבא הא כת' ויקח מאבני המקום.
ואמר דאבנא עי' דא במה אבנין לאתר מותבה למשרי עליהו והא כת' והאבן הזאת
בגין דאמר כי אין זה אם בית אלהים. הבא לאריס לאקמא עילאה בגין דתלא כל שבחא
רזא בה דאין זה לקיימא לתתא כי אם בית אלהים. ושפיר ועל דא אשר שמתי מצבה
יהיה בית אלהים לעלמ' בית אלהים בית יי' מבעי ליה כמ' דאתמ' לכונן את בית יי'
וכן בית יי' נכון אלא אתר דבי דינא איהו מתרין סטרין עילאין מסטרא דיובלא דאיהו
אלהים חיים ומסטרא דיצחק. אמר ר' אלעזר וכי לא אשתכח דדינין נפקין מעיד'
וכולהו רחמי ודינין כל חרן מינה נפקין והוא חדוותא דכולאי אלא בית אלהים סטרא
דדינא קשוט אי לטב בסטרא דשמאלא אתער ביה דחמותא כדא מצפון תפתח הרעה
וודאי בית אלהים. ר' שמעון אמר בית אלהים היינו דכת' קרית
מלך רב. איות מלך את מלך. וודאי עלמ' שלמה מלך רב איהו דאקרית מלך רבי.
ר' חזקיה ור' חייא הוו יתבי תחות אילנא חקלא אונו ארמוך ר' חייא חמא לאילין
אמר מקמטי טובא דמר חקלא נהורי אמר השתא אתינא למודעא דירושלם קריבא איהו
לאתחרבאי ובל אינון קרתין דחכימיא בגין דירושלם דינא איהו על עלמ' ועל דינא
אחרבה והא אתיהב רשותא לסמאל עלה ועל תקיפי עלמ' ואתינא לאודעא
לחכימיא דלמ' ימרון ירושלם זהא כל זמנא דאורי' אשתכח בה קיימא בגין דאורי' היא אילנא דחיי
דקיימא עלה כל זמנא דאורי' לתתא אתער אילנא דחיי לא אעדי לעילא יפסק אורי' לתתא
אילנא דחיי אסתלק מינה ועל דא כל זמנא דחכימיא יתהדרון באורי' לא יכול סמאל ביה. זהאמ' תנו
הקול קול יעקב דא אורי' עילאה דאקרי קול יעקב בעוד דהאי קולא לא פסק דבור שלטא ויכלא
ועל דא איצטריך אורי' למפסק יאתער ר' חייא ואלבשתא' מלה לחכימיא אמ' ייסא בולאידין
דאו הכי הוא דכתיב

דגל עלמ׳

אם ה׳ לא ישמור עיר · אלין אינון דמשתלי׳ במורי׳ כרתא קדי׳ קיימא עליהו ולא על מבנייתה בלבד

היינו אם ה׳ לא וגו׳ · וירא והנה באר בשדה. ר׳ יהודה פתח מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו

עליה

האי קרא אתערו ביה חבריא אבל מזמור לדוד אמאי קאמ׳ שירה אצטריך דבריה איהו דקם

לא

קינה יתיר מבעי ליה דהא אבא יש עלוי דבר נש קשיר מדאורחא פני׳ · מזמור לדוד אמאי

בהאי עלמ׳

שירה דא והכי בעיא חדי דתשיב דקבה מקבל ליה חובוי לההוא עלמ׳ כיון דחמא דהכא

יעקב

בעא לאתגבי מניה דחדי יתי׳ ומא דשולאי מניה בעלמ׳ דקא ברחו וכולהו בלחודיהון

בלחודוי

עיין דכתי׳ ויברח יעקב בלחודיה הוה ברח · משה ברח דכת׳ ויברח משה ועין

ודוד כד הוה בורח כל אינון שלטוני ארעא וכל אינון גברי ארעא ורישיהון דישראל כולהו

ואמר שירתא·

ערקין עמיה וסחרין ליה מימינא ושמאלא לנטרא ליה מגלסטרין כיון דחמא שבחא

דבבן

ואמר ר׳ יהודה וכולהו אתערו בהאי באר ודוד אמאי לא אתערו ביה דהא דוד מרי׳

הוה לקבליה בההוא זמנא ובגין כך לא אתערע ביה · יעקב ומשה במדוה קבל לגבן

האי באר ובעא לאתקרבא בהדיהו ועלדא כיון דחמאלון האי באר סליק מיא לגביהו

כאיתתא אחידת עם בעלה · ואמ׳ הא לאו לא איתערע ביה אמאי לא ליהו לתתא

מן באר הוא ולא לעני׳ כמה דהוו משה ויעקב ובגין כך מלאך איהו ועביד שליחותא׳

בבעלה

ובגין דיעקב ומשה לעני׳ אינון מן באר באר חדי לגביהו ואלין לקבלא לגן באיתתה

דא

דחדיא לגביה ומקבלא ליה · וירא והנה באר בשדה דקא איהו דחמא האי באר לעני׳ נגוונא

ומזרח וצפון·

כתי׳ שלשה עדרי צאן רבצים עליה אינון שלשה אמאי כתי׳ ונאספו שמה כל העדרי׳ אלא אלין ג׳ דרום

דרום מהאי סטרא וצפון מהאי סטר ומזרח ביניהו · ואלין קיימי על האי באר ואחידן ליה ומלין

כל הנחלים

ליה מ״ט כיומין הבאר ההוא יש הנע׳ היינו דכ׳ ישקו כל חיתו יער · ונאספו שמה היינו דכתי׳

הולכים אל הים וגללו את האבן מעבירין מנה תקפו דדינא קשיא ההוא דגליד וקריש

דכדין אקרי אבן ולא נפקי [illegible] לבר ועד אינון נחלים מתיין אתתקף דדנא לא יכלא מבעין

לאתקרבא מיין בראי נהרא כד מיטפין מאיין ולא גלידין וקרשין מאי דנהרא דמימוי נקיין

ועל דא כד אינון נחלין מתיאמין אתתקף דרום דאיהו ימינא ומיא אשתליין ונגדין אשקיין
עדריא כד"א ישקו כל חיתו ש' · והשיבו את האבן בגין דעלמא אצטריך דינא דילה ותהוי
בדינא לאוכחא בה חייביא · ת"ח כד הוה יעקב יתיב על בירא וחמא מיא דסלקין לגביה
האידנא דאיתתיה תזדמן ליה תמן · וכן במשה כדכתיב על בירא וחמא מיא דסלקין ידע
דאתתיה אזדמנת ליה תמן · והכי הוה ליה ליעקב דתמן אזדמנת ליה אתתיה דא רחל באר
ויהי כאשר ראה יעקב את רחל · משה ד"כ ויבאו הרועים ויגרשום · ותמן אזדמנת ליה צפורה
בגין דההוא באר גרמא גרים · ת"ח האי באר ז' זמנין כתי' בפרשה דא בגין דאיהו רמז לשבע
והכי איקרי באר שבע · באר דא נזכר ז' זמנין בפרשה ד"כ וירא והנה באר · כי מן הבאר
על פי הבאר · מעל פי הבאר · על פי הבאר · וגללו את האבן מ"פ הבאר · ויגלא את האבן
מע"פ הבאר · הא שבעה ודאי הכי הוא · במשה לא כתי' אלא זמנא חדא דכתי' וישב על הבאר
בגין דמשה אתפרש מכלא וכל מציתא דאיתתא · ויעקב לא אתפרש כלל · במשה חד כתי'
אחת היא יונתי תמתי · ובגין כך משה מרי דביתא הוה ואסתלק לעילא · במשה כתי' וישב על הבאר
ביעקב כתי' וירא והנה באר בשדה · ולא כתי' וישב על הבאר · ד"א ויצא יעקב
ר' אבא פתח אשרי שומרי משפט · זכאין אינון ישראל דקב"ה יהב לון אורי' קשוט למשלט בה
יומא ולילי דהא כל מאן דאשתדל באורי' אית ליה חירו מכלא חירו מן מותא דלא יכיל
לשלטאה עליה · והא אוק' בגין דמאן דאשתדל באורי' ואתאחיד בה אתאחיד באילנא דחיי
ואי ארפי ידיה מאילנא דחיי הא אילנא דמותא שריא עליה ואתאחיד ביה הה"ד התרפית
ביום צרה צר כחכה · התרפית אוארפי ידוי מאורי' ביום צרה צר כחכה · מאי צר כחכה
דהא איהו תדיר לימינא ולסטרו דילה תדיר על בר נש כד איזיל באורחוי דאורי' ובדין
דחילו ליה לרע לבר דלא יקרב לגביה דבר נש ולא ייכול לקטרגא ליה · וכד בר נש אסטי מאורחוי
דאורי' ואתרפי מינה כדין צר כחכה בגין דההוא רע דאיהו שמאלא שליט עליה דבר נש
ודחילו להאיכה לבר עד דדחיך ליה אתר בעקו · ד"א צר כחכה דכד איהו בר נש
אחיד באורי' מתרחים לעי' ולתת' ורחימא דקב"ה הוי כד"א ויאהב אהבו דהוא רחימא דקב"ה
ורחים ליה · וכד בר נש אסטי אורחוי דאורי' כדין צר כחכה צר דילה · ומרי דבבו

שנא

יצר הרע

איהו לגביה ושליט עלוי ההוא דאקרי רע עד דמקטרג ביה בהאי עלמא ובעלמא דאתי · ת"ח האי יצר הרע דאיהו

ביה בני עלמא

שליט על עלמא בכמה סטרין וכמה שלטנו אית ליה בעלמא ואיהו חויא תקיפא דסאיב ביה אדם ובשלטנו

ומשפי ליה עליהו עד דאפיק לון נשמתין · ות"ח כד איהו שליט שליט על גופא וכיון דשליט גופא שליט נשמתא

מסטריה

נפקת מניה מיד בגין דגופא סאיב נשמתא מנקא ולא שליט עליה עד נטיל רשו · וכמה אינון דאתיין

ושלטין על עלמא והא תנינן דכל עובדין דעלמא אתעביד ושלטא בהו ואית ליה ממנן ושמשין כולהו

לשתי

שמשין בעובדין דעלמא ועל דא איהו בגין דשמאלא · והא אוקמוה דאית בגין ימינא ואית בגין

והאי בגין דשמאלא איהו בגין כל בשר אמרי · בגין כל בשר איך בגין כל רוחא לא איך · ורזא דאתי

ודא חיצונא

דא איהו בגין כל בשר · ודא איהו בגין דרוחא דא בגין על בשרא ודא על רוחא בגין כך דא פנימי

נפקו ·

דא ימינא ודא שמאלא · דא גדי ודא מסאבא והא אוק' · ות"ח כמאמר' גדי מהימנו מהכא

כלא מסטרא

וכל חיין וכל חירו וכל טבין וכל נהורין מהכא אינון וכל ברכאן וטלי ברכאן ורחימו ורחימותא

מסאבא

רזא דדרום מסטרא דצפון מתפשטי דינין לתתא עד די מטא לתתא בסטופא דדהבא בסט

רוכב נחש דינא

לכלובא דמסאב ואחיד להאי לעי' ואחיד לתתא והבא מקר ווגי' דכר ונוקבא כחדא ואינון

מהכא

דכר ונוקבא ורזא דא עגלא · ומהכא מתפשטי דינין ונקין כמה סטרין לעלמא דמתפשטי

ושלטי על עלמא וכלהו מסטרי מסאבא ובגרבין ממונן על עלמא ת"ח עשו כד נפק לעלמא

נפק כולהו סומקא כורדא בשערא כגוונא דשעיר ומתמן אמרין מתמן תריסין דשלטי בעלמא

ליה

והא אוק' · ת"ח אשרי שומרי משפט דנטרי מהימנותא דקב"ה בגין דקב"ה איהו משפט ובעי

משפטו ·

לבר נש דלא ימטי לאורחא אוחרא לאדיהא נטיר משפט בגין דקב"ה משפט וכל אורחוי

אורחי

עושה צדקה בכל עת וכי יכול בר נש בכל עת למעבד צדקה · אלא מאן דמשתדל באורחוי

ועביד צדקה עם אינון דאצטריכו ליה דכל מאן דעביד צדקה עם מסכנא אסגי ההוא

צדקה לעי' ותתא · ות"ח מאן דמשתדל בצדקה ההוא צדקה דעביד סלקא לעי' ומטא לעי'

לעי' ההוא אתר דיעקב דאיהו רתיכא עי' ואמשיך ברכן לההוא אתר ממבועא דכל מבועין

ומההוא צדקה אמשיך וארבי ברכן לכל אינון תתאי ולכל רתיכין ולכל חילין וכלהו מתברכן

ומתוספן נהורין בדניאותי בגין דכולהו אידרון עת ודא הוא עושה צדקה בכל עת · ת"ח בזמנא

דהוו ישראל בארעא קד' אינון הוו משכין ברכן לעי' ותתא בגינייהו ישראל תמרוע כד אלו תחות רשו

אוחרא וברכן מתמנעי מעלמין ·

ספר

ראשית

חין זוהר לנ תעלא יהראחרפוק

קרק ... ברג ו ראפר

השסבאשר היכם

כזור נזיר השם

אבר הוזחטלכך

נעפצזק

ת״ח יעקב הוה תחות רישו קב״ה כיון דנפק מארעא עאל ברשו אוחרא ועד לא עאל תחות רישו אחרא
אתגלי עליה קב״ה בחלמא וחמא כל מה דחמא ואזלו עמיה מלאכין קדי׳ עד דיתיב על בירא
וכיון דיתיב על בירא סליקו מיא לגביה וכך הוה למשה ותמן אזדמנת ליה אתתיה ורזא דמי
בירא לא סלקא אלא כד חמא קשרא דילה לאתחברא בהדיה · א״ר אבא כלהו קדישאי
אהדרי בקדמיתא מתמן כת׳ וישא יעקב רגל׳ ומה דבחרן הוה בא דיורא דלבן דכתי׳ ויאמרו מחרן אנחנו
ויאמר להם הי׳ את לבן משמע דדיוריה דלבן מחרן הוה אלא יעקב אמ׳ אנא בעינא למיעל
בשפי׳ בגין דבעינא לאזדווגא · אבא כד נסיב ושדר לעבדא אשכח עינא דמיא ותמן אזדמנת
ליה אתתא למצה · והאצאתר דא לא אשכחנא לא עינא ולא בירא ולא מיא מיד
וישא יעקב רגליו · ותמן אזדמן ליה בירא כדא ואזדמנת ליה איתתיה · ר׳ אלעזר אמ׳
חרן תמן הוה דהוה והאי בירא הוה בחקלא דאי לאו הכי מאי כתי׳ ותרץ ותגד לאביה אלא בגין
מחוק למתא׳ · ומ״ל אלעזר יעקב אזדמנת ליה איתתה על בירא מאי לא אזדמנת
ליה לאה דהיא קיימת ליעקב כלהו שבטין אלא לאה לא בעא קב״ה לזווגא ליה ליעקב
באתגליא כדא ויהי בבקר והנה היא לאה דהא קודם לכן לא אתגליא מלה · תו בגין לאמשכא
ליבא דיעקב בשפירו דרחל למעבד דיוריה תמן ובגיני׳ אזדווגת ליה לאה ואוקימת כל
אינון שבטין במה ידע יעקב דמניה רחל לא רחיין אמרו ליה והנה רחל בתו באה ·
ת״ח כתי׳ ויאמר יעקב אל לבן אעבדך שבע שנים · וכי דעתו דיעקב דלא קאמ׳ עשר ירחין
דשפירו דרחל אושפא חדא מאי שבע שנים אלא יעקב בחכמתא עבד דלא יימרון בגין תיובתא
עבד אלא בגין חכמתא דסיהרא בת שבעהיא וכלהו ז׳ שני׳ עי׳ שרו עליה דיעקב עד לא נסיב לה לרחל
למיתי לגבה כדקיאות דהא יעקב נטל כלהו בקדמי׳ ולבתר אתא לגבה בגין לאשתכחא איהו שמים ואיהו ארץ
לאשתכחא בזווגא דלעי׳ ורזא דמלה · ויהיו בעיניו כי׳ אח׳ דלא מתפרשן וכלהו חד דמתקשרן דא בדא · באה בתואמה
ת״ח דאפי׳ לבן רמז ליה באינון שבע ולא ידע מאי קאמ׳ דפתח ואמ׳ טוב א״ר אבא הכי הוא ודאי
כל ז׳ שני׳ לאזדווגא בשמטה · א״ר אלעזר ת״ח בכל אתר יובלא סתים דלא אתגליא שמטה אתגליא ·
ות״ח בשעתא דיעקב כל ז׳ שני׳ קדמאי נפק קלא ואמ׳ יעקב מן העולם ועד העולם · כתי׳ עולם דלעי׳
יובלא ומתמן הוא שרותא לין דאינון סתימין דלא אתגליין לך מן יובלא אינון בגיע כך
מסתימו מן יעקב דלא ידע דחשב דהא מן שמטה אינון ובאמ׳ די עבי׳

ודאתכספין
שדרותיה ועיגולם דלעילא מתכספין מעיה כגון דיובלא איהו סתים ולבתר דעברן שני יובלא

שבטין
עבד שני שמטה דאתגליין ומתעטר בתרי עלמי ומחיד לון. ות"ח לאה אולידת שית

נפקא
וברתא חדא והכי מתחזי דהא שית סטרין קיימין עלה. ולגו שית וברתא חדא ברזא עלאה

רחל אולידת ב׳ צדיקים והכי מתחזי דהא שמטה בין ב׳ צדיקים יתבא דכתי׳ וצדיקים

לתתא צדיק לעי׳ מניה נטלא מיין עילאין צדיק לתתא מניה נבעה נובע נוקבא מיא

לגבי דכורא בתיובתא שלים צדיק מסטרא דא וצדיק מסטרא דא. רחל דסרא לעי׳ יתיב

עניו
בין ב׳ נוקבין הכי נוקבא לתתא תבא בין תרי צדיקים ועלדא יוסף ובנימין תרי צדיקים

שמטה
יוסף זכה למהוי צדיק לעי׳ בגין דנטיר אתקיימא׳ בנימן איהו צדיק לתתא לאתעטרא

בהאי
בין ב׳ צדיקים יוסף הצדיק בנימן הצדיק׳ ובנימן צדיק הוה אין בכל חמא דלא חטא

אתקיימא ועכ"ג דלא אזדמנת ליה ביוסף עובדא איהו מתמרי׳ צדיק לא כל יומוי

דבייא
דיעקב הוה באבלא דיוסף לא שמש ערסא׳ ומה"ת איהכי כדאתנטל יוסף מיעקב

נשמש
הוה ולא נסיב ואם אמרת דלא שמש ערסא לא תעבד דאזדווג לבתר לא בעא

בנין
ערסיה ואנן הכי תנינן בשעתא דשאל׳ יוסף לבנימן אית לך אתת א"ל אין ואית לך

והיך איזדווגנון א"ל על שום אחי גרא ושמהן דהא בהאי שעתא עד לא הוו ליה׳

ומ"ה בני בנימין בלע ובכר כדעלו למצרים הכי קרא ודאי אבל זמנא דאתאבל יעקב

על יוסף לא שמש ערסיה ואוליד בנין׳ אר׳ בנימן יוסף אחי אתקיימא דאבא הוה

דאחי
דהא ברית סיומא דגופא איהו כיון דאיהו אתאביד אנא אחא נטירא תריה

ביה
ומ"ה בההוא זמנא דאתאביד לא הוה צדיק וצדיק לא הוה עד דאיערע עובדא

בלבן
לא דולא הוו ידעי מיעקב דיעקב הוה ידע דאתר דאירית יוסף ובגיני כך אוריך

רחל
עד דיסתיים גופא ומאן הוא ומסיומא דגופא ברית ועלדא כתי׳ ויהי כאשר ילדה

את יוסף׳ דהא ודאי משתלים גופאי וכיון דגופאי משתלים בעינא למיזל ובגיני כך

בנימן ילדא ונטר אורחיה דאחוה׳ כיון דאתא יוסף ומשתכח בנימן אסדר לביתיה ואולי

ועלו בנין וקרא׳ עביד ליה צדיק לתתא ויוסף צדיק לעי׳ ובגינ"כך תרין בנין אולידת ולאה

שית וברתא ועלדא איהון שני קדמאי אתגליין דלא ידע בהו יעקב בגין דהוו דיובלא ואינון

דשמטה אתגליין ושמטה דאתגליין פלח ליובלא דאתכסיא וכתי׳ ויעבד יעקב ברחל שש סתם

ברחל פלח ז׳ שנין עלאי ואתאחיד בב׳ עלמין. מכאן אוליף מבן מתגליא את ברנש לסתימאה

שבע שביתי

ומאי איהי דשנין קדמאי מיובלא איניהו ביובלא דכתי' שבע שנים ז' פעמים שבע שנים
ז' פעמים אין איינון אלא איינון ז' יומין דנטיר בהלולא דלאה משלימין · חושבנא דכל יומא
פעם אחת מינן דכתי' שבע ביום הללתיך · וכלג משתלים ז' יומין ז' בכל כלילא יומא דאזרי
פעם אחת וברחל לא הות כן דלא נטר ז' יומין אלא ז' שנין דפלח לבתר · ומאי איהו שנין
דשמטה הוה ליה במפלח קודם ולבתר לאזדווגא בשמטה אלא מיין דנבל עליה
ועליהון
למפלח כאן פלח לון · אתא ר' אבא ונשקיה ואמ' בריך רחמנא דזכינא להאי דרגין
אתמ' ייי' חפץ למען צדקו תו אמ' ר' לעזר האי דאמתי' לאה מולידת שית בנין וברתא
הכי הוא ודאי · רחל ב' ודאי בני שפחות ד' תקונא דילהון היך דיימין אלא איינון ד'
קשירין דאתקרון אחורים דכתי' וכל אחוריהם ביתה · דהא בדרועא ימינא ג' קשרין
אבל קשרא חד במתיעגי(?) דאיהו רב ואיהו אחור אשתאר לבר · וכן חד בדרועא שמאלא
וכן חד בירכא ימינא וחד בירכא שמאלא · ועד מתתקן כולא משתכחו כולהו ביתא
לקיימא דכתי' וכל אחוריהם ביתה כל שאר קשרין לגו ומתחין במישר ולא נפקין
לבר מדרועין ולבר מירכין לאתחזאה בני שפחות אינון ד' דאינון במנינא לאו חשיבין
ולי' נטלין
כבני רחל ולאה בגיני כך נפקין לבר · דהא לית איינון ד' בכל שאר קשרין נטלי בגיניהון
לון מר' אבאדא לאודא וכולא מתקן כחדא · וירא ייי' כי שנואה לאה ר' לעזר פתח
מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה. מושיבי עקרת ה' דא רחל דאיהי עקרא דביתא ·
מתדבר
אם הבנים דא לאה · מושיבי עקרת הבית דא שמטה דאיהי עיקרא דהאי עלמ' ועלה
אם הבנים שמחה דא יובל דכל חדו וחדוה דכולהו עלמין ביה תליין והאי קרא כללא דכולא
שנואה
הוא בגין דהאי כליל כלא בכלא ... ועל דא סיומא דקרא הללויה · כי שנואה מאי
שנואה לאה
והא בני שנואה לאו בני מעלי נינהו וחזינן דכל איינון בני מעלי מלאה נפקו ומאי אמר כי
אתכסיין
לא ודאי איהו תדיר עלמ' דאתכסיא וכל מלוי לאו באתגליא עניהו ובגין כך יעקב
מנה כל עובדוי · תח' עלמ' תתאה באתגליא איהו והוא שרותא דכולא לסלקא בדרגוי
כמה דחכמה ע' הוא שרותא דכולא הכי נמי דא עלמ' תתאה חכמה איהו וכד(?) שרותא
אתה
דכולא ובגין כך

בגין דאיהו שמטה ואתגליא עלמא דא דאיהו יובלא דכורא הוא דכלא מלוי באתכסיא אינון ורזא (דא)
דא הכי וישכב עמה בלילה הוא ועל דא כתי' ועבד הלוי הוא בגין לאתכסאה מניה
ברזא ולא הוא עלמא דא דאתכסיא יתיר ויעקב בעמא דאתכסיא לא אתדבק
ברעותיה אלא בעמא דאתגליא ורזא דא ודבק באש פי' שנואה לאה. מהכא של דשנאי
בר נש עריין דאמיה ואחתיה. ויתאחיד בר נש באתריה בכל אתר ולא יתחשש בכולא
אתכסי מיעקב דעלמא דא לא אתגליא כלל. ת"ח צניעה דיעקב אתקיים עלמא ואת"
הא צניעה דאברהם כדא לה תולדות יצ' ו' בן אברהם לית בר אברהם אלא באברהם
(את אברהם) אלא צניעה דיעקב אתקיים אפי' אברהם הה"ד כה אמר יי' אל בית יעקב אשר פדה
ומקדמת דנא הוה בבא ברי עלמא ואחריב לון כיון דאתא יעקב (מניה) אשתכללו עלמין ולא
אתחריבו כקדמיתא הה"ד כה אמר יי' בוראך יעקב. ת"ח בני בכורי ישראל ובתי'
(שם בנו) שלח את עמי ויעבדני. ישראל אקרי בן בכור בגין דאתדבק ביה כד"א מה שמו ומה
לאה כד אולידת מה כתי' ותקרא שמו ראובן ראובן סתם בגין דאתכליל בתלת סטרין
אתחברן כחדא. שמעון ולוי מ"ט לוי כד"א לויות חבורא דכל סט'. אמר ר' יהודה
מהכא כתי' יתר שאת ויתר עז. יתרון בכירותא כהונתא מלכותא ולגבי דסט'
דגבורה הוא ועל דא ראובן סתם. אל' אבא ראובן בכלל דאתכליל בשמעון ולוי
לאה הכי הוה דעתה הפעם ילוה אישי אלי בגין דהוו ג' דמתחברן כחדא. ות"א הכי הוא (ודאי)
(קדישא) דהא כתיבא אבהן ודוד מלכא דאתחבר בהו וכלהו ד' אינון רתיכא עלאה דשמא
ועל דא ראובן שמעון לוי לבתר יהודה דאיהו מלכו ועל דא כולהו דא בתר דא ובתי'
(מ"ט) הפעם אודה את יי' ותעמוד מלדת בגין דהכא אשתכללו ד' סמכין. הפעם אודה
(קרי') אודה את יי' בהאי ולא בכלא אלא מהכא בל זמנא דכנסת ישראל בגלותא שמא
לאו שלים הוא ת"ח מעל ד"ג בניהון עד דאולידת ליהודה לא שלים כורסיא
וכיון כד הפעם אודה את יי' ולא בכלהו ועל דא ותעמוד מלדת דקיימא
כורסיא על סמכוי ותעמוד עד הכאן הדא

עד הכא תשמור ביחודא חד מכאן ולתתא עלמי דפירודא איהו ואלו אינון תרין בנין [דאולידת]

לבתר כגוונא דא לא דהא אינון תרין בלחודייהו אתחברו בגין דשית סטרין דעלמי פרודא [אינון]

והא כולהו י"ב שבטין תקונא דכנסת ישראל בהאי עלמי נינהו לאתקנא נהורא אורתא

כמה דאתחזי ולאתבא עיקרא דכולא לאתריה כולהו עלמין כגוונא חד ביומוי [ובהאי]

אשתכלל עלמי תת' כגוונא דלעי' יששכר זבולון הכא משתכללן שית בנין שית [סטרין]

בעלמי בני שפחות אינון ד' ואתחברו בהו י' ולבתר כשרין דאתחברן בהו ואוקמוה

ועלדא כתי' ועל אחוריהם ביתה י' ואע"ג דבני שפחות נינהו ביתה י' ל' חולקיה אתי

הכי הא אתמ' כל מה דאוליד עלמי תתאה פירודא איהו דהא כתי' ומשם יפרד י'

מה תימא ביוסף ובנימין אלא דעלמי חד בהני לאו איהו דהא לא נפקו מעלמא דנו'

ועלמי תתאה מה דאולידת אולידת לתת' ולא לעי' איהכי פירודא איהו' אתא ר' אבא

ונשקיה ואמ' מלה דאסתים איהו דהא עלמי עי' אתתקן בי"ב דאינון מדיליה' אבל

[אתדבק] ת"ח דכולא בכלל מהימנא צדיק מעלמי תת' נפיק ועייל ביה עייל ומניה נפיק ובגין כך

באתר דא ועיקרא הוא לעי' ועיקרא הוא לתת' צדיק ביה שכ' ומניה נפיק כתי' ויהי

בצאת נפ' כי מתה ' ת"ח בהאי עלמי תתאה צדיק ביה עייל ומניה נפיק כד עייל

איהו בבגא דיוסף ' יוסף הצדיק כדנפיק בבגא דבנימן הכך ויהי בצאת נפשה מאן [נפשה]

דא צדיק דנפיק מניה ודא בנימין ותקרא שמו בן אוני דחשיבת דאולידת לתתא

בעלמי דפירודא ואשתארו חד סר דאינון לעל' מה כתי' ואביו קרא לו בנימין

בן ימין דהא אסתלק לעי' בעלמי עי' דכד אתאביד יוסף בנימין אשלים אתריה ועל

דא צדיק בעלמא תתאה עייל ונפיק בגין כך יוסף ובנימין וכלהו י"ב כגוונא

דלעי' ביחודא חד ' הפעם אודה את יי' ר"ש פתח אודה יי' בכל לבב

בסוד ישרים ועדה ' בכל לבב בכל לבב מבעי ליה אלא דוד ברזא עי' דשמא קרי

לאבעא לאודאה ליה לקב"ה אודה יי' בכל לבב ביצר טו' וביצר הר' ולבין ב' סטרין

חד ימינא וחד שמאלא בסוד ישרים ועדה אלין שאר סטרי עלמי דאינון כגוונא

דלעי' ועדה דא הוא אתר דיהודה דכתי' ועדותי א' אלמדם וכתי' ויהודה עוד רד עם אל' '

כתי׳ אודך בכל לבי נגד אלהים אזמרך הכא באתר חד כתי׳ נגד אלהים אזמרך דהא
לגבי האידנא קאמר שירתא לחברא ליה בזמנא דקב״ה יהודה אחיד בכל סטרי אחיד
בדרום ואחיד במזרח דהא איהו מסט׳ שמאלא דאתיא ושירותיה בצפון ואחיד בדרום
בגין דאיהו אזיל לימינא ואתאחיד בגופא בגינ׳ כך הפעם אודה את יי׳ ותע׳ מלדת
ותעמוד דיקא בקיומא כדקאמרות דהא אתקן לארתיכא קד׳ ריש נפק לתרייתא
אזדמן ליה ר׳ אבא ור׳ חייא ור׳ יוסי כיון דחמא לון אמ׳ חדותי דאור׳ אצטריך הכא
יתבו גבייהו כדבעו למיזל פתח כל חד קרא ואמר ר׳ אבא פתח ויי׳ אמר לאברם
וכי לפום חיזו דאברהם ידיע לארעא ולא יתיר עד כמה חמי בר נש עד ג׳ או ד׳
פרסי ואיהו אמ׳ כי את כל הארץ אשר אתה רואה לא כיון דד׳ סטרי עלמ׳ חמי כל עלמ׳
חמי דהא סטרי עלמ׳ כללא דכל עלמ׳ תו זקיף ליה קב״ה ארעא דישראל ואחמי ליה דאיהי
קשירא בסטרי עלמ׳ והוה חמי כולא כגוונא דא מאן חמי לריש כל עלמ׳ חמי
וחדוותא דעי׳ ותתא׳ פתח ר׳ חייא ואמ׳ הארץ אשר אתה שוכב עליה וכי הוא אתר
בלחודוי אבטח ליה קב״ה דהא ד׳ אמין הוו ולא יתיר לא בעינון ד׳ אמין כפיל ליה קב״ה כל
כל ארעא דישראל אשתכח הוא אתכללא דכל ארעא ומההוא אתר כללא דכל ארעא
לא רש׳ דהוא בוצינא דכל עלמ׳ עאכ״ו פתח ר׳ יוסי ואמר הפעם אודה את יי׳
וכי בכלהו דאולידת לא אתחזי למשל לאודאה ליה לקב״ה לא בהאי אלא יהודה איהו
ברא ד׳ לכורסיא ואיהו אשלים לכורסיא ובגין כך יהודה בלחודוי תקונא דכורסיא וסמכא
דכולהו וסמכין ריש וגהיר כל עלמ׳ באוריתיה וכמה בוצינין נהרין בגיניה עאכ״ו
וילך ראובן בימי קציר חטים ר׳ יצחק פתח מה רבו מעשיך יי׳ כלם בחכמה עשית
האי קרא אוקמ׳ בכמה אתרי׳ לאתמן יכיל לממני עובדוי דקב״ה דהא כמה חילין
ומשריין משונין דא מן דא וכולהו בזמנא חד כך קב״ה אפיק כמה זינין ומשריין
משונין דא מן דא וכולא דלית להון חושבנא וכולהו בזמנא חדא ת״ח
בדבורא וברוחא כחדא אתעביד כולא דכתיב

בדבר ה׳

בדבר ... שמים נעשו בדבר יי' הא דבורה · וברוח פיו הא רוחא דנפקא בלא דא לא אזיל ואתכליל
דא בדא נפק מניהו כמה חילין ומשריין ומשריין וכלהו בזמנא חדא : ת"ח כד בעא קב"ה
למברי עלמין אפיק חד נהורא סתימאה דמההוא נהורא נהרין כל אינון נהורין דאתגליין
ומההוא נהורא נפקו ואתפשטו ואתעבידו שאר נהורין ואינון עלמי' עי' הדין אתפשט האי
בעי
נהורא עי' ועביד אומנא נהורא דלא נהיר ועביד עלמי' תתאה. וכגון דאיהו נהורא דלא נהיר
דלעי'
לאתקשרא לעי' ובעי לאתקשרא לתתא וקשורא דלתתא אתקשר לאתנהרא בקשורא
מעשיך...
והאי נהורא דלא נהיר קשורא דלעי' אפיק כל חילין ומשריין לזינייהו סגיאין הה"ד מה רבו
וכל מה די בארעא הכי נמי לעי' · ולית לך מלה זעירא בהאי עלמי' דלא תליא
דאתפקדא
במלה אחרא עי' דאתפקדא עליה בגין דכד אתערא דלתתא ישגר ההוא
אולידו
עליה לגבי' דכולא אתחבר דא בדא · ת"ח כתי' תנה נא לי מדודאי בנך : לאו דודאים
באורי'
לה לרחל לא קב"ה לא גלגל מלה עלידא דאינון דודאים בגין דיפוק יששכר דחיל
יתיר מכולהו שבטין בגין דהא רחל אחדת ביה ביעקב ולא שבקת ליה לגבי לאה הה"ד
המעט קחתך את אישי · וכו' לכן ישכב עמך הלי' אינון גרמו דנפק יששכר לעלמא דסליק
ריחא דאורי' קמי קב"ה הדודאים נתנו ריח וכתי' וישכב עמה בלילה הוא יהוא ודאי ·
והא אוק' דעלמא עי' הוה מתים ולא נפקא בגין דהא אורי' מעלמא עי' נפקת וכל אתר
עלמי' עי' הוא ולא אתגליא והא אתמ' ועבדה לגי' הוא בגין לאמשכא מניה
ברכ"ה לכולא ויששכר ביה אתאחיד ועל דא קרינא עץ החיים אילנא דאינון חיין
עילאין דאיקרי הוא ולא אתה ואת"ה בגין דודאים פתחו מעברא דכתיב לאו דהא
וישמע אליה אלהים קב"ה ולא אחרא בגין דהא לאו דודאים אינון דחילא דילהון
דלעי' בההוא חילא דילהון לא אתמני פקידה בגין דהאי בגין במזלא תלייא ולא
בחילא אחרא ואת"ה דהא אינון בעקנא אתבריאו לאו דא אפי' במלה דא סיועא אינון
לאינון דמתעברי ולאו אינון עקרן ולאו אתגא עליהו במזלא · ותנא לאה לקיימו
האי מלה חציפותא היא לאו הכי לא תהכא אוליפנא ענותנותה דלא אמרת קמי
אחתה

ואיהי אזדמנת לאורחא ואמרת ליה בחשאי ואודעא ליה דהא ברשותא דרחל הוה דכתיב כי שכר
שכרתיך מרחל נטלת רשו בגין דלא יבאיש בעינהא דרחל אמרת ליה לבר ולא בביתא.
ולא עוד לא מפתחא דמשכנא דלא נפקת לברא ועיילת ליה ליעקב בפתחא דלבר עד לא
ייעול למשכנא דרחל מ"ט בגין דלא תימא מלה קמי רחל ולא תכסיף קמי אחתה. ולא עוד
לא אמרה לאה אי יעול במשכנא דרחל לאוריך הוא דיפוק מתמן. בגין דאזדמנת ליה
ובלהאי למה לא לאה רוחא דקו"ש מתערת בה וידעת דכל הני שבטין כולהו קדישין דנפקין
מינה וחכת שעתא במציצותא דקב"ה ובגין כך היא קראת לון שמהן ברזא דחכמתא.
ר' חייא ור' יוסי הוו אזלי באורחא א"ר יוסי לר' חייא בכל זמנא דאנן באורחא קב"ה
מרחיש לן ניסא והשתא אורחא ודאי אתתקנא אריך לן נתעסק במילי דקב"ה אזדווג
בהדן. פתח ר' חייא ואמר בראשון בארבעה עשר יום לחדש וגו' שבעת ימים תאכל
עליו מצות לחם עני כתיב האי מלה אתערו בה חבריא אבל ת"ח ישראל כד הוו ישראל
במצרים הוו ברשותא אחרא כד בעא קב"ה לקרבא לון לגביה יהב לון אתר דלחם עני
לחם עוני מאן שעדא דוד מלכא דכתיב ביה כי עני ואביון אני. ומאי לחם עני איקרי
מצה נוקבא בלא דכורא מסכנותא הוי אתקריבו לגבי מצה בקדמיתא כיון דקריבו
יתיר עייל לון קב"ה בדרגין אחרנין ואתחבר דכורא בנוקבא ובדין מצה כד אתחבר בדכורא
אתקרי מצוה בתוספת ואו ה"ה כי המצוה הזאת בגין כך מצה בקדמיתא ולבתר מצוה
עד דהוו אזלי שמעו חד קלא דאמר טופסרא דקטלון עקי מאן באורחא מטו לגבי
ולא תחתון בקוסרא דקיטרא דלתתא. א"ר יוסי שמ"ע דקב"ה בעא לנטרא לן סליקו
לגבי עלו בחד טורא בין טנרין תקיפין אמרו הוא וקב"ה בעי באורחא דא מלה נחמי אונסא
יתרחיש לן אזלו יתבו גבי נקיעי טינרא סליק לון חד בר נש א"ל ר' יוסי מאן אנת א"ל
מאינשי ארקא אנא אנא אתי ותמן אית בני נשא א"ל אין וזרעין וחצדין מניהו
בחיזו אחרא משניין מנחי ניסי ופסיקנא גביבו למנדע מילבון מה שמה
דארעא דאתון בה א"ל ארקא בגין דהכא ארץ חיים שריא דכתיב

ארץ

מדהכי על
ארץ ממנה יצא לחם. מהאי יצא לחם בשמר לאו יצא לחם. ואי נפיק לאו מגו המיינן
דאמרת
לאתכייה תווהן ואמאי ודאי זכאה בעא לאתערא לן במלה. א"ר חייא ודאי על האי קרא
צריכנא לאוליפנא מספראי חד מלה עוי כפסח דיהב לון זכאה לחם דא הא אוקי' מלה.
ולמנדע
תווהו מה דבר נש בדאמר לשלמי לא ידע מידי עד דטעים נהמא כיון דאכיל נהמא אתער
מרית
ולא אשתמודע. כך כד נפקו ישראל ממצרים לא הוו ידעי עד דטעמו לון קב"ה לחם מהאי
ידעו ולא
דהא ארץ ממנה יצא לחם. וכדין עאלו ישראל למנדע ולאשתמודע ליה לקב"ה. ינוקא לא
אשתמודע עד דטעים נהמא דהאי עלמא כדין ידע ואשתמודע במלי דהאי עלמא. ישראל
בההוא אתר
לא ידעו ולא אשתמודעו במלין דלעילא עד דאכלו לחם עלאה וכדין ידעו ואשתמודעו
ובעא קב"ה דינדעון ישראל יתיר בההוא אתר דאתקרי האי ארץ ולא יכילו עד דטעמו לחם
אתר
מההוא אתר ומאן איהו שמים דכתיב הנני ממטיר לכם לחם מן השמים וכדין ידעו ואסתכלו בההוא
ודאי
עד דאכלו לחם מאינון אתר לא ידעו ולא אשתמודעו. א"ר יוסי ונשקיה א"ר
על דא אתער לון קב"ה בהאי על דאשרותא דישראל למנדע לחם הוה. זמנו ואזלו
עד דהוו אזלי חמו תרי דורמוסקין חד דכר וחד נוקבא א"ר יוסי לית לן מלה בעלמא
ועל מה דיצאבסא הכי נמי בימא. פתח ר' יוסי ואמר ויבא יעקב מן השדה בערב
יששכר
מנא ידעת רגשא חמרא ולמה ידעת ונפקת ליה וקים לה דיפוק מנה
ודאי
ההד ויששכר ממנה גרם אתין גנס לא גרס דחמרא גרמא ליה אמרא לא
ידענא דאי יעול יעקב במשכנא דרחל לית לי מפקא ליה לא אוריך ליה הכא
ויעול במשכני. כי שכר שכרתיך. מאי בדודאי בני בגין דנחא ליה ליעקב
על דאזלין מסייעי לאולדא ויעקב הוה ידע דמלה לא קיימא בדודאים אלא בגזי'
עקרת
פתח ואמר מושיבי עקרת הבית אם הבנים. א"ר חייא רוחא דקן זאמר מושיבי
הבנים
הביתדא רחל אם הבנים שמחה דאלמא. מושיבי עקרת הבית לאה עלמי תתאה. אם
דלעילא
דא עלמא עלאה בגיניכך הללויה. א"ר יהודה כל אינון שבטין תקונין דלתתא אינון ולאו כגוונא
תא כי שכר שכרתיך לנסבא מניה גופא ומאן הוא תנורה.

שכר שכרתיך לך לגופך מסגם · שכר שכרתיך במולדא דיוסף מהכא מאן דלעי' באורי' אחסין עלמא דאתי ואחסין
אחסנתא דיעקב · אחסין עלמא דאתי דכתי' יששכר יש שכר וכתי' להנחיל אהבי יש · ולדתי
לו ששה בנים · א"ל חזקיה לאו הכי ותנינן וד' סטרי עלמא ומאן דמאריך באחד בעי לאמלכא
ליה לקב"ה לעי' ולתתא ולד' סט' עלמא והינו מתרי' א"ר חזקיה כתי' על הרי בתר וכתי' על הרי בשמים
מאן אינון הרי בשמים לאו שית בנין דלאה דאפליגו שית מחכנין ואינון תרי סר ואינון שית בנין
דכל חד כליל מחבריה · ולאה עליהו כתיב אם הבנים שמחה הללויה · ועל דא כתי' לאיקרא
אם על הב' בנין דאינהו עלמא דאתכסיא ולא אתגליא ועל דא שלח תשלח את האם
בגין דלא אתגליא כלל · ואת הבנים תקח לך היינו דכתי' כי שאלנא לימים ראשונים ולקצה מאי
הרי בשמים מכאן ולתתא אינון הרי בתר דכתי' ומשם יפרד והיה לארבעה טורי פירודא
א"ר ייסא בני שפחות קשירו קשרין ד' קשרין דאצטריכו לתקונא · ומ"ט לעיל דבני כד נפקי
לבר אינון קשרין ואעג"ב דכלהו חד מכאן ולהלאה כולהו חד באורח מישר ועל דא כולהו שבטין
סלקין בסהדותא לעי' הה"ד ששם עלו שבטים שבטי יה · ומ"ר אלעזר כ' ויהי כאשר ילדה רחל
את יוסף מה חמא יעקב למהך לאורחיה כד אתיליד שטנא דעשו · ת"ח יוסף משלים
דוכתיה באתריה ויוסף זכי ליה דאקרי צדיק והכא סיומא דגופא כיון דחמא יעקב דאשתלים
גופא בעא למהך לאורחיה וסיומא דגופא כיון הוא ועם כל דא בנימן משלים חושבנא
דיליה משתלימין י"ב · ודי לא הוה ידע יעקב דעד לא משתלימין שבטין אעג"ב דאתיליד יוסף
מ"ט לא מריך עד דאתיליד בנימן וישתלימון שבטין · אלא יעקב בחכמתיה עבד ומלה
ידע מ"ט ודאי משתלימין הכא כולהו שבטין הא ידענא דתקונא דלעי' שריא עליה ו כד נפקו
ובארעא דא לא לעי' אלא בארעא · ת"ח דהכי הוא דעלהו י"ב שבטין תקונא דעלמא תתאה
עלה וכיון דאתיליד בנימין מתת רחל ונטלה דוכתה האי עלמא תתאה לתקנא בהו ועל דא
אתיליד בנימין לא בארעא הה"ד ואני בבאי מפ' מתה עלי ר' ב' ותמן מתת רחל ונטלה
דוכתה עלמא תתאה · למה ישבה בביתא שלימתא וכל זמנא דרחל קיימא עלמא תתאה
לא אתתקנא בהו מתת רחל נטלא ביתא בשלימו · ומ"ט מאי לאה לא מתת בההוא זמנא
אלא בגין דביתא בעלמא אינהו וכולא

מניה

סדן ואנון בגין
מניה לא אתקנא ולאו מעלמא עלאה ובגין כך לא מתת בההיא שעתא וכל עובדוי דיליה באתכסיא

דעלמא עלאה באתכסיא ולא באתגליא ובגין כך לא אדכר מיתתה. לאה כמיתתה. דרחל

ות״ח בגין דעלמא עלאה כל מלוי באתכסיא ועלמא תתאה באתגליא בגין כך אתכסיא לאה במערתא

דכפולתא ורחל באתגליא דאורחא דא בספרא ודא באתגליא בגין כך על קברה דתרי עלמין

באתגליא ובאתכסיא ועם כל דא כולא אחד דהא כולא הוי מעלמא עלאה הכי נמי ולאתר תרי עלמי

דא באתגליא ודא באתכסיא ואנן לא מדכרינן לקבלא לא בתרי עלמי דכתיב ברוך יי׳ אלהי

ישראל מן העולם ועד העולם בגין כך עלמא עלאה קרינן הוא ועלמא תתאה קרינן אתה בגין דאיהו ברוך מעלמא

עלמא עלאה דא דעדיך הה״ד ברוך יי׳ מציון · ודאי מציון איהו ברוך · ת״ח כגוונא דא יי׳ יי׳

ל׳ עלמין אינהו דא באתכסיא ודא באתגליא ועל דא יפסיק טעמא בגוייהו מעלמא דא עד עלמא

דא כולא אחד · ויהי כאשר ילדה רחל אמר ר׳ יהודה תא חזי שלימותא דיעקב דלא בעא לאזדמנא

לאשתדלא בשותפיה דלבן ואה״נ זמנא אחרא אמאי לא בגין דדחיל יעקב דלא ישבוק ליה ויאשתלמון

י״ב שבטין בארעא אחרא ועל דא כזמנא שעתא דבעינן בגין כך לא ויברח הוא וכל אשר לו

ברוח חכמתא
כיון דאתיליד בנימין ואתקשרת שכינתא בכלהו שבטין ונטלא ביתא בכלהו ויעקב הוה ידע

דאשתלימו י״ב שבטין דשכינתא אתקשרת בהו ודחלתא מתת ההיא ואיהי נטלא ביתא · ות״ח

הכי אוליפנא עלמא תתאה אתחזי ליה ליעקב כמה דאתחזי למשה לא דלא יכילת

יעקב עד היא דיהוו י״ב שבטין בביתא לאתקשרא בהו וכדין אתדמיאת רחל ונטלא היא ביתא

זמנא
בכלהו שבטין והוה עיקרא בביתא וכדין מעשיבי עקרת הבית אמאי יעקב הא מטא

דאשתלימו י״ב שבטין וודאי עלמא דלעילא ייחוד ליה לביתא ולאתקשרא בהו ומסכנא דא

אדחיאת לגביה אי תימות הכא לא אפוך מנאן לעלמין · ולא עוד לא בארעא

דא לא אתחזי לאשלמא ביתא בגין כך ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף על דא

ישתלימו שבטין שמע ר״ש אמר ודאי כל מלוי דר׳ יהודה שפיר ודא סליק על כולא ·

אתעכב
ואה״נ אמאי לא אזיל ליה לאורחיה מיד כל זמנא דרחל לא אתעברא מבנימין

תמן בגין דמטא זמנא דבנימין עביד ולא בעא דשותא בגין דלא יתעכב תמן ויתחבר

יעקב בכלהו שבטי ~ באתרא דאצטריך ·

הוה ביה

ר' אבא פתח ויצא משה וישמע משה לקול חותנו · ת"ח משה רעיא מהימנא דיתרו חמוי הוה ודיוקיה

כד בעא למיזל לא בעא למיזל אלא ברשותיה · ויען דהוה שלים והוה היא תדיר עמיה דלגבי

אמאי לא בעא רשותא מניה אלא האדאתגלי והא בקדמיתא אל ומייד גלגל עמיה גלגולין

דישתאר תמן והשתא דחיל מניה · אבל יתרו לא הוה הכי לגביה דמשה · אלא בגין דלבן

הוה חרשא ומחכשין הוו כל עובדוי לגביה דיעקב והשתא לא בעא יעקב לאתעכבא תמן

דהא קב"ה אמר שוב אל ארץ אב' ועל דא לא בעא לאתעכבא ולמשבק פקודא דמריה ·

ת"ח ויעקב אלהים מהרחל · פתח ואמר למנצח לבני קרח על עלמות שיר · האי קרא

אתמר אבל בהא ברזא דחכמתא איהו וכל הני שירין ותושבחן דהוו אמרי בני קרח כלהו

מחדתי אינון שירין ואינון תושבחן דהוו מלקדמין · וכל אינון שירין ותוש' דאמ' דוד

וכל אינון דהוו עמיה כלהו הוו ברזא עלאה ברוחא דחכמתא · ת"ח עבד קב"ה עלמ'

תתא כגוונא דעלמ' עי' וכל אינון סדורין דסדר דוד ושלמה בריה וכל אינון נביאי

כלהו סדרן כגוונא דלעי' · ת"ח כגוונא דאיכא משמרות בארעא הכי נמי איכא משמרות

כדגי' והא אוקמוה ואיכא סדרי משמרות ברקיעא דמזמרי למריהון ואמרי שירתא

תדיר וכלהו זמינין אלין לקבל אלין וכולא בסדורא דשירין ותושבחן עלמות שיר מאי

עלמות שיר לאבדא ששים המה מלכות ושמונים פלג' ועלמות אין מספר · מאי

עלמות אין מס' כדא היש מספר לגדודיו · ובגין דלית להו חושבנא כת' ועלמות

אין מספ' וכולהו ושורין מסחרין סדרין אלין לקבל אלין לזמרא ולשבחא למריהון

אלין אינון עלמות שיר · ג' סדרין מתפרשן לכל סטר לארבע סטרי עלמ' ולכל סדרא וסדרא

דאיהי לכל סטר ג' סדרין אוחרנין · סדרא קדמאה דלסטר מזרח ג' סטרין אינון

ואינון ט' סדרין בגין דכל סדרא מאינון תלת אית ליה ג' סדרין ואשתכחו דאינון ט'

ובמה אף וכצוון תחותי דהני סדרין ט' כולהו מתנהגי באתוון רשימן וכל סט' אסתכי לאינון

אתוון רשימין ומתחברן כולהו ואמרי שירתא ובדאינון אתוון פרחי גו אוירא ברוחא

די מתנגא על עלמא כדין אינון נטלין ושירתא מתנסס וחדאת בטש מתת' ההוא אסתלקותא

ונחתא ותרין אתוון פרחי עליהו וההוא מת' מתת' סלקא לעי' ואתחבק בהו ואתעבידו תלת

אתוון

תרי
אתוון כולהו לפום אתוון יה"ו דאינון תלת גו אספקלריא מלין אתפרשו תלת סדרין ואינון אתוון
כלילן
וההוא את דפלגא מתחברא עמהון ואינון ג' · ת"ח אינון ב' אתוון עי' דפלגין באוירא אינון
דא בדינא רחמי ודינא ובגין כך אינון ב' ואינון מעלתי עי' ברזא דדכורא והאי פלגא ומתחברא
ושמאלא
עמהון איהי נוקבא ואתכלילת בתרויהו כגוונא דנוקבא אתכלילת בב' סטרי ימינא
ומתחברת בהו ואתוון אחרנין ב' סטרין אילין עי' ודא לתתא וכולא איהו חד דכר ונוקבא
בר דכר אתבריר עלתי באינון אתוון מעלתי עי' ענהו דאינון אולדו כל עובדין לתתא כגוונא
דילהון ממש ובגין כך מאן דידע לון ואזדהר בהון רחימא לעי' ורחים לתתא ושנאה
איהו
אלין אתוון כולהו דכר ונוקבא לאתכללא כחדא ברזא דמיין עי' ומיין תתאין וכולא חד ודא
שררא
ייחודא שלים · ועל דא מאן דידע לון ואזדהר בהון רחים לעי' ורחים לתתא בגין דאיהו
דייחודא שלים כדקא יאות ג"ג מסטרא ומסטרא ביחודא חדא בשלימו דכולא וכולהו
ברזא דסדרא עי' כדקחזי כגוונא דלעי' דההוא סדרא קדמאה ברזא חדא · תנינא דבסטרא דרום
ג' סדרין אינון לההוא סדרא ולכל סדרא וסדרא ג"ג ואינון ט' בדא ואתוון אתפלגו הכי לכל
סטר לאתחברא כולא חד בגין דאית אתוון ברזא דנוקבא ואתוון ברזא דדכורא ואתחברו
כולהון כחדא והוו חד ברזא דשמא קדי' שלים ולקביה סדרין מתמן ג"ג בדא וכולא נפקי
מסטרא דאבהן דלעי' בסדרא דאתתקנא אתוון דשמא קד' יה"ו בדא תני סדרין
כולהון מתנהגי באלין אתוון ידיעין ונטלי בהו ומתהלכן ובדבק כולהו לתתא דנטלי ואתנהגי
בסדרא דא · סדרא תליתאה דלסטר צפון בג' סדרין אינון לההוא סט ואינון ט' וצבלת סטרין
ג"ג לכל סטר אינון ט' ואינון סדרין תג' סטרין כדא כ"ב ברזא דאתוון דאינון ג' ברזא דאתוון כ"ב
סדורא דסדרין אלין כ"ב לתלת תלת סדרין לכל סטר ואשתכחו אלין ג' בהאי סטרא דאינון ט' ואלין ג'
דהאי סט' אינון ט' ואשתכחו כולהו כ"ב ורזא דאלין כ"ב אתוון ט' אתוון דאינון ברזא דנוקבי
לאתחברא בהו נוקבא עם אינון י"ח אוחרנין ברזא דאתתי וכולא איהו בדקא חזי · ת"ח כגוונא
דאתוון עי' דעלתי עי' הכי נמי אתוון אחרנין לתתא אתוון עי' רברבי ואתוון תתאי זעירין
וכולא חד כגוונא דא ובכל הני רזין ברזא דדכר ונוקבא כולא חד בשלימו · ויזכר אלהים את
רחל דהא במזלא

תליא ובגין כך כתי' ביה זכירה ויי' פקד את שרה כאו דמתגלא הוה ומאי הא בגין דמתגלא תליא
ולא לתתא. הכא בשרה כאו במתגלא הוה לא ויי' כתי' כלא כחדא. איהו אתמי כתי' פקידה
לא ודאי זכירה הא הוה מקדמת דנא ואתמר מפתחא דא לתתא פרי' דכתי' ואת בריתי אקים את
ולבתר כגוונא דא וכיון דאדכר בדכרא דלעי' לבתר אתי' ברזא דנוקבא פקידה למהוי כללא
דכולא כחדא. ויזכר אלהים את רחל. ר' חייא פתח. וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל
ואזכור את בריתי. בגין דאיהו לעי' דהא אתגלא דאיהו לעי' בדכורא אתעל פקידה דאיהי בגלותא
לתתא בנוקבא כגוונא דא ויזכר אלהים את רחל כדא ואזכור את בריתי.
זמנא כה' כתי' פקד פקדתי אתכם ופקד יפקוד פקדתי והא פקידה בנוקבא קיימא ודהוא
בגלותא הות ואיהי אמרת פקד פקדתי. לא הכא אית לאסתכלא ברזא דחכמתא הכא
איהי בגלותא היך אתחזי לתלא הכא ואיך אמרת פקוד פקדתי לא הכי אלא כמא שמשא
כד נהיר איהו בשמיא ותוקפיה וחיליה שלטא על אתר בכל ארעא בכל אתר כגוונא דא
מלא כל הארץ כבודו. בזמנא דמקדשא קאים מלא כל הארץ כבודו דא ארעא קדי'
והשתא דישראל בגלותא איהי לעי' ותוקפא סחרא להו לישראל לאגנא עליהו ואע"ג
דאינון בארעא אוחרא. ותח' שכי' לעי' שכי' לתת' שכי' לעי' בתריסר תחומי רתיכן קדישין
קד' חיון עילאין. שכי' לתתא בי"ב שבטין קדישין וכדין אתכלילת שכי' לעי' ותת' וכלא
בחד זמנא כחדא. ומע"ג דבזמנא דישראל בגלותא ולתתא לעי' הכי נמי לא אתתקנת
בגין דלתתא לא אתתקנת וכד אהוא גלותא עמהון דישראל דאיהי עמהון בגלותא כמה
דאתתקנת למלכא דאתתברה מה עבד כפה ליה לערסא על אתרא דקריה ולא אתקין ליה
לערסיה לאנטלא כוזין ודרדרין ואטיל תחות ערסיה ושכיב עליה כך קב"ה כיון דאתגליין
ישראל ואתחריב מקדשא נטל גוזין ודרדרין ושוי תחותוי ההד וירא מלאך יי' אליו בלבת אש
מתוך הסנה. בגין דישראל הוו בגלותא. פקד פקדתי אתכם מאן דלא קיימא ברשותיה
מה פקיד ומה עביד לא פקוד ולעי' פקידתי לתתא מ"ט בגין דהאי זכירה הוה עליה
מקדמת דנא דכתי' ואזכור את בריתי כיון דכתי' ואזכור הא זכירה אתמנא עליה

ובגין

ובגין כך אמר לבתר פקד פקדתי דהא סימנא נקט מקדמת דנא כגוונא דא שרה ויי"י
פקד את שרה אבל הכא רחל דלא אדכירת מקדמת דנא לא אתמר ביה פקידה אלא זכירה
ובגין לא בזכירה איהו ברזא דמלאי ר' יהודה ור' חזקיה הוו אזלין מקפטקיא ללוד
והוה ר' יהודה רכיב ור' חזקיה ברגלוי אדהכי נחת ר' יהודה אמר מיכאן ולהלה נתעסק במלי
כמה דכתיב הבו גודל לאלהינו א"ל אי הווינן תלתא ואות דחד יימא ותרין יתיבון ליה דכתיב כי
שם יי"י אקרא א"ל הא מלי דברכאן אבל באורייתא אפי' תרין כגון דאדכר חד שמא דקב"ה ותרי
יתיבון ליה הה"ד כי שם ה' אקרא כי שם ה' אקרא האחד דמברך הבו גודל לאלהינו ואינון תרין
אוחרנין אבל באורי' אפי' תרין יהבו הבו רבו ותוקפא דשבחא דאורי' לגבי קב"ה א"ל ר' חזקיה
בברכאן מאי תלת א"ל הא אוקמוה ואתמר דכתיב הבו גודלי אבל רזא דמלה הכא דהא כל רזין
דברכאן הכי איהו חד לברכא ותרי לאתבא בגין דסליק שבחא דקב"ה ברזא דתלתא חד מברך
וחד דאותן ודא הוא קיומא דברכן ורזא עלי' כדקיימא ברזא דתלת כמה דאוקמוה
דהוו אזלי אמר ר' יהודה אית זכירה לטב ואית זכירה לביש אית פקידה לטב ואית פקידה
לביש אית זכירה לטב כמה דאוקמוה דכתיב וזכרתי להם ברית ראשונים ויזכר אלהים
את נח ויזכור להם בריתו ואית זכירה לביש דכתיב ויזכור כי בשר המה פקידה לטב
דכתיב פקד פקדתי אתכם פקידה לביש דכתיב ופקדתי בשבט פשעם וכולהו רזין עלאין
כל הני זכירה ופקידה לטב אלין אינון דרגין ידיען רזא דמהימנותא דכר ונוקבא רזא
חדא זכירה פקידה ואלין אינון לטב זכירה ופקידה לביש אלין אינון רזא דסטרא אחרא
דקיימא ברזא דאלהים אחרים דכר ונוקבא כחדא זכירה בהאי פקידה בהאי כמלין
אינון דקיימי תדיר לביש ומנייהו מהכא נפקין כל רזין דמהימנותא
וכל קדושין עלאין כמה דאוקמוה ומהכא נפקין כל זינין בישין וכל מותא וכל סטרין
ואינון בישין בעלמא ואוקמוה ודא בהפוכא מן דא אמר ר' חזקיה הכי הוא ודאי זכאה
איהו מאן דחולקיה אתקיים בסטרא טבא ולא ירכין גרמיה לסטרא אוחרא וישתזיב
מתמן א"ל ר' יהודה הכי איהו ודאי וזכאה איהו מאן דייכול לאשתזבא מניה מההוא סטרא

ווכאין אינון צדיקיא דזכאן לאשתזבא מניהו ולאגחא בההוא סטרא דקרבא אמר ר' חזקיה
במה׳ פתח ואמר כי בתחבולות תעשה לך מלחמה מאן מלחמה דההוא סטרא בישא
דאצטריך בר נש לאגחא קרבא ביה ולשלטאה עלוי ולאשתזבא מניה. תא חזי דיעקב
הכי אשתדל לגבי עשו בגין ההוא סטרא דיליה לאתחכמא עלוי ולאגחא עמיה בעיטין
בכל מה דאצטריך בגין לשלטאה עליה ברישא ובסופא וכולא בקיימות ורישא וסופא
כגוונא חד כמה דכתיב בכורתי לקח והא עתה לקח ברכתי שרותא וסופא כחדא דא כגוונא דא
בגין לשלטאה עליה באורח מישר כדקא חזי ליה ובגין כך זכאה איהו מאן דישתזיב
מניה ויכיל לשלטאה עליה. תא חזי זכירה ופקידה לטב אינון כחדא רזא דמהימנו
ווכאה איהו מאן דאשתדל בתר מהימנותא כד"א אחרי יי' ילכו כאריה ישאג אמר ר' חזקיה
הכי הוא ודאי. ותא חזי בר נש כד צלי צלותיה לא יימא עליה זכרני ופקדני בגין דאיבא
זכירה ופקידה דאיהי לביש ולא מנן לשלטאה לנפקא מלה מן פומא ואתיאן לאדכרא
חובוי דבר נש ולאענשא ליה בר אי איהו שלים דכד בדקי חובוי ההוא זכירה ופקידה
לביש ולא ישכחון ליה כגון עזרא דאמר זכרה לי אלהי לטובה דהא בכלא אתר דבר נש
צלי צלותיה יכליל גרמיה בין סגיאין בכללא דסגיאין. ותא חזי שונמית כד אמר לה אלישע
היש לדבר לך אל המלך וגו' ההוא יומא יום טוב של ר"ה הי' וההוא יומא מלכותא דדינא לי'
שלטא לאידן עלמא וקב"ה אקרי מלך בההוא זמנא ובגין כך אמר ליה היש לדבר לך
אל המלך. מה כתיב ותאמר בתוך עמי אנכי יושבת. מאי קא אמרה לא בעינא דיהוי
רשימא לעילא אלא לאעלא רישא בין סגיאין ולא לאפקא מכללא דלהון וכד בעי ליה
לבר נש לאתכללא בכללא דסגיאין ולא לאתיחדא בלחודוי בגין דלא ישגחון עליה
לאדכרא חובוי כדקאמרן. פתח ר' יהודה ואמר הנגלו לך שערי מות ושערי צלמות
תראה׳ האי קרא קב"ה אמר ליה לאיוב כד חמא דאיוב דחיק גרמיה על דינא דקב"ה
תא חזי איוב אמר אם יקטלני לו איחל כתיב לא במ' וקרי לו בוו' וכולא חד הוא מ"ל קב"ה וכי
אי קטיל בנ"ש (הנגלו לך שערי מות כמה תרעין אינון פתיחן) לההוא סטרא ומתמן

שלטא

שלטא עליהו וכולהו סתימין מבני נשא ולא ידעין אינון שלהבין ושערי צלמות תרעא
מאן אינון שערי מות. ומאן אינון צלמות. אלא מות וצלמות כחדא אינון וזווגא חדא
אינון. מות הא אתמר דא מ"ה. והא אוקמוה צלמות איהו מאן דרכיב עליה ואיהו צלא
דיליה ותוקפא דיליה לאזדווגא כחדא בקשורא חד. ואינון חד. וכל אינון דרגין ספקי מניה
ומתקשרן בהו אינון שערים דלהון כמה דלעי' כת' שאו שערים ראשיכם. ואלין אינון
נהרין ונחלין שית. ספרין דעלמ' אף הכא נמי שערים אינון דסטרא אחרא דרגין ידיען
דשלטין בעלמ' שערי מות ושערי צלמות דא נוקבא ודא דכורא ותרויהו כחדא
וכל דא אמ' קב"ה לאיוב בגין דכל אינון מלין דאיהו אמ' כלה ענן וילך. וכל אינון שאר מלין
אמ' קב"ה הנגלו לך שערי מות למנדע דהא כולא ברשותיה וכולהו זמינין לאתבערא
מעלמ' דכת' בלע המות לנצח׃ תא חזי ויזכור אלהים את רחל. תרי אלהים
אלהים אמאי אלא חד מעלמ' דדכורא וחד מעלמ' דנוקבא בגין דבולא תליא מלהא וכד
אתערת רחל בשמא דא דכת' יוספה לי בן אחר. ידע יעקב דאיהי אתחזיא לאשלמא כולהו
שבטין ולאתקיים בעלמ' בגין כך בעא למיזל ולא יכיל. וכד מטא זמנא דבנימין ערק
ואולליה בגין די בארעא אחרא לא תשתלים ביתא לאתקשרא עלמ' קדישא ביה ואינון
דכת' ויאמר ה' אל יעקב. מאי ואהיה עמך אלא אנ' עד הכא רחל הוות עמך עיקרא דביתא
מיכאן ולהלאה אנא אהיה עמך. ואטול ביתא בה דך ב"י שבטין והינו דכת' ואני בבואי
מפדן מתה עלי רחל. עלי הוה ובגיני הוה מלה דאתחזיא היא ואתא דיוריה אחרא
ונטלא ביתא בגיני לדיירא עמי. ויאמר נקבה שכרך. מאי נוקבא אמ' ר' יצחק
הכא רשים אמ' אנא חמינא דיעקב לא אסתכלא בנוקבי ובגין כך אפלח לי. אמ'
נקבה שכרך האי נקבה דאיהו שכרך כזקדמיתא ואתינא. אימא מאן נוקבא אסתכלת
בה ואתינה ומפלח לי בגינה. ויאמר יעקב לא תתן לי מאומה. חלילה דהא אנא
כל מה דעבינא לשום יקרא דמלכא קד' קא עבידנא ועל דא לא תתן לי מאומה. דהא
לאידעתי בהא אלא אם תעשה לי הדבר הזה׃ ויסר ביום ההוא. ר' אלעזר פתח
יי' מי יגור באהלך ומי ישכון ה' אוקמוה חבריא הולך תמים דא אברהם דכד אתגזר

תמים אקרי ופועליה דאברהם דאיצחק ודוכר אמת דאיעקב ודאי באמת אתדבק איהו
באמת אתדבק מ״ט עבד עם לבן כגוונא דא אלא יעקב בחין שעתא דמזליה
דשריא ליה לאינש לבחין שעתיה עד דלא ייתוב לארעיה אי מזליה קאים מה דעביד
שפיר ואי לאו לא יושיט רגלוי עד דיסתלק לגביה תא חזי כתיב ועניתה בי צדקתי
דהא איהו לא עבד בגין דיטול מדיליה למגנא אלא כולא בקושטא ובשלימו דרעותא
ולא עוד אלא דאיהו נטל רשות מלבן על כל דא כתיב נחשתי ויברכני ה׳ בגללך
כמה זינין חרשין עבד לבן ונחין מזליה בגיניה דיעקב והוה אשכח בגיניה דיעקב
מאה ענא בכל ירחא ומאה אמרין ומאה עזין יתיר על ענאי ר׳ אבא אמר אלף ענין
ואלף אמרין ואלף עזים הוה אית ליה יעקב יתיר כל ירחא וירחא הה״ד כי מעט אשר
היה לך לפני ונרבתא דלעי לא איהו פחות מאלף ומכל זינא וזינא מעאנין אלף משתכח
מאמרין אלף משתכחי מעזין אלף משתכחי על כל מה דשריא ברכתא דלעילא
לאו פחות מאלף עד דידעיה דיעקב אסתלקו לכמה עותרא וכד בעא
יעקב לנפקא אגריה לא משכח אלא עשרה מכל זינא וזינא ויעקב חשיב ליה לעותרא
סגי חמי כמה נטל מדיליה ממה דהוה יהיב איהו בזכותיה דלבן ועל דא דסליק ליה
יעקב לא הוה אלא בזרוע דנפיל אינון מקלות ושוי לגבי ענאי תא חזי כמה
טורח ההוא שלימא דיעקב אבתריה דלבן כתיב וישם דרך שלשת ימים והוה אית ליה
כל ההוא עותרא ועם כל דא לא בעא לבן דאיהו אגריה דיעקב הכי אלא נטל עשרה
מן דא ועשרה ממה דבירא דבניה ואי יוליף כמה דאמרן בהאי גוונא
להוי אגרן הה״ד ותחלף את משכרתי עשרת מונים עשרה מדא ועשרה
מדא ואביכן התל בי והחליף את משכורתי עשרת מונים והני עשרה משתדל
לבתר וקב״ה ברכיה ומכל מה דשוי לבן ליעקב אהדר במזליה ונטיב ונפיל
מיעקב כולא עד דקב״ה חס עליה ונטל מדיליה בזרועאי

א״ר אלעזר כל הני קראי לאחזאה חכמתא דאתיין דתניא מלין דלעילא מנהון תלין
בעובדא ומנהון במזלא ומנהון ברעותא דליבא ומאן דבעי לאמשכא ברכאן בעלמא

בעובדא

כמלולא ורעותא דלא בגלותא בעובדא תליין · תא חזי יעקב שלים בכל מה דעבד בחכמתא
עבד כת׳ ויצג את המקלות · כולא בחכמתו לאמשכא ברכאן מעמבועא דכולא לכולהו
דרגין עילאין דאינון חולקיה ועדביה (גורליה) את המקלות מאן מקלות אלין דרגין דאינון דיני בי׳
אשר פצל דאעבר מנהון דינא · ברהטים הינו דכת׳ מלך אסור ברהטים דהא מההוא
מלך אתיאן ברכאן לכולהו עלמין דא מלך אסור ברהטים מלך דאאסור וקשור באינון
רהטים עילאין דמתמן אשתקיאן · מאי שקתות המים אלין אינון נחלין דנפקין ומתיין
עד דמטון לאתר דמתכנש תמן · אשר תבאן הצאן לשתות כד״א ישקו כל חיתו שדי
ובההוא אתר דמתכנשי תמן מיא כולהו כולא אתיא לאשתקיא מניה · ויחמנה מאי
ויחמנה · תא חזי בשעתא דרוח צפון נשיב מיא גלידן (נמסר) ולא נגדין לבר ולא משתקיין
בגין דדינא תליא וקרירו דצפון גליד מיא וכד אתער רוח דרום מתחממי מיא
ואתעבר גלידו דילהון ונגדין כדין אשתקיין כולא בגין דחמימא דדרום שדאן
וכולא מתחממי · ותדאן לאשתי מההוא קרירו דצפון דהוה לון בקדמיתא הה״ד
ויחמנה · ויחמנה והא כת׳ ויחמו לא בגין דכלהו (מיינון) נוקבי ועל דא אתכוון יעקב לאעבר
עובדא בחכמתא · ודא הוא דכת׳ ויקח לו יעקב · פתח ואמ׳ כי יעקב בחר לו יה
תא חזי כי יעקב בחר לו יה עד כאן לא ידענא מאן ברר למאן אי קב״ה ברר ליה
ליעקב אי יעקב ברר ליה לקב״ה אלא מהה דגלי קרא ידענא דקב״ה נטיל ליה
ליעקב לעדביה דכת׳ כי חלק ה׳ עמו יעקב וגו׳ תא חזי הכי נמי יעקב ברר אחסנתיה
ועדביה לחולקיה ואסתלק לעי׳ מכל דרגין ונטיל ליה לעדביה מקל לבנה לח הינו
דרגא חוורא דסטרי ימינא · ולוז וערמון הינו דרגא סומקא דסטר שמאלא · ויפצל
בהם דא עבד דינא מן דא ואחבר ליה בימינא וההוא על בינייהו ונטיל לון בחדא
ואתעביר כולא חד בתרין גוונין ועם כל דא מחשוף הלבן דיתגלי חוורא על סומקא
וכל דא למאי · לאמשכא לדרגא דא לעדביה ברכאן מנבועא דכולא ולשואה לדרגא דא
דאיהו תליתאה בחדא ברהטים בשקתות המים · כד״א וכדין בעובדא דא בחכמתא נגדין
ברכאן לתתא ומשתקיין

כולהון עלמין ושריין עליה ברכאן כמה דאוקימנא דכתיב בבקר יאכל עד
ולערב יחלק שלל. לאתברכא כולהו עלמין לתתא ויעקב נטל חולקיה מאינון ברכאן
דשריין עליה בגין דאיהו חולקא דקב"ה׃ ר' ייסא זוטא הוה שכיח קמיה דר' שמעון
א"ל האי דכתיב ברכות לראש צדיק לצדיק מבעי ליה מאי לראש צדיק א"ל ראש צדיק
דאיהו עטרא קדישא ואוקמוהו. תו ראש צדיק דאיעבד דאיהו נטיל ברכאן ואגיד
לון לצדיק ומתמן אזדריקו לכל עובר ומתברכאן כולהו עלמין. אבל הא אוקי ברכות לראש
צדיק. צדיק אקרי ההוא רישא דברית יתר דמניה נפקין מבועין לגבי נוקבא דקיימא
דחמרא נפיק מניה איהו רישא. כך ראש צדיק ההוא אתר דאריק מבועין לנוקבא
אקרי ראש צדיק. צדיק איהו ריש כל ברכאן ביה שריין. תו ההוא בר נש דזכי
למיטר את קדושא ועבד פקודי דאורי' אקרי צדיק ומרישיה ועד רגלוי הכי
וכד ברכאן נגדין לעלמא שריין לרישיה ומניה קיימי ברכאן לעלמא בגין קדישין
זכאין דאוקים ר' ייסא   תו שאיל ואמר נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק
נעזב האי קרא אוקמוה ושריה דעלמא אמרו איהו אמרן בחכמתא איך יתיר
ממה דחשבין בני נשא. א"ל ברי יאות הוא דהא ביחודא קד' אתמר נער הייתי
גם זקנתי. הכי הוא. ולא ראיתי צדיק נעזב דא הוא שבחא דייחודא דלא
אשתכח ים בלא נהר דהא לא... ביה אשתכח תדירא וצדיק אחיד לעי' ואחיד
לתתא. וזרעו מבקש לחם מה הוא אלא בשעתא דצדיק ואגיד לנוקבא לזרעא
לנוקבא דהא בהדיה שריא דלא מתפרשא מניה לעלמין וזמינא היא לגביה
וזרעו לא נגיד אלא בשעתא דנוקבא זמינא ותיובתא דתרויהו כחדא כד אינון
חד דלא מתפרשין ועל דא לא אצטריך למתבע עלה. א"ל ובזמנא דגלותא לאו הכי
א"ל זרעו כת' ולאו הכא הוא אימתי נפיק כד נוקבא בדבוקא חד עם דכורא
לא ראיתי צדיק נעזב בזמנא דגלותא מאי היא אלא הא אחיד לעי' ולא נעזב לעלמין
בזמנא אחרא לא נעזב מנוקבא אחיד לעילא ואחיד לתתא בזמנא דגלותא אסור לעילא
בזמנא אחרא אחיד לתרי

מט"ר

לתרין סטרין לעי' ולתתא ולעולם אינו נעזב' ויתן אותם אלהים דא צדיק' ומשמע
דאתמ' ברקיע השמים אלא ברקיע השמים ודאי דאיהו סיומא דגופא. תא חזי' תרין
רקיעין אינון ואינון שרותא וסיומא דא כגוונא דא' רקיעא תמינאה ביה שכיחין כל
כוכביא זעירין ורברבין ודא הוא רקי' עי' סתימאה דקיים כולא ומניה נפיק כולא
ואיהו תמינאה מתתא לעילא והוא שרותא לאפקא מניה כולא כדאיהו רקיעא תמינאה
מעי' לתתא דביה שקיעין כל נהורין ובוצינין והוא נטיל כולא ודא סיומא דכולא
סומא רבא הוא רקי' תמינאה דאיהו שרותא דכולא תליין ביה נהורין ומניה נפקין הכי
נמי האי איהו רקיעא תמינאה דאיהו שרותא דכולא ומניה נפקין לעלמין שרותא
וסיומא בגוונא דא קיימי' ועל דא איהו נהר דנפיק ולא פסיק מימוי דלא למהוי
סיומא בשרותא ובגיני כך ויתן אותם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ
ומשמע דאתמ' כוליה בגוונא חדא ודא הוא ברירי דמלה מה בין האי להאי אלא דא
אוקים וזן לעלמ' תתאה ולכל אינון סטרין תתאין ואת' עלמ' עילאה מאן איהו והוא
ההוא רקיעא תמינאה עי' סתימא עלמ' דלעי' איהו והכי אקרי דהא תרין עלמין
אינון כדא אלא איהו עלמ' עי' וכל אינון דנפקין מניה על שמיה אקרון וכל האי והאי כולא
חד בריך הוא לעולם ולעלמי עלמין תא חזי ישבעו עצי יי' מאן לבנון הא אוקמוה ואתמ'
האי קרא אשר שם צפרים יקננו באן אתר בלבנון ואלין אינון תרין צפרין דאמרן
בכמה אתרין ומאלין אתפרשן כמה צפרין אחרנין אבל אינון עי' ונפקי מן לבנון דאיהו
לעי' ורזא דמלה ולבן שתי בנות חסידה ברושים ביתה' דאינון שית בנינ' עי' שית
סטרין דעלמ' כדא מנאי אקרי חסידה אלא האי עלמ' עילאה אעג דנוקבא קרינן ליה דכך
אתפשט בכל טיבו וכל נהורין מניה נפיק ובגין דנגיד מתמן חסד דאיקונה ורמזנא
דכת' ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור' ועל ברושים ביתה אל תקרי ברושים אלא בראשים דהאי
עלמ' אתרא בתתאין ביתה ואיהי בידונא דעלמ' ולזמנין אקרי כגוונא דלעי' בכל אינון שמהן

ועל דא אתר כת' וינחם יי' ויתעצב חרון אף יי' דהא באתר דאתגליא דהאכל עלה דלעי'
כולא הווה בנהירו וחיין לכל סטרין ועל דא תנינן אין עצבות לפני המקום לפני דיקא
ועל דא כת' עבדו את יי' בשמחה לקבל עלמא תתאה זכאין אינון ישראל בעלמא דין
ובעלמא דאתי בגין כך כת' אשריך ישראל מי כמוך׳ ויצג את המקלות ר' אלעזר
פתח אם חכמת חכמת לך ולצת לבדך תשא׳ תא חזי ווי לאינון חייבי עלמא דלא ידעין
ולא משגחין במלי דאורי' וכד אינון משגיחן בגין דלית לון סכלתנו מלין דאורי' דמיין
בעיניהון כאלו כולהו מלי ריקניא ולית בהו תועלתא׳ וכולא בגין דאינון ריקנים מדעתא
ושכלתנו׳ דהא כל מלין דאורי' כולהו מלין יקירין וכל מלה ומלה כת' יקרה היא מפנינים
באורי' וכל אינון טפשין אטימין דליבא כד חמאן מלי דאורי' לאו די לון דלא ידעין אלא דאמרין
אמרין דאנון מלין פגימין דלית בהון תועלתא׳ ווי לון כד יתבע קב"ה עלבונא דאורי'
ויתענשון עונשא דמרדי במריהון׳ מה כת' באורי' כי לא דבר רק הוא מכם׳ ואי רק הוא
מכם איהו׳ דהא אורי' כולה מליא מכל אבנין טבין ומרגלאן יקירין מכל טבין דעלמא
כדא וכל חפציך לא ישוו בה׳ והיך יימרון דאיהי ריקניא׳ ושלמה מלכא אמר אם חכמת
חכמת לך׳ דכד יתחכם בר נש באורי' תועלתא דיליה איהו׳ דהא באורי' לאו יכיל לאוספא
אפי' אות אחת׳ ולצת לבדך תשא׳ ולי בנותא דיליה איהו ואשתאר ליה לאובדא ליה מההוא
עלמא ומעלמא דאתי׳ תא חזי כד אתוון ש' מתחברן כולהו בהאי דרגא דכל סופא
דרגין קדישין ש' ואתמליא מנהון ואתברכא מעלמא ש' כדין האי דרגא קיימא לאשקאה
לכולהו עדרין כל חד וחד כדקא חזי ליה וכל חד וחד אשתקי מן דינא ורחמי׳ תא חזי
מה כת' ויצג את המקלות׳ יעקב דבעא לאתקנא תפלה דערבית ולאנהרא ולאשקאה
לה מכל סטרין ויצג את המקלות אלין דינין וגבורן דנפקין מגבורה דלעי' ויעקב כד בעא
לאתקנא להאי דרגא סלק להאי אינון דינין וגבורן מעי' ואוקים לון ברהטים באינון רהיטין
ארבע דקיימי תחות האי באר דאתמליא מאינון נחלין ומבועין ש' בגין דכד נפקי מיא
מההוא באר צדו אלין נטלין ארבע כולא ועל דא אקרון רהטים ומתמן תליא כולא

לגרנתי׳

לנשמתי דינין ומבורכין כולהו קיימי תמן לנטלא לכל חד וחד כדקא חזי ליה אשר תבאן הצאן לשתות
ואיתון

בעלמא
לין לקבלייהו · ויחמנה מאי ויחמנה דכר מתעטרן בדינא מתחממן בההוא דינא ואזלין ושטאן

ומעייני באורחייהו ודבעי שאין לטב והן לביש · ת"ח מה כתי' בתריה ויחמו הצאן אל המקלות

בגין איינון מקלות הוו מתחממן ומשכחן בדינין דעלמא ומתפקדן עלייהו ומתדנו בני נשא עליהן

כדא במגרת שירין פתגמא וכו' · ר' חייא פתח ואמר דבקה נפשי אחריך · בגין דדוד מלכא הוה

ורעותיה
מדבק נפשיה תדיר אבתריה דקב"ה ולא חייש למלין דעלמא אוחרנין אלא לדבקא נפשיה

כדאתי
ביה וכיון דאיהו הוה מתדבק ביה בקב"ה הוה תמיך ביה ולא שבקיה מנאן דבר נש

בדרגיה
לאתדבקא ביה בקב"ה קב"ה אחיד ביה ולא שבקיה · ד"א דבקה נפשי אחריך לאתקשרא

נפלגא
נפי' דהא כד אתדבק ההוא דרגא דבגנין עי' נפלקא אבתריהו כדין ימינא אחיד ביה

ליה ולחברא ליה בהדיה כאחד כדקיימינן כדא ותאחזני ימינך וכתי' וימינו תחבקני ·

ואיהו
ועל דא בי תמכה ימינך · וכד אחיד ביה קב"ה כדין כתי' שמאלו תחת לראשי וגו'

ואתברכא
ייחודא חד וקשורא חד · וכד איהו חבורא חד כדין אתמליא ההוא דרגא דילה

וחד
וכד אתמליא כל איינון דהכין אתמליין לכל סטר דעלמא וכלהו עברא אשתקיין כל חד

לסטריה · ובד"א אתא יעקב לאתקנא האי דרגא בעי ליה סטרא דימינא דאתחזי ליה

וסטרא אוחרא דלא אתחזי ליה אתפרש מניה מה כתי' דכתי' וישתלח עדרים לבדו ולא שתף

לבדו הוה בלחודוי דלא ישתמש בטעוון אחרנין ובסטרין אוחרנין זכאה חולקיהון דישראל

כללא
דעליהון כתי' כי עם קדוש אתה ליי' אלהיך · ות"ח יעקב איהו תושבחתא דאבהן ואיהו

דכלהו ובגין דאיהו כללא דכלהו במנכי איהו קאים למנהרא למיהרא דיעקב קאים

לאתקנא ליה תפלת ערבית וכל ההוא תקונא איהו כדקא חזי ליה כל איינון סטר קדו'

עו'
כולהו אתקין בסטרוי ומפריש חולקיה מחולקא דשאר עמין לזמנין קדישין בקדושה

ולסטרין מסאבין במסאבן מסאבותא והא אוקי' דכ' וישתלח עדרים לבו' · וישתלח דאתקן

תקונין למהימנותא לבדו כד"א ובך בחר יי' אלהיך · ולא שתף עם לבן ידלא שוי חולקיה

ועדביה
ועדביה עמהון ועל דא יעקב שלימו דאבהן אתקין כולא דמהימנותא ומפריש חולקיה
מחולקא ועדבא דשאר עממין ועל דא כתי' ואתם הדבקים ביי' אלהיכם ·

ר' אבא אמר בשעתא חולקהון דישראל דאינון עם על כל שאר אומין דעלמא דרגא דילהון לעילא ודרגא דשמרעמין

לתתא · לית צפט דקדושה · ולית צבה דמסאבותא לית למינא ולית לשמא בגין דאתחזיא בקדושה

מה כתי' השיב אחור ימינו · בגין כך כתי' הושיעה ימינך ועננו · ושמאלא אתגבר ומסאבא אתתקף

עד דיבני קב"ה בי מקדשא ויתקן עלמא על תקוניה ויהדרון מלין בקיומיהו ויעבר מסאבא מסאבא

מן עלמא הה"ד ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ · וכתי' בלע המות לנצח · וישאר קב"ה בלחודוי

והאלילים כליל יחלוף וכתי' ונשגב יי' לבדו ביום ההוא · הוא בלחודוי כמה דל ואין עמו אל נכר

בגין דישתציו מן עלמא ולא ישתאר לעי' ולתתא לא קב"ה בלחודוי וישראל לפולחניה ועם קדוש

ויתקרי קדוש דכתי' והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו · וכדין יהא עלמא

יחידאי לעי' ותתא · עלמא יחידאי לעי' ועלמא יחידאי לתת' ועמא יחידא לפולחניה דמלכ'

ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ · ר' יצחק ור' ייסא הוו אזלי באורחא אמ' ר' ייסא הא

לגבי נתעסק במלי דאורי' דמאן דיתעסק וישתדל בה קמי למשכנא לה בהדיה יפתח

ואמ' חי יי' וברוך צורי האי קרא רזא איהו חוירי' וכי לא ידענא דקב"ה איהו חי לא אמפי

ואיהו איק' חי דכתי' ובניהו בן יהוידע בן איש חי · אמאי אקרי חי בגין דאיהו צדיק

חי אקרי חי העולמים · וברוך צורי כולא חד חי וברוך דלא מתפרשי מהדדי דכד

כחדא איהו באר מים חיים דא נבע לגו ודא אתמליא מניה · וירום אלהי ישעי דמעלמא

עי' דאיהו רם ונשא על כולא מייני וכל נביעו דנביעו אתמליא בירא בקיומא ומתחבר

לאנהרא לכל אינון דלתתא וכדאתמליא כולא בקיומא כדין וירום אלהי צור ישעי ·

פתח ר' ייסא ואמ': לא יחיה רשע ומשפט עניים יתן תא חזי כד חייביא שלטין בעלמא ומתאבידו מניה כדין

צדיק איהו שליט בעלמא הה"ד לא יחיה רשע ומשפט עניים יתן · בתריה מה כתי' לא יגרע

עיניו · מהו עיניו כמא דאת אמר עיני יי' אל צדיקים · ואת מלכים לכסא · אלין אינון מלכים שלטין

דאתאחדן לכסא · וישיבם לנצח ויגבהו · אתקיימו בכורסיא קיומא שלים · מאי ויגבהו

בעלמ' ואתקיים כורסיא על סמכוהי · ד"א ויגבהו דנטלי כורסיא וזקפין ליה לעי' לאתאחדא

בקיומא בדקיומא וכדין כולא ייחודא חדא · עד דהוו אזלי חמו חד בר נש דהוה אתי וחד ינוקא

רכיב על כתפיה אמ' ר' ייסא נקרב לגבי דהאי ברנש ...אמ' ר' ייסא אין קמטא דטורא

בקמטוי

בקטרוי דאורחא אמאי בגין דיזכון בי בני נשא דהא תנן בגין מיתלי ומתא טורנא למתא ואשתזבו
והאי דנא אזילנא בגין דיזכון בי בני נשא זכו בהדיא. ויהבו ליה למיכל אדהכי פתח ההוא יודאי
ואמר את קרבני לחמי לאשי. קרבנא דקב״ה בכל יומא בגין למיזן עלמין ולמיהב ספוק לכל
ותנא דהא באתערותא דלתתא אתער לעילא ובדא מתברכין כל חד וחד כדקא יאות את קרבני לחמי
ההד אכלוהי ועריו עם דבשי לאשי ההד אכלו רעים שתו וקב״ה פקיד לאתערא מזונא לכל
בגין לאתערא מההוא מזונא דלעילא ויתברך עלמין בגיניה. א״ר יצחק ודאי הכא דאדכר לחמי
ושפיר קאמר. א״ר ייסא ודאי עלמא אחרא לא יתגלגל בר מש לשום בר נש אוחרא בעלמא
בתרי גוונין לההוא בר נש. פתח ואמר האי קרא א״ר לעשר את קרבני הכא דכנסת ישראל
דכתיב את דודא. את קרבני דא איהו קורבנא וקשורא לאתקשרא. לחמי דא מזונא
דקא אתי מלעילא באתערותא דלתתא. לאשי לאכללא שאר חילין אוחרנין דמתקריבן לאתזנא
כל חד וחד כדחזי ליה. ריח ניחוח דא רעותא וקשורא דאתאחידא כולא כגוונא דלעילא
תשמרו להקריב לי במועדו. מאן מועדו זמנא דאתער אברהם למעבד רעותי דכתיב
וישכם אברהם בבקר. וזמנא דאתער יצחק על מדבחא בההוא שעתא דבין הערבים הוה.
א״ר חייא אי הכי האדכתיב במועדו במועדם מבעי ליה. א״ל ההוא שעתא אתכליל
אשא במיא ומיא באשא. ובגין כך כ׳ במועדו. ת״ח בכל קרבנין לא כתיב כמה דכ׳ הכא
תשמרו להקריב לי. תשמרו הכא דשמור דאיהי עדיפא לקרבא לגביה דכתיב תשמרו
להקריב לי במועדו. בימינא ושמאלא. כד״א באברהם ויצחק וכולא בכגון עד
א״ר ייסא כל מלא לא אתיהיב הכא אלא לאשתמע מלין לין דיי זכאין אינון ישראל בעלמא דין
ובעלמא דאתי. ועל דא כתיב ועמך כלם צדיקים. ותגנוב רחל את התרפים א״ר יוסי
מאן תרפים אלא ע״ז הוה ואמאי איקרי תרפים אלא בגין גנאי כמה דתנינן מקום התורף
ומה דע״ז הוו דכתיב למה גנבת את אלהי. וכתיב עם אשר תמצא את אלהיך ולבן חרש
דכל חרשין דעלמא הוה ובהאי הוה ידע בכל מה דבעי למנדע. א״ר חייא בקסם אתעביד
ר׳ יוסי אמר בנחש. אמר ר׳ יהודה לא אתעבידו אלא בשעתי ידיען ואמאי איקרו תרפים

בגין דבר נש וארפידא בדא הרף מתמן · יאומנא כד עביד לה ההוא דידע דגנבי ושעתי קמיה עליה
ואמר השתא אורפי והשתא עביד ולא תשכח עיבידתא דאצטריך מינה לא האי ואיהו מנטל
תדיר ויהיב עיטין בישין לנפשיה דבר נש ודחיל דחילו בגין דיהב ליה עיטא למצמשא ליה
ליעקב ובעא בזיונא דעל שוי לה תחותה ולא יכיל למללא דהא כדאיהו מתרגל למללא מרבדין
ומרבעין קמיה והשתא מה כתי' ותשב עליהם דכר ונוקבא הוו ופלחין סגיאין לאעבדין לון
עד לא ממללן ובגיני כך אתעכב לבן ג' יומין דלא ידע כי ברח יעקב דכתי' ויוגד ללבן ביום השלישי
ואר' יהודה זמין גרמיה בג' מלין ואהדר בכל חרשין דהוו ליה ואהדר בזיינין בגין לאובדא ליה
ליה מן עלמא הה"ד ארמי אבד אבי כיון דחמא קב"ה דבעא לאובדא ליעקב מה כ' השמר לך
אדבר עם יעקב היינו דכתי' יש לאל ידי לעשות עמכם רע · כמה אתרחיץ בחרשין דהוו בידיה
ת"ח לבן ביומא חד אזל ג' יומין דאזל יעקב בגין לאעקרא ליה מן עלמא חד על דא וחד על
אינון תרפים ורחל מעקב דאיהי עבדת לאעקרא לאבוהא מעכו"ם אתענשת דלא רביאת ליה לבנימ
ולא קיימא בהדיה שעתא חדא בגין צעורא דאבוהא אע"ג דאתכוונת · ר' יצחק אמ' כל האי
תושבחתא דהוו ליה ליעקב בלבן אהדר ליה לבן לאודאה ליה ליעקב לקב"ה דאמר אלהים עד ביני ובינ
ת"ח כתי' אלהי אברהם ואלהי נחור · אהדר ההוא רשע לתקליה כיון דאמר אלהי אברהם אהדר
ואמר ואלהי נחור · וישבע יעקב מה כ' בפחד אביו יצחק ולא באלהי אברהם דלא בעא
לאטרחא לימינא בגיניה דלא ליבעי ליה למיניש מעג דאומי בקושטא לאומאה באתר
עי' דדולא · אר' יוסי ודאי לקיומא כדקיימות אומי יעקב כך והכי אתחזי ויעקב משגח
במלה אמר הא איהו אמר אלהי אברהם ושבק לאצא אנא משלם ליה כולא מיד וישבע
יעקב בפחד אביו יצחק דלא לאתכללא בדינא לקיים קמיה דלבן · ויעקב הלך לדרכו
ראבא פתח זכר ונקבה בראם ויברך אתם ויקרא את שמם · כמה אית לן לאסתכלא
במילי דאוריי' ווי לון לאטימי ליבא וסתימין עיניהון הא אורי' קרי קמיהו לכו לחמו בלחמי
מי פתי יסור הנה חסר לב ואמרה לו ולית מאן דישגח · ת"ח האי קרא אית ביה רזין עילאין
איהו לגו ואיהו לבר זכר ונקבה בראם משתמע להאי גוונא ולהאי גוונא משתמע דשמא
ופיהרין ·

148

אתבריאו
בחבורא חד אינון דכתי' ברא"ש בדא שמש ירח עמוד גבולה' ואשתמע דאדם וחוה בחד
דאשתכחת
בזווגא חד וכיון דאשתכחו בזווגא חד מיד ויברך אותם' דלית ש' ברכתא שריא אלא באתר
במקום
דכר ונוקבא' ת"ח כדנפק יעקב למהך לחרן הוה בלחודוי דלא אינסיב מה כתי' ויפגע
ולא אתיבו ליה אלא בחלמא השתא דאנסיב והוה אתי בהדי שבטין כביכול משריין עלאי פגעין
אינון
ביה ואתחזו ליה דכתי' ויפגעו בו אינון אהדרו למפגע ליה בקדמיתא איהו ויפגע במקום השתא
ויפגעו בו בגין דבגיניה דיעקב ובאינון שבטין משתכחין אינון משריין דימא רבה' ולא עוד אלא
בקדמי' בחלמא והשתא בחיזו דעינא ובאתמא הכד ויאמר יעקב כאשר ראם מנה' אשתמודע
ומשריין
לון לאחמא אינון הוו דחמא בחלמא בגין כך קרא לון מחנים' משריין דאתחזו לעי'
ליה
דאתחזו לתתא אמאי אתגליאו למפגע ליה אלא שבי' מלא לנביא לנטלא ביתיה ומחנה'
ציניאו
לבנין לנטלא ביתא עמיה דיעקב כדקיימא וכדין כ' ושב יעקב ושלם ודאמן ואיתאחיד'

פרשת וישלח יעקב ר' יהודה פתח כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך

מקטרגא
האי קרא אוק' דהא בשעתא דברנש אתי לעלמ' מיד אזדמן בהדיה יצר הרע דאיהו
נמי
ליה לבר נש תדיר כדא לפתח חטאת רובץ' מאי חטאת רובץ דא יצר הרע' ודוד הכי
קרייה חטא בגין דאיהו עביד לבר נש למחטי קמיה מריה דכתי' וחטאתי נגדי תמיד'
דאתי
ויצר הר' לא אעדי מבר נש מיומא דאתיליד לעלמין' ויצר הטוב אתי עם בר נש מן יומא
בתרוייהו
לאתדכאה' ואימתי אתי בר נש לאתדכאה כד איהו בר י"ג שנין כדין אזדווג בר נש
ממנן
חד מימינא וחד משמאלא' יצר הטוב לימינא ויצר הר' לשמאלא' ואלין אינון ב' מלאכין ממש
ואינון משתכחין תדיר בהדיה דבר נש' אתי לאתדכאה ההוא יצר הרע אתכפיא מניה
כד"א
ושליט ימינא על שמאלא ותרוייהו מזדווגין לנטרא ליה לבר נש בכל אורחוי דהוא עביד

כי מלאכיו וכו' ר' אלעזר מוקים להאי קרא ביעקב דכלה' אזדמנו בהדיה תלאתא משריין ממנן
בגין דהא איהו אתי שלים בשבטין עלאי כולהו שלמין כד"א ויעקב הלך לד' ומתרי' והבאיין
דאשתזיב מלבן והא אתפרש מניה כדין אזדווגת עמיה שכי' ואתו משריין קדישין לסחרא ליה
וכדין ויאמר יעקב כאשר ראם ומאינון מלאכין שדר ליה לעשו הה"ד וישלח יעקב מלאכים
מלאכים הוו ודאי' ר' יצחק אמר כתי' חונה מלאך יי' סביב ה' האי אוק' אבל באתר חד' כ' כי מלאכיו יצ'
מלאכין סגיאין והא בחד כתי' חונה מלאך יי' לא מלאכין אין שאר מלאכין מלאך יי' דא שכי'
כד"א וירא מלאך יי' אליו בלבת אש' ובגין כך

[נש סמה]
חונה מלאך יי' סביב׳ לאתקפא ליה מכל סטרין בגין לשיזבא ליה וכד שכי׳ שריא בגויה דבר
משריין קדי׳ אזדמנו לגביה תא חזי דוד מלכא אשתזיב מאכיש מלך גת בדין אמ׳ האי [בגין]
דשכי׳ סחרא ליה ואשתזיב מניהו מאכיש ומעמיה בלאינון דתקיפו ביה מה כתי׳ ויתהולל
בידם אמאי ויתהולל וישתגע מבעי ליה כדא כיתביתו את טעמו להשתגעו עלי׳ יאמהדר [על]
ההוא מלה דאמ׳ בקדמי׳ כי קנאתי בהוללים · אמ׳ קב״ה חייך עדין אנת תצטריך להאי
כיון דעאל לבי אכיש מלכא אכיש ומתקיפו ביה מה כתי׳ ויתהולל בידם כאינון הוללים [דקאי]
[דהיא ארעא]
בהו בקדמי׳ וכדין אתיא שכי׳ ושריא עליה דדוד ואת׳ שכי׳ לא שריא אלא באחסנתה
קדי׳ ודאי לא שריא בגין דינקין מינה אבל לאגנא שאני והכא כדאתא יעקב מבי׳ [לבן]
כולהו משריין קדי׳ אתו בהדיה · אמ׳ ר׳ חזקיה אי כולהו משריין קדי׳ אתו בהדיה [מה טעמ׳]
[יעקב]
וותר יעקב לבדו דהא אינש שכי׳ בהדיה אלא אינון משריין קדי׳ בלחודוי אמאי וותר
[מניה]
לבדו אמ׳ ר׳ יהודה בגין דאטיל גרמיה בסכנה וחזי והוה להוא סכנה בעינוי אינון אתפרשו
[אמ׳]
וכדין אמ׳ קטנתי מכל החסדים אלין אינון משריין קדישין דאתפרשו מניה ר׳ יצחק
בגין לשזבא ליה עם ההוא ממנא דעשו דברשותא יהוה אתי ואינון אזלו למימר
שירתא דמטא זמניהו לשבחא ליה לקב״ה בההוא שעתא ולבתר אהדרו הה״ד
קטנתי מכל וגו' ועתה הייתי לשני מחנות מתנה שכי׳ ועל ביתיה · לשתי [מחנות]
דהוה שלים מכל סטרין מתרי חולקין חוור וסומק׳ ר׳ אבא אמ׳ הא אתמ׳ ההוא
[יעקב לבדו]
ליליא שלטנותיה דעשו הוה בההוא שעתא דהא כתי׳ יהי מארת חסר ובגין כך ויותר
דאשתאר בלחודוי דאתכסיא סיהרא מן שמשא ואעג׳ נטירן דקב״ה לא אתעדי מניה מכל
וכל ועל דא לא יכול לו דכ׳ וירא כי לא יכל לו · אסתכל לימינא וחמא לאברהם · אסתכל
לשמאלא וחמא ליצחק · אסתכל בגופא וחמא דאתכליל מסט׳ דא ומסט׳ דא כדין וירא כי לא יכל
ויגע בכף ירכו בחד עמודא דסמיך לגופא דאיהו לבר מן גופא ובגין כך חונה מלאך יי'
אקיף ליה מכל סטרוי בגין לשיזבא ליה וכד שריא שכי׳ בגויה כמה חילין ומשריין בהדיה ואינון
שדר מלאכין לעשו הה״ד וישלח יעקב · אמ׳ ר׳ אבא אמאי אתעבר הוא לגבי עשו הוה ליה לאשתכך
מניה לא אמ׳ יעקב אבא ידענא דעשו חייש ליה ליקרא דאבוי ולעולם לא ארגיז גרמיה
הא ידענא הוה ואבא קיים לא מסתפינא מניה אבל השתא דאבא קיים אתפיס בהדיה
וישלח יעקב · ר״ש פתח טוב נקלה ועבד לו · האי קרא על יצר הר׳ בגין דקטרגא תדיר לגבי
דבר נש ויצר הר׳ איהו

אריס ליה ורעותיה דבר נש בגופא ואזיל אבתריה מסאב בדיוקניה עד דאיהו אתגאי· עליה
ומשיך ליה לגיהנם· אבל טוב נגלה ההוא דלא אזיל אבתריה דיצר הרע ולא אתגאי כלל ומאיך
רוחיה ולביה ורעותיה לגבי נגלה וכדין ההוא יצר הרע אתהפך לעבד לו דלא יכיל לשלטאה עלוי
וההוא בר נש שליט עלוי כדא ומה תמשל בו· מתכבד בלא דאיהו מוקיר גרמיה מסאב
בשעריה ומתגאי ברוחיה ואיהו חסר לחם· חסר מהימנו לחם אלהין· לחם אלהיהם הם מקריבים·
דא טוב נקלה דא יעקב דמאיך רוחיה לגבי עשו בגין דלבתר יהוי עבד לו וישלוט עלוי ויתקיים
ביה ויעבדוך עמים· עדין לא הוה מנהג לא בגין דעליה ליה יעקב לבתר יומיא ועלדא הוה
מיד נקלה· ולבתר ההוא דאיהו מתכבד יהא עבד לו ההוא דאיהו חסר לחם יהא עבדא
דייהבו ליה רוב דגן ותירוש· ותא חזי עלדא בגין דידע יעקב דאצטריך ליה השתא אתהפך נקלה
וומר תמה ועקימו ועבד אבד בדא מעל דעבד ליה לעשו דלו הוה ידע עשו חכמה דא
הוה קטיל ליה לגרמיה ולא ייתי לדא אבל כלא עבד בחכמה ועליה אמרה חנה יהוה יחתו
מריבו· ויתן עוז למלכו· ויתן אותם למחר מיד אתהפכת לאתהפכא ליה לעבדא
בגין דלא ישתכל דאינון ברכן דברכיה אבוי דהא יעקב סליק לון לבתר כדקאמרן·
א"ר יהודה מאי קא חמא יעקב דשדר ליה לעשו ואמר עם לבן גרתי ומה עביד בשליחותיה
לעשו מלה דא אלא לבן הארמי קליה אזיל בעלמא דלא הוה בר נש משתזיב מניה דהא הוה
חרש בחרשין ורב מקוסמין ואבוי דבעור הוה ובעור אבוי דבלעם ומה בלעם בן בעור
קוסם· ולבן חרש בחרשין יתיר קוסמין מכלהון ועם כל דא לא יכיל ביעקב ובעא לאובדא ליה כמה
זמנין ההד ארמי אבד אבי· אמר רבי אבא כלא הוו ידעין דלבן הוה רב חכימין וחרשין וקוסמין ומאן דבעי
לאובדא בחרשוי לא משתזיב מניה וכל מה דידע בלעם מניה הוה· בלעם כי ידעתי את אשר תברך מבורך
וגו' מסתפו מלבן ומחרשוי ותלה קדמאה דאמר יעקב לעשו עם לבן גרתי· ותא חזי דקאמר ירח
אושתין לאורייתא ואחר עד עתה כ' שנין אתאחרת עמיה· ואי תימא לא קלים בידי כלום ויהי לי שור
וחמור· אינון דרגין דיליה דהא כד מתחברין תרוויהו לא מתחברין לא לאבאשא עלמא ובגין כך
כתי' לא תחרוש בשור ובחמור יחדו· צאן עבד ושפחה לא אינון כתרין תתאין דקטיל קב"ה במצרים
בכור בהמה בכור השבי בכור השפחה הה"ד צאן עבד ושפחה מיד מסתפי ונפק לקדמותיה ודחילא
הוה ליה לעשו כמה דהוה ליה ליעקב מניה· משל לבר נש דהוה אזיל באורחא עד דהוה אזיל
שמע עלאחד לסטים דהוה כמין באורחא פגע ביה בר נש אחרא א"ל מאן את א"ל מלכיין פלן אנא
א"ל סטי לך מקבאי דכל מאן דקריב בהדיה כחד חויא אנא מאית וקטיל ליה· אזל ההוא בר נש לההוא לסטים
ואמר

חד ברנש אמ׳ וכל מאן דאקריב בהדיה נשפיה חויא דהוא מאית ומת׳ שמע ההוא לגיון ודחיל ואמ׳

יאות דאזיל לגביה ואתפיים בהדיה עד דחמא ליה ההוא ברנש אמ׳ השתא יקטלני ההוא לגיון

שרי סגיד וכרע לקבליה׳ אמ׳ ההוא לגיון אלמלא הוה בידיה חויא לקטלא לא סגיד כולי האי

לקבלי שרי לגיונא לאתנגאה אמ׳ הואיל וכך כרע לקבליה לא אקטלניה׳ כך יעקב אמ׳ עם לבן גרתי

כ׳ שנין אתאחדת עמיה ואנא מייתי חויא לקטלא בני נשא שמע עשו אמ׳ ואי מי נוסו

עמיה דהשתא יקטלניה יעקב בפומיה שארי ונפיק לאתפייסא מניה עמיה כיון דחמאלה

מה מכבי׳ וירא יעקב מאד ויצר לו׳ כיון דקרב בהדיה שרא כרע וסגיד לקבליה הה״ד וישתחו ארצה

אמ׳ עשו אלמלא כלפך הוה עמיה לא הוה סגיד לקבלי שרי לאתנגאה׳ תח״מה כתי׳

בבלעם ויבא אלהים אל בלעם בלבן כתי׳ ויבא אלהים אל לבן הארמי׳ פן תדבר פן תעשה מנשה

אלא לבן לא רדף אבתריה דיעקב בחילא דגוברין לאגחא קרבא ביה דהא חילא דיעקב וגברי

רב מניה אלא לקטליה בפומיה ולשיצאה כולא הה״ד ארמי אובד א׳ ובגיני כך פן תדבר

ולא כתי׳ פן תעשה׳ וכתי׳ יש לאל ידי לעשות עמכם רע׳ יש לאל ידי מיגן הוה ידע דיכול

הוה בידיה לאבדא ואלהי אביכם אמש׳ ודאסהדותא דפקיד קביה לאסהדא הה״ד וענית ואמרת

לפני יי׳ אלהיך׳ וענית בדא לא תענה ברעך׳ ענה בא׳חיו׳ כתי׳ ביה בבלעם ולא הלך כפעם

בפעם דהכי הוה אורחיה דאיהו הוה מנחש׳ בלבן כתי׳ נחשתי דאשכח בחרשוי ונסמוי

בעסקא דיעקב וכד בעא לאובדא בנחשא ובחרשא דיליה בעא לאובדיה ולאשבקיה קביה

והיינו דאמ׳ בלעם בר בריה כי לא נחש ביעקב׳ מאן יכיל להון דהא סבא בעא לאובדא לאבוהון

בנחשין וקסמין דיליה ולא סליק בידוי דלא שבקיה לנטייה הה״ד כי לא נחש ביעק׳ ובכלהו׳ זיני

חרשין וקסמין בקסטיפן דהתרין ותאין עבד לבן בקבליה דיעקב ולא סליק בידוי לאבאשא ליה דכתי׳

עשרת מונים׳ וכ׳ ולא נתנו אלהים להרע עמי מהו מונים כתג׳ זינין וכ׳ בשעירים אשר הם זונים

מונים מנים כתשמ״ע עשרה זינין אינון דחרשין וקוסמין בכתרין תתאין וכלהו עבד לקבליה

עשרה זינין אינון דכתי׳ קוסם קסמים מעונן ומנחש ומכשף וחובר חבר ושואל אוב וידעוני ודורש

אל המתים הרי׳ אינון׳ אמ׳ ר׳ יוסי׳ נחש וקסם תרי זיני אינון ובדרגא חד סלקין ובדעתא בלעם

בקסם עבד לקבליהון דישראל דכתי׳ וקסמים בידם ולקבליה דיעקב אתא לבן בנחש והאי

והאי לא סליק בידיהו הה״ד כי לא נחש ביעקב בזמני ביומוד לבן׳ ולא קסם בישראל

לבתר ביומוי דבלעם׳ אמ׳ בלעם לבלק תא חזי מאן

ייכול להון דכל קפלין וחרשין דצבתרין דילן מן קפא דימלכותא לעי' מתחברן והא אתקשרו בהו דכתי' ויי' אלהיו עמו א"ר יהודה חם ושלום דהוה בלעם ידע בקדושה דלעי' כלל דהא קדושה לא אתרעי בהו ולא בלישן אוחרא דישתמש ביקריה אלא בנוי קדישין ואמ' והתקדשתם והייתם קדושים · מאן דאינון קדישין ישתמשון בקדשא ישראל אינון קדישין דכתי' כי עם קדוש אתה · מתה קדוש ולא עם אחרא · ומאן דאינון מסאבין מסאבא אזדמן להן למסתאבא עליהו כתי' וטמא טמא יקרא · מסאבא ומסאבא קרי דכ' וטמא טמא יקרא · מאן דהוא טמא לטמא יקרא יהולא אזיל בתר זיניה · אמ' ר' יצחק יאות הוא ליעקב שלוחא לוחי' דמסתאב בלבן ובחרשוי אישבחן הוא דיליה · א"ל ר' יוסי מעק דקאמ' ר' יהודה חנא חמיי עלך דכתי' אנכי עשו בכרך · וכריאות הוא לאדקיא דיעקב למחלף שמיה בשמא מסאבא לא אנכי פסקא טעמי ואמ' אנא מאן דאנא אבל עשו בכרך ואנא אף הכא · ויהי לי שור וחמור לוחי' לאתשוי לבך ורעותך לברכתא ההיא דבריך לי אבא דאתקיים בי הואמברין לי הוה גביר לאחיך עבדך ישתחוו לך · הוא בריך לי ורב דבן ותירש הא לא אתקיים בי דלא אוזדבנא כון אלא ויהי לי שור וחמור דעאדנא בחקלא · הוא בריך לי מטל השמים הא לא אתקיים בגין דהא עם לבן גרתי בגיורא ולא הוה ליה ביתא חדא כש' משמני הארץ ועל דא בגין דלא יסתכל ביה ביעקב על אינון ולהאי ברכן וינטרבג עמיה · ר' אבא אמ' כתי' ביה ביעקב איש תם גבר שלים בגין דאיהו יתיב גיסא ואיהו אמ' לא מסתאב בחרשו · אבל על מה דאמ' ר' יהודה בגין דלבני שלים

על טיבו ונשוט דעבד ליה קבה דכל עלמי ידעי שעבדוי לבן מאן אינון ומאן יכול לאשתזבא מקטרוא דיליה ובעא לאודא ליה וקבה שיתבני מניה ובלא הוא בגין דלא יסתכל ביה עשו דאתקיימן ביה אינון ברכאן ולא ינטר ליה דבבו ועל דא כ' כי ישרים דרכי יי' וכו' תמים תהיה עם יי' · וישובו המלאכים דאמ' באנו לא ידענא דאיהו עשו וכי מתין אוחרניתהון ליה ליעקב באנו אל אחיך תוה' אהדר בתשובה ואזיל באורח מתקנא לאו הכי אלא עשו דמשה קרא · וגם הולך לך ומאת דאיהו בלחודוי אזיל ארבע מאות איש עמו ובלכך לפמה אלא אינון אמרו ליה בגין דקבה אתרעי תדיר בצלותהון דצדיקיא ומתעטר בהו כדא והיא מלאכא דממנא על צלותהון דישראל נטיל כל אינון צלותין ועביד מנהון עטרה לחי העולמים · ותא חזי צלותהון דמניין קדמי קבה ומתעטר בההוא צלותא בגין דסלקא בגוונין סגיאין ואתכלילת בכמה סטרין ובגין דכלילא בכמה סטרין גוונין מתעבידת עטרא ומנחא על רישא דצדיק חי העולמים · וצלותא דיחידי

הלא איהי כללא ולא איהי אלא בקוונא חד ועל דא צלותא דיחיד לאו איהי לא מתקנא ומתקבלא

כצלותא דסגיאין · ות"ח יעקב הוה כליל · ועל דא צלותיה תאיב לה קב"ה מה כ' ויירא יעקב

מאד ויצר לו · ר' יהודה פתח אשרי אדם מפחד תמיד · זכאין אינון ישראל דקב"ה

אתרעי בהו ויהב לון אורי' דקשוט בגין למזכי בה לחיי עלמ' דכל מאן דאשתדל באורי' קב"ה

משיך ליה חיין ע"י ושייל ליה לחיי עלמ' דכ' כי הוא חייך וארך ימיך וכ' ובדבר הזה

תאריכו ימים · חיין בהאי עלמ' וחיין בעלמ' דאתי · ר' אלעזר אמ' כל מאן דאשתדל באורי'

לשמה לאו מיתתיה על ידוי דיצה"ר בגין דאתדבק באילנא דחיי ולא אתפרש מיניה ובגין כך

צדיקיא דמשתדלי באורי' לא יסתאב גופא דילהון דלא שרי עליה מסאבו · יעקב אילנא

דחיי הוה אמאי דחיל דלא יכיל לשלטאה עליה · ועוד דהא כתי' והנה אנכי עמך אמאי

דחיל · תו הא כתי' ויפגעו בו מלאכי אלהים אמשריין קדישין עמיה אמאי דחיל אלא כולא

יאות הוה ויעקב לא הוה בעי למסמך על ניסא דקב"ה בגין דחשיב דלא איהו כדאי

דקב"ה יעביד ליה ניסא מ"ט בגין דלא פלח לאבוי ולאמיה כדקא יאות ולא אשתדל באורי'

ונטל שתי אחיות ואע"ג דכולא אתמ' ועם כל דא בעי ליה לבר נש למדחל תדיר ולצלאה

קמי קב"ה בצלותא דכ' אשרי אדם מפחד תמיד והא אוקמוה · ת"ח צלותא דאבהן

קיימו עלמ' וכל בני עלמ' עליהו קיימי וסמכי לעלם ולעלמי עלמין לא אתנשי זכותא

דאבהן בגין דזכותא דאבהן איהו קיומא וקיומא דיעקב איהו קיומא שלים יתיר מכלהו

ובגין כך בשעתא דעקו לבנוי דיעקב קב"ה אחמי קמיה דיוקנא דיעקב וחייס על עלמא

כדא וזכרתי את בריתי יעקוב · יעקוב בו"ו אמאי בגין דאיהו דיוקנא דיעקב ממש ·

ת"ח כל מאן דחמי ליעקב כאלו מסתכל באספקלריא דנהרא והא אתמ' שופרא דיעקב

שופרא דאדם קדמאה · א"ר ייסא שמענא דכל מאן דמסתכל וחמי בחלמא ליעקב

מתקטר בקספוי אתוסף ליה · ר"ש אמ' הא אתמ' דדוד מלכא עד לא הוה לא הוה

ליה חיים כלל בר דאדם קדמאה יהב ליה ע' שנין מדיליה וכך הוה קיומיה דדוד מלכא

ע' שנין הוו · וקיומיה דאדם קדמאה אלף שנין חסר ע' אשתכחו בהני אלף שנים קדמאי

אדם הראשון ודוד קדמאה ·

פתח ואמ׳ חיים שאל ממך נתת לו חיים שאל ממך דא דוד מלכא דהא כד ברא קב״ה גנ״ע
אטיל בה נשמתא דדוד מלכא ומסתכל ביה וחמא דלית ליה חיים מדיליה כלום וקיימא
קמיה כל יומא כיון דברא אדם הראשון אמ׳ האי ודאי קיומיה ומאדם קדמאה הוו
ע׳ שנין דאתקיים דוד מלכא בעלמ׳ · תו אבהן שבקו ליה מחיוהי כל חד וחד אברהם שבק
ליה וכן יעקב ויוסף · יצחק לא שבק ליה כלום בגין דדוד מלכא מסטרוי אתא · אברהם שבק
ליה ה׳ שנין דהוה ליה לאתקיימא ק״פ שנין ואתקיים קע״ה חסרין חמשא · יעקב הוה ליה
לאתקיים בעלמ׳ ביומיה דאברהם ולא אתקיים אלא קמ״ז חסרין כ״ח אשתכחו דאברהם ויעקב
שבקו ליה ל״ג שנין · ויוסף אתקיים ק״י שנין והוה ליה לאתקיימא קמ״ז כיומי דיעקב וחסר
מנהון ל״ז שנין הא ע׳ שנין דשבקו ליה לדוד מלכא לאתקיימא בהון ובהו אתקיים דוד
באינון שנין דשבקו אבהן · ואת׳ יצחק לא שבק ליה כלום כהאי בגין דאיהו חשך ודוד
מסטרא דחשך קא אתא ומאן דאיהו בחשך לית ליה נהורא כלל ולית ליה חיים ·
ובגין כך דוד לא הוה ליה חיים כלל אלא דהוו בהו נהורא דנהירו ביה לדוד מלכא ומנייהו אלא
אצטריך לאנהרא ולמהוי ליה חיים דהא מסט׳ דחשך לית ליה חיים כלום ועל דא
לא מנא יצחק בחשובנא · ואת׳ יוסף אמאי ודאי יוסף בלחודוי ככלהו · דא בגין
דאקרי צדיק ודא הוא דאנהיר לסיהרא יתיר מכלהו ובגין כך האי שבק לדוד מלכא יתיר
מכלהו חיין דכת׳ ויתן אותם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ · ת״ח יעקב צלותיה אגין עליה
מעשו בגין דבעא לסלקא זכותיה לבנוי אבתריה ולא לנפקא ליה השתא לגבי עשו
ועל דא צלי צלותיה לקב״ה ולא מסתמיך על זכותיה לשיזבא ליה בגיניה · ויאמ׳
אם יבוא עשו ת״ח מה כתי׳ ויחץ את העם אשר אתו לשני מחנות בגין דאמ׳
דאם יבא עשו אל המחנה האחת והכהו · ת״ח שכי׳ לא עדית מאהל לאה ומאהל רחל
אמ׳ יעקב אדעתא דהא נטירו לון לגין מקב״ה מה עבד וישם את השפחות ויל(די)הן
ראשונה · אמ׳ אם יקטול עשו להון לגין יקטול אבל אלין לא מסתפינא מניהו בגין דשכי׳
עמהון ועל דא והיה המחנה הנשאר לפליטה · בגין דעבד האי אתקין צלותיה —

עליהו מה כ׳ ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם · ר׳ יוסי פתח תפלה לעני כי יעטוף וג׳ האי

קרא אוק׳ בכמה אתרי · אלא דוד מלכא אמ׳ דא כד אסתכל וחמא בגלי דמסכנא

ואסתכל ביה כדהוה אזיל וערק מקמי חמוי · אמ׳ דא תפלה לעני דא היא צלותא דעני

מסכינא קמי קב״ה ודא צלותא דאקדימת לכל צלותהון דעלמ׳ כתי׳ הכא עלתין דאיהי

תפלה לעני וכתי׳ תפלה למשה · מה בין האי להאי · אלא דא תפלה של יד ודא תפלה של

ראש דלית לאפרשא בין תפלה לעני ובין תפלה למשה · ותרויהו שקילין כחד · ועל

צלותא דעני אקדימת קמי קב״ה מכל צלותהון דעלמ׳ בגין דכתי׳ כי לא בזה ולא שקץ

ענות עני וג׳ · ותנ׳ תפלה לעני דא תפלה של יד דעני אתדבק במסכנותיה כמאן דלית

ליה מגרמיה כלום · ד״א תפלה דא דמשה לעני דא דוד · כי יעטוף דאתכסיא סיהרא

ואתכסיא שמשא מניה · ולפני יי׳ ישפך שיחו · בגין לאתחברא בהדי שמשא ·

ת״ח צלותא דכל בני נשא וצלותא דמסכינא איהי צלותא דקיימא קמי קב״ה ותברת תרעין

ופתחין ועאלת לאתקבלא קמיה הה״ד והיה כי יצעק אלי ושמעתי וכ׳ שמוע אשמע

צעקתו · ולפני יי׳ ישפך ש׳ כמאן דמתרעם על דינוי דקב״ה · א״ר לעזר צלותהון דצדיקי׳

חביבא קמי קב״ה בגוונא דקב״ה תאיב לצלותהון דצדיקיא בשעתא דאצטריך לון בגין

דידעי לרצויי למריהון מה כתי׳ אלהי אבי אברהם ואקשר קשורא בקשירו חד כדקא חזי

אלהי אבי אברהם לימינא · ואלהי אבי יצחק לשמאלא · יי׳ האומר אלי יהבא תלי מלי

לאתעטרא לאתריה בינייהו · שוב לארצך · קטנתי מכל החסדים · מה אצטריך האי עם

האי אלא אמ׳ יעקב את אבטחת לי לאוטבא לי ואנא ידענא דכל עובדך כולהו על תנאי

הא אנא לית בי זכותא דהא קטנתי מכל החסדים · וכל מה דעבדת לי עד יומא דין

לא בגין זכותי הוה אלא בגינך הוא דעבדת לי והוא טיבו וקשוט בגינך הוה דהא כדעבדנא

בקדמי׳ דהוינא אזיל מקמי עשו יחידי עברנא ליה להאי נהרא · ואנת עבדת עמי

טיבו וקשוט והא אנא מעבר ליה בתרין משריין איתון ב׳ משריין דפליג עד הכא סדורא

דשבחא דמריה מכאן ולהלאה בעא מה דאצטריך ליה לאחזאה לכל עלמ׳ דאצטריך

ליה לבר נש לסדר שבחא

דמריה

שבחיה
דמריה בקדמיתא ולבתר יבעי בעותיה זהו שבקיענא בקדמיתא סדר שבחא דמריה ולבתר דסדר
כדקא
אמר בעותיה דאצטריך ליה ההוא דצלותא נא · מנא לן ממאן דמצלי צלותיה דבעי לפרשא מלוי
יאות ·
היאותא נא ואמר דהא שבחא לי מלכא מידאמר · ואמר קריבין מותרגן סתם מחים אינדרון מיד
מט בעין לאפרשא מלה בקל ואמר אמאי מצטריך כי ירא אנכי אתו בעין לאשתמודעא מלה
לגבי ולאפרשא ולא יסתים מלה · ואתה אמרת ול אמי ואתה בדא ואתה מחיה את כלם · אף
לבי
הכא ואתה אמרת · תא דוד מלכא אמר יהיו לרצון אמרי פי לין מלין דאתפרשן והגיון
לין מלין סתימין דלא יכיל בר נש לפרשא לון בפומא דאהוא הגיון לבי דאיהו בליבא דלא יכיל
בר נש לפרשא לון וכל לאתפרשא ועל דא אצטריך מלה דאתפרשא בפומא ומלה דתליא
בליבא וכלא רזא איהו חד לקבל דרגא חד · וחד לקבל דרגא אחרא · מלה דאתפרשא לקבל דרגא
איהו
דאצטריך לאתפרשא · והיא דתליא בליבא איהו לקבל דרגא פנימאה יתיר עלא מחדא
סתים מלה
ועל דא יהיו לרצון אמרי פי · כגוונא דא אמר יעקב בקדמיתא פריש מלה כדקא ולבתר
מצטריך
דאיהי תליא בהגיונא דליבא דכתיב ושמתי את כלומר קול הא הכא מלה דתליא בליבא דלא
לסדרא
לפרשא וכן אצטריך כדאמרן בגין לאודאה ויחודא שלים כדקא יאות לאודין ליא דידעו
יעקב
שבחא דמריה לון כדקא יאות ולבתר בעי בעותיה ובגין כך כתיב ויאמר לו עבדי אתה · ויותר
דאתתקן ליה
למצא פתח לא תמונה ליך דעה ות כדבעא קבה עלמא עבד בכל יומא ויומא עבדתיה
הא ואמר ביומא רביעאה עבד נהורין ובדין אתברי סיהרא חסר נהורא דאזעירת גרמה
ממאבו
ובדין איהי מארת וו אתיהיב דוכתא לשלטאה כל רוחין ושדין ועלעולין ומזיקין וכל רוחי
וכולהון
כולהו שלטין ושטאן בעלמא לאסגאה ואתמנון בדוכתא דאתחריבו ובחקלין תקיפין במדברין חרובין
רוח
שלטין ושטאן בעלמא וכלהו ממסט רוח מסאבא והא אתמר דהאי רוח מסאבא דאתיא מנחש עקימאה
בעלמא
דאיהו רוח מסאבא ממש ואיהו אתתא בעלמא לאסטאה בר נש לגביה ועל דא יצר הרע שליט
ומאורחוי
ואיהו אתתא לגביה דבני נשא ואשתכח עמהון בעדימו ותקונין אתי לגביה לאסטאה לון
דקבה דאסטי לאדם קדמאה וגרים מותא לעלמא הכי נמי אסטי להו לבני נשא וגרים לון לאסתאבא

ומאן דאתי לאסתאבא איהו משיך עליה ההוא רוח מסאבא ואתדבק בהדיה וכמה אינון דזמינין
לסאבא ליה ומסאבין ליה ואיהו מסאבא ומסאבין ליה בההוא עלמא ובההוא עלמא והא אתמר
ובשעתא דאתי בר נש לאתדכאה ההוא רוח מסאבא אתכפיא קמיה ולא יכיל לשלטאה
עליה וכדין לא תאונה אליך רעה. א"ר יוסי לא תאונה אליך רעה דא לילית ונגע לא יקרב באהלך
אלו שאר מזיקין והא אוקמוה ואתמר. ר' אלעזר אמר הא אמרן לא יפוק בר נש יחידאי בליליא
ובש' בזמנא דסיהרא אתבריאת והות חסרה ואוקמוה דהא כדין רוח מסאבא שלטא ודא איהו
רעה. ומאן רעה דא חויא בישא. ונגע מאן דרכיב עלה חויא. רעה ונגע כחדא אינון ואע"ג
דתנינן ונגעים נגעי בני אדם. דנפקו מאדם דהא כל אינון שנין דלא קריב אדם עם אתתיה
רוחי מסאבי הוו קא אתיין ומתחממין מניה והני איקרון נגעי בני אדם והא אתמר דכד בר נש
בחלמיה ולא שליט בגופו וגופא אשתכח רוח מסאבא אתיא ושריא עלוי ואית זמנא דרוחי
נוקבין מסאבי אתיין וקרבן בהדיה ומשכן ליה בהדייהו ומתחממין מניה ואולידו לבתר
רוחין מזיקין נגעי בני אדם ולזמנין אתחזן כחיזו דבני נשא בר דלית לון שערי ברישא
ובכולא אית ליה לבר נש לאסתמרא מקמייהו בגין דיהך באורחי דאורי' ולא יסתאב בהדייהו
דהא לית לך מאן דניים בליליא בערסיה דלא טעים טעמא דמותא ונפקת נשמתיה מניה
וכיון דאשתאר גופא בלא נשמתא קדי' רוח מסאבא זמין ושריא עליה ויסתאב והא אוקי'
דלית ליה לבר נש לאעברא ידוי על עינוי בצפרא דהא רוח מסאבא שריא עלייהו והא
אתמר. ת"ח דהא יעקב אע"ג דאתרחיש קמי קב"ה בגין דאשתאר בלחודוי רוח אחרא
הוה זמין לאזדווגא בהדיה. ר"י אמר ת"ח מה כתי' ביה בההוא רשע דבלעם
וילך שפי מהו שפי יחידאי כד"א שפיפון עלי אורח כהאי חויא דאזיל יחידאי
וכמין עלי אורחין ושבילין הכי נמי בלעם הוה אזיל יחידאי מ"ט בגין לאמשכא
עליה רוח מסאבא דכל מאן דאזיל יחידאי בזמנין ידיען אפי' במתא באתרין
ידיען בכל זמנא בגין כך לא יהך בר נש יחידאי אלא באתר דבני נשא אזלין ותמן

ומשתכחי

ומשתכחי תמן ועל דא אפי' בלילא הוה תבע נשא לאשתכחי והינו טעמ' לא תלין
נבלתו על העץ ודלא לקיימא מיתא גופא בלא רוחא על ארעא בלילה בגין כך ההוא רשע
דבלעם הוה אזיל יחידאי בהאי נחש כמ' דאוקמוה. ויאבק איש עמו. ר"ש אמ'
מאי ויאבק מן אבק תפל לעפר. מה בין אבק לעפר. אבק דאשתאר מן נורא
ולא עבד איבין לעלמי' עפר דכל איבין נפקו מניה ואיהו כללא דעי' ותתא.
א"ר יהודה אי הכי מהו מקים מעפר דל. א"ל כמה דאמרן אבל להאי גוונא מקים מעפר דל
בגין דלית ליה מגרמיה כלום ומההוא עפרא נפק דל דלית ליה כלום וההוא עפר
כל איבין וכל טיבו דעלמ' נפקי מניה וביה אתעבידו כל עובדין דעלמ' כמה דכתי'
הכל היה מן העפר והכל שב אל העפר. ותנינן הכל היה מן העפר אפי' גלגל חמה.
אבל אבק לא עביד פירין ואיבין לעלמין ובגין כך ויאבק דאתיא בההוא אבק
ורכיב עליה בגין לקטרגא ליה ליעקב. עד עלות השחר. דאתעבר שולטניה
ואתחליש וכך הוא לזמנא דאתי בגין דגלותא השתא כלילא ואיהו לילא ושולטא ההוא
אבק על ישראל ואינון שכבי לעפרא אחרא עד דיסתלק נהורא ויתנהיר יממא
וכדין ישלטון ישראל ולהון אתיהיב מלכותא דאינון קדישי עליונין כד"א ומלכותא
ורבותא די מלכות תחות כל שמיא יהיב לעם קדישי עליונין מלכותיה מלכות עלם וכו'

ויאמר שלחני. ר' יהודה פתח מי זאת הנשקפה כמו שחר

האי קרא אתמ' אבל מי זאת אלין ישראל בזמנא דקב"ה יוקים לון ויפיק לון
מן גלותא כדין יפתח לון פתחא דנהורא דקיק זעיר. ולבתר אפתח אחרינא
רב מניה עד דקב"ה יפתח לון תרעין עי' פתיחן לד' סטרי עלמ' וכן כל מה
דעביד קב"ה לישראל ולצדיקיא דבהו הכי כלהו ולאו בזמנא חדא. לבר נש
דאתיהיב בחשוכא ודיוריה הוה בחשוכא תדיר כד בעון לאנהרא ליה
בעין לאפתחא ליה נהורא כמחטא ולבתר רב מניה. וכן בכל זמנא
עד דינהרון ליה כל נהורא כדקא יאות כך אינון ישראל כד"א מעט מעט אג

למאן דאתי אסוותא לאו איהו בשעתא חדא אלא זעיר זעיר עד דיתתקף
אבל לעשו לאו הכי בזמנא חדא נהיר ליה ויתאביד מניה זעיר זעיר עד דיתתקפון
ישראל וישיצון ליה מכולא· אבל ישראל נהורא דילהון זעיר זעיר עד דיתתקפון ויניר
לון קב"ה לעלמין ובכלא שאלי מי זאת הנשקפה כמו שחר דאיהו נהורא דקיק ולבתר
יפה כלבנה ולבתר ברה כחמה ולבתר איומה כנדגלות תקיפא בנהורא. תקיף כדקא יאות
תא חזי בשעתא דאתחשך יממא ואתכסיא נהורא ואתי זעיר זעיר עד דיתוב נהורא
כדקא יאות· דהא כיון דקב"ה יתער לאנהרא לה לכנסת ישראל יתנהר בקדמי' כמו שחר
דאיהו אוכמא ולבתר יפה כלבנה ולבתר ברה כחמה ולבתר כנדגלות כדקא יאות
כיון דאסתלק צפרא לא כת' כי בא השחר כד אתתקף ההוא נהורא ואקיש ליעקב בגין
דההוא אוכמא דשחרותא וההוא תקיפו לאתתקפא עשו וכד סליק ההוא אוכמא דשחרותא
אתא נהורא ואתתקף יעקב דהא כדין זמנא לאנהרא מה כת' ויזרח לו השמש ויזרח לו
דהא כדין זמנא לאתנהרא· והוא צולע כדין איהו רמז דהא בעוד דישראל בגלותא יסבלון
כאבין וצערין וכמה בישין כד יתנהיר יממא וייתי לון ניחא כדין יסתכלון ויכאבון בגרמיהון
מכמה בישין וצערין דסבלו ויתמהון עליה כך הוא ויזרח לו השמש דההוא אתא
דניחא וכדין והוא צולע על ירכו· אתכאיב וכאיב גרמיה על מה דעבד ואיהו כד
אסתלק קדרותא דשחרא כדין אתתקף ואחיד ביה דהא אתחלש דיליה דלית שולטנותא
אלא בליליא ויעקב שולטניה ביממא· ועל דא אמ' ויאמר שלחני כי עלה השחר
דהא אנא ברשותך קיימנא והא אתמ' ואוקמוה· על כן לא יאכלו בני ישראל· ר' חייא
אמ' לא הוה לאתחלשא חילא דא דיעקב אתקיים יעקב לגביה ויתבר חילא דעשו
לעילא ותתא· ר' שמעון פתח כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם
האי קרא אתמ' אבל תא חזי דהא כת' ולא קם נביא עוד בישראל כמשה· מה בין משה
לשאר נביאי עלמא משה אסתכל באספקלריא דנהרא שאר נביאי לא הוון אסתכלן
אלא באספקלריא דלא נהרא משה הוה שמע וקאים על רגלוי וחיליה אתתקף ידע

ידע

יה מלה על בוריה כמה דכת' ומראה ולא בחידות. שאר נביאי הוו נפלין על
אנפיהו ומתחלש חילא דלהון ולא הוו יכלין לקיימא על בוריה דמלה. ומאן גרם להון בגין
ת כי נגע בכף ירך יעקב והוה צולע על ירכו. וכל אינון נביאי לא יכילו לקיימא ה
מה דזמין קב"ה למעבד ליה לעשו בר עובדיה דהוה גיורא דאתי מסטרא דעשו
קאים בקיומיה עליה דעשו ולא אתחלש חיליה. ועל דא כולא כך שאר נביאין
תחלש תוקפיהו ולא הוו יכלין לאתקיימא לקבלה מלה על בוריה כדקיימות משה
נגע בכף ירך יעקב בגיד הנשה דמשאיב כל חילא דירכא ועל דא אתבר חילא ביה.
יונא ואשתאר צולע על ירכו דהא כל נביאין דעלמא לא יכילו לאדבקא ולקיימא
תא חזי נביאין כולהו בר משה לא קיימו בתוקפיהו כדקא חזי. ומאן דלעי באורייתא
לוה ליה על מה דסמיך ולא אשתכח מאן דא טיב' מלא לכיסיה לאתתקפא
ועל דא אורי' קא משתכחא בכל דרא ודרא ואתחלש תוקפא דאורייתא בכל יומא
בגין דלית לון לאינון דלעאן ביה על מה דסמכין ומלכו חייבא אתתקף בכל יומא
ויומא. תא חזי כמה גרים חובה בגין דלית לון מאן דסמיך לאורי' בדקיימות אינון קמכן
וגרמו לאתתקפא לההוא דלית ליה שוקין ורגלין לקיימא עליהו. פתח ואמר
ויאמר ה' אל הנחש מה זאת עשית. מאי על גחונך תלך דאתברו סמכין דיליה
וקצצו ולית ליה על מה דקאים בר דישראל לא בעיאן לסמכא לה לאורי' ואינון יהבין
ליה סמכין ושוקין לקיימא ולאתתקפא בהו. תא חזי כמה עקימו וחכימו אתחכם
ההוא לוליא ההוא דרכב נחש לקבליה דיעקב דהא איהו ידע דכת' הקול קול יעקב
ולא פסיק קליה דיעקב כדין והידים ידי עשו. בגין כך אסתכל לכל סטרין לאבאשא
ליה לאפסקא קליה וחמא ליה תקיף בכולא דעין מסטרא דא ומסטרא דא דאינון
תקיפי גופא דאתתקף בינייהו וחמא דאורי' אתתקף בכולא כדין וירא כי לא יכול לו מה עבד
מיד ויגע בכף ירכו. אתחכם לקבליה אמ' כיון דאתבר סמכין דאורי' מיד אורי' לא אתתקף
וכדין יתקיימו מה דאמ' אבוהון והידים ידי עשו וכו'

והיה כאשר תריד · וכד אתחכם לקבליה דיעקב דהאבנין דאתבר חילא דאורי אויל

ואתתקף עשו וכד חמא דלא יכיל ליה לאורי כדין חלש תוקפא דאונין דסמכין ליה וכד

ואתכרח מאן דסמיך לאורי כדין לא יהא הקול קול יעקב ויהון הידים ידי עשו וכד ח

יעקב הכי כד סליק צפרא אתקיף ביה ואתגבר עליה עד דאיהו בריך ליה ואודי

עליה ברכאן ואמר לא יאמר עוד שמך לא יעקב בעקימותא אלא בגאותא ותוקפא

ולית מאן דייכול לך · ותאחוי מהאי נחש כמה חילין מתפרשין לכל סטר ואשתכחו

בעלמא לגבי בני נשא ובעיין לקיימא להאי גיד הנשה אע"ג דקריב ביה ההוא

חויא קאים איהו ואתקיים בגוון ולא אתברו חילא דיעקב בעי לאתתקפא בעלמא

כי שרית עם אלהים · וכד חמי דהא לא אתבר ולא אתאכיל ההוא אתר כדין אתבר

ותוקפיה ולא יכיל לאבאשא לבנוי ליעקב ועל דא לא בעי דוכתא לבריותא

למיכל ליה ולא לאתהנאה · ר' ייסא דריש כי נגע בכף ירך יעקב כתי' הכא

נגע וכת' התם כל הנוגע במת בנפש מהכא לן דמסאבא אף כאן נמי מסאב

לית לן לאתהנאה מניה כלל כגון באתר דקריב ההוא דמסטרי דמסאבא ואורח

לא קאמר אלא כי נגע וכת' ויגע בכף ירכו כד"א וכל אשר יגע בו הטמא יטמא

רחמנא דיהב אורי' לישראל למזכי בה בעלמא דא ובעלמא דאתי כמה דכת' אורך ימים

בימינה וגו' והוא עבר לפניהם · ר' אלעזר פתח כי לא תשתחוה לאל אחר וכו' ויעקב של

דאתבריר חולקא שלימתא לקב"ה ואיהו אתקריב לגביה יתיר היך סגיד לההוא דעש

דאיהו בסטרא דאל אחר ומאן דסגיד ליה סגיד לאל אחר · אתיבנא בגין תעלא בעידניה

ליה לאו הכי דהא עשו אל אחר הוה ויעקב לא יסגוד לההוא סטרא ולההוא חולקא

אלא כת' אתה שלום וביתך שלום · והא אתמר דאסיר לאקדמי להו שלום לרשיעיא

אלא אוקמוה דלקב"ה בגוונא דא וישתחו ישראל על ראש המטה וכו'

דבריה יסגוד אלא לאתריה דשכי' קא כרע וסגיד אף הכא והוא עבר לפניהם · מאי והוא

דהות אזלא קמיה והוא דא נטירו עלאה כיון דחמא יעקב אמ' הא עדן לסגדא לגבא

דהא

דהא
אזיל קמיה כרע וסגיד ז' זמנין עד דמטא עד אחוי ולא כת' וישתחו לעשו אלא כיון דחמא דהא
קב"ה אזיל קמיה כדין סגיד לקבליה בגין דלא למיהב יקר ולמסגד לאחרא בר מניה וכולא
איהו כדקא יאות: ורבנן איהו צדיקיא דכל עובדיהון דקא עבדין בגין יקרא דמריהון איהו
ובגין דלא יסטון לימינא ולשמאלא: ויפול על צוארו צוארו כת' חסר וישקהו ויבכו
ר' יצחק פתח והרשעים כים נגרש האי קרא אתמ' ומלי דאורי' כמה רזין ע' אית בהו
משניין דא מן דא וכולהו חד' והרשעים כים נגרש דא עשו דכל עובדוי ברשיעו
ובחובא דהא כד אתא לגביה דיעקב עובדוי לא הוו בשלם' ויפול על צוארו דא ירושלם
צוארו דעלמ' ויפול על צוא' בגין דתרי זמנין אתחרב בי מקדשא חד מבבל וחד מזרעי' ד
דעשו דאפיל עמיה עליה זמנא חדא וחריב ליה ועל דא ויפול על צוארו חדי וישקהו נקוד
עליה בגין דלא נשיק ברעותא' ותנינן כת' נעתרות נשיקות שונא' שונא דא בלעם כדבריך
לון לישראל דהא לא בריך לון ברעותא דליבא אף הכא ונעתרות נשיקות שונא דא עשו
אמ' ר' יוסי הא כת' קומה ה' הושיעני אלהי כי הכית את כל אויבי לחי ותנינן אל תקרי שברת
שובבת דאסגיאו שנוי וחשיב דלנשכא ליה ועל דא ויבכו דא בכי ודא בכי ואוקמוה חברי'
תא חזי כמה רעותיה ולביה דעשו לגבי דיעקב הא אפי' בההיא שעתא חשיב לאורכא זמן
למעבד ליה בישין ולקטרגא ליה' ועל דא ויבכו דאהוי בכי דלא הוה חשיב לאשתזבא מידוי
ודאהוי בכי בגין דאבוי הוה קיים ולא יכיל ליה: אמ' ר' אבא ודאי אתר
רוגזיה דעשו כד חמא ליעקב מ"ט בגין דהא אסתכם בהדיה ההוא ממנא דעשו ועל
דא לא יכיל עשו לשלטאה ברוגזיה דהכי כל מלין דעלמ' תליין לעילא וכד אסתכמן לעי'
בקדמי' אסתכמו לתתא ושולטנותא לאו איהו לתתא עד דאתיהיב שולטנותא לעי' וכולא
דא בדא תליא: יעבר נא אדני לפני עבדו' אמ' ר' אלעזר הינו דאמרן בקדמי'
דיעקב לא בעא השתא איהו ברכאן קדמאי דברכיה אבוי ועדיין לא אתקיימו אפי' חד בהו
בגין דסליק לון לסוף יומיא בשעתא דאצטריכו לבנוי לגבי כל אומין עממי' דעלמ'
ובגין כך בשעתא דאמ' עשו נסעה ונלכה נפליג האי עלמ' בחדא ונשלוט בחד
מה אמ' יעבר נא אדני לפני עבדו יקדים שולטנך השתא בהאי עלמ' יעבור
בדא ויעבור מלכם לפניהם וה' בראשם אקדים אנת שולטנותא דילך בקדמי'

ומני מתנהלה למפטי מנימסלק גרמי להוא עלמא דאתי ונטוף יומוי לאינון מיא דאזלין
לאטן לרגל המלאכה · מאן מלאכה דא אספקלריא דלא נהרא דבה אתעביד
עובידתא דעלמא אשר לפני דא היא מן קדם יי׳ בכל אתר · ולרגל הילדים דאינון
דכרובים לאחזאה רזי דמהימנות דאינון מתדבקן בה · עד אשר אבוא אל אדוני שעירה
דייתי ויימטי זמנא דילי לשלטאה על הר עשו כדא ועלו מושיעים בהר ציון
ויעקב נסע סכותה · ר׳ חייא פתח שיר המעלות לשלמה אם יי׳ לא יבנה בית
תא חזי בשעתא דסליק ברעותא דקב״ה למברי עלמא אפיק מבוצינא דקרדוניתא
חד קטורא ואתלהט מגו חשוכא ואשתאר בסליקו ונחתא לתתא · ההיא חשוכא ולהיט
ואתלהיטו במאה שבילין אורחין דקיקין רברבין אתעביד ביתא דעלמא הא ביתא איהו
באמצעיתא דכולא כמה אדרין ופתחין ליה סחור סחור דוכתין עילאין קדישין תמן
מקננן צפורי שמיא כל חד וחד לזניה נפיק בגויה · נפיק חד אילנא רברבא ותקיף
ענפיה ואנביה מזונא לכולא · ההוא אילנא סליק לעננא שמיא אתטמיר בין תלת
טורין נפיק סליק לעילא נחית לתתא האי ביתא אשתקיא מניה וגניז בגויה כמה
גנזין עילאין דלא אתידעון כדא אתבניא האי ביתא ואשתכלל ההוא אילנא אתגליא
ביממא ואתכסיא בליליא האי ביתא שלטא בליליא וביממא · אתכסיא בשעתא
דעל חשוכא ואתקטיר ביה שלטא על פתחין סחרניה מכל ספורין כדין כמה
רוחין פרחין באוירא תאיבין למנדע ולמיעל ועאלין בין אינון צפרי ונטלי שהדותא
שטין וחמאן מה דחמאן עד דאתער ההוא חשוכא דאתקטיר בה ואפיק חד שלהובא
בטש בכל פטישין תקיפין ופתח פתחין ובקע טירין סלקא ונחתא ההוא שלהובא
בטש בעלמא ואתער קלין לעילא ותתא כדין חד כרוזא סליק ואתקטיר באוירא
וקרי ההוא אוירא נפיק מגו עמודא דענגא דבמדבחא פנימאה וכד נפק
אתפשט בד סטרי עלמא · אלף אלפין דיימין מסטרא דא ורבוא רבוון
קיימין מסטרא דאיהו ימינא וכרוזא קאים בקיומיה קרא בחיל ואכריז
כדין כמה אינון דמתקני שירתא ופלחי פולחנא ותרין פתחין פתיחן חד לסטר
דרומא וחד לסטר צפון סלקא האי ביתא אתקטר ביה תרין סטרין ושירין אמרן

והמשבחן

ומשבחן סלקין כדין על מאן דעל בלחישו וביתא מתלהטא בשית נהורין נהרין ויומי

לכל סטר ונהרין דבוסמין נפקין ואשתכחין כל חיות ברא כד"א ישקו כל חיתו שדי

וזמרין עד דסלקא צפרא וכד סלקא צפרא כדין כוכבים [illegible] ומזלי שמיא

וחיילין כולהון משבחין ואמרין שירתא כד"א ברן יחד כוכבי בקר

תא חזי אם יי' לא יבנה בית וגו' דא מלכא עלאה דאיהו בני להאי

בית תדיר ואתקין לה אימתי כד סלקין רעותין פולחנין מתתא לעי' כדקא יאות אם יי'

לא ישמור עיר אימתי בשעתא דאתחשכא ליליא וסטרי מזיקין שראן ושטאן בעלמא

ופתחין פתחין ואתנטיר מכל סטרין דלאו תקרב בה ערלה ומסאבא כד"א לא יוסיף לבוא

בך עוד ערל וטמא דזמין קב"ה לאעברא ליה מעלמא מאן ערל ומאן טמא אלא כולא חד

ערל וטמא דא דאיהו דאתפתה אבתריה דאדם ואתתיה וגרים מותא לכל עלמא ואיהו

דסאיב האי ביתא עד ההוא זמנא דיעבר ליה קב"ה מעלמא אם יי' לא ישמור עיר ודאי

תא חזי ויעקב נסע סכותה אתנטיל לקבלא חולקא מהימנותא מה כת' לעי' וישב ביום

ההוא עשו לד' וכת' ויעקב נסע סכותה אלא כל חד אתפרש לסטריה עשו לסטרא

דשעיר מאן שעיר דא הוא אשה זרה אל נכר ויעקב נסע סכותה דא מהימנות

עילאה ויבן לו בית כד"א בית יעקב אמר ר' אלעזר דאתקין תפלת ערבית כדקיימות

ולמקנהו עשה סכות לנטורא לון ודא הוא חולקי וכדין ויבא יעקב שלם שלים מכולא

ואוקמוה וכת' ויהי בשלם סוכו ואוקמוה וכולא רזא חד כד אתחבר מהימנותא כדין הוה

שלם מתעטר בזווגיה דאתחזי ליה וכדין האי סוכה מתעטרת בהדיה דהוה שלם מאברין

והוה שלים מבנוי ודא הוא שלים שלים לעי' שלים לתתא שלים בשמיא שלים בארעא

וכדין ויהי בשלם סוכו מיד מה כת' ותצא דינה בת לאה ואוקמוה חבריא תא חזי

כמה דרגין וסטרין מתפרשן לעי' וכולהו משניין דא מן דא חיוון משניין אלין מן אלין

אלין מקטרגין לאתגבראה על אלין ולמטרף טרפין כל חד וחד לזיניה מסטרא דרוח

מסאבא כמה דרגין מתפרשן וכולא כמאן לקטרגא אלין על אלין דהא כת' לא

לא תחרוש בשור וחמור יחדו דכד מתחברן מקטרגי עלמ׳ ותא חזי תיאובתא דדרגין
מסאבין לאו איהו מקטרגא לא בסטרין קדישין יעקב דאיהו קד׳ כולהו כמנין ליה
לקטרגו בהדיה בקדמי׳ נשכיה חויא כדא ויגע כף ירכו׳ השתא נשכיה חמור. תמן איהו
קאים לגבי חויא השתא שמעון ולוי דאתו מסטרא דדינא קשיא קימו לגבי חמור
ושלטו עלוי בכל סטרין ואתרפיא קמיהו כדא ואת חמור ואת שכם בנו הרגו
ושמעון דהוה שור מזליה שורי אתא על חמור בגין דלא אתחברן כחדא ואשתבח
איהו מקטרגא דיליה וכולהו אתי לקטרגא ליה ליעקב ואשתזיב ולבתר איהו שליט
עליהו. לבתר אתא שור ואשתלים בחמורים דכולא מסטרא דחמור. ויוסף דאיהו שור
ומצרים דאינון חמורים דכת׳ בהם אשר בשר חמורים בשרם. ועל דא בני דיעקב
נפלו בין אינון חמורים בגין דאזדווג שור בהדיהו ושבי לון גרמא ובשרא עד דאתער
לוי כמלקדמין ובזר לאינון חמורים ורפיא לון ותבר תוקפיהון מעלמ׳ תא חזי כד אתא
שמעון בקדמיתא על ההוא חמור. אתער עליהון דם דאתגזרון ולבתר ויהרגו כל זכר
בגוונא דא עבד יעקב על ידא דלוי באינון חמורים במצרים. בקדמי׳ דם ולבתר ויהרג
יי׳ כל בכורי כת׳ כלי כסף וכלי זהב ושמלות וכת׳ צאן ובקר מקנה. ושמעון ולוי דא
קאים לגבי האי חמור. ודא קאים כל אינון חמורים כולהן בעי לאשתתפא בהדיה דיעקב דהא
ואתתקנו לנשכא ליה ואיהו בבנוי קאים לגביהו. וכפיף להו תחותוי השתא דנגשו
נשיך ליה ולבתר מאן יקום לגביה יעקב ויוסף דאמסטרא דא ודאמסטרא דא דכת׳
והיה בית יעקב אש׳ ויסעו ויהי חתת אלהים. אמ׳ ר׳ יוסי וכולהו הוו מתכנשין וכד
הוו חמרי זיני קרבא מרתתי ושבקי לון ובגין כך ולא רדפו אחרי בני יעקב׳ הסירו את אלהי
הנכר. אלין אינון דנטלו משכם מאני כסף דהוה חקיק עליהון טעוון דילהון. אמ׳ ר׳
יהודה טעוון הוו מכספא ודהבא ויעקב אטמין לון תמן בגין דלא יתהנון בסטרא דעכו״ם
דאסיר ליה לבר נש לאתהנא ביה לעלמין. ר׳ יהודה ור׳ חזקיה הוו אזלי אמ׳ ר׳ חזקיה
לר׳ יהודה מאי דכת׳ ויקח את עטרת מלכם מעל ראשו ומשקלה ככר זהב ואבן יקרה

ותהי

ותהי על ראש דוד ותנינן שקוץ בני עמון מלכום שמיה ודא הוא עטרת מלכום מכו
ותהי על ראש דוד ומלכו כת' שקוץ דהא בשאר טעוות עממיא כת' אלהי נכר העמים
אלהים אחרים אל אחר ובהאי כת' שקוץ אל' ובכל טעוון דעממיא הכי קרא לון קב"ה ותרגום
את שקוציהם ומה דאמרת ויקח את עטרת מלכום דאיהו מלכום הכי הוא ודאי
לא אתי הגתי עד לא אתגייר כדאיהו תבר לה להאי עטרת ההוא דיוקנא דחקיק עלה
ופגים לה כדין איהו עבד לה התר לאתהנאה מניה על רישיה ותא חזי שקוץ בני עמון
חד חויא במורטא הוה חקיק עליה על ההוא כרגא כך איהו איקרי שקוץ איהו זוהמא.
ר' יצחק אמר הסירו את אלהי הנכר אלין שאר נשין דהוו מייתי בגויהן וכל נבזבזן דידהו ועל
דא כת' ויתנו אל יעקב את אלהי הנכר וגו' אלין נשין וכל אינון נבזבזן וכל אינון טעוון דכספא ודהבא
ויטמון אותם יעקב בגין דלא יתהנון מסטרא דעז' כלל תא חזי יעקב גבר שלים בכולא
הוה והא אתדבק ביה בקב"ה מה כת' ונקומה ונעלה בית אל מיד ויתנו אל יעקב מכאן דבעי ליה
לבר נש לשבחא ליה לקב"ה ולאודאה ליה על נסין ועל טבין דעבד עמיה ה"ה ויהי עמדי בדרך
אשר הלכתי תא חזי בקדמיתא כת' נקומה ונעלה בית אל' אפלו בנוי בהדיה ולבתר ויעשה
שם מזבח ולא כת' ונעשה שם אלא ויעשה אפיק לון מכללא דא אלא בגין דעליה הוה תליא·
יעקב אתקין תפלת ערבית ודאי ואיהו עבד מדבחא ועליה הוה תליא ובגין דאיהו עבד כל אינון
אתקין מן יומא דערק קמיה דאחוה דכת' ויהי עמדי בדרך ואינון אתו לבתר לעלמא ועל דא
לא אפיל לון בהדיה· ר' אלעזר אמ' מכאן מאן דאתעביד ליה ניסא איהו בעי לאודאה· מאן
דאכיל נהמא בפומיה איהו בעי לברכא ולא אחרא דלא אכל מדי· ויבן שם מזבח· תא חזי ויבן
שם מזבח ולא כת' בהני מדבחן דאסיקו עליהון עלוון ונכסין אלא בגין דאתקינן ההוא דרגא
דאתחזי לתקנא מדבחא לי"י לאתקנא דרגא תתאה לחברא לה בדרגא עילאה· ועל דא ויבן שם
מזבח דא דרגא תתאה לי"י דא דרגא עילאה ויקרא למקום אל בית אל' שמא דא כשמא עי'
בגין דכד אתנהרא כדין אמרה ביתה וכו' לאחדי כי שם נגלו אליו האלהים בגין דאינון לא אשתכחו
אלא בשפי דהו' שבעין הוו ואינון משתכחי תדיר בהדי שפי' לתרואי סוחרני' דשכי'
ועל דא כי שם נגלו אליו האלהים דהא כת' והנה יי' נצב עליו· ועל דא נגלו אליו.

ר"ש אמר דאתעביד רתיכא קדי' בהדיה אבהן ות"ח יעקב איהו רתיכא קדי' עי' דקיימא לאנהרא
לסיהרא ואיהו קיימא בלחודוי בהד ויגל מעלין להים׳ פתח ואמ׳ ומי גוי גדול אשר לו אלהים
ת"ח כמה אינון ישראל חביבין קמי קב"ה דלית לך עם ולישן בכל עמין דעלמא דאית להו אלה דשמיע
לון כמה דקב"ה זמין למשמע לישראל לקבלא צלותהון ובעותהון בכל שעתא דאצטריך לון למשמע
צלותי דאינון בעאן ההוא דרגא דילהון׳ ת"ח יעקב קב"ה ישראל דכתי׳ לא יקרא עוד
שמך יעקב כי אם ישראל׳ וכלא דאשכח׳ כדא ויקרא שמו ישראל׳ ויאמר לו אלהים לגבי אוף
ישראל דהא משתלים בכולא בקיומות׳ וכדין אסתלק בדרגוי ואשתלים בשמא דא ועל
דא ויקרא שמו ישראל והא אתמ׳ ר' אלעזר ור' יוסי הוו אזלי באורחא א"ל ר' יוסי לר' אלעזר
ודאי דאמריתו דיעקב שלימא דאבהן איהו ואיהו אחיד לכל סטרין וקרא שמיה ישראל
דכתי׳ לא יקרא שמך עוד יעקב ויקרא שמו ישראל מאי אהדר קב"ה וקרא ליה יעקב כמלקדמין
בכמה זמנין וכולא קרון ליה יעקב כמלקדמין אי הכי מהו ולא יקרא שמך עוד יעקב
א"ל שפיר קאמרת׳ פתח ואמ׳ יי' כגבור יצא כאיש מלחמות יעיר קנאה ולא האי קרא
אוקמ׳ אבל ת"ח יי' כגבור יצא׳ גבור מבעי ליה׳ כאיש מלחמות איש מלחמות מבעי ליה
אלא הא אתמ׳ בכל אתר כתיב יי' איהו ודאי קב"ה יי' שמיה שהודעתי אני יי' הוא שמי
וזמנין דאקרינן אתקרי שמיה אלהים והוא דינא בכל אתריה אבל בזמנא דמסגיאו זכאין
בעלמא יי' שמיה אתקרי בשמא דרחמי׳ ובזמנא דמסגיאו חייבין בעלמא אלהים שמיה
ואתקרי בשמא דאלהים׳ כך בזמנא דיעקב לא הוה בין שנאין או בארעא אחרא קרא שמיה
ישראל ועד הוה בין שנאין או בארעא אחרא קרא שמיה יעקב א"ל עדיין לא אתיישבא
מלה. דכתי׳ ולא יקרא והא קרינן ליה׳ ותו דאמרת דעד הוה בין שנאין או בארעא אוחרא
קרי ליה יעקב ת"ח כתי׳ וישב יעקב הא לא הוה בארעא אוחרא א"ל הא בקדמיתא אמרי' כמה
דקב"ה איקרי יי' ולזמנין אלהים הכי נמי לזמנין אקרי ישראל ולזמנין אקרי יעקב ובכולא בדרגין
ידיעין ומה דאמרת לא יקרא שמך עוד יעקב לא אתיישבא בשמא דא׳ א"ל אי הכי
ולא יקרא עוד שמך אברם׳ א"ל התם כתי׳ כי והיה ועל דא קיימא בההוא שמא׳ אבל
הכא לא כתי׳ והיה כי אם ישראל ולא כתי׳ והיה שמך ישראל ומשו׳ בזמנא חדא אסגי

נה ובשׁ דלא משׁנ בקו ולא מטי נ כן ומדאתשׁטרו בגוי בטהו ולאומי ומתחלכן בדרגין עד בדין אתעטר
בשׁמא דא תדיר עד דהוו מגלין א״ר יוסי לא לעבר הא אדכר מתת רחל נטלא ביתא מאן
דאעטריך לאתקנא ב״י שבטין כדקא אמאי מתת רחל אי דאל למהוי שׁכי׳ מתעטרא
כדקא ולמהוי אם הבנים ובה שׁריא לנטלא ביתא ולאתקנא ועל דא בנימין תדיר הוא
במערב ולא בסטר אחרא ובה שׁריא לאתקנא ב״י שבט ובה שׁריא מלכותא דקניינא
לאשׁתמודעא בארעא ורזא דא בכל שׁרותא דאתיא לאשׁתמודעא בקשׁין איהו ועל
דא אית בה דינא דמותא ומתמן אתיישׁבת הכא כד בעא לאתקנא ולנטלא ביתא
אתעביד דינא דשׁריא דינא ברחל ובתר אתתקנת לאתיישׁבא כד בעא לאשׁתמודעא
מלכותא בארעא שׁריא בדינא ולא אתיישׁבת מלכותא בדוכתה כדקא עד דינא
אתעביד בשׁאול כמה דעבדו ולבתר אתיישׁבת מלכותא ואתתקנת. ת״ח יתקיף (ולבתר)
ניחא בה שׁרותא תקיף ולבתר ניחא שׁרותא תקיף דכל עלמי׳ אתדן כל חד וחד
כמה דעבדו ולבתר ניחא כפורי וסליחה בגין דשׁרותא איהו משׂמאלא ועל דא דינא (תקיף)
ולבתר אתער ימינא ועל דא ניחא ולזמנא דאתי זמין קב״ה לאתערא בנימוס על שׁאר
עמין ולבתר יתתקף בדינא עליהו דכתי׳ יי׳ כגבור יצא בקדמי׳ דאיהו רחמי׳ ולבתר
כגבור ולא גבור ולבתר כאיש מלחמות ולבתר אתגלי תוקפא עליהו ויתתקף (לשׁיצאה)
לון דכתי׳ ירוע אף יצריח וכתי׳ ויצא יי׳ ונלחם בגוים ההם וכתי׳ מי זה בא מאדום
ויהי בצאת נפשׁה. ר׳ יהודה פתח טוב יי׳ למעוז ביום צרה זכאה חולקיה דבר (נשׁ)
דאתתקף ביה בקב״ה בגין דתוקפא דקב״ה איהו תוקפא ומוק טוב יי׳ כדא טוב יי׳ לכל
למעוז דאיהוא דוכתא דאית ביה ישׁועות כדא ומגדול ישׁועות משׁיחו הוא (ביום)
צרה ביום דעקו דעקין שׁאר עמין לישׂראל. ת״ח כתי׳ התרפית ביום צרה מאי התרפית
מאן דארפי ידוי מן קב״ה דלא לאתתקפא ביה ואיך יתתקף ביה בר נשׁ בקב״ה מאן
דאתתקף באורי׳ דכל מאן דאתתקף באורי׳ אתתקף באילנא דחיי כביכול יהב תוקפא
לכנסת ישׂראל לאתתקפא.

ואי איהו יתרפי מאורי' מה כתי' התרפית ביום צרה אי איהו אתרפי מאורי' ביום צרה. צר כחכה

ביומא
ביומא דייתי ליה. שכן בציבול דחיך לה לשפו' דאיהי חילא דעלמא. ד"א צר כחלה תח' בשעתא

דבר נש אתרפי מאורי' ומזיל באורחא דלא כשרה כמה בעל' דבבו זמינין ליה למהוי ליה קטיגורין

ביומא דעקו ואפי' נשמתיה דבר נש דאיהי חילא ותוקפא דיליה איהי בעל דבבו לקבליה

דכתי' צר כחכה בגין דאיהי יצר לגביה. א"ר אבא בשעתא דבר נש מזיל באורחיה וכל

אורחוי מתתקנין כדקיימות כמה סני גורין קיימין עליה למדכרא ליה לטב. פתח ואמ'

אם יש עליו מלאך מליץ ויחננו ויאמר פדעהו. הני קרא אית לאסתכלא ביה וכי לא אתגלי

עולא קמי קב"ה דהא הוא אצטריך למלאכא דיימא קמיה. טב או ביש. לא אצטריך בדאי

ליה לבר נש סני גורין למדכרא זכו דידיה קמיה ולא איתליה קטיגורין כדין ויחננו ויאמר פדעהו

תח' בהאי קרא תשכח בדירה דמלה כתי' אם יש עליו מלאך מי אי לא כתי' יתיר יאות הוא

אבל מלאך מליץ כתי' ומאן איהו דאיהו מלאך דממנא קמיה דבר נש דבסטר שמאלא

דכתי' יפול מצדך אלף ודא הוא בסטר שמאלא דכ' ורבבה מימינך. אבל אחד מני אלף דא הוא

יצר הרע דאיהו חד מאינון דבסטר שמ' בגין דאיהו סליק לעי' ונטיל רשו ועל דא אי

בר נש אזיל באורח קשוט הוא יצר הרע איהו עבד ליה כד"א דכ' טוב נקלה ועבד לו

כדין איהו סליק ואתעביד סנגוריא ואמ' קמי קב"ה זכו עליה דבר נש כדין קב"ה אמר

פדעהו מרדת שחת. ועם כל דא לא אהדר בריקנא בגין דאתיהיב ליה אחרא לשלטאה

עלוי ליטול נשמתיה מניה בגין דאנדירמון חובוי דההוא בר נש ואיהו כופר עליה דכתי'

לאפדי
מצאתי כופר. ד"א מצאתי כופר ההוא זכו דמתי ההוא עליה איהו עליה כופר

ליה ולא יחות לגיהנם ולא ימות. ועל דא מבעי ליה לבר נש למהך באורח קשוט בגין

דיהא ליה ההוא קטיגורא סניגורא כגוונא דא ביומא דכפורי דיהבי ליה ואתעסקן בההיא

עד דיהדר עבדא לה ו סליק ופהיד סהדותא קמי קב"ה ואתעביד לה סניגורא ועל דא אמ'

אתרפי
שלמה אם רעב שונאך האכילהו לחם על יצר הר' אמרה' ובגין דא ביום צרה כד בר נש

מאורי' בציבול דחיך ליה לקב"ה בההיא דההוא יצר דאיהו אתעביד קטיגורא צר כחכה בגין

דאתקריב קמיה לקטרגא ליה ואתחלש חיליה. ית"ח טוב ה' למעוז. מאי ביום צרה דא יעקב

כדאתא עליה עשו לקטלגא

ויודע

וידע כל חוסי בו כד אתא ליה עידן דדינא: ות"ח לית מקטרגא עליה דבר נש אלא בשעת הסכנה·

ות"ח בגין דיעקב אחר נדריה דנדר לקב"ה אתתקף דינא על ידא דמקטרגא דקטרג
עליה דיעקב ובעא דינא בשעתא דסכנה דהוא יכול בה אמ' צמיה והא יעקב נדר נדריה
ולא שלים והא איהו תקיף תכולא בעותרא בבנין בכל מה דאצטריך ולא שלים נדריה
דנדר קמך ולא אתפרע מניה מיד ותלד רחל ותקש בלדתה· מאי ותקש דאתקשי דינא
לעי' גבי מלאך ואתענש יעקב בהאי מ"ט בגין דכ' אם אין לך לשלם למה יקח משכבך·
ועל דא מתת רחל ואתמסר דינא על ידא דמ"ה· ות"ח בשעתא דאתא עשו מה עבד
וישם את השפחות וילדיהן ראשונה· ואת רחל ואת יוסף מ"ט בגין דדחיל עלה דרחל דלא
יסתכל ההוא רשע בשפירו דילה ולא יקטרג ליה עלה· הה"ד לבתר ותגשן השפחות הנה
וילדיהן ותגש גם לאה· נשין מקדמי לגוברין אבל ברחל מה כת' ואחר נגש יוסף
ורחל וישתחוו· יוסף מקדמי אימיה ואיהו חפא עלה ועל דא כת' בן פורת יוסף דאסגי
גופיה וחפא על אימיה· עלי עין על עינא דההוא רשע והבא אתענש על ידא דיצר
הרע דקטרג עלה ומ"ל דבגיני דיעקב הוה דכ' מתה עלי רחל על יודאי דאתאחרת נדרי·

ר' יוסי אמ' קללת חנם לא תבוא לא ולו בלא בר ואי קללת צדיק אפי' דלא אתכוון בה
כיון דנפקא מפומיה נטיל לה יצר הרע וקטרג בה בשעתא דסכנה אמ' יעקב עם אשר
תמצא את אלהיך לא יחיה ואע"ג דאיהו לא הוה ידע נטיל לההיא מלה ההוא שטן
דאשתכח תדיר גביהון דבני נשא ועל דא תנינן לעולם אל יפתח בר נש פומיה לשטנא
בגין דנטיל ההוא מלה וקטרג בה לעי' ותמא וכ"ש מלה דחכם או צדיק ועל תרין
אתענשת רחל· כ' ויהי בצאת נפשה כי מתה· א"ר אבא וכי כיון דאמ' ויהי בצאת נפשה
לא ידענא כי מתה אלא אצטריך בגין דלא אהדרת לגופא יתיר ומתת מתת גופא
בגין דאית בני נשא דנפקי נשמתיהו ואהדרן לאתריהו כדא ותשוב נפשו אלין נפשי
יצאה בדברו· ולא נותרה בי עוד נשמה אלא האי נפקת נשמתה ולא אהדרת לאתרה
ומתת רחל·

ותקרא שמו בן אוני דקשיו דדינא אתגבר עלה. ויעקב אהדר ליה וקשיר ליה לימינא בגין
דמערב אצטריך לקשרא ליה לימינא ועל דא איהו בן אוני מסטרא דדינא בנימין איהו
הא בימינא אתקשר ואתחברת באורחא כדא מאי אתגליא מיתתה וקבורתה ועל דא גני
ד' אמהן רזא אית להו והא אוקמוה. ויצב יעקב מצבה א"ר יוסי מ"ט בגין דלא אתכסיא אתרה
עד יומא דזמין קב"ה לאחייאה מתיא. כדא עד היום הזה. ועד היום ההוא ממש.
ר' יהודה אמר עד דאתהדר שכי' בגלותהון דישראל בההוא אתר כדא ויש תקוה לאחריתך נאם יי'
ושבו בנים לגבולם. ההוא אוקי לה קב"ה דזמינין ישראל כד יתובון מן גלותא לקיימא על
ההוא קבורה דרחל ולמבכי תמן כמה דאיהי בכת על גלותהון דישראל ועל דא כתי' בבכי
יבואו. ואומר ושבו בנים לגבולם. ובההיא שעתא זמינת רחל דאיהי באורחא למחדי
בהו בישראל עם שכי' ואוקמוה חבריא. ר' אלעזר אמר ויהי בשכן ישראל דהא לאה ורחל
מתו ונטלת ביתא מאן דנטיל וכי ס"ד דראובן אזל ושכיב בהדיה דבלהה אלא כל יומא
דלאה ורחל שכי' שריא עליהו והשתא דמתו שכי' לא אתפרשת מן ביתא ושריא
דביתא ומשכנא דבלהה ועל דשכי' בעיא לנטלא ביתא כדקא יאות ולמלא יעקב לא
אשתכח בזווגא דכר ונוקבא לא שריא שכי' באתגליא בביתא ועל דא קיימא שכי'
במשכנא דבלהה ואתא ראובן בגין דחמא דבלהה ירתא אתרא דאימיה אזל ובלבל
ערסא ועל דקיימא שכי' עליה כתי' ביה וישכב את בלהה. ר' ייסא אמר דנאיס על
ההוא ערסא ולאחזאה ליקרא דשכי' ובגין כך לא אתפקיד מחושבנא דשבטין ואתח
[illegible] ועביד תושבא בגין כך ל' בכור יעקב ראובן ואיהו עבד רישא דכל שבטין.
ר' יהודה אמר כי ישרים דרכי יי' דרכי יי' כל אורחוי דקב"ה כולהו ישרים ואורחוי קשוט
ובני עלמא לא ידעין ולא משגחין על מה איתון קיימין. וצדיקים ילכו בם בגין דאינון
ידעי אורחוי דקב"ה ואזלי בהו דלא סטאן לימינא ולשמאלא. ופושעים יכשלו בם
אלין אינון חייבין דלא משתדלי באורי' ולא מסתכלי באורחי דקב"ה ולא ידעי לאן אורח אזלי
ובגין דלא ידעי ולא מסתכלי ולא משתדלי באורי' אינון כשלי בהו באינון אורחי בהאי עלמ'

ובעלמ'

ובעלמא דאתי. ת"ח כל בר נש דאשתדל באורי' כד נפיק מהאי עלמא נשמתיה סלקין באינון אורחין

ושבילין דאינון אורי' ואינון אורחין ושבילין דאינון אורי' ידיען אינון. ואינון דידעין אורחין

דאורי' בהאי עלמא יהכון בהו בההוא עלמא כד נפקין מהאי עלמא ואי לא אשתדלו באורי'

בהאי עלמא ולא ידעין אורחין ושבילין כד נפקין מהאי עלמא לא ינדעון למהך באינון אורחין

ושבילהא'. כדין יהכן באורחין אוחרנין דלאו אינון אורחי דאורי' ואתערון ליה בכמה

דינין ואתענש בהו. ומאן דאשתדל באורי' מה כתי' בשכבך תשמור עליך והקיצות היא תשיחך

בשכבך בקברא תשמור עליך מדינא דההוא עלמא והקיצות כד יתער קב"ה רוחין ונשמתין

לאחייאה מיתיא כדין היא תשיחך. דיהא סניגוריא על גופא בגין דיקומון בקדמיתא

לחיי עלמא כד"א ורבים מישני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם בגין דאתעסקו בחיי עולם

דהיא אורייתא. ות"ח כל אינון דאשתדלו באורי' ההוא גופא מתקיים ואורי' תגין עליה

מ"ט בגין דבההוא שעתא יתער קב"ה רוחא חד דכליל מד' רוחין וההוא רוחא דכליל מד'

רוחין מזדמן לכל אינון דאשתדלו באורי' לאחייאה לון בהאי רוחא בגין דאתקיים לעלמין

ות"ח והא כתי' מארבע רוחות בואי הרוח מאי לא מתקיימן דהא כולהון מתו כמלקדמין.

ת"ח ההוא זמנא דאוקים קב"ה למיתיא על ידא דיחזקאל אינון מיתיא ההוא רוחא אעל

דהוה מד' רוחות לא נחת לקיימא לון בקיומא לא לאחזאה דזמין קב"ה לאחייאה מיתיא

בההוא גוונא ולקיימא לון ברוחא דאתכליל בהאי גוונא ואינון דאהדרו גרמין בההוא שעתא

כמה דהוו קב"ה בעא לאחזאה לכל עלמא דאיהו זמין לאחייאה מיתיא ועל כך ההוא רוחא

זמין לנחתא בהו בעדינא מה כתי' בגין דקב"ה זמין לקיימא להו

קיומא שלים בעלמא כדקיימא ואינון דאשתדלו באורי' בהאי עלמא היא קיימא עליה דבר נש

ואתעבידת סניגורא קמיה דקב"ה ל"ש אמר כל אינון מלין דאורי' וכל ההיא אורי' דאשתדל

ביה בר נש בהאי עלמא אינון מלין וההיא אורי' קיימא קמיה דקב"ה ואמרת קמיה והיא

אדימת לון ולא אשתכחת וההוא זמנא היא תשיח ואמר כפום דאתעסק בר נש ואשתדל

בהאי עלמא ועל דא אינון יקומון בקיומא שלים לחיי עלמא כד"א ובגין כך ע"י ושכרים דרבי

ומצדיקים [illegible]

ר׳ אבא פתח ועלי זקן מאד ושמע את אשר יעשון בניו וגו׳ ובספרא דכהני יי׳ ועבדין
עיבדתא דא והא מקדמת דנא אתמ׳ ופריש אורי׳ ההוא חובא דילהון דכתי׳ כי נאצו
האנשים האלה את מנחת יי׳ וכתי׳ ומשפט הכהנים את העם׳ גם בטרם יקטרון את
החלב׳ כי לא עתה תתן׳ ועל דא ותהי חטאת הנערים גדולה׳ וכל דא לאו הוו נטלין
לא מלאינון חולקין דהוו להו לכהני למיטל מניה ועל דהוה נטיל קורבנא בעיניהון אינשי
והכא אתמ׳ את אשר ישכבון הנשים לאו הוו דהוו עבדי עבירה דאינש באתרא קד׳
ההוא דלא יקומון ישראל וינטלון להון לא בגין דהוו מעכבי לון למעלא למקדשא
ומאן דידון דלא למעלא לצלי צלותא עד דקרבנין מתעבידו בגין דאינון לא הוו
קורבנין למיטל חולקא מנהון ובגין כך מעכבי לון׳ ובגין כך אינון נשין הוו בעאן
עלה
מנהון למעל תמן ועל דא כתי׳ אשר ישכבון דמעכבי לון כד״א כגוונא דא וישכב את
חו׳ דאיהו שכב עמה לא בגין דעכב ליה לשמשא באבוי שמושא דמצוה ודאיהו
בלבולא דערסא ועבד לקבל שכי׳ עובדא דא דבלבל אתר דשמושא דמצוה אשתכח
גרים
שכי׳ שריא על ההוא אתרא ואשתכחא תמן ומאן גרים לעכבא שמושא דמצוה
דאסתלק שכי׳ מעלמ׳ ועל דא כתי׳ אז חללת יצועי עלה. ובגין כך וישכב׳ ויהיו בני
יעקב י״ב כולהו הוו במנינא לא גרע לכולהון כלל׳ ר׳ לעזר אמ׳ מה״ט בקדמי׳ כתי׳
ובלבל
ישראל ולבתר יעקב דכתי׳ וישמע ישראל ולבתר ויהיו בני יעקב י״ב׳ אלא בדאתא ראובן
ההוא ערסא אמ׳ ומה י״ב שבטין הוו ליה לאפקא לקיימא עלמ׳ ולא יתיר והשתא בעי
לאולדא בנין דילמא אנא פגים מין דאיהו בעי לאולדא אחרנין כמלקדמין מיד בלבל
ההוא ערסא ואתעכב ההוא שמושא כלו עבד קלנא לגבי שכי׳ דשריא על ההוא ערסא
ועל דא כתי׳ וישמע ישראל דהא בשמעתא דא אסתלקו גו י״ב דאתכסיין דאינון י״ב נהרי
אפרסמונא דכיא׳ ויהיו בני יעקב י״ב שבטין דשכי׳ אתתקנת בהו ומאן אינון אלין דאורי׳
אהדרת ועביד לון חושבנא כמלקדמין כולהו קדישין כולהון אתחזיין לגבי שכינ׳
לאתתקפא בקדושה דמריהון דלו עבד ההוא עובדא לא ייתי ראובן במנינא ועם
כל דא אתענש דאתנטל בכירותא מניה ואתיהיב ליוסף כד״א ובני ראובן בכר
ישראל׳ ובחללו יצועי אביו נתנה בכורתו ליוסף׳

ת״ח

ת"ח לההוא שמיה דקב"ה מברך מן עלמין ועד עלמין דכל עובדוי קשוט ואורחתיה דין ועלמא דאיהו
עביד כולא איהו בחכמתא עילאה: ת"ח כמה גרים עובדא דבר נש דהא כל מה דאיהו
עביד כולא אתרשים וקיימא קמי קב"ה דהא יעקב בשעתא דעאל לגבה דלאה כל ההוא
לילא רעותיה עליה הוה ברחל דחשיב דרחל איהי ומההוא שמושא ומההוא טפה
קדמאה ומההוא רעותא אתעברת לאה ואוקמוה דהא לולא דיעקב דלא ידע לא אסתלק
בחושבנא ועל דא לא אסתלק בשמהן ידיעא אלא בשמא סתם ראובן ועם כל דא אהדר
עובדא לאתריה כמה דההוא רעותא קדמאה אתעבדת ברחל ההוא רעותא אתהדרת בה
דהיא בכירותא אהדרת ליוסף בוכרא דרחל אתר דרעותא הות ברחל ובגין כך סליק באתריה
בגין דכל עובדוי דקב"ה קשוט כולהו: ר' חזקיה אשכח יומא חד לר' יוסי דהוה מסתמיך
מספונא גו קשרי דכוורא דנורא והוה סליק קטורי דתננא לעי' אמ' אלו קטורה דתננא
דקורבנא דהוו סלקי על מדבחא הוה סליק תדיר כהאי גוונא לא שכיחא רוגזא בעלמי'
וישר' לא אתגלו מעל ארעא: פתח ואמ' מי זאת עולה מן המדבר כתימרות
עשן מקוטרת מר ולבונה מכל אבקת רוכל: ת"ח בזמנא דהוו אזלי במדברא ישר'
אזלא קמייהו ואינון הוו אזלי בתרה דכתי' ויי' הולך לפניהם ובגין כך אמ' כה אמר יי'
זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך: ושכיחות אזלא וכולהו ענני יקר בהדה
וכדהות שכי' נטלא הוו נטלין כמ' דכתי' ובהעלות הענן מעל המשכן ובודאי מלכא ההוא
עננא סליק עד לעי' וכל בני עלמי' חמאן ושאלי ואמרי מי זאת עולה: ההוא עננא דשכי'
אתחזיא עשן מ"ט איהי עשן בגין דנורא דאדליק אברהם ביצחק בריה הוה אחיד בה ולא
אעדי מינה וכד אתאחד ההוא נורא עננא דאברהם לימינא עננא דיצחק לשמ'
מכל אבקת רוכל דא יעקב: ד"א דא יוסף הצדיק בגין דארונא דיוסף אזיל לגביה
הוה אמאי איקרי רוכל דהוה רכיל אחוי לגבי אבוה ד"א אמאי רוכל אלא כמה
דחנווא דא קטורי דסומקי ואבנן דסלמי כולהו בידיה הכי נמי יוסף איהו קיומא
דאורי' דאיהו קיים לה בגין דכל פקודי אורי' מתקשרן בהאי דברית קד' ועל דא שכי'
מתקטרא באברהם
ויצחק ויעקב ויוסף כחדא

ודיוקנא חדא והוא הה״ד אלה תולדות השמים והארץ יעקב יוסף ובגין כך מעלמא בנת רוכל
בגין דמאתר דנהרא נגיד ונפיק אשתליא כולא ונהירו כל אנפין. ות״ח כד הוו
ישראל בארעא והוו מקרבין קרבנין כולהון הוו מתקרבין לגבי קב״ה בקדיאות
וכד קורבנא אתעביד ותננא סלקא באורח מישר כדין הוו ידעי דתננא דמדבחא
אוליך בוסמא דאתחזיא לאדלקא ועל אפין נהירין ובוסימין דלבין ורחימא
דאתחרב בי מקדשא לא קיימא כהלך יומא דלית בה זעימו ורוגזא כדאמ׳ אנא
בכליוס טרגפעין. וכד אתפרש ואתפרש חדו מעו׳ ומתתא וישראל אזלין בגלותא ואיינון
בדשן טעוון אחרנין וכדין מתקיים ועבדת שם אלהים אחרים וכת׳ ועבדתם שם אלהים
אחרים וגו׳ וכל דא למה בגין דכתי׳ תחת אשר עבדת את יי׳ אלהיך וגו׳ מאי מרוב כל
הכא מרוב כל והתם בחוסר כל עד דיתער קב״ה ויפרוק לון מבינן עממיא כד״א
ושב יי׳ אלהיך. וכתי׳ אם יהיה נדחך. אלה תולדות עשו ת״ח בסטר דיצחק לא
אתמנון בנוי דעשו כמה דאתמנון בנוי דיעקב דהא עד לא ימות יצחק אתמנון
אבל בעשו מה כתי׳ ויגוע יצחק וימת בתריה מה כ׳ ואלה תולדות עשו הוא אדום.
ת״ח בגין דהא בחולקיה ועדביה ואחסנתיה לאו איהו אלא יעקב ובנוי. ובגין כך יעקב
ובנוי איגון חולקיה דקב״ה ועלין בחושבנא אבל עשו דלאו איהו בחולקא דא
חד בסט׳ דמהימ׳ עביד חושבניה לבתר דמית יצחק ואתפרש חולקיה לאתר אחרא
ת״ח לבתר דמית יצחק ועשו אתפרש לסטריה מה כתי׳ ויקח עשו
את נשיו וילך אל ארץ מפני יעקב אחיו דשבק ליעקב דרך ודיות שעבוד דמ
דמצרים וארעא ובגין ליה מערתא דכפולתא ואזיל ליה מן ארעא מן מהימנו
ומחולקיה אזיל ליה מגולא. ת״ח כמה הוה חולקיה דיעקב טבא בכולא
בגין דלא אשתאר עשו בהדיה ואתפרש מניה ואזל ליה לחולקיה ולעדביה
ואשתאר יעקב באחסנת אבוי ובאחסנת אבהתוי ועל דא וילך אל ארץ
מאי מפני יעקב אחיו דלא בעא חולקיה ואחסנתיה ועדבא דמהימנו דיליה
זכאה חולקיה

דיעקב

חולקיה דעליה כת׳ כי חלק ה׳ עמו׳ ואלה המלכים׳ ר׳ יוסי פתח

הנה קטן נתתיך בגוים׳ תא חזי כד עבד קב״ה עלמא ופליג ארעא לז׳ תחומין
פליג להו ממנן רברבין וקב״ה פליג לון לע׳ עמין כל חד וחד כדקא חזי ליה כד״א
בהנחל עליון גויים ומכולהו רברבין דאתמסק לשאר עמין לא אתבזי אלא כממנא
דעשו׳ מ״ט בגין דמסטרא דעשו מסטרא מסאבא איהו ומסטרא מסאבא זלנא איהו
קב״ה ומאתר דרגין זעירין דכתר ריחוא סריכתא דקוסטרא סומקי לא אתוא ועל דא
הנה קטון נתתיך בגוים׳ דכת׳ על גחונך תלך ועפר תאכל וגו׳ ממר כד״א ארור
אתה מכל הבהמה׳ תא חזי בדרגין תתאין אית דרגין על דרגין כולהו משפיין דא מן
דא וכולהו דרגין קפטירין לין וקשירין אלין באלין ומלכו מתפרשא דא מן דא׳ מלכו
אתקשר במלכו דא עילא ודא סלקא אחידן בקשרא חדא ההוא קשרא משחתא חדא ליה
תלת תלת קשרין להוא משחתא ובכל קשרא וקשרא חד עפורה ובכל עפורה ועטרה
חד קפסורא׳ ואתמנא בעפורא דלעי׳ ואתמנא ונמית לתתא עד דאתקשרן ביה כוכבי
ומזלי כל חד וחד אתפרש ביה חד כוכבא וחד מזלא וכל כוכביא זמינן אינון באינון דרגין
דלעי׳ ועל דא כל דרגא ודרגא אתעטר באתרין ידיען כדקא חזי וכד מתפרשן דרגין
תשכח קשורא דפוסקתא עד דאתקשרן בסטרא דאתחזי לון וסטרא דרגי מסאבא דאינון
במסטר שמאל כולהו מתפרשן לכמה אורחין ושבילין מסטרא גבורן סומקן ובגין
כד אית לון גבורה לתתא באלף אלפין ורבו רבון ועל דא הנה קטון נתתיך בגוים בזוי
אתה מאד כד״א ותא חזי ואלה המלכים באריך בספורא דרגא דיליה איהו דרגא דעשו
עשו הוא אדום וכולהו לא אתי מסטרא דרוח מסאבא׳ לפני מלך מלך׳ בגין דאינון
דרגין זיימין ביה תרעי לתתא קדמאי ובגין כך אמר יעקב יעבור נא אדוני לפני עבדו
בגין דדרגין דיליה קדמאין אינון לאעלא ובגין כך לפני מלוך מלך׳ דעד כען לא מטא זמנא
מלכו שמייא לשלטאה לאתאחדא בבני ישרא׳ ובגין כך אמר יעבור נא אדוני וכד שלימו אלין
דרגין בקדמיי׳ לבתר אתער מלכו שמייא על תתאי וכד שרא שרא בזעירא דכל שבטי׳

דאיהו בעמין כד"א שם בנימין צעיר רודם ובזה שרי לאתעברא מלכותא לבתר אתא
מלכותא באתריה ואתקיים בהדיה דלא תעדי לעלמין׃ ר' אבא פתח ועתה שמע
יעקב עבדי וישראל בחרתי בו׃ תא חזי כמה אשתבח להון קב"ה לישראל בכמה אתרי בגין למיתי
להון לעלמא דאתי דהא לא אתרעי לחולקיה לכל עם ולישן בר ישראל בלחודייהו ובגין כך יהב לון
אורייתא דקשוט בגין למנדע אורחוי דקב"ה בגין דירתון ארעא קדישא דכל מאן
דזכי בהאי ארעא קדישא אית ליה חולקא לעלמא דאתי כד"א ועמך כולם צדיקים והא אתמר
תלת דרגין הכא אקדים יעקב ולבתר ישראל ולבתר ישורון׃ תא חזי יעקב הא אוקמוה
ישראל אף הכי נמי ואע"ג דדרגין אינון כחד ישורון אמאי אקרון ישראל ישורון אלא ישראל
וישורון כולא חד. וישורון כד"א ישור על אנשים בגין דנטיל שורא להאי סטרא ולהאי
ובגין אינון תרין שוקין אקרון ישורון ודא הוא ישראל ישראל על דנטיל רבו ותוקפא מכולא
ישראל על אינון תרין הלכין תרי סטרין תרי שורין דאמרן וכולא חד ואינון שמהן כולהו
סלקין חדא יעקב עבדי זמנין דאיהו עבד כעבדא דאית ליה פקודא דמאריה למעבד
רעותיה וכן ישראל בחרתי בו לאשראה עליה וכולא ברזא עלאה איהו כת' בוראך יעקב
ויוצרך ישראל וכת' כה אמר ה' עושך כל אינון דרגין סלקין לחד והא אתמר בורא יוצר
עושה וכולהו דרגין אלין על אלין וכולהו חד זכאה חולקהון דישראל דקב"ה אתרעי בהן מכל
שאר עמין בגין דכלהו כת' הבל המה מעשה תעתועים בשעתא דקב"ה זמין לבערא
לון מעלמא וישתאר הוא בלחודוי כד"א ונשגב ה' לבדו ביום ההוא׃ ר' יהודה פתח
אל תיראי תולעת יעקב תא חזי כל עמין דעלמא קב"ה יהב לון לממנן שולטנין דילהון
כד"א וכולהון אזלי בתר טעותהון כמה דכת' ילכו איש בשם אלהיו וכולהון אושדי דמין
ומגיחי קרבא חטפין וגזלין ומנאפין ואתערבי בכמה עובדין לביש ואתתקפי בחיליהון
לאבאשא וישראל לית להון תוקפא לנצחא לון בר פומיהון כתולעתא דא דלית לה תוקפא
וחילא אלא בפומה ובפומה מתבר כולא ועל דא אקרון תולעת ישראל׃ תו אל
תיראי תולעת יעקב מה תולעת לית לה בריה בעלמא כהאי תולעת דמשי טסטרא

ומניה נפקין כל לבושי יקר דסתרי דמלכין לבתר זרע זרעין ומית ולבתר מההוא זרעא
דאשתאר מניה יתקיים כמלקדמין והא איהו בקיומיה כך ישראל אינון כהאי תולעת
דאעג דמתין יהדרון ויתקיימון בעלמא כמלקדמין והא אתמר דכתיב כי כחומר ביד היוצר
כן אתם בידי בית ישראל מאי כחומר דא הוא חומר דההוא זכוכית דאעג דאתבר
אתתקן ואית ליה תקונא כמלקדמין מתי ישראל דא אילנא דחיי דבגין דישראל אינון
מתדבקן באילנא דחיי בגין כך יהא להון חיין ויקומון מעפרא ויתקיימון בעלמא ויהון לעם
אחד לפולחנא ליה לקב"ה כד"א לקרוא כולם בשם יי' ולעבדו שכם אחד׃ ר' אלעזר ור'
יצחק הוו אזלי באורחא ומטא זמנא דק"ש קם ר' אלעזר וקרא ק"ש וצלי לבתר אמר ליה
ר' יצחק והא תנינן דעד לא יפוק בר נש לאורחא בעי ליה לנטלא רשו ממריה ולצלי
צלותיה א"ל דכד נפקנא לא הוה זמן צלותא ולא מטא זמן ק"ש השתא דשמשא נהיר
צלינא אבל עד לא נפקנא לאורחא בעינא בעותי מניה ואמלכנא ביה אבל צלותא דא צלינא
הא אשתדלנא באורי' מפלגות ליליא וכד אתא צפרא וכד מטא צפרא עד כען לאו הוא
כנטלה
עדן לצלי צלותא בגין דההוא שעתא דקדרותא דצפרא אשתכח אתתא משתכבא
בנוי
ואינון בייזא כחדא בעיא היך למהך למשכנא בעולי מתהא דיתבין בהדאי ובגין כך לא
ליה לבר נש למפסק מליהו דמחברן כחדא ולאעלא מלה אוחרא בניהו והשתא דנהיר שמשא
הוא עדן לצלאה כמה דאוקמוה דכתיב יראוך עם שמש מהו עם שמש לנטלא נהורא
יממא
דשמשא בהדן לאנהרא לן דהאוראה בהרי שמשא אתפריך ולא לאפרשא לון וכד לא נהיר
לאו הוא וראה בהדי שמשא וצריכא לחברא לון כחדא ודא הוא עם שמש׃ אזלו כד מטו
חד בי חקל יתבו זקפו עיניהו וחמו ליה לטורא דהוה סלקא גרומיה בריין משניין דחיל ר'
יצחק א"ל ר' אלעזר אמאי דחילת א"ל חמינא דהאי טורא תקיף וחמינא לין בריין דאינון
משניין ודחילנא דלא יקטרגון לון׃ א"ל מאן דדחיל מחטאוי דבידיה אית ליה למדחל
תא חזי לאו אלין מאינון בריין דבכבין תקיפין דהוו משתכחי בטורא׃ פתח ואמר

ואלה בני צבעון ואיה וענה׳ האי קרא אוקמוה אבל תא חזי לאו אלין דכתי׳ בהון
האימים לפנים ישבו בה ובני עשו יירשום אבל אלין דקאמר קרא אשר מצא את הימים
במדבר ימים כת׳ אלין הוו בריין משנין דכד הוה קין אתתרך מעל פני האדמה בדא
כת׳ הן גרשת אותי היום וכת׳ וישב בארץ נוד׳ ואוקמוה מבני בנוי בסטרא דרוחין ועלעולין
ומזיקין אלין קיימו דהא כד בעא והא כד בעא לאתקדשא איתגדון מההוא סטרא רוחין
קיימין טסירין בלא גופא ואינון לאו אינון מיומא דשבתא ולאו מיומא שתיתאה ומשתארן אלין
תרי יומין בהו בספיקא ובגיני כך לא אתקיימו לא מהאי ולא מהאי ואזלו ואתפשטן בההוא
סטרא דדין ואגלימו בההוא סטרא ולא אגלימו לאתקיימא ואינון חסר דלא אתקיימו
לא ביומא דא ולא ביומא דא ואתחזון לבני נשא ואיהו אשכח לון ואולפיה לאיתאה מאורים
לעולם ואלין אינון אזלין בין טוריא וקיימו בגופא זמנא חדא ביומא ולבתר מתפשטי מניה
תא חזי ענה דא איהו ממזר הוה דאתא ענה על אמיה ואוליד ממזרא ודאתא מסטרא דרוח
מסאבא דאתדבק ביה ובגין כך אשכח לון והוו אולפי ליה כל זינין דסטר מסאבא בגין דלג
ותא חזי אלין אינון וכמה אוחרנין מתפרשן אלין מאלין כולהון אתיאן מההוא סטרא
ואזלי במדברא ואתחזון תמן בגין דמדברא ואתר חרב איהו מותבניהון ועל דא כל
נש דדחיל ליה לקב״ה לא מסתפי מניהו׳ אזלו ועלו בטורא אמ׳ ר׳ יצחק בגוונא דא כל טורין
חרובין אתר בית מותבא דילהון א״ל הכי הוא וכל אינון דמשתדלי באורי׳ שזיבו כת׳ י״י שומריך
י״י צלך י״י ישמור צאתך ובואיך׳ פתח ר׳ אלעזר ואמ׳ הללויה אודה י״י בכל לבב
האי קרא אוקמוה אבל תא חזי דוד מלכא כל יומוי הוה משתדל לפולחנא דקב״ה ויהוה
בפלגות ליליא ומשבח ומודה בשירין ותושבחן בגין לאתקנא דוכתיה במלכו דלע׳ דהא
כד אתער רוח צפון בפלגות ליליא הוה ידע דההוא שעתא קב״ה אתער בג״ע לאשתעשעא
עם צדיקיא ואיהו קם בההוא שעתא ואתגבר בשירין ותושבחן עד דסליק צפרא בגין דכך
קב״ה אשתכח בג״ע הא אוקי׳ דאיהו וכל צדיקיא דיבגנתא כולהון צייתין לקליה כד״א היושבת
בגנים חברים וג׳ ולא עוד אלא דחוטא

וחסד משיך עליה בימממא כד״א יומם יצוה ה׳ חסדו ולא עוד אלא דאינון מלין דאורי׳ דאיהן
אינ׳ כולהו סלקין ומתעטרן קמי קב״ה ובגין כך דוד מלכא הוה משתדל בליליא בכולהון דמריה
תושבחו׳ הללויה בכל אינון שירין ותושבחן דאזמר דוד הא תנינן דעי׳ מכולהו הללויה ואוקמוה
מט״ו בגין דכליל שמא ושבחא כחדא׳ מאי שמא ושבחא שמא דא יה שבחא מאן איהו
אלא דא כנסת ישראל דאיהו מתקנא שבחא תדיר לקב״ה ולא אשתכחת כד״א אלהים אל דמי
לך אל תחרש׳ בגין דקדושה דשבחא איהו מסדרת. ומשבחת תדיר לגביה ובגין כך
שמא ושבחא כחדא׳ אודה ייי בכל לבב כמה דאוקמוה ביצר הטוב וביצר הרע
בגין דאינון משתכחי תדיר לגביה דבר נש כד״א בכל לבבך ואוקמוה׳ בסוד ישרים ועדה
אלין אינון ישראל דכל דרגין בהו מתעטרן כהני לואי צדיקים חסידים ישרים עדה׳
כד״א בעדת אל ואינון רזא דקב״ה מתעטר בהו ובגין כך בעי בר נש לשבחא לקב״ה תדיר
בגין דאיהו אתרעי בשירין ותושבחן ומאן דידע לשבחא ליה למריה כדקא יאות קב״ה קביל
צלותיה ושיזיב ליה׳ פתח ר׳ יוסי ואמ׳ אתה סתר לי מצר תצרני׳ אתה סתר לי דא
קב״ה דאיהו סתרא ומגן לבר נש דאזיל באורחא דאורי׳ ואיהו מסתתר בצלא דגדפוי דלא
יכלין לאבאשא ליה׳ מצר תצרני מעי׳ ומתתא׳ לעי׳ איתליה לבר נש מרי דבבין לתתא
אף הכי נמי ומאן איהו דא יצר הרע דאיהו צר איהו מעי׳ ומתתא׳ ואלמלא יצר הרע לא
אשתכח מרי דבבו ובר נש בעלמא בגין כך מצר תצרני׳ רני פלט תסובבני סלה׳ יסובבני
מבעי ליה מאי תסובבני אלין אינון שורין דאית בהו דרגין להצלה תסובבני בהו לשיזבא
לי באורחאי והאי זרא איהו כסדרא ואיהו למפרע מהאי גיסא ומהאי גיסא׳ תא חזי
באלין שירין ותושבחן דאמ׳ דוד אית בהו מלין עי׳ ברזי דחכמתא בגין דכולהו ברוח הקדש
אתמרו דהוה שרא רוח קודשא עליה דדוד והוה אמ׳ שירתא ובגין כך כולהו ברזי דחכמתא
אתמרו׳ פתח ר׳ אלעזר ואמ׳ דחה דחיתני לנפול וייי עזרני׳ דחה דחיתני דחה דחינן
מבעי ליה מאי דחה דחיתני אלא דא סטרא אחרא דדחיא ליה לבר נש תדיר ובעי לדחיא ליה
ולאסטאה ליה מעם קב״ה ודא הוא

יצר הרע דאשתכח לגביה דבר נש תדיר ולקבליה אהדר דוד ואמ׳ דחה דחיתני לנפול בגין דאיהו הוה אשתדל לגביה בכל אינון עקתין לאסטאה ליה מעם קב״ה ועליה אמ׳ דוד דחה דחיתני לנפול בגיהנם ויי׳ עזרני דלא אתמסרנא בידוי ועל דא אית ליה לבר נש לאזדהרא מניה בגין דלא ישלוט עליה וקב״ה כדין נטיר ליה בכל אורחוי דכת׳ אז תלך לבטח דרכך ואם תשכב לא תפחד ושכבת וערבה שנתך ... וכת׳ וארח צדיקים כאור נוגה. אמ׳ ר׳ יהודה זכאין אינון ישראל דקב״ה נטיר לון בעלמא דין ובעלמא דאתי דכת׳ ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר.

פרש״ת וישב יעקב

ר׳ חייא פתח רבות רעות צדיק ומכולם יצילנו יי׳. תא חזי כמה מקטרגין ליה לבר נש מן יומא דקב״ה יהב נשמתא לבר נש לאתקיימא בהאי עלמא דכיון דנפיק בר נש לאוירא דעלמא מיד אזדמן בהדיה לאשתתפא בהדיה יצר הרע. כד״א לפתח חטאת רובץ ובגין דהא כדין אשתתף בהדיה יצר הרע. ותא חזי דהכי הוא דהא בעירי כד אתילידו מיומא כולהו נטרין גרמיהון וערקין מן גו נורא ומכל אתרין בישין. ובר נש אתי מיד לארמאה גרמיה גו נורא בגין דיצר הרע שרי בגויה ומיד מפתי ליה לאורח בישא ואוקי׳ דכת׳ טוב ילד מסכן וחכם ממלך זקן וכסיל אשר לא ידע להזהר עוד. טוב ילד דא יצר הטוב דאיהו ילד מיומין זעירין עמיה דבר נש דהוא מתליסר שנין כד״א ממלך זקן וכסיל דהוא יצר הרע. דאיהו יקרא מלך ושליט בעלמא על בני נשא. זקן וכסיל דאיהו זקן ודאי זקן כמה דאוקמוה דכד אתיליד בר נש נפיק לאוירא דעלמא איהו אזדמן עמיה דבר נש ועל דא איהו זקן וכסיל אשר לא ידע להזהר עוד. להזהר לא כת׳ אלא להזהר בגין דאיהו כסיל נהורא ועליה אמ׳ שלמה והכסיל בחושך הולך. דהא מסוספיתא דחשוכא אתיא ולית ליה נהורא לעלמין. ר׳ שמעון אמ׳ תא חזי טוב ילד מסכן וחכם. מאן ילד הוא אזמה ואתמר מכל טוב ילד ההד נער הייתי גם זקנתי ודא הוא נער דאיהו ילד מסכן דלית ליה מגרמיה כלום ואמאי אקרי נער בגין דאית ליה חדתותי דסיהרא דמתחדשא תדיר ותדיר

איהו

איהו נער מסכן כד"א וחכם בגין דחכמה שריא ביה· ממלך זקן דא הוא יצר הרע· כד"א דהא
מן יומא דהוה לא נפק מסאבותיה לעלמין ואיהו כסיל דכל אורחוי אינון בישא ואורחוי
וסטוי לבני נשא ולא ידעי לאזדהרא ואיהו אתי עם בני נשא בקדפא לאסטאה לון מאורח טבא
לאורח בישא· תא חזי על דא אקדים עם בר נש מיומא דאתיליד· בגין דיהימנוניה דהא כד
אתי יצר הטוב לא יכיל בר נש להימנותיה ורמי עליה כמטולא· בגוונא דא תנינן מהן רשע
ערום דאהוא מאן דאקדים לאטענא מלוי קמי דיינא עד דלא ייתי מרי דדיניה כד"א צדיק
הראשון בריבו· בגוונא דאהוא רשע ערום כד"א והנחש היה ערום· והוא אקדים ושרי ליה
לבר נש עד לא ייתי חבריה לאשראה עליה· ובגין דאיהו אקדים ואטעין טענתיה עמיה
כד אתי חבריה דאיהו יצר הטוב אבאיש ליה לבר נש בהדיה ולא יכיל לזקפא רישיה כאלו
אטעין על כתפיה כל מטולין דעלמא בגין ההוא רשע דאקדים עמיה· ועל דא אתי שלמה
חכמת המסכן בזויה· בגין דהא אקדים אוחרא· ועל דא כל מאן דקביל מבר נש מלה
עד דלא ייתי חבריה כאלו מקביל עליה טעוון אחרא להימנותא· אלא ובא רעהו וחקרו
ודא הוא אורח דבר נש זכאה דהא בר נש זכאה דא הוא דלא הימין לההוא רשע ערום דיצר
הרע עד דייתי חבריה דאיהו יצר הטוב· ובגין דא בני נשא אינון כשלין לעלמא דאתי· אבל
ההוא זכאה דאיהו דחיל למאריה כמה בישין סבלין בהאי עלמא בגין דלא יהימן ולא ישתתף בה
בהן יצר הרע· וקב"ה שזיב ליה מכלהו הה"ד רבות רעות צדיק· רבות רעות לצדיק לא
לא יתדין בגין דקב"ה אתרעי ביה ובגיני כך קב"ה אתרעי בההוא בר נש ושזיב ליה מכולא·
תא חזי כמה בישין עברן עליה דיעקב בגין דלא ידבק ביצר הרע· ויתרחק מחולקיה ובגין כך
סביל כמה בישין ולא שקיט· פתח ואמ' לא שלותי ולא שקטתי· תא חזי כמה
בישין סבלין צדיקיא בהאי עלמא בישין על בישין כאבין על כאבין בגין למסבלון לעלמא דאתי
יעקב כמה סביל בישין על בישין תדיר כד"א לא שלותי בביתא דלבן ולא יכילנא לאשתזבא
מניה ולא שקטתי מעשו ההוא עקרא דעשיר ליה ההוא ממנא ולבתר דחילו דעשו
ולא נחתי מדינה דשכם· ויבוא רוגז דא רוגזא דיוסף דאיהו קשיא מכלהון· ומגו רחימו

דיעקב לגביה דיוסף ואיהו רזא דברית על במצרים בגין דלבת כת' ויזכור את בריתו.
לאשתכחא שכי' תמן בהדיה. וישב יעקב ר' יוסי פתח הצדיק אבד ואין איש
שם על לב. הצדיק אבד בזמנא דקב"ה משגח על עלמא ולא הוו בעלמא זכאין
ודינא אזדמן לשריא על עלמא כדין קב"ה נטיל זכאה מביניהון בגין דישרי דינא על כלהון
אוחרנין ולא ישתכח מאן דיגין עליהו. דהא כל זמנא דזכאה שרי בעלמא דינא לא יכיל
לשלטאה בעלמא על דראי. מנא לן ממשה דכת' ויאמר להשמידם לולי משה בחירו.
ובגין כך קב"ה נטיל לזכאה מביניהו וסליק ליה מעלמא וכדין אתפרע ובגין מדיליה. וסופא דקרא
כי מפני הרעה נאסף הצדיק עד לא ייתי רעה לשלטאה על עלמא נאסף הצדיק ד"א כי
מפני הרעה עד לא ישלוט רעה בעלמא. כי מפני הרעה דא יצר הרע. תא חזי יעקב
שלימו דאבהן הוה ואיהו קאים לקיימא בגלותא אבל מגו דאיהו צדיק יתעכב דינא דלא
שלטא בעלמא דהא כל יומוי לא שרא דינא על עלמא וכפנא אתבטלת ביומוי דיעקב
דאיהו אבוי וכל יומוי לא שרא דינא בגין דאיהו. מנין לן כל יומוי כיון דאיהו מית שרא עליהן
גלותא כד"א וימת יוסף. וסמיך ליה הבה נתחכמה לו. וכת' וימררו את חייהם. בגוונא
דא בכל אתר דשרא זכאה על עלמא ואיהו קיים דינא לא שרא עליהו והא אתמר.
תא חזי בארץ מגורי אביו. מאי מגורי אביו כד"א מגור מסביב דכל יומוי הוה דחיל והוה
בדחילו. וישב יעקב. ר' אלעזר אמר דאתקשר ויתיב בההוא אתר דאתאחיד בחשך
בארץ מגורי אביו דיקא. בארץ כנען אתקשר אתר באתריה. מגורי אביו דא דינא דשיא
כדא ההוא דינא רפיא דאתאחיד מן דינא קשיא וביה אתישב יעקב ואחיד ביה.
אלה תולדות יעקב יוסף. בתר דאתישב יעקב ואזדוג סיהרא בשמשא כדין שרא למעבד
תולדות. ומאן איהו דעבד תולדות אהדר ואמר יוסף. דהא ההוא נהר דנגיד ונפיק איהו עביד
תולדות. בגין דלא פסקין מימוי לעלמין ואיהו עביד תולדות בהאי ארץ ומניה נפקי תולדות
לעלמא. דשמשא אע"ג דאתקרב בסיהרא לא עביד איבין בר ההוא דרגא דאקרי צדיק ויוסף איהו
דרגא דיעקב למעבד איבין ולאפקא תולדות לעלמא. ובגין כך אלה תולדות יעקב יוסף בגין
דהוה מתחבר

בזיוגא

בדיוקנא דיוסף הוה אמי דדא הוא דיוקנא דיעקב תש דבכולהו ... יעקב ואכתי תולדות יעקב בר כיוסף
דדיוקנא דיוקנא דיעקב בן י"ז שנה א"ר אבא רמז ליה לקב"ה דדא תאביד מנה יוסף בן י"ז והוה
וכל אינון יומין דאשתאר דלא חמיא ליה ליוסף הוה בכי איינון י"ז שנין כמה דהוה בכי עליה
קב"ה יהב עליה י"ז שנין אוחרנין דאתקיים בארעא דמצרים בחדוה וביקרא ובשלימו דכלא בריה
דיוסף מלכא וכל בנוי קמיה איינון י"ז שנין הוו חיין לגביה ובגין כך בן י"ז שנה הוה איהו כדאתאביד
מניה ר' חייא פתח לבן אנשי לבב שמעו לי כי פועל אדם ישלם לו ת"ח כדברא
קב"ה עלמא עבד ליה על דינא ולא דינא אתקיים כל עובדין דעלמא איינון קיימין בדינא בר דקב"ה
בגין לקיימא עלמא ולא יתאביד פריש רחמי ואינון רחמי מעכבי לדינא דלא ישיצי עלמא
ועל רחמי אתנהיג עלמא ואתקיים בגיניה ואת קב"ה עביד דינא בבר נש בלא דינא
הא אתמר דכד דינא שריא עליה דבר נש דכד איהו זכאה בגין רחימותא דיליה ביה איהו
כדא דהא קב"ה רחים ליה ברחימו לקרבא ליה לגביה מתבר גופא לשלטא את נשמתא
וכדין אתקריב בר נש לגביה ברחימו כדקיאות ונשמתא שלטא וגופא אתחליש ובגין גופא
חלשא ונשמתא תקיפא דאתתקף בתקיפו כדין איהו רחימא דקב"ה וכד נשמתא חלשא
וגופא תקיפא איהו שנאיה דקב"ה דלא אתרעי ביה ובגין כך איהו זכאה דאית בר
תדיר איהו רחימא דקב"ה והא כדבדין ולא אשכח חובה בידיה דיתענש עליה הכא אית
לאסתכלא בכמה מלין חדא דהא חמינן דלא שכי' שריא באתר עציבו באתר דלא
אית ביה חדוה אן חדוה לית ביה לא שריא שכי' בההוא אתר כד"א ועתה קחו לי מנגן
והיה כנגן המנגן דהא ודאי שכי' לא שריא באתר עציבו מ"ל מיעקב דבגין דהוה
עציב עליה דיוסף אסתלקת מנה שכי' כיון דאתא ליה חדוה דבשורה דיוסף מיד ותחי רוח
יעקב אבי' הכא בהאי זכאה דאתבר ואיהו חלשא במכאובין אן הוא חדוה דהא איהו בעציבו
ולאו עמיה חדוה כלל וחד דהא חמינן כמה רחימין הוו צדיקיא קמי קב"ה ולא אתברו במרעין
ולא במכאובין ולא אתחליש גופא דלהון לעלמין אמאי לאו אינון כאינון דאתברו
ולאו קיימי בגופיהון כדקיאות ואת דהא אינון דקיימין בבריאות כדקיאות בגין דאיהו דאיתן צדיקי
בני עדני

כמה דאוק' ולית מוהרין צדיקים ובאו בני צדיקים נאמנים ית' צדיקי בני צדיקי דהא אבוי דדין
קמאה בר קמאה ואיהו קמאה אמאי אתבר גופוי במכאובין ובכל יומוי בצערא · אלא הכא
רזא איהו ודהא כל עובדוי דקב"ה בזכו וקשוט כי פועל אדם ישלם לו · אשכחנא בספרי
קדמאי רזא חדא ולגבה רזא אוחרא חד דאיהו תרין הא זמנין אית דסיהרא בפגימו ושריא
בדינא ושמשא לא משתכח גבה ובכל זמנא ובכל שעתא אית לה לאפקא נשמתין
בבני נשא כמה דלקטא בקדמיו ומפיקת לון השתא בזמנא דאיהי קיימא בדינא כל מאן
דנקיט לה בההוא זמנא ליהוי תדיר בעניותא ומסכנותא אזלא לגביה ואתבר תדיר
בדינא כל יומוי בר דצלותא בטל כל גזרי דינין ויכיל לסלקא בצלותאי והוא זמנא דקיימא
ההוא דרגא בשלימו וההוא נהר דנגיד ונפיק ישתמש ביה בדין ההיא נשמתא דנפקא
ומתרבא ביה בההוא בר נש ההוא בר נש ישתלם בכולא בעותרא בבנין בשלימו דכולא
דגופא וכולא בגין ההוא מזלא דנגיד ונפיק ואתחבר בההוא דרגא לאשלמא ליה
ולאתפרעא מניה ועל דא כולא במזלא תליא · ועל דא תנינן חיי בני ומזוני לאו
בזכותא תליא מלתא אלא במזלא תליא מלתא · דהא בזכותא לאו איהו עד דאתמלי
ואתעביר ממזלא ובגיני כך כל אינון דאתעבדו בהאי עלמא ואינון זכאי קשוט כולהו
אתברו בהאי עלמא ואתדנו בדינא מטו בגין דההוא נפשא גרמא ליה ועל דא חיים
עליהו קב"ה לעלמא דאתי · ר' אלעזר אמר כל מה דעביד קב"ה בדינא איהו בגין לדכאה
להיא נפשא לאיתמא לה לעלמא דאתי · ובגין כל עובדוי דקב"ה אינון בדינא וקשוט
בגין לאעברא מניה ההוא זוהמא דקבילת בהאי עלמא ובלולא ועל דא אתברת
ההוא גופא ואתדכיאת · ובגין כך קב"ה עביד לההוא זכאה דיסבול יסורין ומכאובין
בהאי עלמא ויתנקי מכולא ויזכי לחיי עלמא ועל דא כתי' יי' צדיק יבחן ודאי והא אתמ'
ר"ש פתח אך אל הפרכת לא יבא · ת"ח בההוא שעתא דההוא נהר נגיד ונפיק אפיק מן
כל אינון נשמתין ומתעברת נוקבא כולהו קיימין לגו בקורטא דלגו בסיטו קורטא
וכד סיהרא אתפגים בסט' דההוא חויא בישא כדין כל אינון נשמתין דנפקי אע"ג דכולהו
דכיין וכלהו קדישין הוו ונפקו בפגימו דכל

זיווג   מנסר

אינון אתרין דאתרעי בהו קב״ה לשרי דאתברו ומעלן דנשמתין בעציבו ולא בחדוה ורזא דמ׳
שריאן כגוונא דלעי׳ גופא מתפקיס ונשמתא לגו כגוונא דא ובגין כך אינון דציאן
לחדותי בחדותא דסיהרא ובגלין כתי׳ והיה מדי חדש בחדשו׳ יבא כל בשר ודאי
דלין יתחדתון בכולא׳ ובגין לחדתותי בחדותא דסיהרא ולין אינון בשותפותא חד
בסיהרא פגימין בההוא פגימו דילה ובגין כך איהי שריא בגויהו תדיר דלא שבקא לון כד״א
ואתדכאן שפלי רוח׳ וכתי׳ קרוב ה׳ לנשברי לב׳ לאינון דסבלין עמה ההוא פגימו אינון
קריבין לה תדיר ועל דא ולהחיות לב נדכאים׳ באינון חיין דאתיאן לאתחדתא יהא לבון
חולקהון אינון דסבלו עמיה יתחדתון עמה ולין איקרון ייסורין של אהבה׳ של אהבה אינון
ולא מההוא בר נש׳ של אהבה אינון דמתפקס נהורא של אהבה קוט״א דאתרחיא מאהבה
רבה ובגיני כך אינון חברין משותפין בהדה ועלה אתמ׳ למען אחי ורעי׳ פתח ואמ׳
הנה ישכיל עבדי ירום ונשא׳ גבוה חולקהון דצדיקיא דקב״ה גלי לון אורחי דאורי׳ למהך בהון׳
ת״ח האי קרא רזא עלאה איהו הנה ישכיל עבדי ואוק׳ אבל ת״ח קב״ה כד ברא עלמ׳ עבד לה
לסיהרא ואזער לה נהורה דהא לית לה מגרמה כלום׳ ובגין דאזעירת גרמה אית
לאנהרא בגין שמשא ובתוקפא דנהורין עילאין ובזמנא דהות בי מקדשא קיימא ישראל
הוו משתדלי בקורבנין ועלוון ופולחנין דהוו עבדין כהני ולואי וישראל בגין לקשרא
קשרין ולאנהרא נהורין׳ ולבתר דאתחרב בי מקדשא אתחשך נהורא וסיהרא לא
אתנהירת מן שמשא ושמשא מסתלק מינה׳ ולא מתנהירת ולית לך יומא דלא שלטא
ביה לווטין וצערין וכאיבין כד״א ובההוא זמנא דימטי זמנא דסיהרא לאתנהרא מה כתי׳
הנה ישכיל עבדי׳ עלה דסיהרא אתמ׳ ודא הוא רזא דמהימ׳ הנה ישכיל דאתער
אתערותא לעי׳ כמאן דארח ריחא ואתי לאתערא ולאסתכלא׳ ירום מסט׳ דנהורא עי׳
דכל נהורין׳ ירום כד״א ולכן ירום לרחמכם׳ ונשא מסט׳ דאברהם׳ וגבה מסט׳ דיצחק׳
מאד מסט׳ דיעקב׳ ואע״ג דכולן ולא חד בזמנא דמטא וההוא זמנא יתער קב״ה אתערותא
עי׳ לאנהרא לה לסיהרא כדקיימות׳ כד״א והיה אור הלבנה כאור החמה וכו׳ ובגין דיתוסף

בה רוח וגו' ובאן כך יתערון כדין כל אינון מלאכיא דאינון מן עפרא ודא הוא עבד דרגא

דמפתחן דמריה בידיה כמה דכתי' עבדו זקן ביתו · ויאמר אברהם אל עבדו דא סיהרא

כדכתי' מטטרון דאיהו עבד שליחא דמריה · זקן ביתו כד"א נער הייתי גם זקנתי

המושל בכל אשר לו בגין דכל גוונין אתחזון בה · ירוק וחוור וסומק שים נא ידך

תחת ירכי דאהוא צדיק רזא דתי' קיומא דעלמין דהא כדין האי עבד ממנא ברזא

דלעי' לאחייא לון לדיירי עפרא ויתעביד שליחא ברוחא דלעי' ולאתבא רוחין ונשמתין

לאתריהן לאינון גופין דאתבלו ואתרקבו תחות ארעא [עפרא] · ואשביעך ביי' אלהי השמי'

מאי ואשביעך לאתלבשא ברזא דה' נהורין וגו' דאינון רזא דשלימו וגו' · אשר לא תקח

אשה לבני · דאהוא גופא דתחות עפרא דאית ליה קיומא לאקמא מעפרא דהא אינון

דאתקברו ושכבו בה בארעא דישראל אינון יתערון בקדמיתא כמה דאוק' דכתי' יחיו מתיך

בקדמיתא לון מתין דארעא דישראל נבלתי יקומון אינון מתין דשאר ארעות ועל דא

לאינון גופין דישראל דאתקברו תמן ולא לגופי דשאר עממין דאסתאבת ארעא מנהון

ועל דא אשר לא תקח אשה · דא גופא · לבני דא נשמתא · מבנות הכנעני אלין גופין

דשאר עממין · ובגין דא לאתערא לון מארעא קד' כד"א וינערו רשעים ממנה ·

כמאן דנעיר טליתא מזוהמא דילה · כי אם אל ארצי · דאהיא ארעא קדישא דאיהי

קדמאה לכל שאר ארעין כד"א כי אל ארצי דא ארעא קד' דאיהי דילה · ובכל שאר ארעין

לאינון ממנן אוחרנין ועל דא אל ארצי ואל מולדתי · כיון דאמר אל ארצי מהו ואל מולדתי

אלא על ארצי כד"א ואל מולדתי אלין ישראל · תא חזי מה כתי' ויקח העבד כד"א עשרה גמלים

אלין אינון דרגין דהאי עבד שליטא עליהון בגוונא דלעי' · ומכל מדוי ארונו דאינון

כההוא גוונא ממש כד"א והאי עבד שליטא ואתתקן בהו · ובכל טוב אדוניו בידו

שמושא כל ההוא טיבו ורוחין וגו' דנפקן מגו אינון נהורין ובוציני' וגו' ובכל טוב אדוניו ההוא

דאשתעשע בה בסיהרא · ויקם וילך אל ארם נהרים · דא אתר דארעא קד' דבבית תמן

רחל כדאמר בי מגוי' · ויברך הגמ' לאתקפא חילהא בתוקפהא כמאן עד עת הערב לאעלא

לון לאינון גופין · לעת ערב מאי לעת ע' דא עש' דאיה זמנא דאלף שתיתאה · לעת צאת

ולעבודתו עדי ערב · וכתי' כי ינטו צללי ערב

לעת ערב צאת דההוא זמנא זמינין למיקם ולאחזאה בקדמיתא מכל שאר בני עלמא
אינון דשאבין מימי אורי' באינון דאתעסקן ושאבן ממימי אורי' ואתתקפו באילנא דחיי
גרמא לון לאחייאה בקדמיתא כד"א · ובנות אנשי העיר יוצ' מאי יוצאות כד"א ומרע רפיע
תפילה דזמינא לשאוב מים לנטלא נשמתא ולקבלא לה בדניאות מתקנא מאתרה כד"א נחתי
והיה הנערה בגין דהא אתתי דכל נשמתין דעלמא דאתקיימין בהאי עלמא ואשתדלו
למנדע למאריהון בכגא דחכמתא עי' מיה ימלאנא ואתקיימת בדרגא עי' על כל
אינון דלא אדבקו ולא ידעו ואינון אתקיימין בקדמיתא ודא הוא שלמא דנייחא ההוא
עבד למנדע ולמשכל בתמי אתעסקא היא נשמתא בהאי עלמא · ומתרה לה נס מתה
שתה · ימות בעי למשתי ולאשתקיא בקדמיתא ובתרין וגם לגמליך אש' בגין דכל אינון
שאר רתיכין אוון דמשתקיין מהאי דרגא כולהו משתקיין מפולחנא דצדיקייא
דידעי פולחנא דמאריהון בדניאות דצדיקייא ידעי לספקא לכל דרגא ודרגא כדקיא
ועלדא וגם לגמליך אשקה · היא האשה · ודאי ההוא ההוא גופא דאזדמן להיא נשמתא
עי' ת"ח דהא אתתי דתורבתא דדכורא לגבי נוקבא עביד נשמתא ותיאובתא
דנוקבא לגבי דכורא סלקת ואתערב בהדה דנשי' ואתכליל דא בדא ועבד נשמתא
ובגין כך היא האשה דאהוא אופא ודאי דאיהו זמינא להוא רעותא דנשמתא
דנפקא מן דכורא ואינון גופין זמינין לאתערא בקדמיתא כד"א ולבתר דאגלין יקומון
כלאותרעין דמשאר ארעין ויתקיימון בקיומא שלים ויתחדתון בחדותא דמיהרא
ויתחדש עלמא כמלקדמין ובדין בההוא זמנא כתי' ישמח יי' במעשיו ובגין כך כתיב
ישפיל עבדי לאהדרא נשמתין כל חד וחד לאתריה · ירום ונשא · בסט דכל אינון
דגלין עי' כד דאמרן כאשר שממו עליך רבים · ת"ח דהא אתתי כד אתחריב בי מקדשא
ושכי' אתגליא בגו ארעין נוכראין מה כתי' הן אראלם צעקו חוצה · כולהו בכו עלדא
ובידו בכיא ואבלא ועלדא עלה דשכי' דאתגליא מאתרה ומה דאיהי אשתניא
מכמה דהוות אף בני בעלה לא נהוריה ואשתני מכמה דהוה דכתי' חשך השמש בצ"א
ועלדא כתי' כן משחת מאיש מראהו · דא כן משחת מאיש · מהאי עבד דאשתני דיוקניה
וגוונוי מכמה דהוה ·

לא כן משחת מאיש מראה · כד"א לבוש שמים נקודות דהא מיומא דאתחרב בי מקדש
לא קיימין שמיא בנהורא דילהון ורזא דמלי ברכאן לא שריין אלא באתר דאשתכחו דכר
ונוקבא כחדא כד"א זכר ונקבה בראם ובגין כך כן משחת מאיש מראה ודא הוא רזא ד
דאשתכחו
הנדין לאבד אובד או נאבד אין כתי' כאן אלא לאבד דלא שריין ברכן אלא באתר
דכר ונוקבא כחדא דהא בההוא זמנא לא אשתכח ההוא דכורא בהדה · ובדין כל אינון
נשמתין דנפקין כולהו הוו להן שנויא מכמה דהוו בזמנא דאתמסר שמשא בסיהרא
כד"א ועל דא אלה תולדות יעקב יוסף והא אתמר נער בגין דלא מתפרשין לעלמין
צדיק וצדק מכדא אינון כמה דאיהו אתקרי בשמא דדכורא הכי נמי אתקריאיהו
בשמא דילה כתי' והוא נער · בבולה וקיימא בחדותא לון כדקיאות ולאשתעשעא
לון בחדוה דילה דכולהו ענפין וכולהו עלין כולהו מתברכין בחדוה דילה · אלה תולדות
יעקב יוסף כד"א דכל דיוקנא דיעקב הוה ביה ביוסף וכל מה דאירע להאי אירע להאי
ותלויהון כחדא מלי ודא הוא רזא דאת וי דאתלי תרויהו כחדא בגין דאינון רזא חדא
ודיוקנא חדא · ויבא יוסף הא אוקמו דהוה אתי למבדק עלייהו דהוו אכלי שייפא
מחיה באינון ויבא יוסף · ובההוא זמנא הוו אינון בני השפחות היך אכלי אבר מן
החי והא עברי על פקודא דמאריהון דהא פקיד על בני נח פקודא דא כד"א אך
כל בשר בנפשו דמו לא תאכלו · ואינון הוו אכלי ליה ועברי על פקודא דמאריהון
לאו יוסף קא אמר ועל דא נענש · ר' יהודה אמר את דבתם רעה כמה דאוקמו
דיהבי עיניהון בבנת ארעא ודא הוא דבתם רעה · לינקא לכל אינון דרגין דלא
קדישין מעון דמתיאן מסטר מסאבא · וישראל אהב את יוסף ר' אלעזר פתח לך עמי
בא בחדריך וסגור דלתך בעדך · ת"ח קב"ה רחים לון לישראל ובגין רחימותא דילהון
דרחים לון על כל שאר עמין אזהר לון ובעי לנטרא לון בכל מה דאינון עבדין · ת"ח זמנין
אית ביומא דדינא שריא בעלמא וכד אתי ההוא זמנא בעי בר נש לאסתמרא דלא יפגע
ביה ההוא דינא ואינון זמנין ידיען והא אוקמו בגין דהא כד סליק צפרא אברהם יתער בעלמא
ואחיד ליה לדינא לקשרא ליה בהדיה ובשרותא דתלת שעי קמייתא נטיל דינא מאתריה

לאתערא

בדינא
לאתערא ביה ביעקב עד דאתער עלותא דמנחה דאהדר דינא ואתער דינא לתתא לאתקשרא
לעילא דהא כדין אתקשר דינא בדינא ובעי לאתהדרא. תו כד דינא אתער בעלמא ומותא אשתכח
לא ליבעי ליה לבר נש למהך יחידאי בשוקא והא אוקי' מלה. לא בעי לאסגרא גרמיה דלא יפיק
לבר כמה דאוק' בנח דאסגר גרמיה בתיבותא דלא ישתכחון' מחבלא. חזי כמעט רגע
ובתר דאעבר דינא לית ליה רשו למחבלא לחבלא. ת"ח קב"ה בגין רחימותא דאית ליה לון רחים
לישראל וקריב לון לגביה כל שאר עמין שנאין לון לישראל בגין דאינון מתרחקין וישראל קריבין.
ות"ח בגין רחימותא דרחים יעקב ליוסף יתיר מאחוי אע"ג דכלהו הוו ליה אחים מה כתי' ויתנכלו
אותו להמיתו. כ"ש שאר עמין לישראל. ת"ח כמה גרים ההיא רחימותא דרחים ליה יתיר
דגרם ליה דאתגלי מאבוי ואתגלי אבוה בהדיה וגרם להו גלותא ולשבטי דאתגליא ביניהון
ואשכינתא דאתגזרת גזרה ואוק' דבגין כתונת פסים דעבד ליה יתיר. מה כ' ויראו אחיו.
ויחלם יוסף חלום ר' חייא פתח ויאמר שמעו נא דברי. ת"ח כמה דרגין לדרגין עבד
קב"ה וכלהו קיימי דא על דא דרגא על דרגא דא לעילא מן דא וכלהו ינקי כדחזי לון לין
מימינא ולין משמאלא וכלהו מתמנן אין אבלין כלהו כדקיימות. ת"ח כל נביאין דעלמא
כלהו ינקי מסטרא חדא מגו תרין דרגין ידיען ואינון דרגין הוו אתחזיאן בגו אספקל' דלא נהרא
דכתי' במראה אליו אתודע. מאן הוא מראה. כד"א חיזו דכל גוונין אתחזיין בגויה ודא היא
אספק' דלא נהרא. בחלום אדבר בו. דאיהו חד משתין בנבואה כמ' דאוקמוה.
ואיהו דרגא שתיתאה מההוא נבואה ואיהו דרגא דגבריאל דממנא על חלמא והא אתמ'
ת"ח כל חלמא דאיהו כדקיימות מהאי דרגא אתיא ועל דא לית לך חלמא דלא אתערבון
בהדיה מלין כדיבין כמ' דאוק' ובגיני כך מניהו קשוט ומניהו כדיבין ולית לך חלמא דלא אית
ביה מהאי גיסא ומהאי גיסא ובגין דאית ביה בחלמא כלא כדקאמרן כל חלמין דעלמא אזלין
בתר פושרא דפומא ואוק' דכתי' ויהי כאשר פתר לנו כן היה מ"ט בגין דאית ביה בחלמא
כדיבא וקשוט ומלה שלטא על כולא ובגין כך בעי חלמא של פשרא טבא. ר' יהודה פתח
בגין דכל חלמא מדרגא דלתתא איהו ודבור שלטא עליה ובגין כך כל חלמא אזלא בתר דבור.

פתח ואמ' בחלום חזיון לילה · אז יגלה אוזן אנשים · ת"ח כד סליק בר נש לערסיה מבעי ליה
לאמלכא עליה מלכותא דשמיא בקדמית' ולבתר יימר חד פסוקא דרחמי' ואוק' חבריא בגין
דכד בר נש נאים על ערסיה נשמתא נפקא מניה ושאטא לעיל כל חד וחד כפום אורחיה
והכי סלקא כד"א מה כתי' בחלום חזיון לילה · כד בני נשא שכבי בערסיהו עמין ונשמתא
סלקא מניה הה"ד בתנומות עלי משכב · אז יגלה אוזן אנשים · וכדין איהו גלי' אודע
לה לנשמתא בההוא דרגא דממנא על חלמא אינון מלין דזמינין למיתי על עלמא או
אינון מלין כפום אינון הרהורין דלביה בגין דבר נש נטיל אורחא דתוכחה דעלמא בגין
דהא לא מודיעין ליה לבר נש בעוד דאיהו נאים בתוקפא דגופא כמה דאמרן · אלא מלאכא
אודע לנשמתא ונשמתא לבר נש וההוא חלמא איהו מעילא כד נשמתין נפקי
מגופיא וסלקי כל חד וחד כפום אורחיה וכמה דרגין לדרגין בדרגא דחלמא כולהו בדרגא
דחכמתא · ות"ח חלום דרגא חד מדרגיה · חלום דרגא חדא · נבואה דרגא חדא ·
וכולהו דרגין על דרגין לין על לין · ויחלום יוסף חלום · מהכא דלא בעי ליה לבר נש
למימר חלמיה בר לההוא בר נש דרחים ליה ואי לאו איהו גרים ליה דההוא חלמי' יתהפך
בגוונא אחרא איהו גרים ליה · ת"ח דיוסף איהו אמר לאחוי ועל דא גרמו ליה לסלקא
חלמיה כ"ב שנין דאתעכב · ר' יוסי אמר מנ"ל דכתי' ויוסיפו עוד שנא אתו · מאי שנא
אתו בגרמו ליה קטיגורין כדא מה כתי' ויאמר להם שמעו נא · דבעא מנהון דישמעו
ליה ואיהו אודע להו ההוא חלמי' ולמלא אינון הפכו ליה בגוונא אחרא הכי אתקיים ·
ואינון אתיבו ואמרו המלך תמלוך עלינו · מיד אמרו פושרא דחלמא וגזרו גזרה
ובגיני כך ויוספו עוד שנא אתו · ר' חייא ור' יוסי הוו שכיחי קמיה דר"ש אמר ר' חייא
הא תנינן חלמ' דלא אתפשר כאגרתא דלא מתקריא יאי בגין דאתקיים ואיהו לא ידע או דלא
אתקיים כלל · או דאתקיים ולא אתידע דהא ההוא חלמא תליא עליה ואי לא אתידע
ולא ידיע אי אתקיים או לא אתקיים ולית לך מלה בעלמ' דעד דלא ייתי לעלמ' דלא איהו
תליא בחלמא או על ידא דכרוזא דהא אתמ' דכל מלה ומלה עד לא ייתי לעלמ' מכרזי
עלה ברקיעא ומתמן אתפשט לעלמ' ואתיהיב על ידא כרוזא וכולא בגין דכתי' כי לא
יעשה יי' אלהים דבר כי אם גלה סודו · בזמנא דנביאים אשתכחו בעלמ' ואי לאו

מינא

אעג דנבואה לא שריא אלא בחכימין עדיפי מנביאי ומי לאו מתיהיב בחלמא ואי לאו בצפרי שמיא
משתעחי מלי והא אוקי׳ וילכו ומחייוה ר״ש אמר לרעות צאן מיבעי ליה מאי את נקוד עליו
לאפנאה עמהון שכי׳ דאיהי עמהון שריא דאינון עשרה דהא יוסף לא הוה עמהון ובנימין דאיהו
זעיר בביתא ובגין כך אינון עשרה ובדא כלא שכי׳ הות עמהון ועל דא נקוד עליו׳ ובגין כך
בזמנא דזבינו ליוסף אשתתפו כולהו בהדי שכי׳ ושתפו לה עמהון כד עברו אומאה ועד
דאתגליא מלה דיוסף לא שריא שכי׳ עליה דיעקב׳ ות״ח דשכי׳ לא אשתכחת עמהון
דכתי׳ ששם עלו שבטים שבטי יה׳ כולהו צדיקי וחסידי אלין ביומא דכל עלמין ביומא
אינון לעילא ותתא׳ פתח ואמר שמחתי באומרים לי בית יי׳ נלך׳ האי קרא אוקמי׳
דדוד הוה על לביה למבני ביתא כד״א ויהי עם לבב דוד אבי לבנות בית לשם יי׳
לבתר מה כתי׳ רק אתה לא תבנה הבית כי אם בנך׳ וכל ישראל הוו ידעי ואמרי אימתי
ימות דוד ויקום שלמה בריה׳ ויבנה ביתא כדין עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלם׳
כדין נסק ונקריב תמן קרבנין ועם כל דא אעג דהוו אמרי אימתי ימות קבא דא
כדין שמחתי וחדוה הוא לגבאין בגרי דהוו אמרי דברי יקום תחותי כדין שרי ושבח ליה
ואמר ירושלם הבנויה׳ תנן עבד קב״ה ירושלם לתתא כגוונא דלעי׳ ודא מתקנא לקבל
דא דכתי׳ מכון לשבתך עולמים׳ פעלת יי׳ הבנויה דהא קב״ה לנחתא ליה לירושלם
מעי׳ לא כתי׳ אלא הבנויה ובגין כך הבנויה שחברה לה יחדו׳ ואוקמי׳ שחברה שחברו מעשי
לה לא באתחברת אימא בברתא והוו כחדא והא אוקמי׳ ותמן שם עלו שבטים
לית אינון ביומא דעלמי׳ ותקונא דעלמי׳ ולאתקיימא דעלמי׳ תתאה בלחודוי לא אפי׳
דעלמי׳ עלי׳ דכתי׳ שבטי יה עדות לישראל׳ לישראל דיקא׳ בגין דאינון ביומא לתתא ודא הודאתא
אינון לעי׳ ומלא להודות לשם יי׳ למודאה שמיה דקב״ה לכל סטרין דכתי׳ להודות לשם יי׳
וימצאהו איש׳ מה כתי׳ לעי׳ ויאמר ישראל אל יוסף הלא אחיך׳ וכי שלימא דיעקב הוה רחים ליה
ליוסף מכל בנוי והוה ידע דאחוי שנאין ליה אמאי שדר ליה לגבייהו אלא איהו לא חשיד
עלייהו והוה ידע דכלהו הוו זכאין ולא חשיד לון אלא קב״ה אים בכלא בגין לקיימא גזרת בין הבתרים׳
אשכחנא בספרי קדמאי דגעיין לית בני יעקב בשלימא עד לא יחות למצרים דלו נחת הוא למצרים

ולא שלטו אינון בזה בקדמי' יתבין מצראי לשלטאה עליהו דישראל לעלמין לאתקיימא ביה דיוסף
אלדכין לעבדא ואינון שלטו עליה ואע"ג דיוסף הוה מלכא לבתר ומצראי הוו עבדין משתמען
ישראל דשלטו על כולהו ·· ת"ח דיוסף דאיהו ברית עי' כל זמנא דאתקיים ברית שכי' אתקיים בהדייהו
דישראל בשלם כדקיאות' כיון דאסתלק יוסף דברית עי' אסתלק' כדין ברית שכי' וישראל כולהו
נפלו בגלותא והא אוק' דכ' ויקם מלך חדש · וגלא הוה מעם כל"ב בדקיאות' ת"ח וימצאהו
איש דא גבריאל ואוק' כתי' הכא וימצאהו איש וכתי' התם והאיש גבריאל אשר ראיתי והנה
תועה בכלא תועה דאבעית על אחוי דהוה אתבע אחוי דילהון ולא אשכח ותבע להון
ולא אשכח ועל דא תועה בכולא · וישאלהו האיש לאמר · ויאמר את אחי · ר' יהודה פתח
מי יתנך כאח לי יונק שדי אמי האי קרא אוקמוה חבריא אבל האי קרא כנסת ישראל
אמרו למלכא דשלמא דילה · מי יתנך כאח לי כיוסף על אחוהי דאמ' ועתה אל תיראו
אנכי אכלכל יתהו בכפן מזונא וזן להו בכפנא באנכך מי יתנך כאח לי · ד"א מי יתנך
כאח לי דאיוסף לגבי שכי' דאתאחד עמה ואתדבק עמה · יונק שדי אמי · דהא כדין
אחוה ושלימו בהדיהו · אמצאך בחוץ בגלותא דאיהו בארעא אחרא · אשקך · בגין
לאתדבקא רוחא ברוחא · גם לא יבוזו לי · אע"ג דאנא בארעא אוחרא · ת"ח יוסף
אע"ג דאחוהי לא הוו ליה כאחין כד נפל בהדיהו איהו הוה לגן אחא והא אוק' דכ' וינחם אותם
בכולא דבר על לבם · ת"ח מה כתי' ויאמרו איש אל אחיו · דא שמעון ולוי דאינון
הוו אחין ודמי בכולא בגין דאתו מסטרא דדינא קשיא ובגין כך רוגזא דילהון איהו רוגזא
דקטלא בעלמא כמ' דכ' ארור אפם כי עז · ת"ח רזא דמלתא אית רוגזא ואית רוגזא · אית רוגזא
דאיהו מבורכא מעי' ותתא ואקרי ברוך כד"א דכתי' ברוך אברם והא אוק' · ואית
רוגזא דאיהו אתלטיא לעי' ותתא כד"א דאקרי ארור כד"א ארור אפם כי עז · ארור אתה
מכל הבהמה · ועל רזא דא אית תרין טורין דכתי' ונתת את הברכה על הר גריזים
וקללה על הר עיבל ועל דא אקרי ברוך ודא אקרי ארור · ושמעון ולוי מסט' דדינא קשיא'
ומסטרא דדינא קשיא תקיפא נפקא רוגזא דאתלטיא · ות"ח מסט' דדינא
קשיא נפקי תרין סטרין חד מבורך וחד דאתלטיא · וחד

חד ברוך

אתפרש
חד ברוך וחד ארור כגוונא דא מטל דיעקב נפקין ב' בנין חד מברך וחד דאתלטיא לעי' ותתא דא

נגליא ודא אתפרש לסטרי דדיוריה בארעא קד' ודא דיוריה בטורא דשעיר דכתי' איש שדה

דוגי'
באתר דמדברא וחורבא ושממה ודא יושב אהלים ולא כגוונא דאעליך ובגין כך תרין

אינון ארור וברוך ידא לסטריה דא לסטריה. מהאי נפקא כל ברכן דעלמין דלעי' ותתא

וכל טיבו וכל נהירו וכל פורקן ושיזבותא. ומהאי נפקין כל לווטין וכל חרבא ודמא וכל

שממה וכל בישין וכל מסאבו דעלמ'. רש מאי ארחץ בנקיון כפי ואסובבה. האי דא

בליליא
אוקמי' אבל תח' רגא דמ' הכא דהא לא אית לך ברנש בעלמ' דלא טעים טעמא דמותא

ורוח מסאבא שריא על ההוא גופא מטל בגין דנשמתא קד' אסתלקת מניה דברנש ונפקת

מניה. ועל דנשמתא קד' נפקת ואסתלקת מניה שריא רוח מסאבא על ההוא גופא

ומסאבא
ואסתאב. וכד נשמתין אהדרת לגופא אתעברת ההוא זוהמא דידוי דברנש זוהמא

משתאר בהו ועל דא לא יעבר ידוי על עינוי בגין ההוא רוח מסאבא עד דנטיל לון

וכד נטיל ידוי כדין אתקדש ואיקרי קדוש והיך בעי לאתקדשא בעי' חד כלי לתתא וחד

כלי
כלי לעי' דיתקדש מההוא דלעי' וההוא דלתתא דיתוב זוהמא דמסאבו ביה ודא

דזוהמא
לקבלא מסאבו ודא לאתקדשא מניה ודא ברוך ודא ארור ולא בעיין אינון מיין

לאתקדשא מניה. ודא צריך לאשדאה להו בביתא דלא יקרב בהו ברנש מתכנשי

מטל דילהון ייכיל לקבלא נוקבא מאינון מיין מסאבין ועד דיתעבר זוהמא מן ידוי לא

טהור'
יברך ואוקי' בעוד דברנש ינדש ידוי בצפרא דאקרי' בדוש טמאי' ובגין דאתקדש איקרי

ובגין דלא יטול אלא מן ידא דאדע' בקדמי' דכתי' והזה הטהור על הטמא. דא איקרי טהור

מאן
ודא איקרי טמא בגין כך חד כלי לעי' וחד כלי לתתא חד קד' וחד מסאבא. ומאינון

אסור לאשתמשא בהו מדי אלא לאושדא לון באתר דבני נשא לא עברי עליהן ולא יתיב לון

תו / אתר
בביתא דהא כיון דאשדין בארעא רוח מסאבא אתנשבת תמן ויכול לנזקא ומי אית

מדרון תחות ארעא דלא יתחזון שפיר ולא יהיב לון לנשי חרשין דיכלין לאבאשא להו

לבני נשא באינון דאינון מאין דאתלטיין וקב"ה בעא לדכאה להון לישראל ולמהוי קדישין דכתי'

וזרקתי עליכם מים טהורים

וטהרתם׳ ויקחוהו וישליכו אותו הבורה׳ ר׳ אבא פתח תורת יי׳ תמימה משיבת נפש׳
כמה אית לון לבני נשא לאשתדלא באורי׳ דכל מאן דאשתדל באורי׳ להוי ליה חיין
בעלמא דין וחיין לעלמא דאתי׳ וזכי בב׳ עלמין עלמא דין ועלמא דאתי׳ אפי׳ מאן דאשתדל
באורי׳ ולא אשתדל לשמה כדקא יאות זכי לאגר טב בהאי עלמא ולא דיינין ליה בההוא
עלמא׳ ת״ח כתי׳ אורך ימים בימינה אורך ימים בההוא דאשתדל באו׳ לשמה דאית
ליה אורך ימים בההוא עלמא דביה אורכא דיומין ואינון יומין אינון ודאי דתמן אינון
רוחענו בקדושה דלעי׳ דאתרחץ בר נש בהאי עלמא דאשתדל באורי׳ לאתתקפא בההוא עלמא
בשמאלה עשר וכ׳ אגר טב ושלוה אית לה בהאי עלמא׳ וכל מאן דאשתדל באו׳ לשמה כד נפק
מהאי עלמא אורי׳ אזלא קמיה ואכרזת קמיה ואגינת עליה דלא יקרבון בהדיה מריהון
דדינא׳ כד שכיב גופא בקברא היא נטרת ליה׳ כד נשמתא אזלא לאסתלקא לאתיב
לאתרה איהי אזלא קמה דההיא נשמתא׳ וכמה תרעין אתברו קמה דאורי׳ עד דעאלת
לדוכתה׳ וקיימת עליה דבר נש עד דיתער בזמנא דיקומון מיתייא דעלמא ואיהי
סניגורא עליה הה״ד בהתהלכך תנחה אותך בהתהלכך כד״א בשכבך תשמור עליך בשעתא
דשכיב גופא בקברא ודין אורי׳ אגינת עליה׳ והקיצות כד״א בזמנא דיתערון
מיתי עלמא מן עפרא׳ היא תשיחך דהוי סניגורא עליה׳ ר׳ אלעזר אמר מאי היא
תשיחך׳ בגין דאע״ג דהשתא יקומון מעפרא אורי׳ לא יתנשי מנהון בגלל דהא כדין
ינדעון כל ההוא אורי׳ דשבקו כד אסתלקו מהאי עלמא ההיא אורי׳ נטירא מההוא זמנא
ותיעול במעיהו כמלקדמין ואיהי תמלל במעיהו וכל מלין מתתקנן יתיר מכמה דהוו
בקדמי׳ דהא כל אינון מלין דאיהו לא יכיל לאדבקא לון כדקא יאות ואיהו אשתדל בהו ולא אתדבקו
וכולהו עלין במעוהי מתתקנן ואורי׳ תמלל ביה הה״ד והקיצות היא תשיחך׳

ר׳ יהודה אמר כגוונא דא כל ההוא דאשתדל באורי׳ בהאי עלמא זכי לאשתדלא בה לעלמא
דאתי׳ והא אתמר׳ ות״ח ההוא בר נש דלא זכי לאשתדלא באורי׳ בהאי עלמא ואיהו אזיל בחשוכא
כד נפיק מהאי עלמא נטלין ועלין ליה לגיהנם אתר תתאה דלא יהא מרחם עליה דאקרי
בור שאון טיט היון דכתי׳ ויעלני מבור שאון מטיט היון׳ ובגין כך ההוא דלא אשתדל

באור׳

152

משתדל באורי' בהאי עלמא ואתטנף בטנופי עלמא מה כתי' ויקחוהו וישלכו אותו הבורה · דא הוא
גיהנם דדיינין להו לאינון דלא משתדלו באורי' והבור רק · כמה דאיהו והוה ריק מה טעם דלא הוה
בהו מים · ות"ח כמה הוא עונשא דאורי' דהא לא אתגלו ישראל מארעא קדי' אלא בגין דאסתלקו
מאורי' ואשתבקו מנה הה"ד מי האיש החכם · על מה אבדה הארץ · ויאמר יי' על
עזבם את תורתי · ר' יוסי אמר מהכא לכן גלה עמי מבלי דעת · בגין כך כולא קיימא על
קיומא דאורי' ועלמא לא אתקיים אלא על אורי' דאיהו קיומא דעלמין לעילא ותתא דכתי'
אם לא בריתי וגו' ויקחוהו וישלכו אותו הבורה · רמז על דרמו ליה א' לגו מצראי אתר
דלא אשתכח רזא דמהימנו' כלל · ר' יצחק אמר אי נחשין ועקרבין הוו ביה אמאי כתי'
ביה בראובן ויציל אתו מידם וכי לא חייש ראובן להאי דהא אינון נחשין ועקרבין ·
ישגחון ליה היך אמר להשיבו אל אביו · וכתי' למען הציל אותו · אלא חמא ראובן בגינא
משתכח בידיהו בגין דידע כמה שנאין ליה ורעותא דילהון לקטלא ליה אמר ראובן
טב ליה לאתנפלא לגו גובא נחשין ועקרבין ולא יתמסר בידא דשנאוי דלא מרחמי' עליה ·
מכאן אמרו יפול ברנש לגו נחשין ועקרבין או לנורא ולא יפול בידא דשנאוי בגין
דהכא קב"ה אי הוא צדיקא יתעביד ליה ניסא ולזמנין זכותא דאבהן מסייען ליה לבר נש
ואשתזיב מנהון אבל כיון דאתמסר בידא דשנאוי זעירין אינון דיכלי' לאשתזבא
ובגין כך אמר למען הציל אותו מידם · ולא כתי' הציל אותו ותו לא
אלא אמר ראובן אשתזיב מן ידיהון ואי ימות בגובא ימות ובגין כך כתי' ויצלהו מידם ·
ות"ח כמה חסידותיה דראובן דבגין דידע דשמעון ולוי שותפותא וחברותא קשיא
אינון דכד מתחברן בשכם קטלו כל דכורא · והא קטלו כל דכורא דאילין אלא דנטלו
כל מה דאשכחו בקרתא ונטלו נשין וטף וכספא ודהבא וכל מה דהוה בחקלא נטלו
דכתי' כל אשר בעיר וכל אשר בשדה לקחו · אמר ומה קרתא רבתא כהאי לא
אשתזיב מנהון אלא כ"ש עולימא דא דאיפול בידיהו לא ישארון מניה אשתארותא
אומינא בעלמא ועל דא אמר טב ליה

לאשתזבא מכל מניהון דלא ישארון מניה אשתארותא בעלמא ולא יחמי אבא מניה כלום לעולמין
והכא אי ימות לא יכלון ליה ואשתאר כל גופיה שלים ואתיב ליה לאבא שלים ועל דא להשיבו לאבוי
אשכח דימות התם ובגין כך הילד איננו לא אמר איננו חי או איננו אפי' מת. ת"ח מה עבד
דאיהו במקומה שתף גרמיה עמהון ואמר לא נכנו נפש ולא כתי' לא תכהו ואיהו לא הוה תמן
כד אזדבן יוסף דהא כולהו משמשי לאבוהון כל חד וחד יומא וההוא יומא דראובן הוה
ועל דא בעא דבההוא יומא דהוה שמושא דיליה לא יתאביד יוסף ובגין כך כתי' וישב
ראובן אל הבור והנה אין יוסף בבור דיקא חי או מת. מיד וישב אל אחיו ואמר ואפי' ראובן
לא ידע מההוא זבינא דיוסף והא אוקמוה דאשתתפו ביה בשכו ועל דא לא ידע ראובן
מההוא זבינא דיוסף ולא אתגליא ליה עד ההוא זמנא דאתגלי יוסף לאחוי. ת"ח רחמי
גרים ליה לראובן דאיהו קדים אשתדל לאחייאה ליה ליוסף כתי' יחי ראובן דהא בגין דא משום
דידע דאסתלק בבכורתיה מניה אשתדל לאחייאה ועלי' מרעה ואמר יחי ראובן ואתקיים
בעלמא דין ובעלמא דאתי מגו בגין דא ובגין דעבד תשובה על ההוא עובדא דבלהה דכל מאן
דעביד תשובה קב"ה קיים ליה בעלמא דין ובעלמא דאתי. ת"ח מה כתי' ויקחו את כתנת יוסף
ויטבלו הא אוקמוה מדקדק בהו בעובדיהון אלא דהא אתיא כדנקטי קב"ה מדקדק בהו
אפי' כחוטא דשערא יעקב עבד עובדא כדנאחזי בגין דאקריב לאבוי שעיר
דאיהו סטרא דדינא קשיא ועם כל דא דאיהו אקריב ומטעים ליה לאבוי דאיהו סטרא
דיליה אתענש בהאי בשעיר אוחרא דאקריבו ליה בנוי דמא דיליה איהו כתי' ומת עזת
גדיי העזים בגיני כך ויטבלו את הכתנת בדם אקריבו ליה כתונתא למבחשא ליה
ובולמא דא לקבל דא איהו גרים ויחרד יצחק חרדה בגיני כך גרמו ליה דיחרד חרדה
בההוא זמנא דכתי' הכר נא הכתנת בנך היא אם לא. ר' חייא אמר ליה מה כתי' האתה זה בני עשו
כתי' הכתנת בנך היא אם לא. ובגין כך קב"ה מדקדק בהו בעובדיהון בכל מה דאינון
עבדי. אמר ר' אבא כיון דחמו כולהו שבטין ההוא צערא דאבוהון אתנחמו וודאי יהבו גרמייהו
עליה דיוסף למלך ישמעאל ליה כיון דחמו דלא יכלון אהדרו לגביה דיהודה ואעברוה מעלייהו
דאיהו מלכא הוה עליהו וכיון דאעברוה מעלייהו מה כתי' וירד יהודה מאת אחיו.

ר' יהודה

ר' יהודה פתח וירעם מן שמים יי' · ת"ח כד ברא קב"ה עלמי אתקין ליה ג' סמכין עלמא דקיימין

וכולהו סמכין קיימי בחד סמכא יחידאי והא אוקמוה דכתיב חצבה עמודיה שבעה ואינון

קיימא בחד אבנא מנא דכתיב וצדיק יסוד עולם ועלמא כד אתברי מההוא אתר דאיהו

שכלולא דעלמא ותקונוי דאיהו חד נקודה עלאה אמצעיתא דכלא ומאן איהו ציון דכתיב

מזמור לאסף אלהים דבר · ומאן אתר דכתיב מציון מכלל יופי מההוא אתר דאיהו שלימו דשכלולא

דמהימנותא שלימתא כדקיימא והשבט ישראל אתתקפו בה ברזי דפקודי אורייתא בגין דכל יומא

ויומא יתתקף בר נש בציצית דאתעטף ביה וציון תקיפו ונקודה דכל עלמא ומההוא אתר משתכלל

כל עלמא ואתעביד ומניה כל עלמא אתזן · ות"ח וירעם מן שמים · כיון דאמר וירעם מן שמים יי'

אמאי ועליון יתן קולו הא הכא רזא דמהימנותא עלאה דאמונה דציון איהו שכלולא ושפירו דעלמא

ועלמא מניה אתזן בגין דתרי דרגין אינון חד ציון וחד ירושלם חד דינא וחד רחמי ותרויהו חד

מהכא דינא ומהכא רחמי מנייהו לבתר נפקא קול דמשתמע לבתר דההוא קול נפק ומשתמע

בדין נפקי דינין וארחי דדינא ורחמי נפקי ומתפרשן מתמן · וירעם מן שמים יי' דא בדינא

ברחמי ועליון יתן קולו · ומאן דלא משתכח ולא אתידע בגין דההוא קול נפקא כדין אשתכח

כולא דינא ורחמי כחדא ועליון יתן קולו כיון דיתן קולו כדין ברד וגחלי אש מיא ואשא ·

ת"ח בשעתא דאתיליד יהודה מה כתיב ותעמד מלדת בגין דדא הוא יסודא רביעאה

מאינון ד' דאינון רתיכא עלאה ג' סמכא חד מאינון ד' סמכין מה כתיב וירד יהודה · דהוה מלכא

עליהון בגין דיוסף נחתו ליה למצרים כדקאמרן · וירא שם יהודה בת איש כנעני · ובי כנענאה הוה

לא אוקמוה חבריא · ותהר ותלד בן ויקרא את שמו ער · תלת בנין הוו ליה ליהודה ולא אשתאר

מניהו בר חד ודאיהו שלה · ר' אלעזר ור' יוסי ור' חייא הוו אזלי באורחא אמר ר' יוסי לר' חייא

אמאי כתיב בבני יהודה בקדמאה ויקרא את שמו ער ובתרין אחרנין ותקרא שמו אונן ותקרא

שמו שלה · א"ל ת"ח האי פרשתא רזא איהו וכולא איהו כדקחזי · וירד יהודה מאת אחיו ·

הא אוקמוה סיהרא ונחתת מדרגה דתקנא לגו דרגא אחרא דאתחבר בה חויא בישא

ויט עד איש עדלמי · ותהר ותלד בן ויקרא את שמו ער ואיהו ער וכולא חד דאתי

מסטרא דיצר הרע · ובגין כך ויקרא את שמו ולא כתי' ויקרא שמו לא אתשמו · ביעקב כתי' ויקרא שמו

ישראל דקב"ה קרא ליה יעקב והנא לאסגאה דבגא אחרין בגוונא דמסטרא אבליד ודאהוא

ער רע וכולא חד · לבתר אתבסם אתרא עד דאתא שלה דהוה עיקרא דכולהו מה כתי' ויהי ער

בכור יהודה · בכור יהודה רע · כתי' רע וכתי' התם כי יצר לב האדם רע · דאושיד דמין מושר

זרעא על ארעא · ובגין כך כתי' בתריה ויאמר יהודה לאונן בא אל אשת אחיך · ר"ש אמ' העירותי

מצפון ויאת ממזרח שמש · ת"ח כמה אינון בני נשא טפשין דלא ידעין ולא מסתכלין למנדע

אורחוי דקב"ה דהא כולהו נאימין דלא מתערין שנתא בחוריהון · ת"ח קב"ה עבד ליה לבר נש

בגוונא דלעילא כולא איהו בחכמתא דלית לך שייפא ושייפא בבר נש דלא קיימא בחכמתא עלאה

דהא כיון דאתתקן כל גופא בשפור בתקיאות קב"ה משתתף בהדיה ואעיל ביה נשמתא קדישא

בגין לאולפא ליה לבר נש למהך באורחוי דאורייתא ולמטר פקודיה בגין דיתתקן בר נש בתקיאות

ובעוד דאיהו ביה נשמתא קדי' מבעי ליה לבר נש לאסגאה דיוקנא דמלכא עלאה בעלמא

ורזא דא דההוא נהר דנגיד ולא פסיק לעלמין · ועל דא מבעי ליה לבר נש דלא יפסוק

נהורה ומקורה דיליה בהאי עלמא בגין דיתתקף ביה בההוא עלמא · וכל זמנא דבר נש לא

יעבד בהאי עלמא קב"ה נטע ליה תנינות כדמה זמנין דמלקדמין ות"ח מה כתיב

העירותי מצפון ויאת ממזרח · דא היא נשמתא קדי' דאתיא מלעילא קב"ה משדר לה

אתיא בהאי עלמא ועלת גו בני נשא פ"ד מ ממזרח שמש דא הוא נהר דנגיד ונפיק

דמתמן נפקין נשמתין ומתהדרת ויבא כמו חומר · לין אינון מילין דעלמא

דאתיאן בעוהיהוא מתערותא נשמתין בגוונא דאתער בר נש בגופא דהא בגין דא קב"ה

מזווג זווגין ואטיל נשמתין בעלמא ומהדרתא משתכחה לעילא ותתא ומקורה דכולא

יהא ברוך בגין כך עביד ליה קב"ה לבר נש בגין לאשתדלא באורחוי ולא יפסוק מקוריה

לעלמין ואיהו פסיק דא כדנפיק מהאי עלמא ל ההוא בר נש לא עייל בפרגודא

ולא נטיל חולקיה בההוא עלמא · ת"ח כתי' לא תהו בראה לשבת יצרה קב"ה בגין דא

עבד

עביד ליה לבר נש כדקאמרן וקב״ה עבד טיבו עם עלמא ת״ח מה כתי׳ ויוסף אברהם ויקח אשה וגו׳
רזא דנשמתא אתת לאתתקנא כמלקדמין׳ ת״ח ההוא נוקבא מה כ׳ ויי׳ חפץ דכאו והחלי אם
תשים אשם נפשו׳ האי קרא אית לאסתכלא ביה מאי חפץ דכאו בגין דאתדכי׳ אם תשים
אם ישים מבעי ליה מאי אם תשים אלא לנשמתא אהדר מלה איהי נשמתא בעיא
לאתתקנא כדקאמרן׳ יראה זרע׳ בגין דהיא נשמתא אזלת ושטאת׳ ואיהי זמינא לאעלא
בההוא זרע דאתעסק ביה בר נש בפריה ורביה׳ וכדין יאריך ימים׳ וחפץ יי׳ דא אורי׳׳
ת״ח אע״ג דבר נש ישתדל באורי׳ יממא ולילי ומקוריה׳ והא אתמ׳ דבירא דמיא איהו
מקורה ומבועא לא גמלא ביה לאו איהו באר דבירא ומקורא כחד אינון ורזא חדא הוא ואוקמו׳
דכתי׳ שוא לכם משכימי קום מאחרי שבת ת״ח כמה חביבין אינון מלי דאורי׳ דכל
מלה ומלה דאורי׳ אית ביה כמה עלי׳ קדישין והא אתמ׳ דכד יהב קב״ה אורי׳ לישראל כל גניזין
עלאין כולהו יהב בה וכולהו באורי׳ וכלהו אתיהיבו להו לישראל בשעתא דקבילו אורי׳ בסיני
ת״ח שוא לכם משכימי קום לית אינון דיתידין אשתכחו דלאו אינון דכר ונוקבא כדקיימא
ואקדימין בצפרא לגבי בדתיהו כמ׳ דכתי׳ יש אחד ואין שני׳ מאחרי שבת מאחרין ניחא
כמא כי בו שבת׳ בגין דאתתא לגבי בר נש איהי נחא לגביה ודאי׳ אוכלי לחם העצבים׳
מאי לחם העצבים דכד בר נש איהו ההוא נהמא דאיהו אכיל איהו נהמא דעציבו
ולית אינון לחם העצבים ודאיכן יתן לידידו שינה׳ דהא מקוריה מברך וקב״ה יהב ליה שינה
בההוא עלמא הה״ד ושכבת וערבה שנ׳ בגין דאית ליה חולקא בההוא עלמא דאתי בגין
דההוא בר נש שכיב ואתהני בההוא עלמא דאתי כדקיימא׳ יש אחד ואין שני׳ יש אחד דאיהו
בר נש יחידאי בעלמא ולאו יחידאי כדקיימא לא דאיהו בלא זווגא ואין שני דלית
עמיה סמך׳ גם בן דייקים שמיה בישראל לא שבק ואת לאיתתא ליה לתיקונא׳
ואין קץ לכל עמלו׳ דאיהו אשתדל תדיר ואקדים יממא ולילי׳ גם עינו לא תשבע
עושר ולית ליה משכחא׳ ואת׳ בגין דאשתדל ויסתכל תדיר ויעביד עתיא בכל יומא
לאו הכי דהא נפשא לא אתהני מניה אלא ודאי איהו מחסר לנפשו מטובו דנהורא

דאתי בגין דההיא נפשא חסרה דלא אשתלימת בזכיותי׳ ת״ח כמה חס קב״ה על עובדוי

בגין דלא בעי לאתאבדא ולא יתאביד מההוא עלמא דאתי׳ כד״א לחייא בעלמא דאיהו זכאה

שלימא ואשתדל באורייתא בהאי עלמא כגון דאשתדל בה ולא זכה לבנין או דהוו ליה ומתו מה

אינון לעלמא דאתי א״ר יוסי עובדוי׳ וההיא אורייתא מגינן עליה לההוא עלמא א״ר יצחק

עליהו ועל אינון זכאי קשוט כגון דהוו ליה בנין ומתו וכגון ר׳ חזקיה דאיהו עקר עליה כתי׳

כה אמר יי׳ לסריסים׳ מה כתי׳ בתריה ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם טוב מ׳ ומ׳

בגין דלית לון חולקא בעלמא דאתי א״ר יוסי יאות הוא ושפיר׳ ת״ח זכאה שלים דהוו

כלילן בה ואשתלים בזכיות ומית בלא בנין הא ודאי ירית דוכתיה בההוא עלמא איתתיה

בעיא ליבומי ודאי בגין דלא ידעו איהו שלים בעובדוי אולא והא אתיבמת לא

להוי לריקנייא בגין דאתר אית ליה לקב״ה׳ דהא בר נש הוה בעלמא ומית בלא בנים

ופרוקא לא להוה ליה בעלמא כמאן דמית האי זכאה שלים ואתתיה אתיבמת ואיהו

אתדריה ירית אתרא ואשתלים הכא ובין כך ובין כך קב״ה זמין ליה בעלמא עד דימות

האי זכאה שלים איהו בעלמא פתח ואמר כי בעיר מקלטו ישב עד מות הכהן הגדול

ודא הוא תנינן בגין דזמינין אינון צדיקייא במיתתהון בחייהון לא זכו במיתתהון זכו׳

ובגין דכל עובדוי דקב״ה כולהו קשוט וכלו וחיים על כולא׳ טובים השנים מן האחד׳

לין אינון דמתעסקי בהאי עלמא לאולדא בגין דאינון בגין דשבקין בגיניהון אית להון

אגר טב בההוא עלמא ובגיניהו ירתין אבהן דילהון חולקא בההוא עלמא ואוקמוה׳

ת״ח קב״ה נטע אילנין בהאי עלמא אי אצלחן (יאות) ואי לא עקר לון ושתיל לון זמנא

אוחרא אי אצלחו יאות ואי לא עקר לון ושתיל לון אפי׳ כמה זמנין ובגין כל אורחוי

דקב״ה כולהו לטב ולתקנא עלמא׳ בא אל אשת אחיך ויבם אותה׳ והא יהודה

וכולהו שבטין הוו ידעי בה ועיקרא דמלתא׳ והכא זכה בגין דההוא זכה מעטרין

לאתקנא מלה למעבד גולמא לתקונא דלא יתפרש גזעא משורשוי כדקיאות

וכד מתתקנן לבתר כדקיאות לין משתבחין בההוא עלמא בגין דקב״ה אתרעי בהו

ובגין

ובגין כך כתי' ושבח אני את המתים שכבר מתו ׳ שכבר מתו דיקא מן החיים אשר הם
חיים עדנה ׳ מאי עדנה כד"א אחרי בלתי היתה לי עדנה ׳ וכתי' ישוב לימי עלומיו ׳ וטוב
לא שב לימי עלומיו ולא צריך לאתתקנא ולא אצטריך סבל חובין למאי בגין דקב"ה
יהב ליה אתר אתקין בההוא עלמא כדקאמרן ׳ ת"ח מה כתי' ובכן ראיתי רשעים קבורים
ובאו כדא בגין דקב"ה עבד טיבו ולא בעי לשיצאה כלל לא הדא וכל אורחוי כולהו קשוט
וגבו זכאה חולקהון דצדיקיא דאינון אזלין באורח קשוט עליהו כתי' וצדיקים ירשו ארץ ׳
וירשו בעינא ייל ר' חייא פתח בבקר זרע את זרעך ולערב אל תנח ידיך ׳ ת"ח כמה אתחזי
ליה לבר נש לאזדהרא מחובוי ולאזדהרא בעובדוי קמי קב"ה בגין דכמה שליחן וכמה
ממנן אינון בעלמא דאזלין ושטין וחמן עובדיהון דבני נשא וסהדין עליהו וכלהו
בספרא כתיבין ׳ ות"ח בכל אינון חובין דמסתאב בהו בר נש בהאי עלמא דאיהו חובה
דמסתאב ביה בהאי עלמא ובעלמא דאתי ׳ מאן דאושיד זרעא בריקניא ואפיק זרעא
למגנא בידא או בכלא ומסתאב ביה כמה דכתי' כי לא אל חפץ רשע אתה ׳ ויהי ער בכור
יהודה רע וגו' ובגין כך כ' ידכם דמים מלאו ׳ זכאה חולקיה דבר נש דדחיל למריה ויהא
נטיר מאורח בישא ויזכי גרמיה לאשתדלא בדחילו דמריה ׳ ת"ח בבקר זרע את זרעך
האי קרא אוקמו' בבקר דאהוא בזמנא דבר נש אתקיים באתתיה ואיהו בעולמוי כדין
ישתדל לאולדא בגין דכתי' בבקר זרע את זרעך דהא כדין זמנא איהו כמ' דכתי' כחצים ביד
גבור כן בני הנעורים ׳ בגין דאיליף אורחוי דקב"ה ויהב ליה אגר טב לעלמא דאתי דכתי'
אשרי הגבר אשר מלא את אשפתו מהם לא יבושו בההוא עלמא בזמנא דמריהון
דדינא ייתון לקטרגא עלוי דלית לך אגרא טבא בההוא עלמא כההוא דאוליף לבריה
דחלא דמריה ואורחוי דאוריי' ׳ ת"ח מאברהם דכתי' כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ׳
ועל דא קיימא ליה בההוא עלמא לגבי כל מריהון דדינא ובגין כך בבקר זרע את זרעך ׳
ולערב אפי' ביומי דזקנה דאיהו זמנא דסיב בר נש מה כתי' אל תנח ידיך ׳ לא ישבוק לאולדא
בהאי עלמא מ"ט בגין דלא תדע איזה יכשר הזה או זה לפני האלהים בגין דימנון

בגיניה בההוא עלמא ועל דא כתי' הנה נחלת יי' בנים · מאן נחלת יי' דא צרורה דנשמתא
סטרא דעלמא דאתי · ולהאי נחלה מאן זכי לה למעלל בההוא נחלת יי' · בנים אינון בנים
זכאין לנחלת יי' ועל דא זכאה ההוא בר נש דזכי לון ויוליף לון אורחוי דקב"ה כד"א ותסר
בגדי אלמנותה מעליה · ת"ח תמר בת כהן הות סד"א דאיהי אזלא בגין לזנאה עם חמוהא
הא צניעותא אשתכח בה תדיר · לא היא צדקת הוה ובחכמה עבדת האי דהא איהי
לא אפקירת גרמה לגביה לא בגין דידיעה ידעת בחכמה ואסתכלת ועל דא אתת
לגביה למעבד עמיה טיבו וקשוט ועל דא אתת בהדיה ואשתדלת בעסקא דא·
ת"ח דאיהי בגין דידעת ידיעה ואשתדלת בעסקא דא קב"ה עבד סיומא תמן
בהאי עובדא ואתעברת מיד וכולא הוה מניה · וא"ת אמאי לא אייתי קב"ה אינון בנין
מאיתתא אוחרא אמאי מן דא · אלא ודאי איהי אצטריכא לעובדא דא ולא איתתא
אוחרא · ב' נשין הוו דמניהו אתבני זרעא דיהודה ואתי מניהו דו"מ ושלמה מלכא
ומלכא משיחא · ואלין ב' נשין דא כגוונא דא' תמר ורות דמיתו בעליהו בקדמיתא
ואינון אשתדלו לעובדא דא · תמר אשתדלת לגבי חמוהא דאיהו קריבא יתיר
לבנוי דמיתו · מ"ט אשתדלת לגביה דכתי' כי ראתה כי גדל שלה · ובגין דא אשתדלת
לגביה ורות לגביה דבעז דכתי' ותגל מרגלותיו ותשכב ואשתדלת בהדיה ולבתר
אולידת ליה לעובד · ואם תימא אמאי לא נפק עובד מאיתתא אחרא · אלא ודאי
איהי אצטריכא ולא אוחרא · ומתרין אלין אתבני ואשתכלל זרעא דיהודה · ותרוויהו
בכשרו עבדו ולמעבד טיבו עם אינון מיתיא לאתקנא עלמא לבתר ודא הוא כד"א
ושבח את המתים שכבר מתו דהא כד הוו חיין בקדמיתא לאו בהו שבחא ותרוויהו
אשתדלו למעבד טיבו וקשוט עם מיתיא וקב"ה סייע בההוא עובדא וכולא הוה
כדקא יאות זכאה איהו מאן דישתדל באורי' יממא וליליא כמה דכתי' והגית בו יומם
ולילה · ויוסף הורד מצרימה מה כתי' לעי' ויבא יהודה איהו אמר לגבי אבוי הכרנא
ועל דא ויבא יהודה · וכתי' והנה תאומים בבטנה · תאומים הוו מקדמת דנא אחין הוו'

ר' חזקי'

אשתדלות

ר' חזקיה אמר לא אשתמודע אשתמע הכי אלא בגין אוחרנין אתילידו. א"ר אבא בגין כך
לא שכחא עובדא דאתאביד. ת"ח מה כתי' ויהי כמשיב ידו מה פרצת עליך פרץ
הכא פריצותא בגין דאתתקיפת לאטרחא למלך ובגין כך פריצותא תעביד בשאר עמין ועל דא
ויקרא שמו פרץ. ולבתר דכל עובדא אתמ' דאיהו בגין ליה ליוסף ואיהו גרים לכל האי דאי
יהודה אמר נהדר ליה לאבון הוו עבדין אחוי ועל ד"א נחתו ליה אחוי משלטנא דעליהון לבתר
דאתנחי מאחוי ואתא עליה כל דא אמר ויוסף הורד מצרימה. מאי הורד אסתים קב"ה בההוא
עובדא לקיימא גזרה דיליה דגזר דכ' ידוע תדע כי גר יהיה ג'. ויקנהו פוטיפר לסטר חטאה
זנא ליה. פתח ואמ' האומר לחרס ולא יזרח ובעד כוכבים יחתום. ת"ח ג' כוכביא עבד
קב"ה ברקיעין וכל רקיעא ורקיעא אית ביה כמה שמשין ממנן לשמשא ליה לקב"ה בגין
דלית לך שמשא ואומנא דלית ליה פולחנא ושמושא למריה וקיימי כל חד וחד על
ההוא שמושא דאתפקדא ביה וכל חד ידע עבדתיה לשמשא מנהון משמשי בשליחותא
דמריהון ואתפקדן בעלמי' על כל עובדיהון דבני נשא ומנהון קא משבחי ליה ואתפקדן
על שירתא ומנהון דאינון אתפקדן בהאי לית לך כל חי לא בשמיא וכוכבי ומזלי דכלהון
לא משבחין ליה לקב"ה דהא בשעתא דעאל ליליא תרין אתפרשן תלת סטרין מעריין
לתלת סטרי עלמי' ובכל סט' וסטרא אלפין ורבו רבוון וכלהו ממנן על שירתא תלת
משריין אינון וחד חוותא קדי' ממנן עלי' וקיימא עליהו וכלהו קא משבחן ליה לקב"ה
עד דאתי צפרא וכל אינון דבסטר דרום וכל כוכביא דנהרי כולהו משבחן ואמרי שירתא
לקב"ה כד"א ברן יחד כוכבי בקר. ברן יחד אלין כוכביא דבסט' דרום כד"א וישכם אברהם בבקר.
ויריעו כל בני אלהים אלין אינון דבסט' שמ' דאסתלקו בימינא וכדין צפרא נהיר וישראל נטלי
שירתא ומשבחן ליה לקב"ה בימאמא ג' זמנין ביומא לקבל ג' זמנין דליליא וקיימי אלין לקבל אלין עד
דאסתלק יקרא דקב"ה בימאמא ובליליא כדקיימות. וקב"ה אסתלק בהו בשת אלין ההוא חיותא
קדי' דקיימא עליהו לבני וקיימא על ישראל לתתא בגין לתקנא כולא כדקיימא מה כ' ביה ותקם בעוד לילה

ותרין טרף לביתה לית אינון משריין כ״ב וחק לנערותיה לית משריין ישראל לתתא. ובגין כך יקרא
דקב״ה אסתלק מכל סטר מעי׳ ומתתא ועל דא כולא הוא ברשותיה. דימא. וכולא איהו
ברעותיה. האומר לחרס ר׳ שמעון אמר דא יוסף. ובעד כוכבים יחתום לית אחוי דכתי׳
ואחד עשר כוכבים ד״א האומר לחרס ולא יז׳ דא יעקב בשעתא דאמרו ליה הכר נא
ולא יזרח בשעתא דאסתלק מניה שכי׳. ובעד כוכבים יחתום לית בנוי אתחתם
ואסתתם נהורא דיליה. שמשא אתחשך וכוכבין לא נהירו בגין דיוסף אתפרש מאבוי

ות״ח מההוא יומא אתפרש יעקב משמושא דערסא ואשתאר אבילא עד ההוא
יומא דאתבשר בשורה דיוסף. ויהי יי׳ את יוסף ר׳ יוסי אמר ולא יעזוב את חסידין
לעולם נשמרו הא קרא אוק׳ באברהם חסידו כתי׳ חסר יו״ד והא אתמ׳ ות״ח בכל אתר
דאזלי צדיקיא אזיל קב״ה נטיר לון ולא שביק לון דוד אמר גם כי אלך בגיא צלמות לא
אירא רע כי אתה עמדי. בכל אתר דאזלי צדיקיא שכי׳ אזלא עמהון ולא שבקא לון
יוסף אזל בגו עלמות ונחת למצרים שכי׳ הות עמיה הה״ד ויהי יי׳ את יוסף ובגין דהות
עמיה שכי׳ בכל מה דהות עביד הוה מצלח בידיה דאפי׳ מה דהוה בידיה והוה תבעא
ליה בגוונא אחרא הוה מתהפך בידיה לההוא גוונא דרעותיה דמריה הוה רעי ביה מאי
דכתי׳ וירא אדוניו כי יי׳ אתו מצליח בידו ויאמר כי יי׳ אתו. ת״ח וידע אדוניו כי יי׳
אתו לא כתי׳ אלא וירא אדוניו דהא בעינוי הוה חמי עובדא דעביד בכל יומא דקב״ה
עביד בידיה ועל דא ויברך יי׳ את בית המצרי קב״ה נטיר לון לצדיקיא ובגיניהון נטיר
לון לרשיעיא. דהא רשיעיא מתברכן בגיניהון דצדיקיא כגוונא דאכתי׳ ויברך יי׳
את בית עובד אדום. צדיקיא אוחרנין מתברכין בגיניהו ואינון לא יכלין לאתגנא בזכותיהו
והא אוק׳ יוסף אתברך מריה בגיניה ואיהו לא יכיל לאשתזבא מניה ולנפקא לחירו׳
ולבתר אעיל ליה לבית הסהר כד״א ענו בכבל רגלו׳ עד לבתר אפיק ליה קב״ה לחירו
ושלטיה על כל ארעא דמצרים ובגין כך ולא יעזוב את חסידין לעולם נשמרו. חסידו כתי׳
ואתמ׳ וקב״ה אגין עליהו דצדיקיא בעלמ׳ דין ובעלמ׳ דאתי דכתי׳ וישמחו כל חוסי בך לעולם
ויהי אחר הדברים האלה ותשא. ר׳ חייא פתח ברכו יי׳ מלאכיו גבורי כח וג׳

ת"ח כמה איצטריך ליה לבר נש לאסתמרא מחובוי ולמהך באורח תקונא בגין דלא ישלוט ליה יצר הר'
דאיהו מקטרגא ליה כל יומא ויומא כדא ובגין דאיהו מקטרגא ליה תדיר בעי בר נש [ולאתתקפא]
עליה ולאסתלקא עליה בתר דתקיפו דצבו למהוי גובר עליה ולאשתתפא באתר דגבורה
בגין דכד יתתקף בר נש עליה כדין איהו בסטר גבורה ואתדבק ביה לאתתקפא. ובגין דההוא
יצר הרע תקיף בעי בר נש דיהא תקיף מיניה. ואלין בני נשא דאתתקפו בהדיה איקרון גבורי
כח לאשתכחא זינא עם זיניה. ואינון אינון מלאכין דקב"ה דאתיין מסט' דגבורה עשיכא [בגויה.]
לאתתקפא עליה. גבורי כח עושי דברו כיוסף דאיקרי צדי' גבורי ברית קדי' דאתרשים

ר' אלעזר אמ' ויהי אחר הדברים האלה אתר דיצר הרע מקטרג דאיהו דוכתא אחר
הדברים האלה בגין דיוסף יהב ליה דוכתא לקטרגא דהוה יוסף ממלמל בשעריה ומתקין [גרמיה]
וקשיט ליה כדין אתי יהיב דוכתא ליצר הרע לקטרגא דאמ' ומה אבוי איהו באבלא
עליה ויוסף מקשט גרמיה ומסלסל בשעריה כדין אתגרי ביה דובא וקטרג ליה.
ויהי אחר ת"ח בשעתא דקב"ה אשגח ביה בעלמא למידן יתיה ואשכח חייבין בעלמא
מה כתי' ועצר את השמים. וכדין ואבדתם מהרה. דהא בגין חובין דבני נשא שמיא
וארעא אתעצרן ולא נהגי נימוסיהון כדקא יאות. ות"ח אינון דלא נטרי להאי קיימא
קדישא גרמי פרישו בין ישראל לאבוהון דבשמיא בגין דכתיב וסרתם ועבדתם. ועצר [אף ה']
דהאי איהו מאן דפגים ליה אחרא דמשקר באת קיימא קדי' וכד קיימא קדי' אתנטיר [בעלמא]
כדקא יאות כדין קב"ה יהב ברכאן לכל לאתרקא בעלמא כמ' דכתי' גשם נדבות תניף [אלהים]
גש"ם נדבות דא גשם דרעותא כד אתרעי קב"ה בכנסת ישראל ובעי לארקא בה ברכאן
כדין נחלתך ונלאה א"ל נחלתך אלין ישראל דאינון אחסנתיה דקב"ה כמ' דכ' יעקב חבל
נחלתו. ונלאה דא כנסת ישראל דאיהו נלאה בארעא דאיהי צמיא למשתי וכדין איהי
נלאה וכד איהו גשם נדבות דרעוה אתיהיב כדין אתה כוננתה וכלדא שמיא וארעא וכל
חיליהון כולהו קיימי על קיומא דא דכ' אם לא בריתי. ובגין כך בעי לאזדהרא בדא והא [אוק']
ובגין כך כתי' ויהי יוסף יפה תאר ובתריה ותשא אשת אדוניו. ויהי כדברה אל יוסף וגו'

ר' יהודה פתח לשמרך מאשה רעה · זכאין אינון ישראל דידעין אורחוי דקב"ה למיזל בהון
בגין דאינון משתדלי באורי' יממא ולילי ואחסינו ב' עלמי עלמא דין ועלמא דאתי
אחסין האי עלמא אע"ג דלא אתעסק בה בר נש לשמה ואחסין ההוא עלמא ע"ג דאתעסק
בה לשמה · ת"ח מה כתי' ארך ימים בימינה · בימינה מאן דאזיל לימינא דאורי'
אורכא דחיין איהו לעלמא דאתי דזכי תמן ליקרא דאורי' דאיהו יקרא ועטרא דאתעטרא
על כלא דעטרא דאורי' בההוא עלמא איהו בשמאלה עושר וכבוד בהאי עלמא
דאע"ג דלא אתעסק בה לשמה זכי להאי עלמא בעותרא ויקרא · והא ר' חייא
כד אתא מההיא דכר פלג למרעא דיש"ר קרא באורי' עד דהוו אנפוי נהירין כשמשא
וכד הוו קיימין כל אינון דלעאן באורי' הוה אמ' דא אשתדל באורי' לשמה ודא לא
אשתדל לשמה והוה צלי עלי' על ההוא דאתעסק לשמה דלהוי הכי תדיר ויזכי
לעלמא דאתי · יומא חד חמא חד תלמיד דהוה לעי באורי' ואנפוי מוריקן ואמ'
ודאי מהרהר בחטאה איהו דנא אחיד ליה לקמי' ואמשיך ליה במלין דאורי'
עד דאתיישבן רוחיה בגויה מההוא יומא ולהלה שוי על רוחיה דלא ירדוף בתר אינון
הרהורין בישין ומשתדל באורי' לשמה · א"ר יוסי בר חמי בר נש הרהורין בישין
אתיין עליה יתעסק באורי' ובדין יתעברון מניה א"ר יהודה כד ההוא בישא אתי
לאפתי' ליה לבר נש יהא משיך ליה לבי אורי' ויתפרש מניה · ת"ח הא תנינן דכד סטרא
סטרא בישא קיימא קמיה דקב"ה לאסטאה על עלמא בגין עובדין בישין קב"ה חס על
עלמא ויהב עיטא לבני נשא לאשתזבא ליה ולא יכיל לשלטאה על עובדיהון
ומאן איהו עיטא לאשתדלא באורי' לאשתזבא ליה ולא יכיל לשלטאה על עובדיהון
ומאי מנה מנא לן כי נר מצוה ותורה אור מה כתי' בתריה לשמרך מאשת רע
וההוא סטרא מסאבא סטרא אוחרא דקיימא תדיר קמי קב"ה לאסטאה עלמא
על חוביהון דבני נשא וקיימא תדיר לתתא לאסטאה לבני נשא דקיימא תדיר לשלטא
בגין לאדכרא חוביהון דבני נשא ולאסטאה לון על עובדיהון בגין דאתייהבו ברשותיה

159

נייה דעבד לאיוב ולן קיימא לאסטואה עליהו ולאדכרא חוביהון בכל מה דעבדן באינון ימני
דקב״ה קיימא עליהו כדין זמין לאסטאה לון ולאדכרא חוביהון בכל מה דעבדן באינון דמני
דקב״ה קיימא עליהו בדינא כדין זמין לאסטאה לון ולאדכרא חוביהון קב״ה חס עליהון למיהב
ויהב לון עיטא לאתיזבא מניה ובמה בשופר ביום ר״ה ביומא דכפורי בעשרי דיהבי ליה
בגין לאתפרשא מניהו ולאשתדלא בההוא חולקא והא אוקמוה · תא חזי מה כת׳ יגליה
יורות מותי בראו דמהימנותא מה כת׳ בתריה דרכיה דרכי נעם ואינון אינון אורחין ושבילין
דאורי׳ וכולא חד האי שלום והאי מות וכולא הפוכא דא מן דא · זכאה חולקהון דישראל דאינון
מתדבקין ביה בקב״ה כדקא חזי ויהיב לון עיטא לאשתזבא מכל סטרין אחרנין דעלמ׳
בגין דאינון עמא קדו׳ לאחסנתיה וחולקיה ועל דא יהיב לון עיטא בכולא זכאין אינון בעלמ׳
דין ובעלמ׳ דאתי · תא חזי כד האי ספורא בישא נחת ושטן בעלמ׳ וחמו עובדיהון דבני
נשא דאינון כולהו סטאן אורחייהו בעלמ׳ סליק לעי׳ ומסטין להו ולאו קב״ה דחייס על
עובדיהון לא ישתארון בעלמ׳ מה כת׳ ויהי כדברה אל יוסף כדברה דסלקא ומסטי בכל יומא
יומא ואמרי׳ עליה דקב״ה במה בישין במה דסטורין בגין לשיצאה בעלמ׳ מה כת׳ ולא
שמע אליה בגין דאיהו חיים עלמ׳ לשכב אצלה מה הוא לשכב אצלה בגין לנסבא שולטנא
לאסטואה עלמ׳ ושולטא לא שלטא עד דאתיהב לה רשו דא לשכב אצלה כד״א
ולאיש אשר ישכב עם טמאה להיות עמה למיהב לה רבו ודכאן וסיעתא דל מלה
סיועא הוי לה מעי׳ לאשתאר בעלמ׳ אפי׳ חד · אבל איהו יצר הרע דקא אזיל ומפתי לון לבר נש
לבני נשא בגין לאסטאה אורחיהו ולאתדבקא ביה · וכל יומא ויומא ועידן ס״ט. ליה לבר נש
לאורחא דקשוט בגין דחייבא ליה מאורחא דחיי לאמשכא ליה לגיהנם · זכאה איהו מאן דאיהו נטיר
אורחוי דקב״ה ושבילין בגין דלא יתדבק ביה היינו דכת׳ ויהי כדברה אל יוסף וכו׳ ולא שמע אליה מה
דאיהו מארתליה בכל יומא דהא רוח מסאבא יצה״ר איהו מפתה ליה לבר נש בכל יומא לשכב
אצלה גו גהנם לאתדבקא תמן לה י״ת עמ׳ ת״ח כד בר נש אתדבק ביה בההוא סטרא אמשיך
אבתריה ואסתאב ושמע בהאי עלמ׳ ואסתאב עמה בעלמ׳ אחרא׳ ת״א חזי האי סטרא

ואמשיך אבתריה ומסתאב שמיה בהאי עלמא ומסתאב שמיה בעלמא אחרא · תא חזי הא סטרא

מסאבא איהו · אוף הכא כד"א צא תאמר לו [illegible] ובה אתדן מאן דאפסיק אולפני

מאורייתא ובה אתדבקו חייבי עלמא דלית להון מהימנותא בקב"ה · מה כת' ויהי כהיום

יומא דיצר הרע שלטא בעלמא ונחתא לאסטאה לבני נשא · אימתי · יומא דאתי ברנש

לאתבא בתיובתא על חובוי או לאשתדלא באורי' · כדין בההוא זמנא נחתא לאסטאה

בני עלמא · ויבוא הביתה לעשות מלאכתו לאשתדלא באורי' ולמעבד פקודי דאורי'

דאיהו מלאכתו דבר נש בהאי עלמא · וכיון דעובדתיה דבר נש בהאי עלמא הוא עובדתא

דקב"ה בעי ליה לבר נש למהוי תקיפא כאריא בכל סטרוי ובגין דלא ישלוט עליה סטרא

אוחרא ולא יכיל מנו למפתי ליה מה כת' ואין איש לית גבר דיקום לקבליה דיצר הרע ויגח ביה

קרבא כדקא יאות · מה אורחיה דיצר הרע כיון דחמי דלית בר נש דיקום לקבליה לאגחא ביה

קרבא מיד ותתפשהו בבגדו בגין דכד שליט יצר הרע עליה דבר נש אתקין ליה וקשיט

ליה לבושוי מסלסל בשעריה הה"ד ותתפשהו בבגדו שכבה עמי אתדבק בי · מאן דאיהו

זכאה אתתקף לקבליה ושניר ליה קרבא מה כת' ויעזוב בגדו בידה ואבות ליה ויתתקף

לקבליה ויערוק מיניה בגין לאשתזבא מניה ולא ישלוט עלוי · אמר ר' יצחק זמינין

אינון צדיקייא למחמי ליה ליצר הרע כטורא רברבא ויתמהון ויימרון היך יכילנא לאכפיא

טורא רברבא עילאה · וזמינין רשיעיא למחמי ליה ליצר הרע כחד שערא דקיק ויימרון

היך לא יכילנא לאכפיא לחוטא שערא דקיקא דא אלין בכאן ואלין בכאן · וקב"ה יבערניה

מעלמא ויכוס ליה לעיניהו ולא ישלוט עוד על עלמא · ויחמון צדיקים ויחדון כד"א אך צדיקים

יודו לשמיך · ויהי אחר הדברים האלה חטאו · ר' יהודה פתח הישאג אריה ביער וטרף

אין לו · תא חזי כמה אית לון לבני נשא לאשגחא בפולחנא דקב"ה דכל מאן דאשתדל באורי'

ובפולחנא דקב"ה דחליה ואמתיה על כולא דהא כד ברא קב"ה עלמא ועבד כל בריין דעלמא כולהו

וחד בדיוקניה כדחזי ליה ולבתר ברא ליה לבר נש בדיוקנא עלאה ושלטיה על כולהו בדיוקנא דא

דכל זמני דבר נש קאים בעלמא כל אינון בריאן דעלמא זקפין רישא ומסתכלין בדיוקנא עלאה

דבר נש כדין כולהון דחלין ודחלין מקמיה כד"א ומוראכם וחתכם יהיה וגו' דמסתכלין

וחמאן ביה האי דיוקנא ונשמתא ביה. אמר ר' אלעזר אמאי. דנשמתא עלאה ביה צדיקיא

לא משתנין מטה דהוו דיוקניהון בקדמיתא וכד בר נש לא אזיל באורחיה דאורייתא האי דיוקנא

דיליה אתחלף ליה וכדין חיות ברא ועופא יכלין לשלטאה עליה בגין דיתחלף ליה ההוא

דיוקנא דבר נש. ותא חזי זכאה אחליף עובדין דיליה ותבא בגין לאהדרא מלין לאתריה

ולאשתכחא רעותיה בכל עובדין דעלמא דעל לא אשתני דיוקניה כדאפילו ליה בגובא

דאריותא ובגין כך אשתזיב. אמר ר' חזקיה והכי אמאי כתי' אלהי שלח מלאכיה ויסגר

פום אריותא. ולא חבלוני משמע דבגין מלאכא דא סגר לפומיה ולא אתחבלו. א"ל בגין דא

לא אתחבל דהא ההוא דיוקניה דבר נש זכאה איהו מלאכא ממש דסגיר פומא וקשיר לון לנטרא ליה

דלא יחבלון ליה ובגין כך אלהי שלח מלאכיה ההוא דכל דיוקנין דעלמא מתחזין ביה. ואיהו אתקיף ביה דיוקניה

דלא יכלין לשלטאה ביה וסגר פומיהון ועל דא שלח מלאכיה ודאי והאי מלאכא דכל דיוקנין מתחזיין

ביה. כת' ירדין בעים מלא גוויתי. איהו דלא אשתני ממיה כל דיוקנין דעלמא ועל דא מבעי ליה יתיר

לבר נש לאסתמרא אורחוי ושבילוי דלא יחטא קמי מריה ויתקיים בדיוקניה דאדם. תא חזי

נטר פומיה ממאכל דאסיר דכת' ובשר פגול לא בא לפי זכה ואקריבן אדם ואתקיים בדיוקנא דאדם

בגין דכל מלין דעלמא כולהו דחלין מקמי דיוקנא דאדם דהוה שליט על כולהו ואיהו מלכא על כולהו

אמר ר' יוסי בגין דא אצטריך ליה לבר נש לאסתמרא מחובוי ולא יסטי לימינא ולשמאלא ועם כל דא בעי ליה

לבר נש למבדק בחובוי בכל יומא ויומא דהא בר נש דקיים מערסיה תרי סהדין קיימין עמיה בהדיה

כל יומא ובעי בר נש למיקם מיומסהדי אמרי ליה בשעתא דאפתח עינוי עיניך לנכח יביטו

ואתקין רגלוי למהך איינון סהדי אמרי ליה פלס מעגל רגליך ועל דא כד אזיל בר נש בכל יומא בעי

ליה לאסתמרא מחובוי בכל זמנא ויומא. כד אתי ליליא בעי לאסתכלא ולמבדק בכל מה דעבד כל

ההוא יומא בגין דיתוב מנייהו ויסתכל בהו תדיר ויתוב מנייהו כד"א וחטאתי נגדי תמיד בגין דיתובי

ותא חזי בזמנא דהוו ישראל בארעא קדי' לא אשתכח בידיהון חובה כמה דאוקמוה בגין דאינון קרבנין

דהוו מקרבין בכל יומא הוו מכפרן עליהון. השתא דאתגלוון ישראל מארעא וליתא מאן דיכפר עליהון

אורו' אינו' מכפרא עלייהו ועובדין דכשרין בגין דשכי' עמהון בגלותא' ומאן דאיהו
נסתכל באורחוי דקב"ה גרים ליה לשכי' לאתכפיא בגו עפרא' כד"א ושפילנה ישפילה עד ארץ
ימי' ליצחק וכן מאן דאשתדל באורי' ובעובדין דכשרין גרים לה לכנסת ישראל לארמא רישא
בגו גלותא זכאה חולקהון דאינון משתדלין באורי' [illegible] תא חזי
מגלגל קב"ה גלגולין בגין לארמא רישא דצדיקייא בגין דהא דיוסף ירים רישיה בעלמא
על דאשתכח זכאה קמיה מארי' דכולא על עבדוהי כד"א חטאו משקה מלך מצרים
וכולא בגין לארמא רישא דיוסף זכאה: ותא חזי שלימו דחלמא אתכפיא מעם אחוי
ועל ירא דחלמא אתרבי על אחוי ואתרבי על עלמא ויחלמו חלום שניהם תא חזי
דהא אתמ' דכל חלמין סלקין בתר פומא יוסף כד פשר להו חלמא [illegible] להו פשרא
טבא ולקאי פשרא בישא לא אינון חלמין עליה דיוסף הוו' ובגין דידע פשרא על
עיקרא ושרשא דילה בגין דא פשר להו חלמא כמה דאצטריך לכל חד וחד פשר לון
פושרא לאהדרא מלה על אתריה מה כת' ויאמר להם יוסף הלא לאלהים פתרונים מאי
בגין דהכי אצטריך ליה למפשר חלמא ופקדא פושרא לקב"ה בגין דתמן איהו קיומא דכולא
קיומא פשרא' תא חזי הא אתמ' דרגא דחלמא איהו לתתא ואיהו דרגא שתיתאה
בגין דהא נבואה שריא עד האי דרגא דחלמא שתא דרגין אינון וסלקא פושרא מדרגא דחלמא
לדרגא אחרא' חלמא איהו דרגא לתתא ופושרא קיימא בדבור ועל דא בדבור קיימא מלה
דכת' הלא לאלהים פתרונים' אלהים ודאי' תא חזי מה כת' ויספר שר המשקים' ר' אלעזר
פתח ויהי כעברם ואליהו אמר לאלישע של מה אעשה לך' הכא אית לאסתכלא והאי
דהא תוהא איהו ואליהו אמ' לאלישע של מה אתן לך וכי ברשותיה קיימא הכי ברשותא דקב"ה
איהו' ותנן דאלישע הכי נמי איהו הוה ידע עמ"ו אמ' ויהי נא פי שנים ברוחך אלי' לאודעא
מאן דאחיד בשמיא וארעא וכל עלמין היך לאיהא ברשותיה דאוודעי ליהו ושאר צדיקייא
קב"ה עביד רעותהון דצדיקייא תדיר דכת' רצון יראיו יעשה פ"א דההוא רוחא קדישא

ועליה דידיה לנביאיא באלישע הוה שמשא דיליה והא נביא אמ' ליה ואת אלישע בן שפט מאבל
מחולה תמשח לנביא תח' ועל דא הוה ליה לאלישע לירתא ליה פי שנים ברוחך אלי' מאי פי שנים
ברוחך אלי' ס"ד דחד תרין שאל ומה דלא הוה ברשותיה היך שאל אלא מאיהו לא שאל רוח חדתין לא איהו
שאל בההוא רוחא דהוה ליה דיעבד חד ב' נסין בעלמ' בההוא רוחא מה כת' ויאמר הקשית לשאול
אם תראה אותי לוקח מאתך יהיה לך כן ואם אין לא יהיה. מ"ט אם תראה אותי לא אלא מאי תיכול
למיקם על עיקרא דרוחא דשבקנא לך בשעתא דאתנסיב מינך יהא לך כדין דהא כל ההוא עיקרא
דרוחא בשעתא דיסתכל בה כד חמי ליה לאיהו יהוי דבקותא ביה כדקיאות. ת"ח האי מאן דאסתכל
נמאן דאוליף מרביה וחמי ליה בההוא חכמתא יכיל לאתוספא בההוא רוחא יתיר. ת"ח
יוסף בכל מה דאיהו עביד הוה חמי ברוחא דחכמתא לדיוקנא דאבוה ובגין כך הוה
מצלחין ליה מלתא ומתוספא ביה רוחא אחרא בנהירו עי' יתיר. בשעתא דאמ' ליה
ההוא רשע והנה גפן לפני אשתדל יוסף דלא הוה ידע על מה אתיין מלה יביין דאמ' ובגפן
שלשה שריגים מיד אתער רוחיה ואתוסף בנהירו ואסתכל בדיוקנא דאבוי כדין אתנהיר
רוחיה וידע מלה מה כת' ובגפן שלשה שריגים אמ' יוסף הא ודאי בשורה בחדוה בשלימו
איהו מ"ט בגין דהאי גפן על כנסת ישראל אתחזי ליה ואתבשר יוסף בהאי ובגפן שלש' שריג'
אלין אינון ג' דרגין עי' דנפקי מהאי גפן כהנ' לוואי ישראל. והיא כפורחת דהא בזכותהון סלקא
כנסת ישראל ואתברכת ועלה נצה עי'. הבשילו אשכלותיה אלין אינון צדיקיא דעלמא אינון
ענבים מבושלין כדקאמרי. ד"א הבשילו אשכלותיה ענבים דא הוה יין דאתנטר בענביה
מן יומי בראשית עד הכא אתבשר יוסף בחלמיה מכאן ולהלאה חלמי איהו דיליה בגין דאית
חלמי ליה ולאחרנין. ואקח את הענבים דאיהו ליה לגרמיה. תנינן האי מאן דחמי ענבים
בחלמיה חוורי סימן יפה לו. אוכמי לא. מ"ט בגין דאיהו כגוא בתרי דרגין ידיען אינון
אוכמי וחוורי הא איהו טב והא איהו לא טב וכלהו ענבין בדגנא דמהימ' תליין אלי' וע"ד
מתפרשין בחכמתא הן לטב הן לביש אין צריכין רחמי ולאו משתכחותא דרחמי. ת"ח
אדם הראשון אתתיה סחטה ליה ענבין וגרים מותא לעלמ' נח מותא להני ענבין ולא

אתמסר

כדנאות מהכ׳ וישת מן היין וישכר · אהלה כה״א בני אהרן שתו חמרא מניהו וקריבו בההוא קרבנא

חמרא ומתו · הא אתמ׳ וכגוונא דא עניים מן עניי רוש · כגון דאינון עניין גרמו האי דאינון חמא

עניין טבין בההוא כרם דנא חלקיא ניחא ורווחא בדרגין שלימין כדניאות · ועל דא יוסף

ידע מלה ואסתכל בעיקרא ופשר חלמא על בוריה · כגון דאתבשר בההוא מלתא כדניאות

וכגוונא דא פשר פשרא לטב ואתקיים הני מה כתי׳ וירא שר האופים כי טוב פתר · תא חזי ארורים

אינון רשיעיא דכל עובדיהון כולהון לביש ועל אינון מלין דאינון אמרי כולהו לביש ולמבאשא

כיון ח׳ דפתח פומיה פתח באף מייד דחיל יוסף וידע דכל אינון מלוי לאבאשא ובשורה

דביש בפומיה · והנה שלשה סלי חרי כדין ידע יוסף דאתבשר על חריבו דבי מקדשא וישראל

בגלותא דאתגלין מארעא קדי׳ חמי מה כתי׳ ובסל העליון · והעוף אוכל אותם · אינון עמין שאר

דמכנשי עליהן דישראל וקטלין לון וחרבי ביתיהו ומפגרי לון לד׳ סטרי עלמא ועל דא אסתכל

יוסף וידע בההוא חלמא מייד פשר ליה פשרא לביש דאתקיים ביה · דתנ׳ תנין דרגין דנא חמא

האי וחמא האי · דא חמא דהא כד שליט דרגא עי׳ ואתנהיר סיהרא · ודא חמא דאתחשך

ושליט עליה חויא בישא וכגוונא דא אסתכל יוסף בההוא מלתי׳ ופשר ליה פושרא לביש ועל

דא כולא בפושרא קיימא ודא ודא חמו בלין ב׳ דרגין דשלטא דא ושליט דא · ר׳ יהודה פתח

לב טהור ברא לי אלהים · האי קרא אוקמי׳ אבל לב טהור כד״א ונתת לעבדך לב שומע דכתי׳

וטוב לב משתה תמיד · וכגוונא דא לב טהור לי ודאי · ורוח נכון חדש בקרבי · ורוח נכון ודאי איהו נכון

אין · דא היא רוח דאסתלק לבע עלמי׳ ורוח טומאה ודאיהו דאקרי רוח עוועים · כד״א ייי׳ מסך

בקרבה רוח עועים · ועל דא ורוח נכון חדש בקרבי · מאי חדש דא חדושא דסיהרא

בשעתא דאתחדש סיהרא וכגוונא דא חדש · ר׳ אלעזר ור׳ יוסי הוו אזלי באורחא אמ׳ לעזר

לר׳ יוסי האי דכתי׳ ויצא הרוח ויעמד לפני ייי׳ ויאמר אני ויאמר ייי׳ אליו במה ויאמר אצא

והייתי רוח שקר · ותנינן דאיהו רוח נבות היזרעאלי · וכי נשמתין כיון דסלקין וקיימי לעילא

אינון יכלין לאתבא להאי עלמא ומלה דאמר אצא והייתי רוח שקר · ותו מאי מתענש

עליה אחאב דהא דינא דאורי׳ דשוי שמואל נביאה דישראל דכתי׳ שדותיכם וכרמיכם

וזיתיכם

ה׳טוב׳ים

ולא בעא
הטובים יקח ואי מחאב נטל הוא כרם מנבות דינא הוה · ותו דהוה יהיב ליה דהבא או כספא
אלא יאות שאלת · ות״ח האי רוח דקאמרו דההיא דנבות הנא אית לאסתכלא אורחא דנבות
בההוא
יכיל לסלקא ולקיימא קמיה דקב״ה דכתי׳ ויצא הרוח · אי תימא איהו היאך יבעי שקרא
עלמי דאיהו עלמא דקשוט · ומה בהאי עלמא לא בעי קב״ה שקרא בההוא עלמא לא כ״ש
לקיימא
דאי לאו זכאה איהו היך יכיל לקיימא קמיה דקב״ה אלא נבות לאו זכאה הוה בלבא
קמיה · אלא רוחא אחרא דשלטא בעלמא הוה דדאהוא רוחא דקיימא תדיר ומלקא קמיה
בשקרא
דקב״ה ודאהוא דאסטי לבני עלמא בשקרא מאן דהוא רגיל בשקרא אשתדל תדיר
ועל דא אתא והייתי רוח שקר · ועל דא קב״ה אמר צא ועשה כן פוק מהכא כמה דאוקי׳ דכתי׳
דובר שקרים לא יכון לנגד עיני ובג״כ דא איהו רוח שקר ודאי · ות״ו במה דקטיל ליה לנבות
ונטל כרמא דיליה אי יטול כרמא דיליה יטול קטולא מאי קטיל ליה · אלא על דקטיל ליה
וירשת ·
בלא דינא אתענש · קטיל ליה בלא דינא ונסב כרמא דיליה ובג״כ כתי׳ הרצחת וגם
ועל דא אתענש · ות״ח כמה אינון בני נשא בעלמא דאסטו לגבי האי רוח שקר בשקרא ושליט
איהו בעלמא בכמה סטרין וכמה עובדין והא אוקי׳ מלי · ועל דא דוד מלכא בעי
רוח
לאסתמרא מניה בגין לנפקא גו מסאבו דכתי׳ לב טהור ברא לי אלהים ורוח נכון דא הוא
נכון ואחרא איהו רוח שקר · ועל דא תרין דרגין חד קד׳ וחד מסאבו · פתח ואמר
דיניה ·
וייי נתן קולו לפני חילו כי רב מאד מחנהו · האי קרא אוק׳ אבל וייי בכל אתר איהו ובי
איש דברים
נתן קולו דא הוא קלא דכתי׳ קול דברים ותניגא קול דברים וכ׳ התם לא איש דברים מאי
בג״א איש האלהים · לפני חילו אלין ישראל כי רב מאד מחנהו בג״א היש מספר לגדודיו ·
דקמיה ממנן ושליטין אית ליה לקב״ה וכולהו קיימי לאסטאה עליהון דישראל בגין לאסתמרא
להו ולאובלו לקטרגא להו · כי עצום עושה דברו מאן עצום דא הוא זכאה ההוא
דאשתדל באורי׳ יממא ולילי · ד״א כי עצום דא הוא מקטרגא דאשתכח קמיה
דקב״ה ואיהו תקיפא כפרגלא תקיפא כטנרא · עושה דברו דנטיל רשו על כולא
מלעילא ונטיל רשו מתתא · כי גדול יום ייי דאיהו שליט על כולא ועילאה ותקיפא על
כולהו וכולהו תחות שלטניה · זכאין אינון צדיקיא דקב״ה אתרעי בהו תדיר לזכאה לון

לעלמ׳ דאתי׳ ולמחדי להו בחדו דעדניא דזמינין למחדי ביה בקב״ה דכתי׳ וישמחו בך
כל חוסי בך לעולם ירננו ותסך עלימו ויעלצו בך אוהבי שמך׳ ב״ה אמן

פרשת ויהי מקץ / ר׳ חייא פתח קץ שם לחשך ולכל תכלית הוא חוקר

אבן חשך וצלמות׳ האי קרא אתמ׳ קץ שם לחשך דא איהו קץ דשמאלא ואיהו שטא בעלמ׳ ושטא לעי׳ וקיימ׳ קמיה דקב״ה ומסטי׳ וקטרג על עלמ׳ והא אתמ׳׳ ולכל תכלית הוא חוקר דהא כל עובדוי לאו אינון לטב אלא לשיצאה תדיר ולמעבד כליה בעלמ׳׳ אבן חשך וצלמות׳ ת״ח אית אבן חיים לעי׳ והאי איהו אבן חשך וצלמ׳ מאי אבן חשך דא הוא קץ דאיהו מסט׳ דחשך׳ וזוהמא דדהבא והא אתמ׳׳ ת״ח כמה אית לון לבני נשא לאסתכלא בפולחנא דקב״ה ולמשתדלא באורי׳ יממא ולילי בגין דינדע ויסתכל בפולחניה דהא אורי׳ איהי מכרזא בכל יומא קמי בר נש ואמרה מי פתי יסור הנה והא אוקמ׳ מלי׳ וכד בר נש אשתדל באורי׳ ואתדבק בה זכי לאתתקפא באילנא דחיי בא׳ עלמ׳ ואתתקף בה לעלמ׳ דאתי׳ דהא כד נשמתין נפקין מהאי עלמ׳ הכי מתתקנן להו דרגין לעלמ׳ דאתי׳ ת״ח אילנא דחיי איהו בכמה דרגין מתפרשן׳ דאתיין מן דא וכולהו חד באילנא דחיי אית דרגין לאין על לאין ענפין ועלין קליפין גופא דאילנא שרשין וכולא איהו אילנא כגוונא דא מאן דאשתדל באורי׳ איהו מתתקן ומתתקף באילנא דחיי׳ כל בני מהימנו׳ ישראל כולהו מתתקפי באילנא דחיי מנהון אחידן באילנא ממש בההוא גופא דביה מנהון אחידן בענפין מנהון בעלין מנהון בשרשין אשתכחו כולהו אחידן באילנא דחיי׳ ואינון דמשתדלי באורי׳ כולהו אחידן בגופא דאילנא׳ ובגין כך מאן דאשתדל באורי׳ איהו אחיד בכלא והא אוק׳ ואתמ׳ ויהי מקץ מאי מקץ ר״ש אמ׳ אתר דלית ביה זכירה ודא הוא קץ דשמאלא מ״ט בגין דכ׳ כי אם זכרתני אתך לאו כיון דאסתכל יוסף במלתיה אמ׳ ודאי חלמא דזכירה איהו ואיהו טעה בהאי דהא ביה בקב״ה הוי כולא׳ ועל דא אתר דהוי ביה נשיין

בסקמיה מה כ' ולא זכר שר המשקים כיון דאתי ולא זכר שר המשקים ממי וישכחהו
אתר דאית ביה שכיחא ודא קץ דסט' דחשך · שנתים ימים דתב דרגא לדרגא
דאית ביה זכירה · ופרעה חלם דא חלמא דיוסף הוה בגין דכל נהר דיוסף הידין
איהו ורגא דא האי מגאן דחמא נהר בחלום חמא שלום דכתי' הנני נוטה לה כנהר שלום ·

ויהי מקץ ר' חייא פתח מלך במשפט יעמיד ארץ' ת"ח דכד ברא קב"ה
עלמי' עי' אתקין כולא עדקיאו ואפיק נהורין עי' מנהון לכל סט' וכולא איהו תד' ·
וברא שמים דלעי' וארץ דלעי' לאתקנא כולהו לתועלתא דתתאי · ת"ח מלך
במשפט מאן מלך דא קב"ה במשפט דא יעקב דאיהו קיומא דארעא · ועל דא
אתגן מן ה' אתגן מן ו' דקיומא דארעא איהו משפט · דהא משפט יעמיד
ארץ כת' ועל הארץ באו מצרימה ובגין דקב"ה אתרעי ביה ביעקב עבד ליה
ליוסף שליט על כל ארעא · ר' יוסי אומ' מלך דא יוסף · במשפט יעמיד
ארץ דהא עד לא אתא יעקב למצרים לא הוה קיומא מגו כפנא כיון דאתא
יעקב למצרים בזכותיה אסתלק כפנא ואתקיים ארעא · דא מלך במשפט
דא דוד דכתי' ויהי דוד עושה משפט וצדקה · ואיהו קיים ארעא ובזכותיה קיימא
לבתר דנא · ואיש תרומות יהרסנה · דא רחבעם ת"ח קב"ה בגיניהו דצדיקיא
חעב דפורענותא אתגזר על עלמא מתעכבא בגיניהו ולא שלטא על עלמא
כל יומין דדוד מלכא אתקיים בגיניה לבתר דמית אתקיימא בזכותיה דכתי'
וגנותי על העיר הזאת · כגוונא דא כל יומוי דיוסף ויעקב לא שלטא פורענותא
בעלמא ת"ח מלך במשפט דא יוסף · ואיש תרומות דא פרעה · דהא בגין דאקשי
לביה לגביה דקב"ה חריב ארעא דמצרים בקדמיתא על ידא דיוסף אתקיים
ארעא בההוא חלמא דחלם דכ' ויהי מקץ · ר' אבא פתח מי ייל' ונבוך עורי
וירום להי יעזר ישעו להי כתי' ביה והאי קרא אית לאסתכלא ביה · ת"ח דא חשיבא

יסודא דעלמא דאנהיר חי עלמין. וברוך צורי דא הוא דכתי' ברוך יי' צורי ודא עלמא דאתקיים עליה

צדיקיא דא. וירום אלהי ישעי. וירום דא עלמא עי' אלהי צור דא שמים כד"א השמים שמים ליי'

ת"ח ברוך סתרא ברוך. אדני צלף ללת נון יוד והאי קרא רזא דחכמתא איהו יום יום לו שנתים ימים

כמ"ד ל' ויהי מקץ שנתים ימים רזא איהו כדא דא יוסף דנהר דא יוסף הצדיק. והנה מן היאור

דהא מן נהרדא אתברכן כל אינון דרגין דלתתא בגין דהוא נהר דנגיד ונפיק איהו משקי וזן

לכלא ויוסף איהו נהר למתברכא כל ארעא דמצרים בגיניה. ות"ח ההוא נהר ז' דרגין אשתקיין

ואתברכן מניה לין אינון יפות מראה ובריאות בשר דלא אשתכח בהו פירודא וכולהו

לשבחא קיימין דהא כלהו דרגין דמהימנותא איהו כדא. ואת שבע הנערות הראויות

לתת לה ועל דא שבע פרות יפ' ולקביל דא כתי' שבעה הסריסים המשרתים את פני

ר' יצחק אמ' שבע הפרות הטובות דרגין אינון עילאין על אחרנין וז' הפרות הרעות

דרגין אחרנין לתתא אלין מסט' דקדושה ואלין מסט' מסאבא. שבע השבלים ר' יהודה אמ'

אלין ז' תתאי אינון טבין בגין דאינון מסט' דימינא דכתי' ביה כי טוב. ואלין אינון בישין מתתא

מניהו שבע השבלים אינון מסט' דדכיו ואינון מסט' דמסאבו וכולהו קיימין אלין על

אלין לקבל אלין וכולהו כד חמא פרעה בחלמיה. א"ל ר' ייסא וכי לההוא חייבא דפרעה

אחזיין ליה כלהו. א"ל ר' יהודה כגוונא דילהון חמא דכמה דרגין על דרגין לקבל אלין ואלין

ואלין על אלין ואיהו חמא באינון דרגין דלתתא והא תנינן דהא כמה דאיהו בר נש הכי אחזי

ליה בחלמיה והכי חמי ונשמתא הכי סלקא ואשתמודעא כל חד וחד כפום דרגיה כדן אחזי

ליה. ובגין כך פרעה חמא כדקא חזי ליה ולא יתיר. ויהי מקץ ר' חזקיה פתח לכל זמן

ועת לכל חפץ תחת השמים. ת"ח כל מה דעבד קב"ה לתתא לכלא שוי זמנא וזמן

קצוב. זמן שוי לנהורא ולחשוכא. זמנא שוי לנהורא דשאר עמין דאינון שלטי השתא

על עלמא. וזמנא שוי לחשוכא דאיהו גלותא דישראל תחות שלטנותא דילהון. זמנא שוי

קב"ה לכלא בגין כך לכל זמן ועת וגו' מאי עת לכל חפץ עידן הוא לכלא לכל ההוא טעמא

דמשתכח. ד"א ועת לכל חפץ מאי עת כד"א עת לעשות ליי' וגו' ולא יבא בכל עת

ואיהו דרגא מהימנא והא אוקי' ובגין כך עת איהו מהימנא לכל חפץ תחת השמים.

ויהי

חלמא ·
ויהי מקץ מסט' דהוא קץ דחשך חמא פרעה חלמיה ומתחן ידע ומתגלי ליה הוא

ויהי בבקר ותפעם רוחו · תמאי ותפעם דוחן ז' יומי מתי המאוק בפרעה ב' ותפעם
ובנבוכדנ' ותתפעם · ואוק' דהא בפרעה דכתי' ותפעם בה' דהוה ידע חלמא ופשרא לא
ידע · אבל נבוכד' חלמא חמא ופושרא חמא ואתנשי מניה כלא אבל תה' ותפעם רוחו
כתי'
כד"א לפעמו דהוה אתי רוחא ואזיל ולא הוה מתישבא עמיה עדין בוקמות ועל דא
ותחל רוח ייי לפעמו כדין הוה שרותא אף הכא רוחיה אתער ביה ואזיל ואתער ולא
הוה מתישבא למנדע · נבוכדנ' ותתפעם הוה אתער באתערותא תבין ואזיל ותבין
ודא הוא כד"א כפעם בפעם · פעם בהאי ופעם בהאי ולא הוה מתישבא רוחיה ·
את כל חרטומי מצרים לין חרשיא · ואת כל חכמיה לין חכימין בטירא וכלהו הוו מסתכלן
למנדע ולא יכילו למדבקא · א"ר יצחק אע"ג דאתמר דלא מחויין ליה לבר נש אלא עייניין
משניין מבני נשא אוחרנין כגון דמלכא דרגיה עי' על כל שאר אוחרנין בר"א
את אשר האלהים עשה הל"ף · אבל לשאר בני נשא לא גלי לון קב"ה מה דאיהו
עביד בר לחסידוי או לנביאוי או לחכימוי דרא והא אוק' ת"ח כתי' אותי השיב על כני
מבאן דחלמא אזיל בתר פושרא · השיב על כנו מאן לא יוסף · ואותו תלה בה"א
פושרא דבא פשר ליה דכתי' ויהי כאשר פתר לנו וגו' · וישלח פרעה ז' מבא פתח
רוצה ייי את יראיו · במה קב"ה אתרעי בהו בצדיקיא במה דצדיקיא אינון עלין
שלמי ועבדי שלמי לשילוהתא · ומעלין תלה בבעלה ובגין כך קב"ה אתרעי בהו דדחלין
דמשתכלי
ליה ועבדין רעותיה · למיחלים לחסדו מאן אינון מיחלים לחסדו הוי אימא אינון
באורי' בליליה ומשתתפן בהדה דשכי' ובדאתי דפרא אינון מחכאן לחסדו והא אוקמוה
בזמנא דבר נשא משתדלן באורי' בליליא חוטא דחסד אתמשך עליה ביממא דכתי'
יומם יצוה ייי חסדו · מ"ט יומם יצוה ייי חסדו משום דבליליה שירו עמי · ובגין כך רוצה
ייי את יראיו · במאן דרעי ברעותיה למוחרא ומתרגשי ליה לאתפייסא בהדיה בגין כך
רוצה ייי · בגוונ' דא יוסף הוה עציב בעציבו דרוחא בעציבו דליבא דהוה אסיר תמן
כיון דשדר פרעה בגיניה מה כ' ויריצהו מן הבור · אתפייסו ליה ואהדרו ליה מלין דחדוה

מלין למחדי ליבא בגין דהוה עציב מן בירא · ת״ח בבירא נפל בקדמיתא בבירא אסתלק לבתר
ר״ש אמר עד לא אירע ליה ליוסף ההוא עובדא לא אתקרי צדיק כיון דנטיר ההוא ברית קיימא
אקרי צדיק וההוא דרגא דברית קדישא אתעטר בהדיה · ומה דהוה בבור בקדמיתא אסתלק בהדיה
וכתי׳ וירצהו מן הבור · ואסתלק מנדא ואתעטר בבאר מים חיים · ויקרא את ליוסף ליקרא ליוסף
מבעי ליה אלא ויקרא את יוסף דא קב״ה דכתי׳ עד עת בא דברו אמרת יי״ צרפתהו · עד עת בא
דברו ההוא דבור ויקרא את יוסף · כתי׳ ויקרא את יוסף וכתי׳ התם ויקרא אל משה · ויגלחו בגין יקרא
דמלכא ואוקמוה · ר׳ אלעזר פתח ויבא ישראל מצרים ויעקב גר בארץ חם · ת״ח קב״ה מגלגל
גלגולין בעלמא ומקיים אומאין וקיומין בגין לקיימא קיומא ובקדמיתא דאיהו גזיר דהא תנן
אלמלא חביבו ורחימו דרחים קב״ה לאבהן הוה אתחזי לנחתא יעקב למצרים בשלשלאי
דפרזלא ובגין רחימו דילהון שלטיה ליוסף בריה ועביד ליה מלכא ושלטא על ארעא ונחתו
כולהו שבטין ביקרא ויעקב כמלכא · ת״ח מה כ׳ ויבא ישראל מצרים · אמאי אצטריך
הכי אלא ויבא ישראל מצרים דא קב״ה ויעקב גר בארץ חם דא יעקב ובנוי שבו אתא
למצרים וקב״ה גלגל גלגולין ואמית ליה ליוסף בקדמיתא דבגלותיה אתקיים ברית בהדיה ושלטיה
על כל ארעא מה כ׳ שלח מלך ויתירהו · ר״ש אמר יי״ מתיר אסורים · והא כתי׳ שלח מלך
ויתירהו · ומאן איהו דשלח ליה דא מלאך הגואל דא מושל עמים דאיהו מושל על תתאי ובעלאי
קב״ה איהו · ויריעוהו מסרו · ומאן איהו דא קב״ה בגין דהא לית מאן דאסיר ופתח בר קב״ה דכתי׳
יסגור על איש ולא יפתח · וכ׳ והוא ישקיט ומי ירשיע דהא כולא ביה · וכתי׳ וכמה דיעביד
בחילא שמיא ודיירי ארעא · ובגין כך כתי׳ וירצהו מן הבור · מאי ויריצהו בגוונא דא וירצהו
מן הבור ולבתר ויבא אל פרעה · וירצהו דאמשיך עליה חוטא דחסד למיהב ליה חינא
קמיה דפרעה מה כ׳ אלהים יענה את שלום פרעה · בגין לאקדמא שלום ולמפתח
בשלום · ר׳ אבא אמר ת״ח דההוא רשע דפרעה דאיהו אמר לא ידעתי את יי״
ופרעה חכים הוה מכל חרשוי אלין ודאי שמא דאלהים הוה ידע דהא כתי׳
הנמצא כזה איש · ובגין דמשה

ולגזיה

נביאה לא בשמא דיי' ולא בשמא דאלהים ודאי הוא בשינויא דשמיה מכולהו דאיהו הוה ידע
הא שמא דא איהו שליט בארעא ובשמא דיי' לא ידע ועל דא בשינויא דשמיה שמא דא
ודאי הוא דכ' ויחזק יי' את לב דמלאכא הוה אקשי לביה ואתקיף ליה · ועל דא משה לא
אודע ליה מלה דשמא אוחרא אלא שמא דיי' בלחודוי · ואוקמוה · פתח ואמר מי כיי'
אלהינו המגביהי לשבת · המגביהי לשבת דאסתלק על כורסי יקריה ולא אתגלי לתתאי
בשעתא דלא אשכח זכאין בעלמא הא איהו אסתלק מנייהו ולא אתגלי להו · המשפילי
לראות בשעתא דזכאין אינון דאשתכחו בעלמא קב"ה נחית בדרגוי לקבליהון דתתאי
לאשגחא על עלמא לאוטבא להון דהא כד זכאין לא משתכחו בעלמא איהו אסתלק
ואסתיר אנפוי מנייהו ולא אשגח עלייהו בגין דצדיקייא אינון יסודא דעלמא דכתי' וצדיק
יסוד עולם · ועל דא קב"ה לא אגלי שמיה אלא בר לישראל בלחודוי בגין דאינון חולק
עדביה ואחסנתיה · ועלמא פליג ליה קב"ה לממנן מר' תריסין והא אתמר דכ' בהנחל
עליון גוים · וכתי' כי חלק יי' עמו · ר' חייא ור' יוסי הוו אזלי באורחא אמר ר' יוסי לר'
חייא תווהנא על האי דקאמר שלמה כל מלוי מלין סתימין ולא אתידעון דהא
קהלת סתים מלין סתימין · פתח ואמר כל הדברים יגעים לא יוכל איש לדבר
ולא תשבע עין לראות ולא תמלא אזן משמוע · כל הדברים יגעים וכי כל הדברים
יגעין אינון והא אלא דקאמר לא יוכל איש לדבר ולא תשבע עין לר' ולא תמלא אזן משמ'
מאי טעמא לא בגין דכל דילהון לאו אינון קיימין ברשותיה דבר נש · ופומא איהו ברשותיה לא יכיל
וכל מה דלית ג' לא יכלין לאשלמא כולא ולארבקא כולא · א"ל חייא הכי הוא דבורא דבר נש
לא מלא · עינוי למחמי ואודנין למשמע ואין כל חדש תחת השמש · ת"ח אפי' בריין
וקסטורין דעבד קב"ה תחות השמש לא יכלין לאתעבדא למללא כל מלי דעלמא · ועינא
לא יכיל למשלט ולמחמי ואודנא למשמע ובגין כך שלמה דהוה ידע מלה אמר דא ·
ות"ח כל עובדין דעלמא בכמה נסיכין תליין וכל בני עלמא לא ידעין ולא משגחי
על מה קיימי בעלמא ואפי' שלמה מלכא דהוה חכים מכל בני עלמא לא יכיל לקיימא
בהו · פתח ואמר את הכל עשה יפה בעתו וגם את העולם נתן בלבם מבלי שלא ימצא
האדם את המעשה אשר עשה האלהים מראש ועד סוף · ת"ח זכאין אינון דמשתדלי

באורי' וידעו לאמתכולא ברוחא דחכמתא' את הכל עשה יפה בעתו כל עובדין דעבד קב"ה
בעלמא בכל עובדא ועובדא אית דרגא ממנא על ההוא עובדא בעלמא הן לטב והן לביש
מנהון דרגין לימינא · ומנהון דרגין לשמאלא · אזיל בר נש לימינא ההוא עובדא דעביד
דרגא ממנא לההוא סט' ועבד ליה סיועא [illegible] וכמה אינון דמכריזי להו · אזיל בר נש לשמאלא
ועביד עובדוי ההוא. עובדא ממנא איהו לההוא סט' וקא מקטרגא ומוביל ליה לההוא סט'
ומסטי ליה · ובגין כך ההוא עובדא דעביד בר נש כד נחית ההוא ממנא דמטרוניתא בא מסייע
ליה ודא הוא בעתו · יפה בעתו דבההוא עובדא מתקשרא בעידנו כדקחזי ליה · גם את העולם
נתן בלבם · כל עלמא וכל עובדוי דעלמא לאו אינון אלא ברעותא דליבא כד סליק ברעותא
דבר נש בההוא עובדא ולא משגיחין למעבד עובדיהון בעלמא על תקונא דאצטריך ליה עלמא
ולאתקנא עובדא בההוא דרגא דאתחזי ליה מסט' בגין דלא ידעין · ועל דא יתיהיב ברעותהון
דבני נשא דכתי' מבלי אשר לא ימצא האדם את המעשה אשר עשה האלהים מראש
ועד סוף · ובגין דאינון עובדין לא מתעבידן לאתקנא בדרגיהו כדקחזי דאתכליל עובדא
דא בדרגא דא בלא תקונא אלא כפום רעותא דבר נש מה כתי' בתריה ידעתי כי אין טוב בם
באינון עובדין דלא מתעבידן כדקא יאות כי אם לשמוח בכל מה דאתי עלוי ולאתן
אודאה לקב"ה ולעשות הטוב בחייו דהא איהו ההוא עובדא גרים ליה בישא בגין ההוא
דרגא דקא ממנן עלוי אית ליה למחדי ביה ולאודאה עליה דאיהו גרים ליה לנפשיה
ואיהו אזיל בלא ידיעה כצפורא דא דאזיל גו קסטירא ומה דכתי' כי לא ידע האדם את
עתו · מאי עתו דההוא עובדא דקא עביד כדא את הכל עשה יפה בעתו ·
בגין כך אינון כצפרים האחוזים בפח ובגין כך דאינון דמשתדלי באורי'
וידעי ארחוי ושבילוי למהך באורח קשוט · ת"ח לעולם לא יפתח בר נש לפומיה
בביש דאיהו לא ידע מאן דנטיל ההוא מלה ועד לא ידע בר נש אתכשל בה ועדיפא
כד פתחו פומיהו פתחי בשלם · ר"ח יוסף [illegible] לאלא ופרעה מה כתי' אלהים יענה
את [illegible]

שלום

שלום פרעה · א"ר יהודה הא אתמ' דקב"ה חס על שלטנא דמלכותא בכלא ויקרא לי צבי ·
ולפרעה מלך הוה · ר' חייא אמ' פרעה בעא לנסאה ליה ליוסף ואחליף ליה חלמא ·
ויוסף בגין דהוה ידע דרגין אסתכל במלה ואמ' כך וכך חמית כל מלה ומלה כדקאמ'
הה"ד ויאמר פרעה אל יוסף אחרי וגו' אחרי הות בההיא שעתא דחלמת ובגין כך אמ'
את כל זאת · ידעת חלמא דילי הוה וידעת פושרניה · א"ר יצחק מאי חזי יוסף אמר כולא
חלמא ופושרניה בדעל דאמ' חלמא ופשריה א"ל למחמי כהאי · יוסף אסתכל מגו מלולא
דפרעה דהוה אמ' בדרגין ידיען וחמא ליה דקא טעה · א"ל הכי הוא בגין דרגין בסדרן אתיין
אבל דניאל לא אסתכל מגו מלולא דנבוכדנצר כלום · ובגין כך אמ' ליה חלמא ופשריה
מה כתי' בדניאל אדין לדניאל בחיזו דליליא רזא גלי · מאן חיזו דליליא דא גבריאל דאיהו
חיזו מן חיזו · ת"ח מה כתי' והנה כבוד אלהי ישראל בא מדרך הקדים וקולו כקול מים
והארץ האירה מכבודו · מה כ' בתריה וכמראה המראה אשר ראיתי בבאי לש' העיר
ומראות כמראה אשר ראיתי על נהר כבר ואפול על פני · כלהו לגבי חיזו שית דרגין דאינון
מראות ומראה דחיזו · חיזו אית למתחזאה ביה · גוונין דלעי' ואתחזון בההוא חיזו ·
וחיזו אית לחיזו וחיזו לחיזו ודא על דא וכלהו קיימי דרגין ידיען ושלטי' אינון
חיזו דליליא ובה ומתפשטין כל חלמין דעלמא ולית אינון בגוונא דלעי' כולהו ובגין כך
דניאל בחיזו דליליא רזא גלי ואתמ' רזא אתגלי לא כתי' אלא רזא גלי · חד מאלין דרגין
גלי ליה ההוא חלמא ופושריה · אבל יוסף מגו מלוי דפרעה אסתכל בדרגין וקאמ' ובגין
כך פקדיה על כל ארעא דמצרים בגין דקב"ה מדיליה קא יהיב ליה ליוסף · פומא דלא נשק
לעבירה כתי' על פיך ישק כל עמי · ידא דלא קריב לעבירה ויתן אותה על יד יוסף ·
צואר דלא קריב לעבירה כתי' וישם רביד הזהב על צוארו · גופא דלא קריב
לעבירה מה כ' וילבש אותו · רגל דלא הרכיב לעבירה · וירכב אותו · המחשבה דלא
חשב בעבירה נקרא נבון וחכם · לב שלא הרהר ויקראו לפניו אברך · וכ' וירכב אותו

וכולא מדיליה נטל מה כתי' ויצא יוסף מלפני פרעה ויעבר וגו' א"ר חזקיה ת"ח ויעבר בגין
לשלטאה דמרכבה' קמיה הכי ובגין למכנש עבורא בכל אתר ואתר · ר' אלעזר אמר
כנש יוסף עיבור בכל אתר בגין דלא יתרקב · א"ר ש"ב כל מה דעביד קב"ה איהו
לגלגולא לקיימא קיים · ת"ח כד ברא קב"ה עלמא איתי כל מה דאצטריך עלמא בקדמיתא
ולבתר אייתי ליה לבר נש בעלמא ומשכח מזונא · ת"ח קב"ה אמר לאברהם ידוע תדע
ואחרי כן יצאו ברכוש גדול · גלגל גלגולין ואייתי כפנא על עלמא ועל עלמא מייתין
כסף וזהב למצרים ואתמליא כל ארעא דמצ' כסף וזהב ולבתר דאתתקן כולא
ברכוש גדול אייתי יעקב למצרים דהכי אורחוי דקב"ה בקדמיתא ברי אסותא ולבתר
מחי · כך בקדמיתא אתקין רכוש גדול ולבתר אייתי לון לגלותא ועל דא גלגל גלגולין
ואייתי כפנא על כל ארעא בגין דלהוון מייתין כסף וזהב למצרים · ת"ח בגין
כך יוסף דאיהו צדיק איהו נקיט עותרא בכספא ודהבא לגלותא ישראל כד"א
ויוציאם בכסף וזהב · ומנ"ל דצדיק אתא דא לישראל וכולא למזכי לון
לעלמא דאתי · פתח ואמר ראה חיים עם אשה אשר אהבת · ת"ח האי קרא
ברזא עילאה הוא ומאן ראה חיים ליה חייא דעלמא דאתי דזכאה הוא בר נש מאן דזכי
ביה כדקאמרת עם אשה אשר אהבת דא כנסת ישראל בגין דבה כתי' אהבה כד"א
ואהבת עולם אהבתיך · אימתי בשעתא דסטר ימינא אחיד בה דכתי' על כן
משכתיך חסד · כל ימי חיי הבלך · בגין דהיא אתקשרת בחיים ואיהי עולם דחיים
שריין בה דהא עלמא דא לא שריין ביה חיים בגין דאינון תחת השמש ואמטא
הכא אינון נהורין דההוא ת' שמשא ואתלקן מעלמא מיומא דאחרוב בי מקדשא דכתי'
חשך השמש בצאתו · מאי חשך השמש דפסקין נהורא דלא נהירי לה הה"ד הצדיק אבד ·
ושמשא ההוא חולקך בחיים ידא הוא שמשא בסיהרא ובעינן סיהרא למיעל בשמשא
בסיהרא דלא מפרשא לון ודא הוא חולקא דבר נש למיעל בההוא עלמא דאתי מה כתי'
בתריה כל אשר

תמצא

תמצא ידך לעשות וגו' קרא אית לאסתכלא ביה כל אשר תמצא ידך לעשות וכי הותרה
רשותא למעבד בר נש כל מה לעשות בכחך כת' מאי בכחך דא נשמתיה דבר נש דאיהו
חילא דבר נש למזכי ביה בעלמא דין ובעלמא דאתי בכחך דא היא אשה דקאמרן דאיהו חילא
לאתתקפא בה בעלמא דין ובעלמא דאתי ובעי בר נש למזכי בה בהאי עלמא בגין דאתתקף
בה בההוא עלמא מ"ט בגין דלבתר דנפיק בר נש מהאי עלמא לית ביה חילא למעבד
מידי ולומר השתא מיכאן ולהלאה אעביד ודאי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול
אלא זכי בר נש בהאי עלמא לא יזכי ליה לבתר בההוא עלמא ועוד מאן דלא אתקין
זווד למיכל מהאי עלמא לא ייכול בההוא עלמא ואית עובדין טבין דעביד בר נש
בהאי עלמא דייכול מנייהו וכולא אשתאר לעלמא דאתי לאתקנא מניה תא חזי
יוסף זכה בהאי עלמא ובעלמא דאתי בגין דבעא לאתדבקא באתתא יראת ה' כד"א ואת
האלהים ובגין כך זכי למשלט בהאי עלמא וזכה לון לישראל מה כת' וילקט יוסף את כל
הכסף תא חזי דההוא נהר דנגיד ונפיק איהו לקט כולא וכל עותרא ביה קאים והוא
[illegible] דכת' ויתן אותם אלהים ברקיע השמים ובגין כך יוסף לקט כל עותרא וכולא ביה באורח
וכולא איהו כרזא דאורח ודאי יוסף בעי למשלט על מלכותא ותא חזי כת' וירכב
אתו במרכבת המשנה מאן מרכבת המשנה קב"ה עביד ליה לצדיק שליטא בגין דהא
מניה אתזן עלמא ואצטריך לאתזנא וקב"ה אית ליה רתיכא עלאה ואית ליה רתיכא תתאה
ורתיכא תתאה איהו מרכבת המשנה ויוסף הצדיק הכי אצטריך למהוי רכיב על
מרכבת המשנה אשר לו לקב"ה וכולא איהו ברזא עלאה למהוי כגוונא דלעילא תא חזי
ויקראו לפניו אברך מאן אברך קשירו דאתקשר נהורא בסיהרא וכל דרגין לקבל אתר
דא ונתון אותו על כל [illegible] לגביה ובגין דא כולא ברזא עלאה איהו תא חזי קב"ה
עבד מלכותא דארעא מעין מלכותא דרקיעא וכולא גוונא דא כגוונא דא וכל מה
דאתעבד בארעא קיימי קמיה דקב"ה בקדמיתא תא חזי מלכותא קדישא לא קבלת מלכו
שלימתא עד דאתחבר באבהן

בגין דקב״ה עבד ליה שלטן ע׳ לאנהרא מרזא דאבהן וכד יוסף הצדיק נחת למצרים
בקדמיתא איהו משיך ליה לשכינתא עמיה דהא שכינתא לא אזלא אלא בתריה דצדיק ובגין
כך אתמשיך יוסף למצרים בקדמיתא ונטיל כל עותריה דעלמא כדקא יאות ולבתר נחתת
שכינתא וכלהו שבטין בתרה. ובגין כך יוסף דנטיר ליה לברית זכה לאתעטרא באתריה
וזכה למלכותא דלעילא ומלכותא דלתתא ועל דא כל מאן דנטיר ברית קדישא כאלו קיים
אורייתא קדישא כלא דהא ברית שקיל כל אורייתא וירא ויעקב כי יש שבר במצרים׃
ר׳ חייא פתח משא דבר יי׳ על ישראל נאם יי׳ נוטה שמים׃ האי קרא אית לאסתכלא ביה
משא דבר יי׳ בכל הני אתר דקאמר משא אמאי בכל אתר דאיהו דשאר עמין יאות משא
טב בכל אתר דאיהו על ישראל אמאי אלא ב״ש בכל אתר דאיהו דינא על שאר עמין טב
בגין דמשא מטולא הוא כביכול מטולא הוי עליה דקב״ה שלוה דנזיר עמוי
וכד אתגזיר דינא עליהו לאעבד מאן ההוא מטולא דאיהו סביל עליהו דישראל
בכל אתר דדינא אתגזר עליהו דישראל ואמאי משא מטולא איהו כביכול עלוי דקב״ה
ובגין כך משא מהאי גיסא ומהאי גיסא מטולא איהו׃ נאם ה׳ נוטה שמים הכי
רזא נוטה שמים ויוסד ארץ אמאי אצטריך ויוצר רוח אדם בקרבו׃ וכי לא הוינא ידעין
דאיהו יוצר רוח אדם אלא לאחזאה דרגא ידיעא דכל רוחין ונשמתין דעלמא בההוא דרגא
קיימין׃ ר״ש אמר האי קרא קשיא מאי אמר ויוצר רוח ולא יתיר יאות אבל בקרבו
מהו רזא איהו בתרי ספרי דהא ההוא נהר דנגיד ונפיק ומתמן נפקי ופרחין נשמתין כולהו
ואתכנשן באתר חד וההוא דרגא איהו יוצר רוח אדם בקרבו ודאי כאתתא דאתעברת
מן דכורא וההוא ולדא צרת ליה במעהא עד דאתצייר כולא בצורא שלימא במעהא
כך ויוצר רוח אדם בקרבו׃ בקרבו קיימא עד דאתברי בר נש בעלמא ויהיב ליה
ויוצר רוח אדם בקרבו ממש מ״ט בגין דכד אתברי בר נש וקב״ה יהב ליה נשמתיה
ונפק לאוירא דעלמא ההוא רוחא אתפשט ויהיב ביה חילא וכן כגוונא דגופא אתרבי
הכי רוחא יהב חילא ביה לאתתקפא בר נש בהדיה ובגין כך יוצר רוח אדם בקרבו ממש
ואת״ו יוצר בגין

דההוא

דההוא רוחא אצטריך חולא דלעי' יתיר לאסתייעא בהדיה' ועל דא כת' איהו' ויוצר רוח

אדם בקרבו ויהיב ליה סיועא בבר נש' תא חזי כדההוא רוחא אצטריך סיועא כגוונא

דאיהו בר נש ובגוונא דההוא רוחא אתתקן הכי נמי ההוא מתקנן ליה ואוספי' ליה רוחא ואתתקנא

ודא הוא ויוצר רוח אדם בקרבו' תא חזי כיון דאתאביד יוסף מן אבוי אנגיד ההוא תוספת רוחא

דהוה ליה ואסתלקת מניה עכ' לבתר מה כת' ותחי רוח יעקב אביהם וכי עד השתא

מיית הוה' אלא ההוא תוספת רוחא אסתלקת מניה ולא הוה בגויה בגין דעציבו דהוה

ביה גרמא ליה ואי גרמא ליה השתא הוה רוחיה בקיומא ובגין כך ותחי רוח יעקב אביהם'

והכא דעד כען לא אתבשר מניה לא ורא ויעקב דחמא לכל ארעא דאזלי למצרים'

ואייתי עיבוראי וורא ויעקב' ר' יצחק אמ' תא חזי דוד מלכא זכה לאתחברא באבהן וירת

דוכתא בגויהו הה"ד אבן מאסו הבונים' ר' ייסא ור' חזקיה הוו אזלי מקפוטקיא ללוד

והוה עמהון חד יודאי בטעונא דקפטירא דחמרא' עד דהוו אזלי אמ' ר' ייסא לר' חזקיה

אפתח פומך ונימא חד מלה מאינון מלי מעלייתא דאורי' דאתאמ' בכל יומא נמי

באורחוי דקב"ה' פתח ואמ' דרכיה דרכי נועם' אלין אורחין דאורי' דמאן דאזיל באורחוי

דאורי' קב"ה אשרי עליה נעימות דשכי' דלא תעדי מניה לעלמין' וכל נתיבותיה שלום

דכל נתיבין דאורי' כולהו שלם' שלם ליה לעילא' שלם ליה לתתא שלם ליה בעלמ' דין שלם

ליה בעלמ' דאתי' אמ' ההוא יודאי אסירא בקספא בהאי קרא אשתכח' אמרו ליה

מנין' אמ' מגלגא שמענא ואולפנא הכא בהאי קרא מלה' פתח ואמ' האי קרא בתרי

גוונין איהו ובתרי ספורי' קריבן ביה דרכים וקריביה נתיבות קריביה נועם וקריביה

שלום' מאן דרכים ומאן נתיבות מאן נועם ומאן שלום' אלא דרכיה דרכי נועם היינו הנותן

בים דרך' דהא בכל אתר דאקרי באורי' דרך' הוא אורח פתיחא לכלא בהאי אורח דאיהו

פתיחא לכל בר נש כך דרכיה אלין דרכים דאינון פתיחן מאבהן' דכרין בזמנא רבא ועלן

בגויה ואינון אורחין מתפתחין לכל עיבר ולכל סטרי עלמ' והאי נועם ההוא נעימו

דנפיק מעלמ' דאתי' ומעלמ' דאתי נהרי כל בוצינין ומתפרשין נהורין לכל עיבר וההוא טיבו

ונהורא דעלמא דאתי דנהרין מנהון אקרי נועם. ועל דא תנינן חייבי גיהנם דשע׳

דעל שבתא כולהון נייחין ואית להון חירו ונייחא בשעתא דנפיק שבתא אית לן

לאתערא חירו על עלמא דישתזיב מההוא עונשא דחייביא דאתיא מההוא שעתא

ולהלן ואית לן לאתערא ועמא ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו. דא הוא נועם עלאה חירו

דכולא ועל דא דרכיה דרכי נועם. וכל נתיבותיה מאן נתיבותיה אינון שבילין

דנפקי מלעילא וכולהו נקיט לון ברית יחידאה דאיהו אקרי שלום שלמא דביתא ואעיל

לון לאמא רבא וכדאיהו בתוך פיה ובדין אהו יהיב שלמא הה״ד וכל נתיבותיה שלום.

תא חזי יוסף ברית שלום הוה והוה במצרים מלכא שליט על כל ארעא. ויעקב בגין

דאסתלק מניה שכי׳ לא הוה ידע ועם כל דא יעקב הוה ליה תברא בגין דאית בר עבורא

במצרים חמא דאיהו תבירא על תבירא דיחתון בנוי למצרים. ויאמר יעקב לבניו

למה תתראו בגין דלא תחמון גופיכון כרעבין כגוברין דלית להון שובעא. אמר ר׳

חזקיה והאי רזא הכא דהא בכל זמנא דצערא איהו בעלמא לא בעי בר נש לאחזאה

גרמיה בשוקא בגין דלא יתפוס בחובוי ועל דא נמי למה תתראו והא אתמר דאכי׳

יש שבר במצרים. עבור ממש דהא קב״ה על דא שליח כרוזא בעלמא בגין לנחתא יעקב

ובנוי לתמן ועל דא חמא בני ארעא דהוו מייתי מתמן עבור׳. וירא יעקב תא חזי

בשעתא דמית יצחק אתו עשו ויעקב למפלג. עשו נפק מחולקא דארעא ומכולא

ויעקב דסבל גלותא יטול כולא. ועל דא חמא זהור תבירא הוה ליה במצרים יומא ובנוי

למסבל גלותא ועל דא ויאמר יעקב לבניו למה תתראו מקמי דינא דלא יעי׳ דלא ישתכח

עליכו מקטרגא. רדו שמה הא אוקמוה רד״ו חושבן דא הוו ישראל במצרים. ויוסף הוא

השליט. ר׳ יוסי פתח ועתה ירום ראשי על אויבי סביבותי תא חזי כד קב״ה אתרעי

ביה בבר נש זקיף ליה על כל בני עלמא ועביד ליה רישא דכולא וכולהו אתכפיין תחותיה

דוד מלכא שנאו ליה אחוה ורחוליה מניה קב״ה ארים ליה על כל בני עלמא אתא חמוי

נברך מקמיה. קב״ה ארים ליה על כל מלכו והיה וכולא הוו כרעין וסגדין קמיה

יוסף

יוסף דחמא ליה אחוה לבתר כולא סגדו קמיה הה"ד וישתחוו לו אפים ארצה. ועתה ירום
ראשי. ועתה כמו דאתמר ר' יהודה אמר הא אתמר עת דאיהו דרגא עי' ומאן איהו יהוא
עטרא הוא ה' ואתקם עתה. ואתה דא איהו וכו דינה ירום ראשי לארמא ליה ביקרא
ובמלכותא על אויבי אלין שאר מלכיא רעי' אזבחה באהלו דאיחשלם ראוהל מועד
זבחי תרועה למשמע כל עלמי אשירה ואזמרה מההוא ספרא דתרועה דהא מתמן
מההוא ספרא אתיין שירתא ותושבחתא. ועתה ירום ראשי דא כנסת ישראל על
אויבי סביבותי דא עשו וכל אפרכוי. אזבחה באהלו אלין ישראל זבחי תרועה דכת'
זבחי אלהים. כגון לאעברא דינא מעלמא. אשירה ואזמרה לאודאה ולשבחא לקב"ה בלא
פסקין לעלם. ועתה ירום ראשי בכולא יצר הטוב על יצר הרע דכת' על אויבי סביבותי
דא יצר הרע דאיהו סחרניה דבר נש ואיהו שנאה בכולא. אזבחה באהלו דא אור' דאתיהיבת
מספרא דאשא כד"א מימינו אש דת למו. דהא כגון אורי' ירים רישיה ואתברו כל
שנאוי קדמוי כד"א תכריע קמי תחתי. ועתה ירום ראשי לאתכללא באבהן דהא דוד
מלכא אית ליה לאתדבקא באבהן וכדין אתרומם וסלקא רישא ואיהו בחד קשורא בהון
על אויבי אלין אינון דבסטר שמאלא מכלהון מרי דינין וכלא כדין שמשא אתחבר בסיהרא
והוו כלא חד. תא חזי ויוסף הוא השליט דא שמשא דשליט בסיהרא ונהיר לה וזן לה
הוא המשביר דהא ההוא נהר דנגיד ונפיק מניה מתזנו כלהו ומתמן פרחי נשמתין לכולא
ובגין דא כולהו סגדין לגביה לההוא אתר דהא לית לך בעלמא מלא דלא תלי במזלא ודא
אוקמוה. ויכר יוסף את אחיו. ר' אלעזר פתח למה אירא רע עון עקיבי יסובבני
תא חזי תלתא אינון דדחלין ולא ידעין ממה דחלין ואוקמוה. אבל אית מאן דדחיל ולא ידע
ממה איהו דחיל בגין אינון חטאין דלא ידעין דאינון חטאין ולא אשגח בהו ואיהו דחיל
מיומי רע. מאן אינון יומי רע אלין אינון יומין דאינון אזדמנן בההוא רע. ומאן אינון
דא הוא יצר הרע דאיהו אקרי רע ואית ליה יומין ידיעין דאתיהיב ליה רשו בעלמא לאסטאה
לכל אינון דמסאבי אורחיה דמאן דאתי לאסתאבא מסאבין ליה ואלין אקרון ימי רע אלין

מגנן על אינון חובין דדשים בהון בני נשא ברגליהון · תא חזי כל אינון דמסאבי אורחיהון
כמה חבילין אזדמנן לגביה ומסאבין ליה באורחא דבעי בר נש למיהך בההוא אורחא
מדברין ליה ממש · אתי בר נש לאדכאה כמה אינון דמסייעי ליה הא תנינן דכד בר נש
קם בצפרא בעי לאסחאה ידוי מגו נטלא דמיא דאיהו מאנא לקבלא מניה מיא מגו
דאסחי ידוי בקדמיתא כמה דאוקמוה · והא חזי בגין נטלא דא אוקי מלה · ותו דבעי ליה לבר
נש לנטלא ידא ימינא בשמאלא בגין לשלטאה ימינא על שמאלא ויתסחי ימינא מן שמאלא
בגין כך איהו נטילא ועל דא מאן דנטיל ידוי יטול ימינא בשמאלא לשלטאה ימינא על
שמאלא · בגין דלא יהיב דוכתא ליצר הרע לשלטאה כלל והא אוקמוה · תא חזי בשעתא
דדינא שריא בעלמא לא אתיב ידיה מלה בישא בשעתא דימינא שלטא על שמאל בגין
לתברא לון חיים קב״ה עליהו ולא שיצי להו ובגין כך כל מאן דאיהו חטי באינון חטאין דדרשין
ברגלוי ולא ידע להו דחיל תדירא · דוד מלכא אסתמר תדיר מחובין אלין וכד הוה נפיק
לקרבא הוה מפשפש לון ועל דא לא דחיל לאגחא עמהון קרבא · ותא חזי ד׳ מלכין הוו
מה דשאל דא לא שאל דא · דוד אמר ארדפה אויבי ואשיגם בגין דהוה אסתמר מאלין חובין ולא
יהיב דוכתא לשנאוי לשלטאה ועל דא בעי למרדף אבתריהון תדיר ולא ירדפון אינון אבתריה
למתבע חובוי ויפול בידיהו · אסא הוה דחיל תדיר ומנע דהוה מפשפש בחטאוי ולא כדוד
מלכא איהו בעא למרדף אבתריהון ולא יגיח לון ויקטול לון קב״ה וכך הוה דכת׳ וירדפם אסא
וכת׳ ויגוף ה׳ את הכושים וכו׳ ולא כתיב דוד מה כתיב ביה ויכם דוד מהנשף · אבל אסא איהו רדיף
וקב״ה קטיל · יהושפט מלך יהודה אף הכי נמי הוא שאל ואמר לא איכולנא לאתגרא למרדף ולא
למקטלא אלא אנא אזמיר ואת קטיל לון בגין דלא הוה מפשפש כל כך כאסא וקב״ה עבד ליה
הכי דכת׳ ובעת החלו ברנה ותהלה נתן יי׳ מארבים על בני עמון · חזקיהו מלך יהודה
אף הכי נמי אמר אנא לא יכולנא לא לזמרא ולא למרדף ולאגחא קרבא בגין דדחיל מאינון
חובין דקאמרן מה כת׳ ויצא מלאך יי׳ במחנה אשור · וחזקיהו הוה יתיב בביתיה ושכיב בערסיה
וקב״ה הוה קטיל לון ומה צדיקיא אינון הוו דחלין מאינון חובין שאר בני נשא עאכ״ו · בגין כך
אית ליה לבר נש לפשפשא באינון חובין בגין דלא ישלטון עלוי אינון ימי רע ולא מרחמי
עליה · תא חזי ויכר יוסף את אחיו בשעתא דנפלו בידוי והם לא הכירוהו בשעתא דנפל
בידיהו איהו רחים עליהו בגין דאיהו שליט

והם

והסלא הכירוהו דאינון שמעון ולוי אתו מסטרא דדינא קשיא ועל דא לא רחמו עליה דהא כל
אינון מרו דדינא קשיא לא מרחמי עלייהו דבני נשא בשעתא דנפלי בידיהון ובגין כך אתגזר לחם
אורח ניימי רעי׳ וראתי לא כת׳ לאנשה אורח דלית ליה למדחל מאינון ימי רע בדא מכן עון
עקבי יסובני מאן עקבי אלין אינון ברזא דכת׳ וידו אוחזת בעקב עשו׳ דאהוא עקיבא ואינון עקיבי
ומסתכלן תדיר בההוא חובא דדש ביה בר נש בעקיבא׳ תא חזי מה כת׳ הוי מושכי העון
בחבלי השוא׳ בחבלי השוא דדש ביה בעקיבא ולא חייש עליה ולבתר אתתקף ואתעביד ההוא חטאה
ומסכן ליה בהאי עלמא ובעלמא דאתי זכאין אינון צדיקיא דידעין לאסתמרא מחוביהון ואינון מפשפשין
תדיר בעובדיהון בגין דלא ישתכחון עלייהו מקטרגא בהאי עלמא ולא יסטון עליה לעלמא דאתי
דהא אורייתא מתתקנא ליה אורחין ושבילין למהך בהו דכת׳ דרכיה דרכי נועם׳ ויזכור יוסף את החלומות
רחייא פתח כנפול אויבך אל תשמח תא חזי קב״ה עביד ליה לבר נש ליקרא דיליה ולשמשא
קמיה תדירא ולאשתדלא באורייתא יממא ולילי בגין דקב״ה אתרעי ביה באורייתא תדיר ובגין דברא
קב״ה לאדם יהב קמיה אורייתא ואוליף ליה בה למנדע אורחהא מנ״ל דכת׳ אז ראה ויספרה הכי
ולבתר ויאמר לאדם הן יראת ה׳ כיון דאסתכל בה עבר על פקודא דמאריה ואתפס בחוביה וכלמאן
דעברו על מלה חדא אתפסו בה׳ שלמה מלכא דאתחכם על כל בני עלמא עבר על מלה חדא
באורייתא וגרים ליה לאתעברא מן מלכותא ולאתפלגא מלכותא מן בנוי מאן דעבר על אורייתא עאכו״
תא חזי יוסף דיהב ליה קב״ה מלכותא ואחוי נפלו בידוי אמאי גלגל עלייהו כל גלגולא
דא והא איהו ידע אורייתא דאוליף ליה אבוי אלא חס יוסף דגלגל עלייהו גלגולין לנקמא מנהון אלא
כל דא לא עבד אלא לאתייאה לאחוה בנימין לגביה דתיאובתיה הוה לגביה ואיהו לא שבק לאחוי
לאתפלא דהא כת׳ ויעו יוסף וימצאו את כלידם בר׳ כל דא בגין דלא נפלון׳ ר׳ יהודה אמר קב״ה כד
ברא לעלמא הוה אסתכל ביה תמיד עיני יי׳ אלהיך בה׳ משגחותא דיליה בה תדיר׳ כת׳ אז ראה
דא שמשא דאשגחותא דיליה בה אתנהיר׳ ויספרה מהו ויספרה כד״א מקום ספיר אבניה׳ הכינה
דאיהי יתבה בתקונהא בי״ב תחומי׳ מתפלגא בע׳ קסטירין אפקין לה בע׳ סמכין עלאין לאתנהרא
ולאתבא על שלמתא וגם חקרה לאשגחא עלה תדיר זמנא בתר זמנא דלא פסקין לעלמין
ולבתר אמר ליה לבר נש ואמר ויאמר

לאדם כן יראנו׳ דהא מתעטרא לעל תתאי לדחלא ולמנדע ליה לקב״ה בגינה וסור מרע
בינה ברירו מכסולתא דא למקרב בהדיה וכדין אשגחותא דבינה למנדע ולאסתכלא ביקרא
דמלכא עכ״ל: ר׳ יוסי קם בליליא לאשתדלא באורי׳ והוה תמן חד יודאי דאערע ביה
בההוא ביתא פתח ואמר לא יועילו אוצרות רשע. אוצרות רשע אלין אינון דלא משתדלי
באורי׳ ואזלי בתר מלי דעלמא למכנש אוצרין דחובא מה כת׳ ומכד העושר ההוא
בגין דאינון אוצרות רשע. וצדקה תציל ממות דאצדקה ממש ובתרי בוויאיהן ובתרה סטרין
קרי ביה אורייתא וקרי ביה צדקה וכולא חד. אמ׳ ההוא יודאי וקרי ביה שלום אמ׳ ר׳ יוסי והכי הוא ודאי
קם ההוא יודאי ואשתתף בהדיה. פתח ההוא יודאי ואמ׳ עובד אדמתו ישבע לחם ומרדף ריקים וגו׳
האי קרא קשיא וכי שלמה דאיהו חכים מכל בני עלמא היך אמ׳ דישתדל בר נש למפלח
ארעא ולאשתדלא בה וישבוק חיי עלמא אלא רזא איהו. פתח ואמ׳ ויקח יי׳ אלהים את האדם
וינחהו בגן ואוקמוה דא רזא דקרבנין תא חזי לעבדה דא מלכא עלאה. ולשמרה דא מלכא תתאה
עלמא עילאה ועלמא תתאה לעבדה לדכורא ברזא דזכור. ולשמרה דא ברזא דשמור ובגין כך
עובד אדמתו ישבע לחם. דא גנתא דאצטריך למעבד ולמפלח ולאמשכא ליה ברכאן מלעילא
וכד אתברכא ואתמשכא ליה ברכאן מלעי׳ איהו נמי אתברך בהדה. תא חזי כהנא דמברך
מתברך כד״א ואברכה מברכיך. ובגין כך עובד אדמתו דאהוא מזונא דלעי׳ ומרדף ריקים מאן
דידבק בסטרא אחרא דאיהו מרדף ריקים ישבע ריש ודאי. אמ׳ ר׳ יוסי זכאה אנת דזכית להאי
מלה. תו פתח ואמ׳ איש אמונות רב ברכות דא הוא בר נש דמהימנותא דקב״ה ביה
כגון ר׳ ייסא סבא אע״ג דהוה ליה מזונא דההוא יומא למיכל לא הוה מתקין ליה עד דשאיל מזוניה
קמי מלכא קדי׳ לבתר דצלי צלותיה נשיל מזוניה קמי מלכא כדין הוה מתקן והוה אמ׳ תדיר לא
נתקן עד דיתנון מבי מלכא. ואץ להעשיר לא ינקה בגין דלא בעי לאשתדלא באורי׳ דאיהי חיין
דעלמא דין ועלמא דאתי השתא דאיהו שעתא למלעי באורי׳ נשתדל. פתח ההוא גברא
ברזא דחלמא ואמ׳ ויזכור יוסף את החלומות וכי יוסף אמאי אדכר לון אינון חלמין דחלם להם
ומה סגי ליה אלא לא אדכר להו דהא יוסף חכים הוה וכת׳ כל ערום יעשה בדעת אלא כיון דחמא
דאינון אתו וסגדו ליה על אפין כדין אדכר מה דחלם להו כד הוה עמהון דכת׳

והנה

דכרעין
והנה אנחנו מאלמים אלמים · אמר יוסף בשעתא דחלמא ויבאו אחי יוסף וישתחוו לו · כיון דחמא
למיה כדין ויזכר יוסף ידהא חמא דבוו צייתי · תו ויזכר יוסף · אדכר לון בגין דלא לית נשיין למיהוא
בא חלמא דאיהו טבא בעי בר נש לאדכרא ליה דלא יתנשי · וכדין אתקיים דהא כמה דאתנשי
למיה דבר נש הכי אתנשי עליה · תא חזי חלמא דלא מתפרש כאגרתא דלא מתקריא · ותא
בגין דלא אדכר מעה דלא ידע ועל דא מאן דאתנשי מניה חלמא ולא ידע ליה לא קיימא
ליה לאתקיימא ובגין דא יוסף דכר חלמא בגין לאתקיימא בגין כך לא אתנשי מניה חלמיה
לעלמין והוה מחכה ליה תדיר · ויאמר אליהם · איהו דכר חלמא מכל מלה לא אמר לון
מרגלים אתם · פתח ר' יוסי ואמר כי בא החלום ברוב ענין · הא אוקמוה אינון מזיקין
בעלמי וממנן דרגין על דרגין עד דחלמין מנהון קשוט כלהו ומנהון דאית בהו קשוט וכדיבן
אבל אינון דכאי קשוט לא אתגלי לון מלין כדיבין כלום אלא כולהו קשוט · תא חזי דניאל
כתיב ביה באדין דניאל בחיזו דליליא רזא גלי וכתיב דניאל חלם חזה וחזוי רישיה על משכביה
באדין חלמא כתב · ואי אית ביה מלין כדיבין אמאי אכתוב בין הכתובים · אלא אינון
נפאי נשמתא דנשמתהון סלקין לא מתחברין בהון אלא מלין קדישין ואודעין ליה
מלין קשוט מלין קיימין דלא מתעקרן לעלמין · [illegible] ואי תימא הא תנן לדוד מלכא לא חמא
אשתדל
חלמא טבא הא אשתמע דהוה חמי דוד מלין דלא קשוט אלא ודאי כל יומוי דדוד הוה
לאושדא דמין ואגח קרבין וכל חלמוי לא הוו אלא חלמין בישין חרבא ושתחותא ודמא
ואושדו דמין ולא חלמא דשלם · ואי תימא לבר נש טב אחזי ליה חלמא בישא הכי הוא ודאי
דאינון בישין דזמינן לאדבקא אינון דעברי על פתגמי דאו' ואינון עונשין דזמינין
לאתענשא בהון עלמא · ועל דא איהו בכאה אחזי ליה חלמי בישא כדא · תא חזי הא תנינן
דהוא בר נש דחמי חלמי בעי למפתח פומיה ביה קמי בני נשא דרחמי ליה בגין דיסכמון רעותא
דילהון לגביה לטב ויתפתחון פומיה לטב וישתכח רעותא ופומא ומלא כולא טב · רעותא
דאינון מחשבה שרותא דכולא · ומלה דאיהי סיומא דכולא ועל דא אשתכח דכולא איהו שלימו
דכולא כדקא בדרגא דמהימנא · ועל דא אשתכח דהא שלימו איהו בדרגא עי' ובגין כך אתקיים כולא
ובעינן רחימין דבר נש לאתקיימא הבון פושרא טבא וכולא איהו פקדיא · ובגיני כך נגד אודעיה
לכלחד וחד מבני נש כההוא דרגא דיליה כמה דאיהו ובההוא גוונא דכלחד · אמר ההוא ודאי
ודא חלמא ולא נביאו אלא לבר נש לכמה דיהא חלמי בדרגא · ותא דכד בר נש נאים על ערסיה
נשמתיה נפקא ושטיא בעלמי לגבי ועלת באתר דעלת

וכמה חבילי טהירין דיומי ומזלי בעלמא ופקדינן לה להיא נשמתא איזמא היא סלקא לגו וחמאת
מה דחמאת ואילמלא אתאחדת בההוא סטרא ומודעין לה מלין דעבדין או מלין דזמינין למיתי
לזמן קריב וכד אתער ההוא נשמתא דביה איהו מודעא ליה מה דחמאת ועל דא בר נש
דלאו איהו זכאה כלא בגין למסטאה ליה מההוא אורח קשוט בגין דהאי הוא סטר אורחוי מאורח קשוט
דכל מאן דאתי לאתדכאה מדכאין ליה ומאן דאתי לאסתאבא מסאבין ליה. א"ר יוסי ודאי יוסף לא צבר
שמיה באינון דגלים דכתי' דגל מחנה אפרים ולא כתי' דגל מחנה יוסף דיוסף דכורא איהו ועל דא
שבטין דעלמא בנוקבא אינון ועל דא לא אתכליל יוסף דאיהו בעלמא דדכורא עמהון מה כתי'
כלנו בני איש אחד נחנו. נחנו אנחנו מבעי ליה אמאי חסר א' אלא בגין דשכינתא דברית לא
אשתכח עמהון אסתלק מתמן א' דהא א' דכורא איהו. ועל דא ב' איהי נוקבא ב' דכורא ובגין
כך א' אסתלק מתמן ואשתארו אינון נוקבין לגבי שכינ' ולבתר אמרו כנים אנחנו אתוסף א'
אמרו ולא ידעו מאי קאמרו בגין דיוסף אשתכח תמן ואשלימו מלה ואמרו אנחנו. א"ל
ויאמרו שנים עשר עבדיך אנ' אנחנו ויוסף הוה בחושבנא אמרו אנחנו כולא ובגין דלא
על בחושבנא אמרו נחנו. א"ר יוסי כל הני מלין דקאמרן קב"ה אתרעי הכא דהא שבטי לא אעדי
מהכא דכתי' אז נדברו יראי ה' ... ויאסף אתם אל משמר. א"ר אלעזר הכי ג' יומין אמאי לאהני ג'
יומין דשכם דכתי' ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים ת"ח יוסף מה כתי' ויאמר אלהם יוסף ביום השלישי
לאחזאה דלאו עבד איהו כמה דאינון עבדו דגרמו לאנשי שכם לקבלא עליהו האי זאת
דברית ולבתר דעבדו ביומא דא קטילו לון ולא אשתאר מנהון חד ואיהו מה כתי' זאת
עשו וחיו. מ"ט בגין דאת האלהים אני ירא נטיר קיימא בכל קלנא דא לא הוה
בעובדי דבעמין. ויאמרו איש אל אחיו. איש אל אחיו דא שמעון ולוי כמה דהוה בקדמיתא
דכתי' ויאמרו איש אל אחיו הנה בעל החלומות מה להלן שמעון ולוי אף הכא שמעון ולוי ת"ח
מאן איש ומאן אחיו לא איש דא שמעון כתי' הכא איש וכתי' התם והנה איש מבני ישראל בא
מה להלן שמעון אף הכא נמי שמעון ובגין דאהדר בתשובה בדא ואתנחם על דא אתקביל
מזליה ביה דכתי' בכור שורו הדר לו. ומזליה דשמעון איהו ועל דא ויקח מאתם את
שמעון בגין דלא יתחבר בהדיה דלוי בגין דשמעון ולוי כדאתחברו תרוייהו יכלין לקטלא
ויאסור אתו לעיניהם הא אוקמוה לעיניהם אסרו ולבתר דנפקו הוה מאכיל ליה ומשקי ליה

ל' ואת דרעותא דיוסף איהו כגון דכתי' אם רעב שונאך האכילהו לחם · איהו כי יוסף דאיהו
כמאה היך יעביד הכי דהא כתי' כי גחלים אתה חותה על ראשו אלא אתון דיוסף לא הכי הוא דחייש
למעבד נש לאחוי דיכיהו עביד אתנהיג עמיה כאחוה · ולא דמווא אוחרא ולאו עמיה בלאחוהי
לא עם כלאחוי כמד"ל וינחם אותם וידבר על לבם בגין דאנה גא עמהון כאחוה · ר' יוסי פתח
כה אמר יי' אם שלימים וכן רבים · האי קרא אוק' דכד עמא דעלמא הון אית להו שלם ולא אית בהו
מרי דבבו בבה חיים עליהו דינא לא שלטא ע"ע דעלמא פלחי ע"ג ואינון בשלם דינא לא
שלט עליהו ואוק' דל' חבור עצבים אפרים הנח לו · וכן נגוזו ועבר מאי כן נגוזו וכן נגוזו
מבעי ליה אלא דאהוא רישא דקרא דאיהו שלים אף הכא שלים · ומאן איהו דא צדקה
בגין דצדקה דאהוא שלום · ומאן דאמני צדקה אמאי שלום לעי' ולתת' ובגין כך נגוזו
נגוזו דגזרי ממונהון בצדקה · ועבר ועברו מבעי ליה מאי ועבר אלא דא הוא דינא דכן נגזא
בכלא חבי כמעט רגע עד יעבור זעם ועבר דינא מעליהון · ד"א כה אמר יי' אלין ישראל הכי להון
ברית לקיימא לנטלא ביה תדיר ולמהוי ביה שם בר נש ישלים בכל סטרין לעי' ולתתא · ואי לא
נטיר ליה בר נש האי איהו פגים בכלא דכתי' התהלך לפני והיה תמים · ממיתמים שלים דעד
אתקיים ביה ברית איהו פגים ובגין כך אם שלימים וכן רבים · אם שלימים דנטרי פקודא
דא למהוי שלימים חסד בולא יהון פגימין וכן רבים יפשון ויסגון נכ"ב בגין דשמתי לא ופקין
עלמי' לא להאי בריתי וכן נגוזו האי אם שלימים דנטרי ליה תדיר נגוזו ומאן דאתגזר וכן כל
עליה קיימא דא ועבר מאי ועבר ההוא זוהמא דערלה דהוה ביה בקדמי' · ד"א אם שלימים אלין
בני יעקב דהא עד לא זמנא דהוו לגביה דיוסף אינון שלימים דקיימי בהדיה דבריתי וכן נגוזו ושבקו
ליה ליוסף ושמעון · ועבר · וכד ין דינא שריא בינהון כמד"ל ועבר יי' לנגוף · ת"ח אית דינא
קשיא ואית דינא רפיא · דינא קשיא תקיף · דינא רפיא חלשא · ועדיפנא האי דינא קשיא מדינא רפיא
מדינא קשיא בדין אתתקף ואיהו תקיף בשעתא דאתעביד דינא על ישראל לא יתעביד בהאי דינא רפיא
ולא אתתקף בההוא דינא קשיא · וכד דינא אתעביד עליהון בשאר עמין אתתקף האי דינא
רפיא בדינא קשיא דלעי' בגין לאתתקפא הה"ד ועבר יי' לנגוף את מצרים ועבר דאתמלי
עברה וזעם · ואתתקף בדינא קשיא אף הכי ועבר · ות"ח בשעתא דמתכנשי

עשרא בבי כנשתא ומשתכחין עם חד מניהון כדין קב״ה מרגיז עליה · ודא וכ׳ נבזוגו ועבד דמתעברי מניהון

עובדין בישין כדין ועברתאי ועברי · אר״ש בזמנא דנשמתא נפקא מהאי עלמא בכמה

דינין אתדנת עד לא תיעול לדוכתה · לבתר כל אינון נשמתין אית לון למעברא בחד נהר דינור

נגיד ונפיק ולאתסחאה תמן ומאן איהו דיקום תמן ויעבר בלא דחילו כד״א מי יעלה בהר יי׳

ונשמתא דזכאה מעבר בלא דחילו ויקום במקום קדשו · ומאן דאשתדל באורייתא בהאי עלמא

ויהב ממוניה בצדקה כדין ועבר בההוא אתר ולא דחיל וכרוזא קרי להאי נשמתא

ועיתך לא אעבר עוד · ומאן דזכאה למעבר בהאי לית ליה דינא יתיר כלל · ת״ח כל דא דיוסף

עם אחוי וכל העמל מאמי מעליך לאו דאורי׳ דקשוט היא וכל אורחתא אורחין דדינין

ולית לך מלה באורי׳ דלא אית בה רזין עי׳ ואורחין לבני נשא לאתתקפא בהו · פתח ואמר

לא תאמר אשלמה רע ת״ח קב״ה עבד ליה לבר נש לאתתקפא ביה באורי׳ ולמהך באורחוי דקשוט

ולסטר ימינא ולא יהבון לסט׳ שמאלא ובגין דבעי להו למהך לסט׳ ימינא אית לון לאסגאה

רחימו דא עם דא ולא יהא דבבו דא עם דא בגין דלא לאכחשא ימינא דאיהו אתר דישראל

מתדבקן ביה · ות״ח בגין כך איהו יצר הטוב ויצר הרע · וישראל בעיין לאתתקפא ביצר הטוב

על יצר הרע באינון עובדין דקשוט ואי סטי בר נש לשמאלא כדין אתתקף דא מנוולא דאיהו יצר

הרע על יצר הטוב ומה דהוה פגים אשלים ליה בחטאוי דהא לא אשתלים לה מנוולא אלא בחטאין

דבני נשא ובגין כך בעי בר נש לאזדהרא דלא ישתלים ההוא רע בחטאוי ויסתמר תדיר ביצר הטוב

לאשלמא ליה בשלימו תדיר ולא יצר הרע · ובגין כך לא תאמר אשלמה רע · ודא לא תאמר

כד״א אשלמו רעה תחת טובה · אבל מאן דאשלימו לה בישין דלא אית להו לשלמא בישא

חולף ההוא בישא דשלימו ליה · קוה לי״י ויושע לך האי קרא אוקי׳ יוסף זכאה דלא בעא לאשלמא

בישא לאחוי בשעתא דנחתו לידי׳ קוה לי״י ויושע לך · בגין דהוה מחכה לקב״ה · ר׳ אבא פתח

מים עמוקים עצה בלב איש · מים עמוקים דא קב״ה בגין דאיהו עביד עצת ואיתי טעמין

לגלגלא גלגולין על ידא דיוסף לקיימא ההוא גזרה דגזר כפנא על עלמא · ואיש תבונה

ידלנה דא יוסף דגלי אינון עמיקין דגזר קב״ה על עלמא ת״ח יוסף לאו דיליה

דאיהו

דאיהו לא שלים בישא לאחוי לאדעבד עמהון טיבו וקשוט ובך איהו אורחיהון דזכאי תדיר בגין דקב"ה
הוא חייס עליהו בעלמא דין ובעלמא דאתי · מים עמוקים הא אוקמוה יהודה בשעתא דאתקרב
דלוד
לגביה דיוסף על עסקא דבנימין · ואיש תבונה ידלנה דא יוסף · ר' אבא הוה יתיב אתרעא
ונאים
חמא חד בר נש דהוה אתי ויתב בחד קוטרא דתלא דארעא · והוה לאי מאורחא ויתיב
תמן · אדהכי חמא חד חויא דהוה אתי לגביה נפק קסטורא דקודרא הוה בר נש ונפל הוא
דהא
קוטא לעומקא דתחותוי ואשתזיב · אתא ר' אבא לגביה ואלו אימא לן מאן עובדך
דקב"ה רחיש לך כל הני נסין לאו איהו למגנא · אל הוא בר נש על יומא לא אשלים לי בר נש
בישא בעלמא דלא אתפייסנא בהדיה ומחילנא ליה ותו אי לא יכילנא לאתפייסא בהדיה
בישא
לא סליקנא לערסאי עד דמחילנא ליה ולכל אינון דצערו לי ולא חיישנא כל יומא להוא
אבא
דאשלים ולא די לי אלא מההוא יומא והלאה אשתדלנא למעבד עמהון טיבו · בכה ר'
ואמר יתיר עובדא דא מעובדא דיוסף · יוסף הוו אחוי ודאי והוה ליה לרחמא עלוי אבל מה
דעבד דא יתיר איהו מיוסף יאות הוא דקב"ה ירחיש ליה נסא על נסא · פתח ואמר
דעלמא
יודע
הולך בתום ילך בטח ומעקש דרכיו יודע · הולך בתום דא בר נש דאזיל בטח דלא יכיל נזקי
למצאשא להו · ומעקש דרכיו יודע · דא הוא מאן דאסטי אורחוי דקשוט ובעי מגביה דחבריה ·
יודע מהן יודע · ישתמודע איהו בעינייהו דמארי דינא דלא אתאביד מעיהון דיוקניה
דההוא בר נש בגין לאתאה ליה לאתרא דיזדמנון מניה ובגין כך יודע · ות"ח ההוא דאזיל
באורח קשוט דקב"ה חפי עליה דלא אתידע ולא משתמודע לגבי מריהון דדינא אבל מעקש
דרכיו אשתמודע לגביהון בכמה אינון בני נשא דאזלין באורח קשוט ומכסי לרחצן על עלמא
דלא דחלין אינון בעלמא דין ולא לעלמא דאתי · ויירמוה מגיעוק ר' יוסי אמר ווי לון לבני נשא
להו
דלא ידעין ולא מסתכלין באורחוי אורייתא ווי לון בשעתא דקב"ה ייתי לאתבעא דינא על עובדין
ויקום גופא ונפשא לאתיהבא חושבנא מכל עובדיהון עד לא יתפרשון נפשא מן גופא ההוא
לנשכא
יומא יומא דדינא איהו דספרין פתיחין ומריהון דדינא קיימין בגין דההוא יומא דייס נחש
תהך
לון ולכל שפוי ומתרגשין לגביה ונשמתא אתפרשא מן גופא ואזלא ושטא ולא ידעא אן אורחא

ולמן אמר סלקין לה ונו בההוא יומא יומא דרוגזא ומאנו ההוא יומא בגין כך בעי ליה בר נש
למרגזא יומא ולדכאה גרמיה ההוא יומא דינוס בדינא דמלכא ועלין ליה תחות עפרא למתרגזא
ונשמתא אתפרשא מניה יתנון לעולם ירגיז אדם יצר הטוב על יצר הרע וישת דלא אצטריה
אי אזיל מניה יאות ואי לאו יתעסק באורי׳ דהא לית לך מלה לתברא יצר הרע אלא אורי׳
אי אזיל מוטב ואי לאו ידכר ליה יומא דמותא בגין לתברא ליה הכא אית לאסתכלא דהא דאהוא
יצר הר׳ ודאהוא מה׳ וכי מה יתבר מקמי יומא דמותא והא איהו קטלא דבני נשא כוי ומשתמע
דחדוה הוא דיליה ובגין כך אסטי לון לבני נשא תדיר בגין לאמשכא לון לבתי׳ אלא ודאי
מה דאתמר דידכר ליה בר נש יומא דמותא הכי הוא ודאי בגין לתבר ליבא דבר נש דהא
יצר הרע לא שריא אלא באתר דאשכח חדוה דחמרא וגסותא דרוחא וכד אשכח רוחא תבירא
כדין אתפרש מניה ולא שריא בהדיהו ובגין כך בעי בר נש לאדכרא ליה יומא דמותא
ואתבר גופא ואיהו אזיל ליה ת״ח יצר הטוב בעי חדוה דאורי׳ ויצר הרע חדוה דחמרא
ונאופים וגסותא דרוחא ובגין כך בעי בר נש לארגזא תדיר מההוא יומא רבה יומא דדינא
יומא דחושבנא דלית ליה לבר נש לאגנא עליה אלא עובדוי דכשרן דאיהו עביד בהאי עלמא
בגין דיגינו עליה בההיא שעתא ת״ח ויראו האנשים ומה כולהו הוו גברין כולהון תקיפין
וחד עולימא דאיתו לון לביתא דיוסף דחילו כד אתי קב״ה למתבע ליה דינא לבר נש
עאכו״כ בגין כך בעי ליה לבר נש לאסתכלא בהאי עלמא לאתתקפא ביה בקב״ה בלא לאחטו
דהא שבטין בגין דחטו על גניבת יוסף הוו דחלין דלמלא לא חטו לא הוו דחלין כלל בגין
דחובי דבר נש מתברין ליביה ולית ליה חילא כלל מ״ט דההוא יצר הטוב אתבר עמיה ולית
ליה חילא לאתתקפא בגיני חובוי בההוא יצר הרע׳ ות״ח לכמה דרין אתפרע קב״ה מאינון
חובין דשבטין דהא לא אתאביד מקמי קב״ה כלום ואתפרע מדרא לדרא ודינא קיימא תדיר
קמיה עד דאתפרע ושדי דינא באתרא דאצטריך מנ״ל מחזקיהו דחזקיהו חב ההוא
חובא דגלי סתרין דקב״ה לשאר עממין דלא אצטריך לגלאה וקב״ה שדר ליה לישעיה וא״ל
הנה ימים באים נאם יי׳ ת״ח כמה חריס ההוא חובא בגין דגלי מה דהוה סתים דכיון דאתגלי
אתייהיב רשותא למאן לאתר אוחרא דלא אצטריך לשלטאה עליה בגין דלאו בברכה שריא

טא

לא באתר סתים ואוקמוה מה דאיהו הוה סתים וגרמה דהוה שריא עלוי בגין דאתגלי. ואתייהיב
דוכתא לאתר אוחרא לשלטאה עלוי. בתר כל מכבדיה דיגלוה בין ואוף אגב כל מכבדיה
דאגלות בבל דהא מתמן אשתדר דורון לירושלם דכתיב בעת ההיא שלח מרודך בלאדן
מה כתיב בהו שלם לחזקיהו מלך יהודה ושלם לאלהן ושלם לירושלם וכיון דנפקו פתקין מניה
אהדר לנביה ואמר לא עבדית יאות לאקדמא שלמא דעבדא לשלמא דמלכא כו' מכורסייא.
ונפק ג' פסיען והדר פתקין וכתב אוחרנין תחותיהון וכתב הכי שלם לאלהא רבא ושלם
לירושלם ושלם לחזקיהו. ודאהוא מכבדיה דיגלוה לבתר דיגלוה. מ"ט בגין דיראן עליתה
דאחזי לון חזקיהו בר מלא כך לא דיגלוה לבתר. ומנו דהוה חזקיהו דכאה יתיר מתעכב
מלה לאיתאה ולא אתא בזמניה. דכ' כי יהיה שלם ואמת בימי. ולבתר פקיד הוא חובה
לבנוי אבתריה בגוונא ההוא חובה דשבטין קיימא עד לבתר בגין דדינא דלעי לאיבל נשלטאה
עליהו עד דאשתכחת שעתא לאתערא לאתפרעא מניהו ובגיני כן מאן דאית חובין בידוי דחיל
תדיר פחדא ופחדת לילה ויומם. ועל דא ויראו האנשים. וישא עיניו וירא.
ר' חייא פתח תוחלת ממושכה מחלת לב ועץ חיים תאוה באה. תוחלת ממושכה דאהוא
דתנן דלית ליה לבר נש לאסתכלא בצלותיה קמי קב"ה אי אתי אי לא אתי מ"ט בגין דאיהו מסתכל
גרמה מריהון דדינין דאתו לאסתכלא בעובדוי ורגזא איהו דהא ההוא מסתכלותא דאיהו
מסתכל דההוא בשעתא גרים לב מחלת לב. ומאן מחלת לב דאאיהו מאן דקאים תדיר לאסטאה לעי
ותא ועץ חיים תאוה באה תנינן מאן דבעי דקב"ה יקבל צלותיה ישתדל באורי' דאיהי עץ חיים
מאן תאוה דאהוא דרגא דקבל צלותין דעלמא בידיה ואעיל לון קמי מלכא עד לאשלמא
בעותא דההוא בר נש י"ל תוחלת ממושכה. ת"ח תוחלת ממושכה דאהוא [illegible]
דאתייהיב ההוא מלה באתר אוחרא דלא אצטריך ואתמשכא עד דאתייהיב מידא
לידא ובגין כן דלא אתי מ"ט בגין דאתפשטא ואתמשכא בכל אינון ממנן לנחתא ליה
לעלמא ועץ חיים תאוה באה דאהוא תוחלת דלא אתמשכא בין אינון ממנן
דאזלא קב"ה יהיב ליה לאתר בגין דכד אתמשכא בין אינון ממנן רתיכין מניהון דדינין

דאתיהיבון רשותא לשיימא ולאסתכלא בדינא עד לא ינתנון ליה ומה"ו דעביד מציאותא
ואתיהיב ליה לבר נש בין דזכאי בין דלא זכאי אתיהיב מיד ודא הוא עץ חיים תאוה
באה. דא תוחלת ממושכה דאיעקב דאתמשכא ליה תוחלתא דיוסף עד דמטא לאתרא
ועץ חיים תאוה באה. דאהוא בנימין האי תאומא דאתבע ליה יוסף עד דהוא זמנא
דאתא לגביה לאהוה לאו זמנא זעיר דלא אתמשכא הוא זמנא דכתי' וישא עיניו
וירא את בנימין. מאי בן אמו דדיוקנא דאימיה הוה ביה והוה דמי דיוקניה לדיוקנא
דאימיה רחל ובגין כך אחיו בן אמו. ר' יוסי אמ' והא כתי' בקדמי' וירא יוסף אתם את
בנימין והשתא דכתי' וירא את בנימין אחיו מאי ראיה הכא אלא חמא ברוחא דקודש
לבנימין דחולקיה הוה עמהון בארעא ובחולקיהון דבנימין ויהודה תשרה שכינתא
הא חמא ליה ביהודה ובבנימין חולקיהון הוה מקדשא ודאהוא וירא יוסף אתם את
ליה חמא עמהון ויוסף דהוה אחוה לא חמא עמהון ההוא חולקא אף הכא וישא
עיניו וירא את בנימין ומה כתי' בתריה וימהר יוסף כי נכמרו רחמיו.

ר' חזקיה פתח משא גיא חזיון מה לך איפוא. ת"ח הא אוק' בזמנא
דאתחריב בי מקדשא והוו מוקדין ליה בנורא סלקין כל אינון כהני עלין בי מקדשא
וכל מפתחין בידיהון ואמרי עד הכא הוינא גזברין דילך מכאן ולהלאה טול ולך. ת"ח
חזיון דאשרי' דהות במקדשא וכל בני עלמ' מינה הוו ינקין ינקין דנבואה דאע"ג דכל
נביאין לא הוו מתנבאין מאתר אחרא מגווה הוו ינקין נבואתהון ועל דא אתק' משא גיא
חזיון. חזיון הא אוק' דאיהו חיזו דכל גוונין עי' מה לך איפוא שעלית כלך לגגות. דהא
כד אתחריב מקדשא שכי' אתיאת וסלקת בכל אינון אתרין דהוה מדורה בהו בקדמי'
והות בכה על בי מדורה ועל ישראל דאזלו בגלותא ועל כל אינון צדיקי וחסידי דהוו תמן
ואתאבידו ומ"ט דכה אמר יי' קול ברמה נשמע. והא אתמ' וכדין קב"ה שאלה לשכי' ואמ'
מה לך איפה כי עלית כלך. מהו כלך דהא עלית כתי' סגי. מהו כלך לאמלאה בהדה
כל חילין וכל רתיכין אוחרנין כולהון בכאן על חרבן בי מקדשא ובגין כך מה לך איפה
אמרה קב"ה וכי בני בגלותא ומקדשא אוקדא ומה מה לי הכא שראת ואמרת.

תשואות

תשואות מלאה עיר הומיה׳ על כן אמרתי שעו מני אמרר בבכי׳ ותא חזי מן יומא
דאתחרב בי מקדשא לא הוה יומא דלא אשתכח ביה לווטין בגין דכד הוה בי מקדשא קיים
הוו ישראל פלחין פולחני ומקרבין קורבנין ועלוון ושכי׳ שריא בבי מקדשא עליהן כאימא דרביעא
על בנין והוו כל אנפין נהירין עד דאשתכחן ברכאן לעילא ותתא ולא הוה יומא דלא אשתכח
ביה ברכאן וחדו והוו ישראל שריין לרחצן בארעא וכל עלמי הוה אתזן בגיניהו׳ השתא דאתחרב
בי מקדשא ושכי׳ עמהון בגלותא לית לך יומא דלא אשתכח ביה לווטין ועלמין אתלטיין וחדוון
לא אשתכח לעי׳ ותתא וזמין קב״ה לאקמא לה לכנסת ישראל מעפרא כד״א התנערי מעפר קומי
ולמחדי עלמי׳ בכולא כד״א והביאותים אל הר קדשי וכת׳ בבכי יבואו ובתחנונים׳ כמה דבקדמי׳
כת׳ בכה תבכה בלילה׳ הכי לבתר בבכי יבואו׳ דבבכי יתהדרון׳ הבקר אור׳ ר׳ אלעזר
אמ׳ הכי אית לאסתכלא אינון הוו אזלי ואשתדרון מה לך למכת׳ באור׳ המה וחמוריהם
אלא בגין דכת׳ לקחת אותנו לעבדים ואת חמורנו ובגין כת׳ המה וחמוריהם בגין דלא אשתארו
אינון וחמוריהון כדקאמרן׳ פתח ואמ׳ וישכם אברהם בבקר ויחבוש את חמורו׳ ההוא
בקר דאברהם הוה נהיר דקיימא עליהו בזכותהון כדין זכותא דאברהם קיימא עליהו ואזלו בשלם
ואשתזבו מן דינא בגין דההיא שעתא דקיימא עליהון דינא לאתפרעא מניהן דבזכותא ההוא בקר
דאברהם אגין עליהן ואשתזבו מן דינא דלא שליט עליהן בההוא זמנא׳ ר׳ יהודה פתח
וכאור בקר יזרח שמש וכאור בקר דאיהו נהורא דאברהם דההוא בקר דאברהם יזרח שמש
דא הוא שמשא דיעקב דכת׳ ויזרח לו השמש בקר לא עבות דההוא בקר לא איהו עבות כגון
לא מנוגה וממטר דאיהו מסטרא דאתי מסטרא דיצחק דההוא מטרא אפיק דשא מארעא ד״א
וכאור בוקר ההוא נהירו דאברהם יזרח שמש דא הוא דנהירו דיליה כנהירו דההוא בקר
בקר לא עבות בגין דההוא בקר לאו איהו חשוך לא נהיר דהא בשעתא דאתי בקר לא שלטא
דינא כלל׳ אלא כולא נהיר מסטרא דאברהם מנגה ממטר דא הוא מסטרא דיוסף הצדיק דאיהו
אמטיר על ארעא ובה אפקא דשאה וכל טיבו דעלמא׳ אמ׳ ר׳ נתן תא חזי בשעתא
דעאל לוטא ונפרש

גרפא על עלמא בכמה גרדיני טהירין זמינין לנפקא ולשלטאה בעלמא וכמה מריהון
דדינין מתערין בכמה ספרין לגביהון ושלטא על עלמא כיון דאתי צפרא ונהיר כולהון
מסתלקי ולא שלטי וכל חד וחד עאל לדוכתיה ותב לאתריה הבקר אור דא בקר דאברהם
והאנשים שולחו אלין מריהון דדינא דהוו שלטי בליליא המה וחמוריהם אינון מריהון
דדינא דקאמרן וחמוריהון אלין גרדיני נמוסין דאתיאן מסטרא מסאבא דלא אינון דיש
ולא שלטין ולא אתחזון מכי אתי צפרא ואינון מסטרא דאינון חמרי גרדינין נמוסין
דקאמרן דהא אית לך דרגין עילאין דלא אתיין ימינא ושמאלא דינא ורחמי דרגין על
דרגין קדישין מסטרא דקדושה מסאבין מסטרא מסאבא וכולהו דרגין על דרגין
אלין עלאין וכל אתר דבקר דאברהם אתער בעלמא כולהו מתעברי ולא שלטי בגין
דלית לון לקיימא בסטר ימינא אלא בסטר שמאלא וקב"ה עבד יממא וליליא לאתנהגא
כל חד וחד לספוריה כדקא חזי ליה זכאה חולקהון דישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי
ר' חייא פתח ואמר וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה זמין קב"ה לאנהרא בהן לישראל
ההוא שמשא דגניז קב"ה מיומא דאתברי עלמא דגניזנא מיומי דאתברי עלמא דגנז
קב"ה מקמי רשיעיא בעלמא כד"א וימנע מרשעים אורם וההוא נהורא גניז ליה קב"ה
דכד נפק בקדמיתא הוה נהיר מסייפי עלמא ועד סייפי עלמא דכיון דאסתכל בדרא דאנוש
ודור המבול ודור הפלגה וכל אינון חייבין גניז ליה לההוא נהורא כיון דאתא יעקב ואתדבק
בההוא ממנא דרברבא דעשו ואקישתיה ברכה דיליה והוה בכי בדין מהכא ויזרח לו
השמש מאן שמש דאהוא שמשא דגניז בגין דביה אסותא לאתסאה ליה מארכובתיה
ולבתר אתסי בההוא שמשא דכתיב ויבוא יעקב שלם שלם בגופו דאתסי ועל דא אזמין
קב"ה לגלאה ההוא שמשא ולאנהרא להון לישראל דכתיב וזרחה לכם יראי שמי מאן שמש
צדקה דאשמש דיעקב דאתסי ביה ומרפא בכנפיה דבההוא שמשא יתסון כולהון בגין
דהא בזמנא דיזמון ישראל מעפרא כמה חגרין וסומין יהון בהון וכדין קב"ה ינהר לון ההוא
שמשא לאתסאה להו דכתיב ומרפא בכנפיה וכדין יתנהר ההוא שמשא מסייפי עלמא ועד
סייפי עלמא ולישראל

יהא

יהא אפותא ושאר עממין יתוקדון ביה אבל לישראל מה כת' אז יבקע כשחר אורך וכו'
אהדרנא למלי קדמאי ולגבי יוסף יולד שני בנים · ר' יצחק פתח והיה שארית יעקב
בגוים בקרב עמים רבים. תא חזי בכל יומא ויומא כד נהורא דצפרא אתער חד
צפורא באילנא דגנ"ע וקרי תלת זמנין ושרביטא יתתקף וכרוזא קרי בחיל להון הדרמני
דגולגליידי מאן מנכון דחמי ולא חמי קיימי בעלמא ולא ידעי על מה דקיימי ולא משגיחן
ביקרא דמריהון אורייתא קיימא קמייהון ולא משתדלין בה טב לון דלא אתברון עלמא זמין
בלא מסכנותא וי לון כד יתערון יומין דרע עליהון ויטרדון לה מן עלמא מאן אינון יומין
דרעי אוקמוה דע' דאינון יומין דסיבו כגון הכי דהא יומין דסיבו אינון בבנין ובבני בנין
יומא דטוב אוקמוה · מאן אינון יומין דרע אלא אינון כמה דכת' עד אשר לא יבואו ימי הרעה
אלא אינון יומין דסיבו אלא רזא דמלה כד ברא קב"ה עלמא ברא ליה באתוון דאורי' וכל
את ואת על קמיה עד דאתקיימו כולה באת בית וכל אינון אלפא ביתא דאתגלגלן
אתוון כולהו קמי קב"ה למברי עלמא כיון דאתגלגלו ואתחברן טו"ר תרין אתוון אלין כחדא
סלקא טו"ת ולא אתישבת עד דגער בה קב"ה ואמר טו"ת טו"ת עלמא את סלקא ולא
אתישבת בדוכתך · אמרה קמיה וכי עבדת לי למהוי את ברישא דטוב דהא אורי' פתח
כי טוב היך אנא מתחברא למתישבא באת רע · א"ל תוב לאתרך דהא את צריך ליה
דהא בר נש דאנא בעי למברי בכין תרויהו יתכליל ויתברי אבל את לימינא ואיהו לשמאלא
וכדין תבו ואתישבו דא בדא כחדא בההיא שעתא פריש לון קב"ה וברא לון לכל חד וחד
יומין ושנין ידיען לין לימינא ואלין לשמאלא אלין דימינא אקרון ימי טוב · ואלין דשמאלא לבר נש
אקרון ימי רע · ועל דא אמר שלמה עד אשר לא יבואו ימי הרעה דאלין מסתחרין ליה
בחובוי דאיהו עביד כיון דיתברון יומין דטוב ויומין דרע כדין תבו ואתישבו לאתכללא בהן
בר נש ובגין כך אמר דוד למה אירא בימי רע ודאי והא דא אלין אקרון ימי הרעב
ושני הרעב · ואלין אקרון ימי השבע שני השבע · ורזא דמלה דלא לאפקא מבועא דברית קדישא
ביומי הרעב בשנת הרעב ובגין כך יוסף דאיהו רזא דברית קדיש מבועיה בשנת הרעב
דלא יהב לה דוכתא לאסגאה בעלמא הה"ש אמר רזא דא איהו רזא עלי' בההיא שנת הרעב כיון

דאיהי · שלטא בעי לאתפקרא מבועי בגין דלא יפתוס ליה גוים לאמשכא רוחא לההוא ולדא
מההוא סטרא ויהיב דוכתא לההוא סטרא לאתפשטא בעלמ׳ סטרא מסאבא בפלט דקדושה · ותנ׳ רזא
דכתי׳ תחת שלשה רגזה ארץ · ובגין דיוסף צדיקא הוא דבריך סליק וסתים מבועיה בשנת
הרעב דלא לאתערבא בהדה כלל ולמיהב לה דוכתא ומאן דפתח מבועיה בההוא זמנא
עליה כתיב בי״י בגדו כי בנים זרים ילדו · דהא לית אינון בשם זרים ודאי · בי״י בגדו ודאי · ובגין
כך גרמה חובייהון דישראל נק׳ דלא אחלפו דוכתא נק׳ בדוכתא מסאבא ועבדא כתי׳ וליוסף
יולד שני בנים בטרם · דהא מההוא זמנא דשלטא שנת הרעב אסתים מבועיה וסליק מיניה
דלא למיהב בגין לסט׳ מסאבא ולא לאחלפא דוכתא דקדושה בדוכתא דמסאבא · ובעינן ועש
לחבאה למריה דקדושה דכדייתי׳ ושלטא בדא ולפיכך כי״י המסתיר פניו · ובגין דאינון
צדיקיא דיד׳ עי׳ אורחוי דקב״ה ונטרי פקודי אורי׳ למהך בהו כי ישרים דרכי י״י ואתם הדבקים
בי״י אלהיכם · וכתי׳ והתקדשתם והייתם קדשים · דהא קב״ה בעי לקדשא להו לישראל בכולא
ולא יהב לון בסט׳ דמסאבא כלום · ת״ח כד סט׳ דא שלטא בעלמ׳ לא מצטריך
ליה לבר נש לאתחזי בשוקא בהדיה בגין דיכלו לנזקא ואתחייב ומתיהיב ליה רשו לחבלא
ות״ח ביעקב מה כ׳ ויאמר יעקב לבניו למה תתראו · דלא בעי לאתחזאה קמי קב״ה
ואזהר להו לישראל לאתקדשא כד״א והתקדשתם כי קדוש אני · מאן אני דא קב״ה
מלכות שמים נק׳ · מלכות הרשעה אקרי אחר דכתי׳ כי לא תשתחוה לאל אחר ·
ות״ח אני שלטנו דעלמ׳ דין ועל׳ דאתי ופולחנא ביה תליא אחר סט׳ אחרא בסט׳ מסאבא
ושלטנו דיליה בהאי עלמ׳ ולית ליה בעלמ׳ דאתי כלום ובגין כך מאן דאתדבק בהאי
אית ליה חולקא בע׳ דין ובע׳ דאתי · ומאן דאתדבק בהאי אחר אתאביד מההוא עלמ׳
ולית ליה חולקא בעלמ׳ דאתי · ואית ליה חולקא בהאי עלמ׳ מסאבא בגין דההוא מלכות
הרשעה דמה אינון תריסין נגדין ממנן בה לשלטאה בהאי עלמ׳ ובגין כך אחר
דנחת ואתדבק בהאי דרגא אתטריד מההוא עלמ׳ דאתי · ולא אתיהיב ליה רשו לאהדר
בתיובתא ואתטריד מההוא עלמ׳ ועלמא אינק אחר ובגין באעי לאפרשא מכל סטין

ולא לאסתכלא בההוא ספרא לזמנין בהאי עלמא ובעלמא דאתי ועל דא דא ברכה ודא
הרעב
לאשבעא ודא רעב. כולא בהפוכא דא מן דא והא אוקי' ובגין כך בההוא זמנא בשבת
לית ליה לבר נש לאתחזאה בנו שינא ולא לאתפתחא מבועיה לאולדא למיהב בגין דאחר
ובו
ואו אתו' דכאה מאן בר נש דאסתמר למהך באורח קשוט ולאתדבקא במאריה ת"ח דכת'
ובשמו
תרגו' וכת' את ה' אלהיך תירא ואותו תעבוד ובשמו תשבע. ובו תשבע לא כת' אלא
כולא
ואי תשבע במה דאוקי' למהוי מתדבק בדרגא דמהימנותא ז' דרגין לעילא לעילא עילאין עד
כאין
דא דשבעין דמהימנו' והוא ז' דרגין דתתא מניהן דאינון חבורא חד וקשורא חד בלא
וקשורא
עהוי כולהו חד ובגין כך כת' שבעת ימים ושבעת ימים ארבעה עשר יום וכולא חד
בבקה
חד ועל דא כת' ובשמו תשבע מלעי' ולתתא דכאה איהו מאן דזכי לאתדבקא ביה
אוקימנא דכאה איהו בעלמא דין ובעלמא דאתי פתח ליה אוצרין קדישין בשעתא דאצטריך
לקבלא צלותיה דכת' יפתח ה' לך את השמים אין אוצרין דעי' ותתא שבעת ימים
ושבעה
שבעת ימים וכולא חד דכת' אוצרו הטוב' אוצרו חד ואיהו דאת השמים. שבעה
דהוה
מזונות ואינון חד.   ר' חייא ור' יוסי הוו אזלי באורחא אדהכי חמו חד בר נש
מתרי
אתי מתעטף בעטופא דמצוה וכלי זיין קטורין תחותוי. אמ' ר' חייא בר נש דא חד
אמ'
אות ביה או זכאה שלים איהו או רמאה בני אדם איהו. א"ל ר' הא חסידין עליונים
יהורין את כל האדם לכף זכות. הא תנינן בר נש דנפיק לאורחא יתכוון לג' מלין לדורון
מיעקב דהא לג' מלי' אתכוון ואתקין גרמיה לדורון ולקרבא ולצלותא
לקרבא ולצלותא דהאי בר נש אזל באורחא אית הא ביה עטופא דמצוה לצלותא והא בא
לגביהן
כלי מזיינין לקרבא כיון דתרין לין בה תליתאה לא למרדף אבתריה. כד קריב
לא
יהבו ליה שלם לא אתיב לון אמ' ר' יוסי האחד מאינון תרין דאתחזון דלית ביה דהא
בצלותא
אתקין גרמיה לדורון ודורון שלמ' כליל ביה. אמ' ר' יוסי דלמא משתדל באורי' או
בגין דלא יעקר ליה' אזלו כחדא ולא מליל ההוא בר נש בהדייהו. לבתר אשתמיטו ר' יוסי ור'
יהב
חייא ואשתדלו באורי' כיון דחמא ההוא בר נש דהוו משתדלי באורי' קריב לגבן
לון שלם א"ל רבותי במה חשדתון לי כד יהבתון לי שלם ולא אתיבנא לכון א"ל ר' יוסי דלמ'

צלותא הוי תימא או תרחיש בתלמודך. א״ל קב״ה ידין לכו לכף זכות. אבל אימא לכו יומא
חד הוינא אזיל באורחא והוה נא אזיל בר נש חד ואקדימנא ליה שלם והוא נכרא הוה
ובמטים וקס עלי ועבר לי וגזלין דאתקפנא ביה אעברנא. מההוא יומא נדרנא
דלא לאקדמא שלם לבר נש דכוותיה אלא אי ידענא ביה בקדמיתא דלא יכיל לאעברא
ויתקף ביה ילא בגין דאסיר לאקדמא שלם לבר נש חייבא דכ׳ אין שלום אמר יהו״ה לרשעים
ההוא שעתא דחמינא לכו ויהבתו לי שלם ולא אתיבנא לכו ולא חשידנא בכו בגין דלא
חמינא בכו מידי דאתחזי לבר והוינא במוכן מהדר תלמודאי. אבל השתא דחמינא
בכו דאתון זכאין הא אורחא אתתקנא קמייכו. פתח ואמר מאי לאמת אך טוב
לישראל אלהים לברי לבב. ת״ח קב״ה עבד ימינא ועבד שמאלא לאנהגא עלמא חד אך
טוב וחד אך רע ובתרין אלין אתכליל בר נש ואתקריב בכלא והוא רע דאיהו שמאלא
אתכלילן ביה שאר עמין ואתיהיב בסטרא דילהון בגין דאינון ערלי לבא וערלי בשרא
ולאסתאבא ביה. אבל לישראל מה כ׳ אך טוב לישראל ודא לכולהו לאינון דלא מסתאבן
בהדיא ההוא רע טוב לישראל בלחודייהו. ורע לשאר עמין. אך טוב לישראל בגין לאתדבקא
ביה ובהאי אתדבקן ישראל בדרגא עלאה בדרגא דמהימנותא למהוי כולא חד. א״ר יוסי זכאין אנון
דלא שבשנא בך והא קב״ה שדרך לגבן. א״ר יוסי בגין דטוב הוא לישראל איתליין חולקא
בעלמא דין ובעלמא דאתי למחמי עינא בעינא חיזו יקרא דקב״ה כמה דאת אמר כי עין
בעין יראו בשוב יי׳ ציון. בזמנין

פרשת ויגש אליו יהודה

ר׳ אלעזר פתח כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו וישראל לא יכירנו. האי קרא אוקמוה
אבל ת״ח כד ברא קב״ה עלמא כל יומא ויומא עבד עבידתא כדקא חזי בכל יומא ויומא
כמה דאצטריך כיון דמטא יומא שתיתאה ואצטריך למעבד אדם אתת אורייתא קמיה
ואמרה האי אדם דאתבעי למעבד זמין הוא לארגזא קמך אי לא תאריך רוגזך טב
ליה דלא אתברי. אמר קב״ה וכי למגנא אקרינא ארך אפים. עד כולא באורייתא אתברי
וכולא באורייתא אשתכלל בגין דעלמא ברא קב״ה עלמא אתו כל אתוון קמיה ועלו כל חד וחד
לאפרע עלתאו

אמרה נמיה רעותך למברי בי עלמי א״ל לאו דבק במילין צדיקים למעבד דכתי׳ והתוית תו
ותנינן ממקדשי תחלו אל תקרי ממקדשי תחלו אלא ממקודשי ובגין כך עלמי לא יתברי בך׳
עלן תלת אתוון שי״ן רי״ש קו״ף כל חד וחד בלחודוי א״ל קב״ה לאו אתון כדאי למברי בכון
עלמי דהא אתון אתוון דאינן בכון שקר ושקר לאו איהו כדאי למיקם קמי והא אוקמוה
עלן קו״ף ורי״ש וכן כולהו עד דמטו אתוון לאת בי״ת כיון דנחת בי״ת מעל כתרא אזדעזעו
ואת׳ ותתאי עד דאתקיים כולא בבי״ת דאיהו סימן ברכה ובי״ה אשתכלל עלמי ואתברי
אלף איהו רישא דכל אתוון לאו איהו אלא בגין דאתקרי ביה ארור ובגין דאתתקן ביה ארור
לא אתברי ביה עלמי ואעג דאלף איהי אות רזא עי׳ בגין דלא למיהב דוכתא לסט׳ אחרא
דאקרי ארור לא אתברי ביה עלמי ואשתכלל ביה עלמי וביה אתברי ת״ח כי אתה אבינו
בגין דהאי עלמי בהאי דרגא אשתכלל ואתברי בבר״ש ביה אתברי ונפק לעלמי כי אברהם לא ידענו
אעג דביה קיימא עלמי לא אשתדל עלן כמה דאשתדל על ישמעאל דאמר לו ישמעאל יחיה
לפניך. ישראל לא הכירנו בגין דבכל ברכאן דאצטריך לברכא לבנוי שבק להאי דרגא
לאתברכא בה כולהו. אתה יי׳ אבינו. דהא אנת קיימא עלן תדיר לברכא ולאשגחא
עלן כאבא דאשגח על בנין בכל מה דאצטריך לון. גואלנו מעולם דהא אנת הוא גואל
דהכי איקרי המלאך הגואל וודאי גואלנו מעולם שמך. ודאי תנינן אין מפסיקין בין גאולה
לתפלה כמה דלא מפסיקין בין תפלה של יד לתפלה של ראש דבעי למהוי דכולא חד
הא אוקמוה ר׳ יצחק ור׳ יהודה הוו יתבין ליליא חדא ולעאן באורי׳ א״ר יצחק לר׳ יהודה תנינן
דכד ברא קב״ה עלמי עבד עלמי תתאה כגוונא דעלאה עי׳ וכולא חדא לקבל דא בגין למהוי
דא לקבל דא ואיהו יקריה לעי׳ ולתתא א״ל יהודה הכי הוא ודאי וברא אדם על כולא הה״ד
עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי דאיהו קיומא דעלמי למהוי כולא בשלימו חד. לעילא
פתח ואמר כה אמר יי׳ בורא השמים ונוטיהם האי קרא אוקמוה אבל כה אמר יי׳ דא קב״ה
דאיהו בורא שמים ומתקין לה תדיר בכל זמנא. רוקע הארץ וצאצאיה דא ארעא קדי׳
עגולה דחיי. נותן נשמה לעם עליה. ארעא דיהבא נשמה. א״ר יצחק כולא איהו לעי׳
דהא

מתמן נפקא נשמתא דחיי להאי ארץ והאי ארץ נקטא. נשמתא למיהב לכולא בגין דההוא
נהר דנגיד ונפיק איהו יהיב ועייל נשמתין להאי ארץ והיא נקטא לון ויהבא לכולא. ת"ח
כד ברא ליה קב"ה לאדם מכניש עפרא מד' סטרי עלמא ועבד גופיה באתר מקדשא
לתתא ואמשיך עליה נשמתא דחיי מגו מקדשא לעילא ונשמתא איהי כלילא בג' גוונין
ועל דא ג' שמהן אינון לנשמתא כגוונא דרזא עילאה נפש רוח נשמה. נפש האוקמוה
דאיהי תתאה מכולא. רוח איהו קיומא דשלטא על נפש ואיהו דרגא עילאה עלה לקיימא לה
בכולא כדקא חזי. נשמה איהי קיומא עילאה על כלא ושלטא על כלא ודרגא קדישא על
כולהו. ותלת דרגין בהו בבני נשא לאינון דזכאן לפולחנא דמאריהון דהא בקדמיתא איתביה נפש
ואיהי תקונא קדישא לאתתקנא ביה בר נש כיון דאתי בר נש לאתדכאה בהאי דרגא אתתקן
לאתעטרא ברוח דאיהו דרגא קדישא דשריא על נפש לאתעטרא בר נש ביה ההוא דזכאי
כיון דאסתליק בהו בנפש וברוח ועייל ואתתקן בפולחנא דמאריה כדקא חזי כדין שריא עליה
נשמה שריא עילאה קדישא דשלטא על כולהו בגין לאתעטרא בדרגא עילאה קדישא ובדין איהו שלימו
דכלא שלים מכל סטרא למזכי בעלמא ובעלמא דאתי ואיהו רחימא דקב"ה כדא להנחיל
אוהבי יש. מאן אינון אוהבי אלין אינון די נשמתא קדישא בהו. א"ר יהודה אי הכי הא כתיב
כל אשר נשמת רוח חיים באפיו. א"ל הכי הוא ודאי דהא לא אשתאר בהו מכל אינון
דהוו בהו נשמתא קדישא כגון חנוך ירד וכלהו צדיקיא בר נש דיזכי לדרגא דלא אשתציו
בגיניה. והכא כל אשר נשמת רוח חיים באפיו אל"א בהאי מכל אשר בחרבה מתו ואסתלקו
מעלמא ולא אשתאר מנהון מאן דיגין על עלמא ההוא זמנא. ת"ח כולהו אינון
דרגין אלין עלאין נפש רוח דרגא על דרגא נפש בקדמיתא ואיהי דרגא תתאה
כדאמרן. רוח לבתר דשריא על נפש וקיימא עלה. נשמה דרגא דסלקא על
כולא ואוקמוה. נפש דא נפש דוד ואיהי דקיימא לקבלא נפש מההוא נהר
דנגיד ונפיק. רוח דא רוח דקיימא עליה ולית קיומא לנפש אלא ברוח. ודא איהו
רוח דשריא בין אשא ומיא ומהכא אתזן האי נפש. רוח קיימא בקיומא דנשמא

אוחרא

אוחרא עילאה דאיהי נשמה דהאי נפש ורוח מתמן אתזן רוח וכד נטיל רוח כדין נטלא נפשא
ולאחד אתקריבו דא בדא · נפש אתקריב ברוח ורוח אתקריב בנשמה וכולא חד · ת"ח
ויגש אליו תקרובתא דעלמי בעלמי לאתאחדא דא בדא למהוי כולא חד בגין דיהודה איהו
מלך ויוסף מלך אתקריבו דא בדא ואתאחדו דא בדא · ר' יהודה פתח כי הנה המלכים
נועדו דא יוסף ויהודה בגין דתרוייהו מלכים ואתקריבו דא בדא לאתוספא תרוייהו כחדא
בגין דיהודה אתערב ביה בבנימין דהוה ערב לגבי אבוי ביה בעלמי דין ובע' דאתי · ועל דא
אתקריב לגביה דיוסף לאתוספא בהדיה על עסקיה דבנימין למהוי בנדוי בעלמא דין ובע' דאתי
ועל דא כי הנה המלכים נועדו עברו יחדו · דאתגלגלו כחדא דא בדא בגיניה דבנימין ·
המה ראו כן תמהו נבהלו ונחפזו רעדה אחזתם שם לכל אינון דהוו תמן
לעלו שאר שבטין דהוו תמן חיל כיולדה בגין דהוו דחלין לקטלא ולאתקטלא וכולא [בבנימין]
בגיניה דבנימין · דהא יוסף אגח בגיניה דיהודה ולאתאביד מאבוי והשתא אתערב בהדיה
[דאזדמנו] ודחיל דלא יתאביד ובג"כ ויגש אליו יהודה · ד"א כי הנה המלכים נועדו דא יהודה ויוסף
[לאתוכחא] ואעס דא לאתוספא תרוייהו כחדא בגין דיהודה הוה מלך ויוסף הוה מלך ותרוייהו אתו
ואטל בנימן ודא על בנימן · כי הנה המלכים נועדו אר' יהודה כגא דמתחי הכא דהא כלהו
אשתכח וקשורא אתקשר כחדא ב' עלמין מתקשרין כחדא ואזדמנו כחדא דא [לאתפתחא]
וזיוא ודא לקטא ולאתכנשא לגביה ומדין כי הנה המלכים נועדו ב' עלמי ק' עלמי עי' [ועלמי תתאה]
עברו יחדו דא דכד מתחברין כחדא כדין עברו יחדו בגין דכל חובין דעלמי לא [אתעברן]
לאתכפיא עד דמתחברין כחדא כד"א ועובר על פשע ועל דא עברו יחדו · עברו [אינון]
חוביא ואתכפרו בגוונא כדין כל אנפין נהירין וכל חובין אתעברו · ר' חייא אמר כגוונא [דא]
בתקונא דקורבנא איהו דהא כד קורבנא אתקריב וכולא מסתפק כל חד וחד כדקא חזי ליה ·
כדין כלא אתקשר כחדא וכל אנפין נהירין וקשורא חדא אשתכח ומדין המלכים נועדו
אתקשרו כחדא · עברו יחדו לאנהרא כל אנפין ולמהוי כולא רעותא חדא · המה ראו
כן תמהו וגו'

דאינון מלכים לא אינון חריהון דדינין דאחדו דילהון למעבד יהוו דינא דאתפקדו עליה ובגין

[דעותא] כד מלכין אזדמנו תרויהו עלמין בדעותא חדא כדין המהו כאן בגין מהו יהמה ראו ההוא

[מעברין] דחדי עלמין׳ כן תמהו בגין דכלהו אתכפיין ואתעברן מעלמא לאיכלין לשלטאה ובגין

[בגין] דמיהון שולטני׳ ר׳ שמעון אמר ויגש אליו יהודה מט׳ יהודה בגין דהכי אצטריך דאיהו ערב

דמעבדך ערב את הנ׳ ולגאדתי יהודה ויוסף הכי אצטריכו לאתקרבא כחדא בגין דיוסף איהו

צדיק יהודה איהו מלך בגין דא ויגש אליו יהודה בגין דקורבא דילהון דאתקריבו כחדא גרם

[דילה] כמה טבין לעלמי גרם שלמא לכלהו שבטין גרם שלמא ביניהון׳ קיים ליעקב דאתקיים רוחא

[פתח] כדא ותחי רוח יעקב אביה׳ ועל דאתקריבו דא אצטריך בכלהו מטרין לעי׳ ותתאי׳ ר׳ אבא

יפה נוף משוש כל הארץ׳ הא אוקמוה דמהימני איהו יפה נוף דא יוסף הצדיק דכ׳ ביה ויהי

יוסף יפה תאר משוש כל הארץ איהו חדוא יחדו לעי׳ ותת׳ הר ציון ירכתי צפון בגין

דבחולקיה קאים משכנא דשילה׳ הר ציון דא ירושלם ירכתי צפון הני איהו ודאי לעי׳ ותת׳

[מתמן] קרית מלך רב אתר איהו מתקנא לקבל מלך רב דאמלכא עי׳ דכולא קב״ה דהא

[אתברכא] אתיא כל נהירו וכל ברכן וכל חירו דכולא דהא מתמן נהרין כלא נפקן וגו׳ מקדשא

מתמן ובד איהי מתברכא מתמן נפקי ברכן לכל עלמי׳ דהא מתמן כל עלמי׳ אתברכאי׳

ר׳ יהודה ור׳ יוסי אערעו בכפר חונן עד הוו יתבי בבי אושפיזיהון אתא חד בר נש וחד

[מתנמנם] מטולא דחמרא קמיה ועאל בביתיה אדהכי אמ׳ ר׳ יהודה לר׳ יוסי הא תנינן דדוד מלכא הוה

[אפי׳] כסוס ושנתיה זעיר איך הוה קם בפלגות ליליא׳ האי שיעורא זעיר איהו ולא הוה מתער

[ולבתר] בתלתות ליליא א״ל בשעתא דעאל ליליא הוה יתיב עם כל רברבי ביתיה ודאין דיני דאורי׳

[בשירין] הוה נאים שנתיה עד פלגות ליליא וקם בפלגות ליליא ומתגבר ומשתדל בפולחנא דמאריה

[זהא] ותושבחן׳ אדהכי אתא ההוא גברא בר נש וכי האי מלה דקאמריתו הכי הוא ורזא דמלה הכא

דוד מלכא [..] חי וקיים לעלם ולעלמי עלמין ודוד מלכא דא ההוא נטיר כל יומוי דלא

יטעום טעם מיתה בגין דשינתא חד משתין במיתה איהו׳ ודוד בגין דוכתיה דאיהו חי

לא הוה נאים אלא שתין נשמי דעבד שתין נשמי חסר חד איהו חי׳ ומתמן ולהלה טעים

טעמא

טעמא דמותא ולא ישלוט ביה סטרא אחרא בגין דנטלין נשמתי חסר חד איהו רזא דחייס דלעי׳
עד שבעין נשמתי דאינון שבעין נשמתי עי׳ ולבתר זמנא דילהון דתליין בהו חיין ומתמן ולהלאה רזא
דמותא איהו ועל דא דוד מלכא משעשע שיעורא דליליא בגין דאתקיים בחייה דלא ישלוט
ביה טעמי דמותא · וכד אתפלג ליליא הוה דוד מתקיים באתריה בגין דכד אתער פלגו דליליא
ובתרא קדי׳ אתער בעמדלא למשבחא ליה לדוד מתקשר באתר אוחרא באתרא דמותא
בגין דכד אתפלג ליליא קדושה עי׳ אתער ובבנש נאים בערסיה ולא אתער למשבחא
ביקרא דמריה הא איהו אתקשר ברזא דמותא ואתדבק באתר אוחרא ועל דא דוד מלכא הוה
נאים תדיר חי לגביה חי ולא נאים בשנתיה לטעמיה טעמא דמותא ובגין כך הוה מתנמנם
כסוס שתין נשמי ולא בשלימו · אתו ר׳ יהודה ור׳ יוסי ונשקוה אמרו ליה מה שמך א״ל
חזקיה אמרו לו יתיישר חילך ויתתקף אורייתך · יתבו אמר ר׳ יהודה הואיל ושריתא אימא לן
מהכי רזין עי׳ דקאמרת · פתח ואמר יי׳ בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה ·
בזמנא דבעא קב״ה עלמי׳ חמא דלא יכיל לאתקיימא עד דברא אורי׳ בגין דמינה נפקין כל
נמוסין עי׳ ותא׳ וביה קיימין עי׳ ותתאין הה״ד יי׳ בחכמה יסד א׳ דהא בחכמה קיימין כל
קיומין דעלמי וכולהו נפקין מיניה · דא יי׳ בחכמה עלמי׳ עי׳ לא אתבני אלא מגו חכמה
ועלמי׳ תתא׳ לא אתבני אלא מגו חכמה תתאה · וכולא נפקא מגו חכמה עי׳ ומגו חכמה
כונן שמי׳ בתבו׳ מאי כונן לא כונן כל יומא ויומא ולא פסיקן ולא אתתקן בזמנא חדא אלא
בכל יומא ויומא תקין לה והינו רזא דכתי׳ שמים לא זכו בעיניו · וכי מ״ד דגריעו נא איהו משמים
לא חשיבו משמים איהן בגין חביבו ורעותי דקב״ה דעיבהו באתבונתיה לגביהון מעלך
דאיהו מתקין לון בכל יומא ויומא לאזדמי בשינוי דאינון מתתקנן בדכיאו בגין רחימותא דילהון
לגביה ורעותיה לאנהרא לון תדיר בלא פסקין דהא עלמי דאתי אפיק נהורין זהירין בכל יומא ויומא
תדיר בלא פסיקו בגין לאנהרא לון ועל דא לא זכו בעיניו · לא זכו בלחודוי לא כתי׳ אלא
לא זכו בעיניו ובגין כך כונן שמי׳ בת׳ · מאן שמים דא רזא דאבהן ודא הוא יעקב דאיהו כללא
דילהון בגין דיעקב ויושבחתא דאבהן איהו ואיהו קיימא לאנהרא על עלמי ובגין דאיהו אתתקנו
עלמי דאתי נפק מניה עלמא חדא

שפירא בחיבו וכל נהורין מניה נפקין וכל שבעה ומשחרבו לאוהרא לארעא ... ומאן איהו דא
יוסף הצדיק דאיהו יהיב שבעא לכל עלמי ועלמי מניה אתזן ובגין כך קב״ה כלמה דעביד
בעלמי כולא איהו ברזא עי׳ וכולא בדקח׳ · אדהכי אתא ר׳ אלעזר כיון דחמא לון אמ׳ ודאי שכי׳ הכא
במאי עסקיתו אמרו ליה כל עובדא אמ׳ שפיר קאמ׳ אבל איינון שתין נשמי ודאי שתין נשמי
איינון דמייצבין לגבי בין התא · מכאן לתתא אית שתין נשמי אוחרנין דאיינון כולהו מסט׳ דמותא
ודרגא דמותא עליהן ומיקרון דורמיטא · וכולהו טעמא דמותא ובגין כך דוד מלכא הוה
מתדבק באינון שתין נשמי דחיין ומתחן ולהלה לא נאים כלל אם אתן שנת לעיני לעפעפי
תנומה ועל דא שפיר קאמ׳ בגין דיקום דודחי בסט׳ דודחי ולא בסט׳ דמותא · יתבו כולהו
ואשתדלו באורי׳ · פתח ר׳ אלעזר ואמ׳ יי׳ אלהי ישועתי יום צעקתי בלילה נגדך · ת״ח דוד
מלכא כדהוה קם בפלגות ליליא ואשתדל באורי׳ בשירין ותושבחן לחדא דמלכא ומטרוני׳
ודא הוא חדוה דמהימנו׳ בארעא בגין דהאי איהו שבחא דמהימנ׳ ת״ח בארעא דהא
לגבי פתחי בחדוה שירתא כמה מלכין עילאין בכמה זמנין דקא משבחן בליליא בכל סטרין
ובהכא לתתא בארעא מאן דמשבח ליה לקב״ה בארעא בליליא קב״ה וכל איינון מלאכין קדישין
דקא משבחן ליה לקב״ה כולהו צייתין לההוא דקא משבח ליה בארעא דהאי תושבחתא
איהו בשלימו לסלקא יקריה דקב״ה לתתא ולעילא חדוה דיחודא · ת״ח דוד מלכא כתי׳ יי׳ אלהי ישו׳
ובגין כך אמ׳ לא המתים יהללויה · לא המתים בגין דאצטריך לשבחא אי לחי ומת ומת
לאו הכי דלא המתים יהללו יה · ואנחנו נברך יה דהא אנן חיין ולית לן חולקא כלל
בסט׳ דמותא · חזקיהו מאי חי חי הוא יודוך · בגין דחי אתקריב לחי · דוד דאיהו חי וקורבא
דיליה לחי העולמים זמנין לגביהו איהו חי דכתי׳ ואתם הדבקים ביי׳ אלהיכם חיים וכתי׳
ובניהו בן יהוידע איש חי · פתח ההוא יודאי אבתריה ואמ׳ ואכלת ושבעת וברכת וכי לא
מברכינן ליה לקב״ה עד לא ניכול והא אית לן לאודומי בצפרא ולסדרא שבחיה כדקא יאות
ולברכא בשמיה עד לא יברך לאחרא בעלמי דכתי׳ לא תאכלו על הדם · אסור למיכל עד
לא יברך למריה והשתא כתי׳ ואכלת ושבעת וברכת · אלא דא ברכתא דעלותא דייחודא
ודא ברכתא דמזונא לאחזאה לגבי דרגא דמהימ׳ שובע כדקא יאות וכדין לברכא ליה כדקא יאות

דההוא

והוא דרגא דמהימנותא אתרוי ואתברך ואתמלי חדו מחיין דלעילא במה דאצטריך בגין למיהב לכלא מזוני
והא קשין מזוני דבר נש קמיה כקריעת ים סוף מ"ט בגין דמזונא דעלמא לעילא הוא דתנן חיי בני ומזוני
ובגין כך קשין קמיה דהא במזלא תליא מלתא דמניה נפקי מזוני וחיי ובני ובגין כך קשין קמיה
מזוני דעלמא דהא לאו ברשותיה קיימין עד דאתברך איהו. כגוונא דא זווגין קשין קמיה
בגין דרקיעא דילן לא משמש כלל ונש לאין מלי דקיימין לעילא באתר אחרא ועל דא אצטריך לאתברכא.
תא חזי כל זווגין דעלמא קשין קמיה מאי טעמא בגין דכד זווגא קדמאה משתכחת כל נשמתין נפקי מגו
ההוא מזלא לעילא דאיהו ההוא נהר דנגיד וכד תאובתא משתכחן מההוא לעילא כדין פרחין נשמתין
ואתייהבו כולהון כלילן דכר ונוקבא בהאי דרגא ולבתר איהו פריש לון כל חד וחד לאתריה
כדנחזי ליה ולבתר קשין קמיה האי דרגא לחברא לון כקדמיתא בגין דלא מתחברין בר באינון
אורחי דבר נש וכלא בעי לאתלייא ועל דא קשין קמיה כקריעת ים סוף דהא קריעת ימא
לאתפתחא ביה שבילין לעילא איהו כמה דמפתחי ביה שבילין ואוקמוה דכי מתבקע ואתפתח
ובגין כך כולא תליא לעילא ובעינא לברכא ליה ולמיהב ליה תיקונא מתתא בגין דאתברכא
לעילא ואתתקף כדקא חזי ועל דא כתיב וברכת את יי' את דיקא ולבתר ולגבי האי אתר אצטריך
לאחזאה קמיה שובעא והיינו דאוקמוה ולגבי סט"א אחרא בזמנא דאיהו שלטא בעלמא בעי
לאחזאה קמיה כפנא דההוא דרגא רעב איהו ואתחזי לאחזאה קמיה כפנא ולא שובעא הוא
ושובע לא שלטא בעלמא ועל דא ואל ונשב ובדרכית אל ר' אלעזר הכי הוא ודאי והכי אצטריך.
אל' יהודה זכאין אינון צדיקייא דקורבא דילהון איהו שלמא בעלמא בגין דידעי לייחדא
ייחודא ולקרבא קרבנא ולאסגאה שלמא בעלמא דהא יוסף ויהודה עד לא אתקריבו לא הוה
שלמא כיון דאתקריבו יוסף ויהודה כחדא כדין אסגיאו שלמא בעלמא וחדו אתוסף לעילא
ותתא במה דקורבא דיהודה ויוסף וכולהו שבטין אשתכחו כחדא בהדי יוסף והוא
קורבא אסגי שלמא בעלמא כמה דאוקימנא ויגש אליו יהודה.
ולא יכל יוסף להתאפק ר' חייא פתח ואמר נתן לאביונים. ת"ח קב"ה ברא עלמא ואשליט
עליה אדם דאיהו מלכא על כולא והאי בר נש מתפרשין מניה בעלמא כמה זינין מנהון

צדיקיא ומנהון רשיעיא מנהון טפשין ומנהון חכימין וכלהו אתקיימו בעלמ' עותרין ומסכינין
וכולהו בגין למזכי אלין באלין· למזכי צדיקייא עם רשיעייא למזכי חכימין עם טפשין ועתירין
עם מסכינין וכולהו אלין באלין למזכי עתירין עם מסכינין דהא בגין כך זכי בר נש לחיי עלמ'
ומתקשר באילנא דחיי ולא עוד אלא דהא צדקה דאיהו עביד קאים לעלמין דכתי' וצדקתו עומדת
לעד פזר נתן לאביו' רמשגראמי דכד גרא צדקה עלמ' קאים ליה על סמכא חד ימין
שמיה והאי צדקה איהו קיימא דעלמ' ודא איהו דשדי וזן לכלא דכ' ונהר יוצא מעדן ומש' יפרד
מהו יפרד לא הוא מזונא משקיא דההוא נהר נטיל גנתא כלא ולבתר אתבדר ההוא
משקייא לגו סטרין דעלמ' וכמה אינון דמצפאן למשקיא ולאתזנא מתמן כד"א עיני כל
אליך ישברו ובגין כך פזר נתן לאביו' דא צדק' וצדקתו עומ' לעד דא כנסת ישראל דבגין כך איהי
קיימא בדרגא דשלם בקיומא שלים· ירעה רשע ובעם דא מלכות הרשעה· ית"ה מלכות שמים
איהי בהתקדשא לקיימא כל מסכני דכתי' פזר נתן לאביונים בגין כך גבאי צדקה נטיל
אגרא לקבלי כולא· ת"ח ולא יכול יוסף להתאפק אינון כל דקיימי לאתזנא ולאשתקיא מניה·
ולא עמד איש אתו· את אחיו אלדא כנסת ישראל· אחיו אלין שאר רתיכין חיילין דכתי'
בהו למען אחי ורעי· דא ולא עמד איש אתו· בזמנא דאתי קב"ה לאזדווגא בכנסת ישראל
בהתודע יוסף את אחיו בזמנא דקב"ה הוה מתחבר בהו בישראל בגין דאינון נטלי גלחודיהו
בלא חבורא דשאר עמין בהדיה בגין כך ביום השמיני עצרת תהיה לכם· דהא בזמנא דא
איהו קב"ה בלחודוי בחבורא חדא עם ישראל דכתי' בהו למען אחי ורעי· ר' יוסי פתח
קרא בזמנא דקב"ה יוקים לה לכנסת ישראל מעפרא ויבעי לנקמא נוקמתא משאר
עמין דכתי' ומעמים אין איש אתי· וכתי' הכא ולא עמד איש אתו בהתו' כד"א ויגלא
וינשאם כל ימי עולם ולא יכל יוסף· ר' חזקיה פתח שיר המעלות אליך נשאתי את עיני
האי קרא אוק' ואתמ' אבל ת"ח אליך נשאתי את עיני· וכתי' אשא עיני אל ההרים·
אלא דא לעי' ודא לתתא· אשא עיני אל ההרים דא לעי' בגין לאמשכא

ברכן

ברכן מלעי׳ והתם מלין הרים ע״ו לאמשכא מניה ברכאן לכנסת ישראל דאתברכא מניה ·
לית נש אתעי׳ למעבד ולחבא אינון ברכן דנחתי לתתא׳ היושבי בשמים דכל תוקפא
ומילהא וקיומהא איהו בשמים · כדין דכד יובלא אפתח מבועוי דכל אינון תרעין
כולהו קיימי בשמים · וכיון דשמים נטיל כל אינון נהורין דנפקי מיובלא כדין איהו זן ומשקי
לה לכנסת ישראל על ידא דצדיק חד וכיון דדא אתער לגבה כמה אינון דקיימי מכל
סטרין לאשתקאה ולאתברכא מתמן כדא הכתוב שאמרם לו׳ וכדין איהי סלקא
ברזא דרגין כדקח ומקבלא עידונין מבעלה כדקיא בלחודיה ·כ״א ולא עמד איש
אתו׳ ויקרא הוציאו כל איש · ולבתר דאיהי מקבלא עידונין מבעלה כולהון משתקיין
לבתר ואתגנו כדא ישכנו כל חיתו שדי · ר׳ יוסי פתח קרא באליהו ויקרא אל יי׳ ויאמר
הגם על האלמנה · ת״ח תרי הוו אינון דאמרי מלי כנפי מעלה משה ואליהו · משה אמר
הרעות לעם הזה ואליהו אמר הרעות להמית את בנה · ותרייהו מלה חדא אמרו מ״ט
מארזא איהו משה אמר למה הרעות מ״ט לא בגין דאתיהיב רשו לסט״א אחרא לשלטאה
עליהו דישראל הרעות יהבת רשו לס״ט דרע למשלט עליהו · אליהו נמי אמר הריעות
יהבת רשו לס״ט דרע למטול נשמתא דדא ודאהוא הרעות ובלא רזא חדא: ת״ח אליהו
אמר הגם על האלמנה אשר אני · בגין דנביאה אל לאליהו הנה צויתי שם אשה אלמנה לכלכלך
ולמאן דזן ומפרנס למאן דאצטריך ליה וכ״ש ביומי דכפנא הא אתאחד באילנא דא
וגרים ליה חיים ולבנוי והא אוק׳ והשתא אליהו אמר כל מאן דקאים נפשא בעלמא
גרים ליה חיים וגרים לאתאחדא באילנא דחיי והשתא שלטא אילנא דמותא סטרא דרע
עלה אלמנה דאנת פקידת למיזן בגין דא הרעות · ואע״ג דרע לא אתעביד מעם לבר נש
בגה ת״ח בזמנא דבר נש אכיל למיכלא נטירו דנביאה תדיר לגביה ולא יכיל
אחרא לשלטאה עליה והאי רע אתכפיא קמיה ולא יכיל לשלטאה כיון דנטירו
דנביאה אתעברא מניה בגין דאיהו אתדבק ברע כדין ההוא רע כיון דיחמי
דלאו עימיה נטירו כדין שליט עליה ואתי לשיצאה ליה וכדין אתיהיב ליה רשו

ונטיל נשמתין מרעה אמ' למה הרעות ומחייב רשו למטל דרע למשלט עליהן
דישראל ולמהוי בשעבודא דיליה · ד״א למה הרעות דחמינא כמה מנהון דהוו
מייתין ואתמסרו בסטרא דרע ת״ח בשעתא דטוב אתער דאיהו ימינא כלהון
ולא טיבו וכל ברכאן משתכחי ועלא בחשאי כמה דאוק' בשעתא דנפקו בחשאי
ורזא דא בגין דבדין איהו גביר ייחודא כדקא יאות · א״ר חייא וכי ליהו כיון דאיהו
גביר וקב״ה מקיים ואיהו גזיר על שמיא דלא לאחתא מטרא ושלא הוה דחיל
איהו מאיזבל דשדרת ליה דכתי' כי כעת מחר אשים נפשך · ומיד דחיל וערק
על נפשיה · א״ל ר' יוסי הא אוקמו' דצדיקיא לא בעאן לאטרחא למריהון באתר
דנזקא אשתכח לעינא כגוונא דשמואל דשמואל דכתי' ושמע שאול והרגני
ואמר עגלת בקר תקח · בגין דצדיקיא לא בעאן לאטרחא למריהון בשעתא דנזקא
אשתכח · אף הכא ליהו כיון דחמא דנזקא אשתכח לא בעא לאטרחא למריה
א״ל אנא מלה שמענא דהא באליהו לא כתי' ביה ויירא וילך אל נפשו אלא וירא
חמא ומה חמא לא חמ״ה דהא מכמה שנין אזיל אבתריה מ״ה ולא אתמסר
בידיה והשתא וילך אל נפשו · מאי וילך אל נפשו אזל לקיימא דנפשא ומאן איהו אילנא
דחיי לאתדבקא תמן · ת״ח כלהון כתיב את נפשו · והכא כתי' אל נפשו ורזא דא
שמענא מרש כל נשמתין דעלמ' כולהו נפקי מההוא אתר דנגיד ונפיק וכולהן
נקיט לון ההוא צרורה דחיי וכד נוקבא אתעברת מן דכורא כולהו בתיאובתא
דתרין סטרין בתיאובתא דנוקבא לגבי דכורא ובדתיאובתא דדכורא נפקא ברעותא
כדין איזון נשמתין בקיומא יתיר בגין דכולא בתיאובתא ורעו דאילנא דחיי ·
ואיהו מההוא רעותא יתיר מבר נש אוחרא אתקיים ובגין כך אל נפשו ולא כתי'
את נפשו דאהיא נוקבא ואת וא״ל האשה את כללא דדכר ונוקבא כד איהו גו
דכורא כדין אלא האשה אמר את האשה נוקבא בלחודהא כללא דדכורא
כגוונא דא אל נפש דכר בלחודוי את נפש נוקבא בלחודהא ובגין דאיהו בסטרא
דדכורא יתיר

מאי

מכל בני עלמא אתקיים בקיומיה כת' והנה סוסי אש ורכבי אש · דהא כדין אתפשט גופא
מגו רוחא ואסתלק דלגו' כשאר אורח בני עלמא ואשתאר תלמידא בשאר
קדישי עליונין ועביד שליחותא בעלמא והא אוק' דנסין עביד קב"ה בעלמא על ידיה
אתעביד · ת"ח מה כת' וישאל את נפשו למות · בקדמי' וילך אל נפשו כד"א בקיומא
והכא את נפשו למותא אילנא דביה שריא מותא ותמן אתגלי עליה קב"ה
כמה דכת' צא ועמדת בהר מה כת' ואחר הרעש אש לא באש יי' ואחר
האש קול דממה דקה דאהוא אתר פנימאה דכולא דמניה נפקין כל נהורין
מה כת' ויהי כשמוע אליהו וילט פניו באדרתו · והנה אליו קול ויאמר מה לך
פה אליהו ויאמר קנא קנאתי א"ל קב"ה עד אימת את מקנא לי טרפא גלא
לא ייכיל לשלטאה בך מותא ועלמא לא יכיל למסבלך עם בני נשא א"ל כי עזבו
בריתך בני ישראל א"ל חייך לכל אתר דבני קיימי קיים קדי' אתתרא ותמן תהא
ת"ח מה גרם ההוא מלה דאליהו דכת' והשארתי בישראל שבעת אלפים כל
הברכים · א"ל קב"ה מכאן ולהלאה דלא יכיל עלמא למסבלך עם בני נשא ואת אלישע
בן שפט מאבל מחולה · ההוא נביאה אחרא לבתר בגי ואת תסתלק לאתרך · ות"ח
כל ההוא בר נש דמקנא לקב"ה לא יכיל מלאכא דמותא לשלטאה ביה כשאר
שלום ·
בני נשא ואתקיים ביה שלום והא אוקמ' כד"א בפינחס הנני נותן לו את בריתי
ויפל על צוארי בנימן ר' יצחק אמ' הא אוקמוה דבכא על מקדשא קדמאה ועל
מקדש שני · פתח ואמ' כמגדל דוד צוארך בנוי · מאן מגדל דוד ·
מגדל דוד ודאי דבנה ליה דוד וסליק ליה גו ירושלם · כמגדל דדויד דא
ירושלם לעי' דכת' ביה מגדל עוז שם יי' מאי ונשגב לאו ההוא מגדל
נשגב בנין דביה ירוץ צדיק · צוארך דא בי מקדשא לתת דאיהו קיימא בתיקונא
דשפירו כקדלא לגופא · מה צואר איהו שפירו דכל גופא הכי נמי בי מקדשא
שפירו דכל עלמא · בנוי לתלפיות תלא דכל בני עלמא הוו מסתכלין ביה הה"ד
אוקמוה תלפיות

הל דכל פותחין דצלותי משבחן ומעלין לגביה · יח אלף רמ״ח אלף תקונין דמתתקנין ביה
כדקאמרן · כל שלשה הגבורים דכלהו כמא מתיאן מסט׳ דדינא קשיא · מה שאומר כל תקונין ביה
תליין כך מקדשא כל תקונין דצלותי ביה שריאן ותליאן והא אוק׳ דכ׳ על שאמרנו נרדפנו · על בי
מקדש דאיהו עומר ושפירו דכל צלותי נרדפנו · ישגנו לאתבני ביה ב׳ זמנין · ולא הוה לנו
הא לא שבקולן מתחריב ולא מתבני לבתר · מה עומר כיון דאשתיצי כל גופא משתיצי
עמיה הכי נמי בי מקדשא כיון דאיהי אשתיצי אתחשך כל עלמא הכי נמי אתחשך
ולא נהיר שמשא ולא שמיא וארעא וכוכביא בגין כך יוסף על דא ולבתר דבכה
על דא בכה על שבטין דאתגליו כד יתגלי בי מקד׳ דכלהו שבטין אתגליו מיד ומתפזרן
בין עממיא ה״ה וישק לכל אחיו עליהם ודמי על כלהו בכה. על בי מקד׳ דאתחריב
ב׳ זמנין · ועל אחיו י׳ שבטים דאתגליו בגלותא ואתבדרון בין עממיא · ואחרי כן
דברו ולא כתי׳ דבכו דהא איהו בכה דתנינא בזרועה · והקול נשמע ה״ק דאמר ר׳
ח״ט אמר ר׳ אלעזר דא שכי׳ דבכה על חרבן בי מקד׳ ועל גלותהון דישראל כתי׳ הכא
והקול נשמע וכתי׳ התם קול ברמה נשמע מה להלן שכי׳ אף כאן נמי שכי׳ ·
והקול נשמע ר׳ אלעזר פתח נכספה וגם כלתה נפשי · ת״א כל בר נש דצלי צלותא
למריה אצטריך לאקדמא ליה ברכן בכל יומא ויומא ולצלי צלותיה למריה
בזמנא דאצטריך בצפרא לאתחדא בימינא דקב״ה · בצלותא לאחדא בשמאלא
וצלותיה ובעותיה אצטריך ליה לבר נש בכל יומא ויומא בגין לאתאחדא ביה ומאן
מאן דצלי צלותיה וקא בעי מריה אצטריך ליה דלא לאשמע קליה בצלותיה ומאן
דאשמע קליה בצלותיה הכי צלותיה לא משתמע · מ״ט בגין דצלו לאו היא קלא דישתמע
דהא ההוא קול דישתמע לאו הוא צלותא ומאן איהו צלותא דא קלא אוחרא דתליא
בקלא משתמע ומאן היא קלא דאשתמע דא הוא קול דאיהו ו׳ קלא דתליא ביה דאיהו
ק״ל בלא ו׳ תליא ביה בגין כך לא אצטריך ליה לבר נש לאשמע קליה בצלותיה אלא לצלאה
בלחש בההוא קלא דלא משתמע ודא הוא צלותא דאתקבלת תדיר וסי׳ והקול נשמע
ק״ל בלא ו׳ נשמע דא הוא צלותא דאיהו בחשאי דקב״ה קביל כד אתעביד ברעותא
וכוונא ותקונא כדקא׳ ולאחדא ייחודא דמריה בכל יומא · ר׳ אלעזר אמר קלא בחשאי דאיהו
קלא עלאה דכל קלין נפקין מתמן אבל ק״ל בלא ו׳ דאיהו צלותא דלתתא דאיהי אזלא לאסתלקא בו׳

ולאת

ושני
ולאתחברא ביה: ת"א והקול נשמע דא הוא קלא בלוו דהוי קלא בכי על מקדש כמשון
ביתא
נשמע כדא קול ברמה נשמע׳ מאי ברמה דאהוא עלמא עי׳ דאתי׳ ומ׳ מן הרמה ועד
אן העולם ועד העולם: והכא בגמא׳ דמעלמא׳ עי׳ דהא בההיא שעתא די ברמה
נשמע מהל׳ ויקרא ייי אלהים צבאות לבכי׳ והקול נשמע לע׳ לעי׳ מט׳ בגין דהוו מתרחק
ומתרכל מינה וכדין רחל מבכה על בניה. והאמאי טמיננו דבעלה לא משתכח עמה:
בגלותא בעלה אשתכח עמה ותנחם עליהו דהאבדין בנהא לא יהון בגלותא ובגין
דאיננו לאו היא מתנחמא על בנהא בגין דבנה מתרחקן מנה על דאינון עמה: ת"א
ביה פרעה דאהוא ספ׳ לעי׳ ביתא דאתפרע ומתגליין מנה כל נהורין וכל בוסמין כל מה דהוה
פתיה מתמן אתגלי׳ כן קבה׳ מפק כל נהורין וכל בוסמין בגין לאהדרא לה להוא קול
קלבלא וו ת"ח כד יוקים קבה׳ להאי קל מעפרא ויתאחד בון כדין כל דאתאביד מנה ו
יתק בשו
בזמנא דגלותא יתעדנון בנהורין עי׳ דאתוסף מגו עלמ׳ עי׳ כדא והיה ביום ההוא
ומתה עניתה: ר׳ חייא פתח שמחו את ירושלם וגילו בה: ת"א כד אתחריב
בי מקדשא וגרמו חובין ואתגלו ישראל ומתלך קבה׳ לעילא׳ ולא אשגח על חרוב
בי מקד׳ ועל עמיה דאתגלו ועד׳ נשכי׳ אתגליא עמהון כדנחת אשגח על ביתיה
ואתוקד אסתכל על עמיה הא אתגלי׳ ישר׳ על מטרונ׳ ואתגרשת כדין ויקרא ייי אלהים
צבאות לבכי וגו׳ והיא גם היא מה כתיב בבתולה חגורת שק על בעל נעוריה: כדא
בזמנא בגין דאסתלק מנה ואשתכח פרודא ומפ׳ שמיא ואר׳ כולהו אתאבלו דכ׳
חוצה:
לביש שמים קדרות: מלאכי עי׳ כולהו אתאבלו עלה דכתי׳ הן אראלם צעקו בחו
שמשא וסיהרא אתאבלו ונשכו נהורין דכ׳ חשך השמש בצאתו: וכולא עילאי ותת
בכו עלה ואתאבלו מט׳ בגין דשלטא עלה סטרא אוחרא דשלטא על ארעא שליטא:
פתח ואמר ואתה בן אדם כה אמר ייי אלהים לאדמת ישראל: האי קרא רזא
איהו לאדמת ישראל קץ מאי איהו ומי אדמת ישראל קץ איהו לאהבי הוא ודאי דאתמ
קץ הוא לימינא וקץ הוא לשמאלא: קץ לימינו דכ׳ לקץ הימין: קץ לשמאל דכתי׳
קץ שם לחשך ודא הוא קץ כל בשר כדא קץ כל בשר בא לפני כדא׳ קץ דימינא
הינו דכתי׳

לאדמת ישראל · כגון כאהלין דא לגו דשמאלא · כגון דימינא דא הוא יצר הטוב · כגון דשמאלא
דאהוא יצר הרע · ודא הוא דכר גרמו וחוצין אתנגר ואתייהיב לשון ולמלכות הרשעה
לשלטאה ולתרכא ביתיה ומקדשיה · ודא הוא דכתי׳ כה אמר ייי אלהים רעה אחת
רעה הנה באה וכולא חד · ובגין כך אתאבלו עליו ותאני על דאתייהיב
שלטנו לאמינן דשמאלא ובגין כך שון דמלכו כד׳ מלכות שמים אתכפיא
ומלכו חייבא אתגבר אית ליה לבר נש לאתאבלא עמה ולאתכפיא עמה בגין דכד
איהו אזדקפא עלמא יתחדי דיתחדי איה. ובהדהי׳ הה״ד שישו אתה משוש · ת״ח
כתי׳ בהו במצרים עגלה יפיפיה מצרים ורזא דעגלה דאהוו ישראל תחות שלטנה
כמה זמנין וכמה שנין וכמה דשמיין ישראל לשלטאה לבתר עלה אתמשך להון השתא
עגלות · ר׳ אלעזר אמר כמה דשלח ליה יוסף ליעקב על עגלה ערופה דהא בההוא פרקא
אתפרש מניה ומוך עגלה ערופה דאיהי אתיא על דאשתכח קטולא ולא אתידע
מאן קטליה ובגין דלא ישלטון בארעא רוחין דלא יצטריך בהון יבעין עגלה לתקונא
בגין דלא ישתמודעון לקטיה ולא ישלטון עליהו׳ ת״ח כל בני נשא אצבכין על דאמה
בר מהאי דאזדמן ליה בני נשא עד לא ימטי זמנא לשלטאה ביה ולית לך רשו דהא
שלטו לבר נש עד דיטול רשו ובגין כך אית ליה דינא לשלטאה על ההוא אתר כמה
דלא נודע מי הכהו הכי נמי אית ליה דינא דלא אתידע בגין לקטלא על ההוא אתר
ועל דא ולקחו זקני העיר עגלת בקר בגין לאעברא דינא דההוא אתר לאתתקנא
דלא ישלוט מקטרג ולאשתיזבא מניה · ת״ח יוסף כד אתפרש מאבוי בלא לויה
ובלא מבולה ואשתדר והוה מה דהוה וכד אמר יעקב טרף טורף יוסף אמר כי
ארד אבל שאלה · דאנא גרמנא ליה · ואן דהוי תידע אחוי שנאין ליה ושדרנא ליה
ורמז נא רמיז ליה · א״ל ר׳ יהודה איתן עגלות על פי פרעה שדר לון דכתי׳ ויתן להם יוסף
עגלות על פי פרעה · א״ל דינא דמלה ואתה צויתה זאת · ואתה צויתה דיקא ובגין כך
כתי׳ בהאי משמע דיוסף תבע לון ובגין כך ויתן להם יוסף · ויעקב לא אתקיים במלה עד
דחמא לון דכתי׳ וירא את העגלות ותחי רוח יעקב אביהם אל״ש בקדמי׳ ותחי רוח יעקב

ולבתר

ולבתר ויאמר ישראל רב. לא בקדמיתא יעקב שותפותא דאשתתפו בההוא חדוה כדאמרן ויוסף
והשתא דשבי' מלכא כדין ותחי רוח יעקב. ודאהוא רזא דשבי' ובתר איהי קיימא בקיומא
בקיון דרגא דלעי' מתער לגביהו ואיהו דרגא דישראל מכאן דרגא דלעי' לא מתער עד דיתער
בקדמית' לתתא דהא הכא ותחי רוח יעקב ולבתר ויאמר ישראל ויאמר אלהים לישראל במראה
במראות כתי' ת"ח ויזבח זבחים בקדמי' בגין לאתערא שמאלא בדרגא דרחימו וכדין ויאמר
אלהים לישראל. דרגא דקאמרן דאיהי מראות הלילה. ויאמר אנכי אלהי אביך מ"ט בגין דסטר
בשתפיה. דקדושה דלעי' הכי איהו דהא סטר מסאבו לא אדכר שמא דקב"ה וכל סטר קדושה אדכר
אנכי ארד עמך מכאן דשכי' נחתת עמיה בגלותא ובכל אתר דישראל אתגלו שכי' אתגליא
עמהון והא אוק' ת"ח כמה עגלות הוו שית כדא שש עגלות צב. דא שתיהוו וכלא רזא חדא
בקדמי' כתי' בעגלות אשר שלח יוסף ולבתר אשר שלח פרעה. וכד יפקון ישראל מגלותא מה כתי'
והביאו את אחיכם מכל הגוים מנחה ליי'. ויאסור יוסף מרכבתו ר' יצחק פתח ודמות על
ראשי החיה רקיע. האי קרא אוק' אבל ת"ח אית חיה לעי' מחיה ואית חיה קדי' דקיימא על
ויש חיותא ואית חיה לעי' על שאר חיותא והאי חיה שליטא על כולהו בגין דכד האי
חיתא יהבא נהורא לכלהו כדין כלהו נטלי' למטלנוי ויהיבת לדא ושלטנא דא על דא
ואית חיותא לעי' על תתאי על שאר חיותא לתתא וכלהו אחזנו מנה ול' סטרין דעלמ' ול' לסטרא
רשימין בה אנפין ידיען לכל סט' ואיהי שלטא על ד' סט' והא אוק' דאינון לסטרא ול' לסטרא
ובן ל' סט' דעלמ' ואית רקיע לעי' מן רקיע והאי רקיעא דשלטא עליהו כולהו מסתכלן
לגביה מה כתי' ותחת הרקיע כנפי' בגין דכלא שלמין על מה דאתפקד ושליח דקוסטא
דגופטרא ואינון לכל סט' ט' לד' סט' דעלמ' ואינון כ"ו בחושבן וכד מתחברן כולהו אתעבידו
רשומא חדא ביחודא שלים כדקא' וכד מתתקני' לגו כורסיא מה כתי' ממעל לרקיע אשר על
ראשם והא אוק' דהאי אבן טבא בכורסיא דקיימא על ד' קיימין ועל ההוא כורסיא דיוקנא דאדם
לאתחברא ביה כחדא ולאתקרבא כדק' וכד איהי מתתקנא לגביה דאדם מהוי כולא רתיכא
חדא לגבי אדם. ויאסור יוסף מרכבתו דא צדיק לקראת ישראל דא רזא דאדם. גושנה
תקרובתא חדא לאתקרבא כחדא בקורבנא ביחודא חדא. וירא אליו דכד אתחזי שמשא בסיהרא
כדין נהיר סיהרא ואנהיר כולהו דלתתא וכן כגוונא דא כל זמנא דקדושה. לעי' שרא על
מקדשא לתתא אתנהיר בי מקדשא וקיים באשלמותיה וכד אסתלק מניה ואתחריב בי
מקדשא כדין ויבך על צואריו עוד דבכא על מקד' דאתחריב. מאי עוד דא גלות בתראה וכיון דחמא
יעקב ואסתכל דהא תקונא דלתתא אשתכלל

כגוונא דלעי׳ כדין אמ׳ אמותה הפ׳ כי עודך חי׳ כי עודך חי דאתקיימת בדרגא דבריית קד׳ דאקרי
חי העולמים ובגי׳ כך כי עודך חי׳ ועל דא בקדמי׳ אמר בעוד יוסף בנו חי דאצטריך למיזל
בדרגא דחי והא אתמ׳ ת״ח מה כתי׳ ויברך יעקב את פרעה אר׳ יוסי פרעה מאן דאוקמוה ברזא
אוחרא אסמיך דהא סמכין בעלמ׳ מצלתה׳ אית רתיכין לשמאלא בדרגא דסט׳ אוחרא׳ ואית רתיכין
לימינא בדרגא דלעי׳ קדושה ואלין לקבלין אלין דרחמי ואלין דדינא׳ וכד קב״ה עבד דינא במצראי
כל דינא דיעבד בההוא גוונא דאינון רתיכין ממש ובגוונא דילה דההוא סט׳ ממש מההוא סט׳
ומפגין נשמתא אף קב״ה מתעביד בההוא גוונא כדא ויהרג ייי׳ כל בכ׳ בארץ מצרים בההוא גוונא ממש
ובגי׳ כך דמיתין רשיתי בגוונא דילה ממש לקטלא דכתיב אני ייי׳ אני ולא אחר׳ ולזמנא דאתי מה כתי׳
מי זה בא מאדום ת״ח מה כתי׳ וישב ישר׳ בארץ מצרים׳ אחסנת עלמין ויאחזו בה דהא דילהון
אתחזי כמ׳ דאוקמ׳ ויפרו וירבו מאד ודאי דהא ערבת למשרת בהו ובגיני׳ בתפנוקי עלמ׳
ובגי׳ כך ויפרו וירבו מאד׳ פרשת ויחי ויחי יעקב ר׳ חייא פתח ועמך כלם צדיקים לעולם
ירשו ארץ׳ זכאין אינון ישר׳ יתיר מכל שאר עמין דקב״ה קרא לון צדיקים לאחסנא להון ירותת
עלמין בעלמ׳ דאתי לאתענגא בההוא ענוג׳ כמ׳ דכ׳ אז תתענג על ייי׳ מ״ט בגין דמדבקין בגופא דמלכא
דכ׳ ואתם הדבקים בייי׳ אלהיכם ר׳ יוחנן אמ׳ ועמך כלם צדיקים הא׳ קרא רזא עי׳ הוא בין מחצדי
חקלא דהא בדרגא דאגדתא תנ״ר ש׳ דאחסנתיקותא ש׳ דהאי ארץ לתתאן דירית לה בר ההוא דאקרי צדיק
דהא מטרוני׳ ביה אתדבקת לאתבסמא׳ וצדיק ירית למטרוני׳ ודאי אף הכא בחכמתא דקב״ה
לישר׳ אמ׳ ועמך כלם צדיקים ובגי׳ כך לעולם ירשו ארץ׳ אתחזון לירית מטרוני׳ מ״ט
אינון צדיקים ומ״ט ירתון למטרוני׳ בגין דאתגזרו דתנינן כל מאן דאתגזר ועייל בהאי אחסנא
ונטיר להאי ברית עאל ואדבק בגופא דמלכא ועאל בהאי צדיק ובגיני כך אינון צדיקים ועל דא
לעולם ירשו ארץ׳ מאי ארץ דא חבר ומה נצר מטעי׳ ענפא מאינון ענפין דנטע קב״ה
כד ברא עלמ׳ דכתי׳ ויטע ייי׳ אלהים׳ והאי ארץ חד מנהון בגיני כך נצר מטעי דא ועמך
כלם צדיקים דאיעקב ובני דנחתו למצרים בינם נשי ישר׳ ואשתבחו כולהון זכאין
ובגיני כך כתי׳ לעולם יירשו ארץ׳ דמתמן סלקין לירית ארעא קד׳ ׳ויחי יעקב
פרשתא דאסתימא׳ ר׳ יעקב אמ׳ בשעתא דמית יעקב אסתימו עייניהון דישראל׳
ר׳ יהודה אמ׳ דכדין נחתו לגלותא ואשתעבדו בהון׳ ר׳ש׳ אמ׳ מאי דכתי׳ לעי׳ וישב ישראל
וכתי׳ ויחי יעקב בארץ מצרים דלא אתחזי׳ לאפרשא דא מן דא. מה אינון קיימו בתפנוקי
מלכין ואכילו ענוגא וכסופא לגרמיהו אף יעקב נמי קיים בתפנוקי מלכא בענוגא וכסופין

לגרמיה

דצערא

בגרמיה לא אתפרש דא מן דא הכא איקרי ויחי יעקב כל יומוי לא אלא ויחי בגין דכולהו יומין

חמא

הוו בצערא אשתכחו עליה כתי' לא שלותי ולא שקטתי וגו' בתר דנחת למצרים אק' ויחי

בניהו

לבריה מלכא חמא לכל בנוי זכאין חסידים כולהו בענוגי ותפנוקי עלמי' והוא יתיב

והכי

כחמר טב על דורדייה כדין איק' ויחי יעקב ולא פריש בין ויפרו וירבו מאי לויחי יעקב

ותאני שבע עשרה שנה מ"ט אלא מרעש כל יומוי הוה בצערא בצערא אעבר לון בקדמי'

בגין דחמא יוסף והוה קאים קמיה וכד יעקב מסתכל ביוסף הוה משתלים בנפשיה

כאלו חמא לאימיה דשפירו דיוסף דמי לשפירו דרחל והוה דמי בגרמיה כמאן דלא

אעבר עליה צערא ביומוי וכד יוסף אתפרש מניה כדין אתקיים לא שלותי ולא שקטתי

שנה

וגו' דא קשיא ליה ליעקב מכל מה דעבר ובזמנא דאתפרש מניה יוסף מה כתי' יוסף בן י"ז

וכל יומין דיעקב לא חמא צערא כהאי והוה בכי כל יומא לאינון י"ז שנה דיוסף מאי

והנאות

קא מתיבן ליה ויוסף ישית ידו על עיניך האלף י"ז שנה אוחרנין בתפנוקין ועענוגין

ובסופין הה"ד ויחי יעקב בארץ מצרים תאנא כל אינון שנין שכי' יקרא דקב"ה עמיה אשתכח

ההוא

ובגין כך חיים איקרון ת"ח ותחי רוח יעקב אביהם אתחזי דההיא בקדמי' מת הוה

שכי'

רוחא דיליה ולא הוה מתכוין לקבלא רוחא אחרא דהא לא שריא בריקנייא א"ר יוסי

באתר

לא שריא אלא באתר שלים ולא באתר חסרה ולא באתר פגים ולא באתר עציבו אלא

הוה

שלים באתר דאתכוון באתר חדו ובגין כך כל אינון שנין דיוסף אתפרש מאבוי ויעקב

עציב לא שריא ביה שכי' תאנא א"ר אלעזר א"ר אבא עבדו את יי' בשמחה לאפקא

דלית פולחנא דקב"ה אלא מגו חדוה דא"ר אלעזר לית שכי' שריא מגו עציבות שנ' ועתה

רוח

קחו לי מנגן והיה כנגן המנגן אמאי בגין לאתערא רוחא משלימותא דכולא דהוה

אחיד

שלימא א"ר אבא תמן תנינן מ"ד כתרין כולא משתכח וכל שרשין דהוו' ותאינון בהו

דכולא

ותאנא דא עילא ודא נפיק דא פתיח דא פריש אתא חדא חדא בחבורתה ואינון מאבן

ושאתי לצאבתיך משקייא כתי' באבותיך חמש תלתא ומשמע דכתי' רק רק

ומלין מתפרשין ומתאחדן כל שאר אוחרנין ואלקין שמה לאתעטרא תאנא א"ר יוסי חיים

דאסתלק ר"ש מן מערתא מלין לא אתכסין מן חבריא ורזינוי הוו מתגליין בינייהו כלו אתיהיבו ההוא

שעתא מטורא דסיני בתר דשכיב כתי' ויסכרו מעינות תהום · והוו חבריא אמרין

מלין ולא מתקיימי בהו דיומא חד הוה ר' יהודה יתיב אפתחא דטבריה וחמא ב

גמלי דסלקין קטפירא מטעני נפל מטולא דקטפירא ואתו צפרי ועד לא מטו עליהו

אתבקעו לבתר אתו כמה צפרין והוו אזלי עליהו ושדיין להו בטרטישא ולא

מתבקעי והוו צווחין להו ולא מתפרשין שמעו חד קלא עטרא דעטרין בקיקין

שריא במאריה לבר עד דהוה יתיב עבר חד גברא אשגח בהו אמ' לא קיים דא

דכתי' וירד העיט על הפגרים א"ר יהודה והא עבידנא ולא מתפרשין אהדר רישיה

ההוא גברא אמ' עד לא מריט דא רישא דמריה ועד לא גליש למטרונ' רהט מצחיה

לא מתין ולא א"ל מדי חלש דעתיה דר' יהודה חד יומא דמיך תחות אילנא וחמא

בחלמיה דגדפין מתתקנין וסלקין ר"ש עליהו ופת' עמיה ולא שבקין כל ספרי דרזין

ואגדתא דלא סליק להו בהדיה ולא סליק ליה לרקיעא וחמא דמתכסיא משנא ולא

מתגליא כד אתער אמ' ודאי מדשכיב ר"ש חכמתא אסתלקת מארעא ווי לדרא

דהאי אבנא טבא דמתאחדן מניה סמכין עו' ותאין אתא ביד מנייהו אתא לגביה דר' אבא

ושח ליה סלקין ידוי אבין על רישיה ובכה ואמ' ר"ש בוצינא דטחנין מניה מנא טבא כל

יומא ולקטין כמ"ד המעיט אסף עשרה חמרים · השתא מנא נדחיא אסתלקו מעלמי

ולא אשתאר מנייהו בר כמה דכתי' קח צנצנת אחת ותן שמה מלא העומר מן

ולא ובאתגליא למכתב לא למשמרת לא צנצנתא השתא מאן יכול לגלאה רזין

ומאן ינדע להו לחיש ליה לר' יהודה בלחישו א"ל ודאי ההוא גברא דחמית ליה הוה

ולא בעא לגלאה בגין דיתנדע שבחא דר"ש דהוה ביומין ויבכון דרא עלוי · א"ל דיי

למבכי לבכיא דר' יהודה דבכי כל יומא עלוי דהוא אערע עמיה באדרא בדי'

דר"ש א"ל דלא אסתלקנא ההוא יומא עם איינון תלתא דאסתלקו ולא עמהוו דרא

דהא אתהפך א"ל ר' אימא ע' כתי' וגם יצחו את הזהב · ולו כסף במכתי' והא כתי' וכסף

וזהב

א"ל

אי לא

א"ל והכי נמי נחשת וכסף ונחושת בחושבנא הוו והכא לא אגלי בוצינא קדישא מילתיה
לא אצטריכנא לגלאה׳ פתח ואמר לי הכסף ולי הזהב נאם יי׳ היינו דכתיב השמים שמים
ליי׳ בר מהאי אתר אסתכלנא באלין מאי דקודשא דכתיב בגדי קודש הם ועשו בגדי קדש
מאי קודשא הכא לא הכי תנינן קודשא איהו בכל אתר דכתיב בגדי קודש הם ועשית בגדי
קודש כגוונא דלעילא דתניא כ"ג לעילא וכ"ג לתתא לבושין דיקר לעילא לבושין דיקר לתתא
ומה דלא אמר כסף ונחושת לאתר אחרא אסתלקו דכתיב כל עמודי החצר סביב מחשקים
כסף וכתיב ואדניהם נחושת דאינון מני משמשא לאשתמשא משכנא בהו אבל
הכא באלין לבושא דיקר בעי לאשתמשא בהן בר נש אחרא בר כהנא רבה דרבות משחא
משחא על רישיה דכתיב ועשית בגדי קודש לאהרן אחיך דבאלין לבושין דמי כגוונא דלעילא
תניא וקרבו ימי ישראל למות אמר ר׳ יהודה ווי לעלמא דהא בני נשא לא חמאן ולא שמעין
ולא ידעין דהא כל יומא ויומא קלא דכרוזא אשתמע במאתן וחמשין עלמין תאנא עלמא
חדא אשתמודע לעילא וכד כרוזא נפיק ההוא עלמא מזדעזעא ומתחלחלא נפקי תרי
צפרין ומסתלקן מה הוא עלמא דמדוריהון תחות אילנא דחיי ומותא ביה נפק חד צפרא לצד
צפון וחד מן צפרא לסטר דרום וחד צפרא כד נהיר צפרא ירימון וחד צפרא כד אתחשך
יומא כל חד וחד קרי ומכרזא מה דשמעין מההוא כרוזא לבתר בעאן לאסתלקא לאתריהו
ומשתמטי רגליהו בנוקבא דתהומא רבא ומתלכדן בגויה עד דאסתלק פלגא כד אתפלג
ליליא כרוזא קרי בצפרים הנאחזים בפח אמר ר׳ יהודה בשעתא דמתלכדין רגלוי
דבר נש ויומוי אתקריבן ההוא יומא אתקרי יום ה׳ לאתבא רוחא ליה תאנא בההוא שעתא
פקדא ההוא כתרא קדישא על רוחיה ומאן איהו דכתיב ימי שנותינו בהם ע׳ שנה והאי כתרא
שביעאה דכולא ואם מסטרא דגבורה נא אתיא דכתיב ואם בגבורות שמונים שנה
דהא דגבורה תמינאה הוא מיכאן ולהלאה לית אתר לאתמשך ביה דכתיב ורחבם עמל
ואון באתר דלא הוי יסודא בנינא לא אתקיים אמר ר׳ יהודה זכאין אינון צדיקיא כד קב"ה בעי
לאתבא רוחיה ליה ולשאבא ההוא רוחא בגויה דתניא בשעתא דקב"ה בעי לאתבא רוחיה ליה

מי שמאה הוא פתי׳ והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה · ומילא אשתמע כמה׳ ווי לההוא רוחא
לאסתחאה בנורא דדליק ולאתתקנא בגין לאשתאבא בגופא דמלכא ומילא אתתקנת ווי
דההוא רוחא מתגלגלא כאבנא בקוספתא דכתי׳ ואת נפש אויבך יקלענה · יתעא מההוא
רוחא זכי כמה טבין גניזין לה בההוא עלמ׳ דכתי׳ עין לא ראתה אלהים זולתך · א״ר יוסי
בר נש אתקריבו יומוי ל׳ יומין מכריזין עלוהי בין עדינייא בגנ׳ · תמנא כל אינון ל׳ יומין
נפקא מניה בכל ליליא וסלקת וחמאת דוכתה בההוא עלמ׳ וההוא בר נש לא ידע ולא
אשגח ולא שליט בנשמתיה כל אינון ל׳ יומין כמה דהוה בקדמי׳ דכ׳ אין אדם שליט ברוח
א״ר יהודה מכד שראן אינון ל׳ יומין צולמא דבר נש אתחשך ודיוקנא דאתחזי בארעא
אתמנעת׳ · ר׳ יצחק הוה יתיב יומא חד אפיתחא דר׳ יהודה והוה עציב נפק ר׳ יהודה
אשכחיה לתרעיה דהוה יתיב ועציב א״ל מה יומא דא משאר יומין א״ל אתינא לגבך
למתבע מינך ג׳ מלין · חד דכד תימא מלה דאורי׳ ותדכר מאלין מלין דאנא אמינא
לון משמאי לאדכרא שמי · וחד דתזכי ליוסי ברי באורייתא · וחד דתיזיל לקברי ל׳ יומין
ותבעי בעותך עלי · א״ל מנא לך · א״ל הא נשמתי אסתלקת מני בכל ליליא ולא אנהיר לי
בחלמא כמה דהוה בקדמי׳ · ועוד דכד אנא מצלינא ומטינא לשומע תפלה אשגחנא
בצולמא דילי בכותלא ולא חמינא ואמינא הוא׳ וצולמא אתעבר ולא אתחזי דהא
נפיק ובריז דכ׳ אך בצלם יתהלך איש · זמנא דצולמא דבר נש לא יתעביד מניה יתהלך
איש ורוחיה אתקיימא בגויה אתעבר צולמא דבר נש ולא אתחזי מהאי עלמ׳
א״ל והכא כי צל ימינו עלי ארץ · אמ׳ כל מלי דאת בעי עבידנא · אבל בעינא מינך דבההוא
תברר דוכתאי גבך כמה דהוינא בהאי עלמ׳ · בכה ר׳ יהודה ואמ׳ במטו מינך דלא אתפרשנא
מנך כל אלין יומין אזלו לגביה דר״ש אשכחוה דהוה לעי באורי׳ זקיף עינוי ר״ש וחמא לר׳ יצחק
וחמא למה״מ רהיט קמיה ורקיד קמיה · קם ר״ש ואחיד בידוי דר׳ יצחק אמ׳ אוגרנא מאן דרגיל למיעל
ייעול ודלא רגיל למיעל לא ייעול · עאלו ר׳ יצחק ור׳ יהודה קטיר מה״מ לבר · אשגח ר״ש וחמא דעד לא
מטא עידנא אותביה לר׳ יצחק קמיה והוה לעי באורי׳ · אמ׳ לר׳ אלעזר בריה תיב אפתחא ומה
דתחזי לא תשתעי בהדיה ואי בעי למיעל הכא אומי אומאה דלא ייעול · א״ר ש לר׳ יצחק
חמית דיוקנא דאבוך יומא דא דהא תנינן בשעתא דבר נש יסתלק מעלמ׳ אבוי וקריבוי מתכנשין
תמן עימיה וחמא לון וישתמודע לון וכל אינון דהוה מדוריה עמיהו בההוא עלמ׳ בדרגא חד

כוהן

מנהון מתכנפי ומשתאבי עמיה ואזלין עם נשמתיה עד אתר דתשרי באתרוי אדהכי קם ר"ש ואמ' מרי
עלמא אשתמודע ר' יצחק לגבן ומאינון ז' עיינין דהכא הוא אחידנא ביה נפק קלא ואמ' כורסיא
דמריה קריבא בגדפוי דר"ש הא דידך הוא ועמך תיתיה בזמנא דתיעול למשרי בכורסייך אר"ש ודאי אדהכי
חמא ר' לעבר דהוה מסתלק מנ' ואמ' קופטרא דטופסא באתר דר"ש בזי שכיח : א"ל ר"ש לר' יהודה בריה
עול הכא ואחיד ביה בר' יצחק דאנא חמינא ליה דמסתפי עאל לעבר ואחיד ביה ור"ש אהדר אנפיה
לגבי באורי' נאים ר' יצחק וחמא למבוי א"ל ככה חולקך בעלמא דין ובעלמא דאתי דהא בין טרפי אילנא
דחיי דג"ע אתיהב אילנא רבא ותקיף בתר עלמין רשב"י הוא דהא הוא אחיד לך בענפוי
זכאה חולקך ברי א"ל אבא ומה אנא התם א"ל ג' יומין הוה דחפו אידרא דמשכבך ותקינו לך
כוין פתיחין לאנהרא לך מד' סטרין ואנא חמינא דוכתך וחדינא דאמינא זכאה חולקך ברי דעד כען
בגין לא זכי באורי' והא השתא הוינא זמינין למיתי גבך י"ב צדיקיא חברין ועד דהוינא נפקין כען
אתער בכולהו עלמין מאן סבלין כרסיין דהכא אתעטרו בגינה דר"ש שאלתא שאל ואתיהיב ליה
ולא דא בלחודוי דהא ע' דוכתין מתעטרין הכא דליה ובל דוכתא ודוכתא פתחין פתיחין לע'
עלמין וכל עלמא ועלמא אתפתח לע' רהיטין וכל רהיטא ורהיטא אתפתח לע' כתרין עלאין ומתמן
אתפתחו אורחין לעתיק סתימ' דכולא למחמי בההוא נעימותא דנהרא ומהנא לכלא כמה
דכתי' לחזות בנועם יי' מהו ולבקר בהיכלו היינו דכתי' בכל ביתי נאמן הוא א"ל אבא כמה
זמנא יהבו לך בההוא עלמא א"ל לית לן רשותא למנדע ולא מודעי ליה לבר נש אבל בהלולא
רבא דר"ש תהוי מתקן פתורי כמה דכתי' צאינה וראינה בנות ציון אדהכי אתער ר' יצחק
והוה חאיך ואנפוי נהירין חמא ר"ש ואסתכל באנפוי א"ל מלה חדתא שמעת א"ל ודאי סח
ליה עובדא ואשתטח קמיה דר"ש תאנא מההוא יומא הוה ר' יצחק אחיד לבריה בידוי ובעי
ליה באורי' ולא הוה שבקיה כד הוה עאל גבי ר"ש אותביה לבריה לבר ויתיב קמיה דר"ש והוה קרי
קמיה יי' עשקה לי ערבני תאנא בההוא יומא תקיפא ודחילא כד מטא זמניה למסתלקא
מעלמא ד' סטרי עלמא קיימין בדינא תקיפא ומתערין דינין מד' סטרין וד' קטורין נחתין קטטותא
אשתכח בגוייהו ובעיין לאתפרשא כל חד לסטריה כרוזא נפיק ומכרזא בההוא עלמא ואשתמע במאתן
וע' עלמין אי זכאה הוא כולהו עלמין חדאן לקדמותא ואי לאו ווי לההוא בר נש ולחולקיה תאנא
בההוא זמנא דכרוזא כריז

נפיק חד שלהובא מסטר צפון ומגלא ואתקד בנהר דינור ומתפרשא לד׳ סטרי עלמא ואוקיד נשמתהון

דחייבא ונפיק ההוא שלהובא וסלקא ונחתא בעלמא וההוא שלהובא מטי בגדפוי דתרנגולא אוכמא

ובטש בגדפוי וקרי לפתחא בכי תרעי זמנא קדמאה קרי ואמר הנה יום יי׳ בא בוער כתנור ·

זמנא תנינא קרי ואמר כי הנה יוצר הרים ובורא רוח ומגיד לאדם מה שחו והיא שעתא דיתיב בר נש

בעובדוי דסהדין קמיה והוא אודי עלייהו · זמנא תליתאה כד בעיין לאפקא נשמתיה מניה

קרי תרנגולא ואמר מי לא ייראך מלך הגוים · א״ר יוסי תרנגולא אוכמא למאי נפקא א״ר

יהודה כל מה דעבד קב״ה בארעא כלא רמיזי בחכמה בר דבני נשא לא ידעי ההך מה רבו

מעשיך יי׳ · ומשום דאתעבידן בחכמה כולהו רמיזי בחכמה ותרנגולא אוכמא תנינן

ליתדינא שריא אלא באתר דאוכמא ואוכמא מסט׳ דדינא קאתי ובגין כך בפלגות ליליא

ממש כד רוחא דצפון אתער חד שלהובא נפק ובטש בג׳ גדפוי דתרנגולא וקרי וכ״ש

באוכמא דיתכון יתיר מאחרא אוף הכא בשעתא דדינא דבר נש יתער ושרי וקרי ולית דידע

ליה עלוי לנפקא מהאי עלמא אתוסף רוחא עלי׳ ביה מה מה דלא הוה ביומוי וכיון דשריא

עלוי ואדבק ביה חמא מה דלא זכה ביומוי משום דאתוסף ביה ההוא רוחא וחמא ונפיק מהאי

עלמא ההד תוסף רוחם יגועון וכ׳ כי לא יראני האדם וחי · בחייהון לא זכאן במיתתהון זכאן

תאנא בשעתא דבר נש קריבו יומוי חמי גביה קריבוי וחברוי מהאי עלמא ואשתמודע להו

וכולהו גליפן בדיוקניהון כמה דהון בהאי עלמא אי זכאה הוא בר נש כולהו חדאן

קמיה ומקדמי ליה שלם · ואי זכאה לאהוי לא אשתמודען גביה בר מאינון חייביא

דטרדין להון כל יומא בגיהנם וכולהו עציבין פתחין בווי ומסיימין בווי סליק עינוי

וחמא להון כטיסא דמסלקא מן נורא אוף הכי פתחי · תאנא בשעתא דנפקא נשמתיה

דבר נש אזלין כולהו קריבוי וחברוי דבההוא עלמא עם נשמתיה ומחזיין ליה אתר

דעידונא ואתר דעונשא אי זכאה הוא חמי דוכתיה וסליק ויתיב ואתעדן בעדונא

עילאה דההוא עלמא ואי לאו איהו זכאה אשתארת ההיא נשמתא בהאי עלמא:

עד

עד דאתאמר גופא בארעא כיון דאתמר כמה גרדינין דנמוסין אחידן ביה עד דמטא לידא דדומה ועאלין לגו
במדורי דגהנם · א"ר יהודה כל ז' יומין נשמתא אזלא מביתיה לקברא ומקבריה לביתיה ומתאבלת עלוי
דגופא דכתי' אך בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל · אזלא ויתבא בביתא וחמאת לכולהון
עציבין ומתאבלין · תאנא בתר ז' יומין גופא הוי כמה דהוי ונשמתא עאלת לדוכתה
ועאלת במערתא דכפלתא וחמאת מה דחמאת ועאלת לאתר דעאלת עד דמטת לגנ"ע
וערעת לכרובים ושנן חרבא די בגנ"ע דלתתא אי זכאה הוא לעיילא עאלת · תאנא ד'
סמכין זמינין וחד דיוקנא דגופא בידיהו מתלבשא ביה בחדוותא ויתיבת בההוא מדורא
זמנא דאתגזר עלה ובכוזא קארי ועמודא דג' גווני אזדמן וההוא עמודא איקרי
מכון הר ציון · דכ' וברא יי' על מכון הר ציון ועל מק' ענ' יומם וגו' וכו' סלקא בההוא עמודא
לפתחא דצדק דציון וירושלם ביה · אי זכאה סלקא יתיר טב חולקיה ועדביה
לאתדבקא בגו גופא דמלכא · ואי לא זכה לסלקא יתיר כתי' והיה הנשאר בציון
והנותר בירושלם קדוש יאמר · ואי זכה לסלקא יתיר זכאה איהו דזכה ליקרא
דמלכא לאתענגא בעידונא דמלכא דלעי' · מאתר דאיקרי על שמים חסדך
ועל שמים הוא והא כתי' כי גדול עד שמים חסדך · א"ר יוסי אית חסד
ואית חסד חסד עיל' וחסד תתאה · חסד עי' מעל שמים הוא' חסד תתאה
הוא דכתי' חסדי דוד הנאמנים · ובהאי כתי' עד שמים תאנא א"ר
יצחק כתי' אם הבנים שמחה אימא ידיעה הבנים מאן אינון א"ר ש"א
האתמרון לי בנין אית חד דכר וחד נוקבא דכר יהביה ליעקב דכתי' בני בכורי
ישראל וכ' ישראל אשר בך אתפאר · בת יהבה לאברהם דכ' ויי' ברך את
אברהם בכל בת היתה לאברהם ובכל שמה · ואימא רביעאה עלייהו
וינקא להו ועל דא כתי' לא תקח האם על הבנים ותנינן לא ימני בר נש
חובוי לתתא בגין דאסתלק אימא על בני

ובתי' אמיך היא לא תגלה ערותה ווי למאן דמגלי ערוותין. וכד תייבין בני עלמ'
ואהדרין בתיובתא לקמי קב"ה ואימא הדרת וכסיא על בנין כדין אתקרי תשובה
מאי תשובה תשובה דאימא דהדרת בקיומה. וכדין כתי' אם הבנים שמחה
אם הבנים ודאי. ועל דא לא ליפטור איניש מפריה ורביה. תניא א"ר יצחק
כתי' לחזות בנועם יי' ולבקר בהיכלו. תיאובתא דצדיקיא למחזי דא
ואתאמר על יי'. א"ר ש' כולא חד משמע דכתי' נועם יי' דאתייא
מעתיקא קדי' להאי שמים ותיאובתא דצדיקיא בההוא ודאי על שמים.
כתי' אז תתענג על יי' והרכ' על במ'. זכאה חולקיה מאן דזכי ודחמי
זעירין אינון. תנינן א"ר ש' כתי' בני אמי נחרו בי שמוני. בני אמי כמ'
דכתי' השליך משמים ארץ תפארת ישראל. דכד בעא קב"ה לחרבא ביתיה
דלתתא ולאגלאה ישראל בינ' עממיא אעבר קב"ה מקמיה להאי ארץ
ואתרחקא מניה כמ' דכתי' ותתצב אחותו מרחוק. וכד האי ארץ
אתרחקא משמים האי ארץ דלתתא אתחרבת וישראל אתפזרו
בינ' עממיא. אמרה כנסת ישראל מי גרם לי האי ומאן עבד לי האי
בני אמי נחרו בי ואתרחקו מני בני אמי ודאי. ר' יוסי הוה אזיל באורחא
והוה עמיה ר' חייא בר רב. עד דהוו אזלי אמ' ר' יוסי לר' חייא חמית
דאנא חמי אמ' ליה חמינא חד גברא בנהרא ועפורא חד על רישיה ועלאה
בפומי דעפרא ואכלא ורפסא ברגלוי וההוא גבר רמי קלין ויעווח ולא
ידענא מאי קאמר אמ' נקרב גביה ונשמע. מסתפינא למקרב אמ' ליה
וכי בר נש הוא באתר דא אלא רמיזא דחכמתא דרמיז לן קב"ה קריבו
גביה שמעוה דהוה אמ' שטרא עטרא תרין בנין שריין לבר לא נחת
ולא ניחא עד דעפורא בקיסרא רמיו. בכה ר' יוסי ואמ' היינו דתנינן בני
אמי נחרו בי שמוני נוטרה את הכרמים משום דכרמי שלי לא נטרתי.
אמ' ודאי גלותא אתמשך ועד דעפרי שמיא לא מעדין עד די

שלטנו

שולטנותא דשאר עממין אעדיין מן עלמא ומימתי עד דימטא מלכותא יומא דקב"ה
אתעבד דינוי בעלמא הה"ד והיה יום אחד הוא יודע לי"י לא יום ולא לילה ·
עד דהוו אזלי שמעו חד קלא דהוה אמר אוקידא דגופטרא מטא בדינוי נפק
חד שלהובא ואוקיד להאי ספרא אמר ודאי כמה דבתי ויהיבת ליה דת
אשא · א"ר יוסי לא קטיל קב"ה לישראל לא בזמנא דלא אשתכח מהימנותא
בגוייהו · כביכול דלית אשתכח בכולא א"ר חייא מאי דכתיב בלע המות
לנצח א"ל כד יתעבר קב"ה ימינא דיליה יתמנע מותא מעלמא ולא
יתעבר האי ימינא לא כד יתערון ישראל בימינא דקב"ה ומאי ניהו תורה
דכתיב בה מימינו אש דת למו · בההוא זמנא ימין יי' עושה חיל · ימין
יי' רוממה לא אמות כי אחיה כתיב · תאנא ההוא זכאה דקב"ה יתרעי
בה ובכורסא איכא תלתין יומין בין צדיקיא ב"מ כולהו וצדיקיא חדאן
כולהו צדיקיא אתו מתעטרין בדוכתיהון דההוא זכאה עד דייתי למידר
דיוריה בינהון ואי חייבא הוא בכורסא כי בגיהנם י"ב יומין עלני וכולהו חייביא
עציבין וכולהו פתחין ווי דההוא דינא חזתא אתעבר השתא בגיניה
דפלוניא כמה גרדינין דנמוסין מזדמנין לקבליה לאקדמא ליה וכלהו פתחין
ואמרין ווי אוי לרשע רע · מאי גמול ידו א"ר יצחק לאכללא מאן דיגע
בידוי לאפקא ולחבלא זרעיה בביתנא דהא תנינן על מאן דאפיק זרעיה
בביתניא אתקרי רע · ולא חמי אפי שכינתא כי לא אל חפץ רשע את לא
יגורך רע · וכתיב ויהי ער בכור יהודה רע · אף הכי אוי לרשע רע · ווי להוא
חייבא דאיהו רע דעבד גרמיה רע · כי גמול ידיו יעשה לו · לאכללא מאן
דאגני בידוי לאפקא זרעא בביתניא והאי טרדין בההוא עלמא יתיר מכלא ·

תא חזי דהא כתי' אוי לרשע רע כיון דכתי' אוי לרשע אמאי רע אלא במה דאמינא
דעביד גרמיה רע. וכתי' לא יגורך רע. וכולהו מסטרין ולהאי לית מסטרא דמטא אינון
קטלין בני נשא אוחרא והוא קטיל בנוי ממונא אושיד דמין מקמאי.
תאנא בשאר חייבי עלמא לא כתי' וירע בעיני יי' ובאונן כתי' וירע בעיני יי'
משום דכתי' ושחת ארצה. והנן אמר ר' יהודה לית לך בעלמא דלא אית ליה
תשובה בר מהאי ולית לך חייבין דלא חמאן אפי שכי' בר מהאי דכתי' לא יגורך
רע. ואמר ר' יצחק זכאין אינון צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי עליהו כתי' ועמך
כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ. אמר ר' יהודה כמה דכתי' אתהלך לפני יי'
בארצות החיים. תאנא ויקרבו ימי ישראל למות. אמר ר' חייא
כתי' ויחי יעקב בארץ מצ' התם בקיומיה יעקב והכא במיתתיה ישראל דכתי'
ויקרבו ימי ישראל למות. אמ' ר' יוסי הכי הוא ודאי דהא לא כתי' ויקרב יום יעקב למות
אלא ימי. ועי' בכמה יומין מית בר נש והא בשעתא חדא ובריגעא חדא מית ונפיק
מעלמא. אלא הכי תאנא כד קב"ה בעי לאתבא רוחיה ליה כל אינון יומין דקאים
בר נש בהאי עלמא אתפקדן קמיה ועלין בחושבנא ועד אתקריבו קמיה למיעל
בחושבנא מית בר נש ואתיב קב"ה רוחיה ליה ההוא הבל דנפיק מפומיה ונפיק ביה
ואותביה לגביה. זכאה חולקיה דההוא בר נש דיומין אתקריבו קמי מלכא בלא
כסופא ולא אדחי יומא חד מניהו לבר דישכח ההוא יומא דאתעביד ביה
חובא. בגין כך בצדיקים כתי' בהן קריבה. ובחייביא לא כתי' והיך יקרבון
יומין קמי מלכא דהא כל יומין בחובי עלמא אשתכחו ובגין כך לא יקרבון
קמי מלכא ולא יתמנון קמיה ולא אדכרן לעי' אלא אינון שיציאן מנייהו
דיך רשעים יעפו. כאפלה ולא ידעו במה יכשלו. והכא ויקרבו ימי ישראל ודאי

גלא כסופא בשלימותא באחדותא שלים ובגין כך ימי ישראל דהוה שלים יתיר מיעקב ואף
הא כתי' ויעקב איש תם שלים · שלים הוה ולא שלים בדרגא עד דישראל · תניא
אמר ר' יוסי בשעתא דיומוי דבר נש אתפקדן קמי מלכא אית זכאה דאתפקדן
יומוי ורחיקין מקמי מלכא ואית זכאה דכד אתפקדן יומוי ורחיקן מקמי מלכא
כד אתפקדן יומוי קריבין סמיכין למלכא ולא מתרחקין בלא כסופא נגלין קריבין
למלכא זכאה חולקיהון הה"ד ויקרבו ימי ישראל למות · ויקרא לבנו ליוסף אמ'
יצחק וכי שאר שבטין לא הוו בנוי אלא אמ' אבא בגו [יוסף] הוה יתיר מכלהו דתנינן
בשעתא דאנתו דפוטיפר דחקת ליה ליוסף מאי כתי' ויבא הביתה לעשות
מלאכתו ואין איש · האי קרא הכי מבעי ליה ואין איש בבית מהן מאנשי · בבית
אלא לאסגאה דיוקנא דיעקב דהוה תמן ואשתכח תמן ובגין כך מאנשי הבית
אבל איש אחרא הוה תמן כיון דסליק יוסף עינוהי וחמא דיוקנא דאבוי תב
לקיומיה לאחוריה · תא חזי מה כתי' וימאן ויאמר אל אשת אדוני · א"ל זכה את אמרת
וימאן וימאן ויאמר הייך לבלבא לבך ויתבררו בה הה"ד וימאן אבין · כיון דאמ'
ידעתי אמאי ידעתי אוחרא אלא אמר ידעתיה בזמנא דקיימת בגופך דאתא
בריך דחמית דיוקנא דילי ותבת בקיומך בגין כך ידעתי בני ידעתי על מה דאמרת
והאהוא צופרא · גם הוא יהיה לעם והכא כתי' ויקרא לבנו ליוסף · לבנו ממש
ד"א ויקרא לבנו דבדיוקנא חדהוו מתחזיין דכל מאן דחמי ליוסף הוה מסהיד
דבריה דיעקב הוה ר' יוסי אמר כולא הכי הוא ועוד דיוסף זן ליה ולבנוי בסיבותיה
ובגין כך בנו ממש יתיר מכלהו · ויקרא לבנו ליוסף אמאי ליוסף ולא לאחרא
משום דרשותא הוה בידיה לסלקיה מתמן · ר' ייסא אמר בגין דיעקב הוה ידע
דבנוי ישתעבדון בגלותא תמן במצרים אמאי לא אתקבר תמן בגין דיגין על בנוי
בקבורתיה אמאי בעא לאסתלקא מתמן והא כתי' כרחם אב על בנים אף הוא רחמנותא ·
אלא הכי תאנא בשעתא דהוה נחית יעקב למצרים הוה דחיל אמר דילמא ח"ו ישתיצון

בע בינ עממיא ודלא קב״ה יסלק שכינתיה מנ בינדמוי מה כתי׳ ויאמר אלהים ליעקב׳ וכתי׳
לתירא מרדה מצרימה׳ ומה דאמר דילמא מסלק שכי׳ מבנוי אנכי ארד עמך מצרימה
אנ׳ עוד בחילנא דלמא אתקבר תמן ולא אזכי עם אבהתי ע״ל ואנכי אעלך
ממצרים׳ אם עלה למתקברא בקברי אבהתך׳ בגיני כך בעא למסלקא מכמני ממצרים
חד דלא יעבדון מנה דחלה דהא חמא דקב״ה זמין למתפרעא מדחליהון׳ וחד
דחמא דשכי׳ ישוי מדוריה בין בנוי בגלותא׳ וחד בגין דבעי דיהא גופא דיירי בין
גביאי כאבהתוי ולא יתחשב בין חייביא דמצראי דתנינן דגופא דיעקב אתמשך
משפירו דאדם קדמאה והוא דיוקנא דיעקב דיוקנא עי׳ לזי׳ כד דיוקנא דסיהרא
ולא בעא למתקברא בינ חייביא׳ לבנו ליוסף׳ בנו בחד דיוקנא דאנפין בנו
בכעותא דרוחא ונביא אולפי ליה ויתיר מכלהו׳ ת״ח מה כתי׳ במעט נחתך את
אישו דכל רעותא דיעקב ברחל הוה בגיניכך ויקרא לבנו ליוסף׳
ר״ש פתח הנסתרות לי״י אלהינו וגו׳ כמה אית ליה לבר נש לאזדהרא מחובוי
וכמה אית ליה לאסתכלא דלא יעבר על רעותא דמריה דתנינן כל מה דבר נש
עביד בהאי עלמא בספרא כתיבו אינון עובדין ועלין בחושבנא קמי מלכא קדי׳
וכולא אתגליא קמיה הה״ד אם יסתר איש במסתרים וגו׳ מי הבכי היך לאיסתמר
בר נש לאיתחב קמי מריה ותנינן אפי׳ ההוא מה דחשיב בר נש ואסתלק ברעותיה
כלא אשתכח קמי קב״ה ולא אתאביד מניה׳ ת״ח בההוא ליליא דעאלת לאה לגביה
דיעקב ויהבת ליה אינון סימנין דיהב יעקב לרחל סליק ברעותיה דאיהי רחל ושמש
בה שמושיה וההוא טפה קדמיתא דיעקב הוה דכתי׳ כחי וראשית אוני ומבר
דאיהי רחל קב״ה דאיהו גלי עמיקתא ומסתרתא ידע מה בחשוכא סליק ההיא
רעותא [illegible] לאתריה ובכירותא דראובן אסתלק ליוסף מ״ט משום דברחל הות
טפה קדמיתא דנפקת מיעקב ובגינדהוה דילה הויא בכירותא ממש דראובן
ירית יוסף ורחל ירתה ההוא דילה ובגיני כך רזא דמלה לא אסתלק ראובן בשמא
כשאר שבטין

אלא ראובן חמון בר ראובן סתם · ומהאי בן לא אתידע שמיה ועל דא לא קראת ליה בני דהאי
שמא ולא איקרי ראובני דהא לאה ידעת עובדא · ותנינן גלי קמי קב"ה דיעקב לבו
ורעותיה לא יהב במיה בהאי ולא אסתכל ברעותיה באתתא אוחרא בההיא שעתא כשאר
חייבי עלמ' ועל כך כתי' ויהיו בני יעקב שנים עשר · דהא בנהו דשאר חייבי עלמ' דעל
אף דעבדין ההוא עובדא בשמא אוחרא איכוון והוה ידע מלהדא לגבי חבריא · ובגינ'
כך ויקרא לבנו ליוסף · בנו ממש · משרותא וסיומא בנוהו · תאנא א"ר יוסי במה
אומי ליה יעקב ליוסף דכ' שים נא ידך תחת ירכי אלא בההוא אתקיימא דאתרשים
בבשריה דדא חשיבותא דאבהן יתיר מכלא · אמ' ר"ש באברהם וביעקב כתי'
שים נא ידך תחת ירכי · בלומ' בההוא אתר דרמיזא בשמא קד' ומפק זרעא
מהימנא לעלמ' · ביצחק לא כתי' דנפק מניה עשו · תו מ"ט הכא שים נא ידך
תחת ירכי · אלא א"ל יעקב ליוסף בהאי רשימא קד' אומי לי דאפיק זרעא קד' בעלמ'
ואתנטיר ולא אסתאב לעלמין דלא אתקבר בין אינון מסאבין דלא נטרו ליה
מעלמין דכתי' אשר בשר חמורים בשרם · ומה"ט האי יוסף דנטיר ליה על כלא אמאי
אתקבר ביניהו אלא תנינן כתי' היה היה דבר ייי אל יחזקאל וג' דהא תנינן שכי' לא שריא
אלא בארעא דישרא' אמאי הכא שכי' אלא על נהר כבר כתי' וכתי' ותהי עליו שם יד ייי
אף הכא יוסף בגיניה אתרמי מבונא דיליה אמר קב"ה אי יוסף אסתלק מהכא
גלותא לא אתקיים אלא יהא קבריה באתר דלא אסתאב ומבלון ישרא' גלותא · תאנא
א"ר יוסי חמא יעקב דהא כפלא אתתקן כורסיא קד' באבהן אמ' איהו לא אתקבר
היך גופא דא אחיד באבהתא ואפי' מערתא דאתקבר תמן איקרי כפלתא בגין
דכל מלה כפולתא הוא תרין וחד אף מערתא תרין וחד · ותניא אבהתא זכו
לאתקברא תמן אינון וזווגיהון יעקב הוא ולאה מ"ט רחל לא והא כתי' ורחל עקרה ·
דהיא עיקרא דביתא · אבל לאה זכתה ביה לנפקא שבטין דגזעא קד' בעלמ' יתיר
ובגינ' כך אתיהיבת עמיה לזווגא במערתא · א"ר יהודה לאה כל יומא הוה

בפרשת אורחין קיימא וזכיה בגיניה דיעקב כדשמעת מלה דאיהו בדיוקנא ועלותא
ומשאל
אקדימת ליה היינו דכתי' ושאילא דבוך מה דאוקי' דמקדמת ומתשכבת בין אורחין
ורחל לא נפקת לעלמין בגין כך זכתה לאו לאתקברא עמיה ורחל קיימת קבורתה
בפרשת אורחין דאתקברת תמן הה"ד מתה עלי רחל · מהו עלי עלאי ודאי בגיני
באורח בנען בדרך · בגיני מתת בדרך דלא נפקת בגיני לעלמין באורחא בגיני כך
לאה דנפקת וזכיה בפרשת אורחין בגיניה דיעקב זכתה לאתקברא עמיה · ורחל דלא
נפקת למיפק ולמשאל בהדיה קבורתה בפרשת אורחין · ותנא דמעין סגיאין אשדת
דתנינן
היא עד דזכת דלאה בגין דיהי לה חולקא ביעקב ולא בההוא רשע דעשו והיינו
כל בר נש דבכי ואשדי דמעין קמי קב"ה אעג דאתגזר עליה עונשא אתקרע ולא
מלאה
יכיל ההוא עונשא לשלטאה ביה · מנ"ל דהא לאה אתגזר עלה למהוי לה חולקא בעשו
עם
והיא בבכותא אקדימת ליה ליעקב ולא אתייהיבת ליה · א"ר חייא כתי' ושכבתי
אבותי · ויאמר אנכי אעשה · ר' יצחק פתח מה יתרון לאדם בכל עמלו · בכמה
אתר אתמר · דאסתכלנא במלוי דשלמה מלכא ואתחזון מלוי סתימין אבל כלהו מלין
דשלמה דמתי כולהו ואיתנון בחכמתא · דתניא כתי' ותרב חכמת שלמה מלכא קיימא
סיהרא באשלמותה · והיינו דכתי' ותרב חכמת שלמה · תמן תנינן מאן אינון בני
קדם האמור אבל חכמת בני קדם היא מחכמת אברהם דכתי' ויתן אברהם את כל
אשר לו ליצחק · מאי את כל אשר לו דא חכמתא עלאה דהוה ידע שמא קדי' דקב"ה
ומשמע את כל אשר לו דהוה דיליה כד תנינן בהיא בת דהוה ליה לאברהם ובכל שמה ·
אתר
ולבני הפלגשים נתן אברהם מתנות דגרמי' דיהב לון ידיעין בכתרין תתאין ובאן
אשדי להו ולאוין קדם ומתמן ירתו בני קדם חכמתא והיינו מחכמת כל בני קדם ·
אבא
תאנא יומא חד הוה ר"ש אתי מקפוטקיא ללוד והוה עמיה ר' יהודה ור' אבא · ר'
תוה לאי והוה דהיט אבתריה דר"ש דהוה רכיב · א"ר אבא ודאי אחרי יי' ילכו כאריה נחת
ר"ש אל ודאי יי' כתי' ואשב עם יי' ארבעים יום · ודאי לאחזמנא מתישבא לא

כדיתי

השתא
כדיוני דבר נש ולא אזיל ולא נצאים והא אוקמוה חבריא על ההוא דכתי׳ ומשב בהן
שלמה
בניחא תליא מלתא יתבו׳ א״ר אבא כתי׳ ותרב חכמת שלמה׳ מאי היא חכמת
ומה היא חכמת בני קדם ומאי היא חכמ׳ מצרים׳ א״ל ת״ח בכמה אתר אוקמוה
ואתברכא
בההוא שמא דסיהרא כד אתברכא מכלא כתי׳ ותרב׳ ביומוי דשלמה דאתרביא
וקיימא באשלמותה ותנינן אלף טורין מרברבין קמה וכלהו נשיבא חד הוו לגבמה
אלף נהרין סגיאין לה ובגמיעה חדא גמיע לון׳ טופרהא מאחדא לאלף ושבעין
עיברי דהא אחדין לבד׳ אלף עיבר לאתדנפין מינה למטהאי ולאתדנפין מינה לסטר
דעלמי
אחרא׳ כמה נכמה אפי תקיפין מאחדן בשערהא חד עולימא דאורכיה מרישא
לסייפי עלמי נפיק בין רגלהא בשתין פולסי דנורא דאימא בשפבא דחגירא דחגר
בחרציה תליין ההוא נער קרון ליה חנוך בן ירד באינון בריתות דכל חנוך לנער ולא
ואת׳ מתני׳ היא ולא בריתא במתני׳ דילן אוקי׳ מלי והא אתמ׳ וכלא מלה חד מסתכלא
ותחת
ותחותיה תטלולי חיות ברא דתניא כמה דאתרא קדי׳ עו׳ איברי בן לאימיה הכא
דאאיק נער לאימיה ובכמה גוונין איברי בן ירד והא אוקי׳ אבל ת״ח בן ירד ממש
דתנן׳ ירידות ירדה שבי׳ למרעא וכלהו אוק׳ חבריא והא אתמ׳ ותחות האי כמה
שערהא
חיותא בימי דאקרון חיות ברא חיות ברא ממש׳ תחות אינון חיות מאחדן
דמתקלא
דסיהרא דאקרון כוכביא דשרביטא׳ דשרביטא ממש׳ מרי דמדין מרי
אריא
מרי דנשין מרי דחגדא וכלהו איקרו שערי דארגוונא׳ ידהא ורגלהא אחידן בהאי
נשא
תקיפא דאחיד על טרפיה ועל דא כתי׳ וטורף ואין מציל׳ טופרהא בלאינון דמדכרין חובי בני
שמירי
ובתבין ורשמין חוביהו בתקיפא דדינא קשיא ועל דא כ׳ חטאת יהודה כתובה בצפורן
מהו שמיר ההוא דנשים אבנא ועמין לה לכל סטי׳ זוהמא דטופרא כל אינון דלא
אתדבקין בגופא דמלכא וינקין מסטרא דמסאבותא כד אשרי׳ סיהרא בפגימותה׳ ובגין
דשלמה מלכא ירת סיהרא באשלמותה בעא לירתא לה בפגימותה ועל דא אשתדל
למנדע בדעותא דשדין ורוחין למירת סיהרא בכל סטרוי וביומוי דשלמה מלכא בכולא
אתנהירא סיהרא ה״ה׳ ותרב חכמת שלמה׳ ותרב דיקא מחכמת בני קדם דנא עו׳ איהו

כמה דכתי׳ ואלה המלכים אשר מלכו · ולית אינדרין בני נדם דכולהו ולא אתקיימו בר מהאי דכללא

דכר ונוקבא · ותאנא אע״ג דאתקיימת לא אתנהירת באשלמותה עד דאתא שלמה דאתתקנא

כמה דאוקי׳ דבעי כך אימיה בת שבעית ומכל חכמת מצרים · דא חכמה תת׳ דאיק׳ שפחה

דבתר ריחיא וכלא אתכלילת האי חכמה דשלמה חכמת בני קדם וחכמת מצרים · א״ר אבא בריך רחמנא

דשאלנא קמך מלה דא דהא בכל תני מלי זכינא · א״ר שמעון מלין אלין הא אוקי׳ לון ואתמרו ·

תאנא מה יתרון לאדם בכל עמלו · יכול אף עמלא דאורי׳ ת״ל שיעמול תחת השמש · תחת השמש

כתי׳ שאני עמלה של תורה דלעי׳ מן שמשא הוא · ר׳ חייא אמ׳ אף עלמי׳ דאורי׳ דאיהו עמל צניעהון

דבני נשא אוקמין יקרא דיליה האי תחת השמש כתי׳ הכא לאסלקא לעי׳ · תאנא א״ר אלעזר אפי׳

איבר נש קיים אלף שנין ההוא יומא דאסתלק מעלמי׳ דמי ליה כאלו לא אתקיים בר חד יומא ·

ושכבתי עם אבתי זכאה חולקהון דצדיקיא דקב״ה עבד לון רתיכא קדי׳ לעי׳ ואתרעי בהו

לאתעטרא עמהון הה״ד רק באבותיך חשק יי׳ · א״ר אלעזר יעקב הוה ידע דהא עטורא

דיליה באבהתיה הוא דהא עטורא דאבהן עמיה הוה והוא עמהון ועל כך באתון יליפן

תענש״ג לג שרין בתשרין מהאי פט ומהאי פט וחד כליל לון ודא הוא דתנינן והבריח התיכון

ההוא קשורא דבאמצעי׳ אחיד להאי סט ולהאי סט ועל הא כתי׳ ושכבתי עם אבתי ודאי ·

ושכבתי עם אבותי ר׳ יהודה פתח החרשים שמעו והעורים הביטו · החרשים אלין בני נשא

דלא שמעין למלולי דאורי׳ ולא פקחין אודניהו למשמע פקודי מריהון · והעורים דלא מסתכלן למנדע

על מה אינון קיימין דהא בכל יומא ויומא כרוזא נפק וקרי ולית מאן דישגחי׳ דתניא אינון יומין דבר נש

כד אתבריאו בההוא יומא דנפיק לעלמי׳ כולהו קיימי בקיומיהו ואולין וטסין בעלמי׳ ונחתין ואזדהרין

לבר נש בכל יומא ויומא בלחודוי וכד ההוא יומא אתי ואזהר ליה ובר נש עביד בההוא יומא חובא

קמי מריה ההוא יומא סליק בכסופא ואסהיד סהדותא וקאים בלחודוי לבר · ותאנא בתר דקאים

בלחודוי לבר יתיב עד דבר נש עביד מניה תשובה זכה תב ההוא יומא לאתריה · לא זכה

ההוא יומא נחית ואשתתף ברוחא דלבר ותב לביתיה ואתתקן בדיוקניה דההוא בר נש

לאבאשא ליה ודייר עמיה בביתא ואית דדיירין לטב איהו זכי ואי לאו דיוריה עמיה

לביש בגין כך אתפקדן אינון וחסרין ולא עלין במניינא דאינון דאשתארו ווי לההוא בר נש

דגרע יומין קמי מלכא קדי׳ ולא שבקין לעי׳ יומין לאתעטרא בהו בההוא עלמי׳ ולקרבא בהדיהו

קמי מלכא קדי׳

א׳

איהו זכי ובר נש נפיק מעלמא סליק ועייל באינון יומין ואינון לבושי יקר דמתלבשא בהו נשמתא ואינון יומין

בחובוי

הוו דפגים בהו ולא אתלבש בהו ווי להוא דגרע יומוי לעילא כד בעאן לאלבשא ליה ביומוי אינון יומין דפגים הוא

חסרין מההוא לבושא ואתלבש במנא אחרא כ"ש אי אינון סגיאין ולא להוי ליה לבר נש במה דאתלבש

בההוא עלמא כדין ווי ליה ווי לנפשיה דדיינין ליה בגיהנם יומין על יומין חד על חד תרין כד דנפקי מהאי

עלמא לא אשכחו יומין דאתלבש בהו ולא הוי להו לבושא במה דיתכסי זכאין אינון צדיקייא

דיומין דילהון טמירין אינון לגבי מלכא קדישא ואתעביד מנהון לבושי יקר לאתלבשא בהו לעלמא דאתי׃

תנינן רזא דמתני' מאי דכתי' וידעו כי עירומים הם ידיעא ידעו ממש דההוא לבושא דיקר מאינון

יומין אתאבד מנהון ולא אשתאר יומא לאתלבשא ביה הה"ד גלמי ראו עיניך ועל ספרך כלם יכתבו׃

ולא אשתאר חד מנהון לאתלבשא בהו עד דאתער אדם ועבד תשובה וקביל ליה ועבד ליה

מן לבושא אחרא ולא מן יומוי הה"ד ויעש יי' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם׃

ת"ח באברהם דזכה מה כתי' בא בימים׃ באיוב מה כתי' ערום יצאתי מבטן אמי והא לא

לעלמא דאתי׃

אשתאר לבושא לאתלבשא ביה׃ תניא זכאין אינון צדיקיא דיומיהון זכאין ואשתארו

ולאתענגא

וכד נפקין מהאי עלמא מתחברין כולהו ואתעבידו לבושי יקר לאתלבשא בהו בההוא לבושא זכאן

לבושא

מענוגא לעלמא דאתי׃ ובההוא לבושא זכאין לאחייאה לאיקים׃ וכל אינון דאית להון

יקומון הה"ד ויתיצבו כמו לבוש׃ ווי לאינון חייבי עלמא דיומיהון בחובי עלמא חסרין ולא

אשתאר מנהו במה לאתכסיין כד יפקון מעלמא׃ תאנא כל אינון יומין דזכו לאתלבשא בלבוש

לגנא

יקר ביומיהו מתעטרין בההוא גלימא מעטורי דמעטרי אבהן מההוא נהרא דנגיד ונפיק

הה"ד ונחך יי' תמיד׃ ואינון חייבי עלמא דלא זכו לאתלבשא בלבושא ביומיהון עליהו כתי' והיה

עם אבתי

כערער בערבה׃ א"ר יצחק זכאה חולקיה דיעקב דרחיצו יתירה ליה דכתי' ושכבתי׃

דאזכי בהו כלא באורחא דאזכי בהו לאתלבשא ביומין דיליה וביומין דילהון׃

דעשו

ר' יהודה אמר כתי' וירח את ריח בגדיו׃ בגדיו בגדי עשו מבעי ליה דהא לאו דיליה הוו אלא

דכתי' ותקח רבקה את בגדי עשו׃ בגדי עשו כתי' והכא ריח בגדיו דיעקב אלא הכי

כתי'

אוקי' וירח בכלו' אסתכל ליה לא וארח ריחא דלבושוי דההוא עלמא כדין ובריכיה ועל דא

ראה ריח בני כריח שדה׃ חקלא דתפוחין קדי׳ יאות הוה ודכית באינון לבושי יקר ויתן לך האלהים׃
מאי משמע בגין דההוא חקל תפוחין קדישין נטיף טלא כל יומא מההוא אתר דאקרי שמים
דכתי׳ מטל השמים׃ תאנ׳ יופי כגלא בכיה מטל השמים ומשמני הארץ מאי בגין דיירתא
ריח בגדיו בגדיו ממש כדא׳׃ תאנא אף ותנן ריחין סלקין בכל יומא בגנא דאלבשי בהון אינון
לבושין דיקר דההוא עלמא דמתעטרי מניהון דבר נש׃ א״ר יהודה כמה לבושין אינון׃ א״ר
אלעזר טורי דעלמא על דא פליגי אבל ג׳ אינון חד דמתלבשא בהו לבושא רוחא דבגנא
דארעא׃ וחד יקירא מכולא דמתלבשא ביה נשמתא בגו צרורא דחיי בפורפירא דמלכא׃
וחד לבושא דלבר דקאים ולא קאים אתחזי ולא אתחזי בהאי מתלבשא ביה נפשא ואזלא
ושטא בעלמא בשעתא ובכל ריש ירחי אזיל ויתקשר ברוחא די בגנא דארעא דקיימא בין
יפקודא יקירא ומניה אוליף וידע מה דידע ושט ואודע ליה בעלמא׃ תאנא בתרין קשורין
מתקשר נפשא בכל ריש ירחא ושבתא בקשורא דרוחא דבין ריחי בוסמין דגנא דארעא ומתמן
אזיל ושט ומתקשר ברוחא בנשמתא דיקירא בצרורא דחיי ומתרויה ומתגנא מאינון
גנזין יקירין דהאי סטרא ודהאי סטרא הה״ד ונחך יי׳ תמיד׃ תמיד דיקא׃ והשביע
בצחצחות נפשך׃ מהו בצחצחות לא צחותא חד כד מתקשר ברוחא בגנא
דלתתא צחותא דלגו מן צחותא כד מתקשר בנשמתא לעי׳ בצרורא דחיי והיינו
בצחי׳ צחות דאינון לעי׳ ביקרו דנשמתא׃ כלומר מצחצחות מאן ירית דא נפשך׃
נפשך ממש כביה חולקיהון דצדיקיא׃ א״ר כדאמרן בין אינון חבריא דבבל אתכנשי
גבאי ואולפי מלי באתגליא ואינון עילאין בגו שפוכא דפרזלא תקיפא סתימא מכל
סטרין כמה זמנין אוליפנא מן אורחי דגנתא דמלכא אורחוי דמלכא׃ כמה זמנין
אוליפנא מן כל אינון דרגין דצדיקיא בההוא עלמא וכלהו מסתפי למימר מלין
לא מתגלגלין בגמגמתא בגיניה פסילוסין אינון בההוא פסילוסא דמגמגם בפומיה
אבל לבבותא דאינא להן הוא ומסתפן דהא אורית אורית קדי׳ ורוחא קדי׳ אתעדי מניהון
מאורית ורוחא דרשותא אחרא ולא עוד אלא דנשת מתחזי עליהן ולא אינון בראי למחמי
סבר אפוי דנש סבר אפי אחרין אבל דא מהעיא להו דאנא שכיח בעלמא ואנא סימנא
בעלמא דהא ביומאי לא יתיב עלמא בצערא ולא יתדן בדינא דלעילא׃

בתראי

בתראי לא איקום דרא בדרא דא ומיין עלמא דלא ישתכח בינייהו מאן דייגין עלייהו וכולא נפקין חציפין
ואשתכחון בין לגו בין לבתר · לתתא בחוביהון לתתא בחציפותא דילהון ומיין בני עלמא דזוותין
ולית מאן דישגח עלייהו ויהדרון רישא לכל סטרין דעלמא ולא יתעבן באסוותא · אבל חד אסותא משכחנא
בעלמא ולא יתיר בההוא אתר דישתכח בינייהו סה"ק כלא מתקשר ביה כד מפקי ליה בגניה מתערי עילאי
ונפש אוכתות ביה שמא קדי' בדקיואת והא אוליפנא מלה · ווי לדרא דמתגליא בינייהו סה"ק ולא מתערי
עליה לגו' ותתא מאן מתער עליה בשעתא דעלמא בצערא טפי ואצטריך לגלאה סה"ק טפי בדוחקא
דעלמא כולהו מתין מתערין עליה דהא נפשא אנדיאות ומודעא לרוח דהא סה"ק אתגליא בגלותא
בדוחקא דעלמא כדין רוחא מודעא לנשמה ונשמה לקב"ה · וכדין אתער קב"ה ומס על עלמא
ודא על גלותא דסה"ק כד אצטריך לגלאה יתיר · ווי לדרא דאצטריך לסה"ק לגלאה ליה מאתר
לאתר דהא לא אשתכח בינייהו על מה ישגחון עלייהו ודא לא ידעין כולהו בני נשא דהא שכינ'
כד אתגליא גלותא בתראה עד לא אתמתכן לגו' כתי' מי יתני במדבר · לבתר בזמנא דדוחקא
אשתכח טפי בעלמא תמן אשתכח וגלותא בתראה דסה"ק תמן הוא וכולא מתערין עליה
עילאי ותתאי מבא א"י על מה מתרגשין כד ישתכח בדוחקא וידעין שבחא דרב המנונא
כד אשתכח בינייהו · ואיהו ידעי שבחיה והא משכחנא מתקשרין במלי דשניה בסבא דחכמתא
ואינון לאו הוו ידעין שבחיה והשתא אולפן בתר מלה דחכמתא ליתמן דקאים עליה ענס כלדא
אית בינייהו פקחין בעשרא דירחי ובצבעותא דירחי ושתי מעגל דלא אתיהיב להו ולא אתמסר
נידיבו · תננן י"ב ירחי האי נפש מתקשר בגופא בקברא ואתדנו כחדא ומיינין
בקברא וידע בצערא דיליה ובצערא דאחרינ' דחיי ידע ולא ישתדל עלייהו לבתר י"ב ירחי
אתלבש בלבושא חדא ואזיל ושטא בעלמא וידע מן רוחא מה דידע ואשתדל על צערא
דעלמא למבעי רחמין ולמודע להו צערא דחיי ומאן אתער לכל האי בזמנא דאית בבאה
דידע להו כד קיואת והוא בבאה אשתמודע בינייהו דתנא בבאה אשתאר בן מייא ובי
ויתיר אשתמודע דהא פל · ומא מרגשי עליה בינייהו וכד צערא טפי בעלמא והוא לא
יכיל לאגנא על דרא הוא אודע להו צערא דעלמא · וכד לא ישתכח בבאה דמכרזי עליה
בינייהו לאשתכח מאן דאתער עלייהו בצערא דעלמא בר סה"ק כדין עי' ותת' מתערין עליה
בצער טובא

תאנא ושכבתי עם אבותי דגופא דנפשא דרוחא דנשמתא דרתיכא חדא בדרגא עילאה׃

א״ר יהודה כמה אטימין מגלא דבני עלמא דלא ידעין ולא שמעין ולא מסתכלין במלי דעלמא
קב״ה
היך אשתכח עליהו בכל זמן ועידן ולית מאן דישגח תלת זמנין ביומא על רוחא חדא
דמתערא דמפלתא ונשיב בגופי אבהתא ומתפיין מרעין ובייתין בקיומא וההוא רוחא
נגיד טלא מגלגל׳ מרישא דמלכא אתר דמשתכחין אבהן עי׳ וכד מטי ההוא טלא מינהו
מתערין אבהן דלתתא׳ ותאנא נחית ההוא טלא בדרגין ידיען דרגא בתר דרגא
ומט״ל ג״ע דלתתא וההוא טלא אתפתחי בוסמין דג״ע ואתער רוחא חדא דכליל בתרין אחרנין
ושליט ופט ביה בוסמין ועייל בפתחא דמערתא כדין מתערין אבהן איגון וזווגיהון ובגין
דחאמי על בנוי וכד אשתכח עלמא בצערא בגין חובין דמיבין בחובי עלמא וההוא טלא לא
אתער ולא אשתכח עדי דאתער מ״ה בעלמא ונפשא אודעא לרוחא ורוחא לנשמתא
ונשמתא לקב״ה כדין יתיב מלכא בכורסיא דרחמי דנגדי מעתי׳ קד׳ נגידו דטלא
דבדולחא ומטי לרישא דמלכא ומתברכין אבהן ונגיד ההוא טלא לאינון דמיכין וכדין
מתחברין כולהו ובעו קב״ה על עלמא׳ ותאנא לא חיים קב״ה על עלמא עד דאודע לאבהן
ובגיניהו עלמא אתברכא א״ר יוסי ודאי הכי הוא והא אשכחנא מלי בספרא דשלמה מלכא
ההוא עי׳ דיקרא ליה עולא דחכמתא דעלמא ורב המנונא סבא הכי גלי ומאי דהא מאחר
ומה דיתיר עבדת דהל בפרשת אורחין בכל זמן דאצטריך עלמא מלהו ורזא דמלה ארון
וכפרת וכרובים בחולקא דבעמין דאתיליד בארעא ושבי על כולא׳ וישתחו
על ראש המטה מאן ראש המטה שבי׳ כד״א הנה מטתו של שלמה׳ ראש המטה
מאן הוא דא יסוד דאהוא רישא דערסא קד׳ ׳ על ראש דא ישראל דקאים על
ראש המטה בגיני כך ישראל לדידיה קא סגיד ואת״ל הא בההוא זמנא לא הוה
מרע דהאמרי׳ ויאמר ליוסף הנה אביך ח׳ ובשעתא דסגיד לא הוה חלה ועל דודע
דבההוא זמנא סליק לדרגא עי׳ קד׳ כורסיא שלימתא בגין כך סגיד להוא
כורסיא עי׳ שלימו שלימו אילנא רבה והקיף דאיבי על שמיה ועל דא וישתחו ישראל ע״ה
ראש המטה ודאי דהא מסתלק לאתריה ואתעטר בעטרוי דמלכא קד׳

ויקרב

אמר השבעה לי ר' חייא פתח כל זה נסיתי בחכמה אמרתי אחכמה הא שלמה ידיע

הרא בכל סטרוי וכינוי קיימא באשלמותה היא סיהרא דאתברכא מכלא וכד בעא

ים על נימוסי אורי' אמר אמרתי אחכמה. א"ר יהודה יעקב אמר ושכבתי עם אבותי.

תנינן מאן דנפק נשמתיה בארעא אחרא וגופיה אתקבר בארעא דישראל כתי'

באו ותטמאו את ארצי. ויעקב אמר וקברתני בקברו ונשמתיה נפקת ברשותא אחרא

יהודה שאני יעקב דשכי' הות אחידא ביה ואתדבקת ביה הה"ד אנכי ארד עמך.

רא עמך בגלותא. ואנכי אעלך לגוונא נשמתך בי ולאתקברא גופך בקברי אבהתך.

ואמאי דהא לא נפק נשמתיה ברשותא אחרא. ויוסף ישית ידו. יוסף ודאי דהא הוא

ח דהבכורא דלבא בוכרא דטיפה קדמאה הוה. ובגין דידע דבה טמירא דא

אתבשר ליה ביוסף דהא כל רחימותא ביה תליא. ישית ידו על עיניך מאי קאמיירי

ומי בגין יקרא דיעקב ולאתבשרא דהא יוסף קיים וישתגח עלוי במיתתיה.

דחזקיה אמר מלה אולפנא ודחילנא לגלאה ובעובדי עלמי חכמתא אשתכחת אתא כ'

א בטש ביה אמר אימא מלך ובגין דינך ביומוי דב"נ מלין אתגליין אמר אולפנא

רינן דר' ייסא סבא בעמומי עלמי בר"ש דלכי לבר בהאי עלמא דבעי לנגדא

רא על עינוי כדאתקבר ודאי יקרא דיליה לאחזאה דעלמא אסתים מניה והוא

תליה לעלמא תתאי בגין דעינוי דבר נש חיזו דעלמא ביה אתחזי חוור

יה הוא ימא רבה דאסחר עלמי בכל סטרוי גוונא אחרא הוא יבשתא דאפיקו

יא ויבשתא קאים ביה מיא הכי גוונא בין מיא. גוונא אחרא תליתאה הוא

אמצעיתי דביה דאיר ושלם דהיא אמצעיתי דכל עלמי. גוונא ד' הוא חיזו דכל עינא

אתקרי בת עין דבה הוא בת אתחזי פרצופא וחיזו יקירא מכלא דא ציון דהיא נקודה

אמצעי' מכלא דחיזו דכל עלמי תמן אתחזי ותמן שריא שכי' דהיא שפירו דכלא וחיזו

דכלא ועינא הוא ירותא דעלמי ובגין כך הוא שביק ליה והאי נטיל ליה מאלשפיר קאמרת

מלה סתימאה איהו יתיר ובני עלמא לא ידעין ולא מסתכלין דהא בשעתא דבר נש

נפק מעלמי נפשא דיליה סתימא עמיה ועד דלא נפקת עינוי דבר נש חמי מה דחמי

דאוקי'

כי לא יראני האדם וחי בחייהון לא חמאן ובמיתהון חמאן ׃ ועינא פקיחא מההוא חיזו
דחמא דקיימין עליה בעי לשואה ידא על עינוי ולאסתמא עינוי בגין ההוא דאוליפנא
בר נש דעמודי עלמא דבשעתא דאשתאר עינא פקיחא מההוא חיזו דחמא יקירא אי זכי
לבר ברא קדיש לשואה ידיה על עינוי ולאסתמא לון כמה דכתי׳ ויוסף ישית ידו על עיניך
ובגין דהא חיזו אוחרא דלא כדי אזדמנא לקבליה ועינא דחמא השתא חיזו כדי עכ׳
לא מסתכל בחיזו אחרא ׃ ועוד דההוא בר נש סמיכא לקבליה בביתא ואי משתאר
עינא פקיחא וההוא חיזו מחרא לשרי על עינוי בכל מה דמסתכל אתלטיא ולאו
יקרא דעינא הוא וכש׳ מקריבוי וכש׳ ממיתא דלא יקרא דיליה לאסתכלא במה דלא
אצטריך ולשריא על עינוי מלה אוחרא לבתר אתכסי בעפרא והא אוק׳ אצריך
על דינא דקברא מהו ויקרא הוא דיסתים עינא מכלא על ידא דבריה דשבק במעלתי
ת״ח כל ז׳ יומין אזלא נשמתא לקברא ומקברא לביתא ואתאבלת עליה ול׳ זמנין לביה
ביומא אתדנו כחדא נפשא וגופא ולית מאן דידע בעלמא וישגח לאתערא
לבתר הגוף טריד ונפשא אזלא ומתתי בגיהנם ואזיל ושאט בעלמא ומבקרא
לקברא עד כמה דאתלבש ביב׳ ירחי נייחין כולא ׃ גופא שכיך בעפרא ונפשא אתבריר
ברוחא דאנא דאתלבש רוחא בנשמתא ׃ ונשמתא סלקא לצרורא דעגונא דכל
ענוגין וכולא אתקשר בדא בדא ל״ב מעגני ת״ח ווי לון לבני נשא דלא מסתכלין ולא ידעין
ולא אשתמודען על מה קיימין ויתנשי מנייהו למעבד פקודי אורי׳ דאית פקודי או׳
דעביד לבוש יקר לתתא ואית פקודי או׳ דעבדי לבוש יקר לעי׳ והאי עלמ׳ אצטריך בדעתו
ליה לבר נש ומן יומוי ממש כולהו מתתקן כמה דאוקי׳ ר׳ יהודה סבא אתרגיש
יומא חד ואחמיו ליה בחלמיה חד דיוקנא דיליה מנהורא תקיף דאזהר לד׳ סטרין
א״ל מאי האי אמרו ליה לבושה דילך הוא לדיורא דהכא ומההוא יומא הוה חדי
א״ר יהודה כל יומא ויו׳ רוחין דצדיקיא יתבין בלבושיהון שורין שורין בג״ע ומשבחן
לקב״ה ביקרא עי׳ הה״ד אך צדיקים יודו לשמך ׃ א״ל מבא בקדמו׳ כתי׳ וישתחו ישר׳
כמה דאוקי׳ ממן מטה דא כנסת ישר׳ ראש המטה דא צדיק על ראש המטה

דא

דצדיק

196

ואמלכא קדי׳ שלמ׳ דכולא דיליה כמ׳ דכתי׳ הנה מטתו שלשלמה ויעקב לגביה אסגיד ההוא
על ראש המטה ישראל שמיה בגין כך וישתחו ישראל. לבתר כיון דידע יעקב דהא בדרגא עי׳
אשתלים ודרגא דיליה הוא לעי׳ מן אבהתא והוא בלחוד תקונ׳ שלמתא אחסין לביה. ואחיד
ואתקף ברעותא עי׳ דקב״ה ביה מה כתי׳ ויתחזק ישראל. על המטה ממש דהא בדרגא
דיליה עי׳ יתיר אשתלים בכמה חולקיה. תניא א״ר יהודה במתני׳ דילנא אוקי׳ בד׳ פרקים העולם
נדון בפסח על התבואה. בעצרת על פירותי האילן בר״ה כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון
ובחג נדונין על המים הא אוקי׳ מלין ורזא דמתני׳ בפסח על התבואה דהכי הוה ממש והא
אוקמוה מלה על מה אתיא מצה בפסח והא דינא הוא דינא דמלכותא דינא ודא ישכל
למיעל במלכא קדי׳ דקב״ה ולבערא מניהו חמץ טעוון אחרנין דממנן על עמין דאקרון
אלהי נכר הארץ ואינון חמץ ויצר הרע ולמיעל במצה מלכא קדי׳ דקב״ה אמאי תבואה
כמ׳ דכתי׳ תבואתה בהא והא אוקמו׳ ועלמי׳ אחרן על דינא דדא. בעצרת על פירות
האילן פירות האילנות מבעי ליה. מאן פירות האילן אלא דאהוא אילנא רברבא ותקיפא עי׳
פירות האילן כמ׳ דכ׳ אני כברוש רענן ממני פריך נמצא. בר״ה כל באי עולם וכל
תאנא בר״ה דאהוא רישא דמלכא ומאן הוא דא יצחק דאתעקד דאיהו חד רישא דמלכא
אתר דאקרי שנה בגין כך כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון דתנינן בר״ש דהא בריש
דשתא שרי יצחק. ובחג נדונין על המים. ועל דא חדותא דמיא אשתכח בכולא
בשעתא דנסכי מיא ושאבין לה בגין דמיא ועל כך בד׳ פרקים לינכא משתכחן. א״ר יוסי
כדיסתכלון מלי כולא אשתכח באברהם יצחק ויעקב ודוד מלכא ומהני עלמי׳ אתדן פרקין
דבני נשא אתדנון ביומי דעלמ׳ ובכל יומא וכל ספרין פתיחן ועובדין כתיבין ולית מאן
דישגח ולית מאן דמורי אסהידת ביה בכל יומא וקלא קרי בחילא מי פתי יסור הנה
תאנא בשעתא דבר נש קאים בצפרא סהדי קיימין לקבליה ומסהדין ביה והוא לא אשגח
נשמתא אסהידת קמיה בכל עידן ובכל שעתא אי אצית יאות ואי לאו הא ספרין פתיחן
ועובדין כתיבין. א״ר חייא זכאין אינון צדיקייא דלא מסתפי דינא לא בעלמ׳ דין
ולא בעלמ׳ דאתי הה״ד וצדיקים ירשו ארץ׳ ר׳ חייא פתח ויהי השמש לבוא
ותרדמה נפלה.

דאיומא דדינא קשיא דאפקין ליה לבר נש מהאי עלמא דתנא ההוא יומא דבר נש נפיק מעלמא

ההוא יומא יומא דדינא קשיא דאתחשך שמשא מן סיהרא ונשמתא קדי' אתמנעת

מבר נש ל' יומין עד לא יפוק מעלמא וחמא ההוא צולמא דאתמנע מניה ולא אתחזי

מאי אתמנעת מניה בגין דנשמתא קדי' סלקא ואתעבר מניה דלא תימא דבר

נש מית ואתחלש האי נשמתא אתעברת מניה אלא כד איהו בחיין בתוקפיה אתעברת

מניה נשמתא ולא נהירא לרוחא ורוחא לא נהיר לנפשא כדין צולמא אתעברת

מניה ורוחא לא נהיר לנפשא כדין נפשא אתחלשת בלא מיכלא כל תיאובתא דגופא

סלקא מניה ואתעבר וסלקא מניה א"ר יהודה ואפי' כל זמנא דנפיל איעשא בבי

מרעיה ולא יכיל לצלאה נשמתא אתעברת מניה וכדין לא נהיר רוחא לנפשא עד

דדיינין דיניה דבר נש ואי דיינין לטב כדין נשמתא אהדרת לאתרה ונהיר לכלא הא

בזמנא דקיימא מלה בדינא ובזמנא דלא קיימא מלה בדינא ל' יומין אקדימת נשמתא לכולא

וצולמא אתעבר מניה תמנא בזמנא דדיינין ליה לבר נש לעי' סלקין נשמתיה

לבי דינא ודיינין על מימרהא והיא אסהידת בכלא ומסהידת בכל רעיוני דבר נש

ובעובדין לא מסהידת דהא כולהו בספרין פתיחין ובכלהו דיינין ליה לבר נש

בההיא שעתא דדיינין ליה לטב כדין מרפין מניה וזיעא אתבקע על גופא

ונשמתא אהדרת לבתר ונהיר לכלא ולא סליק בר נש מבי מרעיה לעלמין עד דדיינין

דיניה לעי' ואת' הא כמה חייבי עלמא כשיעור עלמא קיימי בקיומיהון

אמרי לנפן עירה ר' חייא

פתח יי' ישמרך מכל רע ישמור את נפשך וגו' כיון דאמר יי' ישמרך מכל רע עלמא אמאי

ישמור צאתך לעלמא דאתי שמירה דהאי עלמא למהוי נטר בר נש מכמה זינין בישין

מקטרגין דאזלין בעלמא לקטרגא בני נשא ולאתדבקא בהן מההוא עלמא מאי היא

בדא כד נפיק בר נש מהאי עלמא אי הוא זכי נשמתיה סלקא ואתעטרת באתרה

ואי לאו כמה חבילי טריקין אזדמנן לנגדא ליה לגיהנם ולאמסרא ליה בידיה דדומה

דאתמסר ממנא על גיהנם ויב' אלף רבוא ממנן עמיה וכולהו אזדמנן על נפשיהן דחייביא

נ"א ודי
ת"ח ג' מדורין אית ביה בגיהנם וג' פתחין ונשמתא דחייבין עאלת ונחתא טריקין טהירין
תרעין ועלייהו חד ממנא בכל תרעא ותרעא ונשמתהון דחייביא אתמסרן לאינון ממנן
על ידא דדומה טון דאתמסר בידיה תמן תרעין דאשא מלהטא דהא תרעין בתר
תרעין הוו ותרעין כולהו פתיחין וסתימין אינון דלבר פתיחין דלגו סתימין ובכל שבת כולהו
פתיחין ונפקי חייביא עד אינון פתחין דלבר ופגעין נשמתין אוחרנין דמתעכבי תמן בפתחין
דלבר. כד נפק שבתא כרוזא כריז בכל פתחא ופתחא ואמר ישובו רשעים לשאולה.
ת"ח נשמתהון דצדיקיא קב"ה נטיר לון דלא יתמסרון בידא דממנא ההוא הה"ד ישמור
את נפשך. אמרי לגפן עזי מאן גפן דא כנסת ישראל כד"א גפן ממצרים תסיע
וכתי' אשתך כגפן פוריה. אשתך כהאי גפן קדי' א"ר יוסי האי דכתי' בורא פרי
הגפן. בורא היינו דכתי' עושה פרי הגפן עץ פרי עושה פרי דא דכר עץ פרי דא נוקבא
בגין כך קב"ה דכר ונוקבא כחדא. אמרי לגפן עירה. דא מלכא משיחא דזמין
לשלטאה על כל חילי עממיא חילין דממנן בהון שאר עמין ואינון תוקפא דלהון
לאתתקפא וזמין מלכא משיחא לאגברא עלייהו בגין דהאי גפן שליט על כל אינון כתרין
תתאין דשלטין בהון עממיא האי נצח ישראל לעי' דאינון שורקה ישיצון ויינצחון
חיילין אוחרנין לתתא ועל כולהו יתגבר מלכא משיחא הה"ד עני ורוכב על חמור
ועיר וחמור תרי כתרין דשלטין בהו עממיא דאינון מסט' שמאלא סט' דמסאבא
ומה דאמר עני. וכי מלכא משיחא עני איקרי אלא הכי אוקמוה בגין דלית ליה מדיליה
וקרי המלך המשיח דא סיהרא קדי' לעי' דלית לה נהורא אלא משמשא. מלך המשיח
דא ישלוט בשלטנותיה ויתייחד באתר בדוכתיה. וכדין הנה מלכך יבא לך סתם. אי
לתתא עני דהא בסט' דסיהרא קאתי. אי לעי' עני מספקלריא דלא נהרא לחם עני ועם
כל דא רוכב על חמור ועל עיר תוקפא דכל שאר עמין לאתכפיא תחותיה ויתתקף
קב"ה בדוכתיה. כבס ביין לבושו כד"א מי זה בא מאדום. וכתי' פורה דרכתי לבדי וכו'

כגון בוצינא דא מטר גבורה דינא קשיא למהוי על עממיא · וגדם ענבים דא אילנא לתתא
בי דינא דאקרי ענבים · ויינא אתמסר בדא ענבים בגין לאתלבשא בתרוייהו לתברא
תחותיה כל שאר עמין וכל מלכין דעלמי · ר׳ יוסי פתח אסרי לגפן עירה · ובגפן
שלשה שריגים ת״ח כמה אטימין אינון בני נשא דלא ידעין ולא משגחין ביקרא
דמריהון ולא מסתכלין במלי דאורי׳ ולא ידעי אורחיהון במה יתפרשון כד״א דכך רשעים
בזמנא קדמאה הות נבואה שריא עליהן דבני נשא והוו ידעין ומסתכלין למנדע ביקרא
עלאה כיון דפסקה נבואה הוו משתמשי בבת קול · השתא פסקה נבואה ובת קול ולא
משתמשי בני נשא אלא בחלמא · וחלמא דרגא תתאה הוא לבר דהא תנינן חלמא
אחד מששים בנבואה בגין דאתיא מדרגא שתיתאה לתתא · ות״ח חלמא לכולא אתחזי
בגין דחלמא מסטרא שמאלא אתיא ונחית בכמה דרגין ואתחזי חלמא אפי׳ לחייביא ואפי׳
לאומות העולם בגין דזמנין נקטין חלמא ושמעיהן בישין ומודעין לבני נשא מניהון
דחייכן בבני נשא ומודעין לון מלין כדיבן · ולזמנין מלין דקשוט דשמעין ולזמנין
דאינון שלוחין לחייביא ומודעין לון מלין עלאין האי רשע מה כתי׳ ביה חמא חלמא דקשוט
דכתי׳ ובגפן שלשה שריגים · מאי גפן דא כנסת ישראל דכתי׳ ופקוד גפן זאת · גפן דהיא
זאת ודאי · שלשה שריגים כד״א שלשה עדרי צאן רבצים והיא כפורחת כד״א
ותרב חכמת שלמה דאתנהירת סיהרא · עלתה נצה דא ירושלם לתתא · ד״א
עלתה נצה לבני ההוא דרגא דקיימא עלה ויונקא לה כד״א אשר קבעו בו על הארץ
הבשילו אשכלותיה ענבים · לנטרא בהו יין דמנטרא · כמה חמא ההוא רשע
מה כתי׳ וכוס פרעה בידי · הכא חמא ההוא כוס התרעלה דבי דינא דנפיק
מאינון ענבים דאתיהיב לפרעה · ושתי ליה כמה דהוה בגיניהון דישראל · כיון
דשמע יוסף דא חדי וידע מלה קשוט בהדין חלמא בגיני כך פשר ליה חלמי לטב
על דבשר ליה יוסף בההוא טבא · ת״ח אסרי לגפן זא דאתכפיין תחות האי גפן כל
אינון חילין תקיפין דשאר עמין כדקאמרן בגין האי גפן אתקשר ואתכפיא ההוא חילא
דילהון ואתמסר ·

ר"ש אמר איתגפן ואיתגפני גפן לגו' עכ' · גפן דאנרי גפן נכריה בת אל נכר בגין כך כתי'
ונו' מאת~ היא דאנרי לגו ורעמ"ת · שורק"ו ושרל תפקי מהאי גפן בדחבו ושבקו
להאי גפן מה כתי' כי מגפן סדם גפ' בגין כך איתגפן ואיתגפני ר' יהודה
ור' יצחק הוו אזלי באורחא א"ר יהודה נה' ניזל בהאי חקל דהוא אורח מישר
יתיר עד דהוו אזלי פתח ר' יהודה ואמ' לא תירא לביתה משלג · האי קרא
ר' חזקיה חברנא אוקים ביה דהא אמ' חייבין דגהנם י"ב ירחין פלגא מנהון בחמה
ופלגא בתלגא בשעתא דעלין לנורא אינון אמרין דאהוא גהנם · עלין
לתלגא אמרין דא חניפא דסתיא דקב"ה שראן ואמרין וה' ולבתר ווי
ודקב"ה אמ' ויעלני מבור שאון מטיט דאמרין וה' ווי והיכן משתלמי
נפשיהו בתלגא ההד' בפרש שדי מלכ' בה תשלג בצלמון · ישראל מאי ישראל כנ"י
לא תירא לביתה משלג · מ"ט בגין דכל ביתה לבוש שנים · לא תק' שנים אלא שנים ·
בגין מילה ופריעה · ציצית ותפלין · מזוזה ונר חנוכה · ת"ח לא תירא לביתה
משלג דא כנסת ישראל דאיהי כל ביתה לבוש שנים בדא ד' חמוץ בגדים מב' · לבושא דדינא
קשיא לאתפרעא משאר עמין · וזמין קב"ה למלבש לבושא מומקא וחרבא מומקא דכתי'
חרב לי"י מלאה דם · ולאתפרע מן מומקא דכ' כי זבח לי"י בבצרה · ת"ו כי כל ביתה לבוש שנים
האמסט דדינא קשיא באתיא · א"ר יצחק ודאי הכי הוא אלא כי כל ביתה לבוש שנים
מאי שנים לאו שנים בדמנוות בגין דהיא אתכלילת מתרוהון ויניקא מתרי סטרין כד"א
כל הנחלים הולכים אל הים · עד דהוו אזלי פגעו ביה בההוא ינוקא דהוה אזיל בקטירא
דחמרא וחד סבא רכיב אמר ההוא סבא לינוקא ברי אימא לן קראיך · א"ל קראי
לאו דהוא אלא חוק לתתא או ארכב לקמך ואימא אמ' לא בעינא אנא סבא
ואתרבית דאתקל גרמי בהדך · א"ל איהכי אמאי שיילת קרא א"ל בגין דניזיל
אורחא אמ' תפח קוחיה דההוא סבא הוא רכיב ולא ידע מלה ואמ' דלא יתקל
בהדי אתפרש מההוא סבא ואזל ליה באורחא כד מטו ר' יהודה ור' יצחק

צריך בר נש לאסתכלא ביה בההוא מלכא בגין לאשתמודע ביה דלית אחרא עמיה ויקריב תקריבא ושמע מלה
דלא מכילנא ומאי מתקנו נהמא ויהבו ליה אחראיש בנפשא ומשכבר
מפומיה אלא לאו לאחד נטינא דבין תחות אילנא דחמיא שתו מניה כולהון ויתבן יתח בהון
ינוקא ואמר לדוד לא תתחר במרעים וכו׳ לדוד אי שירתא דא לאו נאמר אלא בכל אתר לדוד סתם
רוח הקדש אמרו׳ אל תתחר במרעים מאי אל תתחר אל תתחבר מכבי ליה׳ אלא אל תעביד תחרות
במרעים בגין דלא עבדת יסודא דערמך ולא תיכול ליה דלמא איהו אילנא דלא אתעקר
לעלמין ותחזי קמיה׳ ואל תקנא בעושי עולה׳ דלא תשכח בעובדיהון ולא תיתי לקנאה עליהון
דכל מאן דחמי עובדון ולא קני לקבליה עבר על לאוין דכ׳ לא יהיה לך אלהים אחרים׳ ולא
תשתחוה להם׳ ולא תעבדם׳ בגין כך צריך ליה לבר נש לאתפרשא מניהו ולאסטאה אורחוי מניהו
על כן אתפרשנא ואסטינא אורחוי מנהון והלא דאשכחנא לכו האי קרא קמיכון׳
פתח ואמר ויקרא אל משה הכא א׳ זעירא אמאי בגין דהאי קריאה לא הוה בשלימו
מאי טעמא דהא לא הוה אלא במשכנא ובארעא אחרא בגין דשלימו לא אשתכח אלא בארעא
קדי׳ הכא שכי׳ התם שלימו דכר ונוקבא׳ אדם שת אנוש׳ אדם שלימו דכר ונוקבא
הכא נוקבא׳ ותו סופא דקרא וידבר יי׳ אליו׳ בגין כך א׳ זעירא׳ ותו א׳ זעירא למלכא דהוה
יתיב בכורסיא ועטרא דמלכותא עליה ואיקרי מלך עלאה כד נחית ואזיל לבי עבדיה מלך זוטא
איקרי׳ כך קב״ה כל זמנא דאיהו לעילא על כולא מלך עלאה איקרי׳ כיון דנחית מדוריה לאתתא
מלך איהו אבל לאו עלאה כקדמיתא בגין כך א׳ זעירא׳ ויקרא הכי תנינן זמין ליה להיכליה׳ מאהל
מועד׳ מאן אהל מועד׳ מה אהל דביה תליין מועדי׳ וחגי ושבתי לאתמנא כדא והיין לאותות
ולמועדים׳ ביה שריא חושבנא לאתמנא ומאן איהו סיהרא כדא מאהל בן יתענן׳ מאי למימר
למימר בגין לגלאה אבל כלא חד ושפיר הוא בגין דשלימו הוא אתר לגלאה מה דהוה סתים
לגו ובכל אתר למימר׳ כדא וידבר יי׳ אל משה לאמר דאתייהיב רשו לגלאה דהא אתמני
לסיהרא בהוא מלה מאתר דמשה קיימא׳ וידבר יי׳ לשלאי׳ אל משה באמצעי׳ לאמר
בתריתא אתר דאית רשו לגלאה׳ תו ויקרא אל משה׳ מה כתי׳ לעילא ויביאו את המשכן אל משה
אמאי אל משה בגין דמשה חמא ליה בטורא דסיני׳ וקב״ה אחזי ליה בחיזו דעינא הה״ד כאשר
הראה אותך בהר׳ כמראה אשר הראה יי׳ וכו׳ וראה ועשה׳ השתא דאתייה ליה בגין דיחמי
איהו ההוא משכנא דחמא אבל אמאי ויביאו את המשכן אל משה׳ אלא למלכא דבעא למבני
פלטרין למטרוניתא אפקיד לאומנין היכלא דא בדוך פלני׳ והיכלא דא בדוך פלני הכא אתר לערסא
הכא אתר לניחא כיון דעבדו לון אומנין אחמיין למלכא כך ויבאו את המשכן אל משה׳

מרי

בעינכך
מרי דביתא · איש האלהים · כיון דאשתכלל היכלא למטרוניתא זמינת למלכא להיכלא זמינת לבעלה עמה

הכי
ויקרא אל משה · ובגין דמשה מרי דביתא איהו מה כ' ומשה יקח את האהל משה דאיהו מרי דביתא עביד

ולמשבק
דינא רשו לבר נש אחרא למעבד הכי וידבר יי' אליו בדרגא אחרא עי' וכדין בשעתא דאזדמן משה

אדם
כדין פתח ואמ' אדם כי יקריב מכם מאי אדם הכא אלא בדאתתקנו שמשא וסיהרא כחדא פתח ואמ'

זמנא דבנא
קרא שמש ירח עמד זבולה · עמד ולא עמדו · כי יקריב מכם הכא אתרמיז מאן דיעביד פולחנא

כחדא
שלים דישכח דכר ונוקבא משמע מכם דישכח בחיבו דילכון קרבן ליי' דיקרב כולא למתאחדא

כיון
שותא · מן הבהמה לאחזאה אדם ובהמה כולא כחדא · מן הבקר ומן הצאן לאו דאינון דכיין

ואי מן הבהמה יכול מכלא בין מדכיין בין ממסאבין תנ"ר ואי מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קר'

קרבנכם קרבני מבעי ליה מאי קרבנכם אלא בקדמיתא קרבן ליי' והשתא קרבנכם · קרבן ליי' אדם ·

ליי'
קרבנכם מן הבהמה מן הבקר לאחזאה ייחודא מתתא לעי' ומעי' לת' · מתתא לעי' היינו קרבן

מעי' לתת' היינו קרבנכם · למלכא דהוה יתיב בפורסקא עי' לעי' לעי' ובורסיא אתתקן עלי

לדרגא
עלהוא פורסקא ומלכא עי' על כולא בר נש יקריב דורונא למלכא בעי לסלקא מדרגא

למלכא
עד דסליק מתתא לעי' לאתר דמלכא יתיב עי' על כולא וכדין ידעין דהא סלקין דורונא

מעי'
וההוא דורונא מן מלכא איהו נחית דורונא מעי' לתת' הא ידעין דההוא דורונא נחית

לרחימא דמלכא מן מלכא איהו · כך בקדמיתא אדם סליק בדרגוי מתת' לעי' וכדין קרבן ליי' מן הבהמה

וקרבן
נחית בדרגוי מעי' לתת' וכדין קרבנכם בעינא כך כת' אכלתי יערי עם דבשי היינו אדם קרבן

על רישיה
ליי' אכלו רעים היינו מן הבהמה · וכדין תקריבו את קרבנ' · אתו ר' יהודה ור' יצחק ונשקיה

בההוא
ואמרו ליה בריך רחמנא דזכינא למשמע דא · ובריך רחמנא דלא אתאבידו מלין אלין

מבא' קמו ואזלו עד דהוו אזלי חמו חד גפן נטוע בחד גנה · פתח ההוא ינוקא ואמ'

הוו
אסרי לגפן עירה האי קרא עי' הוא אסרי אוסר מבעי ליה · עירה עיר מבעי ליה אלא רזא

לדרדקי דבי רב לאסתמרא מההוא גרדא דעיר ושמא קד' אתכליל תמן יה · ורזא דהכא אתרמיז

שמא קד' הכי נמי ולשורקה שורק מבעי ליה בעטבן מבעי ליה שורק כד"א ואנכי נטעתיך שורק

בני אתונו בני אתונות · אמאי שורקה ואמאי בני אתונה דאמרן שמא קד' לאכפיא לעיר הכי נמי

שמא קד' לאכפיא חילא אוחרא דאיהו חמרא דלא תלא דשמא קד' אתרמיז הכא לאתכפיא

עלמי׳ יה בחכמה דא וה׳ בחכמה דא לאסתמרא עלמא מניה ולאסתמרא בר נש דלא ישלטון ביה בעלמא
אסרי לגפן מאי גפן. דא כנסת ישראל אמאי איק׳ גפן אלא מה גפן לא מקבלא עלה נטיעה אחרא
הכי נמי כנסת ישראל לא מקבלא עלה אלא קב״ה. ובגין דכנסת ישראל אתכפיין חילין אוחרנין ולא יכלין
לאבאשא ולשלטא בעלמא ועל דא אטיל קרא שמא כד׳ בגיניהו בהאי גפנא ובהאי גפנא. בני אתונו
דאתעקר בגין ההוא שורק כדא ואנכי נטעתיך שורק. כבס ביין. כובש מבעי ליה אלא כבס
מיומא דאתברי עלמא ומאן איהו דא מלכא משיחא לתתא. בגין כתר שמאלא. ובדם ענבים
כתר שמאלא לתתא. וזמין מלכא משיחא לשלטאה לעי׳ על כל חילין אוחרנין דשאר עמין
ולתברא תוקפיהון מעי׳ ומתתא. ד״א כבס ביין דהא חמרא אחזי חדו וכולהו דינא הכי נמי
מלכא משי׳ אחזי חדו לישראל וכולהו דינא לשאר עמין. כתי׳ ורוח אלהים מרחפת. דא רוחא
דמלכא משי׳ ומן יומא דאתברי עלמא אסחי לבושיה בחמרא עי׳. חזי מה כתי׳ בתריה חכלילי
עינים מיין. דא חמרא דאורי׳ עי׳ דאורי׳ מניה שתי. ולבן שנים מחלב דהא אורי׳ יין וחלב
תורה שבכתב ותורה שבע״פ. ת״ח שירותא דחמרא חדוה מ״ט בגין דסופא דיליה אתר כנישו
דכלא דינא הוא וביה אתדן עלמא ועל דא שירותא חדוה וסופה דינא. בגין כך להצהיל פנים משמן
מאתר דכל חדוה מניה נפקא. ולחם לבב אנוש יסעד. מאן לחם אלא לחם עלמא מהימ׳. ומא׳
דביה תליא סעידו דעלמא בלחודוי לאו הכי דהא בלאו הכי משתכח ולא בעי לאפרשא לון
ומאן דפריש לון יתפרש מחייו והיינו דכתי׳ כי לא על הלחם לבדו יחיה הא׳ בגין דלא בעי
לאתפרשא. ומא׳ דוד היך אמר ולחם לבב אנוש יסעד. הוא ולא תליא ביה בלחודוי סעידו
דעלמא אלא דינא דחולה ולחם כמו ויין ועל דא כלא משתכח כחדא. ת״ח מאן
דמברך על מזונא לא יברך על פתורא ריקניא דבעי נהמא לאשתכחא על פתורא
וכסא דחמרא בימינא מ״ט בגין לקשרא שמאלא בימינא והוא נהמא דיתברך מניהו
ולאתקשרא בהו ולמהוי כולא חד קשורא לברכא שמא קד׳ כדקא יאות. א״ר יצחק למלא
לא אזדמן אורחא דא אלא למשמע מלין אלין דילך. א״ר יהודה יאות הוא להאי ינוקא
דלא ינדע כל האי. ומנא מסתפינא עליה אי יתקיים בעלמא בגין האי. א״ל ר׳ יצחק ולמה
א״ל בגין דהאי יכיל לאסתכלא באתר דלית רשו לבר נש לאסתכלא ביה ומסתפינא עלוי

דעבד לא ימטי לפרצוי ישמח ויסתכל ויענשון ליה· שמע ההוא ינוקא ואמר לא מסתפינא מנחשא

הא בשעתא דמסתלק אבא מעלמא· בריך לי ועלי עלי וידענא דזכותא דאבא יגין עלי· א"ל מאן

הוא אבוך אמר רביהו דא בר רב המנונא סבא· נטלוהו ליה וארכבוה על כתפייהו תלת מילין וקרו עליה

מהאוכל יצא מאכל ומעז יצא מתוק· א"ל ההוא ינוקא מלה אתא לידן פרישו לה· א"ל קב"ה זמין

לן אורחא דחיי אימא אנת· פתח ואמר מהאוכל יצא מאכל· האי קרא אמתמתא איתן ליה

מהאוכל דא צדיק דכתי' צדיק אוכל לשובע נפשו· צדיק אוכל ודאי ונטיל כלא אמאי לשובע

למיהב שובעא לההוא אתר נפש דוד· יצא מאכל דאלמלא ההוא צדיק לא איפוק מזונא

ולא יכיל עלמא לקיימא ביה· ומעז יצא מתוק דאיתתא דבכך ליעקב בטל השמים ומשמני

תו אעק בכל אחד דאלמלא תוקפא דדינא קשיא לא נפקא דבש· מאן דבש דא תורה

דכתי' ומתוקים מדבש· אזלו כחדא ג' יומין עד דמטו לטורסא דיקרא דאימיה· כיון דחמת לון

אתקנת ביתא ויתבו תמן ג' יומין אוחרנין בהדוה וסדרו מלין קמיה דר"ש אמ' ודאי ירותת אורי'

אחסין ואלמלא זכותא דאבהן יתענש מלעיל אבל קב"ה לאינון דאזלין בתר אורי' אחסינו לה

אינון ובניהו לעלמין הה"ד ואני זאת בריתי אתם אמ' יי' רוחי אשר עליך· זבולון לחוף ימים·

ר' אבא פתח חגור חרבך על ירך גבור הודך והדרך· וכי דא הוא הוד והדר למיקריא

ולאזדהרא בהאי מאן דמשתדל באורי' ואגח קרבין דאורי' ובריך גרמיה בה. ודא הוא שבחא

הוא הוד והדר ואתאמרת חגור חרבך על ירכך· לאו עיקרא דמלה אתקיימא קדי' יהב קב"ה

ורשים לה בבני נשא בגין דינטרון ליה ולא יפגמון בפגי' מן האי רשימא דמלכא ומאן

ליה הא קאים לקבליה חרב נוקמת נקם ברית לנקמא נוקמא דברית קדי' דאתרשים ביה

והוא פגים ליה· ומאן דבעי לנטרא האי ברית יזדרז ויתקן גרמיה. וישוי לקבליה בשעתא

דיצר בישא יתתקף עלוי· להאי דקיימא על ירך לאתפרעא ממאן דפגים האי אתר

חגור חרבך על ירך גבור איהו גבור ודאי אתק' ועל דא הודך והדרך ד"א חגור חרבך·

מאן דנפיק אורחא יתקן גרמיה בצלותא דמריה ויזדרז בהאי חרב וכו' עד לא יפוק

לאורחא כד"א צדק לפניו יהלך· ת"ח זבולון נפיק תדירא לשבילין ואורחין ואגח קרבא

ואגדרו בהאי חרב עי׳ בתלתין ובעותין עד לא נפיק באורחא ובדין נגדו עמין ואתתקיף עליהון
ואמ׳ יהודה הא אתקן בהאי עלמ׳ למגנא גרבין ותקונה בהאי חרב אמאי זבולון ימא תה׳ הני י״ב
שבטין כולהו תקונא דמטרוני׳ הוו תרין תקונין דנוקבי׳ דאמ׳ שלמה בשה״ש חד לרעיה
עי׳ יובלא וחד תקונא לתתא עובדא דבראשית הכי הוא נמי בהני תרי אתרי חד עובדא
לעי׳ וחד לעובדא לתתא ועל דא ב׳ פתיחא דאורי׳ עובדא דלתת׳ כגוונא דלעי׳ ודא עבד
עלמ׳ עי׳ ודא עבד עלמ׳ תתאה כגוונא דא תרי תקונין דנוקבי׳ אמ׳ שלמה חד לעי׳ וחד לתת׳
חד לעי׳ בתקונא עי׳ דשמא קדי׳ וחד לתתא בתקונא תתאה כגוונא דלעי׳ ית׳ רבמה חולקיה
דיעקב קדי׳ דרכא להאי והא אתמ׳ מיומא דאתברי עלמ׳ לא אשתכח ערסא שלימא
כערסיה דיעקב ובשעתא דבעא לאסתלקא מעלמ׳ כדין הוה שלים בכל סטרוי
אברהם מימיניה יצחק משמאליה הוא באמצעי׳ שכי׳ קמיה כיון דחמא יעקב האי קרא לבנוי
ואמ׳ האספו ואגידה לכם בגין דאשתכח תקונא דלעי׳ ותת׳ חבירתא דמי׳ ב׳ תקונין אשתכחו
תמן חד עי׳ וחד תתאה לאחוי כולא שלים כדקא יאות׳ תקונא עי׳ תקונא סתים וגליא דהא
תקונא דיובלא איהו הוא דאמ׳ שלמה בשיר השירי׳ כדא רישא סתים הוה דלא אתגליא
דכא ולא יאות לאתגליא דרשין ועמא אתגליין והא ידיעא שוקין סתים ולא אתגליין
מטבעין דנבואה לאשריא לא בארעא קדי׳ ותקונא דא סתים וגליא תקונא אחרא תתאה
תקונא דכלא דאמ׳ שלמה בשיר השירים האי תקונא דאתגליא יתיר ותקונא דא בי״ב
שבטין דאינון תחותה וגופא דתקונא דילה׳ פתח ר׳ אבא ואמ׳ ויעש אלהים
וכתי׳ עומד על י״ב בקר והים עליהם מלמעלה וכתי׳ וי״ב בקר תחתיהם עומד על
י״ב בקר ודאי הכי הוא דדא ים אתתקנא בי״ב כתרי עלמין בי״ב לעי׳ דתיכון ממנן לעי׳
בי״ב לתתא י״ב שבטין כיון דחמא יעקב תקונא עי׳ ורזא דשכי׳ קאים לקבליה בעא
לאשלמא תקונא קרא לבנוי י״ב אל האספו אתקינו גרמיכו לאשלמא מהימנותא
תה׳ י״ב שבטין בד׳ דגלים בד׳ סטרין שלשה פונים צפונה שלשה פונים ימה שלשה פונים נגבה פונים
מזרחה והים עליהם והכי הוא ודאי לשבטין לכל סטר ולד׳ רוחי עלמ׳ לשבטין לדרועא ימינא

וג' שבטין לדרועא שמאלא · וג' שבטין לירכא ימינא · וג' שבטין לירכא שמאלא · וגופא דשמ' עליהון
הדר והים עליהם · ומ"ט ג' שבטין לדרועא וג' שבטין לירכא וכן לכלא אלא כגוונא דא' ג' קשרין איינון
בדרועא ימינא וג' קשרין בדרועא שמ' וג' קשרין בירכא ימינא · וג' קשרין בירכא שמאלא ·
אשתכחו י"ב קשרין לד' סטרין וגופא עליהו משתכח תליסר עם גופא כגוונא דלעי' וע"ד כתי'
כל אלה שבטי ישראל י"ב וזאת' לקבלייהו משתלים חושבנא כדא והים עליהם מלמעלה ·
שבעה עיני יי' איינון עיני העדה עיני סנהדרין שבעין כמ' דכתי' כל הפקודים למ' יהודה ·
כל הפקודים למ' ראובן וכן לכלהו · וזא'ת במצרים בשבעין דיעקב מבלעדי דאשתכח שבעין
בהיא שעתא כולי האי אן הוא ודאי ע' נפש הוו ובל איינון דאתילדו בינ' שנין דליתבון
חושבנא כמ' דכתי' ובני ישראל פרו וישרצו וגו' וכתי' ע' צמון משערות ראשי · זכאה
חולקיה דיעקב שלימא דהוא אשלים לע' ותא' ח"ו לעגר ודאי הכי הוא אצל בתקונא ע'
דיובלא היך משתכח כולי האי תל' אדריה כיון דסדר רגלוי למיעל בכרמא אמן איהו דיעול
בהדיה · פתח ר' לעגר ואתי' והוא באחד ומי ישיבנו ונפשו אותה ויעש · האי תקונא ע'
כלא חד הוא לא הוי ביה פירודא כהאיתמאה כד"א דהא כתי' ומשם יפרד ומעלמ' דאית ביה
פירודא כדים תבלין מנ' כולא סלקא לחד · אבל האי תקונא ע' דיובלא תתאה קיימא על י"ב בהאי
ומעלמ' דאיהו חד האי חדא שלים לכל סטר בהאי סטר ובהאי סטר איינון שית סטרין
ע' תריסר הוו דבל חד אוסיף לחבריה דאסתלק מנהון אשתכחו י"ב. וגופא כלא קיימא על
י"ב מאן גופא דא יעקב והא אתמ' לא רישא וגופא כחד קיימי · תו י"ב ג' קשרין בירכא
ימינא נצח נעימים · ג' קשרין בירכא שמ' הוד והודות · הא י"ב וגופא קיימא עליהו ·
תו בינ' חכילן אורי' אתפרש ודולא חד מנ' לתת' בייחודא עד ההוא אתר דקיימא
על פירודא ל' עינין ע' דב' עיני יי' משוטטים דכורים דהא הוא אתר דדכורא הוא ·
עיני יי' משוטטות בתקונו שכי' לתת' אתר דנוקבא י' עינין ע' דב' לך יי' הגדולה והגבורה וכו'
האיחד משלים חד לכל סטרין יתו שבעה דב' מי ימלל גבורותיי' ההד' עצמו משערות
ראשי · וב' חסדי יי' כי לא תמ' · ותקונין לא מסתלקין לאתר אחרא ומעלמ' דהכא אתמ'
טפי ואסתלק במתקלא ע' ותא' ודוד מלכא אמרן ומעריכנא לפרשא לון זכאה חולקהון

עבדו חד
דצייתין דידעין אורחא דנבלה והבא פולא לעדוי מדין · א"ר יהודה זבולון ויששכר תנאי
יתיב ולעי באוריי' וחד נפיק ועביד פרגמטיא ותמיך ליששכר לקיימא דכתי' ותומכיה
מאושר והוה פריש צימי ומולקיה הביהוה דהא ימא הוה מחסנתיה ובעני כן זכא ליה ייך
למעבד
לנפקא ולמיעל הה"ד שמח זבולון בצאתך · לחוף ימים ישכון באינון פרישי ימא
אמר
פרגמטיא לחוף ימים אעלה דימא חד הוה ליה למחסנתיה בתרי ימין שריא · ר' יוסי
משתכחי
לשאר ימין הוו מהדרן דפולין בימא דיליה · והוא לחוף אניות אתר דכל ארבין
להוא
למעבד סחורתא · וירכתו א"ר חזקיה ירכא דיליה מטי על ספר צידון ותחומא פריש
אמר
אתר ופרגמטיא דכל מרי סחורתא סחרין ותבין בסחורתיהון להווא אתר · ר' חייא
כתי' לא תשבית מלח ברית אלהיך · וכי אמאי מלח ולא בגין דאיהו ממרק ומבסם
מרירא לטעמא ואי לאו בגין מלח לא יכיל עלמא לסבלא מרירא הה"ד כי כאשר
דכתי'
משפטיך לארץ וכתי' צדק ומשפט מכון כסאך · ומלח איהו ברית דעלמא קיימא ביה
אם לא בריתי יומם ולילה · בגין כך איקרי ברית אלהיך · ואקרי ים המלח וימא איקרי
על שמיה · ר' חייא פתח כי צדיק יי' צדקות אהב · דא מלחא בימא ומאן דפריש לון
גרים לגרמיה מותא בגין כך לא תשבית מלח דהא דא בלא דא לא אזלא · א"ר אחא ים
ואתר
חד הוא ואיקרי ימים לא אתר אית בימא דאיהו מיין צלילן ואתר אית דמיין מתיקן
דאית מיין מרירן בגיני כך ימים קרינן ועל דא לחוף ימים · ר' אבא אמר כל שבטא ושבטא וכל
ולעו
חד וחד קשורא חד דאינון קשרין דמתחברן בגופא · ר' אבא הוה יתיב ולעי בלילא וקם
באוריי' עד דהוה יתיב אתא ר' יוסי ובטש אפתחא סיפטא קטופסרן קפוטקאי
ויתבו
שכיבו ולעו באוריי' אדהכי קם בריה דאושפיזא ויתיב קמיהו וא"ל מאי דכתי'
אבא
והחייתם את אמי ואת אבי · וכתי' ונתתם לי אות אמת · מאי קא בעית מניהו וא"ל
לה
יאות שאלת אבל אי שמעת מדי אימא בר אימא · אמר תושלמא דהא אינון יהבי
מה דלא בעית מניהו דכתי' את תקות חוט השני הזה · אלא הכי אוליפנא דיא בעת סימנא
דחיי דכתי' והחייתם את אבי · ואמרה סימנא דחיי לא שכיח אלא באות אמת ומאי
איהו אות אמת דא את בגין דביה שריין חיין והכי אוליפנא סימנא

דמשה

שמשא
משה נא צבאות ואינון אמאי יהבו לה תקנות חוט השני אלא אינון אמרו הא משה אתמליך בעלמא דהא אתכניש
ומטא זמנא דסיהרא לאשלטא סימנא דסיהרא מית לגבי מיהב לך ומאי איהו תקנות חוט השני כד"א כחוט השני
שפתותיך סימנא דיהושע יהא קבל בגין דישלטנותא דסיהרא השתא קמו ה' צבאות יומי ושנה אמרו
ואיזמין את למהוי ריש מחיצתא או מצרה רבא בישראל ומנו רבו. תו שלמא בנוי דיעקב כולהו
שבטין אמאי אקדים בברכאן זבולון ליששכר תדיר והא יששכר אשתדלותיה באורייתא ואורייתא
אקדים בכל אתר אמאי אקדים ליה זבולון בברכן אבוי אקדים ליה משה אקדים ליה. אלא זבולון
זכה על דאפיק פיתא מפומיה ויהב לפומיה דיששכר בגין כך אקדים בברכן מהכא אוליפנא מאן
דסעיד למארי דאורייתא נטיל ברכן לעילא ותתא. ולא עוד אלא דזכי לתרי פתורי מה דלא זכה בר נש
אוחרא. זכי לעותרא דיתברך בהאי עלמא וזכי למהוי ליה חולקא בעלמא דאתי הה"ד זבולן
לחוף ימים ישכון כיון דכתיב לחוף ימים אמאי לחוף אניות. אלא לחוף ימים בעלמא דין לחוף אניות
בעלמא דאתי כד"א שם אניות יהלכון דתמן הוא נגידו בעלמא דאתי. פתח ואמר

השבעתי אתכם בנות ירושלם אם תמצאו. ופי מאן דקריב בנפשתי ישראל דאיהי מגרה אם
תמצאו את דודי. אלא בנות ירושלם אלין אינון נשמתהון דצדיקייא דאינון קריבין למלכא
יתיר תדיר ומודעין למלכא בכל יומא עסקי דמטרוני' דהכי אוליפנא בשעתא דנשמתא
נחתת לעלמא כנסת ישראל עאלת לה בקיומא דאומאה דיחזי למלכא ויודעי ליה רחימותא דילה
לגביה בגין לאתפייסא בהדה ובמה בגין דאיהו על בר נש ליחדא שמא קדישא בפומא ולבא ונפשא
ולקשרא כולה כשלהובא דאתקשרא בטיפסא ובההוא יחודא דאיהו עביד גרים לאתפייסא
מלכא במטרוני' ואודע ליה למלכא רחימותא דילה לגביה. דא בנות ירושלם אינון שבטין
דתעבן ירושלם עליהו נטורין קיימא ומאן דאתי על שבעה לאתאמר ואשלמא שלמתון
דכולא חד דאית ג' ואית ד' ואית יב וכולא חד וראי עליה חיה כד"א היא החיה אשר ראית
דאיתי תחת אלהי ישראל. ולית אינון בנות ירושלם באנדימא עליהו ואינון סהדי סהדותא למלכא
על כנסת ישראל הה"ד שבטי יה עדות לישראל. יהודה במה חולקהון דישראל דידעין אודוי לגביה
עליהן כתיב כי עם קדוש את ליי' אלהיך. יששכר חמור גרם ל' לעבר אמאי יששכר חמור איקרי
אלא בגין דישתדל באורייתא קרינן ליה סוס או אחה או נמר אמאי חמור אלא בגין דחמור נטיל מטול
ולא מבעט במארי כשאר בעירי ולא אית ביה גסות הרוח ולא חייש מדוכיה למשכב באתר

מיהו אף הכי יששכר דאשתדלותיה באורי' נטל מטלטלתא דאורי' ולא בעיט ביה בקב"ה ואע"ג
ביה מכות הדוה כחמור ולא חייש ליקרא דיליה אלא דמריה · רובץ בין המשפתים כדאמ'
על הארץ תשכב וחיי צער תחיה · ד"א יששכר חמור גרם · פתח ואמ' ויל' אורי ויששכר
ממני אורח · כמה חביבין אינון מלי אורי' וכמה חביבין דמשתדלי באורי' דכל מאן
דמשתדל באורי' לא דחיל מפגעי דעלמ' נטיר הוא לעי' ולתתא · ולא עוד אלא דכפית לכל
פגעי עלמ' ונחית לעומקי תהומא רבא · ת"ח בשעתא דאתער ליליא פתחין סתימין וכלבי
וחמרי שריאן וסטאן בעלמ' ואתיהיב לון רשו לחבלא וכלבי עלמ' עמין בערסיהון ונשמתהון דצדיקיא
סלקין לאתענגא לעי' כד אתער רוח צפון ואתפלג ליליא אתערותא קדי' אתער בעלמ'
זכאה חולקיה דההוא בר נש דאיהו קאים בההוא שעתא ואשתדל באורי' כיון דאיהו פתח
באורי' כל אינון זינין בישין מעיילין בנוקבי דתהומא רבה וכפית לחמרי בטפסירי דתחות
עפרא דזוהמי זימרא בגיני כך יששכר דאשתדלותיה באורי' כפית ליה לחמור ונחית ליה
מההוא גרם המעלות דאיהו סליק לנזקא עלמ' ושוי מדוריה בינה המשפ' בין זוהמי
דטפסירי דעפרא · ת"ח מה כתי' וירא מנוחה כי טוב · וירא מנוחה דא תורה שבכתב
ואת הארץ כי נעמה דא תורה שבע"פ · ויט שכמו לסבל · לסבל עולא דאו' ולאתדבקא
בה יממא ולילי · ויהי למס עובד · למהוי פלח לקב"ה ולאשתאה גרמיה ביה · ר"ש ור'
חייא ור' יוסי הוו קא אזלי מגלילא עד טבריה אמ' ר"ש נחזי ונשתדל באורי' דכל מאן דידע
לאשתדלא באורי' ולא אשתדל אתחייב בנפשיה ולא עוד אלא יהבין עליה עולא דארעא
ושעבודא בישא דכתי' ביששכר ויט שכמו לסבל · ויט מאן כדא ויט ואמרי' הבינו ·
דמאן דמטא אורחיה ואורמיה דלא לסבל עולא דאורי' מיד ויהי למס עובד ·

פתח ר"ש ואמ' להנחיל אהבי יש ואוצרותיהם אמלא · זכאין אינון בני עלמ'
אינון דמשתדלי באורי' דכל מאן דמשתדל באורי' אתרחים לעי' ולתת' · ואחסין בכל
יומא ירותא דעלמ' דאתי הה"ד להנחיל אהבי יש · מאי יש דא עלמ' דאתי דלא
פסיק לעלמין ונטיל אגר טב שלימא דלא זכי ביה בר נש אוחרא · ומאי איהו יש ·
וצביוני כד רמיזין שמא דיששכר דישתדל באורי' · יששכר דאהוא אגרא דאינון
דמשתדלי באורי' יש כתי' חזי הוית עד די כרסוון רמיו ועתיק יומין יתיב · כד אתחריב בי'
מקדשא כרסוון נפלו ·

תרי'

תרי לוי ותרי לתתא יתרי לוי בגין דאתרחקת תמה תנוי כורסיא דיעקב אתרחקת מכורסיא
וכורסיא דדוד נפלת הה"ד השליך משמים ארץ י"ב כרסוון לתתא ירושלם ואינון תרי אורי'
וכורסיין דלתתא כגוונא דכורסיין דלעי' תריהון דאורי' היינו כורסיא דיעקב' ירושלם היינו
כורסיא דדוד ועל דא כתי' עד די כרסוון רמיו ולא כורסי' כרסוון תרין נפלו ובלהו לא נפלו
אלא בעלבונא דאורי' ית"ח כרסוון בכין קשוט משתדלי באורי' כל אינון תוקפי דשאר עמין וכל
חיילין דילהון מתכפיין ולא שלטי' בעלמא' ואדמנן עליהו למלקא לון על כולא ומי לנו חמור
לישראל למהך בגלותא ולמנפל בינ' עממיא ולמשלט אבל' עליהו' ועל דא אמאי בגין
וזא מנחה פי טוב' ומתקנא קמיה ויכיל למרוות בגיניה כמה טבין וכמה כמוסין ופטא
ולא למסבל עיגלאי דאורי' בגינ' כך והי למס עבד' מאי הדודאים נתנו ריח' הדודאים אלין אינון
דאשתכחו ראובן כד"א וימצא דודאים ולא מתחדשן מלי דאורי' אלא על ידיה בישראל'
כד"א ומבני יששכר יודעי בינה' ועל פתחינו כל מגדים אלין גרמו למהוי על פתחינו על פתחי
בתי כנסיות ומדרשות' כל מגדים חדשים גם ישנים כמה מלין ועתקין באורי' דמתגליין
על ידיהו לקרבא לישראל לאבוהון דלעי' הה"ד לדעת מה יעשה ישראל' דודי צפנתי לך' תהכא
אוליפנא כל מאן דאשתדל באורי' כדקיאות וידע למחדי מלין ולחדתותי מלין כדקיאות
וידע אינון מלין סלקין עד כרסיא דמלכא ועמיה ישראל פתחלין תרעין ועיילין לון ובשעתא
דעייל קב"ה לאשתעשעא עם צדיקיא בג"ע אפיק לון קמיה וקב"ה מסתכל בהו וחדי בהו כדין
קב"ה בעטרין עילאין וחדי במטרוני' הה"ד דודי צפנתי לך' ומההוא שעתא דמלוי כתיבין
הה"ד ויכתב בספר זכרון' זכאה חולקיה מאן דישתדל באורי' כדקיאות זכאה הוא בהאי עלמא
ובעלמ' עד הכא שלטנותא דיהודה דכוותא דאתגלי לבבלא בכל חילא דמטרין ג' קשרין
לאתגברא על כולהו' דן ידין עמו ר' חייא אמ' האי קרא הכי איתליה למימר דן ידין לשבטי ישראל
אודן ידין לשבטי ישראל כאחד' מהו דן ידין עמו ולבתר כאחד שבטי ישראל' אלא דן הוא דכתי' בי'
מאסף לכל המחנות' דאיהו ירכא שמאלא ואזיל לבתריתא' ת"ח ביה דיהודה וראובן נטלין ביומי
ומרונא פרשי' דגלא ונטיל דגלא דאפרים דאיהו למערב וקבא ימינא נטיל בצפירי צפרא ואת
זבולון דאתי' לבתר ונפיק וכתי' ביה שמח זבולון בצאתך' וכתי' וירכתו אל צידון' יהודה אתכליל מכולא'

ר' יהודה הוה שכיח קמיה דר' שמעון אמר ליה ר' לעלמי דלא משגיחין ולא מסתכלין בני נשא ביקרא
דמלכא וכו' · תא חזי בשעתא דאישתכחו ישראל זכאין קמי קב"ה והוו עבדין שכיחין בחד אילנא
עד כדי דמהימנא דכולא ביה הוה מתברך מאתר דכל ברכאן נפשין ביה וביה איתנטעו ואישתילו
שרשוי מאתר דכל ברכאן נפקין מיניה ולא מתעכב למיפק ההד יברכך יי' מציון · וכתי' כטל
חרמון שיורד על הררי צי' כי שם צוה יי' את הברכה · ודא הוא נטירו דעלמי דכ' מציון מכלל יופי
אלהים הופיע הופיע נהיר כד"א הופיע מהר וכד מסר לבלו כד האי אתער עלמא הוה
בחביבותא כולא ברחימותא ולא · הוא בשלימו בדין שלמא דכלא שלמא דעי' ותתא
ההד יהי שלום בחי' של צא פר' בית דמלכים איש על דגלו וכו' פתח ואמר שמחו
את ירושלם וגילו בה כל אוהביה וכו' כמה חביבא אורי' קמיה קב"ה דהא בכל אתר דמלי' אורי'
משתמעין קב"ה וכל חילא דיליה צייתין למלוליה וקב"ה אתי לדיירא עמיה · ההד
בכל המקום אשר וכו' ולא עוד אלא עשנאוי נפלין קמיה והא אוק' · ת"ח פקודי אורי' עד
מיגו לגו' אתי בר נש ועביד פקודא חדא ההוא פקודא קיימא קמי קב"ה ומתעטרא
קמיה ואמרה פלניא עבד לי אנא מן פלניא בגין דאיהו אתער לעילא בגוונא דאיהו
אתער ליה לתתא הכי נמי אתער לגו' ועביד לה שלמא לגו' ולתתא דכתי' או
יחזק במעוזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי שלום לי לגו' שלום יעשה לי לתתא
זכאה חולקיה דההוא בר נש דעבד פקודי אורי' שמחו את ירושלם וגילו בה וכו'
בגין דחדוה לא משתכח אלא בזמנא דישראל קיימי בארעא קד' דתמן אתחברת
איתתא בבעלה ובדין הוא דכולא חדותא דעי' ותתא ובזמנא דישראל לא
משתכחו בארעא קד' אסיר ליה לבר נש למיחד ולאחזאה חידו דכתי' שמחו את
ירושלם וגילו בה וכו' דייקא · ר' אבא חמא חד בר נש דהוה חדי בבי
טרונא דבבל בשעתא [illegible] אמר שמחו את ירושלם כתי' אי' אבא בזמנא דירושלם
דכתי'
בחדוה בגו בר נש למחדי ר' לעגל לבו עמיה דא' שמחו את ירושלם היינו

עבדו

עבדו את יי' בשמחה · כתי' אחד אומ' עבדו את יי' בשמחה · וכתי' אחד אומ' עבדו
את יי' ביראה · מה בין האי להאי אלא כאן בזמנא דישרא' שראן בארעא קדישא
כאן בזמנא דישרא' שראן בארעא אוחרא דא אומ' עבדו את יי' בשמחה · וכתי'
אחד אומ' דא כנסת ישרא' בזמנא דאיהי בגלותא בני עממיא · א"ר יהודה והא
כתי' כי בשמחה תצאו ודא היא כנסת ישרא' כיון דאמ' תצאו מן גלותיהון ואיקרי
שמחה א"ל ודאי הכי הוא דבכל זמנא דאיהי בגלותא · ושכיבת בעפרא לא איקרי
שמחה בזמנא דקב"ה ייתי לגבה ויוקים לה מעפרא ויימא התנערי מעפר קומי
שבי ירושלם קומי אורי כי בא אורך ויתחברון כחדא ויוקים לה מעפרא כדין
איקרי חדוותא דכולא וכדין תצאו ודאי כדין כמה חיילין ייפקון לקבליה דמטרוני'
לחדוותא דהילולא דמלכא כדא ההרים והגבעות יפצחו לפניכם רנה · כי הולך לפניכם יי' וגו'
א"ר חייא על דגלו באותות · אינ' משריין דכנסת ישרא' דאינון תרי סר
שבטין תחומין סחור סחור לה כולא כגוונא דלעי' כתי' ששם עלו שבטים שבטי יה
עדות לישרא' להודות לשם יי' ששם עלו שבטין אינון י"ב שבטין י"ב תחומין
דלתתא שבטי יה הא אוק' בגין דיה עדות לישרא' ודאי ובכל דא הראובני
והשמעוני יה בכל חד וחד אבל ודאי הכי הוא דהאי אילנא עי' קדישא בהו
אתחם בתחומוי ואוק' ודמות פניהם פני אדם ופני אריה אל הימין לארבע' ופני שור [מהשמא']
לארב' ופני נשר לארבע' ועל דא הראובני והשמעוני יה בכל חד וחד אבל ודאי
הכי הוא דהא אילנא עי' קד' בהו אתחם בתחומוי ואוק' כתי' ודמות פניהם פני אדם וכל
דיוקנא דאדם אתכליל בכלהו ומפניהון לד' סטרין דעלמ' ומתפרשן בדיוקניהון
ודוהו ונטלין ביה בהדי מיכאל בימינא · גבריאל משמאל · אוריאל לקדמיהון · רפאל
לבתריהון · שכי' עליהו ב' מכאן וב' מכאן והא באמצעי' כגוונא דא בארעא [דלתתא]
תרין מכאן ותרין [וב' מכאן] בגווייהו וכיון דנטלין ב' דגלין מה כתי' ונסע אהל מועד מחנה [הלוים] ·

דמלכו
ת״ח מלכו מלעי׳ אתכליל מכלא ויהודה מלכו מכולא איהו ומלכו תתאה כמה

בתוקפיה
עי׳ אתכליל מכלא הט נמי מלכו תתאה. אתכליל מכלא מגופא מירכא בגין לאתחברא

כתי׳ מימינו אש דת למו. ואור׳ מסט׳ דגבורה אתי׳ ב וגבורה אתכליל בימינא ובגופא

ובשמאלא נמי מדרא עלמאה׳ יהודה דאיהו מלכו דאתי מסט׳ גבורה ואתכליל בימינא

בגופא ובירכא בכולא אתכליל כמה דמלכו דלעי׳ אתכליל מכלא. סדרא תנינא

ראובן דאיהו לסט׳ דרום ודרום איהו ימינא כלהו לא ... דימינא. יהודה נטיל ליה בגין

ואתחבר
דראובן אתאביד מניה מלכו כד׳ דכתי׳ פחז כמים אל תותר. ונטיל ליה יהודה

דשמאלא
בתוקפא דימינא דהוה מראובן. ובגין כך כתי׳ בדוד נאם יי׳ לאדוני שב לימיני. בגין

אתכליל בימינא ואתתקף בחילה הה״ד ימין יי׳ עושה חיל. יהודה וראובן בדרועין

ירכא
אינון. סדרא ג׳ מחנה אפרים איהו ירכא ימינא ונטלא לגבי שמאלא דדיר׳. ודן דאיהו

נטיל
שמאלא נטיל לבתרייתא ובגד׳ דא הוא המאסף לכל המחנות. ואזיל לבתרייתא׳ יהודה

חילא דתרין דרועין בגין דראובן דאיהו ימינא אתאביד מניה בכירותא וכהונתא

כתי׳
ומלכותא ובגד׳ דא כתי׳ ביהודה ידיו רב לו. ת״ח ויעש המלך שלמה כסא שן גדול

כורסיא דשלמה עבד ליה כגוונא דלעי׳ ובג׳ דיוקנין דהכא עבד הכא

ובגד׳ דא כתי׳ וישב שלמה על כסא יי׳ למלך. מלה סתימא הוא ובגין

שלמה ישב על כסא דדוד אבוהי דקיימא סיהרא באשלמותיה. דן ידין עמו

בקדמי׳ ולבתר שבטי ישראל. כאחד שהיו שלו עולם. כמה דהוה בשמשון

דאיהו יחיד עביד דינא בעלמ׳ ודאין וקטיל כאחד ולא אצטריך סמך.

דן ידין עמו א״ר יצחק דהיינו חוץ חויא כמין על אורחין ושבילין. מ״ט דעל

שמשון בלחודוי הוא אתהפכא נמי דלעי׳ דאהוא נפש זוטא דמאסף לכל

המחנות וכמין לאורחין ושבילין ולבתר חילין ומשריין מהכא נפקין אינון דכמאן

לגבי נשא על חובין דכמין להו. בתר כתפיהו א״ר חייא נחש הקדמוני לגבי עד לא יתבסם

במחרא

בחמרא דחדו · נחש עלי דרך · ת״ח כמה דאית דרך לעי׳ הכי נמי דרך לתתא ומתפרשא
בימא נהרא פלגין לכל סטר · ואית אורחא חד דאתי ומסגי ימא ורברבנוי בישין לגווה · כמה
דאפיקו מיין לתתא נונין טבין נונין בישין נוני עדדעניא · כגוונא דא נונין בישין
לגווה · ובדמשתמטי מאורחא רמא אזגון רבבין עלפופיהו ולמלין דהאי חויא דאיהו
נפיש לכל משרין כמין לפום אורחין ובדכון לאחרא הוו מטשטשי בעלמא מסטרא
דהני נפקין חרשין לעלמא · ת״ח בבלעם כתי׳ ולא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים ·
בגין דאינון קיימי לנחשא בחרשוי דעלמא חזי מה כתי׳ יהי דן נחש עלי דרך מאי
עלי דרך · אלא נחש כמאן דאשתדל אבתריה · אכחיש פמליא דלעי׳ ומאי איהו
ההוא דרך שלמה דנפקא מלעי׳ כד״א הנותן בים דרך · נפש מאן דאשתדל אבתריה
בגין אזיל על ההוא דרך עי׳ לאכחשא ליה בגין דההיא דרך אתקנו עלמין ואת״ד
אמאי איהו בדרגא אלא כד״א ואת להט החרב המתהפכת · הכי הוא הנושך עקבי סוס ·
בגין לנטרא לכל משריין · א״ר אלעזר תקונא דכורסיא איהו ות״ח כורסיא
דשלמה מלכא תחד חויא מרפרף בקטורי שרביטא לגבי׳ מריותא כתי׳ ובחלרוחיי׳
לפומיהו · ת״ח שמשון נזיר הוה ופריש עלמי איהו ואתגבר ביה חילא תקיפא
והוא היה חויא בהאי עלמא לקבל שמר עמין דהא אחסנת חולקא דברכתא
דדן אבוה ירית כד״א יהי דן נחש עלי ד׳ א״ר חייא נפש ידיעה שפיפון מאי
איהו א״ל רזא דתקונא דחרשין נחש איהו · שפיפון הכי נמי · וההוא רשע דבלעם
בכלא הוה ידע · ת״ח כתי׳ וילך שפי לאמנין בהאי ולאמנין בהאי ואת״ד נחוי
דרגא בהאי הכי הוא ודאי אלא אתמנה על דרגא דא לההוא סט בתריתא
ושבחא הוא דיליה · ממנן דמלכא בהאי וממנן על האי יניקא הוא
לכל איינון ממנן הדסיא דמלכא בכל הני ממנן תחותיהו מתפרשין אורחין
ודרגין לטב ה[illegible] וכולהו מתאחדן בהני תקוני דכורסיא ובגיני כך דן

למטר צפון במקבא דתהומא רבא דבמטר צפון כמה חבילי טריקין אזדמנן תמן וכולהו
טפסירא דקיטרא למבאשא עלמא ובגיני כך כלא יעקב ומאן לישועתך קויתי יי׳. בכלהו
שבטין לא קאמר לישועתך קויתי יי׳ אלא בהאי בגין דחמא ליה תוקפא ותקיפא הויא
ומחשא דינא לאתתקפא׳ ר׳ יוסי ור׳ חזקיה הוו אזלי למחמי לר״ש בקפוטקיא א״ר
חזקיה הא אתמר לעולם יסדר בר נש שבחא דמריה ולבתר יצלי צלותיה האי
מאן דלביה טריד בעי לצלאה צלותיה ואיהו בעקן ולא יכיל לסדרא שבחא דמריה
בקיומות מאי איהו א״ל אעג דלא יכיל לכוונא לבא ורעותא יצלי צלותיה הה״ד
שמעה יי׳ צדק הקשיבה רנתי שמעה יי׳ צדק בקדמיתא בגין דאיהו מדורא
דשבחא דמריה׳ ולבתר הקשיבה רנתי האזינה תפלתי׳ מאן דיכול לסדרא
שבחא דמריה ולא עביד עליה כתי׳ גם כי תרבו תפלה׳ כתי׳ את הכבש אחד
תעשה בבקר׳ תפלות כנגד תמידין תקנום׳ ת״ח בדאתערותא דלתתא אתער
הכי נמי לעי׳ ובאתערותא דלעי׳ אתער הכי נמי לעי׳ מנה׳ כד דמטי אתערותא
לאתר דבעיא בוצינא לאדלקא ואדליק ובאתערותא דלתתא אדליק בוצינא לעילא
וכד האי אדליק כולהו בוצינין אחרנין נדלקין ומתברכאן כולהו עלמין
אשתכח דאתערותא דקורבנא תקונא דעלמא וברכן דעלמין כולהו׳
האי כבש שריתא לאדלקא איגון דיוקנין קדישין דמתמנן על עלמא אתהני
לאתערא ומתערין בכסופא דלעי׳ כ״א הכפירים שואגים וכו׳ ולאין מתערין
לדרגין דעליהו עד דמטא אתערותא דבעיא מלכא לאתחברא
במטרוניתא׳ ובכסופא דלתתא נבעין מיין תתאין לקבלא מיין עלאין
דהא לא נבעין מייא אלא באתערותא דכסופא דלתתא וכדין תיאובתא
אתדבק ונבעין מיין תתאין לקבל מיין עי׳ ועלמין מתברכן ובוציני
כולהון דליקן ועילאי ותתאי משתכחי בברכן ת״ח כולהו ביומוי

מתערי

מתער. לאתחברא שמאלא בימינא. אר׳ חזקיה כולא הוא הכי ודאי אבל הכי שמענא
כהני ולואי דא אתער שמאלא ודא אתער ימינא בגין דאתחברותא דדכר לנוקבא
לאו איהו אלא בשמאלא וימינא כד״א שמאלו תחת לר׳ וכדין אתחבר דכר ונוקבא
ותיאובתא אשתכח ועלמין מתברכין ועי׳ ותתאי בחדו. ועל דא כהני ולואי
מתערין מלה לתתא לאתערא כנופא וחביבותא לשי׳ דכולא תליא בימינא ושמאלא
אשתכח בקרבנא יסודא דעלאי תקונא דעלמא חדו דעי׳ ותתאין. אר׳ יוסי ודאי
שפיר קאמרת והכי הוא והא שמענא מלה ואנשינא לה ואנא שמענא האי ולא
כחדפלקא. השתא דצלותא באתר קרבנא בעי בר נש לסדרא שבחא דמריה כדקא יאות
ואי לאו יסדר לאו צלותיה צלותא. ת״ח סדורא שלים דשבחא דקב״ה מאן דידע
לסדרא שמא קדי׳ כדקא יאות דבהאי מתערין עי׳ ותתאין ונגדי ברכאן לכלהו עלמין.
אר׳ חזקיה לא אשדי קב״ה לישראל בגלותא בין עממיא אלא בגין דיתברכון
שאר עמין בגינהון דהא אינון נגדין ברכאן דעי׳ לתתא כל יומא. אזלו עד דהוו
אזלי חמו חד חויא אסטר באורחא סטו מארחא אתא בר נש אוחרא לגביהו קטליה
חויא אהדרו רישיהו וחמו לההוא בר נש מית. אמרו ודאי ההוא חויא שליחותא
דמריה קא עביד בריך רחמנא דשזבן. פתח ר׳ יוסי ואמ׳ יהי דן נחש
עלי דרך אימתי הוא דן נחש ביומוי דירבעם כת׳ את האחד נתן בדן. על מה אתיהיב
תמן עלי דרך על ההוא אורח דיתמנע ההוא דרך דסלקין לירושלם ולא יסלקון
לתמן. וכן הוה לון נחש לישראל ודאי כדא וירעץ המלאך. שפיפון עלי אורח
דעקץ לון לישראל וכלא לאו הוה אלא עלי דרך ועלי אורח לאתמנעא מישראל דלא
יסלקון למיחמי חגיהו ולקרבא קרבנין ועלוון לתפלחתמן. ת״ח בשעתא דמטו
ברכאן לידא דמשה לברכא לכלהו שבטין חמא לדן דהוה קטיר בחויא אהדרו
קטר ליה באריא הה״ד ולדן אמר דן גור אריה. מ״ט בגין דיהא שרותא וסופא ד׳ דגלין

זעיר ביהודה דאיהו מלכא כד״א גור אריה יהודה והיא שרותא דדגלין סופא דדגלין דכתיב דן גור
אריה יהודה למהוי שרותא וסופא זעיר בחד אתר׃ לישועתך קויתי יי׳ אמר ר׳ אבא כד״א והוא
יחל להושיע את ישראל׃ אמר ר׳ אחא נבי אמאי קויתי והא סליק הוה מעלמא יעקב בההוא זמנא
מכמה שנין אמאי אמר דאיהו מחכה לההוא ישועה אלא ודאי דמלה כד״א והיה כאשר ירים
משה ידו וגבר ישראל. ישראל סתם אמר הכא והוא יחל להושיע את ישראל סתם בגין כך אמר
קויתי יי׳ ודאי אמר ר׳ אחא ודאי שפיר והכי הוא זכאה חולקהון דישראל דידעי לאשתדלא
באורייתא למזכי בה לחיין דלעילא כד״א כי הוא חייך׃ גד גדוד יגודנו׳ ר׳ ייסא אמר
מגד אשתמע דהא חילין יפקון למגיחא קרבא משמע דכתיב גד בכל אתר גימל ודלת
חילין ומשריין נפקי מניהו דהא גימל יהיב ודלת לקיט ומהכא כמה חילין ומשריין
תליין ביה׃ ת״ח ההוא נהר דנגיד ונפיק מעדן לא פסקן מימוי לעלמין והוא אשלים
למסכני ועל דא קיימין כמה חילין ומשריין ואתזנו מהכא ועל דא א״ר דא אפיק ויהיב
ודא לקיט ונקיט ואתזן ביתא וכל אנשי ביתא׃ אמר ר׳ יצחק אלמלא דהוה חסר
שפחות גד שעתא קיימא ליה לאשתלמא ליה יתיר מכלא הה״ד בא גד קרי ולא כתיב בגד
חסר אלף דהא שעתא קיימא בשלימו אסתלק מניה כד״א אחי בגדו כמו נחל
בגין דההוא נהר דהוה נגיד ונפיק אסתלק בההוא שעתא וכתיב בגד חסר א׳ ועל דא
לא זכה בארעא קדישא ואסתלק מניה׃ ר׳ יהודה אמר לראובן הכי כד״א פחז כמים אל תותר
דאסתלקו מיא ולא נגיד והא אתמר כמה אפנים ותרויהו לא זכו בארעא וחילין
ומשריין אפיקו לא חמא להו לישראל ארעא׃ ת״ח מה דאתפגים בגד אשתלים
באשר הה״ד מאשר שמנה לחמו׃ מלה דהשתא אשתלים גימל ודלת׃
ר׳ אלעזר ור׳ אבא אשתמיטו במערתא דלוד ל׳ דעלו קמי תוקפא דשמשא
דהוו אזלי באורחא אמר ר׳ אבא נסחר להאי מערתא במלי אורייתא פתח ר׳ אלעזר ואמר
שימני כחותם על לבך׃ האי קרא אתערנא ביה אבל לילא חד הוינא קיימין קמי

דבא

אבא ושמעונא מנה מלה לית שלימו ומסופא ורעותא דכנסת ישראל בקב"ה לא בנשמתהון
דידידיא דאינון מתעברי נביעו דמיא תתאי לקבלא עילאי והשתא ובהאי שעתא
שלימו דרעותא כדביקו וחדא למעבד פירין ת"ח בתר דאתדבקו דא בדא והיא קבילת
רעותא היא אמרת שימני כחותם על לבך · מאי כחותם על לבך לא אורחיה דחותם
כיון דאתדבק באתר חד אלא דאתעדי מניה הא אשתאר בההוא אתר ולא אעדי מניה
דכל שלימו וכל דיוקנא דיליה ביה משתאר כך אמרה כנסת ישראל הא אתדבקנא בך
אלא דאתעדי מינך איזיל בגלות שימני כחותם על לבך בגין דאשתאר כל דיוקני
בך כהאי חותם דאשתאר כל דיוקניה בההוא אתר דאתדבק ביה · כי עזה כמות אהבה ·
תקיפא הוא כפרישו דרוחא מגופא אהבה · דתנינן בשעתא דבר נש מטי לאסתלקא
מעלמא חמי מה דחמי רוחא אזלא בכל שייפי גופא וסליק גלגלוי כימא דאזלא
שיטין וסליק ונחית ולא מהניא ליה אתא ומשתאיל מכל שייפי גופאי ולית תקיפו
כיומא דפרישו דרוחא מן גופא תקיפו דרחימותא דכנסת ישראל לגבי קב"ה כתקיפו
דמותא בשעתא דבעיין לאתפרשא מן גופא · קשה כשאול קנאה · כל מאן דרחים
ולא קשיר עמיה קנאה לאו רחימותא כיון דקנא הא רחימותא אשתלים · מכאן
אוליפנא דבעי בר נש לקנאה לאנתתיה בגין דיקשר עמיה רחימותא שלים דהא
מגו כך לא יתן עינוי באנתו אחרא · מהו קשה כשאול מה שאול קשה בעיניהו
דחייבין למיחת ביה · כך קנאה קשיא בעיניה דמאן דרחים וקני לאתפרשא מרחימותא ·
ד"א קשה כשאול קנאה · מה שאול בשעתא דנחתין ביה חייביא מודעין לון
חוביהו על מה דנחתין ליה וקשיא ליה · כך מאן דקני הוא תבע על חוביהו
וחשיב כמה עובדין וכדין קשורא דרחימותא אתקשר ביה · רשפיה רשפי אש
שלהבתיה · מאי שלהבת יה דא שלהובא דאתוקדא ונפקא מגו שופר דאיהו
אתער ואוקיד · ומאן איהו שמאלא הה"ד שמאלו תחת לראשי · דא אוקיד שלהובא

דכנסת ישראל לגביה דקב"ה ובג"כ מים רבים לא יוכלו וגו' דהא כד אתי ימינא דאיהו
מים אוסיף יקידו דרחימותא ולא כבי שלהובא דשמאלא הה"ד וימינו תחבקני ·
הא מים רבים לא יוכלו וכן כלא כהאי גוונא · עד דהוו יתבי שמעו קליה דר"ש
דהוה אתי באורחא הוא ור' יצחק ור' יהודה קריב למערתא נפקו ר' אלעזר ור' אבא
א"ר"ש מכותלי מערתא חמינא דשכינתא הכא · יתבו א"ר"ש במאי עסקיתון א"ר אבא
ברחימותא דכנסת ישראל לקב"ה ור' אלעזר פרישה אקרא בכנסת ישראל שימני
כחותם על לבך וגו' א"ל אלעזר ברחימו עי' וקשירו דחביבותא אסתכלת אשתיק ר"ש
שעתא חדא אמר בכל אתר בעיא שתיקו בר שתיקו דאורי' גניזא חדא אית לי
מגניזא ולא בעינא דיתאבד מנייכו והוא מלה עי' ואשכחנא לה בספרא דרב המנונא
סבא · ת"ח בכל אתר דכורא רדיף בתר נוקבא ואתער לגבה רחימותא
והכא אשכחנא דהיא אתערת רחימותא ורדפא אבתריה ואורחיה דעלמא דלית
שבחא לנוקבא למרדף אבתריה דדכורא אלא מלה סתימאה ומלה עילאה
דביה בגניזא דמלכא · ת"ח ג' נשמתין אינון ואינון סלקין בדרגין ידיען ועל
דאינון ג' אינון חד נשמתא עי' דלא אתפס ולא אתער גזברא דגזיטאה
עי' פ"ש תתאה והאי נשמתא לכל נשמתין והוא סתים ולא אתגליא לעלמין
ולא אתיידע וכלהו ביה תליין · והאי אתעטף בעטופא דזהרא דכרמלא בגו
זהוריתא ונטיף טפין טפין מרגלאן ואתקשרו כלהו כחד כקשרין דשייפי גופא
חד חד הוא עייל בגוייהו ואחזי לה עבדתיה הוא ואינון חד הוא ולית בהו
פרישו · האי נשמתא עי' טמירא דכלא · נשמתא אחרא נוקבא דמטמרא
בגו חילהא והיא נשמתא להו ומניהו אחידא גופא לאחזאה בהו עבידתא
לכל עלמא כגוונא דאיהו מאנא לנשמתא למעבד ביה עבידא · ואלין [דאינון] כגוונא
קשרין טמירין לעי' · נשמתא אחרא היא נשמתהון תתא דנשמתהון דצדיקיא

אתערן

אתיין מאינון נשמתין עילאין מנשמתא דנוקבא ומנשמתא דדכורא · ובגיני כך נשמתהון דצדיקייא על
כל אינון חיילין ומשריין דלעי' · ואי תימא עילאין אינון מכ' סטרין אמאי נחתין להאי עלמא ואמאי
אסתלקו מניה · למלכא דאתיליד ליה בר שדריה לכפר למרבי ליה ולגדלא ליה עד דיתרבי ויולפון
ליה אורחיה דהיכלא דמלכא · שמע מלכא דהא בריה רב והא אתרבי · מה עבד ברחימו דבריה
שדר למטרונ' אימיה בגיניה ואעיל ליה להיכליה וחדי עמיה כל יומא · כך קב"ה אוליד בר במטרונ'
ומאי איהו נשמתא ע' קד' · שדר ליה לכפר להאי עלמ' דיתרבי ביה ויולפון ליה אורחוי דהיכלא דמלכא
כיון דידע מלכא דהא בריה אתרבי בהאי כפר ועידן למיתיה להיכליה · מה עבד ברחימו דיליה
שדר למטרונ' בגיניה ואעיל ליה להיכליה · נשמתא לא סלקא מהאי עלמ' עד דאתת מטרונ'
בגיניה ואעילת ליה להיכלא דמלכא ויתיב תמן לעלמין · ועם כל דא אורחא דעלמא דאינון
בני כפר בכן על פרישו דבריה דמלכא מנהון · חד פקח הוה תמן א"ל על מה אתון בכאן
ולאו בריה דמלכא הוא ולאו אתחזי למידר בינכון אלא בהיכלא דאבוי · כך משה
דהוה פקח חמא בני כפר דבכן עליה אמ' בנים אתם ליי' אלהיכם לא תתגודדו · ת"ח
אי ידעין כלהו צדיקייא דא הוו חדאן יומא דמטו לאסתלקא מעלמ' ולאו יקרא ע'
הוא דמטרונ' אתת בגיניהו לאובלא לון להיכלא דמלכא לאחדי תמן בהו בכל יומא
דהא קב"ה לא משתעשע אלא בנשמתהון דצדיקייא · ת"ח אתערותא דרחימו דכנסת
ישראל לגבי קב"ה נשמתהון דצדיקייא לתתא מתערין ליה בגין דאינון אתיין מסטרא
דדכורא ואתערותא דא מטי לנוקבא מסטרא דדכורא ואתער רחימותא אשתכח
דדכורא אתער חביבו רחימותא לנוקבא ובדין נוקבא אתקשרת ברחימותא לגביה
בהאי גוונא תיאובתא דנוקבא לאשדי מיין ע' לאו איהו אלא בנשמתהון דצדיקייא
זכאין אינון צדיקייא בעלמא דין ובעלמ' דאתי דעליהון קיימין ע' ותתאין ועל דא
וצדיק יסוד עולם דכתי' סתם · ורזא דמ' צדיק איהו לעי' ויסוד לתתא וכנסת
ישראל אתכלילת מצדיק מעי' ומתתא צדיק מהאי גסא וצדיק מהאי גסא ירתין לה
וצדיקים לעולם ירשו ארץ ודאי ·

בנגידו
ת״ח צדיק אחסין להאי ארץ ואריך עלה בכלא בכל יומא ויהיב לה תפנוקין ועדונין
ע״י דנגיד עלה והא אוקי׳ דהא דכ׳ מאשר שמנה לחמו · ועם כל דא מלה
אוקמוה כמ׳ דכתי׳ ראוה בנות ויאשרוה · ועל דא אמרה לאה באשרי כי אשרוני
בנות ובלא שפיר · ות״ח מעלתי׳ דאתי אתמשיך ונגיד להאי צדיק למיהב
תפנוקין ועדונין להאי ארץ דאיהו לחם עוני ועביד ליה לחם פנג הה״ד מאשר
שמנה לחמו׳ מלך ודאי · והא אוקמו׳ · ת״ח מאשר דא הוא אתר דכל מאשרין
ליה ומאי איהו עלמ׳ דאתי דעי׳ ותיאמי מאשרין ליה ומכספין ליה · שמנה ·
לחמו׳ מהמן עד כאן לא פריש מאתהוא אתר · לא אית לחם ואית לחם
כמה דאית אילנא ואית אילנא · אית אילנא דחיי ואית אילנא דתליא ביה מותא ·
אית לחם דאקרי לחם עוני ואית לחם דאיקרי לחם פנג · ומאן איהו דא לחם זו
ודאי הוא לחמו · ועל דא כתי׳ הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ודאי ·
ועל דא מאשר שמנה לחמו לחם ו׳ דהא מניה אתזן האי אילנא והוא מעטרא
ליה כדא בעטרה שעטרה לו אמו · ועד איהו נקיט ודא הוא יתן מעדני מלך ·
ומאן מלך דא כנסת ישראל דהא מניה אתזנת והוא יהיב לה על ידא דצדיק
דרגא קדי׳ את צמא ומהכא לשאר דרגין דלתתא ועלהון כגוונא דלעילא ·
בספרא דרב המנונא סבא הוה אמ׳ הכי מאשר שמנ׳ לחמו דא לחם השבת
דאיהו פנג על חד תרין דכתי׳ לקטו לחם משנה · מאי משנה לא תרי לחם ·
לחם מן השמים ולחם מן הארץ · דא לחם פנג ודא לחם מסכינא ובשבת
אתכליל לחם עי׳ בלחם דלתתא · ואתברך האי בגיניה דאי ואיהו לחם משנה ·
ותו הוה אמ׳ לחם משנה דשבת נקיט משבת ע״י דאיהו נקיט ונהיר לכלא
ואתחבר לחם בלחם ואיהו משנה · ובכל אתר לחם נוקבא בגין כך
שמנה כתי׳ ולא שמן וכתי׳ כי אם הלחם אשר הוא אוכל · דא אתתיה ·

ואך

ואת הלחם אשר תאפון ולא אזלת שאר מגוונא לחם זכר לא ומשתמודען מלי מאן הוא שלא מגוונא
הוא לחם ממש · לחם דלעי' בכל אתר דכר · לחם תתאה נוקבא ומגן משכחנא דאמינא' דכר ונוקבין
נוקבא ושפיר כלא · ת"ח אשר רשים לעי' והתם בתקונוי לה וכלהו יב שבטין יתמקמים עלהו ומתתקנן בהו
כה"ד והים עליהם מלמעלה · ורזא דא מתתקנן לעי' והתם באדעא · מתתקנן לעי' בתקונין דיליין בגוונא
דלעי' עי' · ומתתקנן לתתא בהני יב שבטין כגוונא דלעי' ועל דא שכי' לעי' ושכי' לתתא בגינייהון דישראל
וצ"ט אתגליא ומתתקנת אשר בתקונהא בשאר שבטין ואילמלא דגלי משה לא אתידע דכתי' ואולי בעי"ן
למחזאה מן הוא בשר אדיליה באתריה דהוא נגיד ההוא רבות משחא מלעי' בגיני עד כתי' ברוך מבנים אשר
ר"ש פתח ואמ' נפתלי אילה שלוחה · הא אתמ' ועל' עי' על' דדכורא הוא כיון דסלקא מלה
מכנסת ישרא' ולעי' כולא הוא דכר מ"ל מעולה אמאי אתקרי בגין דסלקא לעי' מן נוקבא ובגיני
כך עולה זכר תמים יק' אמאי תמים וכי פסקי בעילה דאת תמים · מהו תמים אלא
תמים כד"א התהלך לפני והיה תמים · אמאי תמים בשעתא דאתנסר דהא דכורא לאחוי ולא
אשתמודע · אלא בההוא אתר דאקרי תמים ומאן איהו דא את קיימא דביה אשתמודע דכר מן נוקבא
כד"א איש צדיק תמים היה בגיני כך זכר תמים יקריבנו · דאשתמודעא שפיר ולא יסרחון ליה
ומ"ל הא כתי' נקבה תמימה יביאנה · הכי ודאי כמה דאקרי צדיק תמים כך אקרי צדק תמימה ·
בגין דכלא נטלא מניה · בגיני כך עולה דסלקא מנוקבא לדכורא ומההוא אתר ולעי' כולא הוא
דכורא · ומנוקבא ולתתא כולא הוא נוקבא הא אוקי' ומ"ל הכי נמי נוקבא לעי' מסיומא דגופא
אחזי עלכל גופא דאיהו דכר רישא דגופא נוקבא עד דנחית לסיומא וכסיומא אתחזי
כולא דכר · אבל הכא רישא וסופא נוקבא דהא כלתקון גופא נוקבא · ת"ח חד רזא עי'
אית במלה דא דהא חמינן לעי' דבכך ליוסף בגו אחוהי כיון דמני להו דיגלין
דשכי' ביב שבטין לאתתקנא בהו גרע מניהו ליוסף ושוי לאפרים באתריה מ"ט מסתלק יוסף
יוסף מניהו אלא בגין חובוי לאוהבי דהא רזא איהו אלא רזא דת' יוסף רשימו דדכורא
הוה דכתי' בנפורת יוסף · וכתי' ומשם רועה אבן ישראל · ובגין דכל תקוני שכי' איינון נוקבין
מסתלק יוסף מתמן ואתמני תחותיה אפרים ואיהו נוקבא לתקונהא · ובגין דאיהו הכי
אתמני לסטר מערב אתר דנוקבא שריא והוא רשימו דאיהו דכורא מסתלק מתקונהא

בגין דאיהו שלמו דנוקבא ולא שלמו דדכורא וכל תקונהא בתריין נוקבין · ובגינ כך יוסף דאיהו צדיק
אסתלק מתקונהא ואתמנו אפרים תחותיה ועל דא מלהו יב שבט' תקונ שכי' אינון וכולהו צריכין בגוונא
דלעי' בר דרגא דיעקב דאיהו עביד כל שייפין דבר ולא צריך לאשכחא ליה · נפתלי אילה שלוחה ·
בגין דנוק' מדבר ליה דבור ונתקנת בלא דבור והיא נוק' אשתלחת מאתר עלאה ושליחת מקמיה (בגליון: למהוי נא)
לדבור דהא איתקנת בלא דבור ולית דבור בלא נוק' ודאי כלל דצריך לפרט ופרט דצריך לכלל
ודא נוק' נפקא מדרום ומדבר למערב ירית לגבי סטרין אלין ולנפתלי אמר · ים ודרום ירשה
לעי' דבר לתתא נוקבא בגינ כך נפתלי אילה שלוחה · נוקבא לתתא בגוונא דילה · דבר (בגליון: לעילא)
דכתי' הנותן אמרי שפר · ולא הנותנת · ת"ח מחשבה לשיתא דכולא ובגין דאיהי מחשבה (בגליון: איהי)
לגו סתימא ולא אתידע · כד אתפשט האי מחשבה יתיר אתי לאתר דרוחא שריא וכדמטי
ההוא אתר איקרי בינה דהא לאו סתים כקדמי' ואע"ג דאיהו סתים האי רוחא מתפשט ואפיק (בגליון: הוא)
כליל מאשא ומיא ורוחא דאינון צפון ודרום · ורוחא דאינון צפון ודרום למזרח והאי
קלא כללא דכל שמר קליין וקלא דא מדבר לדבור ודא יתיב מלה בתקונהא · בגין דנוק' אשתלחת
מאתר דרוחא ואתי לדברא מלה לאפקא מלין ~~תרין~~ (תריסין) ובדאתפתח בקרמן הוא ממחשבה היא
בינה הוא נוק' הוא דבור וכולא חד · והיא היא לא מתפרש לעלמין ודא הוא יהו' אחד (בגליון: ושמו אחד ·)
ועל דא הנותן אמרי שפר כתי' דא גופא פורת לעי' בן פורת לתתא · ואמאי לא איהו
בן פורת לתתא בתקוני מטרוני' בגין דבנות צעדה עלי שור דבשיאן בנות לתקונהא ולא
בנים · כדא רבות בנות עשו חיל · רבות בנות עשו חיל אינ' יב שבטין · עשו חיל כדא כל
הפקודים למחנה וכן כולהו · ואת רבות והא יב אינון ולא יתיר בר ההוא חיל דעבדן
מאי רבות כמה דא זעקת סדום ועמ' כי רבה כמו גדלה · וכן רבות גדולות · וההוא (בגליון: חיל)
דעבדן דסמיכין עליהו איקרון חיות קטנות עם גדולות לאתחבר כחדא לאתתקנא
בהו מטרוני' למחדי עי' ואתמינ' ... יעקב לשחק בו בגיני כך רבות בנות עשו חיל ·
ועל דא בנות צעדה · צעדה צעדות מבעי ליה אלא ההוא עין דכתיב לעי' ומאן
איהו עין משפט ואיהו קאים עלי עין · ואיהו עין צעדה ופסעת לקיימא בנות לתקונהא
והינו בנות צעדה ולא בנות בנים · וימררוהו ורבו באסתכלותא דרחימו לגביה ועל
דא וישטמוהו בעלי חצים · ותשב באיתן קשתו דא קשת קשתו ובת זוגו · באיתן תוקפא

ובישת

אלבישת עלוי דלא אתחלשת חילה דהא ירעות דיוסף לא נטר ההוא דרגא דאתקיימא דיליה

לימינא ולשמאלא · ויפוזו כד"א הנחמדים מזהב ומפז רב · וכתי' ותמורתה כלי פז · מתייקרן

דרועוי כמרגליתא עילאה · מידי אביר יעקב · מאינון ב' סטרין אתזן ההוא אבן יקרה

כמא דאמרן · תו מאינון ב' סטרין אתזן ההוא אבן יקרה דאינון צפון ודרום והיא אתיהיבת

ביניהו לאתברכא מניהו ולאתזנא מנייהו על דרגא דצדיק · ת"ח ליוסף אתוסף ליה דרגא

אחרא כמה דכתי' מאל אביך ויעזרך · האי קרא מאל אביך · אביך ויעזרך מבעי ליה · מאי

מאל אביך · אלא בתר ויעזרך · ואת שדי ואל שדי מבעי ליה כד"א ואל שדי יתן · ויברכך

יברכך מבעי ליה · אלא אחסין ליה לעילא ולתתא · אחסין ליה לעילא לעילא · מאל אביך דאיהו אחסנא

ע"י אתר דאיקרי שמים · ויעזרך בגין דלא יחלף האי אתר לאתר אחרא · ומיועא דיליה

יהי' מהכא דא ולא מאתר אוחרא · ת"א ואת שדי מהו ואת · אלא איהו דרגא אחרא תתאה

האי תנינן בכל אתר את יי' דא שכי' כד"א ואראה את יי' את לרבות · ואת לאתכללא

יום בלילה ולילה ביום כד"א וייי' ואת שדי הא מתמן נפקין ברכן לברכא תו אמאי לא

אמרי' ואל שדי דהא הכי נמי משמע כד"א ואל שדי יתן לכם · אלא אתר חד הוא אמאי שבק

לאו' ובג"כ הין לארעא איהו דכד אינון שבילין נפקין מעי' כלא דאורי' אחסין שמים

כמא דכתי' את השמים · כלא דכל' מתוון ומהכא נפקי' לתורה שבכתב דאיקרי ארץ דכתי'

ואת הארץ כללא דכל' אתוון · ושמים כליל כולא כחדא ובדין אתעטרא כיהרא בכלא

ואתברי באשלמותה וברכן נגדין כדין מתמן ועל דא ואת שדי יברכך דיהי' ליה קיום

יתיר דהא בכל אתר דאית ביה ו' תוספת אית ליה קיומא עדכאן כלל לבתר עביד פרט דכתי'

ברכות אביך גברו · גברו ודאי דהא יעקב אחסין שבחא דכלא יתיר מאבהן דהא הוא

שלים הוה בכלא ולא יהב ליה ליוסף בגין דכתי' אתחזי דהא עדין נטיל כלא ואחסין

כלא כחדא ועל ברכן ביה שריאן הוא ארין ת' ברכן מרישא לעי' ועל שייפי גופא

כולהו אתהנן לארעא בה ברכן ובדין אתעביד נהר דנפיק מעדן · מאי מעדן · אלא

בכל שעתא דכל שייפין יתבי בקשורא חדא ואינון בעדונא דתיאובתא מרישא לעי'

ולתתא וכולהו מעדונא ותיאובתא דילהון מריקין ואתעביד נהר דנפיק ונגיד מעדן

ודאיתו מעדן מחכמא עי' נגיד כלא לאתמשכא ועביד נהר ואתמשכא עד דמטי

האי דרגא ובדין כלא בברכן וכלא חדי · עד תאות תיאובתא דאינון גבעות גבעות עולם ·

ומאן אינהו ב׳ נוקבי חד לגבי וחד לתתא דכל חד איקרי עולם ותיאובתא דכלהו שייפי גופא באינון תרי
אריהן תיאובתא כולהו כדקאמרי׳ וכמה אינון דאקרון צדיקים דהא כדי את קיימא קמאן אינון בעידנא דין ובעידנא
קיימא כולא והכי במורחא׳ פתח ר׳ אבא קרא אבתריה בעידנא זאב יטרף׳ לא בעינא הכי אתדרשו
דהוה אכיל בכורסיא דהא כל חיון דרבין קטנות עם גדולות וכורסיא דעבד איהו זאב דאיתימר בעמין איהו זאב
בשרא כל יומא ובעמין הוה קטליה בגין דהא בחולקיה האי זאב׳ תו זאב יטרף ומאן איהו אלין מארי דדבבו
דרעוה דאינון קיימין לגבי ומתערי אתערותא לגבי׳ יבבקר יאכל עד מאי בבקר לא אתער בעלמא ושעתא
אברהם משתכח קורבנא עביד אתערותא ונייחא וסלקא עד ושבת עד יי׳ אלהיך׳ תו בבקר מאן בקר דא
ההוא כד״א וישכם אברהם בבקר לזמנא דאשתכח בההיא שעתא לאהוה אכיל קרבנא ומאן הוא דאכיל
דכתי׳ דאקרי עד כד״א לעדי עד וזמן אכילה בצפרא עד הוא׳ והאי עד הכי ומי לגבי הכי אתקרי
דרחימין בטחו ביי׳ עדי עד׳ ובקרהינו קרבן לייי׳ ודאי׳ יאכל עד ולא אחרא תנינא סלקין ומתערותא
ובהנץ קשיר ואתער לגבי וקיימא דא לקבל דא ושרגא דליק ונהיר בהאי אתערותא דלתתא
ואחזי אתער לגוומי משבחן ואחזי׳ חדו וכדין חמרא מתנסיך לאתקשרא במיא וחמרא נהיר
חידו בגין דכך חמרא טב לתתא לאחזאה חדו לחמרא אחרא וכולא אתער לקשרא שמאלא
ליה בימינא׳ ולחם דאיהו סלת מלבותא דאתער באתערותא וקשרין ליה שמאלא בימינא ומקשי׳
דמלת בגופא וכדין נגיד משחא עלי׳ ונקטא ליה עד ידא דצדיק ועלדא בצורא למעבד אתערותא
אינון במשיחא ואתקשר כולא כחדא וכדין עדונא ונייחא דייחודא חד ונקטין עדונא ונייחא כל
כתרין ואתקשר כלא כחדא וכדין דאבדא ואתנהיר סיהרא ואתקשר בשמשא ויתיב כלא
בעדונא וכדין קרבן לייי׳ ולא לאוחרא ועלדא בבקר יאכל עד ולא לאחרא עד יאכל ואתעדן
בקשוריה בקדמיתא אמאי בבקר דבעי לאתברכא שמא קדי׳ בקדמי׳ ולבתר יתברכון אוחרנין
ועלדא אסיר ליה לבר נש לברכא לחבריה בצפרא עד די יברך לקב״ה דאיהו [illegible]
לאתברכא בקדמי׳ ולבתר יתברכון אוחרנין והינו בבקר יאכל עד ול דהא קורבנא דהוה
ברמשא לאו יתקרב לקב״ה ואתערותא סלקא תמן ובגין דההוא אתברך הוה מקשר
קשרין לבלשאר קשרין עלי׳ ומפלג להו דרגין על חד וחד כדקאחזי ליה ומתבסמין עילאין
ואתברכן עלי׳ ותתאין והינו דא דכתי׳ אכלתי יערי עם דבשי בקדמי׳ ולבתר פלג לכלהו
ומה אכלו רעים ולא מריך דרגין לכולהו ומפלג לכל חד וחד כדקא חזי ליה׳ ועלדא ולערב
יחלק שלל׳ דהא שמא קדי׳ יתברך בקדמי׳ והשתא פלג דרגין לכלהו עלמין דלא תימ׳

דקורבנא

דכורא מתקרבן לון ולא בשום חילא אחרא לא ולא מתקרב לגבה והוא מריק ברכאן ומפליג ברכ

לכולהו עלמין וכולהו בך ברכן לייי ולא לאחרא · מ״ש שפיר דאמרתי תו אתערותא אחרא קורבנא

דגין דאמשכא ברכן לאתערא דיתברכון כולהו עלמין בקדמי׳ ברכן לייי ולא לאחרא׳ והשתא

תקריבו את קרבנכם דאתקשרון כולהו עלמין כחד ויתברכון עי׳ ותתאי׳ · פתח ר׳ אבא קרא

אבתריה כל אלה שבטי ישראל כל אלין שבטי ישראל מבעי ליה · מאי כל אלה · אלא לאחתא לון

באתר דכל ברכן נגידן מתמן שנים עשר יב׳ ודאי קשרין דתקוני מטרוני׳ והא דאתברכא בהדיהו

ההד שנים עשר · וזאת אשר דבר דהא באתר דא דבור שריא · ותו אשר דבר דהא קשרא חדא

לאתחברא מעי׳ ומתתא׳ מתתא בלין יב׳ ואתדא חבורא בהדיהו׳ אשר דבר דא הוא חבורא

דכר ונוקבא קשורה בב׳ קטרין מתתא ומעי׳ לסוף קשרין באתר דלעי׳ דכר ונוקבא ההד

אשר כברכתו · מאי כברכתו לא כברכתי בת זוגו אשר כברכתו תרויהו כחדא ·

פתח ואמר יברכך ייי מציון · יברכך ייי מציון דמניה נפקין ברכן לאשקאה לגנתא והוא כלל

כל ברכן ויהיב לה לבתר׳ וראה בטוב ירושלם דא שלמא דכל ברכן אתיין מדכר ונוקבא כגוונא דא

יברכך ייי וישמרך · יברכך ייי מדכורא׳ וישמרך מנוקבא · יברכך מזכור · וישמרך משמור ·

וכולא חד מלה בגין דתרוויהו נפקין ברכן לעלמי׳ ועל דא אשר כברכתו ברך אותם ·

ר׳ יהודה פתח ואמר ויכל יעקב לצוות את בניו · לצוות לברכן מבעי ליה דפקיד לון גבי שכינתא

לאתקשרא בהדיה · ותו דפקיד לון עסקי מערתא דהוא קריב לג״ע דתמן הוא אדם קדמאה קבור ·

ותמן מאתא אתקרי קרית ארבע מ״ט בגין דתמן אתקברו ד׳ זוגות אדם וחוה׳ אברהם ושרה׳ יצחק ורבקה׳

יעקב ולאה · והא קשיא הכא דתנינן אבהן ורתיכא קדי׳ ורתיכא לאו פחות מד׳ קד׳ חבר ליה לדוד מלכא

בהדיהו ואתעבידו רתיכא שלימתא ההד אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה · דוד מלכא אתחבר

בהו רתיכא שלימתא בהדיהו · אי הכי דוד בעי לאתקברא בגו אבהן בקרית ארבע · מ״ט

אתקבר בהדיהו · לא דוד מלכא אתר מתקן הוה ליה בציון ומאן איהו דין דאתחברא ליה

חדא · ואדם דאתקבר בגו אבהן הא אינון אתקברו בהדיה בגין דאיהו מלך קדמאה הוה ·

ואתעבר מניה מלכו ואתיהיב לדוד מלכא וביומוי דאדם אתקיים דוד מלכא דאדם יהב ליה שנין

אתנגידו עליה ואתעברו מנוי יומין דדוד מלכא והוא יהיב לון ומבאן היך יומין דאתא דוד

מלכא לא זכה לאתריה בדקא חזי ליה. יבגיני כך לא אתקריב גבי אבהן. תו אבהן באתר

דדבורא מלה בדקאמרן לה ויאסוף רגליו אל המטה בגין דהא איהו באתר דחיין יתיב כדבעא ואסתלקא

מעלמי. נחית רגלוי לגבי מטה ואתכניש ואסתלק מעלמא דא ויגוע ויאסף אל עמיו. פתח ואמר

נפשה ומשה כלהו נ"ע מלה דא המאוז חבריא. אבל ת"ח אית מדורין עי' ואית תתאין. בעילאין

לאו מדורין שריין תמן ומאן אינון בית גואי ובית בראי. אינון איקרון חמדות ייל בגין דאינון

זימי ברחימו דתיאובתא לגבי נוקבא. ת"ח נשמתא כד סלקא כולא אתער לגבי נוקבא אן

דהא איהי אתחדת בתיאובתא שלימתא ואתקשרת ביה. יעקב מת בגין דלא אתחזי ביה מותא

אלא ויגוע ויאסף אחרי מה כתי' ויאסף רגליו אל המטה. דאתכניש לגבי סיהרא. שמשא לא מית

לא אתכניש מעלמי ואזיל לגבי סיהרא. ת"ח בשעתא דאתכניש יעקב אתנהיר סיהרא

ותיאובתא דשמשא עי' אתער לגביה בגין דשמשא כד סליק אתער שמשא אחרא ואתדבק

דאבדא ואתנהיר עפרא. אלא שפיר קאמרת אבל הא אתחזי לגבי עלמי דדבורא אתקשר

בתראה דאיהו עלמא דנוקבא ותתאה אתקשר בעילאה וכלא חד בגוונא דא. והא אתמר

תרי עלמין נינהו כדכת' מן העולם ועד העולם. אבל דתרי נוקבי אינון חד אתקרי בדבורא

וחד בנוקבא דא שבע ודא בת שבע. דא אם ודא אם. דא אקרי אם שלמה. ודא

איקרי דא אם שלמה כדכת' בעטרה שעטרה לו אמו. במלך שלמה במלכא דשלמא

דילה. ודא אם שלמה כדכת' בת שבע אם שלמה. וכתי' ותרב חכמת שלמה. וחכמת

שלמה דא אם שלמה. דכתי' דברי למואל מלך. דברים דאתאמרו בגין אל דאיהו מלך.

ומאן איהו דא לגוונא בכל יום ול שדי בה למואל מלך. דאיהו בת שבע משא אשר

יסרתו אמו עד דאתגלי עלוי בגבעון. ת"ח יעקב אתכניש לגבי סיהרא ועבד בה פירין

ולית לך דרא בעלמי ביה איבא לעלמי דהא איהו אתערותא לגבי. בגין דכתי' ויאסוף רגליו

אל המטה. דיעקב דהוה שלים לגבי

דכתיב

זכותי ואתה אל תירא עבדי יעקב כי אתך אני כי אעשה כלה וגו' לאבוי אתך והא אתמר ר' יצחק פתח ואמר
ויבאו עד גרן האטד וכתי' וירא יושב הארץ הכנעני וגו' אית לאסתכלא בהו מאי איכפת להו דאינון
אתו עד גרן האטד ומ"ט אתאבלותא דא למצרים דהא אבל לישראל אצטריך ליה מ"ט למצרים אלא
הכי אמרו כל זמנא דהוה בר יעקב במצרים אתברכא ארעא בגיניה ונילוס הוה נפיק ומשקי ארעא
ועוד דפסק כפנא בגיניה במצרים ועל דא מצראי עבדו אבלותא ואבכו עליה.
פתח ואמר מי ימלל גבורות יי' האי קרא אוק' אבל מהו ימלל ידבר מבעי ליה דאית אורחא
וקרא הכי הוא דאיהו כללא לגבי לאתחזאה מלה דאתיין אף הכא לאחזאה מלה דאתיין
מי ימלל כדא וקטפת מלילות גבורות יי' בגין דסגיאין אינון דהא כל גזר דינא מתמנא
וכל דאמנן דמיה דימלך גזרה חדא מאינון גבורן דעבד קב"ה. תו מי ימלל כמא חד
וקבר כמה וכמה גבורן דאית להון חושבנא כמה מארי דדינין כמה מארי תריסין כמה
גרדינין נמוסין ומלה לא יכלין למללא לון ומה ידעין כולהו באגדה דאית בה
רזא דחכמתא דהא במלולא באמירה לא יכיל למללא לון ולמנדע לון אבל
באגדה ידיעין כדא ומגבורותיך יגידו בגדא דא ידיען אבל גבורותיך דאיהי גבורה
תתאה יגידו ישמיע כל תהלתו.

ספר במדבר סיני

וידבר יי' אל משה במדבר סיני ר' אבא פתח ואמר ויברא אלהים את האדם בצלמו
בצלם אלהים ברא אותו. ת"ח בשעתא דברא קב"ה לאדם עבד ליה בדיוקנא דעילאי
ותתאי והוה כליל מכלא והוה נהוריה נהיר מסייפי עלמא לסייפי עלמא והוו דחלין
קמיה כלא ואע"ג דהא אוקמו' אית לאסתכלא ביה בהאי קרא ויברא אלהים את האדם בצלמו
בצלם אלהים כיון דאמר ויברא אלהים את האדם בצלמו מאי בצלם אלהים ודאי ב'
דרגין דכלילן דכר ונוקבא חד לדכר וחד לנוקבא ובגיני כך דו פרצופין הוו ודאי

ומופא דקרא אוכח דכתי' זכר ונקבה ברא אתם ועל דא הוא מבלבטרוני (במטרוני) ומאן דנוקבא אחידא

הכי נמי כלל מבטרין לאהני שלים בכלא והוה מסתכל בחכמתא לגו ותא חזי כיון דאברהם (אתמעטף)

פרצופין וחכמתא מלגאו מניה ולא הוה מסתכל אלא בגלויי דגופיה לבתר אוליד בנין מנוי

והא לא אשתאיר ודא בעלמא עד דאוליד בר ומנה אשתכלילו עלמין ואינון שתי' (והא)

אוקמי' ועם כל דא עלמא תמה לא משתלים ולא הוה שלים דאשתכח ביומיה עד

דאתא אברהם ואתקיים עלמא אבל לא אשתלים דאברהם אשתכח ביה ואחיד ביה

בימינא כמאן דאחיד בימינה למאן דנפיל. אתא יצחק ואחיד בידיה דעלמא בשמאלא

ואתקיים יתיר כיון דאתא יעקב אתקיים עלמא ולא הוה מתמוטט ועם כל דא לא

אשתלים בשורשוי עד דאוליד יב' שבטין וע' נפש ואשתלים עלמא ועם כל

דא לא אשתלים עד דקבילו ישראל אורי' בסיני ואתקם משכנא כדין

אתקיימו עלמא ואשתכחו עי' ותתאין כיון דאורי' ומשכנא אתקימו בעא

קבה למפקד חילין דאורי' כמה חילין אינון דאורי' וכמה חילין אינון דמשכנא

ת"ח כל מלה ומלה דבאעי לאתיישבא בדוכתיה לא מתיישבא עד (דאדכר)

בפומא ואתמני עליה אוף הכא בעי קבה למפקד חילין דאורי' וחילין (דמשכנא)

וכלהו הוו בחד ולא מתפרשי דא מן דא כגוונא דלעי' הא אורי' ומשכנא

לא מתפרשי דא מן דא ואזלין כחדא. ובעיא כל חיליהון עלאין בחושבנא

לאשתמודעא גביה כד אינון אורחין דלית לון חושבנא ובגיני כך כתי' וידבר יי'

אל משה במדבר סיני. אמאי במדבר סיני לאחד לאורי' וחד למשכנא בהאי (ובהאי)

באחד לחדש השני בשנה השנית בלא חד והאי אקרי חדשא דזיו דביה הוא ירחא

ושמשא דנהיר לסיהרא הא כדין עלמא כלהו אשתכחו בשלימו לאתמנא מארכן (מנין)

לאשתמודעא דהא כד נפקו ישראל ממצרים בחדש הראשון הוה.

ר' יצחק פתח יי' זכרנו יברך יברך את בית ישראל יברך את בית אהרן.

יי׳ זכרנו יברך אלין גוברין דהוו עאלין בחושבנא דמדברא וקב״ה מברך לון ואוסיף עליהון בכל זמנא. ת״ח

הא מאן דאתי שבחא דחבריה דבנוי או דממוניה בעי לברכא ליה ולאודאה ליה ברכאן מנא לן

ממשה דכתיב והנכם היום ככוכבי השמים לרוב ומה כתיב יי׳ אלהי אבותיכם יוסף עליכם וגו׳ ולא לאודאה עליהו

ברכא על ברכא ואי הוא מנע שבחא דחבריה ולא אודי עליהון ברכאן הא איתפס בקדמיתא מלעילא

ואי איהו מברך ליה הוא מתברך מלעילא וברכתא בעי לברכא ליה בעינא טבא ולא בעינא בישא

ובכלא בעי קב״ה רחימותא דלבא ומה מאן דיברך לחבריה בעי קב״ה דיברך ליה בעינא

טבא בלבא טבא מאן דבריך לקב״ה עאכו״כ דבעי עינא טבא לבא טבא ורחימותא דלבא

בגין כך ואהבת את יי׳ אלהיך בכל לבבך ובכל וגו׳ ת״ח הא אוקמוה לית ברכתא דלעילא שריא על

מלה דאתמני ואי תימא ישראל היך יתמנון אלא כופרא נטלין מנהון והא אוקמוה דחושבנא לא

הוה עד דאתכנשו כל ההוא כופרא וסליק לחושבנא ובקדמיתא מברכאן להון לישראל ומשתכחו

ישראל מתברכן בקדמיתא ובסופא ולא פליג בהו מותנא. מותנא אמאי פליג במנינא בגין

דברכתא לא שריא במנינא כיון דאסתלק ברכתא סטרא אחרא שריא עליה ויכיל לאתזקא

בגין כך מנינא נטלין כופרא ופדיונא לסלקא עליה מנינא יברך את בית ישראל אלין נשין

דלא סלקין בחושבנא יברך את בית אהרן דאינון מברכין לעמיה בעינא טבא בלבא

טבא ברחימותא דלבא את בית אהרן דאינון מברכין לעמיה בעינא טבא בלבא

טבא ברחימותא דלבא את בית אהרן הכי נמי נשין דאתברכן בברכתא דילהון

יברך יראי יי׳ אלין ליואי וכולהו דחלין ליה לקב״ה הקטנים עם הגדולים מאלך דלאין

עאלין במנינא. ת״ח לא אשתכח מנינא בהו בישראל דאתברכן ביה בהאי דהא מנינא

לאתברכא הוה מנינא לשלמא בישראל דאתברכן ביה בהאי דהא מנינא לאתברכא

הוה מנינא לאשלמא שלימותא דעלמין הוה וכתב דברכאן נפקין אתמנון דכתיב באחד

לחדש השני דאיהו זיוא וברכאן דעלמא דמניה נפקין זיואי לעלמין ועל דא איקרי

חדש זיוא דכלא נפיק מיניה ובכל דא כתיב יברכך יי׳ מציון ועל חד מלה כי שם צוה יי׳
את הברכה.

דלעילא
פתח ואמר יי' אורי וישעי ממי אירא · אורי וישעי כיון דבר נש אסתכל בנהורא
דקב"ה אנהיר עליה לא דחיל מעילאי ותתאין כדא ועליך יזרח יי' יי' מעוז חיי כיון
דקב"ה אחיד ביה בבר נש לא מתפחד בההוא עלמא מכל מריהון דדינין אף אנא
בהאי גוונא כיון דאחידנא באבוך לא מסתפינא מהאי עלמא ומעלמא אחרא
עליך כתיב ישמח אביך ואמך · כיון דכתיב ישמח אביך ואמך אמאי ותגל יולדתך
דהא באמך סגיא · אלא ישמח אביך דא קב"ה ואמך דא כנסת ישראל · ותגל
יולדתך אמאי · יולדתך דלתתא · ר"ש אבוך אן חדוה דיליה אלא קרא הוא בלחודוי
גיל יגיל אבי צדיק דא קב"ה וישמחו צורא אביך דלתתא · דא גיל יגיל אבי צדיק
דא אבוך דלתתא · ויולד חכם ישמח בו כתיב וו תוספת דא קב"ה לעילא כתיב בידך
אפקיד רוחי · אמר לעיטב האי קרא אית לאסתכלא ביה חמיתין מאן דאפקיד בידא
דמלכא מידי אלא זכאה הוא בר נש דאזיל באורחוי דמלכא קד' ולא חטי קמיה ·
ת"ח כיון דעל ליליא אילנא דמותא ביה שליט בעלמא ואילנא דחיי אסתלק לעילא
לעילא · וכיון דאילנא דמותא שליט בלחודוי כל בני עלמא טעמין טעמא דמותא
מ"ט בגין דההוא אילנא גרים וכד נש בעא לאקדמא ולאפקד בידיה פקדונא
דנפשיה כפקדונא דבר נש דיהיב פקדונא לאחרא דאעג דאיהו אתחייב לגביה
יסב מיהוא פקדונא לאו פדאי לאתאחדא ביה הואיל ופקדונא דאת אתמסר
גביה ואי יסרב ביה ודאי וכרך אבתריה דלאו מהימנא קד' איהו ולא מיבעי מהימנא
כך ההוא אילנא בני נשא אקדימו ויהבו ליה פקדונא אנפשיהון וכל נשמתין
דבני עלמא נטיל וכלהו טעמין טעמא דמותא בגין דהאי אילנא דמותא
הוא ובגין דכל אינון נפשין אפקא דכלהו אתחייבו לגביה כיון דכלהו אתמסרו
ליה בפקדונא אתיב כל פקדונין למריהון · ת"ח לא פדאי הוא האי אילנא לאתבא פקדונא
לגביה דבר נש אלא בשעתא דאילנא דחיי אתער בעלמא כל בני עלמא חיין ושבקין ההוא
אילנא דמותא כל פקדונין דאתפקדו גביה ואזיל ליה מ"ט בגין דההוא אילנא דחיי

גרים

גריס ואת׳ הא בני נשא פגימין אינון דמתערין בגלותא בגין דאולנא דמותא שליט ע׳ לא ודאי
ההוא אולנא דמותא דין עביד מ״ט בגין דכתי׳ לראות היש משכיל דורש · ולא יהא ליה [פתחון]
פה לבר נש דיימא ל מלה שליטנא בנפשי בגלותא משתדלא באורי׳ א״ר יהודה האי
בישראל ודאי והכי הוא אה׳ דחמינן בהאי גוונא מ״ט א״ל שפיר ודאי הוא דקאמרת ·
פתח ואמ׳ לה אקב לא קבה ל׳ · ת״ח כגוונא דאית לעי׳ אית לתתא אית ימינא ואית [שמאלא]
ישראל ושאר עמין · ישראל לימינא קדושה דמלכא קדי׳ שאר עמין לשמאלא דהוא [מסאבא]
וכלהו לתתא מכלהו ודרגין לשמאלא וכלהו דרגין אחידן דא בדא עד דתלין רישאי [ובגוונא]
דרישא נטיל ההוא גוונא נטיל חובא דאיהו תתאה מ״ט בגין דאחיד ביה ובגיני כך שאר [עמין]
בההוא מסאבו דילהון הכי אתדבר בבלעם הוה אשתמש בכלהו כתרין תתאין והוה
הוא חמי בהאי תתאה דאיהו זנבא לא יכיל לאתדברא אלא ברישא בגיני כך אמ׳
מה אקב לא קבה ל דאיהו רישא בגין דההוא רישא עי׳ לא אשתכח בדינא באינון יומין
ועלמא דהאי ל אוקי׳ האי מלכותא קדי׳ נטיל לשמא כגוונא דכלא והאי טב וחסד דהאי [עלמי]
ובגיני כך איהו אל״ל מלא דאיהו זועם בכל יום דאשתכח בה דינא · ות״ח לשדי שדי הא
אוקי׳ דביה ספוקא דעלמי׳ ואיהו אמ׳ לעולם הא ל הוא דאזדווג בהדיה ובגיני כך אינדרי
לשדי לדשדי ועל דא מה אקוב לא קבה ל׳ · ובגיני כך כגוונא דאתער רישא הכי [נמי]
אתער תתאה בבה ר׳ לעזר פתח ואמ׳ קולה כנחש ילך · השתא כגוונא דישראל
בגלותא איהי ודאי אזלא כנחש חויא כדאיהו כפיף רישא לעפרא וסליק זנבא
שליט ומחי לכל אינון דאשכח קמיה ממן עביד לזנבא דמסתלק לעי׳ ושליט ומחי [רישא]
כדאתכפיא לתת׳ ועם כל דא מאן מדבר ליה לזנבא ומאן נטיל ליה למטלנוי האי רישא [מעל]
דאיהו כפיף לעפרא הוא מדבר ליה למטלנוי בגין דהשתא שאר עמין דאינון אחידן
בזנבא סלקין לעי׳ ושלטין ומחיין ורישא כפיף לעפרא כד״א נפלה לא תוסיף קום · ועם כל דא
האי רישא מדבר לזנבא ונטיר ליה · כד״א שמוני נוטרה את הכרמים לין שאר עמין דאינון זנבא ·
אתא ר׳ יהודה ונשק ידוי א״ל ל מלא לא שאלנא מלה בעלמי׳ לא דא ורווחנא לה דילי דהשתא

לויה

דשמר עמין ושולטנותהון היך מתדבקן בהאי חולקהון דישראל דעליהו כתי' כי יעקב בחר
יש' מהו לסגולתו תלתא בהן אינון מזרען סגולה בין לעי' בין לתתא כגוונא דא כהנים
לויים וישראל כולא חד ולית סגולתו דקב"ה לעי' ולתתא ודא הוא דכתי' והייתם לי סגלה ·
ונסע אהל מועד לבתר מה כתי' דגל מחנה אפרים ימה היא למערב דשכי' שריא
במערב ואוקמו' ויברכם ביום ההוא · וישם את אפרים · יברך ישראל ישראל סבא מאי
קאמר בך יברך יתברך ישראל לא כתי' אלא יבורך ישראל · מהו יברך ישראל אלא ישראל
קדי' לא יברך לעלמי אלא בך דאנת במערב וכתי' אל שדי פרה ורבה אולפנא דחמא
עמיה שכי' ובדין אמר בך יברך ישראל לעלמי' והיאך חמא האי כתי' ועיני ישראל
כבדו מזקן · אלא שכל את ידיו כתי' מאי שכל אלא ימינא הוה זקיף וסטי ליה שכי'
כלפי אפרים ואורח ריח דשכי' על רישיה כדין אמר בך יברך ישראל וחמא דאיהו
למערב ודאי דשכינה במערב והא אוקי' בגין דלהוי בין צפון לדרום לאתחברא
בה ולמהוי בזווגא חדא · וצפון מקבלא לה תחות רישא ודרום מחבקא לה ·
הה"ד שמאלו תחת לראשי · והא אוקי' ודאי מטתו של שלמה בין צפון לדרום
ובדין כלא חד לאתחברא עלמי' · תנן כל האומר תהלה לדוד ג' פעמי' בכל יומא
והא אוקי' בגין לזווגא לה ולאשתכחא בין צפון לדרום אתי בר נש בצפרא מקבל
עליה עול מלכות שמים כדקא יאות מסדר שבחא באינון תושבחן דאמרי' עם תהלה
לדוד וכלהו הללויה דאינון סדורא דעשר תושבחן דעשרה כתרין קדי' דשמא
קדי' ובגין כך אינון י' הללויה לבתר סיים בי' תושבחן דאינון הללו אל בקדשו ·
מאן אינון י' הללויה והא אינון לא משתר שריא בהללויה וסיים בהללויה ·
לבתר עילוי לסדור שבחא באז ישיר משה דאית ביה כלא ובדא מקבלא
עליה עול מלכות קדי' לבתר אשרי ליה בחסד בקיומא דצלותא דאתקדשא
ביה · לבתר בצלותא דמנחה דגבורה תליא ודינא שרי אשתכחת בכל דרומה

דאתיהיבת

ודאתייהיבת בין צפון לדרום לאתחברא בזווגא חדא בגופא בדקיאות ומאן דמחבר
כל יומא כההוא גוונא וד"א איהו בנפש"ה בעניינא דדגל מחנה אפרים ימה ואיהו בין
צפון לדרום כראובן מסט' חד דכתי' דגל מחנה ראובן תימנה · צפון דן מסט'
אחרא דכתי' דגל מחנה דן צפונה · אפרים בין דא לדא אשתכח מערב דאיהו
אפרים בין צפון לדרום כגוונא דלעי' רזא ליתבי דרומא אחינו והכי שדר
לון אחינו טפטירא דבוסינין ברזין כלילן דבעיתן לחדא ייחודא בטופסא
דכתרא עי' כבילו עליה עול מלכותא כד' בכל יומא בקדמי' ובדא תעבדון
כיסורא כד' דדרום ומתמן סטרי עלמ' עד דמתקשרין בשורא חדא ובדרום
תקיפו דרובתא ותמן תשרון · ר' אלעזר שאל לר"ש אבוי אי' כל סימנא לזווגא
דייחודא מנין אל' ברי אעלע דאוק' מלין לכל סטר ואתצררן הכא מלה
סימנא דא נקוט בידך והכי הוא כעין סחרא דמדבחא דאתג' וכמלו לקרן
דרומית מזרחית · מזרחית צפונית · צפונית מערבית · מערבית דרומית ·
אל' והא לא יכילנא דמקבל עליה בר נש מלכותא כד' בקדמי' ויהיב עליה
עולדא ומתאמרת דייתי לדרום קדמי' אל' כלהא הכי אמינא לך דהא ובאלו
לקרן בקדמי' והא ידעת ודא הוא עול מלכותא כד' לבתר דרומית דתמן
הוא אילנא דחיי ודא לאזדווגא ליה במזרח דאיהו אבא עי' דהא בין מסט'
דמבאנא אתי' ובגיני כך מדרום למזרח דתוקפא דדרום במזרח הוא
ובעי לאתקשרא כחדא דרום במזרח מזרח דאתקשרת בצפון כד"א
ומצפונך תמלא בטנם · בגין דהא מי אשלים ומלא נחלין ומבועין ועלדא
מזרחית צפונית דלין אבא ואמא ולא מתפרשין לעלמין והא אוק'
ומה דאתמ' צפונית דאיהו טמירא עילאה ומסטר דיליה נפיק צפון ודינין

מסטרא דילה מתערין יתעב' דהיא חדו והא אוקמו' ובד איהי צפון נפקא (נפקת) ביה דאיהו אתכליל ונשיך

(בעי) בדרום לבתר צפונית מערבית ודא כוא קדן דקדמו' השתא אתקשר בדרו"ם בצפון סתם לבתר

לקשרא ליה בדרום דהמינהו קשורא דכולא וגופא ביה אשתכח ועל דא מערבית דרומית

אשתכח האי קדן ג' זמני חד לקבלא ליה בר נש בקדמי' ולבתר תרי לקשרא ליה בתרי דרועי

לאתחברא בגופא ולמהוי כלא חד ודא הוא סדורא דייחודא שלים וכל סטר וסטר בההיא

קשורא דאתחזי ליה ולא יחלוף סטרא בסטרא אוחרא דלא אתחזי ליה בגין דלא יתענש

ומאן דעביד ייחודא כדקא חזי כמה דאמינא זכאה חולקיה בהאי עלמא ובעלמא דאתי

(עליה) דהוא רעוה לסדרא ייחודא דמריה שבחא דמריה ולא עוד אלא דקב"ה קא משתבח ביה

כתי' ויאמר לי עבדי אתה י' ר"ש פתח ואמ' לדוד אליך יי' נפשי אשא י' מאי קא חמא

דוד לסדרא האי שבחא הכי ועליהן שבחי דאנון בא"ב ביתא כולהו שלמין והאי חסרה

דלא אית ביה ו' אמאי ואמאי סדורא דא לנפילת אנפין אלא תנא' רזא עלאה הוא וגניז בין

חבריא בשעתא דצלותא על ושלטא אילנא תתאה דתליא ביה מותא פריש ענפוי

ומכסיא לכולא ועל דא אתחשך וכל בני עלמא טועמא (טועמי) דמותא ואצטריך בר נש (ויהיב)

ליה פקדונא אנפשיה ואפקדיה בידיה בפקדונא ומאן דנטלין בפקדונא תב פקדונא (למריה)

בשעתא דאתי צפרא כדאתי צפרא והבלגביה פקדונא בעי לברכא ליה לקב"ה

דאיהו מהימנא ע"ו לבתר קם עלי' לבי כנשתא מתעטר בטוטפוי אתכסי בכסויא

דמצוה עאל ומדכי (גרמיה) קרבניה בקדמי' לבתר קביל עליה עול מלכותא בסדורא דשבחי דדוד

דאינון סדורא דעול מלכותא וסדורא דשבחא דא אשרי עליה הוא עול לבתר (סדורא)

דצלותא לקשרא לון כחדא י' ות"ח רזא דמי' מעם דצלותא תליא בדבורא ובמלולא

דפומא כולא תליא בהאי קרא דעובדא בקדמי' ולבתר דבורא ומלולא דפומא מאן (עובדא)

אלא ההוא עובדא דעביד בר נש בקדמי' כגוונא דצלותא הוא ולא יכיל בר נש לצלותא

עד דיחזי עובדא בגויה כגוונא דצלותא בקדמי' עובדא בשעתא דבר נש קאים בעי לסלקא

عز/ [illegible]

מרמיה

גרמיה בקדמיתא לבתר יקבל עליה האי עול לפרשא על רישיה פרישו דמצוה לבתר יקשר קשורא
דייחודא דאינון תפלין דאתפלגו תפלה של יד ושל ראש ואתקנא לון בקשורא חדא בשמאלא
עליה כמה דאוקי' שמאלו תחת לראשי וג' שימני כחותם על לבך. והא אוקי' דאיהו עובדא
בקדמיתא בשעתא דבר נש עאל לבי כנשתא ידכי גרמיה בקדמית' בקרבנין במלולא דפומיה לבתר
יקבל עליה האי עול לפרשא על רישיה פרישו דמצוה בשבחי דדוד מלכא בגוונא דעובדא
דפריש על רישיה לבתר תפלה של יד דאיהי תפלה דמיושב' לבתר תפלה דרישא דאיהי
מעומד ודא כגוונא דא עובדא בגוונא דדבור או ודאי בעובדא ובמלולא תליא צלותא
ואי פגים עובדא מלולא לא משתכח אתר לשריא ביה ולאו איהו צלותא ואתפגים ההוא בר נש
לעילא ולתתא. ולא עוד אלא דבעינן לאחזאה עובדא ודאי ומלולא מלולא עליה ודא הוא צלותא
שלים ווי לבר נש דפגים צלותיה ופולחנא דמריה עליה כתי' ומי תבאו לראות פני. דהא בעובדא
ובמלולא תליא מלתא. ת"ח כיון דבר נש עביד צלותא ודאי במלולא וקשיר קשורא דייחודא
ושתבח דעל ידיה מתברכין עי' ותאין כדין בעי בר נש לאחזאה מרמיה בתר דסיים צלותא
דעמידה כאלו אתפטר מעלמא דהא אתפרש מאילנא דחיי וכניש רגלוי לגבי ההוא אילנא
דמותא דאהדר ליה פקדוניה כדכת' ויאסף רגליו אל המטה. דהא אודי חטאוי וצלי
עלוהי השתא בעי לאתכנשא לגבי ההוא אילנא דמותא ולמנפל ולימא לגביה
אליך יי' נפשי אשא. בקדמית' יהיבנא לך בפקדונא והשתא דקשירנא ייחודא ועבדנא
עובדא ומלולא כדקא יאות ואודינא על חטאוי האנפשי מסירנא לך ודאי ויחזי בר נש מרמיה
כאלו פטיר מעלמא בנפשיה מסיר להאי אתר דמותא בגיני כך לא אית ביה אלא דון אילנא
דחייהון והאי אילנא דמותא הוא מאי טעמא דאדמו דאית חובין דלא מתכפרין עד
דיתפטר מעלמא ההד' אם יכופר העון הזה לכם עד דמותון. והאי יהיב גרמיה למותא ודאי
ומסיר נפשיה להאי אתר לאו בפקדונא כמה בליליא אלא במאן דאתפטר מעלמא ודאי. ותקונא

דא בעי לכוונא דליבא ובדין קב״ה מרחם עליהו ומכפר להו לחוביהו בכה״א הוא בר נש דידע

למפלח למריה ברעותא וכוונת לבא· ווי ליה מאן דאתי למפלח למריה בליבא רחיקא ולאו

ברעותא כדא ויפתוהו בפיהם· הוא אומר אליך ייי נפשי אשא· ולאו כלא מלוי לא בליבא

רחיקא הוא גרים עליה לאסתלקא מעלמ׳ עד לא ימטון יומין בזמנא דהאי אילנא

אתער בעלמא למעבד דינא ועל דא בעי בר נש לאדבקא נפשיה ורעותיה במריה

ולא ייתי לגביה ברעותא כדיבא בגין דכ׳ דובר שקרים לא יכון לנגד עיני· מאי לא

יכון לא ... עתא דאיהו אתקין גרמיה להאי ולביה רחיק מן קב״ה קלא נפיק ואמר

לא יכון אמאי בעי האי לאתקנא גרמיה לא יכון לא בעינא ביה דיתתקן כ״ש

אי אתי ליחדא שמא קדי׳ ולא מיחד ליה כדקא יאות כמה חולקהון דצדיקיא בעלמ׳

דין ובדאתי עליהו כתי׳ וצאו וראו את עבדי· וכתי׳ אך צדיקים יודו לשמך·

מתאר שער ונשק ידוי ואמר מלה לאחבנא לעלמי לא נשמע מן מנקיאת

הוא׳ ר׳ יהודה אמ׳ כמה חולקהון דישראל דאינון מתדבקין בקב״ה דכ׳ ואתם הדבקים ביי׳

וכתי׳ ועמך כלם צדיקים וגו׳ ב״ל א״ו

פרשת נשא את ראש

ר׳ אבא פתח אשרי אדם לא יחשוב ייי׳ לו עון ואין ברוחו רמיה· האי קרא לאו רישיה

סופה ולא סופיה רישיה ואית לאסתכלא ביה והא אוקמ׳ ית׳ בשעתא דצלותא

דמנחה דינא שרי בעלמ׳ ויצחק תקן צלותא דמנחה וגבורה עי׳ שלטא בעלמ׳

עד דאתי ועל ליליא בגין דקבלא לה לליליא ומזמנא דשרי צלותא דמנחה אתפרש

שמאלא לקבלי׳ ומתער ליליא בתר דאתער כלאינון נטורין פתחין דלבר כלהו

מתערין בעלמ׳ ואתפשטו וכל בני עלמ׳ טעמין מותא ואתמ׳ בפלגות ליליא

ממש אתער שמאלא כמלקדמין וודאי קב״ה מלקא ריחין ומשבחת ואריתקלא

כדין סלקא ושריא רישא לעי' בשמאלא ושמאלא מקבלא ליה · כדין כרוזא קרי בעלמי' דהא עידן הוא —
לאתערא לשבחא ליה וכדין תושבחן מתערין ואתבסמותא דכולא אשתכח זכאה חולקיה
מאן דאתער לזווגא זווגא דא · כד אתי צפרא וימינא אתער ומחבקא ליה כדין זווגא
דכולא אשתכח כחדא · ת"ח בשעתא דבני נשא דמיכין וטעמין טעמא דמותא
ונשמתא סלקא לעי' קיימא באתר דקיימא ואתבחנת על עובדהא דעבדת כל יומא
וכתבין ליה על פתקא מ"ט בגין דנשמתא סלקא לעי' ואסהידת על עובדוי דבר נש ועל
כל מלה ומלה דנפקין מפומיה בגין דההוא מלה דאפיק בר נש מפומיה סלקא ובקעא רקיעין
וקיימא באתר דקיימא עד דעאל ליליא ונשמתא סלקא ואחידת ההוא מלה ואעיל לה קמי
קב"ה הה"ד משוכבת חיקך שמור פתחי פיך · וכדין אתרשים ההוא חובה עליה דבר נש
כי יעשו
ובגין כך אשרי אדם לא יחשוב יי' לו עון אימתי בשאין ברוחו רמיה · איש או אשה
ת"ח וחבר הקיני נפרד מקין מבני חובב וגו' וחבר הקני מבני בני דיתרו הוה הה"ד
ויאמר שאול להקני אמאי אקרי קני והא אוק' דכתי' את הקני ואת הקנזי · ואתמ'
דעבד קינא במדברא כעופא דא בגין למלעי באורי' ואתפרש מן מתא · נפרד
מקין אתפרש מההוא עמא דהוה בקדמי' ואתדבק בקב"ה · נפרד מקין זכאה בר נש
דזכי בה באורי' למיזל לאתדבקא באורחוי דבר נש אזיל באורח מישר דאורי' משיך
עליה רוח קדי' עלא' הה"ד עד יערה עלינו רוח ממרום · וכד בר נש סטי אורחוי משיך
מסט
עליה רוח אחרא מסטר אחרא ואיהו סטי מקמא · ומסטרא מסאבא אתער
דינגבא דתהומא רבא דתמן מדורין רוחין בישין דנזקי לבני נשא ואקרון נזקי
עלמי' דהא מסטרא דדינא קדמאה אשתכחו ויתרו בקדמיתא כומרא דעע"ז הוה ולההוא
סטר הוה פלח ומשיך עליה רוח מההוא אתר ואעג דאקרי קני לבתר נפרד מקין ודאי
ואתדבק ביה בקב"ה מאי משמע דכל מאן דאתדבק בקב"ה ועביד פקודי אורי' כביכול הוא
קיים עלמין עלאי דלעי' ועלמי' דלתתא והא אוק' ועשיתם אותם · כתי' וכל מאן דעבר
על פקודי אורי' כביכול פגים לעי' ותתאי' פגים לגרמיה פגים לכל עלמין נאינון

מפרש׳ ימין דסטרין בארבע אנפין חד שלרא ביעה׳ ובעיא לנוקבא וכו׳ ועל דא איש או אשה כי יע׳
ת״ח כתי׳ והנה באדם עברן · אדם מעבר על חד פקודא דאו׳ גרים לגרמיה מותא וגרים
וגרים לכל עלמי׳ פגים לעי׳ ולתתא׳ · והוא חובה תליא עד דיוקים קב״ה לעלמי׳ כמלקדמין
ויתעבר ההוא פגימו מעלמי׳ הה״ד בלע המות לנצח · בגיני כך כי יעשו מכל חטא הא׳
כתי׳ אדם קדמאה · למעיל מעל ביי׳ דיפוק מרחמוי יתי׳ מן דינא וגרים פגימו ועל
דא רחמנא לשיזבן מחייבי עלמי׳ ומפגימו דילהון כמה דבאינון מסתלקי
בגיניהו בכל מה דגרמי לעי׳ ותתא׳ · ר׳ יצחק ור׳ יהודה הוו אזלי באורחא
מאושא ללוד אר׳ יהודה נימא מלין דאורי׳ ונזיל · פתח ר׳ יצחק ואמ׳ כי
יפתח איש בור · וכתי׳ בתריה בעל הבור ישלם · ומה על דא כך מאן דגרים
למבאשא עלמי׳ בחובוי׳ עאכו״כ · לא תהוינא מעלך דא באיש עלמי׳ אמאי יהי
איתליה תשובה דהא כתי׳ איש או אשה כי׳ וכתי׳ והתודו את עונם · והשיב׳ לא דא ודאי
מהניא ליה בגין דיעביד תשובה כביכול הוא עביד ליה מגש דההוא מה דפגים
לעי׳ אתקין ליה ובמה בתשובה · ותשובה אתקין כולא אתקין לעי׳ ואתקין
לתתא אתקין לגרמיה ואתקין לכל עלמי׳ · פתח ר׳ יהודה אבתריה ואמ׳
בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה · כל הדברים מכאן דתשובה מעליא מכלא
עד לא ישרי דינא בעלמא דבתר דשרי דינא תקיף חיליה מכאן דישבק ליה
מעלמי׳ ויסליק ליה דהא כיון דשרא דינא לא יסתלק עד דישתלים בתר
דאשתלים ועביד תשובה אתקין עלמין כולהו משמע דכתי׳ ומצאוך
כל הדב׳ וכו׳ ושבת עד יי׳ אלהיך כי אל רחום · באחרית הימים מאי אינא
הכא אלא לאכללא כנסת ישראל דאיהי בגלותא ואשתכח בעקן דילהון ולא
שבקת לון לעלמין ובגיני כך קב״ה מעכב באשרי דינא בעלמי׳ בגין דיהדרון
ישראל בתשובה למוטבא להו בעלמי׳ דין או בעלמי׳ דאתי · ולית לך דקאים
קמי תשובה · ת״ח אפי׳ כנסת ישראל תשובה אקרי ואמ׳ תשובה עו׳ בכל אתר

לא

באשפיה לא דא איהי תשובה כד אהדר רחמי לגבלה והיא תבת על אינון אכלוסין
ויהבא לון תשובה מעליא כד אתמסר נפשא לגופא ונטיל לה בגפה בזמנא דאיה ·
בתשובה כדין כלא אתתקן לעילא ותתא ואתקין הוא וכל עלמא חייבא חד בעלמא לגזרא
דכמה אחרנין בגיניה ווי לחייבא ווי לשכביה · ת״ח יונה בגין דלא בעא ומהך
בשליחותא דמריה כמה בני נשא יתאבידו בגיניה בימא עד דכולהון אהדרו עלוי
ודאינו ליה בדינא בימא וכדין אשתזבו כולהו וקב״ה חס עליה לבתר ושיזבן כמה
אכלוסין דעלמא איימתי כד אהדר למריה מגו עקתיה הה״ד קראתי מצרה לי ·
ה׳ מן המצר קראתי יה

פרשת סוטה

כי איש איש כי תשטה אשתו ·
מאי האי לגביה האי אמאי כתי׳ לגבי למעול מעל ביה · ר׳ אלעזר אמר מאי איש איש
הא בחד סגיא אלא הא אוקמוה אבל איש איש משמע איש דאיהו איש וקיים קרא
זכתי׳ ושתה מים מבורך ונוזלים מתוך בארך · כדין הוא איש בעלמא איש לגבי
אתתיה · ומעלה בו מעל בחד סגיא אמאי תרי אלא חד לעילא וחד לת׳ חד לכנסת יש׳
וחד לבעלה בגיני כך והביא האיש את אשתו אל הכהן · אמאי אל הכהן כהנא דמי
בגין דכהנא שושבינא דמטרוני׳ ובכא אית לאסתכלא האי׳ ושחט את בן הבקר
ושחט אחרא ולא כהנא דכהנא אסיר ליה בדינא בגין דלא יפגים הוא אתר דאחיד
ביה ואת אמרת והביא האיש את אשתו אל הכהן למיזן דינא אלא ודאי כהנא
לאו בגין דאיהו שושבינא למטרוני׳ וכל נשי עלמא מתברכן בכנסת ישראל ועל
דא אתתא לבעלה מתברכא בכל ברכות ומתיחדא בה בכנסת ישראל וכהנא קאים
לאתקנא מלי דמטרוני׳ ולעיינא במלה דאזדרי בה ובגין כך כהנא לדא ולא
לאחרא ואי דאיהו עביד דינא לאו בגין לאסתאבא זכאה שלמא דא אשתדלת
בהאי ולאסגאה חסד דאי היא אתתא אשתכחת זכאה כהנא אסגי שלמא
בהו ולא עוד אלא דמתעברא בברא דכר ואתעביד שלמא על ידוי יומו לא אשתכחת

זכאה איהו ולא עביד דינא לאו ההוא שמא קד' דאיהו קא משכחת ביה ההוא תביר דינא והוא קאים
לה · והא תנינא לא אתבטל גרמיה להאי לא כדמיון יהבת גרמיה קמיה לבקאה זמנא וכ' שאלה
בגין דאי איהי בכיא לא משתכחא זכאה בגין כהנא עביד עובדא בדיל למבחנה. כהנא שלמא
כתי' שמיה קד' חד זמנא באורח מישר לבתר כתי' ליה למפרע אתוון סריטין בטהירין דינא בדינא
רחמי ברחמי רחמי בדינא ודינא ברחמי · אשתכחת זכאה אתוון רחמי אשתכחו ודינין סלקין
לא אשתכחת כדקיימות רחמי סלקין ודינא אשתארו ובדין דינא אתעביד · ר' אלעזר פתח ואמ'
ויבאו מרתה ולא יכלו לשתות מים וגו' אמ' ר' אלעזר תווהנא היך בני עלמא לא מסתכלין ולא
משתדלין במלין דאורי' הכא אית לאסתכלא מאי כתי' שם שם לו חק ומש' ודא רזא דמלה
הכא על מיא הוה בגין דמצראי הוו אמרי דבניהו דישראל הוו מנהון והוו בישראל כמה דחשדין נשיהון
בהא עד דקב"ה משא לון להאי אתר ובעא למבדק לון מה כתי' ויבאו מרתה · ויצעק אל יי'
אמר קב"ה למשה משה מה את בעי האמרה חביבין קיימין אבילו הכא ואנא בעינא למבדק
הכא נשיהון דישראל כתי' שמא קד' ורמי למיא ויבדקון כולהו נשין וגוברין ולא אשתאר
נשין על בלבא ועד דיבדקון כולהו הכא לא שרי שמו עליהו מיד ויורהו יי' עץ ידא שמא קד'
ההוא דהוה כתי' כהנא למבדק נשיהון דישראל בדין שם שם לו חק ומש' ואת נשיהון דישראל
אמאי יאות איהון אמאי לא אף איהון בדין דלא אסתאבו בנשיהון דמצראי ונשיהון
דישראל לא אסתאבו במצראי כל איהון שנין דהוו ביניהו וכלהו נפקו גוברין ונשין זכאין
ואשתכחו זרעא דישראל קד' זכאין בדין קב"ה אשרי שמיה ביניהו · ועל דא ועל מיא ודאי
שם שם לו חק ומש' ושם נסהו אף הכא בדיין בדין כהנא לאתתא ובשמא קד' ומן העפר
אשר יהיה · מאן העפר כמה דתנינן כתי' אבל היה מן העפר הבליהיה מפי מלבן חמיה
מש בעובשא דאשתכחו מנה א"ר יוסי ותנן העפר לו כתי' ומן העפר ולא יתיר הוינא אמרי הכי
אבל כיון דכתי' ומן העפר אשר יהיה · משמע דאחרא הוא לא כתי' יתן בעפר חרבו ·
לית מריהון דלימטון ולמטרי דמרי דדינא קשיא משמע דכתי' בקרקע המשכן דאחיד ליתהוי

ועל

219

[בשעתא] ועל דא יצק הכהן ונתן להמים · מי המרים המאררים לין מייא דאינון מרירן מאיהוא דאמוא לדהי׳

[ימא] דאשתכח בדינא כדין איקרון מי המרים המאררים · וכגוונא כך מי ימא לתתא כולהו מרירן ית׳ בא׳

[עלמא] כמה אורין מתיקן על גויה ובגין דאית דינא דעלמ׳ מימוי מרירין בגין דאחיד ביה מותא לכל בני

[מימוי] ומגו דאינהו מרירן כד מתפשטין מתיקן לזמנין ימא דמיין מרירן לזמנין דימא בלעו לכל שאר

אינון ימא דכפא ובלעו כל אינון אוחרנין ושאר לכלהו לזמנין דשכיך מיא ונגדין מה הוא ימא כל מה

[כדין] דנגיד לתתא ובכמה גוונין קיימא האי ימא המים המאררים בשעתא דאחיד חויא ומתילין להמא

המים המרים המאררים · ועל דא כהנא עביד עובדא לתתא ומותי אומאה ומתעביד דינא · ית׳

אי אתתא משתכחת דכיא לין מיין עלין בגווה ומתהפכן מתיקן ועבד גרמא וקיימין בגווה עד

דמתעברא כיון דמתעברא הוו משפרי בשפירו לעוברא במעהא ונפק שפירא נקי בלא מומא

דעלמ׳ ואי לאו אינון מיין עלין בגוה וארחא ריחא דזוהמא ואינון מיין מתהפכן לחויא

[עלמ׳] במעהא במה דעבדת אתפסת ואתחזי בכלא לעולא והא אוקמוה חבריא · ית׳ בלאינון נשי

באורייהו קיימי ועל דא ההוא אתר ממש דאנהו קיימי ביה אתדכי במה חולקהון דישראל דזכאה

אתדבקו בהו וכלהו לדבקא להו · ר׳ חזקיה פתח אשתך כגפן פוריה וכו׳ מה גפן לא מקבלא

עליה לא מדידה כך איתתא דישראל קיימא בהאי גוונא דלא מקבלא אלא ההוא בר זוגה כיונה דא דלא

מקבלא לא ההוא בר זוגה נעלדא גפן פוריה · מהו פוריה כמה דאת אמר פורה ראש פורה

[ושלמה] דאפיקת ענפין לכל סטרא · בירכתי ביתך ולא לבר בשוקא בגין דלא תיתי לשקרא בברית עם׳

[בגוונא כך] את׳ העוזבת אלוף נעוריה · ומתברית להיה ההוא אתר דאקרי ברית דאיהי אתקשרת ביה

[לבר] בירכתי ביתך · ואמר ר׳ חזקיה תווהנא על ההוא בר נש דשביק לאתתיה דתתחזי משערא דרישה

[גרים לה] ודא הוא חד מאינון צניעותא דביתא ואתתא דאפיקת משערא דרישה לבר לאתתקנא ביה

[מאן] מסכנותא לביתא וגרים לבנהא דלא יתחשבון בדרא וגרים מלה אוחרא דשריא בביתא

גרים לה דא ההוא שערא דאתחזי מרישה לבר ומה בביתא הכי כ״ש בשוקא חציפותא אחרא

ובגין כך אשתך כגפן פוריה · אמר ר׳ יהודה שערא דרישא דאתתא דאתגליא גרים שערא אחרא

לאתגליא

לאפקמא ליה בגיני כך בעיא אתתא דאפי' טסולי ביתה לא יחמון שערא חד מרישא. ובש לבר יתה כמה
צורא שערא הוא חומרא דכלא הכי נמי לנוקבא פוק חזי כמה פגימו גרים ההוא שערא דאתתא
גרים לעילא גרים לתתא. גרים לבעלה דאתלטיא. גרים מסכנותא גרים מלה אחרא בביתא.
גרים דיסתלק חשיבותא מבניהא רחמנא לשיזבן מחציפותא דילהון. ועל דא בעיא אתתא
לאתכסיא בזוויה דביתא ואי עבדת כן מה כתי' בניך כשתילי זיתים. מהו כשתילי זיתים. מה זית
דאפי' בסתוא בין בקייטא לא אתאבידו טרפוי ותדיר אשתכח חשיבו דשאר אילנין.
כך בניהא יסתלקון בחשיבו על כל שאר בני עלמא ולא עוד אלא דבעלה מתברך בכלא דלגוי
בברכן דלעילא ובברכן דלתתא בעותרא בבנין בבני בנין ה"ה הנה כי כן יבורך גבר ירא יי' וכתי' יברכך יי'
מציון. שלום על ישראל. ישראל סבא קדי'.

פר' נזיר

איש כי יפליא.
ר' אלעזר פתח כמה חביבין אינון ישראל קמי קב"ה דכל אתר דאינון שריין קב"ה אשתכח
בינייהו דלא אעדי רחימותא דיליה מנהון מה כתי' ועשו לי מקדש. ועשו לי מקדש סתם דכל בי כנשתא
דמשתכח דעלמא מקדש איקרי והא אוקמוה. ושכי' אקדימת לבי כנשתא זכאה ההוא בר נש
דאקדים דבי כנשתא בגין דבהו אשתלים מה דאשתלים. ואינון מתקדשי בקדמיתא
בשכי' ומאתי נהא בעיא דאשתכחן כחדא בבי כנשתא ולא ייתון פסקי דלא
יתעכב שלמו שיפין בר נש כזמנא חד עביד ליה קב"ה ואתקין ליה כחדא כל שיפוי ה"ה
הוא עשך ויכוננך. איש כי יפליא. מאי כי יפליא דיתפרש משאר בני עלמא לאתקדשא
בגוונא דלעי' לאשתכחא שלים בשעתא דבר נש אתי לאתדכאה מדכין ליה. בר נש קב"ה
דבעי לאתקדשא מקדשין ליה ופרשו עליה קדושה דלעי' קדושה דאתקדש בה.
ר' אבא פתח לדוד ברכי נפשי את יי' כמה אית ליה לבר נש לאסתכלא ולמנדע
בפולחנא דמריה הא בכל יומא ויומא כרוזא קרי ואמר עד מתי פתאים שובו בנים שובבים
ולית מאן דירכין אודניה. אורייתא קרי ומכרזא קמיהון ולית מאן דישגח. ת"ח בר נש אזיל בהאי
עלמא והוא חשיב דדיליה הוא דנדיר וישתאר בגויה לדרי דרין עד דאיהו אזיל בעלמא

יהבין·

...לקת שכי' בלין עננים סליקת ב חשאי בצלותא דחשאי

ההד
...בלים שרפים עשר כתות אינון כולהו פתחי גדפיהון לגבה

...עשו ...לקבלא שכי' עליהו' וכד סליקת סליקת בכלהו בלין הבלים

...ם דאתי' צלות ותלת עזין וכד סליקת עליהו מיד נחית קב"ה לקבלה

מעו'
ומשריין ס...ים שכי' ומשריין דמלכא נחתין עליהו' אינון מרכבתא תתאה

דשכי'
...ן מדין בחדוה ומשלין בנשיקין וכמא דמ' והנה מלא' אלהים עולים והנה מלאכי

סולם
...יהי' אלהים עולים ומלאכים יורדים בה לגבה' לבתר צלותא דבר נש דאיהי אתעביד

וכד נחתין
לתרין משריין דמלכא ומטרוני' ובזמן דאיהי סלקין משריין דמטרוני' סלקין בחשאי

משריין דמלכא עליהו אינון מתללן בהאי זמנא איהו יחודא בקלא ודבור במרא

משריין
יאהדונהי דבגינה את גדול העונה אמן יותר מן המברך ואוקמוה' וכד נחתין

דמלכא נחתין בקלין ההד ויהי קלות וברקים' דהכי אורח מטרא לסלקא עננא בחשאי

שרגא
ולנחתא מטרא בקלי' קולות' ולית מטרא אלא שלקין דאור' לגבי שכי' דשכי' איהי

דצלותא
דאתמ' בה היא העולה' ישראל פתילה' משחא אור' להעלות נר תמיד' ובזמנא

דאיהי מעונה סליקת באור' לית לה כביה עולמית' וכד צלותא איהי עתרעין לנדם

נהירין
אתחזיא קשת בגווני נהירין בעננא בההוא זמנא ודאיתיה לג' בני עו' דבלין גוונין

משתמודע דשכי' סליקת בעובדין טבין דישראל ואם לא אתחזיא קשת בגווני נהירין

איהו לא כאנים סכותה בענן לך מעבור תפלה' ואתחזיית בלבושא דעננא אוכמא

נהורין
אם קשת בה בגווני חשוכין איהי דאתרמיזת אל תראוני שאני שחרחרת ואם גווני דקשת נהבן

דקשת
איהי דארמיזת שחורה אני ונאוה' שחורה בעננא אוכמא' ונאוה בגוונין שפירין נהירין

בעובדין שפירין דישראל ואגרא דפקודא דא כד נפיקת נשמתא מן גופא לאסלקא לעלמא דאתי

כמה דאיהו אוקיר לשכי' ולביש לה כמה עננין דלבושין יקירין דאתקריאו ענני יקר ישנ

דנפקן
וסליק לה בצלותיה לגבי קב"ה בשירין וזמירות ענני יקר וכמה שירות ותוש' והוד בגוונא

מעברים בענני יקר ובגוונא הכי אנ' ישרא' וכמה דסליק לה בכמה משריין דמלא' ונחית לגבה

למשריין דקב"ה לקדמותה וקב"ה עמהון

הכי סליק לנשמתא מן גופא במשרין דשכי' ונחית לגבי'
דעטר לקב"ה בתפלין ברישא ותקין ליה כורסיא בציצית
הכי קב"ה תקין לנשמתיה כורסיא ותקין ליה דירה בסכתא
בקב"ה בקשורא דתפלין ומיחד לה ביה כי רוחא דיליה קשיר עם נפש
בעלה דאיהו אדם ותקין לה דירה עמיה וסי' נר יי' נש' נר נפש רוח ואינון
דשכי' ועמוד דאמ' דכול שית ספירן נשמת אדם אצילותא דאיהו וחכמה
דאיהו אדם קדמאה מחשבה בה תפלין על רישא דאבא ואימא ובגין דא אתמר
בבר נש במדה שאדם מודד בה מודדין לו ובגיניהו דבני נשא את כי תכבדי אב ולא עוד לאמא
דאשתדל באורי' אית ליה חירו ובגין צריך לפרשא על פומא דסלקת צלותא מניה
כצפור וליונה ובגשרא ישראל כד נפקו ממצרים נפקו כיונה דברחת הוה פרעה רדיף אבתרהא
הכי אית צלותא מסט' דילה שכינתא איהי פרחת בה כיונה וסמאל וחילה רדפין אבתרהא
בכמה חובין דאולפין על מריהון דההיא צלותא ואוליף לה בגבורה לעכבא שכי' תמן
דלא סליקת לקב"ה ההיא צלו' ובאיהי ההיא דישראל עלימא ואורי' אתרת והשם חומה
והכי אינון צלותין מעכבין ואם חזרין בתיובתא מטטרון מרי דצלותין איהו ואמר לגבי שכינתא
דצלותין מה תצעקי אלי מגלי דצלותין דנטל במטלנותהון דבר את בני ישראל ויסעו
לבר נש דאזיל באורחא וכדין אבתריה ההוא דמלכא ואחיד ביה בגד דפרעה
חויא והלך לו בגין דברח איהו צווח למאן דנפיק ליה ייתי מאריה ויימא אימא ליה דאזיל ואורחיה
דאנא פרעיתיה מה עבד מטב רישיה בשיט וקטל ליה הכי קב"ה טבעו בים סוף ומאן גרים
דרדיף אבתריהון דישראל בגין דעד דלא הוה לון אורי' לא הוה לון שטר חירות בגין דאורייתא
איהו שטר חירות לבר נש מיצר הרע ומכל מקטרגים דעלה ההד והמכתב מכתב אלהים הוא חרות
ודא אי' על שנות החמשים דמתמן אורי' דאיהו עמוד דאמצ' אתקרי חירו ומתמן אתיהיב
לגבי יונה קדישא דאיהי שכי' דמסט' הוו קראן לישראל יונה' והכי צלותא דאיהי יונה
סליקת באורי' והכי כל צלותא ועלוי מה כתי' בה כי לא בחפזון תצאו ואינון צלותין

דמרי'

בשמים

דמרי דאורי' דסלקין כנשרא דלא דחילת מכל עופין דעלמ' ומסט' דאינון איהי מארונ' דרך הנשר

סלקית כיונה

ואית דיומא הכי וכלא כלהו מסט' דמרי אגדה סלקא עולתא כצפור ומסט' דמרי משנה

וקבלה

ומסט' דמרי קבלה סליק כנשרא' מכולן על כולא' אבל מסט' דלית דלית בהון מקרא ומשנה

בני

דאינון עמי הארץ לית לה סלקו בהון ובגינ' דא אתי' קבלת באורח רמיזי כי מי יודע רוח האדם

תורה

העולה היא למע': ורוח הבהמה אלין אינון עמי הארץ ולגבייהו נפקין מנהון גרעא מעולתא בני

מרי דאורי'

ואסתלקת בהון ובגין דא אתי' מרי תת' הזהרו בעמי הארץ דלגבייהו נפקין מנהון בני מעליין

בעא

כד בוצינא קדישא למשבק להוא סבא פרח: אמר ר' שמעון ודאי ההוא סבא לא

דעלותא

למיטרא אגרא מיניה למשבק ליה ובגין דא פרחי' כמה חולקנא דזכינא למשמע אגרא דסגולתא

לעלמ' דאתי' כד ר' אלעזר ואתי' אבא מאן הוא דא ההוא סבא אתי ודאי רב המנונא סבא

אשתמודע נשמתיה ונחית מתלבש באוירא דהבל דאוריתא די בזמנא דצדיקיא מתעסקין

באורי' כל מלין הבלים דסלקין מפומיהון באוריתא כמה נשמתין דהוו עלמי' דרבנן עליה ו

עלמי

ומתלבשין בהון וקלין ודבורין דאוריתא מתעבידו להון כסוסין ורכבין עליהו ונחתין בהאי

בגוונא

ואפי' מלאכין כש' בחבורא דא: ונמרי' דהאי חבורה ביה קבה' עושה שמים ושמי השמים

ועתידים למבני

דפיני ואיהו נחית עליה לאגרא שכינתיה בס קבוע דמלאכים וכל נשמתין דאתבריאן

דקלא דמליה

ההד כי את תאשר ושם פה: ובנשמתין דאצילתה דפומיה איהי סיני וקלא דמליה דאתעוונא

דאת ביה קולת דברים אתם שמ' וכל דבור ודבור מתעביד מניה מלאך ושמתתא

רעיא

דיליה בגיניה מתכלין לעילא כדסלקין בכל כלא הבוציצא לדיוקנא דמי' אדהכי הא

סגולתא

מהימנא לא אתא עלקיטא בידיה פתח ואמר דרכה תוקף שופר הולך

נטיל תלת אבנין וכריך לון לגבי עילא וכדאזריקנון מתעביד אבנא חדא ואמר למרי

מתיבתא קבילו האי אבנא לגביכון דהא שכי' הות בגלותא ולית בכו מאן דיתגבר לגבה

בכל יומא

לרעאה לגבי בעלה ולא עוד אלא כמה מרי מדרשות דאינון חביבים לגביכון עוותין

ונילא באורי' דבעוף בכמה קושיין ובוותין בה ככלבים דאמרי הבהב בגוונא דגיהנם

דעוותהב הב ההד לעלנה שתי בנות הבהבי הבלגא עותרא בעלמא דין ועותרא בעלמי

דאתי

כמה דאוקמי'

למוד תורה הרבה ולית מאן דישתדל באורי׳ למלקא שכי׳ בה מן גלותא ולחברא לה עם בעלה דאינון
אתקיימו בגין פקודי׳ לבא ובגין דאזלא סלקין בגלגולא כד נחית צדיק בגנ״ע דסלקין נשמתין קמיה
והוא זכאה מה אקרא ז״ל ואימא להון דישתדלון באורי׳ לחברא שכי׳ עם בעלה כגוונא דדוד
דאמר אם אתן שנת לעיני וכו׳ ואהו אשתדלותיה באורי׳ הוה לחברא אימא דאתמ׳ בה כי קדוש
תורת אמך עם בעלה דהא שכי׳ מסט׳ דחסד אתקריאת ג״ח ומסט׳ דגבורה אתקרי׳ עקידה
וקרבנא ומסט׳ דעמו׳ דאמ׳ אתקרי תורה ולית מאן דיתער לה באלין מדות לגבי בעלה הה״ד אין מנהל לה
ובגין דאזלא אמרת ואמ׳ מה אקרא כל הבשר חציר דלא משתדלין באורי׳ אלא לדכאה בשרא ולי שאינון
עמי הארץ ואלין דמשתדלין בג״ח ובאוריתא לא משתדלין אלא לגרמיהו ובגיניהו אתמ׳ וכל חסדו כציץ
השדה ועל אלין דלא משתדלין באורי׳ לשמה רוח אקודשא איהי שכי׳ לא שריא עליהון הה״ד ויזכר
כי בשר המה ואית דלא משתדלי באורי׳ דבע״פ לשמה ואתמ׳ בהון וימררו את חייהם בעבודה בשר
דאקושיא בחמר בק״ו ובלבנים דא לבון הלכה דעלי׳ את ותוכן לבנים תתנו ובכל עבודה בשדה דא ברייתא
ואתכל עבודתם דא פסקא אשר עבדו בהם בד מטון לעומקא דהלכה את בהון לית הלכה כפלוגי
ואית אוחרנין דאינון משתדלין בה לשמה מרי תריסין דבי מדרש דאת׳ בה אדם כי ימות באהל כמה ודאוק
מדיינות אין התו׳ מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה ולית מיתה אלא עוני דאוק׳ פת במלח האכל
ועליה ואת׳ וחיי מצער אלין אינון דאת׳ בהון אדם כי ימות דודאי בהון אתקיימת שכי׳ ועליהו קבר
אתמ׳ אלין בה כמה דאוקמוה כל המקיים התורה מעוני סופו לקיימה מעו׳ ובאלין ידעין לין אינון
דאת׳ בה יום נפלת בהתנשא ואמ׳ מרי מת כל המנבל עצמו על דברי תורה לסוף מתנשא בה
הקיצו ורננו שוכני עפר אלין דאת׳ בהון ועל הארץ תישן בגין דהיא דאת׳ בה הכל היה מן העפר ואפי׳ גלגל חמה
ובה צריך לאצרהם והיה זרעך כעפר הארץ ודא שכי׳ דבגינה אתמ׳ באלין דמשתדלין באורי׳ לשמה ורבים מישני אדמת עפר
ואלין דלא משתדלין בה לשמה יהון לחרפות לדראון עולם כי טל אורות טלך ודא יוד הא ואו הא
איהו בחושבן טל דאורי׳ דבע״פ דאיהו שית סדרי מתני׳ איהו בחשבן אהו״ה ובגיניה אוק׳ מרי מת כל העוסק בטל
טל תורה מחייהו והאי איהו דמתמן ביה מוריד הטל וצדיקי׳ אמ׳ לא אצא בעיר לבת מלך דאזל בעלה
למדי׳ הים ולזמנא דאתא לגבה אוליד בה דלא על בישובא והאי איהו לא אבוא בעיר ואם לאו הרי לך
סימנא שראשי נמלא טל והאי איהו טל להחיות ביה המתי׳ וארץ רפאים תפיל אוק׳ מרי מתני׳ אין
רפאים דאת׳ בה ברא אוחרן רפאים בלי קימה אין דאתרפאין מפתגמי׳ אורי׳ דיהבי לעובדי ע״ז מאומנא

מלבד חם

דילהון

ומפילין

דילהון לאתגברא בהון ומרפין ידיהון מלין דעסקין באורי׳ לשמה למעבד טיבו עמהון ולית לנא זכוון

ארבע כאתתא שוכרא דמפלת נפלים ואי איהו מכין רפאים תפיל ידנפלא ואו בר ז׳ ימים

הוא ואיהו דלא כלו לו חדשיו דאינון ט׳ ירחין דעוברא מאן עוברה דא אורי׳ איהי שבי׳ דהוא ילד

דאיתיליד מניה באורי׳ י׳ בירחא קדמאה מאלין דאתמ׳ בהון אין בן דוד בא עד שיתפשט

מלכות הרשעה ט׳ חדשים על ישראל בירחא קדמאה איהו ומשיח אין ובירחא תנינא

איהו עביד ליה יש מאין בספי׳ תנינא דאתמ׳ בה והחכמה מאין תמצא י׳ בירחא תליתאה

מוסיף ביה בינה ואי איהו ונחה עליו רוח חכמה ובינה ובגין דא או תרי מתני׳ איזהו חכם

המבין דבר מתוך דבר ובגין דא תניא לעלמין אולפין לה חכמה ובינה י׳ בירחא רביעאה

גמול עמיה חסד דאעיל ליה פרנסה מעבורה דאימיה י׳ בירחא ה׳ יהיב ליה תוקפא

בגבורה לאתגברא על יצר הרע מסט׳ דסמאל דלא שליט עליה לקטלא משיח בן דבבטש

אימיה למעבד ליה נפל י׳ בירחא ו׳ יהיב ביה דעת ורוח ושפירו באנפוי י׳ בירחא ז׳

ולא יהיב ביה רוחא דקודשא מסט׳ נצח והוד דאינון תרי נביאי קשוט׳ ובגין דא נתנבא בנבואה

דקודשא עליה בטרם אצרך וכו׳ בירחא ט׳ מסט׳ דצדיק יהיב ליה אות ומופת דנמול

מהול והוא ינוקא איהו עשיראה מסט׳ דמלכות איהו טפה עשיראה ובגין דא

זכי לט׳ דרגין עלאין דאינון כמו מרי מתני׳ ואמרו רעיא מהימנא טול אבנא לגבך

דאנת הוא דאת׳ עלך ותרא אתו כי טוב ואוקמוה מרי מתני׳ כי טוב דאתיליד מהול׳

ואנת הוא כליל מט׳ ירחין עלאין ומסט׳ דעובדא דילך מלכות קדישא את ויהי בישורון מלך

והאי אבנא טפה קדי׳ כלילא מי׳ ואנת הוא ברא דאתמשכת מנה ובך תליא ועלך

עתיד לאתבנאה בשינהא ועלך תקום טול לך לגבך א״ל לית ה׳ כי לאשתזבא

אם תשתזבון מאבנא חדא אנא צריך לבן שית דאת׳ בהון ברא שית נטל קירטא

כמלין דמין פתח ואמר זרקא מקף שופר הולך סגולתא תלת אבנין די אינון סגולתא

תלת טפין די דאת׳ בהון הכלאה יפה ל׳ ותלת טפין תתאין לקבליהו סגולתא עליהון ודי

שמעון הכיס אתריב יל מאן הכיס הא תלת אבנין די לקביליהו דאינון סגולתא ולאחת

מנכון לבי רב ורבא דמתיבתא עי׳ דלנקבליכו הוו לה רב מבבל׳ ורבי מארעא דישראל׳ ורבא
משאר ארעין שמעו דאית ליין ריבו וקטטה ומחלקת בהלכה לבי׳ ורבי ורב ורבא דהלתא
אינון מחלוקת וריב וקטטה בהלכה דילהון להתא ולית בכו דהיא ריב וקטטה ומחלקת בגין
שני לגבי נבלה דמחקלה בכמה קושיין עד דיפקלה מן קלותא׳ והאיתנם אלין תמאין דמתני׳
דמתיבתא דלהתא האתלת אבען לגביכו דאינון בקול ושית נקודין אלין דאינון שית סדרי
משנה׳ וכל נקודה איהי עשר ומלקין לשתין מסכתות דעליהו את ששים המה מלכות
ואת לה כמה בתולות אחריה רעותיה דהלכות פסוקות דאתמי בהון ועלמות אין מספר׳
ושבי׳ איהי תגא מכל כלהן ושפנבא איהי תאנא דקלקלה דעלה את ואת עלית על כולנה׳
ואיהי ריב וקטט[illegible] וקושיא נבלה במנדישראל אחותין ומרי מתני׳ דמשתדלין באור׳
בכל יומא ולילא בגלותא איהי כיב בגיניהון די פרוקלון ולית מאן דיהא ריב וקטטה
ומחלקת לנבלה בגינהא בגלותא׳ בס סבא חדא בשהון ואמר רעיא מהימנא
כמה תקיפין אתפון אבנין דאריכת דיגדעגען מרי מתני׳ דעי׳ ותא ואפי׳ מלאכין נעי׳
דאינון סמכין שית דרגין דכורסיא׳ וכורסיא אגדעגעית אבלהא איתן מושבך לגבך דאיהו
מציעאה אמתמר מניה דהא אבנא דאריכת הא אבנא אתי לגבך׳ דאיהי תגא על כלהון
שיש במלנבנך׳ ושית אוחרנין לגבך בגין דאיהו אמי לא למעעבם מני עשה׳ בא שית לגבך׳
כי אם לשם בדשי האשפי לגבך׳ ולא עוד אלא אנת הוא דאת בך ויך את הסלע
שם במלו נוך דלבלה מילכו ודברתם אל הסלע׳ ואתון לא עבדתין הכי׳ דאם עבדתון
מימריה בדבור הוו אולפין בלא ספק ובלא נושיא ומחלקת׳ ובגין דאתמי׳ בך ויך את הסלע
ולא נפק מניה לא טפין טפין הכי מרי מתני׳ אינון למה דמחה הסלע ואינון
בשנהון כפטיש יפוצץ סלע ונפקין בה כמה פסקות דהלכות ולא נפקין מניה
למטפין ואינון נקוטות ובגין דא כך תליא כלא הא אבנא לגבך ושתא אוחרנין ובך תליא
פורקנא דשכינתא ובנהא בגין דיתתקן בך מה דאתהרס ובגין חביבותא דילך טפין דגלגולא
אתחזרן לגבך דאינון דאיזין בראשי ענפין דילך דאינון שש דכפיל בהון ואמר משה מטה

מנקש

עלכו"

משה אשתמודע בשמך רעיא מהימנא בתלת אבהן אתעטרת למהוי ' ובהון כהנים לוים וישראל אתעטרו

מחשבה

סלקת במחשבה איהי אבנא חדא כלילא מי"ב דאינון יוד הא ואו הא מחשבה ודאי איהו חכמה

ותשלח לה תמן ומסט' דכתר תגא אתקרי' וכד עלה במחשבה ' דמחשבה אתעבידת לה מרכבה

וסלקת לגבי עו' כלעו' אתעבידת תגא בלא שתופא דאתכלל למהוי מרכבה להוא דלית ליה

שתוף' וכדאית בישראל משכילים וקרין לה בדבורא דצלותהון בקירוש דילהון וסלקין לה במחשבה

בצדרי עמו ואנני

ההוא מופלא דאיהו על הכתר מיד נשען הה"ד כי ידע שמי שם ' תגא דקרנה יקראני ואענהו

חוט דאיהו כריכה דילה דביה צריך לאכרכא לה עד דסליק לה עד עו' העו' ועדית בר נקבלא

טפי

ובצואה איהו מאן דסליק תלת צלותין לגביה תלת נקודין דסגולתא ד[illegible]ון אתמשכו תלת

דמוחא דכולא

תלת מוחין עו' דכד בר נש אתמשך ברע מפה לג' טפין דאתמשכו מניה אינון משופרי שופריה

יוד הא ואו הא

כי כגוונא דא כדלבא יחיד בבר נש תלת קשרין דאינון נשמתיה ורוחא ונפשא דאתרמיזו בשם

נחתת שכינה

ובגין דא אמ' לון ובך בחר ייי' לה לולם בההוא זמנא דנפקו מלין לגו' מפומיה דבוצינא קדישא

אגדרו

ונשיקת ליה וכל לגו' תרי ית בריכוליה ורעיא מהימנא בריך לה ונשיק לה ' בההוא זמנא סבא חדא

לגביה פתח ואמ' נשקו בר דאיהו סלת נקיה טפה קדי' דא אור' דמשה דאתיהיבת לון על ידיה

דלא הוה ביה פסולת דמוץ ותבן דמאן דלית ליה פסולת בנשמתיה איהו ברא דלבא ושכינתיה

דאתברי מההיא חטה דאכל בה אילן שאכל ממנו אדם הר' חטה היה' חו"ט מוץ ותבן דבגיניה

אמ' דוד הן בעון חוללתי ובחטא יחמתני אמי ובזמנא דיהת ה' דאיהי ה' מינה נהמא איהי בכסויא

עמה

דרדיקין דשיעיא בגלותא דאת לא כן הרשעי' אם כמוץ דאיה' ומעשר דילה לא אתחברת

ובגין דא מוץ ותבן פטור מן המעשר ' ובגין דא נשקו בר בנשיקין דשפוון עו' דרעיא מהימנא

דאינון שקין דילה בתרי מתכי קשוט ' דאינון למודי ייי' ודאי איהו לשון למודים איהו לשון

עלה

ואות ברית לתתא ' ובגוד נשקו בר בשפה עו' שכו' עו' דהכי מלכות שכו' בחשבן שפה חוט דאסחר

איהו חוט כריכו חוט דברכה דאסחר שפה איהו חוט של חסד ואיהו קו ירוק

מסט' דתיובתא דאסחר כל עלמי' תלת חוטין אינון דעינא דסחרין לבת עינא דבגוויהו אתמר עיניך

דמוות

ברכות בחשבון על שער בת רבים ' מאי בת רבים בת עין דאית לה תלת גוונין אינון דעינא

דלית לה פסק עין המים ומתמן נשקו בר למנהרא עלמין בכמה חדו דאו' ' בההוא זמנא קם סבא ונטל

קיסטא בידוי פתח ואמ' בוצינא קדישא עד כען הוה קרטא בידך תמן ואנא אסתכל בעו' נציר

דילהון

גרמך מאבנין דילה והא בפומא דידיקיא אינ' מסתכלת בצלותין דילהון לגבי בעלה ובעובדין

דהיא אבנא כד נחיתת לתתא איהי אבן בוחן דבה את אבן בוחן עדין בה וכד נחתת אבהן ובגוונא דא

אבן מאסו הב' דאינון אבהן ' וכד נחתת לתתא נחיתת כגוונא דא הוה' וכד אסתלקת אתבה אבן מאסו

הך נס היתה לך פ' בגוונדא יהו"ה ביה נתנסה אברהם בי' נסיונות' וכגוונא דנתנסה בה בר נש איהו מ ולבתר
בנסיונא דיליה איהו אסתלקת ביה לגבי מעלה דאיהו יהו"ה בההוא זמנא אסתלקת בה בר נש על כל
אינון דרגין ומאינון דאתכסיו בהון בר נש' וכדחזא מזל דיליה לה דשן על צדיק למהוי נסיון ותמן דאי
קאים קיומיה איהו אתי וכו' אינון שוה לי ואתמר על מרדכי אל התוד' דאי דוגמא הוה
ליה דביה אתלבש ועשה כתרין תתאין אתלבשן בעשר בנוי' ובגין דקאים בנסיונא יהביה
קב"ה בידיה עאכו"כ מאן דנתנסה בגין שכי' בגלותא בגין דנחתין עמה עשר קליפות דשקרא דבתרי
דאינון יודה"א ואוה"א דאינון ספי' דמליין קליפות דסחרין לכתרא עי' דמלכא ומטרו' והאי א
כגו' דאת' ביה ביום השבת בקדושה כתר יתנו לך יי' אלהינו מאן יהו"ה אלהינו אבא ואימא ביה מכתי
לעמו דאתי ושט דאיהי קדושה ואית בה קדושה לך ישלשו ואינון קק"ק תלת אבהן יי' צבאו
בגין צבאות נצח והוד מלא כל הארץ כבודו דא יסוד מלכות היא כבודו דאיהי שכי' ומאן ד
אתלת אבהן לא צריך לאתנסאה דמאן דאיהו מגנזו ומשרשו לית ביה ספיקא דנ
בנסיונא ואתמר באברהם לא נתנסה בשמא דכתרא אלא במדת החסד ויצחק הן
ויעקב במדת התפארת' ושכינתא מרכבת פנו אתקריאת לון אבן בחן שפיר איהו דנג
בעשרה אתוון דסחרין לכתרא וכיון דהיהוא יכיל לאתנסאה ומאן דאנסה תמן לית סוף לנסיו
דיליה ההד"ד מה אעידך ומה אדמה לך' דלית יכיל לאדמיא לנסיונא דילך למה דאיהו יודה"א ו
בתלת אבהן הכי במלכותא בתר דנסיונא דילך באין סוף כי גדול כים' מי ירפא הרוא דאיהו
מכוסה ומופלא וביה תסתלק עד אין סוף כמה תבירו דילך לית ליה סוף' וכגון גוונא קדי' כולל
אבנא דילך ואם אנת יכיל למסבל לה ואית לך חילו' ואת אנת בלחודך איהו דאצטריכת לך אמן
לאבהן מכל משריין דנשמתין דמקננין עמך בדיוקנא דילך דרעיא מהימנא דאית ליה תרי פרצופין
חד לעיל וחד לתתא לקבל מרכבתא עי' ומרכבתא תת' ובגיניהו את' ויברא אלהים את האדם בצל'
בצלמו דיוקנא דלעי' בצלם אלהים בדיוקנא דלתת' ובגין דא בכל שמיה בתרין זמנין משה משה
ההד"ד ויאמר משה משה ובמה דכליל פרצופין דבכי' הכי כליל ביה פרצופין דאצילות
אל בוני קדי' סבא סבא ידענא בך דאנת הוא מפט דסבא עי' דאיהו ישראל דלעי' והאי אבנא
דילך אנון מלצוין מקבלין ברעוה בגד דלית סוף ותכלית לנסיונין דיליה בגין יקרא דשכי'
דאתמ' בה ומשם רעה אבן ישראל' בגין דאחזירת לה סגולתא לשרים עלה ובגין דשרה עלה
עי' העי' את' הבוא סבא בוצינא קדישא יודה"א ואוה"א איהו עשר אתוון וחושבנה נס ביה נטיל
לנוקמא מן נס רוחא דאת' ביה כי גאה גאה בגין דמנה קאתיין ערבוביא בישא דאתמ' בהון הכל
סג יחדו נאלחו ועשר אתוון עם נס סליק על והאי איהו נס ידך בכל אשר לו' ובוצינא בגין
דבגלותא האי אבנא טול לה' ולביהו בלא תגוז מנכון עליה את' אם תשכבון בין שפתים'
זכאה איהו מאן דשכיב את' עי' בין שפוון דיליה ובגיניה את' אם תשכבון תקרי אם לאוקמ'
ותרין אינון אם עי' אם תת' דעלה את' שלח תשלח את האם תרין שלוחין לקבליהן
עליהן את' והלבנה שתיהן' זכאה איהו מאן דשכיב לון בשפוון דיליה בצלותא
באורו' ובצלותא דבר נש דתמן קב"ל בצלותא בשכיבו דתמן קב"ה דאת' ביה
השכיבנו אבינו לשלום והעמידנו מלכנו לשלום ועל שכינה אמרו

ופרוס

[illegible] אבת שלומתך תרי שלמי חד לקבל שכי ע׳ וחד לקבל [illegible] ובגימטריא

ואתרמזו דאמע׳ ותניינא איהו אורח ועל תרויהו אתמר בצע״ג בוצע אורח מברך ומסט׳ דאורח אתקרי שכי מלון אורחים

הה״ד מי יתנני במדבר מלון אורחים ובגי׳ אתמר ויליון שם ואמאי כי בא השמש מנה ההוא דאתמר ביה

כי שמש ומגן יי׳ אלהים ואשתמודע שכי בתשובה בגלותא דאתקרי נבואה ומסט׳ דתלת אבהן דאתקרי אלהים

דאינון האל הגדול הגבור והנורא אתקרי גדולה גבורה תפארת ובאלין תלת שמהן איהי מהימנת על הוויתיה

ואלהותיה וירוּתיה על כל עלמין ומסט׳ דאו׳ ע׳ אתקרי אם תשובה יהו״ה דאחזי על בני הוייה

דמרי עלמין מרי דכל הוויין וכל הוויין אינון בני יי׳ ליה ואיהו לאו איהו בני ואתקריאת מה ומסט׳

דחכמה דאתמר בה מה יי׳ אלהיך שואל מ׳ דאם לית חכמה לית דחילו ואי לית דחילו לית חכמה ובהאי

מה מעיד על ע׳ כל ע׳ כולא ידעו מה הוא ומסט׳ דחכמה אינון נקודין דא ה״א קוצא דלתתא

וקוצא דלעי׳ ונקודה באמצעיתא אחזין על בג דביה תלת קליפין יי׳ ואינון רמיזין ביוד ה״י ואו״י

ובלאת אחזי ל׳ אתוון דאינון יברכך יי׳ יאר יי׳ ישא יי׳ תרין עשר אתוון דתליתאין נבה

אתעבידת עשר מכילן דרחמי חד בגוונא דא חד קוצא לעי׳ וקוצא לתתא תרין ונקודה באמצע

הכן לית ואתי׳ בחושבנא עשר הא י״ג מכילן דרחמי דאתמר בה׳ בי׳ מאמרות נברא העו׳ ומה

אנ הלוא במאמר אחד יכול להבראות ומסט׳ דנקודין אתקריאת שכי׳ תתאה בית קבול

כמה דאוקמינא בגוונא דא ומסט׳ דטעמי אתקרי שכי׳ מחשבה בגוונא דא וכלא

אתרמיז באתוון בה׳ אתרמיזו טעמי לעי׳ נקודין לתתא אתוון באמצע וכלא איהו עשר אמירן

עשר הדברים ושית יומי בראשית ואינון ט״ז בחשבן יהו״ה דכליל טעמי ונקודי ואתוון בגוונא דא

יהו״ה ואינון נקודי דטעמי מים ע׳ בגוונא דא מים תתאין בגוונא דא רקיע באמצעיתא כליל

באתוון בגימטריא אתמר יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל רקיע איהו בהפוך אתוון עיכר והאי איהו עיקר

האמונה ועלי׳ אתמר ודמות על ראשי החיה רקיע דאיהו רקיע דבבתרא ע׳ דאיהו מרכבה להוא דאתקרי

עיקר האמונה ע׳ כל ע׳ טמיר וגניז ועוד שכי מסט׳ ונקודי איהי ברתא דצב״א הדום רגליו

מסט׳ דטעמי אתקרי אשת חיל מי ימצא עטרת בעלה ובצירופא ובהויין אשתמודע ברתא דמלכא

בגוונא דא איהי הדום רגליו ומסט׳ דיהו״ה אתקרי פרצוף ואתקרי אנפוי ומסט׳ דתרין נקודין

דאינון פרצוף וזנב ואתקרי אף בראשא דנקודה ע׳ איהי רישא ובנקודה תתאה סיפא ורזא דא

זנמה בראש ומכמה בסוף בתרי נקודי אלין אחזי על ע׳ העו׳ דאיהו ראשון ואחרון הה״ד אני ראשון

ואני אחרון ו׳ באמצעיתא דתרין יודין אחזי על ע׳ כל העו׳ דלית אלהא בר מניה הה״ד ומבלעדי אין אלהים

ובגין דשכי איהו כלילא מעו׳ ותתאין אתקריאת בשמא דעו׳ ותתאין אתקריאת בשמא דעו׳ הה״ד כל

בשם יקרא לכלהו ע׳ ותת׳ בשכי׳ אתקריאו דאתקריאת בשם דבגימטריא אתמר משה ואדעך בשם אוש׳ גא

נעדר מכלהו ע׳ ותתאין דלא אתקריאת בהון בע׳ הא אוקי׳ דאתקרי בשמא דכל ספי׳ וספי׳ בהוויתה

בגוונה ובשמהן ובנויין ואתקריאת בשמא דתתאין כסא ושרף ומלאך ואופן

דכיס אז׳ יי׳ בשתי הכ׳ כמאו תמי שמים עמו דאת׳ ובגין כך סמיך ליה ומלכותו בכ׳ ומסט׳

נקודה ע׳ השמיעה הה״ד ואמר הבט נא השמי׳ וכמה דאיהי אתקרי בשמא דעו׳ ותת׳ הכי אתקרי עמון דאתי׳

היצבאת מהדתיה ואיהי שיעור קומתיה ואתקרי שרף הה״ד [illegible] אחד מן השרפים

נקודה תי׳ דאתקרי שרף ואתקרי מלאך הה״ד המלאך הגואל וכו׳ ויסע מלאך הא׳ ומלאך פניו הושיעם

דך יה על שם מטטרון כדאמי׳ עבדת שליחותא דבעלה ואתקרי אופן על שם סנדלפון כד שנטלותיה

ביה על תתאי ואתקרי מרכבה על שם ד׳ חיוון דמרכבתא

דלתתא כד

שולטנותיה על ההוא דאוקי ומתפשטו בכל גש אתקרי דמות אדם · דמות אריה דמות שור · דמות נשר בהון ...
אתחזיאת לנביאים דאינון עבדין הנביאים ההד וביד הנביאים אדמה ואית נביאים דאינון מרכבתא עלאה דאתי ...
כגוונא דא מאן דדחיל לקב"ה שריא י' בלביה ומאן דרחים ליה שריא ה' במוחיה ועלייהו אתמר הנסתרות ליי' ...
מאן דדחיל לקב"ה ורחים ליה סתים איהו מבני נשא והנגלות אינון וה' מאן דאתעסק בתורה שריא ו' בפומיה
דאחיד וה' ומאן דאתעסק במצוה שריא ה' בדרגא אברין דיליה ומצוה כלילא מד' אתוון כגוונא דציצית ...
להם ציצית ומאן מריה כל הפותח לא יפחות משבע והמוסיף לא יוסיף על י"ג ואינון חוטין ... וחוליין ...
סלקין עם ציצית ... דאנח תפלין ... תרי"ג פקודין
ולא עוד אלא בציציתא אתתקן כורסיא לקב"ה ותפלין דאינון שם יי' כלא נחית יהו"ה על כורסיא · איהו ...
אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים ... דאורייתא הכא חד דפורפורא ... ואבא ואימא דאינון יהו"ה
ולא תליין אלא בעוד כלהו דאיהו מופלא ומכוסה בכתרא עלאה וחד ... צדיקים ... ואיהו חבוש ואסיר
בגלותא אלא איהו אסיר וחבוש עמהון ברחימו קשיר עמהון בחביבותא ההד ונפשו ... חבוש עמהון בכורסיא
דמתקשין ליה ובמרכבא דיליה בכמה שירין ותושבחן דלא נחתין עליהון כמה שירין לקב"ה דאתכ' ומשמע ...
וכישתבח נחתין ליה בכמה משריין דאינון שרפים ואופנים וחיות וצלותא קול דממה דקה כת דאוקי ...
... מפרק הרים · דבצלותא דחשאי איהו קול דממה דקה · ובגין דתמן אתאמלכא צריך למיקם בגניה ...
אתקרי צלותא דעמידה · ובגין דחי' עלמין כליל תמני סר ברכאן ביה מתיחד קב"ה ושכינתיה יאהדונה"י
דסלקין לחשבן אמן וביה צריך לתכבע עד שיתפקפקו יח' חליות שבשדרה והכי אוקמוה מארי מתני' ותלת קדמאין
לתקנא שבחוי דמלכא בתרעא דמלכא בהיכליה דאיהו אדנ"י דהכי סליק היכל בחשבן אדנ"י בתר דעאלתון
ישראל לתמני בתרין עשר ברכאן דאינון וו' לבתר ... בג' בתראין דתמן צריך בין תרי שפוון ...
וביה שכינתא איהי כללא מסט' דלין צדיקיא איהי אסור וחבוש דמתקנן ליה כורסיא עם מרכבתא דיליה ומשלחת
מסט' דעץ החיים אבל מעץ הדעת טוב ורע דקשיר לון ביצר הטוב למהוי עבד בהדיהו וקשיר לון ביצר הרע
כחמור למשאוי תחותיהו חמור נושא ספרים · ממט' דבגופם איהו אסור וחבוש בגלותא דעלמא ביומין דחול
היה כשור לעול וכחמור למשאוי · ובשבת למען ינוח שורך וחמרך · היה כשור לעול בעול תפלין וכחמור
למשאוי בציצית בשיעבודא אתנתני יי' בידי לא אוכל קום · דרצועין דתפלין אינון כחבלים לקרנו
דסמאל שור מועד דלא שיבי לון · ותפ' דיד קשיר לרגלוי ומאן דלא אנח תפלין עליה אתמר משור מועד
הרחק ממנו כמלא עינו דמעה תליין אבות נגד ציצית משאוי על חמור ואף נחש בגניה אתר
אפי' נחש כרוך על עקבו לא יפסיק וד' בתי תפלין אינון בהיכלא לד' אתוון מאן היכלא דא אדנ"י דהכי
סליק בחושבן היכל · ואינון ד' פרשיין דאתוון דיהו"ה בגוונא דחיוון וכתיב לקבל גדפין דחיוון
ואינון כגוונא דנקודין ואתוון דאינון דכר ונוקבא ותרין רצועין לקבל כנפי יונה · דיונה דיד לקשרא
לה ודא שכי' דאת' בה יונתי · ותרין אינון יונין דכר ונוקבא מאן דבעי לצריא ליה בידה דתהיהו נטיל
נוקבא וקשירלה עמיה ומיד יקרי לבקורא וייתי והכי צריכין ישראל לנטלא יונה קדי מצות ...
בקשורא דתפלי' ומיד יקרא לבעלה דאיהו ישראל דלעילא מנוחו דאתי ובגין דאתקינו ...
בקלא עם ציצית ותפלין ומיד נחית לגבה צריך לקשרא ליה עמה למהוי חבוש עמה ...
... דאוקי לעיל ומיד קשיר לון צריך ליחדא לון ביחודא דאחד אחד עם ד' דאיהי
פרשיין דתפלין איהי כציצית לד' אתוון דקב"ה כציצית שלימו דשמיה · יהו"ה ואיי
דלת עשירית לאות דאיהו תשע בחשבן וביה משתלים לי' כגוונא דא יוד"י הא ואו"ו

ואי
ובגי

אבנא שבועאה מה אעידך ומה אדמה לך ואתמ' בה הבת ירושלם ועלה אתמ' מה אשוה לך
איה אשוה לך בתברון דילך ואנחמך דאת לך להתנחם עמיה דדין לעבד להיות כרבו. ואעג
תשובה
דהוא רב תבירון דילך כמא ההד כי גדול כים שברך מי ירפא לך דאיהו אומא עי'
בודא דילך אתבקעת דאיהי ימא דאוריתא ההד ווט משה את ידו על הים. מתמן ואילך
ויבקעו המים דילה לגבך ואיהי עץ החיים דאתמ' ביה ויורהו ה' עץ וימתקו המים דאוריתא
דבע פה דאתמ' בהון ולא יכלו לשתות מים ממרה כמה דאוקמוה וימררו את חייהם
בעבודה קשה דאיהו קושיא ובההוא זמנא ותשת העדה ובעירם. וכד אתגלי לך אילנא דחיי
בדרא בתראה דאתעביד לאתגליא בזיהן כמה דאוקמוה מרי מתני' מה שהיה הוא
שיהיה כמה נסיונות אית לן לאתנסאה ישראל ההד שם שם לו חוק ומשפט. משה ואור'
אתחזר לון נסיון לאינון דמשתדלין באוריתא ויהון בעקו סגי' כגוונא דמצרים דאתמ' בהון כל
הבן הילוד היאורה תשליכהו דא אורה דאוריתא דבכתב וכל הבת תחיון אור' דלבה תרויהון
אינון לשון ופה ובהון תהא את כבד פה וכבד לשון וחכמה ברמיזא ולית מיתה לא למרי דאור
לא עניותא ובפרקנא בתריתא אור' יהא לישראל כגוונא דימא ואתמ' בך רעיא מהימנא
ותשם בסוף בסוף מ"ה יומין דרגין דפורקנא' ואתמ' בך על שפת היאור דאיהו נהרא דעמוקא
דאמצעי' שפת דילה שכי' בסוף ההוא דלית ליה סוף תמן אסתלק דאיהו על שפת היאור
דאיהו שכינתא ועמוד דאמצעיתא בההוא זמנא טפין דהוו נפקין מן הסלע דאינון מפסקי
הלכות אתמ' בהון נשאו נהרות ה' תרין טפין דאינון צרוסקין בתרין ווין ואתעבידן נהרות
וההיא נקודה עולאה דאיהו סגולתא אסתליקת על גדפיהן ומליק דילה בגו אתר קוי לא תרין
נהרות אינון אבא ואימא מספורא דבריכה דמלכא טפין אתקריאו דאתמ' בהון ויערכו ביה
יי' עוד עולמים יעיר תרין עולמין דזקין עולמין דברתא דמלכא אינון מתתא לעילא מסט'
דעמודא דאמצעי' אתקריאן נהרות ובגין דא נשאו נהרות למאן להוא סגולתא. סלקין לה
כתר על גביהן למהוי יי' כליל סגולתא ואתעטרין בה בתלת כתרין דאינון כתר כהונה וכתר
מלכות וכתר תורה על גביהם והכי אינון תלת נהרות מסטרא דעמודא דאמצעי' ואינון תלת
נהרות ווו ותלת יודין ותלת ווין רמיזין בתלת ראשי תיבין דאינון ויסע ויבוא ויט תרין דאינון
אבא מלקין כתר על גדפיהן. נשאו נהרות קולם אינון חסד וגבורה ועליהו אתמ' נשאו נהרות
קולם מאן קולם עמו' דאמצעי' כגוונא דא' ודא רזא דשורק לגבי' שלשלת איהו כליל תלת
נקודין בקשורא חדא דעמודא דאמצעי' ועליהו אתמ' ואנכי נטעתיך שורק' ישאו נהרות
דכים אינון נצח והוד. נשאו לאכת לא ישאו ואינון סגול ההוא נקודה מסטרא דשכינתא איהו
נקודה לתתא דצדק שכי' תחות רגלין דאינון ירכתי צפון ההד יפה נוף משוש כל הארץ כדאיהי
נקודה תחות ירכי קשוט אתקריאת הר ציון' ול"ב טורא מאיך ואתקריאת מסטרא דצדיק
דך יס ידך כליל מכל' אתוון דאינון בשכמל"ו ובהון לא ישוב דך נכלם ים אתקריאה

מסטרא דאיהי עי' כליל מחמשין אתוון דכליל בק"ש בקרא קדמאה דמיחדין לקב"ה
בה תרי זמני שמע ישראל ובהון ויפן כה וכה וירא את המצרי ומסטרא דימינא עי'
איהו נקודה על גדפיהו כתר מלך רבי וכען אתמר בה העיר רבתי עם · קום עמו
דאמצעיתא דאנת הוא כליל שית ספי' ואנת אחיד בין כה שמאלא ובין כה
תתאה קום לגבי סמאל דאיהו מצרי בשמאלא קרבא דילך דאינון שכי' תתאה קירטא
ושכי' עילאה קרטא עילאה דעלה אתמר ואת נפש אויביך יקלענה מאן נפש
אויביך סם מות נחש (אשת) זנונים דמקנא בן סלעים ובעלה בן טוריא' קום באבנין
דילך דאסתלקו בטורי לתברא טורין וסלעין דחויא בישא ובגין טורין דילך
אתמר נשאו נהרות ה' ובהון כל מאי ינשא ההוא דכולא כליל ביה, ודא רעיא מהימנא
דאתמר ביה ויקבור אותו בגי דבגינה אתמר ויך את אדום בגי מלח ונשמתיה גניזא
בגי מן אבניתך ת' תורת משה צפונה בצדיק דאיהו צ' דצדי' אריכא מסטרא
דעלמא דאתי אתמר איהו טוב הצפון לצדיקים לעתיד לבוא בגוא אב לתלת עשר
מכילן דאינון ואו ובאתוון אתבש ויעבור ה' על פניו ויעבור עב' ילן עב' חסד דין
גבורה דבה קרע שטן מן ימא ועתיד קב"ה למקרע ביה ימא דאורייתא ומסטרא
דחסד איהו עב' לג' מכילן דביה איהו יהוה עמודא דאמצעיתא ארך אפים
ומאריך ביה על בינונים ומטה לון כלפי חסד · ובאתוון אתבש יהוה אותן איהו
מצפץ לתק' רחום נספ' והכי עד לג' תיבין אינון במלין לג' מאריך על בינונים דיהדרון
בתיובתא · אבל בקרע שטן ידין בגוים מלא גויות דאיהו שטן מלא עינין ובגין דלא
(יתקרי) אבניתך איהו כתר חכמה · אבל לג' מכולן דרחמי דכלילן בחסד דכליל עב' גימטרי'
דאלין כלא דלהון והו אני · והן חכמה לימינא כד"א הרוצה להחכים ידרים ויומא עי'
לגבורה · בה קרע שטן מן ימא ובה וישם את הים לחרבה ובה קרע ימא לי"ב קרעים
ובה רוקע הארץ וצאצאיה · ובה עקר טורין ותבר טורין דחויא הה"ד והנה רוח גדולה
וחזק מפרק הרים דאינון טורין וסלעין דחויא דאתמר ביה דרך נחש עלי צור · ובהאי שמא
הוה רבה עוקר הרים בתורה דבעפ כל"ע איהו פלא וביה בעמודא דאמצעי' אתקרי נורא
עביד פלאין הה"ד נורא תהלות עושה פלא · וביה אתמר למשה נגד כל עמך אעשה
נפלאות · ודא איהו נגד ינש נגד יש"ב דאיהו כתר יש להנחיל אוהבי יש
דאינון יוד חכמה שין תשובה כלהון כליל עמודא דאמצעי' · שמים דאתמר ביה
ואתה תשמע השמים · שמע ישראל · בטר נהג דא נצח ואיהי דאמר ליה בחין רטב
והיית כגן רוה רטוב ויתקיים בישראל והשביע בצחצחות נפשך · ודא מסטרא דנצח
דאיהו נצח ועצמותיך יחליץ ואתמר בה מן גתין · והייתה כגן רטוב דטל איהו רחמי
ת' תפארת וביה תוצא הארץ דשא שאפרי לישראל במדברא וכמה מבושין דמן חקל טפוח

דא

דא הוד ביה שם שם לו חוק ומשפט דהוד אתקשר בגבורה נצח בחסד ואתמ׳ בהוד נתנני
שוממה כל היום דוה ביה אסתכל בחורבנא דבית מקדשא וכמה קטולין דאתקטילו לנטלא
נוקמא מאומין דעלמא וביה אתמ׳ והוא צולע על ירכו בהה ואזמנא אזדלג כאיל אתנטע
פסח׳ ועוד טנע בהפוך אתוון שטע ביה חב אדם הה״ד ביום נטעך תשגשגי וביה
ומשתרש בעלמא הה״ד נצר מטעי׳ ועוד חקב טנע תמן בטן תמן בטן תמן ע״ב שכי
ביה אתקריאת בטנך ערימת חטים׳ דהא כל שמא כליל שית ספירן ותמן ע״ב הה״ד
ושפ עץ עבות דנצח והוד אינון עבי שחקים׳ ועליהו אתמ׳ וערבי נחל׳ דומיא דתרין שפוון
ותלת ספירן כל חד כליל ע״ב אתוון דאינון נצח הוד יסוד כגוונא דתלת אבהן וכלהו תלת כלילן
ע״ב אתוון יגל פזר דאינדיף׳ דאיהו אלף שביעאה שתיתאה דביה קב״ה יגלה פדיון ורנב
קדושים דאיהו יסוד עלמין דאיהו סוד דקץ דפורקנא דאתרמיז בשכינתא דאתקרי שכינית חמש
שית ואיהי שכינתא שכ׳ לון קץ דכלהון׳ ועלהו אתמ׳ ואתה לך לקץ ותנוח ותעמוד לגורלך לקץ
הימין ואיהו קץ דדליג מן ארבע מאה שנין דהוו עתידין לאשתעבדא במצרים הוא ובנה׳ ואשתאר
לדן לדן שמה מסטרא דימינא אתקריאת קץ הימין ומסטרא דשמאלא קץ כל בשר׳ גומאן דחביל
אות בשר קודש איהי ליה דינא׳ קץ כל בשרא ואיהי סוף פסוק פסק דהלכות ובחבורא דאתון
איהו פסוק איהי פסק ואיהו פסוק כליל כל פסקי הלכות דשמאלא והברכה ופסק איהו שכ׳ תבואה
איהי דבעיפ קרי לה משמעתא שטרי תיובתא תוספתא הגדה תינן תניא קבלה הלכה משנה
בריתא קושיא מחלוקת חומרא קולא שני איהי דביה חכם שואל ומשיב הלכה ובה נשאלה אשה
משכנתה׳ ובה שאל אביך ויגדך דאיהי הגדה דבה הגדת׳ היום׳ שאל ממנו ואתנה גוים ובה אתמ׳
לשלמה שאל מה אתן לך ובה בר נש תקינו למשאל שאלתין בברכאן אמצעיות דצלותא
דבשאלה זו לאיחזור ריקם בצלותיה קמי מריה בעמודא דאמצעי׳ ובברכאן קדמאין דקדימת
תושבחתא דמלכה דבה תקינו להקנא בר נש שבחוי דמלכא בתלת בתראין אתקריאת קבלה
דבה עבדא דאיהו מטט איהו עבד המקבל פרס מרבו׳ והלך לו ובה יהבין אגרא
דצלותין לאלין דמצלין על מ׳ לקבל פרס׳ אבל בנין דלא מצלין לא מגו רחימו ודחילו
דמריהון בצדיק יסוד עולם כליל ח׳ ברכאן מקבלין מספרא דצדיק אתקריאת איהו קבלה
בית קבול לרחמא נשמתין לצדיקיא׳ הלכה אתקריאת מספרא דעמודא דעמ׳ דאמצע
כד נטיל מגבורה דאיהו שורי דאקריב אדם קדמאה׳ דאיהו חכמה ממנא על כל
קרבנין דכבש איהו מסטרא דימינא׳ ושור מספרא דשמאלא ובגין דא שור שהקריב
אדם הראשון אתמ׳ ביה משורפר׳ מקרין מפריס׳ ואיהו ממנא על מדבר
וביה ספק עליהון זורע מדברא ומתמן אתקריאת שכינתא הערכאי ומני ה׳
אתקריאת פסק ומתמן פסקי דינין ומתמן לאו דינין לא צריכא ובגין דא אית
לאשתמודעא לבר נש כל מדה ומדה דאיהו שאלה ותשובה דהא בה שואל ומשיב
כהלכה ולכל רז לא אניס לה וכל עוקמא דהלכה אתגליא ליה׳ וצריך לאחזרא
שלה דלא יהא בה ספוקא בעלמא׳ שאלה מימינא דאיהו י׳ אל
הגדול׳ דתמן חכמה ומתמן שאל שלמה חכמתא כ׳ דמניה קב״ה שאר

מה [illegible]ן׳ ומתמן תנא דמסייעא ליה דכתי׳ וה׳ נתן חכמה לשלמה ׳ ומתמן תנא סייעתא
דאתמר דאמרי׳ וה׳ נתן חכמה׳ ומתמן אתקריאת סייעתא דשמיא דאתמ׳ בה ואתה
תשמע השמים ׳ ערבא הא אוקימנא לה מסטרא דגבורה׳ תיובתא מסטרא
דבינה דאם אדם לאו מכין ההלכה איך יחזיר לה ומשיב לשואל׳ פסקא אוקימנא ליה
מסטרא דדינה פסק דין׳ משמעתא משמועות ההלכה מסטרא דההוא דאתמ׳ שמע
ישראל׳ דאתרבע אינון תקונין דהלכה דאתרמיזן בבר נש׳ ואינון ראיה שמיעה
ריחה דבור ׳ כגון מה אתון וד׳ בגופא לקבליהון׳ שמועה תנועה משוש
הלוך דאינון שמוש בידים תנועא בגופא משוש בברית הליכה ברגלין ׳ ואית דאמ׳
משוש בידין שמוש בברית וכולא קשוט ׳ ראיה מסטרא דאריה דאיהו לימינא
דאתמ׳ בה ופני אריה אל הימין׳ ראייה אריה תוספתיה תנינא חכמה הרוצה להחכים
ידרים׳ ומתמן ראובן אור בן אורה דיומא קדמאה׳ שמיעה בשור גבורה דתמן
בינה דאיהי שמיעה כליל חמשין אתוון דק״ש ובגין דא תקינו בק״ש דשחרית וערבית
ובגינה אמ׳ הנביא ה׳ שמעתי שמעך יראתי ואמ׳ מרי מתניתין הבינותי ושמעו ליה
ובגינה אמ׳ הטה אזנך ושמע׳ ומסטרא דחסד כינויין בעין יראון׳ דאיהו ע״ב ואוקמוה
כפום זכוון דילהון חסד אבל מסטרא דגבורה שמעך יראתי ומתמן שמעון יראה ומתמן
איהי שכינתא תתאה משמעתא ומתמן שמעון׳ ריחא ופני שור לארבעתם וביה
איהי פרחת נשרא ומתמן אתקריאת שכי׳ נשרא הה״ד דרך הנשר בשמים׳ ומתמן
לוי לויה דימינא ושמאלא חבורא דתרויהון׳ דבורא ודמות פניהם פני אדם׳ ויהודה בה
אודה את ה׳ ומתמן אתקרי׳ שכינתא הגדה בגין ויגד יעקב לרחל והרין אינון חכמה
עילאה וחכמה תתאה ובגינהון אתמ׳ ויגד לך תעלומות חכמה׳ פיה פתחה בחכמה׳
דמתתא לעילא איהו אדם הקטן וחכמה עי׳ אדם הגדול׳ ומסטרא דאמצעי׳ תפארת
כליל בין תרויהון׳ שטה אתקריאת מסטרא דימינא כגון ומינך פשוטה׳ וכגון תקיעה
פשוטה לפניה ולאחריה׳ רחמי דלית תמן קושיא דדינא ׳ דקושיא איהי ודאי קושיא מסטרא
דדינה מה׳ הקשה׳ וכד חזי דיתקש מניה הלכה משתדל בפרוקין דקשה׳ והא אוקמוה
וזה זכרי דאינון וזה עם זכרי רמח מסטרא דאברהם דדרגיה כמה דאוקמוה על משכוך
חסד׳ דמאן דגריס דאתקע ליה הלכה דאעבר על חד משלש לא תעשה דאינון משמאלא דאת
ביה נה שמרי׳ חומרא איתקריאת מימינא כולא משמאלא והאי איהו מקל׳ ק״ו מסודעמן
דאמר והאי איהו וימררו את חייהם בעבודה קשה בק״ו ובכל עבודה בשדה בג״ש חומר ש מש״ל
משמאלא דמתמן שטן וס״מ דאיהו מרמא על לא תעשה ואיהו חומרא מסט׳ אל אחר׳ כולא
מימינא דאתמ׳ בה ולבעס בלבון ההלכה׳ ואית דיימא הכי חומרא מימינא דתמן חמור דאת
ביה חומר מים רבים׳ כולא משמאלא דתמן שור מועד דנזקין דאיהו גבי אבות דנזקין איהי
אש דגיהנם׳ אבל חומר איהו אבי אבות הטומאה ובגינה צריך ביה חומרא יתיר ואת בהון
לא תחרוש בשור ובחמ׳ יחדו׳ בג״ש דא עמן דפליג ביניהו מחלקת לאפרשא בינייהו ואיהו
בין ימינא ושמאלא דקודשא ובגינה מחלקת איהו עמן דאמ׳ בין דינין דמסאבין ואיהו פירודא בינייהו
ויחודא בדינין קדישין׳ ברייתא איהי שכי׳ משמאלא הה״ד כי בשדה מצאה׳ משנה מסט׳ דימינא
דיסודא דילה׳ לאו איהו לא מסט׳ דעמן דאמ׳ ומתמן איהו משנה׳ בריתא מסט׳ דימינא ושמאלא בגין שור
וחמור מועדין דאינון לימינא ולשמאלא יתוספתא אתקריאת מסט׳ דצדיק דאיהו כליל כל מוספין ומתמן איהי שלמה

קרבין מוספין ומתנן ובגינה אתמר יש מפזר ונוסף עוד. בה תוספת חכמה ודעת וכל מדות דנפקי מינה

תוספת נשמה יתירה דאתוספת לבר נש מעש״ק לעש״ק ומאי יום השבת שבו כל ספירה אתן בה שבעין

וכל מאן דאוסיף בה בשבת במאכלין ובמשקין ובענוגין מוסיפין ליה. ומאי מאכלות דיליה קרבנין

דעלותא דמוסף דאתוספת בה עמא קדישא יתיר מבאר יומין דחול תוספת קדושה דקדוש ענוג

וקראת לשבת ענג בתלת סעודתין בגין דא כל המוסיף מוסיפין לו וכל הגורע גורעין לו ועוד שבו אתקני

תיקון [illegible] דהוה זאת בה במוספא מכל להדרושה ובגינה אוק' מרי מתני' שתוך עולה במחשבה.

קם רעיא מהימנא ואמר סבא סבא עלך אתמ' מפני שיבה תקום. יתקום בישראל עד כבר

בסוף לסלקו דילך עד ותמן מתברכין ומשתבחין בך דאתכליל בך כל מדות אחוריים ופנימיים

נ״ה אמר הא ברכתך קרבנא אבנין קירבא לגבי אימא לאינון דמקטירן בצלותא דהא אבנא לגביה.

פתח ואמר קרבנא מכף שופר הולך סגולתא מלגאו דאתוון דעבדו אתמר עושה מלאכיו רוחות.

[illegible] אתוון דאינון נקודין דאתקרי על שמא דאת' בהון [illegible] אינון קדושיאל

מלכיאל עוריאל [illegible] פדאל תומיאל חסדיאל פתח. [illegible] רפאל יופיאל [illegible] [illegible] גבריאל [illegible]

שמשיאל [illegible] שבא והמשכילים אינון דאית בהון שכל לאשתמודעא בצלותא איך מקבא

ברתא באתוון ונקודין וטעמי דכולהו אינון רחימין דברתא דמלכא בחתן דילה לאשלא רחימו ושלימו

וחבורא וקורבא ביניהו בכל מדות דתרויהו לאכללא לון כחדא בכלהו ואינון קרבא במחשבה ונחש

ועד ממונו. קם ר׳ שמעון בוצי' קדי על רגליה ופליג ידוי למרי עלמי ואמ' רבון עלמי יהא רעוא

דילך למיהב לן תוקפא לי ולחבריא ולכל דעלין בקרבא דא דאינון מסט דילך לאשלמא בקרבא

דאבלא בסופא קמך וקמי מטרוני' עד דכד נאחי לבהמא ועשה אקרבין אתמ' בה אם הבנים שמחה

ולא אהי בסופא קמי ברתא דמלכא זאת בה כל כבודה וכו' דהא כמה מוזין נפקין בגינה

ההד בראש הומיות תקרא וכו' ומאי קאמרי דמוזין אליכם אישים אקרא דהא כמה פרשין

יקלפין הוו מתבנשין לאגחא קרבא עם חויא בישא נחש הן דקטיל לאדם קדמי' וקטיל

לכל דרין דקא אתיין אבתריה מנהון הוא אכיל וכו׳ דיליה דאיהו אוכלם ומנהון בלע לון

חיין כגוונא דבני קרח דאת' בהון וירדו הם וכל אשר להם חיים שאולה. ומנהון קטיל בכמה מיני מיתה

דאתמר בהון ולמות תוצאות וכמה מדיתרסין הוו מתבנשין בבתי כנסיות ובבתי מדרשות

ופסקין עליה כמה פסקות בקלים וחמורים דיליה ויפן כה וכה וירא כי אין איש ועדוקין

מאן דנצח קרבא יבא הלכה דיליה כמה הלכות פסוקות אינון דאת' בכל חד הלכה כפלוני ואינון

בתולות אחריה רעותיה דברתא דמלכא אבל ברתא דמלכא על כלא רבות בנות עשו חיל וכו' ומאי

נשואה למשה הלכה למשה מסיני. ועד דלא איהי נשואה ליה עד דקטיל לחויא יעול לארעא

קדישא דבגין דא לא עאל לארעא קדי' עד דיזכי ליה דמתרין לוחין דאתברו פרחת מנה ובעלותא דביעתה

יזכי לה ובגינה יזכי לארעא קדישא. קם אנת רעיא מהימנא דבגינך את ויפן כה וכה וירא כי אין איש (ומעלך)

ויך את המצרי דבשמא דאוממעו' דאיהי חמשין ותרין מחית ליה. דאתרמיז בכה כ״ה אתוון ומיחדין

בהון לקב״ה תרין זמנין בכל יומא שמע ישראל דאית בשית תיבין כ״ה אתוון ותרין זמנין חמשין בהון

חמשין מחית פרעה ולכל עבדוי חמשין מכות. קום לגביה בחוטרא דילך למחאה ליה ככלבא

דהכי אורח דכלבא למחאה ליה בחוטרא ואורח דעבדא למחאה בחוטרא דעליה אתמר

בדברים לא יוסף עבד בקדמי' מהית לה עלמא כען קום מתי ליה צימא דאורי' בקלחום דילך בדרועא דילך
דאפקו בה ועל משה אתידון דהא צימינא אתבקעת ימא ובשמאלא אתחזרת יבשה הה"ד ובני ישראל הלכו ביבשה
בתוכו דאת' נשפת ברוחך כסמו ים. קום נטה קרבין דהא ברתא דמלכא דילך איהי ולך אחזרת דהא כמה דובי
ואיבים דערבוביא מתפשין בגלותא למיכל עאנא דילך אתה' בהון ואתנה' בלא כען מרעיתי.
קום נטיל קירטא דילך לגביהו דהא קירטא דדוד את בה ויקח דוד חמשה חלקי אבנים מן הנחל
בה תניין דאינון שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד' ובך שני לון בקירטא אתעבידו אחד מבנא חדא וקטיל
בה לפלשתאי להאי אבנא עליה את' ואבנא דימחת לעלמא הות לטור רב ומלאת כל ארעא הה"ד
ברוך כבוד יי' ממ' ובגיניה את' אבן מאסו' ובגיניה אמ' דוד אם תחנה עלי מחנה' בזאת אני בוטח
ומלית המ' כי אם בזאת. זאת משיב ל לבי' ודעתך בען דהוה ידע דאיהי שכינה דביתא אוקי
לה לבנוי וזאת אש' דבר להם' ומשה קביל בה אורי' הה"ד וזאת התורה ואהרן עאל לקדש ק' ואתקבל
קרבנה בזאת יבא אהרן' וזאת אשר עשה אליהם' ובגיניה אמ' משם רעה אבן ישראל. עלמא אחת שבעה
עינים' זכמה איהו מ[illegible] דשוי לה בקירטא דיליה' דאיהו פומי בק"ש ואיך לה לגבי שמיא דמ[illegible]
בגיניה אמ' שותו שמים על זאת ובה כי השמים דיליה כעשן נמלחו' ואות דא מהימנא
קום טול קירטא דילך דנאתר עי' אות סליקת לה יתיר מדוד ומכל נביאיא וחכימא דכל דרא ודרא
והאי איהי קירטא דילך דכקה' מקף שופר הולך סגולתא דאבנא דא בפורק סלקא לאתר דאתגניז
במופלא ממך לתג' ואהי שמא דכתב עי' דאיהו חכמה קדומה דהכי סליק חכמה לחושבן שמא דיו
עם עשר אתוון בכללא דאינון יוד הא ואו הא הי' ואיהו דתמן תלת יי' דאינון שמא דא כתר לשמא
דחכמה בעיבא דמכליל עשר מעי' לתתא וחכמה בעברא כללא עשר מתתא לעי' עשר מעי'
כלילא
סגולתא דמתמן אתקריאת שבי' סגולת מלכים ואיהי שנאה לאומין דעלמא איהי אבנא חדא
מעשר אתוון מטי' לתתא לשבי' דבשיבין ביוד הא ואו הא תלת אלפין אלין דחכמה דעי' כא דתמן
כלא מ"ה דאיהו האי שמא דסליק מ"ה בחושבן ותליין מנה כח אתוון דאינון יודה"א
ותלת אלפין דהאי שמא אלין דסלקין אהי"ה תלת זמנין בחשבן דרמיז לה לכה' בשני חותיה לאפקא
ישראל ממצרים הה"ד ויאמר אלהים אל משה אהי"ה אשר אהי"ה אהי"ה שלחני אליכם.
ואני אחרון
ובה אשתמודע בהון מופלא ומכוסה. ש' כל עי' דאתמ' ביה בתלת יודין דסגולה אני ראשון
והכי דעי' כל עי' אתקרי' שטנתא אמונה דישראל ואיהי אבנא חדא ' בחושבנא עשר ואית לה
קוצא לעי' וקוצא לתתא ונקודא באמצעות ולא אחד' ומתמן קרא משה לנביאן דאמינ'
ביה חדלות מבילן דרחמי' לעי' כל הני' לא יתגרו דינם בעלותיה וכדאיהו יתיב על אבנא לית
ממנה ושלטין בשמים וארעא דלמא קמי' האי אבנא דבההוא זמ' את אם תגביה כנשר.
בסוף
והכי ' תתאה מליקת לוג מבילן ורמיזת באת א' יוד לעי' יוד לתת' חכמה בראש וחכמ'
' כריכה דתרויהן לאסתלקא' קום נטיל אבנא ובריך לה בההוא חוט דרקה' דאיהו אריך מפין
בעלה ודאי ' אריכא דאם לא ברכש לא צריך לה ביה באבנא בריש טבעתא דעלה אתמר
באצבעא
תהא ' מקודשת בטבעתא זו' וברגועה שאיהי קשר של תפלין תפילה דיד דאיהי כריכה
וכדאיהי כריכה על רישא את ' ואתקן את תגא דס"ת ובגיניה את' ודאשתמש בתגא חלף איהי אבן
מוקלקלת ומעוטרת על כל אתוון איהי עטרא על כל רישא דצדיק כמה דאוק' מכריזת דעבה' אינון
לא מכילה ולא שתיה לא ברי' יושבי' ועט' בראש ואיהי כתר תורה ובדבר מלכות בתלת ענפין דש[illegible]

228

וכלהו אשתמודען ברזא דא כד אהיה על   איהו נוקבא בתר יתגלי ה' וכ'

ובכל אתר בתר אימא ותרויהון אתרמיזו בשם אה' א' אהיה והכי כד אדני על

יהוה איהו נוקבה בת בגוונא דטפה דדכורא דא קדים לטפה דנוקבה דנוקבה

אתיהיבת ובד נוקבה אקדים לדכורא איהי בן ההד ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים

ובגין דא עשר ספירן מסטרא דאהיה מתחילין באות אלף ואיהו כ' כתר בחשבן היה

ומתפשטין מניה עשר הויין דאינון   בגוונא דאתוון דאינון יהוה מלך

ה' מלך ה' ימלוך לעולם ועד בנקודין דילהון הָוָה היה אה ויהיה ועוד היה היה

ויהיה שהוא דא מסהיד על עילת על כל עילין דאיהו הוה קודם כלהו ויהיה בתר כלהו עד

דאין סוף ומסטרא דאדני אתקרי אין דאתרמיז באדני דאסהיד עליה דאיהו

אחרית עד אין סוף ותכלית ואהיה סהיד על קדמותו דלית קדמון עליה וסימנם

דאחורים אי אי   ואינון עשרה עשרה ארבע ארבע ארבע

רשויות לשבת דלאתגזר בינהון ואינון תרין דכר ונוקבה חד לימינא וחד לשמאלא

ופלגא יראו אינון יאי יאי   יהוה אלהינו יהוה אחד וכל שמא רחבו ארבעה

ארבעה ובהון עשרה וסלקין ארבע לע"ב ותליין מעשר בגוונא דא

יוד הי וו הי ואינון יוד עשרין הי' הי' תלתין וו עשרים ותרין סלקין ע"ב

בגוונא דעשר אתוון דאינון י' יה' יהו' יהוה דאינון עשר וסליק לחשבן ע"ב

ולית שמא בין מע"ב בין מב' דאתליא מעשר ספירן כל שמהן צריך כל

חד לאשתמודעא ע"ב הויות דאשתכחן משמא דא דאיהו וו הי ומניה אינון

ביה צריך לאשתמודעא ע"ב הויות דאשתכחו משמא דא יוד הי וו הי

ואלין אינון יהו הוה והי היה הוה יהו הוי ויהה והו ויה יהי היו יוי הוה

והו וין יוו היו יהה הוי והה והי הוו ויה ויי יהו היי ייה יהה והה הוו ויו הוי

אמא ויה וה היו וי יהו יין והי ייה הי ההי ייה וה ההו יין וי היו וה יהו ייה הוי והי

שרי והי יין וי ייה וה ההי ייה וה ההו יין ויו האהבא ע"ב הוין דאת בהון יהי כך

והוה כך

ואלין אינון גווני דנשמתא ועליהו אתמר נוגה חסד יבנה · כלי איהו אבנא ואיהו יסודא
דגוונא מסטרא דצדיק יסוד ואיהו יום השביעי דביה ויכלו איהו כלה ענף הוויות. וכלא
גוונא דביתא כגון בחכמה יבנה בית דצדיק בקשורא דיליה בחכמה. דאיהו יוד על וצדיק
איהו יוד זעירא שבת תתאה ביתה תתאה דאתבניא בה עילאה ו' עמוד מבול כלא
ואיהו עמודא דאמצעיתא ארוך בין אבא ואימא ואיהו ו' זעירא דצדיק ה' דאיה ב'
לא כגוונא דאית תלת גונין הכי אית תלת גונין וכל נקודא באמצעיתא דכל תיבה צריך
לאדכרא בה · ולמדלקא ביה ולאמללא בה יה וכל נקודה (דנפי) מן תיבה צריך למדלקא מה שבתיה
דאזבתר ולנחתא לה והכי בכל תיבה ותיבה בנגינה דנקודי אינון בתר טעמי וכד אית
טעמי דאינון כתרין עלייהון לא צריך למעבד תנועה באתר דטעמי וכד אית
לא צריך למעבד תנועה באת מן תיבה לא בההיא תיבה עליה ו' ו' ו'. ועוד שכינה
מנעך דאיהי מים ובה אתקריאו כלהון מחורים הכי נמי מתאחדין בה ספירין
דאינון פנימיים כלספי אתקריאו מסטרהא פנימיים · ואית ספירן דאינון
לפני לפנים · וכד אתכלילן בה כלספי אתקריאו לפני לפנים · ופנימיים
ופנימיים דפנימיים ומחורים כלהון אינון חד · ולאו אינון כגוונא דבר נש
דגופיה מינא חדא ונשמתיה מינא אחרא · אלא לגבי כלא חד · לא כל נהורא
וכל דנגא דאיהי יחיד קריבה לגבי כלגבי אתקריאת לפני לפנים · ועוד שכינה איהי
אתקריאת פרדס דאורייתא על שם דאיהי כלילא מפשט רמז דרשא קוד
דאינון סימן פרדס · ואתקריאת נצחים מסט דצדיקים גמורים דליתבהון
פסולת ומסט דכמה אולני אינון דבאיבא דילהון משתמודעין
שבה בגוה ובלי כפום עובדיהון כגון אגוז דאיבא דיליה מתים ומתים האי
כמא דשכינה דאתמר בה גן נעול אחותי כלה גן נעול מעין חתום · כגון
דאיהו חתום

וסתים דלא אתהניין מנה רשיעיא ולא אתנסך הכי איהי שכינתא סתימא וחתימא ותלפנהן
בין רשיעיא דלא אתהניין מינה ואור דילה אתמר ביה ותרא אותו כי טוב הוא
והט אורו' רזין דילה סתימין וחתימין דלא אתהניין מנהון רשיעיא' ובגין דא אכול במה
דבש ושתי חמרא ואל תלמדנו לגור ועם כל דא ם דבש מצאת אכול דייך
שהורשית התבונן אין לך עסק בנסתרות' וכגוונא דמוחא דאגוז סתים הכי איהו
שכי סתימא ואיהו אסירא בגלותא בין רשיעיא ובגיניהון אתמר נתננה בידי
ובינונים לא אוכל קום' דבהון איהו סוגרת ומסוגרת ובין צדיקים לית ביה פסולת
מארי תיובתא איהו סמאל אסיר דפסולת דתמר דאיהו אסיר וסתים מלגו ולית לה
רשן לשלטאה' ועוד מסטרא דבינונים איהו כשושנה בין החוחים כגוונא דירושלם
דאתמר בה זאת ירושלם בתוך הגוים שמתיה' דא הוא שכי' שרשא דאילנא בגין
גוונין דאינון עשר ספירן תתאין דאתמר בהון השוכן אתם בתוך טמאותם' ואינון
שפחה דמטרוניתא דעליהון אתמר וסביבותיה ולא עוד לא כל מזוני דחמה' וכרבי
דאינון חלין דסמאל ונחש דשלטין במשמרות דליליא כמה דאוקמוה מרי' מתניתין
משמרה ראשונה חמור נוער שניה כלבים צועקים כלהו הוו צווחין לגבי מטרוניתא
למיהב להון מזונא לקיים בהון ומלכותו בכל משלה' האשכו' בלילא מעו' ותתאין
איהו מבוע דאילנא מסטרא דאת ד' ואיהו מקורה דמים חיים מסטרא דכתר
מקורה דלית ליה סוף ואיהו ימא דאוריתא מסטרא דאות' עילאה ובה מתפלגין י'
ספירן לו' נחלים הגד והכהן לשבעה נחלים' ואיהו אובא דאילנא מסטרא דאת'
ואיהו גופא דאילנא מסטרא דאת ה' עילאה' ואיהי שרשא דאילנא מסטרא דאת
ה' תתאה נון ואיהי ענפא דאילנא מסטרא דה' תתאה ואיהי גן דבה נטוע אילנא
מסטרא דאדני ואיהו מדם דאתמר ביה ויטע ה' אלהים גן בעדן וכו' האו אדם מסטרא
אמא מפרש יור הא ואו הא איהי כלילא מכל אמירה עו' ובגין דאיהי עו' כלילא מעו'
שריא עליה עו' כלהו' וביה שולטנותא על כולא' קום להן לשבחא לעו'

זה הוא זוהר הקדוש
על התורה המחובר
האלהי הרב ר' שמעון
בן יוחאי שקניתי
אותה בכסף מזוקק
בימי חרפי אני הוא
העבד תולעת נמאס
[illegible]
הצעיר מצעירי
[illegible] אני פתח [illegible]
בכמה"ר [illegible]

הרופא
[illegible]

ואית למאן דעביד לאתגליא בחכמתיה · ואית למאן דעביד לאתגליא פנים בפנים
מסטרא דגופיה קום אפתח מלין קדמי שבי מיד פתח ואמר והמשכלים יזהירו
כזוהר הרקיע מאן אינון משכלים אלין דאית בהון שכל למנדע למארי עלמין
דאיהו עי׳ כל העי׳ בשכי׳ דאתקרי בה זה השער לייי׳ הפוך שע״ר עש״ר כליל
מעשר ספי׳ ומסטרא דילהון איהי גבול בגין ימא דאתקרי בהון אשר שמתי חול
ל גבול לים יהפיהוא גבול ותחום לשמא דיהו״ה דאיהו רשות היחיד דתחומיה איהו ח׳
אלפין אמה לכל סטרא ואינון כשי׳ הר ביקורשנות איהו לחיר דאיהו רחבו ד׳ וגבהו
עשרה איהו גבול לימא דאורי׳ דאיהי אי׳ עי׳ דגלגלוי דאשתכחו מן חרמה דאיהו
כח מה לא עברין מניה · אבל מסט׳ דעי׳ כל העי׳ דלית לעי׳ מניה לית ליה
גבול מסט׳ דילה ולית ליה תחום מסטריה ולא רשות עליה ולא בר מניה ולית
מדה ושעור · ולא עוד אלא מסט׳ דעמן דאמונעי׳ אית ליה שתוף כגון דכר
ונוקבא דאיהי דלית שתופא דילה או״ת ותרוייהו אחד · אבל מסט׳ דעי׳ כל העי׳
איהו אחד בלא שתוף · ולא עוד אלא מסט׳ דא״ת איהי ד׳ עמיה תלת עשר אחד המנוי
אבל מסט׳ דעי׳ כל עי׳ איהו אחד ולא ככל אחד המנוי דאיהו כנוי לייי׳ אהיה ודמי כי
סליקת בחשבן כנוי · ומסט׳ דמתי על כולא לית ליה כנוי ולא עוד מסט׳ דעמן דאמונ׳ מתקני׳
בית גבול דלגמנין נחית להו נביעו ולגמנין איהי יבישה כגון מי׳ מלאה הלכתי וריקם השיבני ייי׳
ומסט׳ דעי׳ כל העי׳ לא יחסר ולא יעדיף נביעו דנהוריה ולא עוד אלא דכל ספי׳ מקבלין
דין מן דין ויכלין למעבד תמן דיין כגוונא דנהר דאתקרי ביה אגלו מים מנים ·
אבל בעי׳ כל העי׳ לית לעי׳ מניה לא דאוסיף ביה וגרע ביה ולא עוד אלא דבכל ספי׳ איהו גרע
נביעו מנהון ואוסיף לון נביעו כגוונא דשכי׳ דלגמנין איהי מלאה ולגמנין איהי חסרה הכי כל ספי׳ וספי׳
ואיהו דאוסיף וגרע בכלהון אבל בעי׳ העי׳ לית עליה דאוסיף וגרע ולא עוד אלא איהו מפיק ל...
ט׳ ספי׳ כללא דאת דאיהו ועמן דאתי׳ כליל מאינון תשעה ועי׳ העי׳ לא נחית עליה ייחודיה עד
עד דאפיק עליה צבאומיה כללא מ״ם ומניה נחית עליה ייחודיה

איהי אבן
דעה אינון
עננין ד...

בגין

בגין דתהא חביבה עליה ואיהו אחיד בתרויהו ובגין דא אינון אחד מסטרא דכלה חשבן וכוונא

דאיהו אחיד בתרויהו לית תמן פרודא וכד איהו אחיד בתרויהו אינון אחד דאות שתופא

ושתופא דתרויהו בגין צדיק דאתמר ביה כי כל בשמים ובארץ ות״א דאחיד בשמיא ובארעא

אפרשותא דילה כגוונא דברית מלה דאחיד בדכר ונוקבא ואיהו לזמנין ידיעין אית זוונא ולזמנין

כגוונא כגון אהרן כהנא דאתמר ביה ליבא בכל עת אל הקדש וזמנין דבזאת יבוא אהרן אל הקדש

דאתתא דלזמנין איהי נדה מרחקה מבעלה ולזמנין איהי דכיא מותרת לבעלה אבל כד

ספירן עני׳ כל עני׳ בינייהו לית מאן תמן נדות ולא ריחוק ולא קצוץ ולא פירוד ואיהו דקשיר

דאיהי פנימיים ועשר ספי׳ חיצוניים לגביהו ובגין דאיהו מלגו שוי אמונה דישראל בהון בההוא

ובגין קשורא דכלהון פנימיים וחיצוניים דאיהי כללא מעי׳ ותתאין עד דלית סוף ותכלית

דמיחד דא צריך ליה אמונה דישראל דבה אשתמודע עילאי ותתאין ועי׳ על כל עילותי׳ ומאן

לגבה כלן מיחד ליה ואמליך על כל עילאין ותתאין בריכורליה ויהיבו ליה בגוונין עו״ד רזא

דייחודא תמן ואילך סתרי אורית׳ טעמי אורייתא קם בוצינא קדישא פתח מלין קמי׳ שכינתא

לנחתא נביעו לגבה ממשחה בגונה אתמ׳ אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה דהכי לא תכבה

נשמתיה דמאן דיתעסק בה תמיד ל׳ תתעדמילו לגבה עד דיתערלה לגבה דשרגא

לית שרית לגבה ההד למען יזמרך כבודי ולא ידום דאיהו כבוד דילה יקרא היא מפנינים

וכל חפציך לא ישוו בה קם בוצינא קדישא פתח ואמ׳ בראשית ברא אלהים רבון עלמי׳ דעמא דילך

לקיימא בי ואנכי אהיה עם פיך דלא בגין יקרא דילי עבידנא אלא לאפתחא מלין קמי

שכי׳ פתח ואמ׳ זמנא תניינא סוד ה׳ ליראיו ונ׳ סוד איהו ע׳ אנפין דסתרי תורה דצריך

לפרשה בהון ע׳ זמנין בעובדא דפרשתא דא בראשית תקונא קדמאה בראשית עשר

סגיאין אינון ראשית וכל חד אתפרש באתריה קדמאה איהו ה׳ קנני ראשית דרכו ודא

דאית בה טעמי ונקודי ואתוון וכמה פקודין דעשה ולא תעשה דכלהו תלין בשם יה

ההד זה שמי לעלם שמי עם י״ה שס״ה וזכרי עם ו״ה רמ״ח שס״ה משמאלא מדחילו דגבור

אתיהיבו פחד יצחק רמ״ח מימינא מרחימו דדרגא דאברהם דאתמ׳ ביה אהבת עולם

אהבתיך עמו׳ דאמצעית כליל תרויהו ובגין דא אתקרי בשם יהוה אבל ימינא ל׳ נטיל עמיה

שלום ההד אלא מתימן יבוא שמאלא נטיל עמיה מן אלהים עמו׳ דאמצעי׳ נטיל שמה

ל׳ אלהים ייי בכלל בהאי קרא ל׳ אלהים ייי דבר וכל פקודין אית לה טעמי ידיעה לעי׳

ה׳ דילה ידיעא לאינון דידעין רזין סתי׳ דאתתהון לא אתכסיא מנהון כל רז ההד וכל

יגלא מעשם לך ובכל אות ואות דאורי' וקוצה דילה ונקודה דילה וטעמי דילה אית להון דין סתימין לעי' והמשכילים אשתמודען בהון דאית בהון חילא למיקם בהיכלא דמלכא כגונא דאתמ' בחנניה מישאל ועזריה ואשר כח בהם לעמוד בהיכל המלך לעמוד בעמידה דצלותא דאיהי היכל המלך כלילא מכל נקודי וטעמי ואתוון דלית ידיעה בידיעה דנקודי דטעמי ונקודי דאתוון לאשתמודעא בהון סגולתא דאתמ' כד זרקא מקף שופר הולך סגולתא וכולהו אתרמיזו בהויין כגוונא דא יהו הה ווו ההה בכל אתר דאינון ג' יודין רמיזין ייי לסגולתא דאיהי שכי' כלילא מן חכמה חסד נצח חכמות בחוץ תרונה ובגיניהו אוקמוה מרי מתניתין הרוצה להחכים ידרים דכולהו תלת אינון דרומיים ההה בינה גבורה הוד וכולהו לצפון ובגיניהו אתמ' הרוצה להעשיר יצפין וכמה סימן דמכוון בה לנחתא חכמה ועותרא וכמה איהו מאן דלא בטיל מגרמיה לגרמיה אמדאוליף סגולות אלין לגבי שכינתא דאלין סגולתא אלין דבעלה נחתא לון לגבה ווו אינון כתר תפארת יסוד בגין דכתר איהי יוד דסליק לחושבן כף ותמן ואו תרין ווין רמיזין באת ואו וכולהו תלת ווין כלילן בצדיק חי עלמין דהכי סליק תלת ווין בחשבן חי והאי איהו וברכות לראש צדיק ואלין תלת ווין סגולה לחדא שכי' עם נקבה והאי איהו לקרב רחוקים דאינון אורחין בהון נקבה זקפה ארעא לישקב דאת ו' דרך איהו ההד דרך כוכב מיעקב' דרך הנשר בשמים זקיפת הדרך שכינתא באלין ווין זקיפת ארעא לגבי בעלה ואת[illegible] ישיש כגבור לרוץ אורח לגבה ובגיניהו אתמ' דרכיה דרכי נועם וב' ועסטרא דאת ו' מן שם בן ע"ב עביד י"ב אורחין בימה דאתעברו בהון י"ב שבטין דתלת שמהן אינון בויסע ויבא ויט ואינון יהו אני וה' והוש יחיד דלהון [illegible] באמצעי' מ' אלף בינה ותשכחלה ובתוקפה דתרין ווין אינון בקע משה דמשין ועבד בהון י"ב ארחין בדנ' דאתמ' ביה ואתה תשמע השמים נ"ו י"ה וחד קרי יה סלקין בחשבן פעלי' [illegible] ברח דסלקין לחשבן שמים לעי' מני תלים דכולהון בעשר אתוון שמא מפרש ומ[illegible] מה ועם שמו והאי איהו ואמרו לי מה שמו בולגא וטעשה את שמו בעבור שמו הגדול דלית מה מה אשתאר רון חסד מי אחד שמו לחשבן שמים ב"ל ומאה כי יום נקם בלבי דאשתאר ושנת גאולי באה בלבי בחשבן דם לקיים ביה כי דם עבדיו ז יקום שמו עם דם שמים חסר חד למה חד בתוספת אלף לאחזאה דכולא חד הא כמא ז רזא דתלת שמהן יהו משולשים ותמן חיי בני ומזוני והחכמה תחיה בעליה אזון נבע פותח את ידיך וב' ואינון אומא עולאה יד רמה בינה דאתוון דילה יהו ומנ' נפק איהו אבן

נ' דעה אינון
גוונין דיש